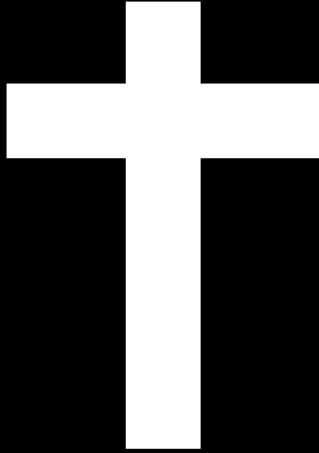

Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e

Jesucristo

New Testament in Mazahua, Central (MX:maz:Mazahua, Central)

Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e Jesucristo New Testament in Mazahua, Central (MX:maz:Mazahua, Central)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazahua, Central

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazahua [maz], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazahua, Central

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
2dd34152-63bb-5bf7-9ec4-df11c81ab2fc

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	61
SAN LUCAS	95
SAN JUAN	158
HECHOS	202
ROMANOS	262
1 CORINTIOS	287
2 CORINTIOS	313
GÁLATAS	330
EFESIOS	341
FILIPENSES	351
COLOSENES	357
1 TESALONICENSES	363
2 TESALONICENSES	369
1 TIMOTEO	372
2 TIMOTEO	379
TITO	384
FILEMÓN	388
HEBREOS	390
SANTIAGO	412
1 PEDRO	419
2 PEDRO	426
1 JUAN	431
2 JUAN	438
3 JUAN	439
JÚDAS	440
APOCALIPSIS	443

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO

Los antepasados de Jesucristo

¹ E Jesucristo mi mboxbêche cja e Abraham, 'ñe cja e David. Juns'ü va o tjü'ü c'o o mboxpale e Jesús ndeze e Abraham.

² E Abraham o jmusp'ü 'na t'i c'ü mi chjü e Isaac. Nuc'ua e Isaac o jmusp'ü e Jacob. Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e Judá, 'ñe c'o nu cjuarma.

³ Nuc'ua e Judá o jmusp'ü e Fares 'ñe e Zara. C'ü nu nanavi mi chjü e Tamar. Nuc'ua e Fares o jmusp'ü e Esrom. Nuc'ua e Esrom o jmusp'ü e Aram. ⁴ Nuc'ua e Aram o jmusp'ü e Aminadab. Nuc'ua e Aminadab o jmusp'ü e Naasón. Nuc'ua e Naasón o jmusp'ü e Salmón. ⁵ Nuc'ua e Salmón o jmusp'ü e Booz. C'ü nu nana e Booz mi chjü e Rahab. Nuc'ua e Booz o jmusp'ü e Obed. C'ü nu nana e Obed mi chjü e Rut. Nuc'ua e Obed o jmusp'ü e Isaí. ⁶ Nuc'ua e Isaí o jmusp'ü e David c'ü o nocü o mbêzhi jmu'u. E David o chjüntüvi c'e ndixü c'ü mi ngue nu su e Uriás c'ü vi bô't'ü. Nuc'ua c'e ndixü o musp'ü 'na ts'it'i e David c'ü mi chjü e Salomón.

⁷ Nuc'ua e Salomón o jmusp'ü e Roboam. Nuc'ua e Roboam o jmusp'ü e Abías. Nuc'ua e Abías o jmusp'ü e Asa. ⁸ Nuc'ua e Asa o jmusp'ü e Josafat. Nuc'ua e Josafat o jmusp'ü e Joram. Nuc'ua e Joram o jmusp'ü e Uzías. ⁹ Nuc'ua e Uzías o jmusp'ü e Jotam. Nuc'ua e Jotam o jmusp'ü e Acáz. Nuc'ua e Acáz o jmusp'ü e Ezequías. ¹⁰ Nuc'ua e Ezequías o jmusp'ü e Manasés. Nuc'ua e Manasés o jmusp'ü e Amón. Nuc'ua e Amón o jmusp'ü e Josías. ¹¹ Nuc'ua e Josías o jmusp'ü e Jeconías 'ñe c'o o cjuarma. Mi ngue c'o pa 'ma o ndôpüji c'o menzumü

a Israel o dyëdyji a ma a Babilonia c'o.

¹² 'Ma ya ma câji a ma a Babilonia, nuc'ua e Jeconías o jmusp'ü e Salatiel. Nuc'ua e Salatiel o jmusp'ü e Zorobabel.

¹³ Nuc'ua e Zorobabel o jmusp'ü e Abiud. Nuc'ua e Abiud o jmusp'ü e Eliaquim. Nuc'ua e Eliaquim o jmusp'ü e Azor. ¹⁴ Nuc'ua e Azor o jmusp'ü e Sadoc. Nuc'ua e Sadoc o jmusp'ü e Aquim. Nuc'ua e Aquim o jmusp'ü e Eliud. ¹⁵ Nuc'ua e Eliud o jmusp'ü e Eleazar. Nuc'ua e Eleazar o jmusp'ü e Matán. Nuc'ua e Matán o jmusp'ü e Jacob. ¹⁶ Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e José, c'ü o chjüntüvi e María. E María ngue c'ü o mus'ü e Jesús. E Jesús ngue Cristo c'ü ne ra mama: Nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

¹⁷ C'o nu mboxpale e Jesucristo ndeze e Abraham hasta e David, o zö'ö catorce c'o. Nuc'ua, ndeze e David hasta 'ma o dyëdyji c'o menzumü a Israel a ma a Babilonia, o zö'ö ndo 'na catorce c'o nu mboxpale. Nuc'ua, ndeze 'ma o dyëdyji a ma a Babilonia hasta 'ma o jmus'ü e Cristo, o zö'ö ndo catorce.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸ C'ü nu nana e Jesucristo mi ngue e María. 'Ma o jmus'ü e Jesucristo, je va cjava. E José ya vi ñavi e María c'ü ro chjüntüvi. 'Ma dya be mi chjüntüvi, e María ya mi t'ü 'na ts'it'i. Pero dya cjó mi dyojui; mi ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü vi tsjapü o ndunte. ¹⁹ E José mi cja c'o mi mama c'o ley. Nguéc'ua 'ma o dyärä ya mi ndunte e María, o nguijñi c'ü ro unü 'na xiscömü e María c'ü dya ro chjüntui. Pero dya ro ma ngös'ü c'o pje mi pjêzhi, na ngue dya mi ne e José ro bêzhi o tseje e María. ²⁰ Nuc'ua 'ma mi cjiñi a cjanu e José, o nguinch'i 'na t'ijí o jñanda 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e. O ña c'ua c'e anxe o xipji e José:

—Nu'tsc'e José, o mboxbëchets'ü e David, dya rí yembeñe. Ni jy-odü rí tsjapü nin su e María. Na ngueje c'ü ya tü'ü c'ü, ixi nguetsjê o Espiritu Mizhocjimi c'ü o tsjapü o nduns'ü. ²¹ Ra mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tjü e Jesús. Na ngueje angueze ra salva c'o nte c'o ya juajnü, ra jopcüji o mü'büji c'o o nzhubüji, eñe c'e anxe va xipji e José.

²²⁻²³ Mi jinguã Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü 'na profeta o xipji c'o nte:

Dyär'maji. Ra nduntetsjê 'na xunt'i c'ü dya dyojui 'na bëzo; ra mus'ü 'naja ts'it'i c'ü rguí chjü e Emanuel, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

E Emanuel ne ra mama: Bübü dya Mizhocjimi a ndezgöji. Nguec'ua 'ma o ndunte e María o mus'ü e Jesús, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

²⁴ Nuc'ua 'ma o zö e José a t'jji, o tsja c'ua ja nzi va xipji c'ü o anxe Mizhocjimi, o chjüntui e María.

²⁵ Pero dya juntavi hasta 'ma o mus'ü c'e ts'it'i c'ü primero o t'i e María. Nuc'ua e José o jñusp'ü c'e ts'it'i e Jesús.

2

La visita de los magos

¹ O jmus'ü e Jesús 'ma mi manda c'e rey Herodes a Judea. Je jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea, cja c'e xoñijö mü a Israel. O mezhtjo c'ua o ëjê ja nzi nte c'o me mi pärã, c'o mi xiji mago, vi 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü. O säji a Jerusalén. ² Nuc'ua c'o mago o mbürü o zopjüji c'o mi cãrã a Jerusalén, o xipjiji:

—Ya jítsijme 'na seña; ró janda-jme o mbes'e 'na seje. Ngue c'ü rvã pärãgöjme c'ü ya jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ra manda cja yo menzumü a Israel. Nutscöjme rí ne rí xitscöjme ja bübü c'e ts'it'i. Na ngue rvã ëcjöjme rá ë ndüñijö müjme a jmi angueze,

rá ma't'üjme, eñe c'o nte c'o mi xiji mago.

³ Nuc'ua c'e rey Herodes o mbãrã c'ü mi mama c'o mago c'ü ya vi jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ro manda. Nguec'ua va pizhi na puncjü angueze, dya mi pärã pje ro nguijñi. Me xo go pizhi c'ua texe c'o mi cãrã a Jerusalén. ⁴ Nuc'ua e Herodes o zojnü c'o ndamböcjimi cja c'o menzumü a Israel. Xo zojnü c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Cjanu o dyönüji ja je ngue c'ua ro jmus'ü e Cristo c'ü ro ë manda. ⁵ Cjanu o ndünrüji:

—Nuc'ü, je ra jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea. Na ngue je ga cjava va dyopjü c'e profeta va pätpä Mizhocjimi:

⁶ Nu'tsc'eji in menzumüji a Belén, ni muvi in jñiñigueji cja c'o 'ñaja jñiñi a Judá.

Na ngue ra tetsc'eji 'naja c'ü ra manda, 'ñe ra mbörü yo menzumü a Israel yo ró juajnügö, eñe c'e profeta.

⁷ Nuc'ua e Herodes o zojnü c'o mago c'ü dya cjó ro mbãrã cjo mi ñaji c'o. Cjanu o tsjapüji na jo t'önü jinguã vi mbes'e c'e seje. Cjanu o ndünrü c'ua c'o mago o xiji jinguã vi mbes'e c'ü. ⁸ Cjanu o ndäji c'ua a ma a Belén o xipjiji:

—Möji, ma tsjaji na jo o t'önü rguí jyodüji c'e ts'it'i. Nuc'ua 'ma rí chöt'üji, rí nzhogüji rí 'ñe xitscöji. Nguec'ua xo rá magö, rá ma ndüñijö mü a jmi rá ma'tc'ö c'ü.

⁹⁻¹⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ñaji c'e rey, cjanu o ma c'ua c'o mago. Nuc'ua c'e seje c'ü ya vi jñandaji ndeze 'ma o mbes'e, o 'ñetsetjo na yeje. Nu c'o mago 'ma o jñandaji c'e seje, go mäji na puncjü. Nuc'ua c'e seje mi ot'ü o xo'ñiji c'ü, hasta 'ma cja zät'ã a xes'e nu cja c'e ngümü nu ja ma bübü c'e ts'it'i. Cja chi o böbütjo nu. ¹¹ Cjanu o zät'äji c'ua cja c'e ngümü, cjanu o cjogüji a mbo. O jñandaji c'e ts'it'i

ma bübü cja c'e ngumü co e María c'ü nu nana. Cjanu o ndünjömüji a jmi c'e ts'it'i, o ma't'üji. Cjanu o xo's'üji c'ua o cajaji c'o mi quiji o oro, ñe o nguichjünü, ñe o mirra c'o ma jo ma jyärä y me mi muvi. Cjanu o nguibiji, cjanu o unüji c'e ts'it'i. ¹² Nuc'ua Mizhocjimi o zopjü a t'jji c'o mago, o xipjiji:

—Dya cja rí nzhogüji cja e Herodes, empji.

Nguec'ua 'ma mü o nzhogüji cja c'e país nu ja mi menzumüji, o möji c'ü 'na 'ñiji.

La huída a Egipto

¹³ Nuc'ua 'ma ya vi mbedye c'o mago, cjanu o nguinch'i c'ua 'na t'jji e José o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Cjanu o ña c'ua c'e anxe o zopjü e José, o xipji:

—Nu'tsc'e, ñanga rí sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana; rí c'ueñe rí möji a ma cja c'e xoñijömü a Egipto. Na ngueje e Herodes ra jyodü ne ts'it'i ra mbö't'ü. Y rí mimitjoji nu hasta 'ma cja rá xi'ts'i, eñe c'e anxe.

¹⁴ Nuc'ua cjanu o zö c'ua a t'jji e José. Go zidyí c'ua c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, go mbedyeji c'ua c'e xömü, o möji a ma a Egipto.

¹⁵ Nuc'ua o mimiji nu hasta 'ma cja o ndü e Herodes. Mi jinguã mi bübü 'na profeta c'ü mi pätpä Mizhocjimi. C'e profeta o mama: “Rá penpe 'na jña c'ín Ch'igö c'ü ra mbedye a Egipto”, eñe Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma o ma ga ma a Egipto e José co e María 'ñe e Jesús, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

Herodes manda matar a los niños

¹⁶ 'Ma o unü ngüenda e Herodes c'ü dya nzhogü c'o mago ro ñe xipjiji ja mi bübü c'e ts'it'i, me co üdü c'ua na puncjü angueze. Cjanu o manda o mbö't'üji texe c'o ts'it'i c'o mi cärä a Belén, y hasta ja c'o mi tjorü c'e jñiñi c'ü. O mbö't'üji c'o cja vi mus'üji, cja na 'ñe c'o ya mi

ëdyi ye cjë. Na ngue e Herodes ya vi dyönü na jo c'o mago, guec'ua va mbärä ja ya nzi zana vi mezhe ndeze 'ma ya vi mbes'e c'e seje. ¹⁷⁻¹⁸ Mi jinguã vi dyopjü a cjava c'e profeta Jeremías:

Cja c'e jñiñi a Ramá mi t'ärä 'na c'ü me ma huë na jens'e.

Mi ngue c'e ndixü c'ü mi chjü e Raquel mi huëpi c'o o mboxbëche.

Dya go ne cjó ro chëzhi o jmi pa ro mäjä, na ngueje ya vi mbö'tp'üji c'o o mboxbëche, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o manda e Herodes o mbö't'üji c'o ts'it'i, o zädä c'ü vi mama c'e profeta.

¹⁹ O ñe c'ua 'na nu pa, o ndü e Herodes. 'Ma xe ma bübütjo e José a Egipto, o nguinch'i 'na t'jji o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Nuc'ua c'e anxe o zopjü o xipji:

²⁰ —Nu'tsc'e, ñanga rí sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana, rí möji a ma cja c'e xoñijömü a Israel nu ja vi 'ñecjeji. Na ngueje ya ndü'ü c'o mi jodü ro mbö't'ü ne ts'it'i.

²¹ O nanga c'ua e José. Cjanu o zidyí c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, o möji c'ua a ma cja c'e xoñijömü a Israel. ²² Nuc'ua cjanu o mbärä e José c'ü ya mi manda e Arquelao a Judea c'ü tsja a Israel, chjëntjui c'ü ri bübütjo e Herodes c'ü ndunu tata. Nguec'ua mi sü'ü e José xe ro ma ga manu. Nuc'ua Mizhocjimi o yepe o zopjü a t'jji e José. Nguec'ua va cjogütjoji a Judea o möji c'ua a ma cja c'e xoñijömü a Galilea. ²³ O zät'äji cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret; o mimiji nu. Mi jinguã vi mama a cjava c'o profeta: “Ra xiji menzumü a Nazaret nu c'ü ra ëjë”, eñe c'o profeta. Nguec'ua 'ma o ma mimi a Nazaret e José 'ñe e María 'ñe c'e ts'it'i, o zädä c'e jña c'ü ya vi mama c'o profeta.

3

Juan el Bautista predica en el desierto

¹O mezhe c'ua ja nzi cjë, o mbürü o pëpji cja Mizhocjimi 'na bëzo c'ü mi chjü e Juan. Mi bübü cja c'e majjadü a ma a Judea. Mi zopjü c'o nte y mi jichiji co ndeje. ²Mi xipjiji a cjava:

—Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mün'c'ejji cja Mizhocjimi. Na ngueje nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji, ya ngue ra manda, eñe e Juan.

³Mi jinguã c'e profeta Isaías vi pätpä Mizhocjimi, vi mama ja rva cja e Juan. O mama c'e profeta c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majjadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji: “Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü.

Na ngue ya ngue ra ã c'ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama c'e profeta c'ü ro mama c'e nte'e.

⁴E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ä o xi o camello, y mi nzünt'ü 'na xipjadü. Mi sa c'o mi nza cja o t'äxã, y xo mi si o miel o ngüjnü.

⁵Nuc'ua ma ã c'ua c'o menzumü a Jerusalén, 'ñe c'o menzumü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, cja na 'ñe c'o mi cãrã texe ja c'o cjogü c'e ndare a Jordán, ma säjäji cja e Juan. ⁶Mi xipjiji Mizhocjimi c'o ma s'o c'o mi cjaji, y mi jichi e Juan anguezeji cja c'e ndare a Jordán.

⁷Cja c'o menzumü a Israel mi cãrã c'o mi xiji fariseo, 'ñe c'o mi xiji saduceo. E Juan o jñanda ma ëjë na puncjü anguezeji ro 'ñe j'i'iji. Nguec'ua va mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ejji o c'ijmi c'o sũ ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. Na ngue in sũji ra jñün'c'ejji ngüenda Mizhocjimi rí sufreji, nguec'ua va ëgueji va 'ñe j'i'iji. ⁸Pero 'ma na cjuana nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo,

ngue c'ua ra 'ñetse o nzhogü in mü'büji. ⁹In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngueje o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü y ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

¹⁰Xe sido o ña e Juan o zopjü c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, o xipjiji:

—Nza cjatsc'ejji za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'ü. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya ngue ra dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgá tsja'c'ejji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. ¹¹Bübü mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xäpcäji o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Pero nutscö dya pje pjëtscö rá pjöscö a cjanu nu c'ü cja va ëjë. Na ngueje me na nojo na puncjü angueze, nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje c'o ra nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi. Pero nu c'ü cja va ëjë, 'ma rí 'ñench'e in mün'c'ejji angueze, ra dya'c'ejji o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma dya rí 'ñench'e in mü'büji, ra dya'c'ejji rí ma sufreji cja sivi, eñe e Juan.

¹²Xe sido o ña e Juan o xipjiji 'na ejemplo o mama:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va ëjë. Ya bübü angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya bübü ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

El bautismo de Jesús

¹³E Jesús ma bübü a ma a Galilea. O ã 'na nu pa, o mbedye c'ua o ma a ma cja c'e ndare a Jordán nu ja

ma bübü e Juan. Je o ma nu, ngue c'ua ro tsja e Juan ro jichi angueze. ¹⁴ Pero e Juan dya mi ne ro jichi, mi xipji:

—Nu'tsc'e va êcje in negue rá ji'tsc'ö, maco nguetscö ni jyongö rí jitscö, eñe e Juan.

¹⁵ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Iyö, rí jitscö, na ngue ni jyodü rá cjaji texe c'ua ja ga manda Mizhocjimi.

Cjanu ne'e c'ua e Juan o jichi e Jesús. ¹⁶ Nuc'ua 'ma nzi va nguarü va ji'i e Jesús, cjanu o mbes'e cja c'e ndare. O xogü c'ua a jens'e, y o jñanda e Jesús ma sjöbü o Espíritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma êjë ro 'ne ndägä a xes'e angueze. ¹⁷ Cjanu o dyäräji c'ua 'naja c'ü mi ña a jens'e, o mama:

—Nujnu nguejnu ín Ch'igö nu rí s'iya, nguejnu rgá mäjö nu, eñe.

4

Tentación de Jesús

¹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús. Nguец'ua va ma a ma cja majyadü ro ndörüji angueze, ro tsja e Satanás c'ü dya jo.

² O mezhe cuarenta pa, xömü ndempa c'ü dya pje zi'i e Jesús cja c'e majyadü. Nuc'ua cjanu o zant'a c'ü. ³ Cjanu o ê c'ua c'ü dya jo o 'ñe ndörü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigue yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴ Cjanu ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi, na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi c'ü rga minc'öjme, sino que ngue texe o jña angueze c'ü pedye o ne'e c'ü, enzgöjme Mizhocjimi. Nguец'ua, dya rá cjapü yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rá sigö, eñe e Jesús.

⁵ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidyi e Jesús a ma a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Cjanu o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. ⁶ Cjanu o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi; nguec'ua rí dacü dya a ma a jömü. Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngueje ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra ndjäjä c'o o anxe rguí 'ñeji a jens'e ra 'ñe pënchc'iji, ngue c'ua dya rí sos'ü cja ndojo ra s'onnc'ü in cua, ni pje rí tsja, eñe.

Nguец'ua rí dacü ndeze va hasta a jömü, eñe e Satanás c'ü dya jo.

⁷ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o jña Mizhocjimi c'ín Jmugöji, enzgöjme. Nguец'ua dya rá dacü a ma a jömü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁸ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidyi na yeje e Jesús a ma cja 'na t'eje c'ü me na ndä'ä. Cjanu o jíchi c'ua texe yo jñiñi cja ne xoñijömü, cja na 'ñe texe c'o me na zö 'ñe me na jo c'o mi pë's'i yo jñiñi. ⁹ Cjanu o xipji c'ua va ndörü e Jesús:

—Nu 'ma rí ndüñijömügue cja ín jmigö rí matcögö, rá da'c'ügö c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo rrä jí'ts'igö dya, eñe c'ü dya jo.

¹⁰ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji c'ü dya jo:

—Nu'tsc'e Satanás, c'ueñe cja ín jmigö. Dya rá ma'tc'ö, na ngueje ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijömüjme rá ma't'újme Mizhocjimi c'ü ngue ín Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü. Nguец'ua, dya rá ma'tc'ö, eñe e Jesús.

¹¹ Nuc'ua c'ü dya jo o c'ueñe cja e Jesús. Cjanu o ê c'ua c'o anxe o 'ñe mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹² E Herodes ya vi manda o ngot'üji a pjörü e Juan. Nuc'ua 'ma o mbârâ e Jesús c'ü ya ma o'o a pjörü e Juan, cjanu o nzhogü o matjo c'ua a ma cja c'e xoñijömmü a Galilea. ¹³ O zât'â cja c'e jñiñi a Nazaret. Cjanu o mbedye c'ua nu, o ma a ma cja c'e jñiñi a Capernaum, o ma mimi nu. Nu c'e jñiñi bëxtjo mi jârâ cja c'e zapjü nu ja mi tjorü c'o xoñijömmü a Zabolón, 'ñe a Neftalí. ¹⁴ 'Ma o ma mimi e Jesús a Capernaum, o zädâ o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁵ Ra bübü jya's'ü cja c'o xoñijömmü a Zabolón 'ñe a Neftalí. Xo ra bübü jya's'ü texe nu ja cjogü c'e 'ñiji c'ü ni ma cja c'e taza-pjü, 'ñe texe cja c'e xoñijömmü c'ü tizhi lado a manu cja c'e ndare a Jordán.

Texe a ma a Galilea nu ja dya pârâji Mizhocjimi, ra bübü jya's'ü nu.

¹⁶ C'o nte c'o mi nzhodü cja bëxömmü, o jñandaji jya's'ü c'ü me na nojo.

Nu c'o mi cârâ c'ua ja na bëxömmü c'ua ja tñji, o zât'â o jya's'ü o jmiji, eñe c'e profeta.

¹⁷ Nuc'ua ndeze 'ma o mbürü o mimi e Jesús a Capernaum, o mbürü o zopjü c'o nte, o xipjiji:

—Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mün'c'ejj cja Mizhocjimi, na ngue ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁸ 'Na nu pa'a, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O jñanda c'ua yeje bëzo c'o ma pät'â o rrevi cja c'e zapjü. C'o bëzo mi cjuarma c'o. C'ü 'naja mi chjü e Simón Pedro. C'ü nu cjuarma mi chjü Andrés. Anguezevi mi mbëjmövi. ¹⁹ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi in mbëjmöguevi dya. Pero chjünt'üvi in xütcjö rá mö dya,

rá jí'ts'ivi rí zopjüvi yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji in xütcjö, embevi.

²⁰ Jo ni zogüvi c'ua c'o o rrevi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütcjö e Jesús, o möji.

²¹ Xe go mötji mas a xo'ñi. E Jesus o jñanda c'ua xe ndo yeje bëzo c'o xo mi cjuarmavi. Mi chjü Jacobo 'ñe e Juan, c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Ma bübüvi cja 'na bütü co e Zebedeo c'ü nu tatavi, ma jocüji c'o o rreji. Nuc'ua e Jesús o ma't'üvi. ²² Anguezevi ixco zogüvi c'ua c'e bütü 'ñe c'ü nu tatavi, ixco ndünt'üvi c'ua o xütcjö e Jesús o möji.

Jesús enseña a mucha gente

²³ Mi nzhodü e Jesús texe a ma a Galilea, mi xöpü c'o nte cja c'o o nintsjimi anguezeji. Y mi xipjiji o jña Mizhocjimi; mi xipjiji ja rvá manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Y mi jocü c'o pje nde ma ngueme c'o mi sufre c'o nte. ²⁴ Me mi nântji e Jesús c'ü mi jocü c'o mi sö'dyë. Nguec'ua xo zât'â c'e jña texe a ma cja c'e xoñijömmü a Siria, o dyärâji c'o mi cja e Jesús. Nguec'ua ma sinpiji texe c'o mi sö c'o pje nde ma ngueme. Xo ma sinpiji c'o me mi sufre; ngue c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sürü o taque, xo 'ñe c'o dya mi sö ro 'ñömmü. E Jesús mi jocü texe c'o. ²⁵ O mbedye na puncjü nte a Galilea, 'ñe a Decápolis, 'ñe a Jerusalén, 'ñe cja c'o 'ñaja jñiñi c'o tsja a Judea, 'ñe texe a ma 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán, mi pöji e Jesús.

5

El Sermón del monte

¹ Nuc'ua 'ma o jñanda e Jesús c'o nte c'o ma puncjü, cjanu o ma c'ua cja 'na t'eje o mimi c'ua nu. Cjanu o ñ c'ua c'o ya mi ätpä o jña e Jesús c'o mi xiji discípulo, o säji cja jmi angueze. ² Nuc'ua e Jesús o mbürü o xöpü c'o o discípulo, o xipjiji:

Quiénes son los felices

3 —Cārã o nte c'o pãrã c'ü dya ni muviji, y ni jyodüji Mizhocjimi c'ü ra mbös'üji. Zö a cjanu c'o, pero ngue nu rguí mäji na ngueje ya ngue o Jmuji dya Mizhocjimi.

4 'Cārã o nte c'o me ndumü. Pero zö ga cjanu ga sufreji, ngue nu rguí mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rguí mäji.

5 'Cārã o nte c'o dya cjavü na nojo, unü o mü'büji ra dyätäji Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o ra nguifñi a cjanu 'na pjeñe, ngue nu rguí mäjä, na ngueje Mizhocjimi ra unü ne xoñijöümü.

6 'Cārã o nte c'o me ne o mü'bü ra tsja c'o na jo. 'Ma ga cjanu, ngue nu rguí mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rguí tsjaji c'o na jo.

7 'Cārã o nte c'o juentse nu minteji ga mbös'üji. Nu c'o juentse a cjanu nu minteji, xo sö ra mäji na ngueje Mizhocjimi ra juentse anguezeji.

8 "Ma cjó c'o ra 'ñejme Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue nu rguí mäjä c'o, na ngueje ra mbäräji na jo ja ga cja Mizhocjimi.

9 "Ma cjó c'o ra zopjü na jo yo nu minteji ngue c'ua ra pötca nuji, ngue nu rguí mäjä c'o, na ngueje ra 'mãrãji ngue o t'i Mizhocjimi.

10 "Ma cjó c'o ra tsja na jo, bübü c'o ra nu'u na ü, ra tsjavüji ra sufre. Pero ngue c'ü rguí mäjä c'ü, na ngueje Mizhocjimi ya ngue o Jmu c'ü.

11 'Nu'tsc'ejí in ejmezügöji dya. Nguéc'ua bübü 'ma ra zanc'ejí, ra ndäc'ejí, ra xo'sc'ejí o bëchjine rga zanc'ejí texe c'o me rrã s'o. Pero rí xi'tsc'öji, zö ra tsja'c'ejí a cjanu, nguejyo rguí mäc'ejí yo. 12 Nguéc'ua 'ma ra tsja'c'ejí a cjanu, rí mäc'ejí na puncjü. Na ngueje Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ü me na jo a jens'e. C'o profeta c'o mi cãrã mi jinguã xo o tsjavüji o sufreji, pero ya ch'unüji dya c'o me na jo, eñe e Jesús.

Saly luz para el mundo

13 O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—O ò'ò, üt'üji cja o jmö, ngue c'ua dya ra s'odü. Je xo rga cjatsc'ejí nu, rí tsjaji na jo ngue c'ua dya nda rrã s'o cja ne xoñijöümü. Nu 'ma dya cja rga òxü o ò'ò, ¿ja rgá sö xe ra òxcü 'ma? Dya cja rguí muvi 'ma c'o, ra mbozüji a tji, ra yödü yo nte.

14 'Nu'tsc'ejí nza cjatsc'ejí o jya's'ü cja yo nte. 'Naja jñiñi c'ü je jäs'à cja 'naja t'eje, dya sö ja ra tsjõ c'ü. 15 Je xo ga cjatjonu, 'ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji cja 'naja caja. Je ë's'ejí nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sö ra jñanda texe c'o ri cãrã cja c'e ngumü c'ü. 16 Je xo rga cjatsc'ejí nu, rí tsjagueji na jo cja yo nte, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na jo c'o in cjagueji. Nguéc'ua xo ra mamaji c'ü me na jonte c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e.

Jesús enseña sobre la ley

17 O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—In pãrãgueji c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. Pe in cjinncjeji c'ü rvá 'ñe xi'tsc'öji c'ü dya cja ni jyodü rí dyätäji c'o. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu. C'ü rvá ëcjö, ngue c'ü rá cjagö texe c'ua ja nzi ga mama c'o. 18 Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni muvi texe yo letra yo bübü cja o ley Mizhocjimi, 'ñe texe yo jña. Zö ra nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü, pero ot'ü ra zädä texe c'ü mama cja o ley Mizhocjimi. 19 Ni jyodü rí tsjavüji ngüenda rí tsjaji texe yo o ley Mizhocjimi, zö ri ts'iquë c'e jña. Xo ni jyodü rí xöpüji yo nte, rí xipjiji ra tsjaji texe o jña Mizhocjimi. 'Ma jiyó, ra tsja'c'ejí c'ü dya rguí muvitsc'ejí 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Pero 'ma rí tsjagueji c'ü mama yo o jña Mizhocjimi, 'ñe 'ma je rga cjanu rguí xöpüji yo nte, nu'ma, ra tsja'c'ejí ra mbë'tsc'ejí

na nojo 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. ²⁰ In pãrãgueji ja ga cja yo fariseo 'ñe yo xöpü o jña Mizhocjimi yo xiji xöpüte. Rí xi'tsc'öji ni jyodü c'ü xenda rí tsjagueji na jo, que na ngue anguezeji. 'Ma jiyö, dya ra tsja'c'ejí Mizhocjimi a jens'e o ntetsc'ejí c'ü ra mandats'üji.

Jesús enseña sobre el enojo

²¹ 'Ya i dyärãji o xi'tsc'ejí c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cãrã mi jinguã. O xipjiji a cjava: "Dya rí pö't'üntejí. Nu 'ma cjó c'o ra pö't'üntejí, ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre." ²² Pero nutscö rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra ünbü nu mintejí, zö dya ra mbö't'ü, ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre. Xo rí xi'tsc'öji, nu 'ma cjó c'o ra zo'bü nu mintejí ra xipji: "Dya in pãrã pje in cja'a", ra 'ñembe c'ü, xo ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma c'ü, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre. Y 'ma cjó c'o xo ra xipji nu mintejí: "Me na s'otsc'e", ra 'ñembe, ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma c'ü rguí ma sufre cja sivi a linfiernu.

²³ 'Bübü 'ma in pöji cja templo in sidyiji 'na animale ra mbö't'üji cja rrü ndü'tp'üji Mizhocjimi cja c'e arta. Pero 'ma in sãtc'ejí, nu 'ma in mbeñejí c'ü pje vi tsjapqueji 'naja yo nin mintejí, dya xtí unüji c'e animale ra mbö't'üji. ²⁴ C'ü rí tsjagueji, rí sogueji nu c'ü ni mbeñc'ejí Mizhocjimi. Ot'ü rí möji, rí ma dyötqueji c'ü nin mintejí ra perdonaotsc'ejí. Nuc'ua cja rrí 'ñejí c'ua, rí 'ñe unüji c'ü ni mbeñc'ejí Mizhocjimi.

²⁵ "Ma pje c'o rí tsjapüji na s'o 'naja yo nin mintejí, 'ma ra zints'iji cja juesi, rí jo'tp'üji 'ma cja ri pötc'ejí cja 'ñiji. 'Ma jiyö ra ma nzhöc'ejí nu cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhöc'ejí cja c'e mböpjörü. Nuc'ua ra ngo'c'ügueji a pjörü. ²⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ra sö rí pedyegueji

nu, hasta 'ma cja rí tsjöt'üji texe c'o ri tügueji.

Jesús enseña sobre el adulterio

²⁷ 'Ya i dyärãji o xi'tsc'ejí c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cãrã mi jinguã: "Dya rí tsãgueji o ndixü." ²⁸ Pero nutscö rí xi'tsc'öji dya, 'ma cjó c'o ra jñanda 'naja ndixü y ra nguiñi cja o mü'bü ra tsjavi c'ü na s'o, zö dya ra juntavi, chjëntcjui c'ü ya ri tsãjã o ndixü, ya tsja na s'o co angueze cja o mü'bü 'ma c'ü.

²⁹ 'Maco in mamaji ngue in chöji c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sãtc'ejí cja jmi Mizhocjimi zö ri 'natjo in chöji, que na ngue ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu. ³⁰ Maco in mamaji ngue in jodyëji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sãtc'ejí cja Mizhocjimi zö ri 'natjo in dyëji, que na ngueje ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu.

Jesús enseña sobre el divorcio

³¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—In pãrãgueji c'ü xo mamaji mi jinguã: "Ma cjó c'o ne ra mbëzi nu su, ra unü o xiscömü c'ü rguí jyanbüvi." ³² Pero nutscö rí xi'tsc'öji, dya cjó ra mbëzi nu su, nguextjo 'ma ri 'ñe 'naja bëzo. Zö dya ri cja na s'o 'na ndixü pero 'ma ra tsja nu xïra ra mbëzi, pe ra tsja c'e ndixü ra chjüntui c'ü 'naja bëzo. Nguéc'ua chjëntjui c'ü ri tsãjã bëzo c'e ndixü. Nguéc'ua c'e bëzo c'ü o mbëzi c'ü nu su, ri pë's'i nu s'ocü 'ma c'ü, chjëntjui c'ü ro tsjapü o su ro tsãjã bëzo. Y c'e bëzo c'ü na yeje o xïra c'e ndixü, xo ri pë's'i nu s'ocü chjëntjui c'ü ro tsãjã ndixü. Na ngueje ya rguí chjüntui c'e ndixü c'ü ya vi bëzi.

Jesús enseña sobre los juramentos

³³ 'Ya i dyärãji c'ü o xi'tsc'ejí c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi

cārã mi jinguã: “Dya rí ñädäji Mizhocjimi rí mamaji na cjuana, cja rrí mamaji o bëchjine. ‘Ma in ñädäji Mizhocjimi c’ü rí tsjagueji, tsjagueji ‘ma’, eñe c’o xöpüte. ³⁴ Pero nutscö rí xi’tsc’öji, dya pje rí ñädäji. Dya rí manji nza mbārã a jens’e. Na ngueje nguejnu manda Mizhocjimi. ³⁵ Ni xo rí mamaji nza mbārã ne xoñijömmü. Na ngueje ngue Mizhocjimi c’ü manda yo cārã va. Ni xo rí mamaji nza mbārã a Jerusalén. Na ngueje ngue c’ü o ndajñiñi c’in Jmugöji c’ü pjëzhi me na nojo. ³⁶ Ni xo rí mamaji nza mbārã in ñigueji, na ngueje nu’tsc’ëji, dya sö rí tsjapqueji c’ü rrã t’öxü ne rí ‘na in ñixtegueji, ni xo rí tsjapqueji c’ü rrã potjü. ³⁷ C’ü rí tsjagueji, rí mantji “jã” o “jijyö.” ‘Ma xe rí mangueji cjó nza ärã, nu‘ma, ngueje c’ü dya jo c’ü ‘ñünnc’ü in mün‘c’ëji ‘ma.

Jesús enseña sobre la venganza

³⁸ Ya i dyäräji c’ua ja va sjipji c’o mi cārã mi jinguã: “Nu ‘ma cjó c’o ra jñü‘pc’üji in chöji, rí nzhopc’üji rí jñü‘pc’üji a nzhö ‘ma c’ü. Y nu ‘ma cjó c’o ra jñü‘pc’üji in s’ibiji, xo rí jñü‘p’üji o s’ibi ‘ma c’ü”, mi eñeji. ³⁹ Pero nutscö rí xi’tsc’öji, dya cjó rí nzhopc’üji c’o ra tsja‘c’üji c’o na s’o. Nu ‘ma cjó c’o ra mbë‘chc’iji in jojmiji, xo rí pjünbütjoji ‘ma c’ü ‘nanguarü ra mbë‘chc’iji. ⁴⁰ Nu ‘ma cjó c’o ne ra jyonnc’ëji o chü, y ra zints’iji cja juesi ngue c’ua ra ngannc’aji c’o ri jegueji, xo rí jyëtspiji c’o ri tégueji. ⁴¹ Nu ‘ma cjó c’o ra xi’tsc’ëji: “Chuns’ü yo rvá tuns’ügö, ma sogüzügö ‘na kilometro nde”, ra ‘ñentsc’ëji, nu’tsc’ëji xe rí ma sogüji ‘ma c’ü xe ‘na kilometro nde. ⁴² Cjó c’o pje ra dyö’tc’ügueji, rí unüji. Y c’o pje c’o ra pe’sc’ëji, dya xo rí tsänbäji c’o.

El amor para los enemigos

⁴³ Ya i dyäräji c’ua ja va sjipji c’o mi cārã mi jinguã: “Rí s’iyagueji yo

in dyocjeji, pero c’o nuc’üji na ü, xo rí ñuji na ü”, eñeji. ⁴⁴ Pero nutscö rí xi’tsc’öji, rí s’iyagueji c’o ra nuc’üji na ü, rí ma’tp’üji Mizhocjimi c’o ra zanc’ëji. Tsjapqueji na jo c’o ra nuc’üji na ü, dyötpüji Mizhocjimi c’o ra jyonnc’ëji o chü, ‘ñe c’o ra jñü‘c’ügueji na ü. ⁴⁵ ‘Ma rí tsjapüji na jo a cjanu yo nin minteji, zö rrã s’oji, ra jñu’sc’ëji ‘ma c’ü nin Tataji c’ü bübü a jens’e. Na ngueje angueze cjpü ra mbes’e e jyarü c’ü rguí jñanda texe yo nte, zö ri cja na jo, o zö ri cja na s’o. Xo va penpe o dyebe texe yo nte, zö ri cja na jo, o zö ri cja na s’o. ⁴⁶ Nu ‘ma nguextjo c’o s’iyats’ügueji c’o rí s’iyagueji, ¿cjo ra dya‘c’ëji Mizhocjimi c’o na jo ‘ma? Iyö. ¿Cjo dya je xo ga cjanu ga tsja c’o publicano, s’iya o dyoji c’o; maco in mangueji me na s’o c’o? Jã, je ga cjanu ga tsjaji. ⁴⁷ Nu ‘ma nguextjo yo in dyocjeji yo in ne rí zenguaji, ¿ja bübü c’ü na jo c’ü in cjagueji ‘ma? Maco yo dya pārã Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu, nguextjo c’o o dyoji zenguaji. ⁴⁸ Nguec’ua rí xi’tsc’öji, rí s’iyagueji texe yo nte c’ua ja nzi ga tsja c’ü nin Tatagueji c’ü bübü a jens’e.

6

Jesús enseña sobre las buenas obras

¹ C’ü rguí tsjagueji c’o na jo, dya ngue c’ü ra jñantc’aji yo nte ra mamaji in cjaji na jo; ngue c’ü ra jñantc’aji c’ü in Tatagueji c’ü bübü a jens’e. Na ngue ‘ma rí tsjaji na jo nguextjo c’ü rguí jñantc’aji yo nte, nu‘ma, dya ra mama c’ü in Tatagueji c’ü na jo vi tsjagueji. ² Bübü nte c’o cjpü cja na jo; cjaji c’ü rguí mápäji yo nte’e. Nguec’ua ‘ma pöji nu ja cjogü na puncjü o nte, nza cja cja nintsjimi o cja ‘ñiji, unüji o merio c’o dya pje pë’si. Pero rí xi’tsc’öji c’ü na cjuana, zö ra mama yo nte na jonteji, pero

Mizhocjimi dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejji, dya rí tsjaji nza cja anguezeji. ³ Pero 'ma rí unüji merio c'o dya pje pë's'i, rí unüji c'ü dya cjó ra mbârã. ⁴ Nguec'ua dya cjó ra mbârã c'ü i unügueji. Pero Mizhocjimi ra dya'c'ejji c'o na jo, na ngueje angueze pã'tc'ãji in mün'c'ejji.

Jesús enseña cómo orar

⁵ 'C'o cja pü cja na jo, me ne o mü'büji c'ü ra jñanda yo nte. Nguec'ua pöji cja nintsjimi, 'ñe c'ua ja pomü o 'ñiji, ni ma dyötüji Mizhocjimi. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, zö mama yo nte me na jonteji, Mizhocjimi dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejji, dya rí tsjaji nza cja anguezeji. ⁶ C'ü rí tsjaji, 'ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí tsjogüji a mbo cja in nzungueji, cja rrí tsotc'ejji in nzoxtjiji. Cja rrí dyötqueji c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü nu ja dya cjó sö ra jñanda. Y angueze ra dya'c'ejji c'o na jo'o, na ngueje pã'tc'ãji in mün'c'ejji.

⁷ 'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, dya rí tsjagueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Anguezeji me yepeji c'o jña c'o ni dyötüji Mizhocjimi, pëzhiji ra dyärã Mizhocjimi na ngueje c'ü me yepeji. ⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya me rí yepegueji jña c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Na ngueje c'ü nin Tataji pãrã c'o ni jyonc'ejji ante c'ü rí dyötqueji c'ü. ⁹ Nguec'ua nu'tsc'ejji 'ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a cjava:

Mi Tatats'ügöjme, je in bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cãrãjme cja ne xoñijömmü, ngue c'ua rá süc'üjme ja c'o nzi ga züc'ü c'o cãrã a jens'e.

¹⁰ Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zädã c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyä'tc'ä c'o cãrã a jens'e, na ngue ngue'tsc'e in mandague. Xo

rí ö'tc'öjme rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue.

¹¹ Dyacöjme dya o xëdyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

¹² Perdonaözögöjme in nzhubüjme c'ua ja nzi rgã perzonaajme 'ma cjó c'o pje cjacüjme.

¹³ Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjaime c'o na s'o.

Na ngueje ngue'tsc'e in mandague, ngue'tsc'e me na zë'tsc'e, ngue'tsc'e me na notsc'e. Je ga cjatjots'c'e nu textjo c'o cjë c'o ra ëjë. Amén.

¹⁴ 'Nu 'ma rí perdonaogueji c'ü cjó pje ra tsja'c'ejji, xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e. ¹⁵ Pero 'ma dya rí perdonaogueji c'ü cjó pje ra tsja'c'ejji, dya xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tatagueji, nu c'o pje nde in cjagueji.

Jesús enseña sobre el ayuno

¹⁶ 'Bübü c'o cja pü cja me na jo. Nguec'ua 'ma go mbempjeji, cja pü ndumüji, dya xo dyebeji. Je ga tsjaji a cjanu, ngue c'ua ra mbârã yo nte c'ü mbempjeji, ra mamaji na jo c'ü cja. Na cjuana rí xi'tsc'öji, zö ra mama yo nte c'ü na jo cja, pero Mizhocjimi dya je ra mama a cjanu. Nu'tsc'ejji, dya rí tsjagueji ga cjanu. ¹⁷ Nu 'ma rí mbempjeji, rí xinzhöji c'ua ja nzi gui tsjaji texe yo pa. Xo rí tsã't'ãji o aceite in ñi'iji, y rí dyebeji. ¹⁸ Nguec'ua dya ra mbã'c'ãji yo nte cjo in mbempjeji. C'ü ra mbârã c'ü in mbempjeji, nguextjo c'ü nin Tataji c'ü dya cjó sö cjó ra jñanda. Y angueze ra xi'tsc'ejji c'ü na jo vi tsjagueji, na ngueje pã'tc'ãji in mün'c'ejji.

Riquezas en el cielo

¹⁹ 'Dya rí pë'sc'ejji na puncjü c'o ni muvi cja ne xoñijömmü. Na ngueje ne xoñijömmü cãrã o dyoxü, ra dyo'tc'ügueji c'o in ch'opjüji 'ñe in bitugueji. Y xo ra zijömmü c'o

in merioji de plata. Xo cārã va o mbuē, ra xo'tc'ügueji in nzungueji, cja rrũ pōnnc'üji c'o in pē's'iji. ²⁰ Jyodügueji ja rgá mbē'sc'iji a jens'e c'o ya ri búbü 'ma rí sãtc'ej nu. Na ngueje a jens'e, dya cārã o dyoxü nu, nu c'ü ra dyo'tc'ej c'o ri pē's'iji, ni pje xo ra zijōmü nu. Dya xo cārã o mbuē nu, c'ü ra pōnnc'ügueji c'o ri pē's'igüej. ²¹ Nu 'ma rí pē's'igüej na puncjü cja ne xoñijōmü, je ri mājã in mü'büji cja ne xoñijōmü. Pero 'ma ra bē'sc'ej na puncjü a jens'e, je ngue a jens'e nda ra mājã in mü'büji.

La lámpara del cuerpo

²²⁻²³ 'C'ü unü jya's'ü cja in cuer-pogüej ngue in chōji. 'Ma janda na jo 'na nte, búbü jya's'ü 'ma texe o cuerpo. Pero 'ma dya sō ra jñanda, chjëntjui c'ü ri búbü cja bēxōmü 'ma c'e nte. Je xo ga cjatsc'ej nu. Nu 'ma nguextjo Mizhocjimi rí jy-odüji, ra búbü 'ma jya's'ü texe cja in mü'bügüej. Pero 'ma rí jyodüji Mizhocjimi, 'ñe rí jyodüji rí pē's'iji na puncjü cja ne xoñijōmü, 'ma rí jyodüji nza yeje, nu'ma, dya nda ra búbü jya's'ü in mü'büji. Y 'ma in pēzhgüej búbü jya's'ü in mün'c'ej, nu 'ma dya cjuana jya's'ü, nu'ma, ojtjo jya's'üts'üji 'ma.

Dios y el dinero

²⁴ 'Ma cjó c'o ra mbēpi yeje lamu, dya ra sō ra dyätãvi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja ri ünbüji, ra tsja c'e mbēpi; c'ü 'naja ri ne'e. O 'ma jiyō, 'naja c'ü ri cjapü dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'ej nu, 'ma in jodüji ja rguí pē's'iji na puncjü cja ne xoñijōmü, nu'ma, dya in pēpqueji 'ma Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze.

Dios cuida a sus hijos

²⁵ 'Ngüec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjijñiji ja rguí chõt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjijñiji c'ü pje rí jyeji. Mizhocjimi me na nojo, ya ngambgaji va. Nadya, çcjo dya

xo ra dya'c'ej c'ü rí siji, 'ñe c'ü rí jyegüej? ²⁶ Jñant'maji yo s'ü. Dya podüji o ndēxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü; maco c'ü nin Tatagueji c'ü búbü a jens'e nde 'huiñi yo. Nu'tsc'ej, xenda ni muvits'ügueji na puncjü que na ngue yo s'ü. Ngüec'ua, çcjo dya xo ra 'huiñtsc'ej Mizhocjimi? ²⁷ çcjo búbütsc'ej c'ü sō ra chãcã nde metro c'ü xe rrã ndã'ã? Zō me ra nguiñi, dya cjó ra sō.

²⁸ 'Ngüec'ua, çjenga in cjinncjeji ja rí chõt'üji c'ü rí jye'ej? Unüji ngüenda yo pje c'o ma ndãjnã yo cja'a cja juajma, ja ga te'ej. Dya pēpjiji, dya xo jench'ej o tjüjmü pa ra dyät'ãji o bituji. Pero me na zō yo. ²⁹ E Salomón mi pjēzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zō. Pero xenda na zō yo ndãjnã. ³⁰ Yo pjinnō cja'a cja juajma dya, pero ra xōrũ ra münũ ra c'ant'a cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zō o ndãjnã yo. Natsc'ej, çcjo dya xo ra dya'c'ej Mizhocjimi c'ü rí jyegüej? Ngüec'ua, çjenga dya in ench'ej na jo in mü'büji Mizhocjimi ra dya'c'ej c'o ni jyonc'ej? ³¹ Ngüec'ua rí xi'tsc'öji, dya me rí tsjijñiji rí mamaji: "Pãrã, çpje rá sigöji, o pje xo rá jegöji?", rí 'ñeñeji. ³² Ngue yo dya pãrã Mizhocjimi yo me jodü ga cjanu. Pero nu'tsc'ej in 'ñeñeji c'ü nin Tataji c'ü búbü a jens'e; angueze pãrã c'ü nde ni jyonc'ej texe yo. ³³ Nu'tsc'ej ot'ü rí jyodüji Mizhocjimi, ngue c'ua ra mandats'üji. Y rí jyodüji rí tsjaji c'o na jo c'ua ja ga manda c'ü. Nuc'ua texe yo, nde ra dya'c'ej yo. ³⁴ Ngüec'ua, dya rí tsjinncjeji ja rguí chõt'üji c'ü rí siji 'ñe c'ü rí jyeji c'o pa c'o va ëjē. 'Ma ra zãdã c'o pa'a, cja rí ñuji ja rguí tsjapqueji. Na ngueje pama va ëjē texe o ndumü c'ü ni jyodü rá sufregöji.

No juzguen a otros

¹ 'Dya cjo rí so'bügueji. 'Ma jiyö ra jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi. ² C'ua ja nzi gui so'bütegueji, je xo rga cjanu rgá jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi. Mizhocjimi ra nzhocüts'üji c'ua ja nzi gui tsjagueji. ³ O dyaxü, xenda na nojo que na ngue o ngümpaxa. Je xo ga cjatjonu in nzhunc'ejí. Pe na nojo in nzhunc'ejí nza cja 'na dyaxü, y pe ts'iqué nza cja 'naja ngümpaxa c'o o nzhubü yo nin minteji. Nguéc'ua, ¿jenga in so'büji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö yo nin minteji? Maco dya in cö'tp'üji 'ñi c'e dyaxü c'ü o'o in chöji. ⁴ ¿Ja rgá sö rí xiqueji yo nin minteji: "Jyëzgujme rá cjü'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögue", rí 'ñembeji? Maco dya ixi cjübügueji c'e dyaxü c'ü o'o in chögueji. ⁵ Nu'tsc'ejí in cjarpqueji c'ü na jotsc'ejí, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ejí c'e dyaxü c'ü o'o in chögueji, ngue c'ua ra sö rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö'ö c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

⁶ 'Bübü nte c'o chjëntji nza cja o cuchi c'o ra yödü c'o pje ri unügueji c'o dya ri ne anguezeji. Xo chjëntji nza cja o dyo c'o ra é ra 'ñe zac'ejí 'ma pje c'o ri unügueji c'o dya ri neji. C'o nte c'o ga cjanu, dya cja xe rí zopjüji o jña Mizhocjimi nu me na sjü.

Pedir, buscar y tocar la puerta

⁷ 'Sido rí dyötqueji Mizhocjimi, ra dya'c'ejí. Sido rí jyodüji Mizhocjimi, rí chötc'ejí c'ü ni jy-onc'ejí. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi, ra dyä'tc'ejí. ⁸ Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyodü, ra chöt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjü, ra dyätäji c'o.

⁹ Nu'tsc'ejí in 'ñecjeji in ch'igüejí, 'ma ra chëzhi in jmiji in ch'igüejí ra dyö'tc'ejí 'na tjömëch'i, ¿cjo rí unügueji 'na ndojo? Iyö, dya sö. ¹⁰ Y 'ma ra dyö'tc'ejí 'na jmö'ö, ¿cjo

rí unügueji 'na c'ijmi? Iyö, dya xo sö'ö. ¹¹ Maco in nteji in cjai c'o na s'o, pero in pjëchiji rí unüji c'o na jo yo in ch'igüejí. Na c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e, ¿cjo dya xo ra dya'c'ejí c'o na jo c'o rí dyötüji angueze?

¹² 'C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo ga cjanu rgui s'iyagueji yo. Na ngueje je ga cjanu ga mama o jña Mizhocjimi c'ü xiji ley 'ñe profeta.

La puerta angosta

¹³ 'Nu 'ma in ne rí nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi, tsjogüji cja c'e ts'ingoxtji. Na ngueje bübü 'na ngoxtji, 'ñe 'na 'ñiji c'o me na mbät'ä, pero ni zidyji nu ja ra sufreji cja sivi. Me na puncjü c'o cjogü cja c'e ngoxtji c'ü na mbät'ä. ¹⁴ Pero c'e 'ñiji c'ü ni zidyji nu ja ra bübü'tjoji co Mizhocjimi, na s'ich'i c'ü. Xo 'ñe c'e ngoxtji, xo s'ich'i c'ü. Y dya puncjü c'o tö't'ü c'e ngoxtji c'ü rguí möji c'e 'ñiji.

El árbol se conoce por su fruto

¹⁵ 'Cārā nte c'o ra êtsc'ejí ra 'ñe tsjapü ri ñaji o jña Mizhocjimi. Cjarpüji na jo'oji nza cja ndënc'hjürü yo dya pje cja, pero a mbo o mü'büji me na s'oji nza cja o min'ño yo me na sate. Nguéc'ua rí pjötpüji ngüenda c'o. ¹⁶ C'ü rgui pärägueji c'o xöpüte, rí unnc'ejí ngüenda ja ga mimi c'o. In pärägueji o visachi, dya quitsiji o uva c'o. Ni xo ri quitsiji o higo cja o bimpëdyi. Je xo ga cjatjonu c'o xöpüte c'o cjarpü ri ña o jña Mizhocjimi, dya sö ra mimi na jo c'o. ¹⁷ Je xo ga cjatjonu texe o za'a c'o na jo, quis'i c'o na jo c'o. Pero c'o dya ga jo, quis'i c'o dya ga jo. ¹⁸ 'Na za'a c'ü na jo, dya sö ra nguis'i c'o dya ga jo. Ni xo ri ngue 'na za'a c'ü dya jo, dya sö ra nguis'i c'o na jo. ¹⁹ Texe za'a c'o dya quis'i c'o na jo, ra dyëziji cja rrü pant'aji a sivi. ²⁰ Nguéc'ua c'ü rgui pärägueji

c'o xöpüte, rí unnc'eji ngüenda ja ga mimi c'o.

No todos entrarán en el reino de los cielos

²¹ 'Na puncjü c'o ra xitscö: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö", ra ñenzgöji. Pero dya texeji ra cjogüji c'ua ja manda Mizhocjimi. C'o ra cjogü nu, nguextjo c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. ²² 'Ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, me na puncjü c'o ra xitscö: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjo dya mi nännc'äjme in chjügue, 'ma mi zopcjøjme yo nte? ¿cjo dya xo mi nännc'øjme in chjügue 'ma mi pjongüjme o s'ondajmä? ¿cjo dya xo ngue co in chjügue c'ü mi jocüjme c'o mi sö'dyë, 'ñe c'o na puncjü c'o na nojo c'o mi c'ajme?", ra ñenzgöji. ²³ Nuc'ua rá tjüntcöji c'ua, rá xipjiji: "Dya ngue o t'itsc'eji mi Tatagö. C'ueñeji cja ín jmigö dya, nu'tsc'eji i tsjagueji c'o na s'o", rá embeji.

Las dos bases

²⁴ 'Nguec'ua, nu c'ü ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'öji dya, y ra tsja'a yo, rá jyëtspigö nza cja 'na bëzo c'ü na jo va mbeñe. O jyäbä 'naja ngumü a xes'e cja 'na peña. ²⁵ Go 'ñeje c'ua 'na tadyebe. Xo ëjë 'na tareje c'ü je 'ne pjat'ü cja c'e ngumü. Xo ë 'na tandajma c'ü me mi vü'ü cja c'e ngumü. Pero dya go tunü c'e ngumü, na ngueje vi tjäbä a xes'e cja c'e peña. ²⁶ 'Ma cjó c'o ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'öji dya, 'ma dya ra tsja c'ua ja nzi va dyärä, rá jyëtspigö nza cja 'na bëzo c'ü dya nguijñi na jo c'ua ja ro jyäbä o ngumü, je go jyántjo cja 'ñöxömü. ²⁷ Go 'ñeje c'ua 'na tadyebe. Xo ëjë c'e ndare. Xo vü e ndajma c'ü o juant'a c'e ngumü. Jo nu tunü c'ua o ngumü c'e bëzo, ixco chjorü, eñe e Jesús va nguarü va zopjüji.

²⁸ 'Ma o nguarü e Jesús o mama yo jña yo, me mi süji, dya mi pärä pje ro nguijñiji. ²⁹ Na ngueje o unüji ngüenda je vi 'ñe cja Mizhocjimi c'o

vi mama e Jesús va xöpü anguezeji. Y dya je ma cjanu c'o xöpüte.

8

Jesús sana a un leproso

¹ Nuc'ua o zöbü e Jesús cja c'e t'eje. Xo zöbü na puncjü o nte, mi pöji angueze. ² O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi sö 'naja ngueme c'ü xiji lepra, o 'ñe chëzhi cja e Jesús. Cjanu o ndüñijömü c'ua a jmi, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, 'ma rí ñegue, ra sö rí jocüzü.

³ Cjanu o c'uana c'ua a dyë e Jesús o ndörü c'e nte, o xipji:

—Rí negö. Ra jots'ü.

Nzi va ndörü, nzi va ojtjo c'ua c'e ngueme. ⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Pjüngüenda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe dya, nguextjo c'ü rí ma, rí ma jíchitsjë c'e mböcjimi c'ü ya jogüts'ü. Xo rí jñünü c'o rí unü Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama e Moisés. Ixtí mague a cjanu ngue c'ua ra nu'tc'ügue c'e mböcjimi c'ü na cjuana ya jots'ü. Nguec'ua yo nte ra mbäräji c'ü ya 'nin'tsc'i c'e ngueme.

Jesús sana al muchacho de un capitán romano

⁵ Nuc'ua o zät'ä e Jesús cja c'e jñiñi c'ü mi chjü Capernaum. Cja c'e jñiñi mi bübü 'naja bëzo c'ü mi manda 'naja ciento o tropa. 'Ma cja ma sät'ä e Jesús, o ë c'ua c'e bëzo o 'ñe ndünrü e Jesús. Cjanu o dyötü 'na favor. ⁶ O xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya cja sö ra 'ñömü ín ch'i'i, ya zürü o ngueme. Ya dyobütjo ín nzungö, y me sufre na puncjü c'o na ü.

⁷ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jo rá magö, rá ma jocü.

⁸ O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya ga jozgö c'ü rí tsjogue a mbo cja ín nzungö. Zö nguextjo 'na jña c'ü rí mangue, ra jogü c'ín ch'i'i. ⁹ Na

ngue xo 'ñetscö xo ch'acö poder, ngue c'ua rí mandagö o tropa. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: "Ma'a", rá embe, ra ma. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: "Chjä'dä", rá embe, ra êjê. Xo 'ñe 'ma rí xipjigö c'ín mbëpji: "Tsja'a yo", rá embe, ra tsja'a.

¹⁰ Nuc'ua 'ma o dyärä e Jesús c'o vi mama c'e bëzo, me co nguentjo c'ua. Na ngue o unü ngüenda c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü pje ro mama e Jesús, ro zädä. Nguéc'ua va xipji c'ua c'o mi pöji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni ri 'na yo ín menzumüji a Israel ró tötc'ö c'ü ri ejme na jo nza cja ne bëzo nu. ¹¹ Nutscö rí xi'tsc'öji, na puncjü o nte c'o rguí 'ñeje nu ja ni mbes'e e jyarü, 'ñe nu ja ni nguibi, xo 'ñe textjo cja ne xoñijömmü; ra 'ñe mimiji nu ja manda Mizhocjimi a jens'e, ra zi'iji o xëdyi co e Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob. ¹² Pero c'o ot'ü vi zojnüji ro cjogü nu ja manda Mizhocjimi, ts'ëtjo c'o go ne. Nguéc'ua c'o dya go ne'e, ra mboch'üji nu ja na bëxömmü, nu ja me ra huëji, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü.

¹³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi manda 'naja ciento tropa:

—Ma dya in nzungue. C'ua ja nzi vi 'ñejmegue, je rga cjanu rgá jogü c'in ch'i'i.

Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajme c'ü.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴ O ma c'ua e Jesús cja o ngumü e Pedro. O chöt'ü c'ua c'ü mi sö'dyë c'ü nu to'o e Pedro, mi sö pa'a c'ü. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o ndötpü c'ua a dyë. Jo ni c'ueñe c'ua c'e pa'a. Cjanu o nanga c'ua c'e ndixü o dyät'ä o jñönü ro ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

¹⁶ Nuc'ua 'ma ya vi nguibi e jyarü, o sinpiji e Jesús na puncjü nte c'o vi zürü o ndajma c'ü dya jo. E Jesús, nguextjo c'ü o mama ro mbedye c'o ndajma, y go mbedye

c'ua c'o. Y texe c'o mi sö'dyë, o jocü c'o. ¹⁷ Nguéc'ua ma zädä c'o vi mama c'e profeta Isaías: "Angueze me go juentsqueji o 'ñe jocüzüji c'o ngueme c'o mi sufregöji", eñe c'e profeta.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸ Ya vi mundo na puncjü nte cja e Jesús. Nguéc'ua va ña e Jesús va xipji c'o o discípulo ro dat'üji cja 'na bü, ngue c'ua ro mbes'eji a 'nanguarü cja c'e trazapjü. ¹⁹ Cjanu o sä c'ua 'naja bëzo c'ü mi xöpü c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o ê xipji e Jesús:

—Xöpüte, rá tjünt'ü in xütcje rá më nu ja c'o rí sätc'e.

²⁰ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ü rá më, ixtí tsjijñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño bübü o tjocüji, y yo s'ü pë's'i o t'oxüji. Nutscö, zö rvá êcjö cja Mizhocjimi pero dya rí pë'sc'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

²¹ Nuc'ua cjanu o mama c'ua 'naja c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dyacö sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tatagö, cja rrü mëgövi.

²² O xipji c'ua e Jesús:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e chjünt'ü ín xütcjö rá mëgövi.

Jesús calma el viento y las olas

²³ Cjanu o dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü. Cjanu o möji c'ua c'o o discípulo. ²⁴ Jo ni vü'ü c'ua 'naja tandajma. Me mi pjö's'ü c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Pero e Jesús ma jñtjo c'ü. ²⁵ Nuc'ua c'o discípulo o chëzhiji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, pjöcöjme para dya rá quibigöjme.

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji, ¿jenga ín sü'üji? ¿Cjo dya ín ejmezügöji c'ü sö rá pjö'c'eji?

Cjanu o nanga c'ua e Jesús, cjanu o huënc'h'i c'e ndajma, 'ñe c'e ndeje. Ixco bôbù c'ua c'e ndajma 'ñe c'e ndeje. ²⁷ Me co nguijñi c'ua c'o discípulo, mi mamaji:

—¿Pje ma poder c'ü pë's'i ne bëzo nu, nguec'ua ätä e ndajma 'ñe ne ndeje?

Los hombres endemoniados de Gadara

²⁸ Nuc'ua o zät'äji a 'nanguarü cja c'e trazapjü cja c'e lugar c'ü mi chjü a Gadara. O ë c'ua yeje bëzo c'o mi o'o o mü'bü o demonio c'o ngue o dyoji e Satanás c'ü dya jo; o 'ñe chjëji e Jesús. Je vi 'ñejui a nde cja c'o panteón cja campo santo. Me ma s'ovi 'ñe me ma cuëvi, nguec'ua dya cjó mi sö cjó xi ro cjogü cja c'e 'ñiji c'ü. ²⁹ Nuc'ua c'o demonio o tsjapüji o mapjü na jens'e c'o bëzo va xipjivi e Jesús:

—Jesús, o T'itsc'e Mizhocjimi, ¿pje in pë'sc'ü rí ñugöjme? ¿Cjo vi 'ñecje a 'ñecjua rí ë tsjacüjme rá sufrejme dya? Maco dya be sädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, eñe c'o bëzo va 'ñö'p'üji o mü'bü c'ü dya jo ro ñavi.

³⁰ Na jë nu ja ma ñöñü na puncjü o cuchí. ³¹ Nguec'ua va tsja c'o demonio o dyötüji e Jesús, o xipjiji:

—Ma rí pjongüzüjme cja o mü'bü yo bëzo, jyëzgujme rá ma quich'öjme cja yo cuchí.

³² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Pedyejí ma tsich'iji, embeji.

Nuc'ua c'o demonio go mbedyeji, go ma nguich'iji cja c'o cuchí. Nuc'ua texe c'o cuchí nde va dacütjoji va zöbüji cja c'e dyä'a. Go ma jyäji c'ua cja c'e trazapjü. Nzhangua ndüji.

³³ Nuc'ua c'o mi pjörü c'o cuchí go cjuan'diji c'ua, go möji na nijí cja c'e jñiñi; o ma cösteji texe c'o vi jñandaji, o xipjiji ja va jogü c'o bëzo c'o vi dyo'o o mü'bü c'o demonio.

³⁴ Nuc'ua cjanu o mbedye texe c'o mi cärä cja c'e jñiñi, o ma nuji e Jesús. 'Ma o zät'äji, o xipjiji c'ua e

Jesús c'ü pje cjint'o tsja, ro mbedye cja c'ü o jñiñiji.

9

Jesús sana a un paralítico

¹ Nuc'ua cjanu o dat'ü e Jesús cja c'e bü, xo 'ñe c'o o discípulo. Cjanu o mbes'eji a 'nanguarü cja c'e traza-pjü, o zät'äji nu cja c'e jñiñi nu ja mi oxü e Jesús. ² O ëjë c'ua ja nzi nte ma siji 'na bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñöñü; ma tñji cja 'naja pjinguä. Mi junt'ü o mü'büji c'ü mi sö e Jesús ro jocü c'e bëzo. Nuc'ua 'ma o mbärä e Jesús c'ü mi ejmeji, o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñöñü, o xipji:

—Dya rí sügue, së'ë; ya ró perdonao's'ü dya in nzhunc'e, eñe e Jesús va xipji c'e bëzo.

³ Xo mi cärä nu, ja nzi xöpüte; o dyäräji e Jesús o perdonao c'e bëzo. Nguec'ua ma nguijñiji o mü'bütsjëji: “Nujne Jesús chjëntjui c'ü o zadü Mizhocjimi nu”, ma nguijñiji. ⁴ Ixmi pärä e Jesús c'o mi cjijñi anguezeji, nguec'ua va xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cjijñiji c'o na s'o a mbo cja in mü'bügueji? ⁵ Ró xipji ne bëzo: “Rí perdonao's'ü in nzhunc'e”, ró embe, pero dya cjó sö ra mbärä cjo ya ma o nzhubü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: “Nu'tsc'e, ñanga rí nzhodü”, rá embe; 'ñe 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, íxtí pärägueji 'ma c'ü dya rí xi'ts'iji o bëchjine. ⁶ Nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, ya ch'acö poder cja ne xoñijöñü rá perdonao's'üji in nzhubüji. Unnc'eji dya ngüenda ngue c'ua rí päräji c'ü rí pë'sc'ö c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñöñü, o xipji:

—Nu'tsc'e, ñanga, chuns'ü nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

⁷ O nanga c'ua c'e bëzo, cjanu o ma c'ua o ngumü. ⁸ Nuc'ua c'o nte 'ma mü o jñandaji ja va jogü c'e bëzo, me go nguijñiji c'ua, na ngue

nunca mi jandaji a cjanu. Me xo go mamaji me na jo Mizhocjimi, na ngue vi tsja a cjanu vi unü poder cja yo nte.

Jesús llama a Mateo

⁹ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o cjogü nu ja ma jü'ü 'naja bëzo c'ü mi chjü'ü e Mateo, c'ü mi cobra o contribución. E Jesús o jñanda c'e bëzo, o xipji:

—Chjünt'ü ín xütcjö rá mëgövi, embe.

Ixco böbü c'ua e Mateo o mëvi e Jesús.

¹⁰ 'Na nu pa, ya vi mimi e Jesús a mbo 'na ngumü, ma siji o xëdyi. Go ëjë c'ua na puncjü c'o mi cobra o contribución, c'o mi xiji ma s'onte, xo 'ñe c'o dya mi süpü o ley c'o menzumü a Israel, nguec'ua xo ma sjiji ma s'oji. O 'ñe ziji o xëdyi co e Jesús, 'ñe c'o o discípulo. ¹¹ C'o fariseo o jñandaji c'ü ma jüji e Jesús c'o bëzo, nguec'ua va xipjiji c'ua c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga nin xöpütegejei nde si'iji o xëdyi co nujyo cobra o contribución 'ñejoyo 'ñaja yo na s'o?, eñe c'o fariseo.

¹² E Jesús o dyärä c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xipjiji c'ua 'na ejemplo:

—Nu c'o dya sö'dyë, dya ni jyodü cjó ra dyät'ä c'o; nguextjo c'o sö'dyë. Je xo ga cjatjonu yo tü o nzhubü, ngue c'o ni jyodü ra jocüji yo. ¹³ In pārâji o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “C'ü ni pötcöji o animal, cja rrî päscöji c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí juentsquejei yo nin minteji”, eñe Mizhocjimi. Nujnu, ngue 'naja jña c'ü ni jyodü rí ma xörüji, xa'ma ra zi'ch'i ín mün'c'eji nu. C'ua ja nzi ga mama ne jña nu, rí juentsetegö. Nguec'ua, dya ngue c'o cjavü cja na jo c'ü rvá 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Ngue c'o pārä tü o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁴ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o säji nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—Nutsçöjme rí mbempcjöjme na puncjü, xo 'ñe yo fariseo. ¿Jenga dya mbempje yo in discípulogue?

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'naja jña ngue c'ua ro mbärâji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'naja së, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sö ra ndumü c'o o dyoji, na ngueje xe bübütjo c'e së a nde anguezeji. Pero ra zädä c'o pa 'ma ra s'imbiji c'e së. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgä ndumüji 'ma.

¹⁶ Sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

—'Na zëbitu, dya cjó sö ra mbä't'ä 'na bitu c'ü nuevo. Na ngue ro ñungü c'e nuevo bitu. Nuc'ua nu ja ya mi xüt'ü, xenda ro xüt'ü.

¹⁷ Dya xich'iji o öt'apjü cja zëmbota, na ngueje ro xüt'ü c'e zëmbota, ro pjödü c'e t'apjü. Dya cja ro jogü c'ua c'e zëmbota. Je xich'iji o öt'apjü cja mbota c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra xüt'ü c'e mbota ra pjödü c'e t'apjü, eñe e Jesús va xipjiji 'na ejemplo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

¹⁸ 'Ma ndänt'ä ma mama e Jesús c'o jña c'o, o ë c'ua 'naja bëzo c'ü pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel; o 'ñe ndüñijöümü a jmi e Jesús, o xipji:

—C'ín xunt'igö cja ndü mi ndajme. Pero rí ma'a, rí ma 'ñe's'e in dyëgue, ra tetjo.

¹⁹ Cjanu o böbü c'ua e Jesús o mëvi c'e bëzo, xo 'ñe c'o o discípulo.

²⁰ Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi sö'dyë, c'ü ya mi pa 'na doce cjë c'ü mi dagü o cji. O ë chëzhi a xütjü e Jesús, o 'ne ndötpü o fleco c'ü o bitu c'ü mi je'e e Jesús.

²¹ Na ngueje mi cjiñi c'e ndixü:

“Nguextjo c'ü rá tjötpü o bitu nu, ixta ndixqui”, eñe. ²² Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, o xipji:

—Dya rí sügue, süngü; ya jots'ügue dya, na ngueje in ejmezügö c'ü sö rá jocüts'ü in nzeme.

Nuc'ua ndeze c'e ndajme c'ü, o jogü na jo c'e ndixü.

²³ Nuc'ua o zät'ä e Jesús cja o ngümü c'e bëzo c'ü pje mi pjézhi, cjanu o cjogü a mbo'o. O jñanda c'ua c'o mi jüxü o pito, 'ñe c'o nte c'o me mi hueñi. ²⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ueñeji va. Na ngueje ne xunt'i nu, dya tü'ü nu, ítjo nu.

Nuc'ua c'o nte me go tsjapütjoji burla e Jesús. ²⁵ Nuc'ua e Jesús o pjongü a tji c'o nte, cjanu o cjogü a mbo nu ja ma o'o c'e añima, cjanu o pënchp'i a dyë. Jo ni nanga c'ua c'e xunt'i. ²⁶ Nuc'ua texe cja c'e xoñijömmü, me mi nädätjoji c'ü vi tsja e Jesús vi tsjapü o te c'e xunt'i.

Jesús sana a dos ciegos

²⁷ O mbedye c'ua e Jesús cja o ngümü c'e bëzo. 'Ma ya mi ma'a, ma ñe c'ua a xütjü yeje bëzo c'o mi ndëzhö, mi mapjüvi mi mamavi:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentscöbe.

²⁸ Nuc'ua 'ma mü o zät'ä e Jesús nu cja c'e ngümü nu ja mi oxü, o ñe c'ua c'o mi ndëzhö, o chëzhivi a jmi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Cjo in ejmevi c'ü sö rá jocüts'üvi in chövi?

Cjanu o ndünrüvi c'ua:

—Jä, sö rí jocüzübe, in Jmutsc'öbe, eñevi.

²⁹ Nuc'ua e Jesús o ndötpü a nzhö'ö c'o mi ndëzhö, o xipjivi:

—Rá jocüts'üvi c'ua ja nzi gui 'ñejmevi, eñe e Jesús.

³⁰ Jo ni jogü c'ua a nzhövi. Cjanu o xipjivi c'ua e Jesús c'ü dya cjó ro ma ngös'üvi. ³¹ Pero 'ma ya vi mbedyevi, mi mamavi texe cja c'e

xoñijömmü, mi xipjiji c'o nte c'ü vi tsja e Jesús.

Jesús sana a un mudo

³² Nzi va mbedye c'o mi ndëzhö, o ñe c'ua c'o ma siji 'naja bëzo c'ü mi ngone, ma sinpiji e Jesús. Nu c'e bëzo vi zürü 'naja ndajma c'ü dya jo. ³³ Nuc'ua e Jesús o pjongü c'e ndajma. Cjanu o ña c'ua na jo c'ü mi ngone. C'o nte, me co nguiññiji c'ua cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandagöji va a Israel c'ü ri jogü yo ngone.

³⁴ Pero c'o fariseo mi mamaji:

—Ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü unü poder ne bëzo nu, nguec'ua ga pjongü yo ndajma yo dya jo.

Jesús tiene compasión de la gente

³⁵ Mi nzhodü e Jesús texe cja c'o jñiñi, 'ñe cja c'o ndajñiñi, mi xöpüji cja c'o o nintsjimi anguezeji, y mi xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi xipjiji ja rvá manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Mi jocü texe c'o mi sö o ngueme, 'ñe texe c'o mi sö'ö na ü. ³⁶ E Jesús 'ma mü o jñanda c'o nte, me go juentseji c'ua anguezeji, na ngueje mi chjëntji nza cja ndëncjürü c'ü dya bübü o mbörü, ya me ni pizhiji, ya me xo ni ponch'ü o mü'büji. ³⁷ E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspiji ndëxü c'o nte'e:

—Na puncjü yo ndëxü yo ya jogü, pero ts'ëtjo yo ndagrëxü. ³⁸ Mizhocjimi ngue o cjaja yo ndëxü. Nguec'ua rí dyötqueje angueze ra ndäjä c'o xe 'ñaja mbëpji ra ëji, ra 'ñe pëpjiji cja ne dagrëxü.

10

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro chëzhiji a jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sö ro pjongüji o ndajma c'o dya jo, y ro jocüji texe c'o ndötc'ijeme, 'ñe texe c'o mi sö na ü.

² Nujyo, ngue o tjü'ü c'o doce discípulo c'o o xipjiji c'ua apóstole:

E Simón c'ü xo mi xiji Pedro, 'ñeje e Andrés c'ü nu cjuarma, 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Zebedeo, 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo. ³ Xo 'ñe e Felipe, 'ñe e Bartolomé, 'ñe e Tomás. Xo 'ñe e Mateo c'ü mi cobra o contribución, 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo, 'ñe e Lebeo c'ü xo mi xiji Tadeo. ⁴ Xo 'ñe e Simón c'ü mi revolucionario, 'ñe e Judas Iscariote c'ü ro dyëdyi c'o nte ro ma zürüji e Jesús.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁵ E Jesús ya mi ngue ro ndjäjä c'o doce apóstole, nguec'ua va xipjiji c'ü ro tsjaji. O xipjiji a cjava:

—Dya rí möji cja o 'ñiji yo dya menzumü a Israel, dya xo rí sät'äji cja o jñiñi yo menzumü a Samaria. ⁶ C'ü rí tsjagueji, rí möji cja yo ín menzumüji a Israel, na ngue anguezeji chjënji nza cja ndënhjürü c'o ya bëzhi. ⁷ 'Ma rí möji, rí zopjüji c'o nte rí xiji c'ü ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. ⁸ Rí jocüji c'o ri sö'dyë. Y rí tsjapüji ra te'e c'o ya rguí ndü'ü. Y rí dyät'äji c'o ri sö o lepra. Y rí pjongüji o ndajma c'o dya jo cja o mü'bü yo nte. 'Ma rí pjösc'ejji a cjanu yo nte, dya rí cobrajji. Na ngueje o dya c'ütjaji Mizhocjimi ne poder.

⁹ 'Y 'ma rí möji, dya rí jñünc'ejji oro, ni plata, ni pje ma t'opjü. ¹⁰ Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rguí tsant'ajji o pje rguí jñunt'üji para cja 'ñiji. Dya xo rí tsanaji o bitu, ni xo rí tsidyiji mbäcua c'ü rguí pötüji. Dya xo rí jñünüji 'na chäjä rguí dänäji. Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue 'na mbëpji ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'i c'ü, 'ñe c'ü ra jye'e.

¹¹ 'Nu 'ma ja c'o rí sätc'ejji, zö pje nde ma jñiñi o ndajñiñi, rí tsjaji t'önü nu, cjó ngue c'ü na jonte nu cja c'e jñiñi. Nguec'ua je rí oxüji cja o ngumü c'ü, hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötqueji ngumü

rgui oxqueji. ¹² 'Ma rí tsjogüji cja c'e ngumü, rí ma'tp'üji Cjimi c'o ri cārā nu. ¹³ Nu 'ma ra dyä'tc'ejji in jñagueji c'o ri cārā nu, ix na cjuana ra mbös'ü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi vi zenguaji. Pero 'ma dya ra dyä'tc'ejji, iyö 'ma. ¹⁴ 'Ma dya ra säc'ejji, 'ma dya ra dyä'tc'äji c'o rí xipjiji, rí pedyeji 'ma cja c'e ngumü, 'ñe cja c'e jñiñi; rí pjë'biji o jömü c'o ya rguí jyäs'ä in mbäcua, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, que vi tsjaji c'o na s'o, dya säc'ejji. ¹⁵ Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra sufre c'o ri cārā c'e jñiñi, que na ngueje ra sufre c'o ma cā a Sodoma, 'ñe a Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguā na ngueje c'ü me ma s'oji.

Persecuciones

¹⁶ 'Dyäräji c'ü rí xi'tsc'öji. Rí täc'öji nza cja o ndënhjürü a nde cja o min'ño. Rí pjöngüendaji na jo cja yo nte, pero dya cjó pje rí tsjapüji. Rga cjatsc'ejji o mbaro yo dya pje cja c'o na s'o. ¹⁷ Rí pjötpüji ngüenda yo nte, na ngueje ra zints'iji nu ja ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjëzhi. Y ra ndaxc'üji cja c'o o nintsjimiji anguezeji. ¹⁸ Ra zints'iji cja c'o gobernador 'ñe cja c'o rey, na ngueje in ejmezgöji. Nguec'ua rí xiqueji anguezeji 'ñe c'o 'ñaja nte, ja ga cjazgö. ¹⁹ 'Ma ra zints'iji, dya rí tsjijñiji c'ü ja rguí chjünrüji, o c'ü pje rí manji. Na ngueje c'e ndajme c'ü, ra ch'a'c'üji c'o rí mamaji. ²⁰ Na ngue c'ü rí ñagueji, dya ngue c'ü rí tsjijñitsjëji; ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü nin Tatagueji ra dya'c'ejji c'e jña'a.

²¹ 'Cārā c'o ra nzhö'ö nu cjuarma ra mbö't'üji. Cārā o tata c'o ra nzhö'ö nu t'i. Cārā t'i c'o ra chütsjëji nu tataji 'ñe o nanaji, y ra mbö't'üji. ²² Ra nuc'üji na ü texe yo nte, na ngue c'ü ni 'ñejmezügöji. C'o ra sido ra 'ñejmezü, zö ra mbö't'üji, ra salva c'o. ²³ 'Ma ra ndäc'äji cja 'na jñiñi, rí c'ueñeji c'ua rí möji c'ü

'naja jñiñi. Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya be xi ri nzhonnc'ejí texe cja yo jñiñi a Israel 'ma rá êgö na yeje cja Mizhocjimi.

²⁴ Xe sido o ña e Jesús o xipji 'na ejemplo c'o o apóstole, o mama:

—Xenda respetaoji 'na xöpüte que na ngue c'o o discípulo. Y xenda respetaoji 'naja lamu que na ngue c'o o mbëpji. ²⁵ Nguéc'ua 'ma ra sufre 'na xöpüte, xo ni jyodü ra sufre c'o o discípulo. Y 'ma ra sufre 'na lamu, xo ni jyodü ra sufre c'o o mbëpji. Y 'ma ra mama yo nte ra xiji dya jo 'naja bëzo, xenda ra xiji dya jo c'o ri cãrã o ngumü.

A quién se debe tener miedo

²⁶ Nguéc'ua, dya rí sũgüejí c'ü ra tsja'c'ejí yo nte. Pero rí tsjacjuanaji rí zopjüji, na ngueje ni jyodü ra jñandaji c'ü dya be jandaji dya, y ni jyodü ra mbãrãji c'ü dya be pãrãji dya. ²⁷ Na puncjü c'o ín jñagö, nguextjots'ejí i dyãrãji 'ma mi cãrãtsjögöji. Nguéc'ua ni jyodü rí xipjiji yo nin minteji texe c'ua ja rí chjëji. C'o jña c'o rí xi'tsc'ötsjëji, rí xipjiji ngue c'ua ra dyãrãji texeji. ²⁸ Dya rí sũgüejí c'o ra mbö'tc'üji in cuerpoji, pero in aljmaji, dya ra sö ra mbö'tc'üji c'o. Nu c'ü rí sũgüejí ngue Mizhocjimi c'ü sö'ö ra mbohc'üji a ma a linfiernu, nu ja me ra sufre in cuerpoji, xo 'ñe in aljmaji.

²⁹ Mizhocjimi c'ín Tatagöji pjörü yo ts'ins'ü. Nguéc'ua 'ma dya ra ne angueze, dya ra sö ra ndü ne rí 'na ts'ins'ü; maco dya ni muvi yo, pöji yeje por 'na cinco. ³⁰ Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pãrã ja nzi sö'ö yo. ³¹ Nu'tsc'ejí xenda ni muvits'ügüejí que na ngueje na puncjü o ts'ins'ü. Nguéc'ua dya rí sũgüejí, xo ra mbö'c'ejí Mizhocjimi.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

³² 'Texe c'o ra xipji yo nte c'ü pãcöji, xo rá xipjigö c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e c'ü rí pãrãgö c'o. ³³ Pero texe c'o ra xipji yo nte c'ü dya pãcöji, xo rá cãnbãgöji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, rá xipji c'ü dya rí pãrgö c'o.

Jesús es causa de división

³⁴ 'In pëzhgueji rvã êcjö cja ne xoñijömü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu. Dya ngue c'ü rvã êcjö c'ü. Na ngueje c'ü rvã êcjö, ra bübü o chü cja yo nte. ³⁵ Na ngue c'ü rvã êcjö, cãrã bëzo c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o t'iji. Cãrã ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o xunt'iji. Cãrã ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o cjöji. ³⁶ C'o ra nu'u na ü c'o ri ejmezü, ngue c'o ri cãrã nu ngumütsjëji.

³⁷ "Ma cjó c'o ne ra ndenngüegö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe nu nana. Y ni jyodü xenda ra neze que na ngue c'ü nu t'i 'ñe nu xunt'i. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö ín ntegö c'ü. ³⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ndenngüegö, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufreji o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö ín ntegö c'o. ³⁹ C'o dya bübü dispuesto ra sufre na ngueje dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngueje c'ü ni 'ñejmezügöji, ra chöt'üji c'ü rguí bünji.

Premios

⁴⁰ C'o ra recibidots'üji, chjëntjui c'ü ri nguetscö ra recibidozögö c'o. Y c'o ra recibidozögö, chjëntjui c'ü ri recibidoji c'ü o ndãcjãgö. ⁴¹ C'o ra säjä 'naja profeta na ngue c'ü ni ña o jña Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unüji c'o na jo, c'ua ja nzi rgã unü c'o profeta. C'o ra säjä 'na nte c'ü cja na jo na ngue c'ü ni tsja na jo, xo ra unüji c'o na jo c'ua ja nzi rgã unü c'o cja na jo. ⁴² Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra unütjo 'naja ts'ixalo jörteje

'naja yo ín mbèpji yo dya nda pjèzhi, na ngue ín discí pulogö, nuc'o, na cjuana ra unü Mizhocjimi c'o na jo c'o, eñe e Jesús.

11

Los enviados de Juan el Bautista

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o xipji c'o doce o discí pulo c'ü ro tsjaji, cjanu ndäji o möji. Cjanu o mbedye c'ua e Jesús, cjanu o ma cja c'o o jñiñi anguezeji, ngue c'ua ro xöpü c'o nte y ro zopjüji.

² E Juan xe ma o'otjo a pjörü. Nuc'ua 'ma o mbärä angueze c'o mi cja e Jesucristo, o ndäjä c'ua yeje c'o o discí pulo o säjui cja e Jesús. ³ O xipjivi: —¿Cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ro èjë, o xe rá te'bejme c'ü xe 'naja?

⁴ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipjivi:

—Mëvi ma xipjivi e Juan yo ín ärävi, 'ñejoyo ín jandavi. ⁵ Rí ma xipjivi e Juan c'ü ya janda yo mi ndèzhö; xipjivi c'ü ya nzhodü yo mi me'dye; xipjivi c'ü ya jogü yo mi sö'ö o lepra, 'ñe yo mi ngogö, ya ärä yo. Xo rí xipjivi c'ü ya tetjo yo ya vi ndü, 'ñe c'ü rí zopcjö yo dya pje pè's'i, rí xipjiji nu o jña Mizhocjimi nu me na jo. ⁶ Xo rí xipjivi, 'ma cjó c'o ra sido ra 'ñejezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue nu rguí mäjä 'ma c'ü, eñe e Jesús va xipji c'o o discí pulo e Juan.

⁷ O ma c'ua c'o yeje o discí pulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o mbürü o xipji c'o nte c'ua ja ma cja e Juan, o mama:

—'Ma i ma ñuji e Juan cja c'e majyadü, ¿pje mi cjiññiji rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü ri pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'naja xitji 'ma juant'a e ndajma? ⁸ ¿Pje mi cjinncjeji c'ü rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjinncjeji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü ri je bitu c'o me ni muvi? Tsjijñiji. C'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cärä cja o

palacio. ⁹ Nama, ¿pje mi cjiññiji c'ü rvi ma chöt'üji 'ma? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi chöt'üji 'naja profeta? Já, rí mangö ngue 'naja profeta. Pero xenda ni muvi o bëpji angueze que na ngueje c'o 'ñaja profeta. ¹⁰ Je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü mama ja ga cja e Juan:

Dyärä, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue, ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji, eñe.

¹¹ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ch'unü 'naja bëpji yo nte c'ü ni muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bëpji c'ü mi pè's'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

¹² Xe sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Bübü c'o zopjü yo nu minteji, xipjiji c'ü ni jyodü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Pero ndeze c'o pa 'ma o mbürü e Juan Bautista o zopjü yo nte, hasta yo pa dya, nu c'o ga cjanu ga zopjü yo nu minteji, sufreji cja dyë yo nte. Y c'o nte c'o jodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue c'o cja pü Mizhocjimi o nte. ¹³ Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o xiji ley, mi mamaji c'ü ro èjë c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädä c'e pa. ¹⁴ Nu 'ma ín ne rí creoji c'ü rí xi'tsc'öji, rí xi'tsc'öji e Juan o pätpä e Elías c'ü mi te'begueji ro èjë na yeje. ¹⁵ Nu'tsc'ëji bübü in tsöji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

¹⁶⁻¹⁷ 'Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjë yo rí cäräji dya. Anguezeji chjëntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chöjmü yo eñe cjaji o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: “Ró pjë'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'ëji dya i nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjaji como que

ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: "Me ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'ëji dya i huëgueji", eñeji. ¹⁸ Je xo ga cjatjonu yo nte yo cãrã yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o pëppi, o xögü, dya cjó go zivi o xëdyi c'ü rví mäjã. Nguec'ua yo nte mamaji: "E Juan bübü o mü'bü c'ü dya jo", eñeji. ¹⁹ Nuc'ua nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, rí mäjã rgá sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama yo nte: "Chjä, 'na bëzo nu me ñõnü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o", eñeji. Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji ngüenda Mizhocjimi me pãrã na jo c'ü cja'a; nguec'ua nde nan'ño bëppi va dyacöbe e Juan.

Los pueblos desobedientes

²⁰ Nuc'ua e Jesús o mbürü o huëch'i c'o mi menzumü cja ja nzi c'o ndajñiñi. Na ngueje angueze vi jocü na puncjü c'o mi sö'dyë, 'ñe vi tsjapü o te ja nzi c'o ya vi ndü'ü, y na puncjü c'o pje nde vi tsja'a. Pero dya go nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. O mama a cjava e Jesús va huëch'iji:

²¹ —Nu'tsc'ëji in menzumüji a Corazín, 'ñetsc'ëji in menzumüji a Betsaida, juentsc'ëji ra tsja'c'ü Mizhocjimi rí sufrejé. Na ngueje cja in jñiñiji ró cjagö na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi jandagueji, pero dya go nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro jizhi a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jye'ëji c'o na ãrã, y ya rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya vi nzhogü o mü'büji. ²² Nguec'ua rí xi'tsc'öji 'ma ra tjün ngüenda, xenda ra jñus'ü c'ü rgui sufregueji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro, 'ñe c'o mi menzumü a Sidón. ²³ Nu'tsc'ëji in menzumüji

a Capernaum, in pëzhgueji c'ü me na jotsc'ëji rí sãtc'ëji a jens'e; pero rí xi'tsc'öji ra tsja'c'üji rí ma sufregueji a linfiernu. Na ngueje cja in jñiñiji ró cjagö na puncjü c'o me na nojo, pero dya nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Sodoma c'ü ro cjagö a cjanu, xe ri büntjo dya c'e jñiñi. ²⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra jñus'ü c'ü rgui sufregueji que na ngueje c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, embeji.

Vengan a mí y descansen

²⁵ C'e ndajme, o dyötü Mizhocjimi e Jesús o mama:

—Mi Tatats'ügö, in mandague a jens'e 'ñe textjo cja ne xoñijömmü. Rí da'c'ü 'na pöjö na ngueje yo jña yo, dya i unügue c'ü rví mbãrã c'o cjavü me pãrã. C'ü i tsjague, i unngue c'ü ro mbãrã c'o dya mi pãrã. ²⁶ Jã, mi Tatats'ügö; je ga cjanu vi ñegue.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Texe o poder, ya nde dyacö mi Tatagö. Dya cjó pãcö c'ua ja ga czagö; nguextjo mi Tatagö c'ü pãcö. Dya cjó xo pãrã mi Tatagö; nguextjozgö o T'izgö rí pãrãgö. Y nutscö rí jíchi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja c'ü mi Tatagö; ngue c'ua xo ra mbãrã c'o. ²⁸ Cãrãtsc'ëji in jonnc'ëji rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi, pero ya tögü in mün'c'ëji. Chjä'däji co nutscö, rá da'c'öji ra söya in mün'c'ëji, dya cja pje rí mbeñeji. ²⁹ O nzhünü ãrãji 'ma 'huëch'iji. Je xo rga cjatsc'ëji nu, rí dyãtcöji in jñagö. Dya rá huëch'ëji rga jí'tsc'öji. Dya xo rí cjavütsjë na nozü c'ü rgui bëzhgueji in tseji. Nguec'ua ra söya in mün'c'ëji, dya pje rí mbeñeji. ³⁰ Na ngueje in jñagö chjëntjui nza cja 'na yugo c'ü dya ga ü'ü nu; dya xo rí sögueji na jyü yo rí xi'ts'iji rí tsjagueji.

12

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

¹ Na nu pa, o cjogü e Jesús c'ua ja mi cja o ndëxü; mi ngue c'e pa 'ma mi söya c'o menzumü a Israel. Mi sant'a c'o o discípulo e Jesús, nguec'ua ma tücüji o ñirëxü c'o mi tjö't'üji; cja rrü zaji. ² Nuc'ua 'ma mü o jñanda c'o fariseo c'o mi cja c'o discípulo, cjanu o xiji c'ua e Jesús:

—Jñant'ma yo in xöpque, na cjaji c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü dya rá cjaji yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí ya i xörügüejí nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji anguezeji. ⁴ O cjogü e David cja o ngümü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i. Maco mama c'o ley c'ü dya mi sö e David ro zi c'o, ni rí ngue c'o mi dyoji; mi ngüextjo mböcjimi c'o mi sö'ö ro zi c'o. ⁵ Nu'tsc'ejí ya xo i xörügüejí c'ü mama c'e ley ja ga tsja o mböcjimi. Mama c'e ley c'ü pëpji yo mböcjimi a mbo cja c'e templo yo pa yo rí söyaji, pero dya pé's'ijí nu s'ocüji; maco sjüpa yo. ⁶ Rí xi'tsc'öji zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda na sjü que na ngueje c'e templo. ⁷ Ya t'opjü a cjava: “C'ü ni pötcöji o animale cja rrí päscöji c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí juentsqueji yo nin minteji”, eñe Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí in fariseoji, nu 'ma rvi unnc'ejí ngüenda c'ü pje ne ra mama ne jña nu, dya rvi so'bügüejí 'ma nujyo in discipulogö yo dya pé's'i nu s'ocü ga ndücüji yo ñirëxü ra zaji ne sjüpa. ⁸ Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, ngüextjozgö sö rá mangö ja rguí süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús nu, o ma cja c'ü o nintsjimi anguezeji. ¹⁰ Ma bübü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü 'naja o dyë. C'o fariseo c'o mi cãrä nu, mi jodü ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi; nguec'ua va dyönüji e Jesús, o xiji:

—¿Cjo mama ne ley c'ü sö rá ät'äji yo sö'dyë ne pa nu rí söyaji?, eñeji.

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ma rí ñegueji 'naja ndëchjürü, nu 'ma ra zo'o cja 'na pozo c'ü dya be cjuarü, ra zo'o nu pa c'ü rí söyaji, ¿cjo dya rí ma tsjünc'ejí c'ü? ¹² Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi 'naja nte que na ngueje 'naja ndëchjürü. Nguec'ua na jo rá pjös'üji nu pa c'ü rí söyaji c'o pje ni jyodü yo nin minteji.

¹³ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'e bëzo c'ü mi dyot'ü a dyë, o xipji:

—C'uana dya in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë. Ixco jogü c'ua, c'ua ja nzi ma cja c'ü 'naja o dyë. ¹⁴ Cjanu o mbedye c'ua c'o fariseo. Mí pötma mamaji ja rvá mbö't'üji e Jesús.

Una profecía acerca de Jesús

¹⁵ Ya xmi pärä e Jesús c'o mi ne ro tsja c'o fariseo ro mbö't'üji angueze; nguec'ua va mbedye nu. Na puncjü o nte c'o o möji angueze. Y angueze o jocü c'ua texe c'o mi sö'dyë. ¹⁶ Pero o mama e Jesús o xipji c'o nte c'ü dya cjó ro ma ngös'üji c'ü pje mi pjëzhi angueze. ¹⁷ Nguec'ua ya ma sädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁸ Bünc'ua nin mbëpcjö nu ró jua-jnügö, nu me rí s'iya, nu me rí mäpägö.

Angueze rá unngö in Espíritu, ngue c'ua ra xipji yo dya menzumü a Israel ja rgá jogüji a jmi Mizhocjimi.

¹⁹ Nujnu, dya cjó ra zövi o jña nu. Dya xo ra ña rrä jens'e nu, ni xo ra ña cja nda'ñi c'ü rguí dyärä na puncjü o nte.

20 Cârã nte c'o nza cja 'naja dye'e c'ü ya cho't'ü, na ngue dya ga zëzhi ga 'ñejmeji.

Xo cârã c'o nza cja 'naja sivi c'ü me pjüt'ü, na ngue dya nda bübü jya 's'ü o mü'büji.

Pero nín mbëpcjô, dya ra chjotü c'o; ra mbôs'ü c'o. Nguec'ua ra zädä c'ü ra tsjaji c'o na jo.

21 Yo dya menzumü a Israel nguejyo ra 'ñench'e o mü'büji rgá nde'beji angueze, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o ë e Jesús o 'ñe zopjü c'o nte, ma sädä c'ü vi mama c'e profeta.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

22 C'ü 'na nu pa, o ë c'o ma siji 'naja bëzo c'ü vi zürü 'naja o ndajma c'ü dya jo; o sinpiji a jmi e Jesús. Nu c'e bëzo mi ndëzhô, y mi ngone. Nuc'ua e Jesús o jocü c'ua c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo, cjanu o ña c'ua y o jñanda c'ua. 23 Nguec'ua me mi cijjñi texe c'o nte mi mamaji:

—Pärã, ¿cjo ri ngue o mboxbëche e David nu rí te'beji ra manda?, mi eñeji.

24 Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'o fariseo c'o mi mama c'o nte, cjanu o manji c'ua:

—Je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda cja yo demonio c'ü o unü ne poder ne bëzo nu; guec'ua ga pjongü yo demonio, eñeji.

25 Ixmi pärã e Jesús c'o mi cijjñi c'o fariseo, guec'ua va xipji:

—Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o ri cârã nu. Texe o ndajñiñi 'ñeje texe o ngümü, 'ma ra pötca chütsjë c'o ri cârã nu, ra chjorüji 'ma. 26 Xo 'ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o demonio c'o ngue o dyoji, ro chütsjë 'ma c'o. Y 'ma rva cjanu, ¿ja rvä sö xe ro manda 'ma c'ü? 27 ¿Jenga in

xitscöji ngue e Satanás c'ü o dyacö ne poder nu rgá pjongü yo demonio? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü na s'o gui tsjijñiji. 28 Rí xi'tsc'öji ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü o dyacö ne poder nu rí pjongü yo demonio. Nguec'ua rí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'ejí nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

29 'Rí önnc'üji, ¿ja rgá sö'ö cjó ra cjogü cja nu ngümü 'naja bëzo c'ü me na zëzhi, cja rrü jñünbü c'o ri pë's'i, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü a dyë c'ü na zëzhi? Nuc'ua ya ra sö ra pönbü 'ma texe c'o ri pë's'i cja o ngümü. Je xo ga cjazgö nu, ya ró töpü c'ü dya jo ngue c'ua sözgo rá pjongü dya yo demonio.

30 'C'o dya tenngue co nuzgö, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

31 'Nguec'ua rí xi'tsc'öji, texe c'o o nzhubüji ra sö ra perdonaoji yo nte. Xo 'ñe texe c'o s'o va jña c'o ra xiji Mizhocjimi. Pero c'o ra zadü o Espíritu Mizhocjimi ra mamaji o bëpji o Espíritu ngueje o bëpji c'ü dya jo, nuc'ü, nunca ra perdonaoji c'o. 32 C'o pje nde ra xitscöji nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, ra sö ra perdonaoji c'o. Pero c'o ra zadü o Espíritu Mizhocjimi, nunca ra perdonaoji c'o, ni ri ngue yo cjë dya, ni xo ri ngueje c'o cjë c'o va ëjë 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü.

El árbol se conoce por su fruto

33 "Na za'a c'ü na jo'o, quis'i c'o na jo. 'Na za'a c'ü dya ga jo'o, quis'i c'o dya ga jo. Je xo ga cjatjonu 'na nte. C'ü ni tsja 'na nte, je ngue c'ü ni mätpätjo c'e nte cjo na jo cjo jiyö. Nguec'ua 'ma na jo c'ü cja'a 'na nte, dya rí mangueji c'ü dya jo c'e nte. 34 Tsjijñiji o pozü, na s'oji na ngueje po'o o posuña a ne. Je xo ga cjatsc'ejí nu; na s'otñc'ejí, guec'ua ga mbedye in teji c'o na s'o. Na

ngue c'o rí pè'sc'öji cja ín mü'büji, gue c'o pedye cja ín tegöji. ³⁵ C'o nte c'o cja na jo, mama c'ü na jo c'o, na ngueje pè's'iji na jo cja o mü'büji. Pero c'o nte c'o cja na s'o, mama c'o na s'o jña c'o, na ngueje pè's'iji na s'o cja o mü'büji. ³⁶ Nutscö rí xi'tsc'öji, texe jña c'o ra mbedye o ne yo nte, zö dya ra nguijñi o ñi'iji, ra jñünpüji ngüenda c'o, nu pa c'ü ra tjün ngüenda. ³⁷ C'o jña c'o na jo c'o in mangueji dya, gue c'o rgui pedyeji na jo c'o. Pero c'o jña c'o na s'o c'o in mangueji dya, gue c'o rguí tsja'c'üji rí sufregueji c'o, eñe e Jesús.

La gente mala pide una señal milagrosa

³⁸ Cjanu o mama c'ua ja nzi c'o xöpüte ñe c'o fariseo, o xiji e Jesús:

—Xöpüte, rí negöjme c'ü pje rí tsjague c'ü rá jandgöjme, gue c'ua rá pä'c'öjme pje pjè'tsc'e.

³⁹ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Me na s'o yo nte yo cãrã yo cjë dya, na ngueje ya jyëziji Mizhocjimi cja rrü ndeñeji c'o dya cjuana. Nguéc'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, gue c'ua ra mbãrãji pje pjëtscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji; nguextjo c'ua ja va tsja e Jonás c'ü mi profeta. ⁴⁰ O mezhe jñipa cja 'na jñixömmü o dyo'o e Jonás a mbeme c'e trajmö. Je xo rga czazgö nu nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra mezhe jñipa cja 'na jñixömmü rá o'o a jömmü. ⁴¹ C'e pa 'ma ra tjün ngüenda, ra bübü nu c'o mi cãrã a Nínive, xo ñejoyo nte yo cãrã yo cjë dya. E Jonás o ma zopjü c'o mi menzumü a Nínive; nguéc'ua va nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ëji in cãrãji yo cjë dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'ëji dya nu pjëzhi xenda na nojo que na gue e Jonás. Nguéc'ua ra jñün'c'ëji ngüenda rí sufregueji. ⁴² C'e pa 'ma ra tjün ngüenda, ra bübü nu c'e ndixü c'ü

mi manda a ma Sur, xo ñejoyo nte yo cãrã yo cjë dya. Nu c'e ndixü o ëjë ndeze nu ja tjorü ne xoñijömmü, o ë dyärã c'o mi mama e Salomón c'ü mi pè's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ëji in cãrãji yo cjë dya, dya in ne rí dyärãji; maco bünc'ua dya nu 'naja nu xenda pè's'i o pjeñe que na ngueje e Salomón. Nguéc'ua ra jñün'c'ëji ngüenda rí sufregueji.

El espíritu malo que regresa

⁴³ "Naja demonio c'ü dya jo 'ma ra mbedye cja o mü'bü 'naja nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü; jodü c'ua ja ra söya, pero dya ra chöt'ü.

⁴⁴ Nguéc'ua ra mama c'e demonio c'ü dya jo: "Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö", ra ñeñe. Nuc'ua 'ma ra zät'ã nu, ra chöt'ü c'ü ya rguí baxü, y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri bübü. ⁴⁵ Nuc'ua ra ma c'ua c'e demonio xe ra ma siji c'o xe siete c'o nu midemonioji c'o xenda na s'o que na ngueje angueze; ra ë cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngueje 'ma ot'ü. Na gue xenda ra manda c'ü dya jo. Je xo rga cjanu rgá zädã yo nte yo cãrã yo cjë dya yo me na s'o ga tsja, eñe e Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

⁴⁶ 'Ma ndãnt'ã ma ña e Jesús ma zopjü c'o nte, ya mi böbü a tji c'ü nu nana, ñe c'o nu cjuarma e Jesús; na gue mi ne ro ñaji. ⁴⁷ O mama c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Bübü a tji c'ü nin nana, ñe c'o nin cjuarma; ne rí ñagueji c'o.

⁴⁸ O ndünrö c'ua e Jesús o xipji c'e nte:

—Rá xi'tsc'öji cjó rí cjacö mi nanagö ñe c'o mi cjuarmagö, embe c'e nte.

⁴⁹ Nuc'ua e Jesús jo ni c'uaana c'ua a dyë nu ja mi cãrã c'o o discípulo, cjanu o mama:

—Je bñnc'ua yo rí cjacpcö mi nanagö 'ñejoyo rí cjacpcö mi cjuar-magö. ⁵⁰ Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e c'ü mi Tatagö c'ü bñbü a jens'e, nuc'o, rí cjacpcö mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cjügö c'o, 'ñe mi nanagö c'o.

13

El ejemplo del sembrador

¹ C'e pa c'ü, o mbedye e Jesús cja c'e ngumü nu ja mi oxü, o ma mimi c'ua a ñññü cja c'e tazapjü. ² Nuc'ua cjanu o jmurü na puncjü o nte nu ja mi bñbü angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'naja bü'ü, cjanu o mimi. Texe c'o nte mi böbütojoi a ñññü cja c'e ndeje.

³ Nuc'ua e Jesús o xipji na puncjü o ejemplo c'o nte, o mama:

—Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. 'Na mbondëxü o mbedye, o ma mbodü o ndëxü. ⁴ Nuc'ua 'ma ya ma podü, bñbü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji. Cjanu o ã c'ua o s'ü, o 'ñe mbëchiji c'o. ⁵ Bñbü o ts'indëxü c'o je zobütjo cja o mbondojo nu ja dya ma pizhi o jömü. Dya mezhe o mbes'e, na ngueje dya ma pizhi o jömü. ⁶ Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyarü, o zant'a c'o ndëxü ixco dyot'üji, na ngueje dya ma pizhi e jömü c'ü rvi tsizi o dyü'ü. ⁷ Bñbü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mbö't'ütjo c'o ts'indëxü. ⁸ Bñbü o ts'indëxü c'o je zobü c'ua ja ma jo jömü. Nuc'o, o jogü na jo c'o. Bñbü c'o o unü 'na ciento ts'indëxü nzi 'na mata; 'ñaja c'o o unü sesenta; 'ñaja c'o o unü treinta. ⁹ Nu'tsc'eji bñbü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji, eñe e Jesús va xipji ejemplo c'o nte.

El propósito de los ejemplos

¹⁰ Nuc'ua cjanu o chëzhi c'o o discípulo a jmi, o xipjiji:

—¿Pje ni mangue yo ejemplo gui zopjü yo nte?

¹¹ O ndünrö c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'eji ya ch'a'c'eji rí pârâgueji c'ua ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, c'ü dya mi 'mârâ 'ma ot'ü. Pero yo 'ñaja nte, dya ch'unü ra mbârâji. ¹² C'o pârâ ja ga manda Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unü c'ü xenda ra mbârâ c'o. Pero c'o dya unü ngüenda, ra jññnbüji c'ü ts'iquë c'ü pârâji. ¹³ Yo nte, ya jññandaji c'o na jo c'o rí cjacgö pero dya mbârâji. O dyäräji c'o rí xipjiji pero dya ngötcöji 'ñi. Dya xo zo'o o mü'büji c'o rí xipjiji. Nguec'ua rgâ xicöji o ejemplo rgâ zopjüji dya, nguec'ua dya unüji ngüenda. ¹⁴ Ya va sädä anguezeji c'ü o mama e Isaías. O mama a cjava: Rí dyäräji pero dya ra zo in mü'büji. Rí jññandaji pero dya rí pârâji.

¹⁵ Yo nte, ya tsot'ü o mü'büji. 'Ma ro xogü o mü'büji, xa'ma ro zo in jññagö.

Y 'ma cjo c'o zopjüji, dya cja cjacpüji ngüenda. 'Ma ro tsjacpüji ngüenda, xa'ma ro dyäräji, y ro mbârâji pje ri pjëzhi.

Ya c'uinch'itjo a nzhöji. 'Ma ro jññandaji, xa'ma ro mbârâji, ro nzhögü o mü'büji.

Nuc'ua ro salvagö yo, ro jopcüji o mü'büji c'o na s'o, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

¹⁶ Xe sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'eji 'ma in jandaji yo rí cjacgö, in pârâji. Y 'ma in äräji yo rí mangö, in pârâji pje pjëzhi. Nuc'ü, ngue c'ü rgui mâceji c'ü. ¹⁷ Na cjuana rí xi'tsc'öji, na puncjü profeta c'o mi cârâ mi jinguã, 'ñe na puncjü nte c'o mi cja na jo, c'o me mi ne ro jññanda yo in jandgueji, pero dya go jññantji. Xo mi ne ro dyäräji yo in ärâgueji, pero dya go dyäräji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹⁸ Nu'tsc'eji rá xi'ts'iji pje ne ra mama c'e mbondëxü c'ü ró xi'ts'iji

mi ndajme. ¹⁹ 'Ma cjó c'o ra dyära ja ga cja ga manda Mizhocjimi, nu 'ma dya ra zo'o na jo o mü'bü, ra è c'ua c'ü dya jo, ra 'ñe jñünbü c'o jña. Nuc'o, ngue c'o ts'indëxü c'o o zontjo cja 'ñiji c'o. ²⁰ Nu c'o o zontjo cja mbondojo, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o. Nuc'ua me mäjä ga 'ñejme c'o. ²¹ Pero dya xo so'o na jo o mü'bü c'o y dya sido ejmeji. Na ngue c'ü ni 'ñejmeji o jña Mizhocjimi, ra nu'uji na ü, ra tsja yo nte. O ra chötüji o ndümü. Nguec'ua ra nguiñji: “¿Pje ra dyeje c'ü rá sidogö?”, ra 'ñeñeji. Ixta jyëztjoji c'ua. ²² Nu c'o ts'indëxü c'o o zontjo cja bidyi, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'ua me cjiñji pje nde ra mbè's'iji cja ne xoñijö mü; y nu c'o pè's'iji ngue c'o ni dyonpüji c'o. Nguec'ua ga jyombeñeji c'o jña c'o vi dyäräji, y dya cjaji c'ua ja va dyäräji. ²³ Nu c'o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jö mü, ngueje c'o so'o na jo o mü'büji 'ma äräji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ga tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntcui c'o ndëxü c'o o unü ciento nzi 'naja, o nza cja c'o o unü sesenta, o nza cja c'o o unü treinta.

El ejemplo de la mala hierba entre el trigo

²⁴ Nuc'ua e Jesús o mama c'ü 'na ejemplo, o xipjiji:

—Mizhocjimi a jens'e o 'ñeme 'naja c'ü ra manda. Nuc'ü, chjëntjui nza cja 'naja bëzo c'ü o juajnü ndëxü c'o na jo, cjanu o mbodü cja o juajma. ²⁵ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi nu'u na ü c'ü vi mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma ñi c'o nte, cjanu o ma c'ua c'e bëzo c'ü xömü, o ma mbonbü o ndömpjin'ño nu ja ya vi mbodüji c'o ndëxü, cjanu o mbedye cja c'e juajma o ma c'ua. ²⁶ Nuc'ua 'ma ya ma nguiñji c'o ndëxü, ya xo nde ma nzhäjnä c'ua c'o pjín'ño. Nguec'ua va 'ñetse c'ü dya nde mi ndëxü c'o. ²⁷ Nuc'ua c'o mbëpji o

è o 'ñe xiji c'ü nu lamu: “Nu'tsc'e ín lamutsc'öjme, ¿cjo dya i juajnü o ndëxü c'o na jo, i podü cja in juancje? Maco nde cja'a o pjín'ño.” ²⁸ O ndünrü c'ua angueze o xipjiji: “Pe ngue 'naja c'ü nugü na ü c'ü o ma mbodü c'o”, embeji c'o mbëpji. O mama c'ua c'o mbëpji: “¿Cjo in negue rá ma ta't'üjme?” ²⁹ O mama c'ua c'e lamu: “Iyö. Na ngueje 'ma rí cha't'üji c'o, 'na rí ts'üs's'ütjoji 'ma c'o ndëxü. ³⁰ Jyëziji 'natjo c'ua ra nocüji hasta 'ma ra zädä da-grëxü. Nuc'ua rá zopjü c'o nda-grëxü rá xipjiji c'ü ot'ü ra ngä'maji c'o pjín'ño ra ndüt't'üji o manaxo, cja rrü ndüt't'üji cja sivi. Nuc'ua ra mbäräji c'o ndëxü, cja rrü ndeñeji c'ua ra 'ñe dyütçüji cja ín ch'ujmü, rá embeji c'o ndagrëxü.”

El ejemplo de la semilla de mostaza

³¹ Xe go ña e Jesús, o xipji c'ü 'na ejemplo c'o o discípulo, o mama:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjëntjui nza cja 'na ndömortasa c'ü o jñü 'naja bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. ³² O ndömortasa xenda ts'iquë cja yo 'ña ndömpjin'ño, pero 'ma go nocü, xenda na nojo yo que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndä'ä yo. Nguec'ua va chëzhi yo s'ü va 'ñe jä's'äji o t'oxüji nu.

El ejemplo de la levadura

³³ O mama c'ua c'ü 'na ejemplo, o xipjiji:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjëntjui nza cja ixçjüjnü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjüjnü, hasta 'ma o ixqui texe c'e çjüjnü, embeji.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³⁴ Texe c'o jña c'o o mama e Jesús va xipji c'o nte, nde go mama o ejemplo. Dya zopjüji ne rí 'naja jña c'ü dya ro mama o ejemplo. ³⁵ Nguec'ua ya ma sädä

o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta:

Texe c'o rá xipjiji, rá mama o ejemplo.

Rá mangö c'o dya 'mārā ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne xoñijöümü.

Jesús explica el ejemplo de la mala hierba entre el trigo

³⁶ Nuc'ua e Jesús o 'ñezhe c'o nte. Cjanu o cjogü c'ua a mbo cja c'e ngümü nu ja mi oxü. Xo sä c'ua c'o o discípulo o 'ñe xipjiji:

—Xitscöjme ja ga cja c'o ndömpjin'ño c'o o ma mbodüji cja juajma, c'ü i xipji c'o nte.

³⁷ O ndünrö c'ua angueze:

—Nu c'ü o mbodü na jo ndëxü nguezgö rvá ëcjö cja Mizhocjimi.

³⁸ C'e juajma, ngue ne xoñijöümü c'ü. C'o na jo ndëxü, ngue c'o o t'i Mizhocjimi c'ü manda. Nu c'o pjín'ño, ngue c'o nte c'o o t'i c'ü dya jo. ³⁹ Nu c'ü mi üvi c'e lamu, ngue c'ü dya jo c'ü. C'e dagrëxü, ngue 'ma ra nguins'i nu xoñijöümü. Nu c'o ndagrëxü, ngue c'o o anxe Mizhocjimi. ⁴⁰ C'ua ja nzi va jmutüji c'o pjín'ño cjanu ndüt'üji cja trasivi, je xo rga cjanu 'ma ra nguins'i nu xoñijöümü. ⁴¹ C'o ra tsjapüji a cjanu ra sufre, ngue c'o cja na s'o, 'ñe cja pü nu minteji xo ga tsjaji c'o na s'o. Na ngueje nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rá täcjö c'o ín anxe ra ë ra 'ñe jmutüji anguezeji, cja rrü pjongüji nu ja ri mandagö. ⁴² Cja rrü mboch'üji a ma a linfiernu nu ja me rva yorü 'naja trasivi. Je ra huëji nu, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü. ⁴³ Nuc'ua c'o vi tsja na jo ra bübüji nu ja ra manda c'ü nu Tataji c'ü bübü a jens'e, me ri juë's'i c'o nza cja e jyarü. Nu'tsc'eji bübü in tsöji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

El ejemplo del tesoro escondido

⁴⁴ C'ü ni manda Mizhocjimi, xo chjëntjui nza cja 'naja cja c'ü mi

quiji na puncjü c'o me ni muvi, c'ü vi dyögüji cja 'naja juajma. O chöt'ü 'naja bëzo, cjanu o dyögütjo na yeje. Me go mājā c'e bëzo na ngue vi chöt'ü c'e cja, nguec'ua va ma mbö'ö texe c'o mi pë's'i, cjanu o ma ndöümü c'e juajma ngue c'ua ro tsjapü o cja c'e cja.

El ejemplo de la perla de mucho valor

⁴⁵ "Ma cjó c'o jodü ja rgá tsjapü o t'i Mizhocjimi c'ü manda, nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na comerciante c'ü mi jodü perla c'o me ni muvi. ⁴⁶ Nuc'ua o mbārā c'e bëzo ja mi pë's'iji 'naja perla c'ü me ni muvi na puncjü. Nguec'ua va ma mbö c'ua texe c'o mi pë's'i, cjanu o ndöümü c'ua c'e perla.

El ejemplo de la red

⁴⁷ C'ü ni manda Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, chjëntjui 'naja rre c'ü ra mbät'äji cja tazapü, ra zo'o texe c'o pje nde ma jmö. ⁴⁸ Nuc'ua 'ma ya ra nizhi c'e rre, c'o mbëjmö ra pjons'üji a ma a ñünü. Cja rrü mim-iji c'ua, ra juajnüji c'o na jo jmö, ra dyüt'üji cja c'o o bos'iji c'o. Pero c'o jmö c'o dya s'a'a, ra mboztjoji nu c'o. ⁴⁹ Je xo rga cjatjonu, 'ma ra nguins'i nu xoñijöümü. Ra ë c'o o anxe Mizhocjimi ra 'ñe pjongüji c'o nte c'o na s'o a nde cja c'o na jo. ⁵⁰ Nuc'ua ra mboch'üji c'ua ja rva yorü 'naja trasivi nu ja ra huëji, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹ Xe go xipjiji c'ua:

—¿Cjo i pärägueji dya texe yo ya ró xi'tsc'öji?

O ndünrö c'ua anguezeji:

—Jā, ín Jmuts'ügöjme, ya ró päräjme.

⁵² Nuc'ua angueze o xipjiji c'ua:

—I päräji c'o ejemplo c'o ró xi'tsc'öji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, texe c'o ya mbārā na jo ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, chjëntjui 'naja

bêzo c'ü ri pè's'i 'naja caja c'ü ri quiji c'o cja nuevo, 'ñe c'o ya mezhe. 'Ma pje c'o rguí jyodü c'o ri cârã o ngumü c'e bêzo, ra ma c'e bêzo ra ma ngama, o ra ma jñümü nu ja ri pè's'i c'o.

Jesús en Nazaret

⁵³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o mama c'o ejemplo, cjanu o mbedye c'ua nu. ⁵⁴ Cjanu o ma nu ja mi menzumü. Cjanu o cjogü a mbo cja nintsjimi o xöpü c'o nu menzumüji. Nguec'ua anguezeji me co nguiññiji, o mamaji:

—¿Ja va mbãrã nu, 'ñe ja ga tsja'a yo me na nojo yo nunca ri nugöji? ⁵⁵ ¿Cjo dya nguejnu o t'i c'ü mi yaxü nu? ¿Cjo dya ngue nu nana c'ü ni chjü e María? ¿Cjo dya ngue nu cjuarma e Jacobo, 'ñe e José, 'ñe e Simón, 'ñe e Judas? ⁵⁶ ¿Cjo dya xo bübü c'o nu cjü cja ne jñiñi va? Nama, ¿ja va mbãrã 'ma ne bêzo c'ü ni tsja yo? Maco xo menzumü va nu, eñeji.

⁵⁷ Nguec'ua ma ünbüji e Jesús. E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—'Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue c'o ri cârã cja ngumü, dya xo respetaoji c'ü.

⁵⁸ Nuc'ua e Jesús dya jocü nu na puncjü c'o mi sò'dyè, ni pje xe ro tsja, na ngueje dya mi ejmeji angueze.

14

La muerte de Juan el Bautista

¹ E Herodes mi manda cja c'e xoñijömmü a Galilea. Nuc'ua c'o pa c'o, o dyärã e Herodes me mi mama c'o nte c'o mi cja e Jesús. ² O mama c'ua e Herodes o xipji c'o o mbëpji:

—Nu c'ü me nädäji, ngue e Juan c'ü mi jichi yo nte. O ndü, pero pe ya tetjo, nguec'ua na zèzhi angueze ga jocü c'o sò'dyè. Y xo cja'a a cjanu na puncjü c'o na nojo, embeji.

³⁻⁴ 'Ma xe mi bübütjo e Juan, e Herodes mi bün'hui c'ü nu bêpe c'ü mi chjü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ü nu cjuarma e Herodes. Nguec'ua ma mama e Juan ma xipji e Herodes:

—Dya pje ga jo rí 'ñenpe nu su nin cjuarma, embe.

O ã c'ua 'na nu pa, o manda e Herodes o zürüji e Juan, o jyüt'üji co cadena, cjanu o ngot'üji a pjörü. ⁵ Y nuc'ua e Herodes mi ne ro mbö't'ü e Juan. Pero mi sü'ü 'na pje ro tsjapü c'o nte, na ngueje mi junt'ü o mü'büji c'ü mi profeta e Juan mi pätpä Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. ⁶ Nuc'ua 'ma o cumple o cjé e Herodes, o mbita o tsjaji o mbaxua. Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o neme a jmi nu ja ma cãji. Me go mäjã c'ua e Herodes. ⁷ O xipji c'ua c'e xunt'i:

—C'ua ga mbãrã Cjimi 'ma pje rí dyötcü, nutscö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

⁸ Nuc'ua c'ü nu nana c'e xunt'i o dyü't'ü o xipji c'ü pje ro dyötü e Herodes. O ma c'ua c'e xunt'i o ma xipji:

—Ixtí dyacö dya a ñi e Juan c'ü jichi yo nte, dyacö co 'naja mblato, eñe c'e xunt'i.

⁹ Me co ndumü c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädã Cjimi, 'ñe c'ü ya vi dyärã c'o nte c'o ma cã'ã nu. Nguec'ua va manda ro unüji c'e xunt'i c'ü vi dyörü. ¹⁰ O manda ro ma jñüpcüji a ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ¹¹ Nuc'ua 'ma ya vi jñüpcüji o ñi, cjanu o jünji c'ua cja 'naja mblato, cjanu o unüji c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

¹² Jo ni säjä c'ua c'o o discípulo e Juan, o 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo e Juan. Cjanu o ma dyögüji c'ua c'ü. Cjanu o möji c'ua, o ma xiji e Jesús c'ü ya vi bö't'ü e Juan.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

13 Nuc'ua 'ma o mbārã e Jesús c'ü vi mbö't'üji e Juan, o mbedye c'ua ja mi bübü. O ma c'ua cja 'naja bü'ü; je ro zät'ã nu ja dya cjó mi ndeñe, nu ja ro büntsje. O mbārã c'ua c'o nte c'ü vi dat'ü e Jesús cja c'e bü, ro mbes'e a 'nanguarü cja c'e tazapjü. Nguец'ua va mbedyeji cja c'o o jñiñji, o ngös'üji a ñünü ngue c'ua ro zät'ãji nu ja ro zät'ã e Jesús. 14 Nuc'ua 'ma mü o mbes'e cja c'e bü, e Jesús o jñanda c'ü ya ma cã'ã na puncjü o nte. Y e Jesús o juentseji anguezeji, o jocü c'o mi sö'dyë. 15 Nuc'ua 'ma ya vi nzhã, o chëzhi c'o o discípulo a jmi, o xiji:

—Nu va ja rí cãrãji, majyadü va. Ya xo nzhã'ã. Nguец'ua rí xipji yo nte ra möji cja c'o jñiñi, ra ma ndömüji c'ü ra ziji.

16 Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Dya ni jyodü ra ma yo. Nu'tsc'eji rí unngueji c'ü ra ziji.

17 O ndünrü c'ua c'o discípulo o mamaji:

—Tsi'ch'atjo tjömëch'i c'o jünji a 'ñecjua, cja na yeje jmõ'õ. Nguец'ua, cja rgã sö rá 'huiñigõjme yo nte yo me na puncjü?

18 O mama c'ua e Jesús:

—Ma tsincõji a 'ñecjua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmõ.

19 Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte ro mimiji cja t'ëbi. Cjanu o jñü c'ua c'o tsi'ch'a tjömëch'i, 'ñe c'o yeje jmõ. Jo ni nã's'ã c'ua a jens'e va unü 'na pøjõ Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i, o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o discípulo o unüji c'o nte. 20 Go ñõnüji texeji go nijmiji na jo. Xe go nguistjoji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso, xe go nizhtjo doce bos'i.

21 Tsi'ch'a mil c'o bëzo c'o vi ñõnü; dya bezhe c'o ndixü, ni ri ngue c'o ts'it'i, ni xo ri ngue c'o ts'ixut'i.

Jesús camina sobre el agua

22 Nuc'ua e Jesús o xãnbã c'o o discípulo ro dat'üji cja c'e bü'ü, ro möji a 'nanguarü cja tazapjü.

Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discípulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngumüji. 23 Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'naja t'eje, o ma dyötü Mizhocjimi. Nuc'ua 'ma ya vi xõmü, ya mi 'natsjë nu e Jesús. 24 Nu c'e bü'ü ya mi pa a nde cja c'e tazapjü. Pero me mi pjat'ü na zëzhi c'e ndeje cja c'e bü'ü, na ngueje c'e ndajma je mi 'ñeje nu ja mi ma c'e bü. 25 Nuc'ua 'ma ya ma 'ñetsajõmü, o ma e Jesús mi nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma cã c'o o discípulo cja c'e bü. 26 Nuc'ua c'o discípulo, 'ma mü o jñandaji ma nzhodü e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, me co züji c'ua go mapjüji na jens'e go manji:

—Chjã 'na piche nu va ã nu, eñeji va mapjüji.

27 Nuc'ua e Jesús o zopjüji o xipjiji:

—Nguецgõ. Dya ra pi'tsc'eji, dya rí sũgueji.

28 Jo ni ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügõ, nu 'ma ngue'tsc'e, xitscõ xo rá nzhodü a xes'e cja c'e ndeje rá ma tjün'c'ü.

29 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Chjã'dã, Pedro.

O dagü c'ua e Pedro cja c'e bü, o nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma ëjë e Jesús. 30 Nuc'ua 'ma o zõ'õ e Pedro que ma zëzhi c'e ndajma, me go zü c'ua go mbürü go nguibi c'ua. Jo ni mapjü c'ua na jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügõ, tsjüxcõ; 'ma jiyõ rá quibigõ cja ne ndeje.

31 Jo ni c'uana c'ua a dyë e Jesús go pënch'i e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e dya in ejmezügõ na jo. cJenga j yembeñe?

32 Nuc'ua 'ma ya vi ndes'evi cja c'e bü'ü, o böbü c'ua c'e ndajma. 33 Nuc'ua c'o discípulo c'o mi cã'ã cja c'e bü'ü, o ndüñijõmüji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana o T'itsc'e Mizhocjimi, embeji.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

³⁴Ma ya vi zät'äji a 'nanguarü cja c'e tazapjü, o mbes'eji c'ua. Mi xiji a Genesaret c'e xoñijōmü. ³⁵Nuc'ua c'o bëzo c'o mi menzumü nu, o mbārāji c'ü mi ngue e Jesús c'ü vi zät'ä nu. Nguec'ua o ndājāji c'o ro ma cōste nu cja c'e jñiñi. Cjanu o sinpiji e Jesús texe c'o mi sō'dyē. ³⁶O tsja c'o nte o dyötüji sjētsi e Jesús c'ü ro ndōtpüji zō ri nguextjo o fleco c'ü o bitu angueze. Nuc'ua texe c'o o ndōtpü, nde go ndis'i c'o.

15

Lo que hace impuro al hombre

¹Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o sāji cja e Jesús, o xipjiji:

²—¿Jenga yo in discípuogue, dya sūpüji yo tjürü yo o zocüzüji c'o in mboxatitaji? Maco dya xindyēji 'ma go ziji o xēdyi.

³O ndünrū c'ua e Jesús o xiji:

—Nu'tsc'eji, ¿jenga in sūpqueji yo o tjürü c'o in mboxatitaji? Maco dya in cjaji c'ü manda Mizhocjimi.

⁴Mizhocjimi mama a cjava: “Respetaoji nin tataji, 'ñe nin nanaji, y rí pjōs'üji c'o rguí jyodüji. C'ü ra zadü nu tata o nu nana, ra mbō't'üji c'ü”, eñe Mizhocjimi. ⁵⁻⁶Pero nu'tsc'eji nan'ño gui mangueji. In mangueji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, ra sō ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: “Perdonaozüvi pero c'ü ro pjōxc'övi, ya ró mama rá mbeñe Mizhocjimi. Nguec'ua dya sō rá pjōxc'övi”, ra 'ñembevi. Nguec'ua nu'tsc'eji in fariseoji 'ñetsc'eji in xöpüteji in cchapüji c'ü dya ni muvi c'ü manda Mizhocjimi, na ngueje in jizhiji yo o tjürü c'o in mboxatitaji. ⁷Nu'tsc'eji in cchapqueji c'ü me na jotsc'eji, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama

e Isaías c'ü ja ga cjatsc'eji. O mama a cjava:

⁸Nujyo nte yo, sūcō yo, pero nguextjo co o neji.

C'o o mü'büji, na jē bübü co nutscō.

⁹Bē ga zūcō yo. Jizhiji yo o tjürü yo nte; cchapüji c'ü ri ngueje o jña Mizhocjimi yo, eñe e Isaías va pätpä Mizhocjimi.

¹⁰Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—Chēzhiji ga 'ñeva. Dyārāji na jo, ngue c'ua rí pārāji ja ga cja. ¹¹Zō dya ra xindyē 'na nte ante c'ü ra zi o xēdyi, pero dya ngue c'o jñōnū c'o ra s'onbū o mü'bü c'ü rrā s'o c'e nte, iyō. C'ü ra s'onbū o mü'bü c'e nte, ngue c'o na s'o c'o ra nguiñi a mbo o mü'bü, cja rrü ña c'o na s'o, embeji.

¹²Nuc'ua c'o discípuo o chēzhiji a jmi, o xiji:

—¿Cjo i unnc'e ngüenda o üdü c'o fariseo 'ma o dyārāji c'o jña c'o i mangue?

¹³O ndünrū c'ua e Jesús o mama:

—Texe c'o za'a c'o dya ngant'a mi Tagatō c'ü bübü a jens'e, ra c'üs'ü c'o. ¹⁴Jyēziji yo fariseo. Na ngueje cchapü jizhiji c'ü na jo 'ñiji c'o nte c'o dya pje pārā, pero anguezeji chjēntji c'ü ri ndēzhōji. In pārāgueji 'ma ra tsja 'naja ndēzhō ra ngüjnū nu mindēzhōvi, ra zo'ovi nza yejui cja cōt'ü 'ma.

¹⁵O ndünrū c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xitscōjme ja ga cja c'e ejemplo c'ü i xitsijme mi ndajme.

¹⁶O ndünrū c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo 'ñetsc'eji xo bē'tsc'eji c'ü rí pārāgueji ja ga cja o jñōnū?

¹⁷Texe jñōnū c'o c'üt'ü 'naja nte'e, je nde sāt'ä a mbeme c'o, y je nde ni mbedye a ndü'bü c'o. ¹⁸Pero c'o jña c'o pedye a ne 'naja nte, je ni 'ñeje cja o mü'bü c'o. Nuc'o, ngue c'o ni s'onbū o mü'bü c'e nte c'ü, ngue c'ua na s'o. ¹⁹Je ngueje cja o mü'bü yo nte, nu ja ni 'ñeje c'ü ni nguiñiji s'opjeñe, 'ñe c'ü ni pō't'üntej, 'ñe c'ü

ni tsāji o ndixū, 'ñe yo ndixū c'ü ni tsāji o bēzo. Je xo ni 'ñeje nu c'ü pje ni pönüji, 'ñe c'ü ni xosp'üji o bëchjine nu minteji, 'ñe c'ü ni san-teji. ²⁰ Nujoy, nguejyo ni s'odü o mü'bü 'naja nte yo, dya ngue c'ü dya ni xindyë 'ma go zi o xëdyi.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²¹ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma a ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón. ²² Nuc'ua 'ma ya mi pa e Jesús cja 'ñiji, o ã c'ua 'naja ndixū c'ü mi menzumü a Canaán, c'ü vi mbedye cja c'ü o jñiñi. Mi mapjü mi mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö. Na ngueje ín xunt'i me 'nanga mbö't'ü; ya zürü 'naja s'ondajma.

²³ Pero e Jesús dya go ndüntü c'ü. Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús o chëzhiji a jmi e Jesús, o dyötüji na puncjü o xipjiji:

—Xöpüte, pjös'ü ne ndixū, cja rrí xipji ra ma. Na ngue mapjü na jens'e ga ndünt'ü ín xütjüji.

²⁴ O mama c'ua e Jesús:

—C'ü vi ndäcjö Mizhocjimi, ngue c'ü rá pjös'ü yo ín men-zumügöji a Israel yo chjëntji nza cja ndënchjürü c'o ya bëzhi. Nguextjo yo vi ndäcjä rá pjös'ü.

²⁵ Nuc'ua c'e ndixū o ëjë, o 'ñe ndüñijö mü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, pjöxcügö.

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Dya jo ra jñünbüji o xëdyi yo t'i, c'ü ra panbaji o dyo'o.

²⁷ O mama c'ua c'e ndixü:

—Jã, na cjuana c'ü ín mangue, ín Jmuts'ügö. Pero zö jyëtsquijme dyo'o c'o ín menzumügueji a Israel, ín pãrãgue ja ga cja yo dyo'o, siji c'o ngünxëdyi c'o jãbã cja o mexa nu jmuji, c'o jã'bã c'o ts'it'i.

²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ndixü, na jo c'ua ja gui 'ñeje c'ü rá pjöxc'ü. Rá pjöxc'ü c'ua ja gui ñe, embe.

Ixco jogü c'ua c'e ndajme c'ü o xünt'i c'e ndixü.

Jesús sana a muchos enfermos

²⁹ Nuc'ua xe go matjo e Jesús, o cjogü a ñünü cja c'e tazapjü c'ü ni chjü a Galilea. O ma cja 'na t'eje, o mimi c'ua nu. ³⁰ O sã c'ua na puncjü o nte nu ja mi bübü e Jesús, ma sinpiji c'o mi sö'dyë. Ma sinpiji c'o mi me'dye, 'ñe c'o mi ndëzhö, 'ñe c'o mi ngone, 'ñe c'o mi dodyë, 'ñe c'o xe 'ñaja ndötc'ijeme. Ma ë'p'ëji a jmi e Jesús. Nde go jocüji c'ua anguezeji. ³¹ C'o nte o jñandaji c'o mi ngone o mbürü o ña'a c'o, 'ñe c'o mi dodyë me go jogü c'o, 'ñe c'o mi me'dye me go nzhodü na jo c'o, 'ñe c'o mi ndëzhö me co jñanda c'ua c'o. Nguec'ua c'o nte me go guijñiji na ngue nunca mi jandaji a cjanu. Y me co ma't'üji c'ua c'ü o Mizhocjimi c'o menzumü a Israel, mi mamaji c'ü me na nojo angueze.

Jesús da de comer a cuatro mil hombres

³² Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o o discípulo ro chëzhiji a jmi, cjanu o xipjiji:

—Rí juentscö yo nte, na ngueje ya ëdyi jñipa c'ü ya rí cãrgöji va yo, y dya cja jünji pje ra ziji. Dya rí ne rá tãjä ra ma o ngümüji c'ü dya ra ziji o xëdyi; ra tögüji cja 'ñiji.

³³ O ndünrü c'ua c'o o discípulo o xipjiji e Jesús:

—¿Ja rá tötc'öjme tjömëch'i c'ü rguí nijmi yo nte yo na puncjü? Na ngueje rí cãrgöji va cja ne majyadü.

³⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Ja nzi tjömëch'i va jüngueji?

O manji anguezeji:

—Yencho tjömëch'i, cja na ja nz-itjo jmö'ö.

³⁵ Nuc'ua e Jesús o manda c'o nte ro minji a jömü. ³⁶ Cjanu o jñü c'ua c'o yencho tjömëch'i, cja na 'ñe c'o jmö'ö, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua, cjanu o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'ua

c'o nte. ³⁷ Nuc'ua go ñõnũji texeji go nijmiji na jo. Y xe go nguistjoji c'o ts'ipëraso c'ü vi mboncjütjo, c'o xe yencho bos'i c'o go nizhtjo. ³⁸ Mi nziyo mil c'o bëzo c'o vi ñõnũ; dya mbezheji c'o ndixũ, ni ri ngueje c'o ts'it'i, ni xo ri ngueje c'o ts'ixut'i. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte ro mõji o ngumũji. Cjanu o dat'ü c'ua cja c'e bü'ü, o ma cja c'o jñiñi a ma a Magdalá.

16

Los fariseos y los saduceos piden una señal milagrosa

¹ 'Ma ya vi zát'ä nu e Jesús, o säjä c'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo. Chaque o ë dyõnũji e Jesús o xipjiji:

—Jítscõjme 'na señal a jens'e c'ü me na nojo, ngue c'ua rá pärãjme pje pjë'tsc'e.

² O ndünrũ c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma ya mbat'ütjo a jens'e 'ma nzhä'ä, in mangueji ya ra jopa c'ü na ye nu pa. ³ 'Ma xõrũ 'ma va cjins'i tangõmũ, in mangueji ra 'ñe dyebe 'ma. Nu'tsc'ëji in cjaþũji na jots'ũji, in unũji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e, nguec'ua in pärãji ja ga cja yo jopa, 'ñe yo ra 'ñeje dyebe. Pero dya in unnc'ëji ngüenda ja ga pëþji Mizhocjimi yo cjë yo rí cãrãji dya. ⁴ Nu'tsc'ëji in cãrãji yo cjë dya, na s'otsc'ëji i jyëzgueji Mizhocjimi. Nguec'ua in õtcügõji pje rí jñandgueji ngue c'ua rí pärãgueji pje pjëtscõ. Pero dya ra ch'a'c'ëji pje rí jñandgueji; nguextjo c'ü o tsja e Jonás c'ü mi profeta, embeji.

Ixco ma c'ua e Jesús o zogütjo c'o fariseo 'ñe c'o saduceo.

La levadura de los fariseos

⁵ Nuc'ua c'o discípulo o mõji a 'nanguarũ cja c'e tazapjũ. O jy-ombeñeji, dya jñünũji o tjõmëch'i.

⁶ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjõtpũji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o saduceo.

⁷ C'o discípulo mi põtma mamaji:

—Xitscõji a cjanu e Jesús, na ngueje c'ü dya ró jüngõji o tjõmëch'i.

⁸ Mi pärã e Jesús c'ü mi cjijñiji, nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'ëji, dya in ejmezügõji na jo. ¿Jenga in põtqui dyõnũtsjëji na ngue c'ü dya i jñũji o tjõmëch'i? ⁹ ¿Cjo dya be in pärãgueji c'ü sö rá da'c'ëji c'ü rí si'iji? ¿Cjo dya in mbennc'ëji c'o tsi'ch'a tjõmëch'i? Maco o nijmi c'o tsi'ch'a mil o bëzo. ¿Cjo dya i tsis'itjoji ja nzi bos'i c'o o mboncjütjo? ¹⁰ ¿Cjo dya xo in mbeñeji c'o yencho tjõmëch'i? Maco xo nijmi c'o nziyo mil o bëzo. Maco xo i tsis'itjoji ja nzi bos'i c'o ts'ipëraso c'o o mboncjütjo. ¹¹ Ró xi'tsc'õji rí pjõtpũji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, pero dya ngue c'o tjõmëch'i c'o ró mangõ. ¿Jenga dya in unnc'ëji ngüenda?

¹² Nuc'ua, cja mbãrã c'ua c'o discípulo pje mi ne ro mama e Jesús va xipjiji ro mbõtpũji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo, 'ñe c'o saduceo. O mbãrãji e Jesús vi jyëtsi o levadura c'o o tjürũ c'o fariseo 'ñe c'o saduceo. O unũji ngüenda c'ü ro mbõtpũji ngüenda c'o o tjürũji, dya ro tsjaji.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹³ Nuc'ua e Jesús o ma a ma cja c'e jñiñi a Cesarea de Filipino. 'Ma o zát'ä nu, o tsja t'õnũ e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—¿Pje mama yo nte'e pje pjëtscõ nutscõ rvá ëcjõ cja Mizhocjimi?

¹⁴ Anguezeji o manji:

—Bübũ c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Elías; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Jeremías, o 'ma jiyõ, c'ü 'naja profeta c'o ya ndũ.

¹⁵ O ndünrũ c'ua e Jesús o xipjiji:

—Natsc'ëji, ¿pje xo in mangueji, pje pjëtscõ?

16 O ndünrū c'ua e Simón Pedro o xipji:

—Nutschö rí mangö ngue'tsc'e Cristo. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi c'ü ixi bübü.

17 O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Simón, o t'itsc'e e Jonás, dya cjó xi'tsc'e 'na nte c'ü o T'izgö Mizhocjimi. Nu c'ü o tsja'c'e i pärâgue, ngueje mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. Nguec'ua ngue nu rgui mâceje. 18 Nutschö xo rí xi'tsc'ö ngue'tsc'e e Pedro. Nza cjatsc'e 'na ndojo c'ü ni jyäbäji ngumü. Na ngue c'e jna c'ü rí xipjigüe yo nte, na puncjü c'o rá cjapcö ín ntegö. Zö ra ndüji, pero ra büntjo na ye co nuzgö c'o. 19 Rá da'c'ü poder cja c'o nte c'o unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Rá da'c'ü poder cja ne xoñijö mü rí xipjiji pje ni mbë c'o na s'o c'o dya ra tsjaji, y xo rí xipjiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. Nu c'ü rí xipjiji, ngue c'ü mama Mizhocjimi pje ni mbë c'o na jo ra tsjaji, 'ñe pje ni mbë c'o dya jo c'o dya ra tsjaji.

20 Cjanu o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Dya cjó rí xiqueji cjo nguetscö Cristo, embeji c'o.

Jesús anuncia su muerte

21 Ndeze c'o pa c'o, o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo c'ü mi jyodü ro zädä. O xipjiji:

—Ni jyodü rá magö a ma a Jerusalén, ra jñüncöji ngüenda rá sufregö na puncjü; ra tsja c'o tita c'o manda, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpüte. Xo ni jyodü ra mbötcöji, pero rá tetcjö c'ü na jñi nu pa, embeji c'o discípulo.

22 Nuc'ua e Pedro o ndans'avi e Jesús ro ñatsjévi. Cjanu o mama c'ua e Pedro o huénch'i e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ra juen'tsc'e Mizhocjimi, dya ra jyézi c'ü ra tsja'c'üji yo ín mangue.

23 Nuc'ua e Jesús o jñanda e Pedro, o xipji:

—C'ueñe ín jmigö, na ngueje i dyätque c'ü dya jo i xitscö yo jña yo. Na ngueje c'e pjeñe c'ü ín cijjñigüe dya, dya ngue c'ü cijjñi Mizhocjimi; ngueje c'ü cijjñi yo nte.

24 Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—'Ma cjó c'o ne ra ndenngüegö ra tsja c'ua ja nzi rgá cjagö, ni jyodü dya cja ra tsja c'o netsjé angueze. Y ra bübü dispuesto ra sufre o ra ndü'ü. Y ra tsjacjuana ra ndenngüegö. 25 'Ma cjó c'o dya bübü dispuesto ra sufre o ra ndü nguec'ua dya ra ne ra ndenngüe co nutschö, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübü'tjoji. C'o tenngue co nutschö, zö ra mbö't'üji, pero ra chöt'üji c'ü rguí bübü'tjoji.

26 Nu 'ma ro tsja 'naja nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijö mü, pero 'ma dya ro 'ñejmezü, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngueje ro jyézi Mizhocjimi c'e nte. Y 'ma ya jyézi Mizhocjimi c'e nte, zö ro tsja c'e nte ro unü c'ua Mizhocjimi texe c'o ri pë's'i, pero dya ro ñ bübü 'ma Mizhocjimi co c'e nte. 27 Nutschö rvá êcjö cja Mizhocjimi, rá êcjö na yeje co c'o ín anxe. Me rrä zö c'ua ja rva êcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö. Nuc'ua c'o o tsja na jo, rá unüji c'o na jo. Pero c'o o tsja na s'o, rá cjapüji ra sufreji. 28 Na cjuana rí xi'tsc'öji, bünc'ua ja nzi yo dya ra ndü hasta 'ma cja ra jñandgöji c'ua ja rga cjazgö, 'ma rá êcjö rá ñ manda. Nutschö rvá êcjö cja Mizhocjimi, ra jñandgöji c'ua ja ga cjazgö me rrä zëzhizgö, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

17

La transfiguración de Jesús

1 Xe go mezhtjo c'ua 'nanzo, e Jesús o zidy e Pedro, 'ñe e Jacobo, 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo. O mötsjéji c'ua cja 'na t'eje c'ü me ma jens'e. 2 'Ma mi cārāji nu, 'nangua juēns'i c'ua o jmi e Jesús nza cja e jyarü. Y c'o o bitu, me ma t'öxü

me mi juëns'i. ³ Cjanu o 'ñetse c'ua e Moisés, 'ñe e Elías, ya mi ñaji e Jesús.

⁴ Jo nu ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmutsc'öjme, me na jo rí cārājme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. 'Ma ín negue, rá ät'äjme va jñi ngumü. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Moisés, 'naja e Elías.

⁵ 'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o sä c'ua 'naja ngömü c'ü me mi juëns'i, o 'ñe ngobü anguezeji. Xo t'ärä c'ua 'naja jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö, nu me rí ne'e y me rí mápägö. Ni jyodü rí dyätqueji nu.

⁶ Nuc'ua 'ma mü o dyärä a cjanu c'o discipulo, 'nangua nügüji na ngueje me co pizhiji va züji.

⁷ Nuc'ua o chëzhi e Jesús o 'ñe's'e o dyë c'o discipulo, o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ñangujeji, dya rí sūji.

⁸ Nuc'ua 'ma o jñüs'ü o ñi c'o discipulo, dya cja jñandaji e Moisés 'ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús.

⁹ Nuc'ua 'ma ya ma sjöbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama e Jesús o xipjiji:

—Dya cjó rí xipjiji yo cja i jñandaji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, 'ma rá tügö cja rrü tegö, cja rí xipjiji 'ma yo nte.

¹⁰ Nuc'ua c'o discipulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyodü ot'ü ra ëjë na yeje e Elías, cja rrü ëjë Cristo?

¹¹ O ndünrú c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ü ra ë na yeje e Elías ra 'ñe jocü texe. ¹² Pero nuzgö rí xi'tsc'öji, e Elías ya ë na yeje c'ü. Pero dya go mbärä yo nte pje mi pjëzhi c'ü; go tsjapüji c'ü go ne anguezeji. Je xo rga cjazgö nu. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rá sufregö c'ua ja rgá ne yo nte.

¹³ O mbärä c'ua c'o discipulo c'ü vi mama e Jesús. O unüji ngüenda cjó mi ngue c'ü vi jyëtsivi e Elías; o

mbäräji c'ü vi jyëtsivi e Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndare.

Jesús sana a un muchacho epiléptico

¹⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji cja c'o nte, o peje c'ua 'naja bëzo cja c'o nte, o 'ñe ndüñijömmü a jmi e Jesús, o xipji:

¹⁵ —Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, juentsquegö c'ín ch'i, na ngueje me pö't'ü o taque, ndajmetjo ga ndü. Ya na puncjü ga zo a sivi, y na puncjü ga c'ot'ü cja ndeje. ¹⁶ Ró sinpigö yo ín discipulo; anguezeji dya go sö go jocüji.

¹⁷ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'o discipulo:

—Nu'tsc'eji ín cārāji dya yo cjë dya, dya jo ga pjeñe c'o ín cjiññiji. ¿Jenga dya ín creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pë'sc'ö paciencia co nu'tsc'eji. Ma sinquiji a 'ñecjua c'e t'i.

¹⁸ Nuc'ua o tsja e Jesús o huënc'h'i c'e ndajma c'ü dya jo c'ü vi zürü c'e t'i, o xipji ro mbedye. Jo ni mbedye c'ua c'e ndajma. Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajme c'ü.

¹⁹ Nuc'ua o chëzhi c'o discipulo a jmi e Jesús, o xipjitsjëji:

—¿Jenga dya sö ro pjombgüjme c'e ndajma?

²⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na ngueje dya ín ejmeji na jo. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu 'ma rí jñunt'ü ín mün'c'eji c'ü ra dya'c'eji Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne t'eje: “Chjans'a ga manu”, rí 'ñembeji, ra ma c'ua. Nu 'ma rí 'ñejmeji a cjanu Mizhocjimi, texe nde ra sö rí tsjaji, zö dya nda ín ejmeji. ²¹ Na puncjü o ndajma nza cja c'e ndajma c'ü vi zürü c'e t'i, pero dya ra mbedye ne ri 'naja c'o. Nguextjo 'ma rí dyötüji Mizhocjimi y rí mbempjeji, ra mbedye c'ua c'o.

Jesús anuncia otra vez su muerte

22 Nuc'ua 'ma mi nzhodüji a ma a Galilea, o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nuscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji cja yo nte. 23 Y ra mbötcüji. Pero c'ü na jñi nu pa'a rá tetcjö, embeji.

Me co nzhümüji c'ua na puncjü anguezeji.

El pago del impuesto para el templo

24 Nuc'ua 'ma o zät'äji a Capernaum, o sä c'ua c'o mi jmutü o merio c'o mi örüji para cja c'e templo. O chëzhiji c'ua a jmi e Simón Pedro, o xipjiji:

—Na nin xöpütegueji, ¿cjo xo cjöt'ü c'o örüji?

25 Ondünrö c'ua e Pedro o xipjiji:

—Jã, xo cjöt'ü c'ü, embe c'o.

Nuc'ua 'ma o cjogü e Pedro a mbo cja c'e ngumü, ya xmi pãtpã e Jesús c'ü pje ro mama e Pedro. Nguec'ua ot'ü o ña c'ua e Jesús o xipji:

—Yo rey yo manda cja ne xoñijömmü, 'ma jü'p'üji o t'opjü, ¿cjo ngue c'o nu menzumüji c'o ötüji, o ngue c'o dya menzumüji? ¿Pje in mangue, Simón?

26 Ondünrö c'ua e Pedro o mama:

—Ngue c'o dya o menzumüji c'o ötüji.

O xipji c'ua e Jesús:

—Jã, ngue c'o dya o menzumüji. Nguec'ua nujo nu menzumüji, dya ni jyodü ra ngöt'ü 'ma yo.

27 Pero pa dya ra üdü c'o örü ra nguiñiji na s'o rí cjaji, na jo rá cjöt'üji c'ü örüji. Nguec'ua rí mague cja c'e tazapjü, ma pãt'ã 'naja gancho. Nuc'ua c'e jmö c'ü ot'ü rí sürü, rí pënc'h'i rí xejpje a ne'e. Rí chö'tp'ü c'ua 'naja t'opjü rí jñü'p'ü, ya xtí ma tsjöt'ü c'ü t'ötcüvi.

18

¿Quién es el más importante?

1 Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o jmurü c'o discípulo cja e Jesús, o mamaji:

—¿Cjó ngue c'ü nda na nozgjöjme, nutscöjme ró unü in mü'büjme Mizhocjimi c'ü manda?, eñeji.

2 Nuc'ua e Jesús o ma't'ü 'naja ts'it'i. O 'ñe'p'e c'ua a nde anguezeji.

3 Cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in cjapüji na nots'üji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, ni jyodü rí jyëziji c'e pjeñe c'ü in cjijñiji a cjanu, rí tsjaji nza cja 'na ts'it'i c'ü dya cjapü na nojo. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi a jens'e ra tsja'c'ëji o ntetsc'ëji ra mandats'üji. 4 Ne ts'it'i, dya cjapü na nojo nu. Nu c'o ga cjanu rgá tsja, ngue c'o nda rrã nojo cja c'o cjapü Mizhocjimi o nte. 5 C'o ra recibido 'naja ts'it'i nza cja ne ts'it'i, na ngueje c'ü ni 'ñejmezgö c'e ts'it'i, chjëntjui c'ü ri nguezgö recibidözögö c'o.

El peligro de caer en pecado

6 'Cãrã c'o chjëntcjuí nza cja ts'it'i na ngueje dya cjapüji na nojo pero ejmezgö c'o. 'Ma cjó c'o ra tsjapü ra tsja na s'o 'na c'o ejmezgö, ra nduns'ü 'ma na puncjü o nzhübü. Xenda rvá jo ro 'nutpü 'na travacjüjnü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü ma pant'aji cja trazapjü nu ja na jë'ë, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'na c'ü ejmezgö. 7 Siempre bübü o nte c'o cjapü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o cjapü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufrejji.

8 'Maco in mamaji ngue in dyëgueji o in cuagueji c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Na ngueje zö ri 'natjo in dyëji zö ri 'natjo in cuaji, pero xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi, que na ngueje 'ma ri tü nza ye in dyëji 'ñe in cuaji ra pant'aji cja c'e tasivi c'ü nunca ra juenche. 9 Maco in mamaji ngue in chögueji c'ü cja'c'ëji rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Na ngueje zö ri 'natjo in chöji pero xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi, que na

ngueje ri yeje in chöji ra pantc'aji cja c'e sivi a linfiernu.

El ejemplo de la oveja perdida

¹⁰ 'Pjötöpüji ngüenda, dya rí ts-japüji menu ne ri 'naja yo chjëntjui ts't'i na ngueje ejmezüji. Na ngue rí xi'tsc'öji cārā c'o o anxe Mizhocjimi c'o pjörü na jo yo. Y c'o anxe cārāji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. ¹¹ C'ü rvá ěgö cja Mizhocjimi, ngueje c'ü rvá ě jodü c'o ya bēzhi, rá salvaji.

¹² '¿Pje in mangueji? 'Ma ri tsājā 'naja ciento ndēnchjürü 'naja bēzo, 'ma ra xögü 'naja, ¿cjo dya ra zogü c'o noventa y nueve, ra ma jyodü c'ua c'ü ya rguí bēzhi? Jā, ra ma jyodü. ¹³ Na cjuana rí xi'tsc'öji 'ma ra chöt'ü c'ü vi xögü, xenda ra mǎpǎ c'ü, que na ngueje c'o noventa y nueve c'o dya bēzhi. ¹⁴ Je xo ga cjatjonu c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e; dya ne'e c'ü ra bēzhi o aljma ne ri 'naja yo ejmezgö, zö chjëntji ts't'i c'ü dya cja-püji na nojo.

Cómo se debe perdonar al hermano

¹⁵ 'Ma ra tsja'c'ejí na s'o nin cjuarmaji, möji rí ma zopjütsjēji. 'Ma ra dyät'c'āji c'o rí xipcjeji, ya j jo'tp'ügueji 'ma c'e cjuarma c'ü. ¹⁶ Pero 'ma dya ra dyät'c'ā c'o rí xipjiji, sidyiji xe 'naja o yeje cjuarma, ngue c'ua ra bübü c'o ra mbārā c'ua ja rguí ñaguevi c'e cjuarma c'ü pje tsja'c'ejí. ¹⁷ Nu'ma dya xo ra tsjapü ngüenda c'e cjuarma c'o yeje o jñi c'o rí möji, nu'ma, rí möji rí ma cösteji 'ma jmurü c'o cjuarma. 'Ma ra tsja c'e cjuarma, dya ra dyätā texe c'o cjuarma, dya cja rí tsjapüji nin cjuarmaji 'ma. Na ngueje chjëntjui c'o dya rí menzumögöji c'o dya ma't'ü Mizhocjimi. Y chjëntjui yo publicano yo xiji na s'o.

¹⁸ 'Nu'tsc'ejí rí xipcjeji yo nin cjuarmaji pje ni mbē c'o na s'o c'o dya ra tsjaji. Xo rí xipcjeji pje ni mbē c'o na jo c'o ra tsjaji. Na cjuana

rí xi'tsc'öji, nu c'ü rí xipcjeji ngueje c'ü mama Mizhocjimi.

¹⁹ 'Na cjuana rí xi'tsc'öji na yeje, 'ma in yejui, 'ñe 'ma 'natjo jña c'ü in mamavi gui dyötüvi Mizhocjimi nucjuā cja ne xoñjōmü, nuc'ua c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e ra tsja c'ua ja gui dyötquevi c'ü. ²⁰ Na ngueje nu c'ua ja ri bübü c'o ra matcügö, zö ri yetjo o jñitjo, nujnu je rá bñnc'ö a nde.

²¹ Nuc'ua o chēzhi e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿ja nzi ra zās'ā rga perdonaogö yo mi cjuarma 'ma ra tsjacö c'o na s'o? ¿Cjo sietetjo vez rga perdonao?

²² Cjanu o ndürü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí xi'tsc'ö sietetjo. Rí xi'tsc'ö rí perdonaogue hasta setenta c'o nde ga siete; siempre rí perdonaogue.

El ejemplo del siervo que no quiso perdonar

²³ 'Nu c'ü manda a jens'e chjēnjui nza cja 'naja c'ü manda c'ü o mbeñe o tsjaji ngüenda c'o nu mbēpji. ²⁴ Nuc'ua 'ma o mbürü o tsja ngüenda, o simpji 'naja bēzo c'ü mi tunpü na puncjü millón o mbēxo. ²⁵ Pero c'e bēzo, dya mi jün pje rví ngö't'ü c'o mi tū'ü. O manda c'ua c'ü nu lamu ro mböji c'e bēzo, 'ñe c'ü nu su, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o pje xe mi pēs'i, ngue c'ua ro ngö't'ü c'o mi tū c'ü. ²⁶ Jo ni ndüñjōmü c'ua c'e mbēpji a jmi c'ü nu lamu, o xipji: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, mbāxtjo nin chjū, chepquegö ngue c'ua rá cjō'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü”, eñe c'e mbēpji c'ü mi tū na puncjü o merio. ²⁷ Nuc'ua c'e lamu o juentse c'e mbēpji. Cjanu o 'ñeme c'ua libre, o perdonao texe c'o mi tunpü. ²⁸ Nuc'ua 'ma o mbedye c'e mbēpji, cjanu o chjēvi c'ua c'ü 'naja nu mimbēpji c'ü mi tunpü angueze como yetjo ciento mbēxo. Jo ni pēnch'i a c'ua go nde'chp'e o

dyizi, o xipji: “Tsjõtçü c'o in tuncü”, embe c'ü nu mimbëpjivi. ²⁹ Nuc'ua c'ü nu mimbëpjivi jo ni ndüñijömü a jmi, o xipji: “Mbãxtjo nin chjü, xe rí chepque; jo rá ñe cjõ'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü.” ³⁰ Pero c'e mbëpji, dya go ne go nde'be c'ü nu mimbëpjivi. Go zidyi c'ua ro ma ngot'üji a pjörü hasta 'ma cja ro ngõ't'ü texe c'o mi tuncü. Cja rrü ñemeji c'ua libre c'ü. ³¹ Nuc'ua 'ma o unü ngüenda c'o nu mimbëpji c'ü vi ngot'üji a pjörü c'e mbëpji, me co nguiñiji c'ua; go möji go ma ngõsp'üji c'ua c'ü nu lamuji. ³² Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ua c'ü o mbëpji c'ü vi tsjapü na s'o c'ü nu mimbëpjivi, o xipji: “Nu'tsc'e ín mbëpjits'ügö, me na s'otsc'e. Nu'tsc'e me mi tuncügö na puncjü; pero ró perdonaots'ü texe c'o, na ngueje me vi dyõtçö favor. ³³ Na c'ü nin mimbëpjigüevi, çcjo dya xo mi jyodü rvi juentsque c'ü, nzi rvá juen'tsc'egö?”, embe. ³⁴ Nuc'ua me co üdü c'e lamu. Cjanu o nzhö c'ua c'ü o mbëpji nu ja me ro tsjapüji me ro sufre c'ü, hasta 'ma cja ro ngõ't'ü texe c'o mi tuncü. Cja rrü ñemeji 'ma libre c'ü. ³⁵ Je xo rga cjatsc'ejí nu; 'ma pje ra tsja'c'ejí 'naja yo nin cjuarmaji, nu 'ma dya rí perdonaoji co texe in mü'büji, dya xo ra perdonaots'üji in nzhübüji c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, eñe e Jesús.

19

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü e Jesús vi xipji c'o jña c'o o discipulo, cjanu o mbedye c'ua a Galilea; o ma cja 'na xoñijömü c'ü je tsja a Judea, c'ü je bübü a 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán. ² Mi pöji na puncjü nte e Jesús. C'o mi sò'dyë, mi jocü e Jesús nu cja c'e xoñijömü c'ü.

³ O sãjä c'ua ja nzi c'o fariseo a jmi e Jesús. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús, mi cjijñiji 'na xo ro jyopü c'ü ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo 'na bëzo ra mbëzi nu su 'ma dya cjacjuana, 'ma pje c'o cja'a?

⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—¿Cjo dya i xörügüejí ja va tsja Mizhocjimi? Ndeze 'ma ot'ü o 'ñeme e bëzo ñe e ndixü. ⁵ Nguec'ua yo bëzo ra zogü nu tata 'ñe nu nana, ra min'hui c'ü nu su. Ya ri 'natjo o ts'ingüevi c'ua nza yejui. Je ga cjanu ga mama Mizhocjimi. ⁶ Nguec'ua dya cja ri yeje, ya ri 'natjo o ts'ingüevi c'ua. Mizhocjimi ya 'ñe'chp'e e bëzo e ndixü, ngue c'ua dya ra xöcü e bëzo.

⁷ Nuc'ua c'o fariseo o xipji:

—Maco o manda e Moisés e bëzo ro unü xiscömü c'ü rvi mbëzi nu su.

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'ejí, na me in mü'bügüejí, dya in ne rí s'iyagueji c'o nin suji. Nguec'ua va dya'c'ejí sjëtsi e Moisés rí pëziji c'o. Pero 'ma o mbürü o ngärã yo nte, dya ma cjanu ma tsja c'o. ⁹ Dyärãji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya ra jogü ra tsja 'na bëzo ra mbëzi nu su, 'ma dya 'ñeje nan'ño bëzo c'e ndixü c'ü. Na ngueje 'ma ra mbëzi ga cjanu c'ü nu su'ua cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, tsãjä ndixü 'ma c'e bëzo c'ü. Xo 'ñe 'na bëzo, 'ma ra mbärã c'ü vi bëzi c'e ndixü c'ü, y ra chjüntui, xo ra mbë's'i nu s'ocü 'ma c'e bëzo c'ü, chjëntjui c'ü xo ri tsãjä ndixü c'ü, embeji.

¹⁰ O mama c'ua c'o discipulo:

—In mangue c'ü dya sò 'na bëzo ra mbëzi o su, zö dya gusta o jmandago c'ü cja. Nguec'ua xenda na jo, dya ra chjüntüji.

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya texeji sò ra tsjaji c'ua ja vi mangueji c'ü dya ra chjüntüji. Nguextjo c'o ya unü Mizhocjimi a cjanu c'o dya ra chjüntü. ¹² Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ya c'i'p'iji. Bübü c'o dya chjüntü na ngue ndeze 'ma mü o mus'ü nu nana ixca cjatjonu c'o, dya chjüntü. Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ne ra

mbëpji Mizhocjimi c'ü manda a jens'e. Nu c'o unü ngüenda c'ü vi ch'unü dya ra chjüntü, dya ra chjüntü c'o.

Jesús bendice a los niños

¹³ Nuc'ua c'o nte o siji ja nzi o ts'it'i, o sinpiji e Jesús ngue c'ua ro 'ñe's'e o dyë cja c'o ts'it'i, ro dyötpü Mizhocjimi c'o. Nuc'ua c'o o discípulo o huënc'h'i c'o nte c'o vi siji c'o ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja ín jmigö; dya rí ts'a's'üji yo. Na ngue nu c'o ra ëjë co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cjaü Mizhocjimi o nte c'o.

¹⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o 'ñe's'e o dyë cja c'o ts'it'i, o mbedye c'ua nu.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁶ O ëjë c'ua 'naja bëzo o 'ñe xipji e Jesús:

—Na jots'ügue, xöpüte. ¿Pje ni mbë c'ü na jo rá cjaö, ngue c'ua rá bübüjtjo?

¹⁷ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—¿Jenga in xitsi na jozü? Dya cjö bübü c'ü na jo'o; nguextjo Mizhocjimi. Pero rá xi'tsc'ö c'ü i dyöngü. Nu 'ma in ne rí bübüjtjo, rí tsja c'o mandazüji Mizhocjimi.

¹⁸ O ndünrú c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Pje ma mandamiento c'o ni jy-odü rá ätcö?

O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Nujo nguejyo rí tsjague. Dya rí pö't'ünté. Dya rí tsjä o ndixü. Dya pje rí pönü. Dya rí xos'ü o bëchjine. ¹⁹ Respetao nin tata 'ñe nin nana. S'iya yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjégue.

²⁰ O mama c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjaö yo ndeze cja mi ts'iquëgö. ¿Pje xe bëtsi dya 'ma?

²¹ O mama c'ua e Jesús o xipji:

—Nu 'ma in ne rí bübüjtjo, ma'a ma pö'ö texe c'o in pë's'i, cja rrí unü c'o merio c'o dya pje pë's'i. Dya ra

me'ts'e c'ua ixtí chennguegö rá më. 'Ma rí tsjague a cjanu, rí pë's'igüe 'ma a jens'e c'o me ni muvi.

²² Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndümü va ma'a, na ngueje mi pë's'i na puncjü.

²³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu c'o pë's'i na puncjü, na s'ëzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. ²⁴ 'Naja camello, dya sö ra cjögü cja c'ü o xägö 'naja dyepjadü. Je xo ga cjatjonu 'na nte c'ü pë's'i na puncjü, dya sö ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁵ 'Ma mü o dyärä c'o discípulo c'o vi mama e Jesús, me co pizhi na puncjü c'o, o mamaji:

—¿Ja rgá sö cjö ra jogü o mü'bü c'ü ra salva 'ma?, eñeji.

²⁶ Nuc'ua e Jesús cjanu o jñandbaji a jmi c'o o discípulo, o xipjiji:

—Dya cjö sö yo nte ra jocütsjë o mü'bü c'o na s'o, pero Mizhocjimi nde sö ra tsja texe.

²⁷ O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Nutsöjme ró sogüjme texe c'o mi pë's'ijme, ró tennc'ejme co nu'tsc'e. Nazgöjme, ¿pje xo ra ch'acöjme?

²⁸ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ya ndo ri nuevo ne xoñijö mü 'ñe a jens'e, nutsö rvá ëgö cja Mizhocjimi rá mimigö nu ja rá mandagö. Xo 'ñetsc'ëji i chennguegöji, na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, xo rí mimigueji nu ja rá mandagö. Nguec'ua rí jñünpüji ngüenda c'o o mboxbëche c'o doce o t'i e Israel. ²⁹ Cärä c'o ejmezügö. Nguec'ua ra zogü nu ngümüji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu tataji, o nu nanaji, o nu suji, o nu t'iji, o o juajmaji. Pero rí xi'tsc'öji c'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrä puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü ra yepe c'ü mi pë's'iji ot'ü. Xo ra ch'unüji c'ü rguí bübüjtjoji. ³⁰ C'o

cjapü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

20

El ejemplo de los trabajadores

¹ C'ü manda a jens'e chjénjui nza cja 'naja bëzo c'ü tj'è'ë o juajma. Xörtjo o mbedye, o ma jyodü mbëpji c'o ro mbëpi c'ü o juajma. ² Nuc'ua c'e bëzo o ñaji c'o ro pëpji, o xipjiji c'ü ro ngö't'üji 'naja merio denario nu pa nzi 'najaji. Cjanu o xipjiji c'ua ro möji cja c'ü o juajma ro ma pëpji. ³ O mbedyetjo c'ua na yeje c'e lamu 'ma ya mi ngue ro zünü nueve c'ü xörü, o ñanda c'o 'ñaja bëzo c'o ma cã cja chöjmü c'o dya mi pë's'i bëpji. ⁴ Cjanu o xipji c'ua c'o: "Nu'tsc'ëji xo rí möcjeji cja c'ín juancjö, rá cjö'tc'üji na jo." Anguezeji go möji c'ua cja c'e bëpji. ⁵ Nuc'ua c'e lamu o matjo c'ua na ññi 'ma ya mi ngue ro zünü ññislarü, o ma jyodü c'o 'ñaja mbëpji. Ndo nzhogü o mbedyetjo c'ua 'ma ya mi ngue ro zünü ññi c'ü nzhä, c'ü xe ro ma jyontjo o mbëpji. ⁶ Xo mbedye 'ma ya mi ngue ro zünü tsi'ch'a c'ü nzhä, o ñanda c'o 'ñaja c'o dya xo mi pë's'i o bëpji, o xipjiji: "¿Jenga in cãrãtjoji va texe ne pa dya? Maco dya in pëcjeji." ⁷ O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji: "Dya rí pëpcjójme dya, na ngueje dya cjó xitscójme o bëpji." O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipjiji: "Nu'tsc'ëji xo rí möcjeji rí ma pëpcjeji cja c'ín juancjö, rá cjö'tc'üji na jo." ⁸ Nuc'ua c'ü nzhä'ä c'e pa c'ü, o ma c'e lamu c'ü mi ngue o cjaja c'e juajma, o ma xipji c'ü o mbëpji c'ü mi manda c'o mbëpji: "Ma't'ü c'o mbëpji rí tsjöt'üji. Ot'ü rí tsjöt'ü c'o cja ró ma jodü, cja rguí nguarü c'o ts'i vi pëpji." ⁹ O ëjë c'ua c'o cja vi nguich'i c'e bëpji 'ma mü o zünü tsi'ch'a c'e nzhä, o ts'ö't'üji 'naja denario

nzi 'najaji. ¹⁰ Nuc'ua c'o ot'ü o pëpji, mi pëzhiji xe ro ññus'ü c'ü ro ts'ö't'ü anguezeji, pero xo ts'ö'xtjoji 'na denario nzi 'naja anguezeji. ¹¹ Nuc'ua 'ma ya vi ññüji c'ü vi ts'ö't'üji, o mbürü o reclamaoji, o zopjüji c'e lamu. ¹² O xipjiji: "Nujyo bëpja, cja pëpji 'natjo hora, pero nde 'na vi tsjötcutjójme. Maco nuzgójme 'napa rvá pëpji; ró sufregójme jyarü." ¹³ O ndünrü c'ua c'e lamu o xipji 'naja c'o mbëpji c'o mi reclamao: "Nu'tsc'e bëzo, dya pje rí jün'c'üts'ügö, maco i xitscö na jo ro cjö'tc'ü 'naja denario. ¹⁴ Nguec'ua rí mague, ññünü c'ü in rayague. Ró ne ró cjö't'ügö yo cja bëpja ró ma siji, c'ua ja xo nzi rgá cjö'tc'ügö. ¹⁵ Na, ¿cjo dya sö rá cjapcö c'ü rí negö in meriogö? ¿Cjo in nepque c'ü ró cjö't'ügö yo 'ñaja mbëpji na ngueje na jontezügö?", embe. ¹⁶ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'o cjapü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

¹⁷ O ë 'na nu pa, ya mi nguins'i e Jesús ga ma a Jerusalén. O xöc'ü c'ua c'o doce o discípulo cja 'ñiji, o ñatsjëji o xipjiji:

¹⁸ —Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Ya rrã möjö a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügöji nutscö rvá ëgö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja o dyë c'o ndamböcjimi ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra ññüncöji ngüenda c'ü rguí mbötcöji. ¹⁹ Ra nzhögügöji c'ua cja o dyë c'o dya menzü a Israel c'ü me rguí tsjacöji burla, ra mbärázüji, cja rrü ndät'ázüji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na ññi nu pa, rá tetcjö.

Lo que pidió la madre de Jacobo y Juan

²⁰ Nuc'ua o ëjë c'ua c'ü nu su e Zebedeo c'ü ya vi ndü, ma siji c'o o

t'i. O 'ñe ndüñijömmü a jmi e Jesús, o xipji:

—Rvá ě rvá 'ñe ö'tc'ü 'na favor.

²¹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Dya ndumü, xitsi pje ni 'ñeje.

O ndünrú c'ua c'e ndixü o xipji:

—Mamague yo yeje ín ch'igö ra mimivi co nu'tsc'e nu ja rí mandague; 'naja ra mimi cja in jodyëgue, nu 'naja ra mimi c'ü 'nanguarü.

²² O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'o ye o discípulo c'o mi ngue o t'i c'e ndixü:

—Dya in unnc'evi na jo ngüenda c'ü na ötcügö nu nin nanavi. ¿Cjo ra sö rí sufreguevi c'o rá sufregö?

O ndünrúvi c'ua:

—Jā, ra sözübe, eñevi.

²³ Nuc'ua e Jesús o xijui:

—C'o rá sufregö, jā na cjuana xo rí sufreguevi c'o. Pero dya nquezgö tocazū rá unü cjó ra mimi cja in jodyë, ne ri ngue c'ü 'nanguarü. Nguextjo c'ü mi Tatagö c'ü ya jua-jnü cjó ra mimi nu.

²⁴ Nuc'ua 'ma o dyärä c'o diez discípulo c'ü vi mama c'e ndixü, go ünbüji c'ua c'o ye discípulo. ²⁵ Pero e Jesús o xipjiji ro chëzhiji cja o jmi, cjanu o xipjiji c'ua:

—In pārāgueji ja ga cja c'o pje nde pjëzhi cja yo nte yo dya pārā Mizhocjimi, cjaþüji yo nte ra ts-jaji c'ü mandaji. Y xipjiji ra tsjaji c'o söji na jyü. ²⁶ Nu'tsc'ëji, dya rga cjatsc'ëji c'o pje pjëzhi. 'Ma bübüts'ëji 'naja c'ü ne ra mbëzhi na nojo cja Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandatsc'ëji. ²⁷ Y c'o ra ne ra tsja in xo'ñigueji, ni jyodü ra mbë'pc'ijji c'o, dya me ra mandatsc'ëji. ²⁸ Nutscö c'ü rvá ěcjö cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mböxcö yo nte; ngue c'ü rá pjösc'ö yo. Xo rvá ěcjö rá tügö, ngue c'ua rá cjö'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Jesús sana a dos ciegos

²⁹ Nuc'ua 'ma ya ma pedyeji a Jericó, mi pöji na puncjü nte e Jesús. ³⁰ Cja c'e 'ñiji c'ü mi pöji, ma jü'ü yeje c'o mi ndëzhö. Nuc'ua c'o mi ndëzhö 'ma o mbärävi ya ma cjogü e Jesús cja c'e 'ñiji, o mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöbe o mboxbëchets'ü e David, juentsquegöbe.

³¹ Nuc'ua c'o nte o huëench'ijji c'ua c'o mi ndëzhö, o xipjiji c'ü ro ngo't'ü a nevi. Pero anguezevi, xenda go mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöbe o mboxbëchets'ü e David, juentsquegöbe.

³² O böbü c'ua e Jesús o ma't'üvi o xipjivi:

—¿Pje in neguevi c'ü rá pjöxc'üvi?

³³ O ndünrúvi c'ua:

—Nu'tsc'e ín Jmutsc'öbe, jocüzügöbe ín chöbe ngue c'ua rá jandgöbe, eñevi.

³⁴ E Jesús o juentsevi o ndötpüvi c'ua a nzhövi. Jo ni jñandavi c'ua, cjaxnu ndeñevi co e Jesús o möji c'ua.

21

Jesús entra en Jerusalén

¹ Ya vi zät'äji a Betfagé cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, ya xo mi bëxtjo ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o ndäjä yeje c'o o discípulo c'o ro ot'ü a xo'ñi. ² O xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu bübü a xo'ñi. Rí chöt'üvi nu 'na burru c'ü ri 'nünt'ü, c'ü ri siji o t'i. Rí xäpcävi c'e suburru rí dyënquivi ga 'ñecjua nza yejui. ³ Ma cjó c'o pje ra xi'ts'ivi, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ín Jmugöji ni jyodü yo”, rí 'ñembevi. Nuc'ua ixta jyë'tsc'itjo rí dyëvi, eñe e Jesús.

⁴⁻⁵ Mi jinguā vi mama a cjava 'na c'o o profeta Mizhocjimi:

Xipjiji c'o menzumü a ma a Sion c'ü ya va ějë anguezeji nu nu ra tsjaþüji o Jmuji.

Xipjiji c'ü dya pje cjavü na nojo nu, na ngue va chägätjo 'na burru nu, eñe c'e profeta.

Nguec'ua 'ma o tsja e Jesús o xipji c'o ye o discípulo ro ma ë'ëvi c'e burru, o mbürü o zädä c'ua c'e jña c'ü vi mama c'e profeta.

⁶ Cjanu o ma c'ua c'o yeje discípulo o tsjavi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. ⁷ O ë'ëvi c'e burru 'ñe c'ü o t'i. O ngäsp'ävi c'ua c'o o bituvi c'o mi tējëvi. Cjanu o chägä c'ua e Jesús. ⁸ Ma puncjü nte c'o mi pöji. Bübü c'o mi xī'mi o bituji cja c'e 'ñiji; 'ñaja c'o mi ocü o dyë c'o za'a mi xī'p'īji. ⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi, 'ñe c'o ma bēpja, mi mapjüi mi mamaji:

—Me na nojo nu o mboxbèche e David. Me na jo nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. Xo 'ñeje c'o cārã a jens'e ra mamaji: “Me na nojo nu”, eñeji va mamaji.

¹⁰ Nuc'ua 'ma mü o zät'ä e Jesús a Jerusalén, dya mi pärã pje ro nguijñi c'o mi menzumü nu. Mi mamaji:

—¿Cjó ri nguexã nu?

¹¹ Nuc'ua c'o nte c'o mi pöji e Jesús, mi mama c'o:

—Nujnu ngue e Jesús nu profeta, nu je menzumü a Nazaret c'ü tsjaja a Galilea, eñeji.

Jesús purifica el templo

¹² Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo c'ü o templo Mizhocjimi, cjanu o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, 'ñe c'o pje nde ma tömü nu. Xo tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, 'ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹³ Cjanu o xipjiji:

—Je t'opjü a cjava: “Nu ín nzungö rguí xiji ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji na cjavcütjoji nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mbë'ë c'ua ja tsjōjōji, embeji c'o pje ma pö, 'ñe c'o pje ma tömü, 'ñe c'o ma pötü o merio.

¹⁴ O ëjē c'ua ja nzi c'o mi ndēzhō 'ñe c'o mi me'dye, o chēzhiji a jmi e Jesús a mbo cja c'e templo. E Jesús o jocü c'ua c'o. ¹⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jñandaji c'o o tsja e Jesús o jocü c'o mi sō'dyë. Xo jñandaji c'o t'i'i c'o ma mapjü a mbo cja c'e templo. O dyäräji mi mamaji: “Me na nojo nu o mboxbèche e David”, mi eñe c'o t'i. Me co üdü c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ¹⁶ Nguec'ua va mamaji o xipjiji e Jesús:

—¿Cjo in ärägue nu na s'o nu mama yo t'i?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jã, rí ärägö yo. ¿Cjo dya i xörügueji c'ü mama a cjava:

Ngue yo ts'it'i 'ñe yo sibatjo yo i xöcü ra tōjōji c'o me na zō o alabanza rgá ma'tc'üji, eñe o jña Mizhocjimi?

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o zogü c'o nte cja c'e templo, cjanu o mbedye c'ua nu a Jerusalén, o ma a ma a Betania o ma oxtjo nu.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹⁸ Nuc'ua c'ü xörü, xörütjo o mbedye nu, o nzhogütjo ga 'ñe a Jerusalén. O zant'a c'ua. ¹⁹ O jñanda c'ua 'naja za'a c'ü mi ngue higo, c'ü bēxtjo mi 'netjo cja c'e 'ñiji. O ma nu'u, pero ojtjo dya pje chöt'ü c'ü ri quis'i. Mi nguextjo o xi c'o mi cans'a. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja xe ra nguis'its'ü, embe.

'Nangua dyoxtjo c'ua c'e za'a.

²⁰ Nuc'ua 'ma o jñanda c'o discípulo c'ü vi dyot'ü c'e za'a, me co nguijñiji c'ua, mi mamaji:

—¿Jenga ixco dyot'ü dya ne higo?

²¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'ōji, 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü ra dyä'tc'ëji Mizhocjimi 'ma rí dyötqueji, y 'ma dya rí yembeñeji, dya nguextjo nu

ró cjaþü ne higo nu ra sö rí tsjagueji. Xo ra sö rí xipjigüeji ne t'eje nu bübü nu: “C'ueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí ñembeji. Ra ma c'ua, ra ma zo'o nu. ²² Texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, 'ma rí jñunt'ü in mü'n'c'ejí c'ü ra dyä'tc'ejí c'ü, nde ra ch'a'c'ejí c'ua ja nzi gui dyötüji, embeji c'o discipulo.

La autoridad de Jesús

²³ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo nu cja c'e templo, o mbürü o xöpü c'o nte. Nuc'ua 'ma ya ma xöpü e Jesús, cjanu o säjä c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi cja c'o nte, o 'ñe dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje pjë'tsc'e c'ü in cjaque yo? ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

²⁴ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önn'ügöji 'naja t'önü. 'Ma xo rí xitscöji c'e t'önü c'ü rá önn'üji, xo rá xi'tsc'öji 'ma c'ü pje pjë'tscö nguec'ua rí cjaçö yo. ²⁵ ¿Cjó 'ñeme e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

Anguezeji me mi pötma ñatsjëji c'ua, mi mamaji:

—'Ma rá xipjiji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, rá xitscöji 'ma: “¿Jenga dya i 'ñejmegueji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji nu. ²⁶ Dya xo ra sö rá xipjiji ngueje yo nte yo o 'ñeme, na ngue rí sügöji yo nte 'na pje c'o ra tsjacöji. Na ngue yo nte mamaji c'ü mi profeta e Juan, mi pätpä Mizhocjimi ma zopjüji, eñeji ma mantsjëji.

²⁷ O ndünrú c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Dya rí päragöjme cjó 'ñeme e Juan, eñeji.

Xo va ndünrütjo c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjë'tscö nguec'ua rí cjaçö yo.

El ejemplo de los dos hijos

²⁸ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjiññi c'e jña c'ü rá xi'tsc'öji dya. Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi 'ñeje yeje o t'i. 'Na nu pa o ma c'ua c'e bëzo, o ma xipji c'ü 'naja o t'i: “Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, mague ma pëpji nu pa dya, cja in juancjö.” ²⁹ O ndünrú c'ua c'e t'i o xipji: “Iyö. Dya rá magö”, eñe. Nuc'ua o nzhogü o mü'bü, o ma c'ua a bëpji. ³⁰ Xo ma c'e bëzo cja c'ü 'naja o t'i, o xitjo c'ua ja nzi va xipji c'ü 'naja o t'i. O ndünrú c'ua c'e t'i o mama: “Jä papá, jo rá magö”, eñe. Pero dya go ma. ³¹ ¿Pje in mangueji c'o yeje t'i? ¿Ja ngue c'ü o tsja c'ü mi ne'e c'ü nu tatavi?

O mama c'ua anguezeji:

—Nu c'ü ot'ü o xipji, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Je xo ga cjatjonu yo publicano, 'ñe c'o ndixü c'o tsjä o bëzo, nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi 'ma rí zopcjöji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, yo publicano 'ñe c'o ndixü c'o tsjä o bëzo, sö Mizhocjimi a jens'e ra tsjapüji o nte ra mandaji anguezeji. Pero nu'tsc'ejí, dya sö. ³² O ëtsc'ejí e Juan, o 'ñe xi'ts'iji ja rvi mimiji na jo. Pero dya i 'ñejmegueji c'ü o xi'tsc'ejí c'ü. Yo publicano 'ñe c'o ndixü c'o tsjä o bëzo o 'ñejmeji c'ü. Nu'tsc'ejí zö xo i jñandgueji ja ma creo c'o, pero nu'tsc'ejí dya go nzhogü in mü'bügüeji c'ü rvi creoji c'ü mi xi'tsc'ejí e Juan.

El ejemplo de los trabajadores malvados

³³ 'Dyäräji nu xe 'naja jña nu rá xi'tsc'öji. Mi bübü 'na bëzo c'ü mi tjë o juajma. Nuc'ü, o ngant'a o uva cja c'ü o juajma, cjanu o ngot'ü o za'a a squina c'e juajma. Cjanu o dyö'büji nu ja ro jyät'äji o uva cja rrü yödüji, ngue c'ua ro mbedye o ndeje o uva. Cjanu ndä's'ä c'ua 'naja ts'ingümü nu ja ro mimi c'ü ro mbörü cja c'e juajma.

'Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë. ³⁴ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, c'e lamu o ndäjä c'o o mbëpji ro möji ja c'o mi pëpji c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca c'ü nu lamuji. ³⁵ Nuc'ua c'o mi pëpi c'o uva, o zürüji c'ua c'o mbëpji c'o vi ndäjä c'e lamu. 'Naja c'ü o s'odüji, 'naja c'ü o mbö't'üji, 'naja c'ü o pjat'üji o ndojo. ³⁶ Nuc'ua c'e lamu o yepe o ndäjä c'o 'ñaja o mbëpji c'o xe ma puncjü. Nuc'ua c'o mi pëpi c'o uva, o yepe o tsjapütjoji c'o mbëpji c'ua ja nzi va tsjapüji c'o ot'ü.

³⁷ 'Nuc'ua c'ü na jñi, o ndäjätsjë c'ua c'ü o t'i, o mama: "Nu nín ch'igö xenda ra dyätäji nu", eñe c'e lamu. ³⁸ Nuc'ua c'o mi pëpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma ëjë c'ü o t'i c'e lamu, me co pötcua mamaji: "Nujnu nguejnu ra zopcüji texe yo pë's'i c'ü nu tata nu. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cjapcöji ín tsjaji yo ra zopcüji nu." ³⁹ Nuc'ua 'ma o säjä c'ü o t'i c'e lamu, jo ni zürüji c'ua c'ü, go pjongüji cja c'e juajma, o mbö't'üji.

⁴⁰ Xe sido o ña e Jesús o dyönüji:

—'Ma ra ëjë c'e lamu c'ü ngue o cjava c'e juajma, ¿pärä ja gui tsjijñiji? ¿Pje me ra tsjapüji c'o pëpi c'o uva?

⁴¹ O ndünrö c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita, o xiji e Jesús:

—Nu c'e lamu, dya ra juentse c'o ya tsja na s'o, ra mbö't'üji c'o. Ra unü c'ua media c'o 'ñaja nte c'o ra unü c'ü ra toca angueze 'ma ra jogü c'o uva, eñe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita.

⁴² O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji va jyëtsitsjë 'na ndojo:

—¿Cjo dya i xörügueji c'o ya t'opjü c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya ne c'o mi jäbä o ngumü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina c'ü.

Ngueje Mizhocjimi c'ü o tsja a cjanu.

Nguec'ua me rí mäcjöji rgá jandgöji. ¿Cjó ro nguijnü c'ü ro zädä a cjanu?, eñe.

⁴³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, ra zädä 'ma dya cja ra tsja c'üji o ntets'üji ra mandats'üji Mizhocjimi. Ra tsjapü o nte c'o 'ñaja nte c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁴⁴ C'o ra pjeñe cja c'e ndojo c'ü rí xi'tsc'öji, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra ë zë'bi c'e ndojo cja 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

⁴⁵ Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo c'o jña c'o mi mama e Jesús, o unüji c'ua ngüenda c'ü mi ngueje anguezeji mi jyëtsiji. ⁴⁶ Nguec'ua mi jodü ja rvä zürüji e Jesús. Pero mi süji c'o nte, na ngueje c'o nte mi junt'ü o mü'büji que mi profeta e Jesús mi pätpä Mizhocjimi ma ña'a.

22

El ejemplo del casamiento

¹ Nuc'ua e Jesús xe go mama c'ua ja xe nzi ejemplo, o xipjiji:

²—Nu c'ü manda a jens'e chjënjuj nza cja 'na c'ü manda c'ü xiji rey; ro dyät'ä 'na jñönü 'ma ya ro chjüntü c'ü o t'i. ³ O ndäjä c'o o mbëpji o ma zojnüji c'o ya vi xipji ro ëjë cja c'e chjüntü. Pero dya go ne go ëji. ⁴ Nuc'ua c'e rey o xipji c'o 'ñaja mbëpji: "Möji cja c'o ya ró xipjigö ra ëjë, ma xipjiji c'ü ya jogü c'o jñönü, ya mbö't'üji c'o ín ts'inzhünü 'ñe c'o pje nda ma animale c'o ma pi. Xipjiji c'ü ya nde jogü texe cja ne chjüntü, nguec'ua ra ëji", eñe c'e rey va xipji c'o o mbëpji. Cjanu o ma c'ua c'o mbëpji o ma xipjiji. ⁵ Pero c'o ya vi s'ojnü, dya go tsjapüji ngüenda ro möji. C'ü o tsjaji, 'naja c'ü o ma cja o juajma, 'naja c'ü o ma ma mbö'ö. ⁶ C'o 'ñaja o zürüji c'o mbëpji c'o vi ndäjä c'e rey, o mbäräji, cjanu o mbö't'üji. ⁷ 'Ma mü o mbärä c'e rey c'ü vi tsjapüji c'o o mbëpji, me co üdü c'ua c'ü. O ndäjä c'ua c'o o tropa o ma mbö't'üji

c'ua c'o bëzo c'o vi mbö'tp'ü c'o o mbëpji. Cjanu o ndü'tp'üji c'ü o jñiñiji. ⁸ Nuc'ua c'e rey o xipji c'ua c'o ñaja o mbëpji: “Yo jñönü ya jogü yo. Pero c'o ró zojnü, dya go ne go ëji. Nguec'ua na jo, dya ra ngäräji dya cja ne chjüntü. ⁹ Nguec'ua möji dya ga ma a ñünü, c'ua ja ni mbedye c'o 'ñiji, rí ma xipjiji texe c'o rí chjëji, c'ü ra ëji cja ne chjüntü”, eñe c'e rey. ¹⁰ O mbedye c'ua c'o mbëpji o möji cja 'ñiji, o ma siji texe c'o mi chjëji c'o ma s'o 'ñe c'o ma jo. Nuc'ua me go ndüji cja c'e chjüntü.

¹¹ 'Nuc'ua 'ma o cjogü c'e rey a mbo ngue c'ua ro jñanda c'o vi siji c'o mbëpji, o jñanda c'ua 'na bëzo c'ü dya mi je o bitu c'ua ja nzi ma jyeji 'ma mi cjaji chjüntü. ¹² O xipji c'ua: “Nu'tsc'e bëzo, ¿ja vi tsjogue va? Maco dya in jegue c'o bitu c'o jeji 'ma chjüntüji.” C'e bëzo dya go ndünrü. ¹³ Nuc'ua c'e rey o xipji c'o mi pjöste cja c'e chjüntü: “Jyü'tp'üji a ngua 'ñe a dyë ne bëzo nu. Ma pant'aji nu ja na bëxömmü nu ja me ra huë, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre na puncjü”, embeji c'o pjöste. ¹⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o s'ojnü pero ja nzitjo c'o juajntüji, eñe e Jesús va nguarü va zopjüji.

El asunto de los impuestos

¹⁵ Nuc'ua o mbedye c'o fariseo, mi pötma mamaji ja rvá dyönüji e Jesús c'ü rví jyopü angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁶ Nuc'ua c'o fariseo o ndäji c'o o discípulo anguezeji, o möji co c'o nu dyoji e Herodes, o ma xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, rí pärägöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue, 'ñe c'ü in jizhigue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Xo rí pärägöjme, dya cjó in sügue rí zopjü, na ngueje dya in cjaque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. ¹⁷ Nguec'ua rí xit-sijme pje xo in cjiñigue, ¿cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e César c'ü mero manda, o jiyö?, eñeji.

¹⁸ Pero e Jesús ya xmi pätpä c'ü ma s'o ma mbeñe anguezeji. Nguec'ua ixco xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in cjaþüji na jots'üji, chaque in önnögöji. ¿Jenga na sögöji? ¹⁹ Jítscöji c'e merio ja ga cja c'ü örü e César.

Anguezeji o ma jünþüji c'ua 'naja merio c'ü mi xiji denario. ²⁰ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio, 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

²¹ O ndünrü c'ua anguezeji o xiji:

—Ngue e César.

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi.

²² 'Ma o dyäräji c'o jña c'o, me co nguiññiji c'ua, cjanu o jyanbüji c'ua e Jesús, o möji.

La pregunta sobre la resurrección

²³ C'o saduceo mamaji c'ü dya ra sö ra te c'o añima. Nuc'ua c'e pa c'ü, o ëjë ja nzi anguezeji cja e Jesús, cjanu o dyönüji o xipjiji:

²⁴ —Nu'tsc'e xöpüte, o mama e Moisés 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nuc'ua c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü angueze c'ü ra jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁵ Nuzgöjme, mi bübüzgöjme yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Naja anguezeji o chjüntü, pero o ndü, dya jmusp'ü t'i c'ü. Nuc'ua c'ü na ye nu cjuarma o chjüntüvi c'e ndixü. ²⁶ C'ua ja nzi va ndü c'ü ot'ü, je xo va cjatjonu c'ü na yeje, 'ñe c'ü na jñi. Nde va cjatjoi c'ua nza yenchoji, dya jmusp'üji o t'i. ²⁷ Nuc'ua 'ma ya vi ndü nza yencho c'o bëzo, xo ndü c'ua c'e ndixü. ²⁸ Nguec'ua rí önnc'üjme, 'ma ra te c'o añima ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngueje nza yenchoji nde go tsjapü o suji.

29 O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:
—Dya jo c'ua ja gui mbeñegueji.
Na ngueje 'ma in xörügueji o
jña Mizhocjimi, dya in unnc'ej
ngüenda pje ne ra mama yo; dya xo
in pãrãgueji ja ga cja c'ü me na zëzhi
Mizhocjimi. 30 Yo nte chjüntüji.
Xo 'ñe c'o o t'iji, chjüntpüji. Pero
'ma ra te c'o aña, dya cja ra
chjüntüji. Na ngue ra chjëntji nza
cja c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya
chjüntü. 31 ¿Cjo dya i xörügueji
yo o jña Mizhocjimi c'ü mama ra
tetjo c'o aña? 32 Mama a cjava
o jña: “Nguezgö o Mizhocjimizü e
Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob”,
eñe Mizhocjimi. Nguec'ua ixi
'ñetsetjo zö ya ndü e Abraham 'ñe
e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y
ra tetjoji, eñe e Jesús.

33 Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'o nte
c'o jña c'o mi xöpü e Jesús, me mi
süji, dya mi pãrã pje ro nguiññiji.

El mandamiento más importante

34 Xo 'ñe c'o saduceo dya cja mi
pãrãji pje ro manji. Nuc'ua 'ma
mü o mbãrã a cjanu c'o fariseo,
cjanu o chëzhiji c'ua a jmi e Jesús.
35 'Naja anguezeji c'ü me mi pãrã
o ley Mizhocjimi, chaque o tsjapü
t'önü e Jesús ngue c'ua ro zö'ö, o
xipji:

36 —Xöpüte, ¿ja ngue c'ü xenda
ni muvi mandamiento cja o ley
Mizhocjimi?

37 O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:
—C'ü rí tsjaji, rí ñeji Mizhocjimi
c'in Jmugueji. Rí ñegueji co texe
in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji,
'ñe co texe in pjeñeji. 38 Nujnu
nguejnu ot'ü yo o mandamiento
Mizhocjimi, ngue nu nda ni muvi.
39 Bübü c'ü 'naja o mandamiento
angueze c'ü xo chjënjuj nu cja ró
xi'ts'iji c'ü mama a cjava: “Rí
s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi
gui s'iyatsjégueji”, eñe Mizhocjimi.
40 Nu 'ma rí tsjague c'ü mama nujo
yeje o mandamiento Mizhocjimi,

ya xo i tsjague 'ma c'ü mama texe
o jña Mizhocjimi yo xiji ley, 'ñe yo o
dyopjü c'o profeta, eñe e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

41 Nuc'ua 'ma xe ma cãã c'o
fariseo, o ña e Jesús. 42 O xipjiji:

—¿Pje xo in mangueji ja rga cja
c'ü ri ngue Cristo? ¿Cjó ri ngue o
mboxbëche?

O ndünrūji c'ua:

—Ri mboxbëche cja e David.

43-44 O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jo c'ü. Pero 'ma o mama e
David c'ü ja ga cja e Cristo, ¿jenga o
mama: “Nuc'ü, in Jmugö c'ü”, eñe?
In pãrãgueji o Espiritu Mizhocjimi o
'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü a
cjava:

Mizhocjimi o zopjü in Jmugö o
xipji:

“Mimi cja in jodyëgö.

Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma
cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”,
eñe Mizhocjimi va dyopjü e
David.

45 E David o nädä e Cristo o mama:
“Ngue in Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra
mama c'ü ri mboxbëche e Cristo
cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o
Jmu?, eñe e Jesús va tsjapü t'önü c'o
fariseo.

46 Nguec'ua anguezeji dya sö ro
ndünrūji. Ndeze c'e pa c'ü, dya cja
cjó xe rezga xe ro dyöntüji e Jesús.

23

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

1 Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte 'ñe
c'o o discípulo, o xipjiji:

2 —Nujyo xöpü o ley Mizhocjimi
'ñe yo fariseo, ya ngamaji ra xöpüji
yo nte, ra xipjiji ja ga cja c'ü o ley
Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés.

3 Nguec'ua texe c'o ra xi'tsc'ej yo,
nde rí tsjagueji, dya rí jyëzgueji.
Pero dya rí tsjagueji c'ua ja ga tsja
anguezeji. Na ngueje mamaji c'ü
na jo, pero dya cjaji. 4 Anguezeji
xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ëzhi,
dya sö ra cumpleji. Nguec'ua

chjëntjui c'ü ri ät'äji o trapjöö c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero anguezeji dya ne ra mbasp'üji ne ri 'naja o ñidyëji. ⁵ Texe c'o cja yo fariseo 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, cjaji c'ü rguí jñanda yo nte. C'ü cjaji, ät'äji xenda na nojo yo ts'icuëro yo tjün't'üji cja o yüdüji 'ñe a nzhë'ëji, nu ja pät'äji o jña Mizhocjimi. Xo ät'äji xenda na maja yo fleco yo 'nüns'ü a squina o bituji. ⁶ Ma cjaji mbaxua, me juajnüji o lugar c'o xe na jo'o ja ra mimiji ra ziji o xëdyi, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Xo 'ñe 'ma pöji cja nintsjimi, me xo juajnüji o lugar c'o na jo nu ja ra mimiji. ⁷ Me neji ra tsja yo nte ra mbësp'iji t'ëcjañö mü rgá zenguaji cja chöjmü. Me xo ne o mü'büji ra mama yo nte ra xiji xöpüte.

⁸ Pero nu'tsc'ëji in discí pulots'öji, dya rí ñe'ëji c'ü cjó ra xi'tsc'ëji xöpüte. Na ngueje 'natjo c'ü in xöpütegueji c'ü nguezgö e Cristo o 'ñempque Mizhocjimi, y textets'ëji in cjuarmaji. ⁹ Dya cjó rí xipjiji tata cja ne xoñijö mü c'ü rí süji nza cja Mizhocjimi. Na ngueje 'natjo c'ü nin Tatagueji; ngueje c'ü bübü a jens'e. ¹⁰ Dya xo rí ñe'ëji ra xi'ts'iji jmu, na ngueje 'natjo c'in Jmugueji, c'ü nguezgö e Cristo. ¹¹ Nu 'ma in negueji ra mbë'tsc'ëji na nojo, ni jyodü rí pjöstegueji cja yo in cjuarmaji. ¹² Na ngueje c'o ra tsjapütsjë rrä nojo, ra tsjapüji dya pje rguí muvi c'o. Y c'o dya ra tsjapü na nojo, ra tsjapüji na nojo c'o.

¹³ Nu'tsc'ëji in xöpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ëji in fariseoji, in cjaqueji na jots'üji pero dya cjuana. Juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in c'asp'üji yo nte, ngue c'ua dya unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Nu'tsc'ëji dya in jëziji ra mandats'üji c'ü, y c'o ne'e c'ü ra manda Mizhocjimi cja anguezeji, in c'asp'üji.

¹⁴ Nu'tsc'ëji in xöpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ëji in fariseoji, in cjaqueji na jots'üji, juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in jünbügueji c'o pë's'i c'o ndixü c'o ya ndü nu xïra. Y para dya ra mama yo nte na s'otsc'ëji, chaque me mezhe gui dyötqueji Mizhocjimi. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñün'c'üji nguënda Mizhocjimi, xenda ra jñu's'üts'üji c'ü rguí sufregueji.

¹⁵ Nu'tsc'ëji in xöpüteji 'ñetsc'ëji in fariseoji, in cjaqueji c'ü na jots'üji, juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in pes'ëji cja mar in sät'ëji texe cja ne xoñijö mü. In xöpüji yo nte, xa'ma cjó ra 'ñejme c'ua ja nzi gui 'ñejmegueji. Nuc'ua c'o nte c'o ejme c'ua ja gui xiqueji, xenda cja na s'o c'o, que na ngue'tsc'ëji. Nguec'ua xenda pë's'i o s'ocüji c'ü rguí möji a ma a linfiernu.

¹⁶ Nu'tsc'ëji in xöpüteji 'ñetsc'ëji in fariseoji, in cjaqueji in jizhigueji nu o 'ñiji Mizhocjimi, pero ya tsot'ü in chögueji in chjëntcjeji nza cja 'na ndëzhö. Juentsc'ëji, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngueje in mamaji: "Ma cjó c'o ra nädä nzi ga mbärä ne templo, dya xo rguí muvi 'ma. Nguec'ua dya ni jyodü ra mama c'o na cjuana. Pero 'ma cjó c'o ra nädä c'o traste de oro c'o bübü a mbo cja ne templo, ni muvi 'ma c'ü ra nädä. Nguec'ua ni jyodü ra mama c'o na cjuana", in eñeji. ¹⁷ Nu'tsc'ëji ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi ne templo, que na ngueje c'o traste de oro c'o bübü a mbo. C'ü na sjü c'o traste de oro, je ni 'ñeje cja ne templo. ¹⁸ Dya xo in cjaqueji me ni muvi c'e arta nu ja pö'tp'üji animale Mizhocjimi, cja rrü ndü'tp'üji nu. Na ngueje in mangueji: "Ma cjó c'o ra nädä nzi ga mbärä c'e arta, dya ni muvi 'ma c'ü ra nädä. Pero 'ma cjó c'o

ra nädä c'o animale c'o tjü'tp'üji nu, ni muvi 'ma", in eñeji. ¹⁹ Nu'tsc'eji ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi c'e arta, que na ngue c'o animale c'o tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. Na ngue c'ü na sjü c'o animale, je ni 'ñeje cja c'e arta. ²⁰ C'ü ra nädä nzi ga mbärã c'e arta, nädä 'ma c'e arta 'ñe texe c'o animale c'o tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. ²¹ C'ü ra nädä ne templo, xo nädä 'ma Mizhocjimi c'ü bübü cja ne templo. ²² C'ü ra nädä nzi ga mbärã a jens'e, nädä 'ma c'ua ja manda Mizhocjimi, xo nädä 'ma Mizhocjimi c'ü manda nu.

²³ Nu'tsc'eji in xöpüteji 'ñetsc'eji in fariseoji, in cjaþüji c'ü na jots'üji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji c'o in xits'ajnaþi, 'ñe c'o 'ñaja in pjin'ñoji. Na jo ri tsjaji a cjanu, dya rí jyëzigueji. Pero juentsc'eji, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngue dya in cö'tp'üji 'ñi c'o jña c'o xenda ni muvi cja o ley Mizhocjimi. Mama c'e ley rá cjaji c'o na jo, 'ñe rá juentseteji, 'ñe rá cumpleji c'ua ja nzi rgá mamaji. Nuþyo, nguejyo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo. ²⁴ ¿Ja rgá sö rí jíchiji yo dya pärã ngue c'ua ra mbärãji o 'ñiji Mizhocjimi? Maco ya tsot'ü in chöji, dya xo in pärãgueji. C'ü ni jyodü rí tsjaji, dya in cjaji. Y c'ü dya nda ni muvi, ngue c'ü in jodü rí tsjaji c'ü. Nguéc'ua in chjëntcjeji nza cja 'na bëzo c'ü ro ma cja mëjë ro paxü c'e ndeje ngue c'ua dya ro ts'üt'ü o ts'imörö. Cja rrü zitjo c'e ndeje, maco ri o'o nu 'na camello.

²⁵ 'Bübü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguéc'ua na s'o a mbo c'o mojmü 'ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'eji nu, nu'tsc'eji in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo in mü'büji c'o na s'o; me in jodü ja rguí tsjapü in tsjacjeji c'o pè's'i yo nin minteji. Juentsc'eji ra casti-

gaots'üji Mizhocjimi. ²⁶ Nu'tsc'eji in fariseoji, ya tsot'ü in chögeji, dyärãji c'ü rá xi'tsc'öji. Ot'ü rí jyodüji ja rgá ndin'tsc'i in mü'büji. Nuc'ua, rrã jo c'ü ni xes'ets'üji 'ñe a mbo in mü'büji.

²⁷ Nu'tsc'eji in xöpüteji 'ñetsc'eji in fariseoji in cjaþüji na jots'üji, juentsc'eji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in chjëntcjeji nza cja o panteón cja campo santo. Ch'öxcüji a xes'e c'ü ni 'ñetse na zö, pero a jömu me já'a c'o o ndo'dye c'o añima, 'ñe cjo ts'ë me na xí'í. ²⁸ Je xo ga cjatsc'eji nu, a xes'ets'üji in jizhiji c'ü ni mama yo nte na jotsc'eji. Me in cjaþqueji c'ü na jots'üji, pero a mbo in mü'büji me bübü na puncjü c'o na s'o.

²⁹ Nu'tsc'eji in xöpüteji 'ñetsc'eji in fariseoji, juentsc'eji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in cjaþüji c'ü na jots'üji, pero dya cjuana. In já'p'ãji panteón c'ua ja dyögüji c'o profeta mi jinguã, 'ñe in ä'tp'ãji me na zö'ö c'ua ja dyögüji c'o 'ñaja c'o o tsja na jo. ³⁰ In mamaji 'ma ya ri bünc'eji c'o cje 'ma mi cãrã c'o in mboxpalegöji, dya rvi pjösp'ügejeji 'ma mi pö't'üji c'o profeta. ³¹ Nguéc'ua in mantsjégueji ngue o mboxbëchets'üji c'o o mbö't'ü c'o profeta. ³² Nguéc'ua rí xi'tsc'öji rí cjuatügejeji c'o na s'o c'o xe bëzhtjo ro tsja c'o in mboxpaleji.

³³ C'o in mboxpalegejeji, ma s'oji nza cja o c'ijmi. Nu'tsc'eji je xo ga cjatsc'eji nu. Nguéc'ua, ¿ja rgá sö rí c'ueñeji c'ü dya ra jñün'c'üji ngüenda rguí möji a ma a linfiernu?

³⁴ Nutscö rá täjä o profeta 'ñe c'o pärã o 'ñiji Mizhocjimi, 'ñe c'o ra xöpü o jña angueze. Anguezeji, bübü c'o rí chät'ãji cja ngronsi rguí pö't'ügejeji; 'ñaja c'o rí cha's'üji cja nintsjimi. Y nzi 'na jñiñi rí chãji c'o.

³⁵ Cja ne xoñjömü ya mbö't'üji na puncjü o nte c'o mi cja na jo. C'ü ot'ü o mbö't'üji mi ngue e Abel c'ü mi cja na jo. C'ü bëþja o mbö't'üji

mi ngue e Zacarías c'ü mi mböcjimi c'ü mi ngue o t'i e Berequías. I tsjogüji a nde nu ja na sjü 'ñe cja c'e arta nu ja tjü'tp'üji animale Mizhocjimi, i pö't'üji e Zacarías. Na ngue c'ü rí tsjapüji ra sufre c'o rá täjä ra ã zo'c'üji, ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi c'ü nde ngue in s'ocügueji c'ü vi mbö't'üji texe c'o mi cja na jo ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nguec'ua me ra tsja'c'üji rí sufreji na puncjü. ³⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu'tsc'ejí in cãrãji yo cjé dya, ngue'tsc'ejí rí sufregueji yo.

Jesús llora sobre Jerusalén

³⁷ 'Nu'tsc'ejí in menzumüji a Jerusalén, in pö't'üji c'o profeta, 'ñe in pjat'üji o ndojo c'o va täjä Mizhocjimi va ã zo'c'üji. Na puncjü rvá juen'tsc'öji. Mi negö ro jmu'tc'ejí c'ua ja nzi ga tsja 'na ngöñi, juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i ñe ri chëzhgueji. ³⁸ Tsjijníji. Xe jãrãtjo a Jerusalén nu nin ndajñiñigueji, pero ya jyëts'íji dya Mizhocjimi. ³⁹ Rí xi'tsc'öji ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: "Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda", rí 'ñeñeji.

24

Jesús dice que el templo será destruido

¹ Nuc'ua 'ma ma pedye e Jesús cja c'e templo, o ëjë c'ua c'o o discípulo o chëzhiji a jmi, ngue c'ua ro jíchiji e Jesús c'ü me ma zö c'e templo. ² Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Me in jandgueji ne templo. Pero na cjuana rí xi'tsc'öji, ra zãdã c'o pa 'ma dya cja ra jyãns'ã yeje ndojo c'o dya ra yãt'ã.

Señales antes del fin

³ Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'ejé c'ü ni chjü Olivos, o mimi c'ua nu.

Nuc'ua c'o o discípulo o ëji a jmi, o 'ñe xipjiji:

—Xitscöjme jinguã ra yãt'ã ne templo. Xo rí xitscöjme pje ma señal c'ü rga pãrgöjme 'ma rí 'ñecje na yeje, y 'ma ra nguins'i ne xoñijömmü.

⁴ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötöpüji ngüenda c'ü dya cjó ra dyon'c'ejí. ⁵ Na ngueje ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügó in chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji, ngue c'ua ra dyonpüji na puncjü yo nte. ⁶ Y rí dyãrãji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Pjötöpüji ngüenda c'ü dya rí sügueji, na ngueje ni jyodü ra zãdã yo. Pero dya be ri sãdã 'ma ra nguins'i nu xoñijömmü. ⁷ Yo país ra chüji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chüji co c'o 'ñaja rey. Na puncjü c'ua ja ra sufreji o tjimi, 'ñe c'ua ja ra mbi'i na zëzhi ne xoñijömmü. ⁸ Nujyo, nguejyo rguí mbürü ra sufreji yo.

⁹ 'Nuc'ua texe cja yo país ra nuc'ejí na ü, na ngueje c'ü ni 'ñejmezügöji. Ra nzhöc'ügueji nu ja rí sufreji, y ra mbö'tc'ejí. ¹⁰ Nuc'ua na puncjü c'o ra xögü cja Mizhocjimi, y ra pötca nzhötsjéji o dyoji, y ra pötca nuji na ü. ¹¹ Na puncjü c'o ra 'ñe tsjapü ri ña o jña Mizhocjimi, ra 'ñe dyonpü na puncjü o nte. ¹² Na puncjü c'o dya cja ra s'íya o dyoji, na ngue dya cja ri ätäji Mizhocjimi. ¹³ C'o sido ra 'ñejmezüji, ra ma bübütjoi co Mizhocjimi. ¹⁴ Nuc'ua textjo cja ne xoñijömmü ri cãrã c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji ra dyãtäji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. Nu'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i nu xoñijömmü.

¹⁵⁻¹⁶ 'Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'e profeta Daniel o mama c'ü ra ã 'naja nte c'ü me rrã s'o a jmi Mizhocjimi, ra 'ñe chjotü texe, y ra 'ñe mimi c'ua ja me na sjü. Nu'tsc'ejí ri xörüji yo jña yo, rí unüji na jo ngüenda c'ü rguí pãrãji.

Nguec'ua 'ma rí jñandaji c'ü ya ri búbü nu c'e nte, rí c'ueñeji rí möji a ma cja t'eje, nu'tsc'ejí rí cārāji a Judea. ¹⁷ Nu'tsc'ejí rí tågāji a xes'e cja in nzungueji, ixtí c'ueñeji, dya pje rí chunūji c'o ri pē's'iji a mbo cja in nzungueji. ¹⁸ Nu'tsc'ejí rí bñnc'ejí cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí 'ñe tsanagueji in bituji. ¹⁹ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lélē c'o pa c'o. ²⁰ Dyötūji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri jārā o sē, ni xo ri ngue nu pa c'ü rí sōyaji. ²¹ Na ngueje me ra sufrefi na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca go sufrefi a cjanu ndeze 'ma o jyans'ü ne xoñijōmü. Y dya cja xe ra sufrefi c'ua. ²² Pero Mizhocjimi ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufrefi, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cārā c'o ya juajnü Mizhocjimi.

²³ 'Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji: "Je bñnc'ua e Cristo" o ra xi'ts'iji: "Je búbü nu e Cristo", ra 'ñents'ejí, dya rí creoji c'o xi'tsc'ejí a cjanu. ²⁴ Na ngueje ra ējē c'o ra tsjapü ri ngueje e Cristo. Xo ra ē c'o ri cjapü profeta ri cjapü ri ñaji o jña Mizhocjimi. Ra tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte, nguec'ua me ra nguijñiji. C'o ri cjapü a cjanu profeta, ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua xa'ma ra sō ra dyonpūji c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsjapü o nte. ²⁵ Nguec'ua rí xi'ts'iji dya, ante c'ü ra zādā c'o pa c'o. ²⁶ Nguec'ua 'ma ra xi'ts'iji: "Je va búbü e Cristo cja majyadü", dya rí pedyeji rí ma ñu'uji. O 'ma ra xi'ts'iji: "Je na búbü a mbo cja 'na ngumü c'ü", dya xo rí creoji c'o xi'ts'iji. ²⁷ 'Ma go juē's'i dyebe nu ja ni mbes'e e jyarü, ixi 'ñetse textjo a lado hasta nu ja ni nguibi e jyarü. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ēcjō na yeje cja Mizhocjimi, ra jñandgōji texe cja ne xoñijōmü. ²⁸ Dyārāji ne

jña nu rá xi'tsc'ōji dya: "C'ua ja ri 'mana c'e animale c'ü ya rguí ndü, je nguejnu ra jmurü c'o ndopare."

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁹ 'Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufrefi c'o pa c'o, ra bēxōmü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. Ra jyābā yo seje. Y ra 'ñünü nujyo na zēzhi a jens'e. ³⁰ Nuc'ua ra jñandaji 'na señal a jens'e c'ü rguí mbārā yo nte c'ü ya rva ēcjō na yeje cja Mizhocjimi. Y texe c'o ri cārā cja ne xoñijōmü, me ra nzhumü rgá huēji na ngueje ra jñandgōji rva ēcjō na yeje cja Mizhocjimi. Ra jñandgōji rva ēcjō cja ngōmü, ra jñandgōji c'ü me rrā zētsi 'ñe me rrā zōzū. ³¹ Nuc'ua, ra mbē'biji na jens'e 'na corneta, y nutscō rá tājā c'o in anxe ra 'ñe jmutūji c'o ya rō juajnügō c'o ri cārā texe cja ne xoñijōmü.

³² 'Nu'tsc'ejí rí unūji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, in pārāgueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijōmü. ³³ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji ya ra zādā texe yo rí xi'tsc'ōji, rí pārāji 'ma c'ü ya ngue ra nguins'ine xoñijōmü. ³⁴ Na cjuana rí xi'tsc'ōji, c'o ri cārā c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zādā texe yo rí xi'tsc'ōji. ³⁵ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijōmü, pero nín jñagō nunca ra nguarü nu.

³⁶ 'Dya cjó pārā pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zādā c'o, ni xo ri pārā c'o o anxe Mizhocjimi, ni xo ri pārāgō nutscō o T'izgō Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagō c'ü pārā.

³⁷ 'C'ua ja nzi ma cja c'o cjē 'ma mi búbü e Noé, je xo rga cjatjonu, 'ma rá ēcjō na yeje cja Mizhocjimi. ³⁸ C'o cjē 'ma mi búbü e Noé, 'ma dya be mi ējē c'e tradyebe, mi ññōnūji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntūji, xo mi chjüntpūji o t'iji hasta 'ma cja zādā c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e barco. ³⁹ Dya mbārāji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje,

go chjorüji c'ua texeji. Je xo rga cjatjonu, 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi. ⁴⁰ Na ngueje ye bëzo c'o rva bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ⁴¹ Ye ndixü c'o 'natjo c'ua rva cünü. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

⁴² 'Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya in pärãji c'e ndajme 'ma rá êcjö nutscö in Jmuzgöji. ⁴³ 'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngumü, nu 'ma ro mbārã pje ma ndajme c'ü xömü c'ü ro êjë c'e mbê'ê, dya ro ïji; ro nde'betjo, dya ro jyëzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngumü. ⁴⁴ Je xo rga cjatsc'ëji nu, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje nutscö rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepecöji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴⁵ 'Nza cja 'na lamu c'ü 'ñeje 'na mbëpji c'ü cjacjuana, 'ñe c'ü pärã ra pëpji na jo. Ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji c'ü ra 'huinbi c'o ri cārã cja ngumü, ra unüji o xëdyi 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴⁶ Nuc'ua, 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra ê chöt'ü c'e mbëpji rrã cja'a c'o vi xipji, me ra mājã 'ma c'e mbëpji c'ü. ⁴⁷ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpü texe c'o ri pë's'i c'e lamu. ⁴⁸⁻⁵⁰ Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, 'ñe ra mamatsjé: "C'in lamugö ra mezhtjo c'ü", ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëpji, 'ñe me ra ziji o xëdyi 'ñe ra tji co c'o me t'í, nuc'ua ra êjë c'ü o lamu nu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pärã. ⁵¹ Nuc'ua c'e lamu ra manda ra ndas'üji na puncjö co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cã c'o mi cjavü mi cja na jo. Je ra huë nu c'ü, 'ñe ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre na puncjö.

25

El ejemplo de las muchachas

¹ 'Rá xi'tsc'öji dya 'na ejemplo c'ü ja rgá manda Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mi bübü dyëch'a xunt'i c'o mi tunü o sivi. O mbedye o möji, ro ma ndünrüji 'na t'i c'ü ya ro chjüntü. ² Tsi'ch'a anguezeji c'o dya mbeñe na jo, pero c'o tsich'a o mbene na jo c'o. ³ Nu c'o dya mi jün o pjeñe, o ndunü o siviji, pero dya xe go ndunüji petroleo c'ü ro xich'iji 'ma ro tjeze c'ü mi tjë. ⁴ Nu c'o o mbeñe na jo, o ndunüji petroleo co o botiaji, 'ñe c'o xe mi po'o c'o o siviji. ⁵ Nuc'ua xe mezhtjo ro säjä c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nguec'ua c'o xunt'i o ndägäji o t'ijí, o ïji. ⁶ Nuc'ua c'ü ndexömü, o dyärãji 'na jña c'ü mi mapjü mi mama: "Ya va êjë nu ra chjüntü; pedyëji ma chjünrüji" ⁷ O böbü c'ua texe c'o xunt'i, cjanu o jocü c'o o siviji. ⁸ Nu c'o dya mi pë's'i o pjeñe, o xipji c'o vi mbeñe na jo: "Dyacöjme ts'ë in petroleooji, na ngueje ya ne ra juench'etjo yo in sivigöjme" ⁹ O ndünrü c'ua c'o vi mbeñe na jo, o xipji: "Iyö, dya ra sö rá da'c'üjme. Na ngueje 'ma rá da'c'üjme, dya ra zögöjme, ni xo ri ngue'tsc'ëji. Moji ma chömüji nu ja pöji", eñe c'o xunt'i c'o vi mbeñe na jo va xampja. ¹⁰ Nuc'ua 'ma cja vi mötji, o säjä c'ua c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nu c'o ya vi xampja na jo, o cjogüji c'ua co angueze cja c'e ngumü nu ja ro tsjaji c'e chjüntü. Jo nu ngot'üji c'ua c'e ngoxtji. ¹¹ Dya mezhe c'ua o säjä c'o xunt'i c'o vi ma ndömü o petroleo, o mamaji: "Xocüzüjme, nu'tsc'e nin t'ecjañömü." ¹² O ndünrü c'ua c'e t'i o xipji: "Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya rí pä'c'öji", embeji.

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya in pärãgueji ja ma pa, ni pje ma ndajme 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi.

El ejemplo de los talentos

¹⁴ 'Xe rá xi'tsc'öji c'ü 'na ejemplo c'ü ja ga manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Mi bübü 'na bëzo c'ü

ro ma ne jê'ê. O ma't'ü c'o o mbëpji, o zopcüji c'o mi pë's'i ngue c'ua ro mbötpüji.

15 C'ü 'na mbëpji o zopcüji tsi'ch'a ts'icaja o merio; c'ü 'na o zopcüji ye ts'icaja; c'ü 'na ozopcüji 'naja ts'icaja. O zopcüji c'ua ja nzi rvá sô ro pëpji nzi 'naji. O ma c'ua na jê c'e lamu. 16 Nuc'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icaja, o ma ndömü c'o ro mbö'ö c'ü. Y o ndöjô c'o xe 'na tsi'ch'a ts'icaja o merio. 17 Je xo va cjatjonu c'ü vi s'opcü ye ts'icaja, o ndöjô c'o xe 'na yeje ts'icaja. 18 Pero nu c'ü vi s'opcü 'na ts'icaja, o ma dyö'bü a jômü, cjanu dyöpcütjo nu c'o o merio c'ü nu lamu.

19 O mezhe c'ua na puncjü pa, cja nzhogü c'ü nu lamu c'o mbëpji, o zojnüji ngue c'ua ro tsjaji ngüenda. 20 O sä c'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icaja o merio, xe ndo ma jüntjo c'o xe tsi'ch'a ts'icaja. Cjanu o xipji c'ua c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, i socüzü tsi'ch'a ts'icaja. Xe va êcjuã yo xe 'na tsi'ch'a yo ró töcjö", êne. 21 O mama c'ua c'e lamu o xipji: "Me na jo ga mbëpjits'ügue. I tsjacjuana i tsjague na jo'o co c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëpji c'o xenda ni muvi. Tsjogü me rá mäjui na ngue i pëpquigö na jo." 22 Xo säjä c'ua c'ü vi s'opcü yeje ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, i socüzügö ye ts'icaja. Nudya bñnc'ua yo xe 'na yeje ts'icaja yo ró töcjö", eñe c'e mbëpji. 23 Nuc'ua c'ü nu lamu o xipji angueze: "Me na jo ga mbëpjits'ügue, i tsjacjuanague i tsjague na joco c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëpji c'o xenda nu muvi. Tsjogü me rá mäjui na ngue i pëpcö na jo", embe. 24 Xo sä c'ua vi s'opcü 'naja ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, rí pã'c'ägö nu'tsc'e ín dacüjme o bëpji c'o na jyü; maco ngue'tsc'e ín cchapü in tsjacje yo rí

tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxüge 'ñe rí cjaime texe, pero ngue in ch'ujmüge nu ja rí üt'c'öjme c'o ndëxü. 25 Nguec'ua ró sügö, ró ma ö'ts'üts'ü nin ts'icaja nu i socüzügö. Bñnc'ua dya nin ts'icajague." 26 O mama c'ua c'ü nu lamu o xipji: "Na s'o ga mbëpjitsc'e, me na mañats'ü. Nu'tsc'e ín pãrãgue rí cchapü in tsjacjô c'o ndëxü, zö dya rí podügö ni xo rí pitsigö; ngue'tsc'eji ín cchaji texe c'e bëpji. 27 Nguec'ua ma jo rvi ma socüzü cja banco yo ín meriogö. Nguec'ua 'ma ro êcjö, ro dyacöji yo ín tsjacjô, 'ñe c'o ya rví ndöjô yo", embe. 28 Cjanu o xipji c'ua c'o o mbëpji: "Jñünbüji ne ts'icaja nu jün nu, unnüji nujjnu quiji dyëch'a ts'icaja. 29 C'o ch'unü pje rguí pëpji, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëpji c'o vi ch'unü ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji. 30 Rí pant'aji ne s'ombëpji a ma a linfernü nu ja na bëxömü. Nujnu, nguejnu je ra hué nu ne mbëpji, 'ñe me ra nguüxt'ü o s'ibi rgá sufre nu", eñe c'e lamu va xipji c'o o mbëpji.

El juicio de las naciones

31 'Nu 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi, me rrã zëzhizügö. Rá dyocjôjme texe c'o o anxe Mizhocjimi. Nuc'ua rá mimi nu ja me na zö'ö, ngue c'ua rá jünpü ngüenda yo nte. 32 Nuc'ua texe yo cãrã cja ne xoñijömü, ra ngãrãji cja ín jmigö. Nuc'ua rá xöcüji nza cja 'na mbörü xöcü c'o o ndëncjürü cja c'o chiva. 33 C'o rí jyëtscö ndëncjürü rá cama cja ín jodyë c'o, y nu c'o chiva rá cama c'ü 'nanguarü. 34 Nuc'ua nutscö rí mandagö rá xicö c'o ri cãrã ín jodyë: "Nu'tsc'eji na jots'üji cja jmi Mizhocjimi nu mi Tatagö, chjä'dãgueji. Rá da'c'üji dya, c'ü xo rí mandagueji. Ndeze 'ma dya be mi t'ät'ã nu xoñijömü, o xöcüts'üji a cjanu xo rí mandagueji. 35 Rá ca'c'üji a cjanu, na ngueje 'ma mi

santc'ò, nu'tsc'ejì mi dacòji c'ù ro sigò. Y 'ma mi türegò, nu'tsc'ejì mi dacòji ndeje. Y 'ma ró sät'ägò cja in jñiñgueji ì sácòji zò dya mi ngue in menzumüzgòji. ³⁶ Y 'ma dya mi cãjãgò pje ro jegò, nu'tsc'ejì mi dacòji c'ù ro jegò. Y 'ma mi sò'dyègò, nu'tsc'ejì mi pa cjinngòji. Y 'ma mi cjocò a pjörü, nu'tsc'ejì mi pa nugòji nu", rá embe c'o ri cãrã cja in jodyè. ³⁷ Rá ndünrù c'ua c'o vi tsja na jo, ra xitscòji: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügòjme, ¿jinguã ró jantc'ajme mi santc'e c'ù ró da'cò'jme 'na xèdyi? ¿jinguã mi turegue c'ù ró da'c'ùjme ndeje? ³⁸ ¿jinguã ì sät'ägue cja in jñiñgòjme c'ù ró sác'òjme? ¿jinguã dya mi càgue bitu c'ù ró da'c'ùjme c'ù ri jyegue? ³⁹ ¿jinguã ró jantc'ajme mi södyègue, o c'ù mi cjo'cùgue a pjörü c'ù ró ma cjinnc'ijme?", ra 'ñenzgò c'o vi tsja na jo. ⁴⁰ Nutscò rí mandagò rá tjünrù c'ua rá xipjiji: "Nu cjuana rí xi'tsc'òji, c'ù vi pjòs'ügueji yo mi ts'icjuarmagò nujyo dya pje mi pjèzhi, xo 'ñetscò xo ì pjòxc'òji", rá embe c'o.

⁴¹ 'Nuc'ua rá xipji c'o ri cãrã in scerda: "Nu'tsc'ejì, me na s'otsc'ejì, c'ueñeji cja in jmgò, mòji cja sivi c'ù nunca ra juench'e, c'ù o dyät'ã Mizhocjimi c'ua ja ra sufre c'ù dya jo, 'ñe c'o demonio c'o ngue o dy-oji. ⁴² Na ngueje 'ma santc'ò dya ì dyacòji c'ù ro si. Y 'ma mi sufregò 'nure, dya ì dyacòji ts'è ndeje. ⁴³ Y 'ma ró sät'ägò cja in jñiñgueji, cya ì recibidozùji. Y 'ma dya mi cãgò bitu c'ù ro je'e, dya ì dyacòji c'ù ro jegò. Y 'ma mi sò'dyègò 'ñe 'ma mi cjocò a pjörü, dya mi pa cjinnguigòji." ⁴⁴ Nuc'ua anguezeji xo ra ndünrùji ra xitscòji: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügòjme, ¿jinguã ró jantc'ajme mi sant'ague o mi sufregue 'nure, o ì sät'ägue cja in jñiñgòjme c'ù dya ró pjòxc'ume? ¿jinguã dya mi càgue bitu c'ù rvi jye, o mi sò'dyegue, o mi cjo'c'e apjörü, c'ù dya ró cò'tc'ùjme

'ñi?" ⁴⁵ Nuc'ua rá tjünrù rá xicòji: "Na cjuana rí xi'tsc'òji, dya ì pjòsc'ejì a cjanu ne rí 'na yo mi cjuarmagò yo dya pje mi pzèshi. C'ù dya vi pjòsc'ejì yo, xo 'ñezgò, dya xo ì pjòxc'òji", rá embeji. ⁴⁶ Nuc'ua rá tãgòji ra mòji nu ja nunca ra nguarü rgá sufreji. Pero c'o vi tsja na jo, ra mòji ra ma ngãrãji a jmi Mizhocjimi para siempre.

26

Planes para prender a Jesús

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, xe go xipji c'ua c'o o discípulo:

² —In pãrãji ya bèzhtjo yepa ra zädã c'e mbaxua c'ù ni chjü Pascua. Nutscò rvã ècjò cja Mizhocjimi, ra nzhögügòji ngue c'ua ra ndät'ázùji cja ngronsi, embeji.

³ Nuc'ua c'e xòmü c'ù, o ma c'o ndambòcjimi 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjèzhi, o ma jmurüji cja c'e palacio nu ja mi bübü c'ù mi mero ndambòcjimi c'ù mi chjü Caifás. ⁴ O ñaji ja rva cja rvã zürüji e Jesús c'ù dya ro mbãrã c'o nte. Ro zürüji ngue c'ua ro mbö't'üji. ⁵ Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürüji cja ne mbaxua; 'na ra huèñi yo nte ra tsja o dyèji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

⁶ 'Na nu pa, mi bübü e Jesús a Betania nu cja nu ngumü e Simón c'ù mi sò 'na ngueme c'ù ni chjü lepra. ⁷ O sãjã c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tü 'na botia ndojo c'ù mi po'o c'o me ma jo ma jyärã. Me mi muvi na puncjü o merio c'ù. Cjanu xisp'i o ñi e Jesús 'ma ya ma jü'ü cja mexa. ⁸ C'o o discípulo e Jesús o jñandaji c'ù vi tsja c'e ndixü. Me co üdüji c'ua go mamaji:

—Chjã, jyãctjo. ¿Jenga ya bèzhi yo me ni muvi? ⁹ Mi sò ro bö'ò na mizhi nu, ngue c'ua c'o merio c'o, ro ch'unü yo dya pje pè's'i, eñe c'o.

¹⁰ O unü ngüenda e Jesús c'o vi mama c'o discípulo, o xipjiji c'ua:

—¿Jenga na molestaoji ne ndixũ?
 Maco na jo c'ü o tsjacö nu.
 11 Nu'tsc'ejí xe rí mintcseji nujoy
 dya pje pé's'i, pero nutscö ra zädä
 'ma dya cja rá bünc'ö a ndetsc'ejí.
 12 Ne ndixũ nu, ya xisquigö ín
 cuerpo nujoy na jo ga jyärä,
 ngue c'ua ya na seguroa c'ü rgá
 dyögüzgöji. 13 Na cjuana rí xi'tsc'öji,
 texe cja ne xoñijöümü c'ua ja ra
 zopjüji yo nte ra xipjiji ja ga cjazgö,
 nde ra nádäji nu o tsja ne ndixũ nu,
 ngue c'ua ra mbeñeji nu na jo nu o
 tsjacö, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

14-15 C'o doce discípulo, mi bübü
 'naja c'ü mi chjü Judas Iscari-
 ote. Nuc'ü, o ma c'ua cja c'o
 ndamböcjimi, o ma xipjiji:

—¿Ja nzi rí tsjötçügöji ngue c'ua
 rá nzhö'c'üji e Jesús?

Nuc'ua c'o ndamböcjimi o
 ngö't'üji treinta merio o plata e
 Judas. 16 Ndeze c'ua, o mbürü e
 Judas o jyodü c'ü ja rvá tsjapü, ngue
 c'ua ro nzhö e Jesús.

La Cena del Señor

17 Ya vi zädä c'e mbaxua c'ü ni
 chjü Pascua, 'ma mi siji o tjöméch'i
 c'o dya mi bäs'ä. C'ü ot'ü pa c'ü mi
 pjongüji c'e mbaxua, o ëjë c'ua c'o
 discípulo cja e Jesús, o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua ín ne rá ma
 ät'äjme o jñönü c'ü rí sigue rgui
 sũpque ne mbaxua?

18 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji
 c'ua yeje c'o o discípulo:

—Mëvi a ma a Jerusalén rí ma
 zopjüvi c'e bëzo c'ü ya ín päräguevi,
 rí xipjivi: “Va täcjöbe c'e xöpüte rá
 xi'ts'ibe c'ü ya va sädä c'ü ra sufre.
 Nguec'ua c'e mbaxua je ra züpü cja
 ín nzungue co c'o o discípulo, va
 'ñenzgöbe c'e xöpüte.” Je rí xipjivi a
 cjanu.

19 Nuc'ua c'o discípulo o mëvi c'ua
 ja va xipjivi e Jesús, o ma dyät'ävi
 c'e jñönü c'ü rví züpüji c'e mbaxua
 c'ü ni chjü Pascua.

20 Nuc'ua 'ma ya vi nzhä, o mimi
 c'ua e Jesús cja c'e mexa ro ziji o
 xëdyi c'o doce o discípulo. 21 'Ma
 ndänt'ä ma siji o xëdyi, e Jesús o
 xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji,
 bübütsc'ejí 'na c'ü ra nzhögügö cja o
 dyë c'o ra mbötcö, embeji.

22 Anguezeji 'ma o dyäräji a
 cjanu, me go ndümüji c'ua. O
 mbürü o mama nzi 'naja anguezeji
 mi xipjiji e Jesús:

—¿Cjo nguetscö, ín Jmuts'ügö?

23 O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—'Naja c'ü ya ndü'bü o xëdyi
 co nuzgö cja ne mojmü nu rrä
 sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü.

24 Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi,
 ra mbötcöji c'ua ja nzi ga t'opjü cja
 o jña Mizhocjimi. Pero juejme c'e
 bëzo c'ü ra nzhögügö. Xenda rvá
 jo c'ü dya ro jmus'ü c'e bëzo c'ü, na
 ngueje ra ma sufre na puncjü.

25 O ndünrü c'ua e Judas nu c'ü ro
 nzhö'ö, o mama:

—¿Cjo nguetscö, xöpüte?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ya i mantsjégue, ngue'tsc'e.

26 'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi,
 o jñü c'ua e Jesús 'na tjöméch'i, o
 unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o
 xënmbi c'o o discípulo, o xipjiji:

—Jñüji ne tjöméch'i nu rrä
 xëñc'iji, rí siji. Nujnu ngue ín
 cuerpogö nu.

27 Cjanu o ndës'i c'ua c'e vaso.
 O unü 'na pöjö Mizhocjimi, cjanu
 unü c'o o discípulo, o xipjiji:

—Sigueji c'ü po'o nu ín texeji.

28 Na ngueje nujnu, ngue ín tsjigö
 nu. Na ngue c'ü rga pjödügö ín tsji
 rá tügö, Mizhocjimi ra tsja dya c'ua
 ja nzi va mama; ra perdonao dya
 o nzhübü na puncjü o nte. 29 Rí
 xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá
 sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra
 zädä c'e pa 'ma 'natjo c'ua rá cäräji
 nu ja rá mandagö, c'ua ja nzi va
 mama Mizhocjimi c'ü mi Tatagö.

Cja rá sigöji 'ma c'o cja nuevo c'o me xe rrá jo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁰ Nuc'ua o tōji 'na himno va ma't'ūji Mizhocjimi. Cjanu o mbedyeji c'ua a tji, o möji cja c'e t'eje c'ü ni chjū Olivos. ³¹ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Texets'ūgueji nde rí jyëzguigöji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji. Na ngueje ya t'opjü a cjava: “Rá nzhö'ö c'e mbörü ra mböt'ūji. Nguéc'ua c'o o ndëncjürü ra mböt'ü c'o”, eñe. ³² Pero 'ma rá tegö a nde cja c'o añima, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sätc'ejji nu, ya rva bünc'ö nu.

³³ O ndürü c'ua e Pedro o xipji:

—Zö texe ra jyëts'igüejji, pero nuzgö nunca rá jëts'igö, eñe.

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri huë'ë o tare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rgui tsädä c'ü dya in pácägö.

³⁵ O mama c'ua e Pedro:

—Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero nunca rá cädägö c'ü rgá pä'c'ägö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o discípulo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶ Nuc'ua o möji nu ja mi chjū Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Mimiji va, ndeze c'ü rá magö a manu, rá ma ötü Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, eñe.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidy e Pedro 'ñe nza yeje c'o o t'i e Zebedeo. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cjiñi na puncjü. ³⁸ Nuc'ua o xipjiji:

—Me rí ndumügö, rí sö ra mböt'cügö c'ü rgá sentiogö. Chepquetjoi va, dya rí jji, eñe e Jesús.

³⁹ Xe go ma c'ua xe ts'iquë a ma a xo'ñi, o ndüne a jömü, o dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mi Tatats'ügö, 'ma ra sö, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya rí tsjague c'ua ja rgá negö, tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

⁴⁰ O nzhogü c'ua e Jesús nu ja mi cārā c'o jñi o discípulo, o 'ñe chöt'ü ya nde vi itjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—¿Cjo dya mi sö rvi chepquegöji 'na ts'indajme c'ü dya rvi icjeji?

⁴¹ Dya rí jji. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya ra ndö'c'ejji c'ü dya jo. Jā, a mbo in mün'c'ejji in neji c'ü dya rí jji ngue c'ua rí dyötqueji Mizhocjimi. Pero yo in cuerpoji, ya mbo o cuë yo, embeji c'o.

⁴² Nuc'ua o ma na yeje, o ma dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mi Tatats'ügö, 'ma dya sö ra cjogü c'ü rá sufre, rí ne rá sufregö 'ma. Na ngue je rí negö rí tsjacö c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

⁴³ O nzhogü c'ua na yeje, o ë chöt'ütjo ya ma itjoji na yeje, na ngueje me mi tågäji na puncjü o t'jji. ⁴⁴ Ndo zogütjoi c'ua, o ma dyötü Mizhocjimi c'ü na jñi, o mantjo c'ua ja nzi va mama 'ma ot'ü. ⁴⁵ Nuc'ua ndo go nzhogü go ëtjo c'ua cja c'o o discípulo, o xipjiji:

—¿Cjo xe in icjeji 'ñe in söyaji? Maco ya zädä ne ndajme nu ra nzhögügöji nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja dyë c'o nte c'o me cja na s'o. ⁴⁶ Ya va säjä nu ra nzhögügö. Nguéc'ua rí ñangaji; rá chjëji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷ 'Ma ndänt'ä ma ña e Jesús, o säjä e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discípulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndäjä c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi cja c'e jñiñi, ma jünji tratjëdyi 'ñe ngarrote. ⁴⁸ E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi pöji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jonnc'iji c'ü. Nguéc'ua rí pënch'iji c'ü, embeji.

Nguéc'ua ya mi pãxtjo c'ua c'o nte.

⁴⁹ Nuc'ua e Judas ixco sãtjo cja e Jesús, o zengua. Jo ni zü'tp'ü c'ua o jmi. ⁵⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—¿Pje vi 'ñecje, bëzo?

Nuc'ua o sãjä c'o nte, ixco pënch'iji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

⁵¹ Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjedyi, o mbetspi 'naja o ngö 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁵² Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Tsöt'ü nin chjedyi c'ua ja mi o'o. Na ngueje texe c'o ra pö't'unte co tjedyi, tjedyi rguí nzhü c'o. ⁵³ ¿Pje in mangue? ¿Cjo dya sö rá ötcö c'ü mi Tatagö, angueze ixta ndäjä c'ü ra cjogü doce mil o anxe ra ë mböxcüji? Já, sö. ⁵⁴ Pero 'ma ra ë c'o anxe, ja rgá zädä 'ma yo ya t'opjü yo ni jyodü rá sufregö.

⁵⁵ Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Ja cja c'ü in cjagueji? Maco i pedyeji cja c'in jñiñji va ë sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë'ë, va jünji in chjedyiji 'ñe in ngarroteji. Pama mi cãrãgöji cja c'e templo mi jítsc'öji, maco dya mi pënzhguigöji 'ma. ⁵⁶ Pero texe yo, ya va sädä yo, ngue c'ua ra zädä c'ü o dyopjü c'o profeta, embeji.

Nuc'ua texe c'o discípulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁵⁷ 'Ma ya vi pënch'iji e Jesús, o zidyiji cja e Caifás c'ü mi mero ndamböcjimi, nu ja ya vi jmurü c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ⁵⁸ 'Ma ya mi pöji, e Pedro mi bëpjtjo na jë, hasta 'ma o zät'ä nu cja c'ü o tji c'ü mi mero ndamböcjimi. O cjogü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja ma cã c'o

mbëpji, ngue c'ua ro nu'u pje ro tsjapüji e Jesús.

⁵⁹ Ma cã nu, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o ya vi jmurü ro jñünpüji ngüenda e Jesús. Nuc'ua mi jodüji testigo c'o ro xosp'ü o buëchjine e Jesús, ngue c'ua ro bö't'ü. ⁶⁰⁻⁶¹ Pero dya mimi yeje testigo c'o ro mama 'natjo o jñavi. Nuc'ua 'ma ya vi mezhe ts'ë, o ëjë c'ua yeje testigo o 'ñe ngöt'üvi o mamavi:

—Nujne Jesús o mama a cjava: “Sö rá yä'tp'ägö nu o templo Mizhocjimi. Nuc'ua jñipatjo rá jãbä ngue c'ua ra jyärätjo na yeje”, eñe. Nuc'ü, ngue c'ü o mama c'o testigo.

⁶² O böbü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya sö rí chjünrügue? ¿Pje in mangue co nujyo jña yo na xi'tsc'ejji?

⁶³ Pero e Jesús dya go ndünrü c'ü. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü o xipji:

—Xitsijme nza mbärã Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ¿cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, o jiyö?

⁶⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ua ja gui mangue, nguezgö. Nutsö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rí jñandgöji rva ëcjö cja ngömü a jens'e. Rí jñandgöji ri pë'sc'ö texe poder cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁶⁵ Go üdü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi, go ts'üdü c'o o bitu c'o mi je'e c'ü, o mama:

—I dyäräji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje xe ni jyongöji o testigo? Cja i dyäräji ya zadü Mizhocjimi nu.

⁶⁶ ¿Pje xo in mangueji?

O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Pë's'i nu s'ocü c'ü rguí bö't'ü nu, eñe c'o ma jünpü ngüenda e Jesús.

⁶⁷ Jo nu zosp'üji c'ua a jmi e Jesús. Bübü c'o mi ya'bü co punte, 'ñaja c'o mi pjë'chp'i a jmi c'ü dya mi janda e

Jesús cjó mi ngue. ⁶⁸ Nguec'ua mi xipjiji e Jesús:

—Maco in mangue ngue'tsc'e e Cristo, rí xitscöjme cjó ngue c'ü na pjë'chc'i in jmi dya.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁹ E Pedro ya vi mintjo nu cja c'e tji. Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi pëjji nu. Nu c'e ndixü o chëzhi a jmi e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Galilea.

⁷⁰ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö pje pjëzhi c'ü in mangue.

Nde go dyärätjo c'ua texe c'o mi cärã nu.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbedye c'ua cja c'e ngoxtji. Mi bübü nu c'ü 'na ndixü c'ü xo mi pëjji nu. Angueze o jñanda e Pedro mi böbü nu, nguec'ua va xipji c'o mi cärã nu:

—Xo ñe ne bëzo nu, nde mi bübüvi e Jesús nu menzumü a Nazaret, eñe.

⁷² E Pedro o yepe o ngädätjo c'ua, o mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu.

⁷³ Dya mezhe c'ua o chëzhi a jmi e Pedro nu c'o mi böntjo nu, o xipjiji:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja yo o dyoji nu, na ngueje c'ua ja gui ña, ixi 'mä'tc'ätjo.

⁷⁴ Nuc'ua e Pedro o mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärgö ne bëzo nu. 'Ma dya cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, ra zücö 'ma c'ü.

Jo ni huë c'ua 'na tare. ⁷⁵ O mbeñe c'ua e Pedro c'o jña c'o vi xipji e Jesús c'ü dya be ri huë tare 'ma ya na jñi rví ngädä c'ü mi pärã. Cjanu o mbedye c'ua e Pedro a tji, me go huë c'ua co texe o mü'bü.

27

Jesús es entregado a Pilato

¹ Nuc'ua c'ü xörü, texe c'o ndamböcjimi ñe c'o tita cja c'e jñiñi mi pötma dyü't'üji ja rvã tsjapüji

e Jesús ngue c'ua ro mböt'üji. ² O jyü'tp'üji c'ua o dyë e Jesús, cjanu zidyiji a ma cja e Pilato c'ü mi gobernador.

La muerte de Judas

³⁻⁴ Nuc'ua 'ma o mbärã e Judas c'ü vi jñünpüji ngüenda e Jesús ro bö't'ü, me co nguijñi c'ua c'ü, na ngue vi nzhö'ö. Nuc'ua cjanu o jñünü c'ua c'o treinta merio o plata o ma zogütjo cja c'o ndamböcjimi, ñe c'o tita, cjanu o mama:

—Ró cjağö c'o na s'o. Na ngue ró nzhö'ö c'ü ra bö't'ü 'na bëzo c'ü dya pje tsja, eñe c'ü.

Anguezeji cjanu o mamaji c'ua:

—¿Pje pë'sc'ü rá nugöjme? Nu'tsc'e rí ñu'u ja rgui tsjapü.

⁵ Nuc'ua e Judas o mbozö c'o merio a mbo cja c'e templo. Cjanu o ma c'ua, o ma ngant'atsjë tjüjmü o dyizi, cjanu o chjüns'ütsjë cja 'na za'a.

⁶ Nuc'ua c'o ndamböcjimi o mbëchiji c'o merio, cjanu o mamaji:

—Nguejyo o 'nömü 'na nte c'ü rguí bö't'ü. Nguec'ua dya ra sö rá üt'üji nu ja quiji c'o ni mbeñeji Mizhocjimi. Na ngue je ga mama a cjanu in leyji, eñeji.

⁷ Nuc'ua 'ma ya vi ñaji, cjanu o jñüji c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma 'na bëzo c'ü mi ät'ä o traste. O ndömüji ngue c'ua je ro dyögüji nu, c'o dya ri menzumü cja c'e ndajñiñi c'ü. ⁸ Nguec'ua c'e juajma c'ü, xe ni chjütjo dya: “Juajma c'ü o 'nömü co c'ü vi nzhü 'na nte.” ⁹ Je va cjanu va zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Jeremías: “C'o o mboxbëche e Israel o mamaji c'ü mi muvitjo treinta merio o plata c'e nte c'ü. Nguec'ua o ngö't'üji, cjanu o nguis'iji c'o merio. ¹⁰ Nuc'ua co c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma c'e bëzo c'ü mi ät'ä o traste, o ndömüji c'ua ja nzi va xitsi Mizhocjimi ro tsjapüji c'o merio”, eñe e Jeremías. Nguec'ua 'ma o

ndõmüji c'e juajma, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Jeremías.

Jesús ante Pilato

¹¹ E Jesús ma böntjo a jmi c'e gobernador c'ü mi chjü Pilato. Nuc'ua c'e gobernador o dyönü o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jã, c'ua ja gui mangue, nguetscö.

¹² Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita o ngöt'üji e Jesús cja c'e gobernador, pero e Jesús dya mi tjünrü c'ü. ¹³ Nuc'ua e Pilato c'ü mi gobernador o xipji:

—¿Cjo dya in ärägue texe yo pje nde xi'ts'iji?

¹⁴ Pero dya go ndünrü e Jesús ne ri 'naja jña c'o pje nde ma xipji. Nguec'ua c'e gobernador, dya mi pärã pje ro nguiñi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹⁵ Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, y xo mi cja c'o nte mi ötüji 'na favor c'e gobernador. Mi ötüji ro 'ñeme libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Y c'e gobernador cja rrü 'ñeme c'ua libre c'e nte. ¹⁶ C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás c'ü me mi nântji ma s'o. ¹⁷⁻¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita, mi mbidiaji e Jesús, nguec'ua va nzhöji cja e Pilato. E Pilato o unü ngüenda pje vi nzhöji, nguec'ua va dyönüji:

—¿Ja ngue c'ü in negueji rá pjongü cja ne pjörü ra ma libre? ¿Cjo ngue e Barrabás o ngue e Jesús nu xiji Cristo?

¹⁹ Ma jü'ü e Pilato nu ja mi jün ngüenda. Nuc'ua c'ü nu su e Pilato o mbenpe 'na jña, o xipji: “Dya pje rá tsjapü c'e bëzo c'ü dya pje tsja c'o na s'o. Na ngueje mi xömü ró cjinch'i angueze, me ró sufre rvã cjinch'i”, eñe c'e ndixü. Nguec'ua e Pilato xenda mi ne ro 'ñeme libre e Jesús.

²⁰ Pero c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita mi ü't'üji c'o nte ro dyötüji e

Pilato ro 'ñeme libre e Barrabás, y xo ro dyörüji c'ü ro mbö't'üji e Jesús. ²¹ Cjanu o mama c'ua e Pilato o xipji:

—¿Ja ngue c'ü in negueji rá eme libre?

Anguezeji nzhangua ndünrüji c'ua:

—Rí 'ñeme libre e Barrabás, eñeji.

²² Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje rá cjapcö 'ma ne Jesús nu xiji e Cristo?

Cjanu o mama c'ua texe c'o nte:

—Chät'ã cja ngronsi nu.

²³ Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje ni mbë c'ü na s'o c'ü o tsja nu?

Anguezeji xenda go mapjüji na jens'e o mamaji:

—Mangue ra dät'ã cja ngronsi nu, eñeji.

²⁴ Nuc'ua o nu'u e Pilato c'ü dya mi sö ja rvã tsjapü, ro 'ñeme e Jesús. Na ngue xenda mi huëñi c'o nte, 'na ro tsjaji o dyëji. Nguec'ua e Pilato o ma tjë 'na mojmü o ndeje, cjanu o xindyë a jmi cja c'o nte, o mama:

—Ra bö't'ü ne bëzo c'ua ja nzi gui mangueji, pero dya pje rá tö'tp'ügö nada nu. Nguec'ua rá xindyëgö c'ü rgui pärägueji c'ü dya rá pë'sc'ö ín s'ocü; ngue'tsc'ëji in pë's'i nin s'oqueji c'ü ra bö't'ü nu, eñe e Pilato va xipji c'o nte.

²⁵ Cjanu o ndünrü c'ua texe c'o menzumü a Israel o mamaji:

—Dya ra tsja, nguezgöjme rá tuns'ü in nzhubüjme c'ü rgui bö't'ü nu. Xo 'ñe c'o ín ch'igöjme xo ra nguejmeji responsable. Xo 'ñe c'o ín bëchejme.

²⁶ Nuc'ua e Pilato o 'ñeme c'ua libre e Barrabás c'ua ja va dyörü c'o nte. Cjanu o manda c'ua e Pilato o ndas'üji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma o nguarü o ndas'üji, cjanu o nzhöji e Jesús ngue c'ua ro ma ndät'äji cja ngronsi.

²⁷ Nuc'ua c'o o tropa c'e gobernador o zidyiji e Jesús o möji cja c'ü o palacio. Nzhangua jmurü

c'ua texe c'o tropa c'o mi cārã nu.
 28 Cjanu o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu
 e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja
 bitu c'ü ma mbaja. 29 Nuc'ua o
 dyät'äji 'na corona c'ü mi dyavo
 bidyi, cjanu jñu'tp'üji a ñi e Jesús.
 Cjanu o ngö'tp'üji 'na xitji cja o
 jodyë e Jesús. Nuc'ua cjanu o
 ndüñijömüji a jmi, me mi pätäji mi
 xipjiji:

—Nu'tsc'e o reyts'ügue yo men-
 zumü a Israel, sido rí mandague,
 mi embeji ma tsjapüji burla.

30 Me mi sos'üji, y o jñünbüji c'ua
 c'e xitji c'ü vi ngö'tp'üji a dyë. Co
 nuc'ü, mi ya'p'üji a ñi. 31 Nuc'ua 'ma
 o nguarü o eñbeji, o ts'osp'üji c'ua
 c'e mbabitü c'ü vi jyecheji. Cja ndo
 nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjë. O
 zidyiji c'ua nu ja ro ma ndät'äji cja
 ngronsi.

La crucifixión

32 Nuc'ua 'ma ya ma pedyeji cja
 c'e ndajñiñi, o chjëji 'na bëzo c'ü
 mi chjü Simón, c'ü mi menzumü a
 Cirene. Nuc'ü, o tsjapüji o nduns'ü
 c'e ngronsi c'ü mi tuns'ü e Jesús c'ü
 rvi ndät'äji.

33 O zät'äji c'ua, nu ja ni chjü'ü
 Gólgota c'ü ne ra mama: T'ejeñinte.
 34 Nuc'ua mi unüji e Jesús ro zi o
 vino c'ü vi chjanbaji c'ü ma cjõ'õ.
 'Ma mü o zõ, dya go ne go zi c'ü.

35 Nuc'ua c'o tropa 'ma o nguarü
 o ndät'äji e Jesús cja c'e ngronsi, o
 eñeji c'ua, cjó ngue c'ü ro tsjapü o
 cjava c'o o bitu e Jesús. Nguec'ua
 va zädä c'o vi mama 'na profeta:
 “O eñeji cjó ngue c'o ro ngana c'o
 ín bitugö”, eñe cja o jña Mizhocjimi
 c'ü o dyopjü c'e profeta. 36 Cjanu
 o mintji nu, mi pjörütjoji e Jesús.
 37 Cjanu o cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü
 mi t'opjü, ngue c'ua ro 'mārã pje vi
 tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü
 a cjava: “Nujnu, ngueje e Jesús nu
 o rey yo menzumü a Israel.”

38 Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje
 mbë. 'Naja c'ü o ndät'äji bëxtjo cja
 o jodyë e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji

c'ü 'nanguarü. 39-40 Nu c'o mi cjogü
 nu, me mi juant'ü a ñi ma zadüji e
 Jesús, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e mi mangue rvi yä't'ä
 c'e templo, y c'ü na jñi nu pa rvi
 cjuatü rvi jyäbätjo na yeje. 'Ma
 ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi,
 'ñemetsjë dya, dyagü cja ne ngronsi,
 mi embeji e Jesús.

41 Xo ma mantjo c'ua c'o
 ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpüte, 'ñe c'o
 fariseo, 'ñe c'o tita. Me mi cja'püji
 burla e Jesús, mi mamaji:

42 —Maco o mbös'ü na puncjü o
 nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjë ra
 dagü cja ne ngronsi. 'Ma ngueje
 nu ra manda a Israel nu, ra dagü
 dya 'ma cja ne ngronsi, ngue c'ua rá
 ejmegöji 'ma nu. 43 Maco mi ench'e
 o mü'bü Mizhocjimi nu, na ngueje
 mi mama nu: “Nguezgö o T'izügö
 Mizhocjimi”, mi eñe nu. Nguec'ua
 'ma s'iya Mizhocjimi nu, sö ra ë
 dya Mizhocjimi ra 'ñe 'ñeme cja ne
 ngronsi, mi eñeji ma tsjapüji burla.

44 Nuc'ua c'o ye mbë c'o 'natjo
 c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo nde ma
 xitjo c'ua c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

45 Nuc'ua 'ma cja vi zünütjo
 jñisiarü, o bëxömü c'ua textjo cja ne
 xoñijömü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü
 nzhä. 46 Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro
 zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na
 jens'e e Jesús o mama:

—Elí, Elí, lama sabactani, mi eñe.
 C'e jña ne ra mama: “Nu'tsc'e
 ín Mizhocjimits'ügö, ín Mizhocjim-
 its'ügö, ¿jenga i jyëzguigö?”

47 C'o mi cārã nu, o dyäräji c'o vi
 mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o
 mama c'ua:

—Nujnu, ma't'ü e Elías rguí 'ñeje
 a jens'e.

48 Cjanu o cjuan'di c'ua 'naja
 anguezeji, o ma cãjä c'ua 'naja
 esponja. Cjanu o ngant'a cja vina-
 gre, cjanu o ngäsp'ã cja 'na xitji, mi
 unüji e Jesús ro züt'ü. 49 Pero c'o
 'ñaja mi mamaji:

—Jyëzi, rá nuxáji cjo ra ëjë e Elías ra 'ñe 'ñeme nu.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús ndo go yepco mapjütjo na jens'e, ixco ndütjo c'ua. ⁵¹ Nzi va ndü e Jesús, o chödü a nde c'e manta c'ü mi 'nüns'ü a mbo cja c'e templo, c'ü mi cjot'ü nu ja me ma sjü. O xüt'ü ndeze nu ja mi 'nüns'ü hasta a jömu. Go mbi c'ua na zëzhi ne xoñijömu, go chädätsjé c'o ndojo. ⁵² C'o panteón nu ja mi cöt'üji o añima, go xogü c'o. Go yepo go mintjo na puncjü c'o nte c'o mi ejme Mizhocjimi c'o ya vi ndü. ⁵³ 'Ma mü o te e Jesús, cja xo mbedyeji c'ua anguezeji nu ja vi ngöt'üji, cjanu o möji c'ua a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Na puncjü nte c'o mi cãrã nu, c'o o ndäcã anguezeji c'ü ya vi tetjoji.

⁵⁴ C'ü o xo'ñi c'o tropa, 'ñe c'o o tropa c'o mi pjörü e Jesús, o unüji ngüenda c'ü mi mbi ne xoñijömu, 'ñe c'o pje nde mi cja. Me go zü c'ua c'o, go mamaji:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñeji.

⁵⁵ Ma jë ts'ë cja c'e ngronsi, mi cãrã na puncjü o ndixü, mi jan-daji e Jesús. Anguezeji mi pöji e Jesús ndeze a Galilea, mi pjös'üji c'ü. ⁵⁶ Cja c'o ndixü c'o, mi bübü nu e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo 'ñe e José. Xo mi bübü nu, c'ü nu su e Zebedeo.

Jesús es sepultado

⁵⁷⁻⁵⁸ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea. Mi pë's'i na puncjü o merio. Nu c'e bëzo mi ätpã o jña e Jesús. 'Ma ya vi nzhã, o ma c'ua e José cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo. ⁵⁹ Nuc'ua e José o ndunü c'ü o cuerpo e Jesús, cjanu o mböch'ü 'na t'öxbitu. ⁶⁰ E José mi pë's'i 'na cueva c'ü dya cjó be mi cöt'üji nu, vi manda ro dyöt'üji cja peña. Je o ma ngöt'ü c'ua nu, c'ü o

cuerpo e Jesús. Cjanu o ngot'ü c'ua co 'na tralaja. Cjanu o ma c'ua c'ü. ⁶¹ Nuc'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'na María, o mintjovi a jmi cja c'e cueva.

La guardia delante del sepulcro de Jesús

⁶²⁻⁶³ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o möji cja e Pilato, o xipjiji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañömu, cja ró mbennc'öjme ja va mama c'e dyonpüte Jesús 'ma xe mi büntjo. O mama: “Ma ya rguí zö'ö jñipa 'ma rá tügö, rá tetcjö”, eñe c'ü. ⁶⁴ Nguec'ua rí mandague ra ma mbörüji cja c'e cueva hasta 'ma cja ra zö c'o jñipa. Na ngue 'ma jiyö, 'na ra ëjë c'o o discípulo ra 'ñe ngüs'üji c'e añima. Nuc'ua c'o discípulo ra xiji yo nte: “Ya tetjo e Jesús a nde cja c'o añima”, ra 'ñeñeji. Nu 'ma rga cjanu, xenda ra dyonpüji 'ma yo nte, que na ngue 'ma mi büntjo c'ü, eñe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo va xipjiji e Pilato.

⁶⁵ Cjanu o mama c'ua e Pilato:

—Rá da'c'ejji tropa ra ma mbörüji. Möji co anguezeji, tsjaji c'ua ja gui mbeñegueji, ngue c'ua dya cjó ra sö ra 'ñe ngüs'ü c'e añima.

⁶⁶ Nuc'ua o möji anguezeji. Y pa dya cjó ro 'ñe ndörü c'e cueva, o meyaji c'ua c'e tralaja, cjanu o ngamaji c'o tropa o mbörüji nu.

28

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua 'ma ya vi cjögü c'e pa 'ma mi söyaji, 'ma ya ma jya's'ü c'ü ot'ü pa'a nu ngo'o, o ëjë c'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'naja María ro 'ñe nu'uvi c'e cueva. ² Nuc'ua o ëjë c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, vi 'ñeje a jens'e o 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja c'ü mi cjot'ü c'e cueva. Co nu c'ü vi 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja,

o mbi'i ne xoñijõmü. Nuc'ua c'e anxe cjanu mimi c'ua a xes'e cja c'e tralaja. ³ C'e anxe me mi juëns'i nza cja 'ma go juë's'i e dyebe. C'o o bitu me mi jyaxtjo nza cja xitsji. ⁴ Nu c'o tropa 'ma o jñandaji c'e anxe c'ü vi 'ñe a jens'e, me co mbi'ch'i va pizhiji c'ua, y me co privaji. ⁵⁻⁶ Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o ndixü:

—Rí pärägö in jodüguevi e Jesús c'ü o ndät'äji cja ngronsi. Pero dya rí süguevi, na ngueje dya cja bünc'ua c'ü; ya tetjo c'ua ja nzi va mama. Chjä'dä rí ñu'uvi nu ja ngöt'üji. ⁷ Nuc'ua 'ma rí cjuarü rí ñuvi, rí mëvi na niji rí ma xipjivi c'o o discípulo e Jesús c'ü ya tetjo. Xipjiji c'ü ra ot'ü angueze ra ma a Galilea, je ra chjëji nu. Ya ró xi'ts'ivi, eñe c'e anxe.

⁸ Nuc'ua c'o ndixü ixco mbedyevi c'ua cja c'e cueva. Me mi süvi, me xo mi mëjavi. O mëvi c'ua na niji ro ma xipjivi c'o discípulo c'o jña c'o vi dyärävi. ⁹ 'Ma ndânt'ä ma mëvi, cjanu o ë c'ua e Jesús o 'ñe chjëji o zenguavi. Nuc'ua anguezevi o chëzhivi a jmi, o ndüñijõmüvi o nda'p'üvi a ngua, o ma't'üvi c'ua. ¹⁰ E Jesús o xipji c'ua c'o ndixü:

—Dya rí süguevi. Mëvi rí ma xipjivi c'o mi cjuarmaji ra möji a Galilea, je rá chjëjme nu.

Lo que contaron los soldados

¹¹ Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o ye ndixü, ja nzi c'o tropa c'o mi pjörü c'e cueva o möji a ma a Jerusalén, o ma ngös'üji c'o ndamböcjimi texe c'o vi ts'a. ¹²⁻¹³ Nuc'ua c'o ndamböcjimi o jmurüji c'ua co c'o tita. Nuc'ua 'ma o nguarü o ñatsjëji, cjanu o unüji na puncjü o merio c'o tropa, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí rí xipjiji yo nte c'ü o ëjë c'o o discípulo e Jesús mi xõmü, o 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo 'ma ya vi zü'c'ejí t'jĩ. ¹⁴ Nu 'ma ra mbärä c'e gobernador c'ü vi íceji, jo rá ma jo'tp'ügõjme c'ü. Nguec'ua dya rí süguevi, embeji c'o tropa.

¹⁵ Nuc'ua c'o tropa o nguiji c'ua c'o merio. Cjanu o ma tsjaji c'ua ja nzi va manda c'o ndamböcjimi. O xipjiji c'o nte c'ü vi 'ñeje c'o o discípulo e Jesús, vi 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo. Nguec'ua hasta yo pa dya, xe mantji cja yo menzumü a Israel c'ü o ma ngüs'üji c'ü xõmü c'ü o cuerpo e Jesús.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁶ Nuc'ua c'o once discípulo cjanu o möji a ma a Galilea cja c'e t'eje nu ja ya vi xipjiji e Jesús ro möji. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o jñandaji e Jesús, cjanu o ndüñijõmüji o ma't'üji. Pero bübü c'o discípulo c'o mi yembeñe mi mamaji:

—Pärä, ¿cjo ri ngue e Jesús nu?, mi eñe c'o.

¹⁸ Nuc'ua e Jesús o chëzhi a jmi anguezeji, o zopjüji o xipjiji:

—Nutschö ya nde ch'acügö texe poder c'ü na zëzhi a jens'e, 'ñe cja ne xoñijõmü. ¹⁹ Nguec'ua nu'tsc'ejí rí möcjeji cja yo nte yo cärä texe cja ne xoñijõmü, rí xöpüji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra 'ñejmezüji. Y 'ma rí jichiji cja ndeje, rí ñänbäji o tjü Mizhocjimi c'ü mi Tata, 'ñezgö nu T'izü, 'ñe o Espíritu. ²⁰ Rí xöpüji yo nte ra tsjaji texe c'o ya ró xi'ts'ijí. Jñunt'ü in mün'c'ejí nutschö rí bübü co nu'tsc'ejí textjo yo cjë, hasta 'ma ra nguarü ne xoñijõmü, dya rá jëtsc'ijí. Je rga cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS

Juan el Bautista predica en el desierto

¹⁻² Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi. Ne historia o mbürü 'ma mi zopjü e Juan c'o nte, c'ua ja nzi va dyopjü mi jinguã e Isaías c'ü mi profeta. O dyopjü a cjava:

Dyärã, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji.

³ Ri bübü 'na nte c'ü je ra mapjü cja ndajyadü, ra mama a cjava: “Rí jyëzigueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, na ngueje ya ngue ra ëjë c'ü ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e”, ra 'ñeñe c'e nte.

⁴ Mi ngueje e Juan c'ü o mapjü a cjanu. O ma cja ndajyadü o ma jichi c'o nte cja ndeje. O zopjüji o xipjiji:

—Ra nzhogü in mü'büji, rí jiji, ngue c'ua Mizhocjimi ra perdonao in nzhubügueji, eñe.

⁵ Texe c'o mi cãrã a Judea 'ñe cja c'e jñiñi a Jerusalén o möji cja c'e ndajyadü o ma dyärãji c'o mi mama e Juan. O mamaji c'o na s'o c'o mi cjaji. Nuc'ua e Juan o jichiji cja c'e ndare c'ü ni chjü a Jordán.

⁶ E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ã o xi o camello, y mi nzünt'ü 'naja xipjadü. Mi sa'a c'o mi nza cja o t'ünxü 'ñe mi si o òt'apjü ngünjü. ⁷ O mama a cjava e Juan o xipji c'o nte:

—Ra ëjë 'naja bëzo c'ü me pjëzhi na nojo; nutscö rí menutjogö que na ngueje 'na mbëpji. Bübü o mbëpji c'o o cjava c'ü nu lamu, xäpcãji o correa cja o tjiza c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö, dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va

ëjë. ⁸ Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëjë, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji angueze, nuc'ü, ra dya c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü.

El bautismo de Jesús

⁹ E Jesús ma bübü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. O ë 'na nu pa, o mbedye o ma nu ja ma bübü e Juan. E Juan o jichi cja c'e ndare a Jordán. ¹⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma o mbes'e cja c'e ndeje o jñanda c'ua o xogü a jens'e. Xo o jñanda ma sjöbü o Espiritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma ë ndägã a xes'e angueze. ¹¹ O dyärãji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Tentación de Jesús

¹² Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o ndäjä e Jesús, o ma cja 'na ndajyadü. ¹³ O mezhe nu cuarenta pa'a. Mi cãrã nu, c'o animal c'o na sate. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo; mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. Nuc'ua o ë c'ua c'o o anxe Mizhocjimi, o ë mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ 'Ma o ngot'üji e Juan a pjörü, nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma cja c'e xoñijömmü a Galilea. Mi zopjü o jña Mizhocjimi c'o nte, mi xipjiji ja rvã sô ro 'ñemeji libre cja c'o na s'o. ¹⁵ Mi xipjiji:

—Ya zädã yo pa, ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Tsjapüji ra nzhogü in mü'bügueji, 'ñejmeji o jña Mizhocjimi.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁶ 'Na nu pa, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O jñanda c'ua yeje bëzo c'o ma pät'ã o t'ös'üvi cja c'e zapjü. C'o bëzo mi cjuarma c'o. 'Naja c'ü mi chjü Simón. C'ü 'naja mi chjü Andrés. Anguezevi mi mbajmövi. ¹⁷ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi in mbajmōvi dya. Pero chjünt'üvi in xütçjō, rá jí'ts'ivi rí zopjüvi yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji in xütjügō, embevi.

¹⁸ Jo ni zogüvi c'ua c'o o t'ös'üvi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús.

¹⁹ Xe möji a ma xo'ñi. E Jesús o jñanda c'ua xe yeje bëzo c'o xo mi cjuarmavi. 'Naja c'ü mi chjü Jacobo. Nu c'ü nu cjuarma mi chjü Juan. Mi ngue o t'ivi e Zebedeo. Ma cãji cja 'na bü; ma jocüji c'o o t'ös'üji. ²⁰ E Jesús o ma't'ü c'ua c'o yeje cjuarma. O jyëzivi c'ua c'ü nu tatavi cja c'e bü co c'o mbëpji. Nuc'ua o ndünt'üvi a xütjü e Jesús.

Un hombre que tenía un espíritu malo

²¹ O möji c'ua a Capernaum. Nuc'ua nu pa c'ü söyaji, e Jesús o cjogü a mbo cja o nitsjimi anguezeji. Je mi xöpü c'o nte nu. ²² C'o nte me mi dyönütsjëji na ngueje mi ña e Jesús c'o jña c'o vi unü Mizhocjimi. Mi mamaji: “Nu ne bëzo nu, nandyo ga xöcüji. Maco, dya xöcüji c'ua ja nzi ga cja c'o xöpü o ley Mizhocjimi”, mi eñeji. ²³ O cjogü c'ua a mbo cja c'e nitsjimi 'naja bëzo c'ü mi o'o o mü'bü 'naja demonio. O mapjü c'e bëzo o mama:

²⁴ —Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, ¿pje in pë's'i c'ü rí ñu co nutscöjme? ¿Cjo vi ñecje rí tsjacü rá ma sufridogöjme? Nutscö rí pã'c'ã. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

²⁵ E Jesús o huënc'h'i c'ua c'e demonio o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

²⁶ Nuc'ua c'e demonio o mapjü na jens'e, o tsjapü o nügü c'e bëzo. O mbedye c'ua cja c'e bëzo. ²⁷ Me co nguijñi c'ua c'o nte, mi pötma dyönüji o mamaji:

—¿Pãrã, pje ne ra mama nu cja'a ne bëzo? Xipji yo demonio ra mbedye, y pedye yo, o ñeñeji.

²⁸ Nguec'ua dya mezhe c'ua, me mi nântji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

²⁹ Nuc'ua e Jesús o mbedye cja c'e nitsjimi co e Simón 'ñe e Andrés 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. Cjanu o möji cja o ngumü e Simón 'ñe e Andrés. ³⁰ C'ü nu to'o e Simón mi orü cja ngama; nuc'ü, mi sö o pa'a c'ü. O xipjiji c'ua e Jesús mi sö'dyë c'e ndixü. ³¹ Cjanu o ma c'ua nu ja mi orü c'e ndixü. O pënc'h'i o dyë'ë, o xos'ü nu ja mi orü. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. Nuc'ua c'e ndixü o dyät'ä c'ua jñönü, cjanu o 'huiñiji.

Jesús sana a muchos enfermos

³² Nuc'ua 'ma ya vi nguib e jyarü, o sinpiji e Jesús texe c'o mi sö'dyë 'ñe c'o mi bübü demonio cja o mü'bü. ³³ Texe c'o mejñiñi o jmurüji a jmi cja c'e ngumü. ³⁴ E Jesús o jocü na puncjü c'o mi sö'dyë. Xo o pjongü na puncjü o demonio cja o mü'bü yo nte. Dya mi jëzi ra ñaji, na ngueje mi pãrãji pje mi pjëzhi e Jesús.

Jesús predica en Galilea

³⁵ Nuc'ua c'ü xörü ts'i vi nanga e Jesús. Xe mi xömütjo. O mbedye cja c'e ngumü. O ma cja 'na ndajyadü, mi ötü Mizhocjimi nu. ³⁶ E Simón 'ñe c'o mi joi angueze o ma jyodüji e Jesús. ³⁷ 'Ma o chöt'üji o xipjiji:

—Texe yo nte me jonc'üji, o 'ñeñeji.

³⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Möjō cja yo jñiñi yo bëxtjo, ngue c'ua xo rá zopjü yo nte yo cãrã, rá xipjiji o jña Mizhocjimi. Na ngueje ngueje yo rvã ëcjō yo.

³⁹ O ma c'ua cja c'o dyaja jñiñi c'o tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nitsjimiji 'ñe mi pjongü o demonio.

Jesús sana a un leproso

40 O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi sò o lepra. O ndüñijömü a jmi e Jesús, o dyötü ro jopcü. O xipji:

—Nu 'ma ìn ne'e, ra sò rí jocüzü ne lepra.

41 E Jesús o juentse c'ua c'e bëzo. Cjanu o c'uana c'ua o dyë o ndörü c'e bëzo, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ü, eñe.

42 Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra c'ü mi sò c'e bëzo. O jogü c'ua. 43 E Jesús o 'ñezhe c'ua, o xipji:

44 —Pjötüpügue ngüenda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe ja va jogüts'ü. C'ü rí tsja, rí ma cja c'e mböcjimi rí ma jizhitsjë c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügue c'ua, c'ua ja nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbärã yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

45 O mbedye c'ua c'e bëzo. Zö vi xipji e Jesús c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda o mama c'ü mi cja e Jesús. Nguec'ua e Jesús dya cja mi sò ro zät'ã cja 'na jñiñi na ngueje texe c'o nte ya mi pärãji angueze. Nguec'ua je mi bübü nu ja dya cjó mi ndeñe. C'o nte c'o ja nde mi 'ñeje mi sät'ãji nu ja mi bübü e Jesús.

2

Jesús sana a un paralítico

1 'Ma ya vi cjogü ja nzi pa, e Jesús o nzhogü a Capernaum. O dyärãji c'ua mi mama c'o nte, ya vi zät'ã e Jesús nu cja c'e ngumü nu ja mi oxü. 2 O jmurü c'ua na puncjü nte nu ja mi bübü angueze. Me mi nzhüji, dya cja mi sò ro cjogüji cja ngoxtji. E Jesús ma zopjü c'o nte o jña Mizhocjimi. 3 Nuc'ua o ëjë nziyo bëzo c'o ma tuns'ü 'naja bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñömü. Ma sinpiji e Jesús. 4 Pero dya sò ja rvã tsjocüji cja o jmi e Jesús, na ngueje me mi nzhüji nu cja c'e ngumü. O ndes'ëji c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xã's'ãji c'ua c'o techo, cjanu o sjö'büji c'e bëzo co texe c'ü mi os'ü. 5 E Jesús o unü ngüenda, c'o bëzo ya vi 'ñejmeji

c'ü ro tsja angueze, ro jocü c'e bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo: —Nu'tsc'e sē, ró perdonats'ü in nzhubügue, eñe.

6 Xo mi junrü nu, ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O nguiññiji o dyönütsjëji a cjava: 7 “¿Jenga ña a cjanu ne bëzo nu ngueje Jesús? Chjëntjovi c'ü o zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sò cjó ra perdonao nzhübü; nguextjo Mizhocjimi c'ü sò.” 8 Exmi pärãtjo e Jesús c'o mi cjiñi anguezeji, nguec'ua o xipji c'ua:

—¿Jenga ìn cjiñiji a cjanu cja in mü'büji? 9 Ró xipji ne bëzo nu dya sò ra 'ñömü: “Ró perdonats'ü in nzhubügue.” Xo sò rá xipjigö ne bëzo: “Rí ñanga, rí chuns'ü yo ìn pjizhí, ma in nzungue.” ¿Ja ngue c'ü xenda na s'ezhi c'ü ra zädã? 10 Rvã ëcjö cja Mizhocjimi, rí negö rí pärãgueji sò rá perdonagö yo nzhübü, nguec'ua dyärãji dya c'ü rá xipji ne bëzo.

O xipji c'ua:

11 —Rí ñanga, chuns'ü nu in pjinguã nu ìn pjizhí, ma'a in nzumü, embe.

12 O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñömü; o nduns'ü o pjinguã c'ü mi pjizhí, cjanu o ma o ngumü. Texeji o jñandaji 'ma o nanga c'e bëzo. Me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo nunca rmí jandaji.

Jesús llama a Leví

13 E Jesús o ma na yeje a ñünü c'e zapjü a Galilea. Me mi jmurü c'o nte nu ja mi bübü. E Jesús o xöpüji c'ua. 14 O mbedye c'ua nu, e Jesús; o jñanda e Leví c'ü nu t'i e Alfeo. Je mi junrü nu ja mi cobra o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chjünt'ü ìn xütjügö.

Cjanu o böbü c'ua e Leví, o ndünt'ü a xütjü e Jesús.

15 'Na nu pa 'ma mi si xëdyi e Jesús cja o ngumü e Leví, mi cãrã

na puncjü c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o nte c'o mi xiji na s'o na ngueje dya mi sÿpÿji o ley c'o menzumü a Israel. 'Natjo c'ua mi siji xëdyi co e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Na ngueje na puncjü c'o mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. ¹⁶ Mi cãrã o fariseo c'o mi xöpü o ley c'o menzumü a Israel. O jñandaji 'natjo c'ua ma siji xëdyi e Jesús 'ñe c'o mi cobra contribución 'ñe c'o dya mi sÿpü o leyji. Nguec'ua o xipjiji c'ua c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga nin xöpütegejei 'natjo c'ua siji o xëdyi yo cobra o contribución 'ñejoyo dyaja yo na s'o'o?, eñe c'o fariseo.

¹⁷ E Jesús o dyärã c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu c'o dya sô'dyë, dya ni jyodü o médico c'o. C'o ni jyodü o médico ngueje c'o sô'dyë. Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o mama cja na jo, c'ü rvã ã rá xipji ra nzhogü o mü'bÿji cja Mizhocjimi; ngue c'o pãrã tÿ o nzhubü c'ü rvã ã rá xipji ra nzhogü o mü'bÿji.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁸ Mi mbempje c'o o discípulo e Juan 'ñe c'o fariseo. Nuc'ua o ëjë ja nzi nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—C'o o discípulo e Juan me mbempje c'o; me ötÿji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discípuogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o dyaja.

¹⁹ O ndünrÿ c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'naja së, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, ¿cjo ra ne ra mbempje c'o o dyoji? 'Ma ndânt'ã xe bübütyo c'e së a nde anguezeji, dya ra mbempjeji. ²⁰ Pero ra zädã c'o pa 'ma ra zinbiji c'e së. Nuc'ua cja ra mbempjeji 'ma.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na jña:

—'Ma cjó c'o cãjã 'naja zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra mbãt'ã c'ua co 'naja bitu c'ü cja dadyo. 'Ma

rga cjanu, ra ñungü c'e bitu c'ü cja dadyo; xenda ra xüt'ü c'ua c'e zëbitu. ²² Dya cjó xo xich'i o òt'apjü cja zëvota, na ngueje ro xüt'ü c'o zëvota, ro pjödü c'e t'apjü. O òt'apjü je xich'iji cja vota c'o cja dadyo, eñe.

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

²³ 'Na nu pa 'ma mi sÿya c'o menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogÿji c'ua ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tÿcÿji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, jo rron zaji. ²⁴ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji e Jesús, o mamaji:

—Jñanda yo in discípuogue, na tÿcÿji yo ñirëxü, maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sô rá cjaji a cjanu yo pa yo rí sÿyaji.

²⁵ O ndünrÿ c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ya i xörügejei nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji. ²⁶ O cjogÿ e David cja o ngumÿ Mizhocjimi nu ja ma sjü. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i c'o mi jÿsp'ÿji Mizhocjimi nu. O tsjaji 'ma mi mero ndamböcjimi e Abiatar. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó sô cjó ro zi c'o; nguextjo mböcjimi c'o sô ro zi c'o. Pero e David o zi; xo o unü o zi c'o mi dyoji angueze.

²⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mizhocjimi ot'ü o dyät'ã yo nte; cjanu o dyät'ã c'e pa c'ü ra sÿya yo nte. O tsja a cjanu ngue c'ua ra mbös'ü yo nte. Dya ot'ü o dyät'ã nu pa c'ü rí sÿyaji cja o dyät'ã c'ua yo nte ngue c'ua rvã zÿpÿji c'e pa. ²⁸ Nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi. Nguextjozgö sô rá mangö ja rgui sÿpÿji yo pa yo rí sÿyaji, embeji c'o fariseo.

3

El hombre de la mano seca

¹ Nuc'ua e Jesús o ma na yeje cja c'ü o nitsjimi anguezeji. Mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë. ² Xo mi cãrã nu, c'o nte c'o mi jodü

ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. Nguec'ua me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Xä'dägue a 'ñecjua.

⁴ Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü o xipji c'o nte:

—¿Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá pjös'üji yo ín minteji ngue c'ua dya ra ndüji, o rá pöt'üji?, eñe.

C'o nte dya pje o ndünrü c'o. O ngo't'ü o neji. ⁵ E Jesús o nguinch'i na jo c'o nte. Mi üdü c'ü, pero mi juentseji. Me mi cjiñi e Jesús na ngueje me ma me o mü'büji. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë; o jogü c'ua. ⁶ Pero c'o fariseo o mbedyeji cja c'e nitsjimi. O ma ñaji c'ua co nu c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Mi jodüji ja rvá mböt'üji e Jesús.

Mucha gente a la orilla del lago

⁷ E Jesús 'ñe c'o o discípulo o möji c'ua cja c'e zapjü a Galilea. Na puncjü nte c'o o ndünt'ü c'ua a xütjü. Mi menzumüji a Galilea. ⁸ 'Ma o dyäräji c'o mi cja e Jesús, xo o ëjë na puncjü nte c'o mi menzumü a Judea, 'ñe a Jerusalén, 'ñe a Idumea, 'ñe c'o mi menzumü a 'nanguarü a Jordán. Xo o ëjë c'o mi menzumü texe a ma a Tiro 'ñe a Sidón. O ë nuji e Jesús. ⁹ Me ma pizhi c'o nte c'o ma ëjë. E Jesús o xipji c'o o discípulo ro xöpcüji 'naja bü ngue c'ua dya ro s'is'iji. ¹⁰ Na ngueje na puncjü c'o ya vi jocü. Nguec'ua texe c'o mi sö'dyë me mi chütüji, mi ne ro zät'äji cja o jmi e Jesús, ro ndörüji. ¹¹ Nu c'o demonio 'ma o jñandaji e Jesús, o ndüñijömüji a jmi angueze. Mi mapjüji mi maji:

—Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi.

¹² E Jesús o huënc'h'iji o xipji c'ua c'ü dya cjó ro ma ngös'üji c'ü pje mi pjëzhi angueze.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹³ Nuc'ua, o ma e Jesús cja 'na t'ejë. O zojnü c'ua c'o bëzo c'o mi ne angueze. O möji nu ja mi bübü angueze. ¹⁴ Cjanu o 'ñeme c'ua doce c'o ro dyoji angueze. O xipji:

—Ró empc'egöji rí ma zopjügeji yo nte ín jñagö. ¹⁵ Xo rí da'c'üji rí mandaji ngue c'ua rí jocüji c'o sö'dyë, y rí pjongüji o demonio, embeji c'o.

¹⁶ Nuyo, ngue o tjü'ü c'o doce discípulo c'o o 'ñeme e Jesús: e Simón c'ü xo o jñusp'ü Pedro; ¹⁷ 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma; o t'ivi e Zebedeo. E Jesús o jñusp'üvi c'ü 'naja o tjüvi Boanerges. C'e tjü'ü ne ra mama ngue bëzo c'ü na zëzhi nza cja 'ma yürü e dyebe. ¹⁸ Xo o 'ñeme e Andrés 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo. Xo o 'ñeme e Tadeo 'ñe e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁹ Xo o 'ñeme e Judas Iscariote, nu c'ü ro nzhö e Jesús.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'naja ngumü. ²⁰ O ëjë c'ua na yeje me na puncjü nte. Nguec'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo dya mi sö ro ziji xëdyi. ²¹ Mi cārā c'o nte c'o mi mama c'ü ya mi loco e Jesús. Nu c'ü nu mamá e Jesús 'ñe c'o o cjuarma, 'ma o dyäräji c'ü mi mama c'o nte, o möji c'ua, ngue c'ua ro ma sijiji e Jesús.

²² Vi 'ñeje a Jerusalén c'o mi xöpü o ley yo menzumü a Israel. Mi mamaji:

—Bübü demonio cja o mü'bü ne Jesús. Nguetsjë e Satanás c'ü dya jo c'ü pjös'ü ne bëzo, nguec'ua pjongü o demonio.

²³ E Jesús o mat'tü c'ua c'o nte o xipjiji jña c'ü ro mbārāji pje mi mama angueze. O mama e Jesús:

—¿Ja rgá só e Satanás ra pjongü o demonio? Maco nguetsjë o mbëpji.

²⁴ Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o ri cārã nu. ²⁵ Cja 'na ngumü, 'ma ra pötca chütsjë c'o ri cārã nu, ra chjorüji 'ma. ²⁶ Xo nzitjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o demonio, xo ro chütsjëji. 'Ma rva cjanu, ¿ja xe rvá sö ro manda 'ma c'ü?

²⁷ 'Dya cjó só ra cjogü cja o ngumü 'naja bëzo c'ü me na zëzhi, cja rron jñünbü c'o ri pë's'i, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü o dyë c'e bëzo c'ü na zëzhi. Nguец'ua ra sö ra pönbü 'ma texe c'o ri pë's'i cja o ngumü.

²⁸ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'ts'iji, texe c'o na s'o c'o cja'a yo nte ra sö ra perdonaoji. Xo texe c'o me xipji na s'o jña, Mizhocjimi xo ra sö ra perdonaoji. ²⁹ Pero c'o ra zadü o Espiritu Mizhocjimi ra mamaji o bëpji o Espiritu Mizhocjimi ngueje o bëpji c'ü dya jo, nuc'o, dya ra perdonaoji. Nuc'o, tü o nzhubü c'ü dya ra perdonao Mizhocjimi.

³⁰ O mama a cjanu e Jesús na ngueje mi cārã c'o o mama: “Bübü demonio cja o mü'bü e Jesús.”

La madre y los hermanos de Jesús

³¹ O sājã c'ua c'ü nu mamá e Jesús, cja na 'ñeje c'o o cjuarma e Jesús. Mi böbütjoji a tji. O ndājãji c'ua c'ü ro ma xipji e Jesús ro mbedye ro ã ñaji.

³² Nu ja mi бүбү e Jesús mi junrü na puncjü o nte. O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin mamá 'ñe c'o nin cjuarma cārãji a tji, neji c'ü rí ñaji.

³³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Cjó ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö?

³⁴ O jñãnda c'ua c'o 'natjo c'ua mi junrüji. O mama:

—Je бүбү va yo ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö. ³⁵ Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e Mizhocjimi, nuc'o, ngueje mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cjügö c'o, 'ñe mi mamágö.

4

El ejemplo del sembrador

¹ E Jesús o ma na yeje cja c'e zapjü a Galilea. Mi xöpü c'o nte nu. Cjanu o jmurü na puncjü nte nu ja mi бүбү angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'na bü'ü; je o mimi nu. C'e bü mi бүбү cja ndeje. Texe c'o nte mi böbütjoji a ñünü cja c'e ndeje. ² Nuc'ua e Jesús o xipjiji na puncjü jña c'o mi ngue ejemplo. O xipjiji a cjava:

³ —Dyärãji c'ü rá xi'ts'iji: 'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. ⁴ Nuc'ua 'ma ya ma podü, бүбү o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ëjë c'ua c'o s'ü o mbëchiji c'o ts'indëxü. ⁵ Бүбү o ts'indëxü c'o je zobütjo cja o mborojjo nu ja dya ma pizhi o jö mü. Dya mezhe va mbes'e, na ngueje dya mi jäs'ã na puncjü jö mü. ⁶ Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyarü, o banü c'o ndëxü o dyot'üji. Na ngueje dya vi mbeje o dyüji. ⁷ Бүбү o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndöbidi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ndajme o nocü c'o bidyi, nguec'ua dya jyëzi ro nocü c'o ndëxü. Nguец'ua dya nguiji. ⁸ Бүбү o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jö mü. Nuc'o, o nocü, o jogü na jo. Nzi 'na c'o ndëxü c'o o mbes'e, бүбү c'o o unü treinta ts'indëxü. Dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

⁹ 'Ma o nguarü o xipjiji a cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'eji бүбү in tsögueji, rí dyärãji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

El propósito de los ejemplos

¹⁰ Nuc'ua 'ma ya mi бүбүtsjë e Jesús, o ëjë c'o doce discípulo, cja na

'ñeje ja nzi c'o dyaja nte c'o vi dyära c'o o mama e Jesús. O ē dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo i xitsijme?

¹¹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji o dya'c'üji Mizhocjimi rí pārāji c'ü dya mi pārā c'o nte 'ma ot'ü; o dya'c'üji rí pārāji c'ua ja ga manda Mizhocjimi. Yo dyaja nte, rí xipjigō o ejemplo yo. ¹² Ngue c'ua zō ra jñandaji y ra dyārāji, pero dya ra mbārāji pje ne ra mama yo jña. Na ngueje 'ma ro zo o mü'büji, ro nzhogū o mü'büji cja Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ro perdonao o nzhubüji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹³ Nuc'ua e Jesús xe o xipjiji:

—¿Cjo dya in pārāgueji pje ne ra mama yo jña yo cja ró xi'ts'iji? ¿Ja rgā sō rí pārāgueji pje ne ra mama yo dyaja ejemplo yo rá xi'ts'iji? ¹⁴ Nu c'o jña c'o ró xi'ts'iji je a cjava c'o: Nu c'ü podü o ts'indëxü chjëntjovi nu c'ü zopjü o jña Mizhocjimi yo nte. Nu c'o ts'indëxü ngueje o jña Mizhocjimi c'o. ¹⁵ O ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, chjëntjoji c'o nte c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua va ējē e Satanás c'ü dya jo, va ē jünbū c'o jña c'o bübü cja o mü'büji. ¹⁶ C'o ndëxü c'o o zobütjo cja mborajo, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua me mājā ga 'ñejme c'o. ¹⁷ Pero dya si'ch'i cja o mü'büji c'o jña. Nuc'ua 'ma ra ējē c'ü ra sufridoji 'ñe ra nuji na ü na ngue c'ü ni 'ñejmeji c'o jña, nuc'ua exta tōgüji, dya cja ra sidoji. ¹⁸ Nu c'o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyī, ngue c'o ärä o jña Mizhocjimi. ¹⁹ Pero me mbeñeji c'o o bēpjiji, 'ñe me jodüji ja rgā ndōjōji na puncjü o ch'opjü, 'ñe me mápāji yo bübü cja ne xoñijōmü; cjaji c'o netsjēji. Nguec'ua dya cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ²⁰ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma

jo jōmü ngue c'o nte c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'o, ejme co texe o mü'bü c'o. Nguec'ua cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Chjëntjoji c'o ndëxü c'o me xo jogü na jo. Bübü c'o o unü treinta ts'indëxü; dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

El ejemplo de la lámpara

²¹ Sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Ma tjütüji 'na sivi, dya co'büji co 'naja cja. Dya xo emeji a mbo cja 'na ngama. Je ē's'ēji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra jñandaji. ²² C'ua ja ga cja c'o, je xo ga cjatjonu in jñagō. Zō dya pārā dya yo nte, pje ne ra mama in jñagō, pero ra zādā 'ma ra mbārāji. Zō bübü o jña c'o dya mi pārāji 'ma ot'ü, pero ra xogü o ndö yo nte, ra unüji ngüenda ja ga cja. ²³ Nu'tsc'ejji bübü in tsōgueji, rí dyārāji na jo yo jña yo rí xi'tsc'ōji.

²⁴ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Rí dyätāji na jo yo o jña Mizhocjimi yo in ärāji; ra dya'c'üji mas rí pārāji. ²⁵ 'Ma rí unnc'ejji na jo ngüenda yo jña, Mizhocjimi ra dya'c'üji xenda rí tendiogueji yo. Zō in cjijñiji c'ü ya i pārāji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñünnc'üji 'ma c'ü ts'iquē c'ü ya in pārāji.

El ejemplo de la semilla que crece

²⁶ Xe o ña e Jesús o mama:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjëntjovi nza cja 'na bëzo c'ü podü o ndëxü cja o juajma. ²⁷ 'Ma xōmü jñi c'e bëzo. 'Ma ya ra jyas'ü, ra nanga ra ma pēpji. Nu c'o ndëxü c'o o mbodü nocü c'o. Pero dya pārā c'e bëzo ja ga mbes'e c'o, ni rí ngueje ja ga te'e c'o. ²⁸ Ngue e jōmü c'ü je cja pü ra te'e c'o ndëxü, 'ñe ra ngui'iji. Ot'ü ra mbes'e, nuc'ua ra nocü, cja rron c'os'ü o ngu'i'iji. Nuc'ua ya ra ngui' i o ndëxü. ²⁹ Nuc'ua 'ma ya ra jogüji ya ra ndagüji c'ua, na ngueje ya ni dyot'üji.

El ejemplo de la semilla de mostaza

³⁰ Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'ts'iji pje nza cja c'ü ni manda Mizhocjimi. ³¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjovi nza cja 'na ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü. O ndömortasa xenda ts'iquë cja yo dyaja ndöpjindyo. ³² Pero 'ma ra nocü, xenda na nojo yo, que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndä'ã yo. Nguec'ua ga ëjë yo s'ü ga dyät'ãji o t'oxüji nu.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³³ Na puncjü ejemplo c'o mi mama e Jesús ma xipji c'o nte o jña angueze. O xipjiji texe yo jña yo mi sô ro tendioji. ³⁴ Dya zopjüji ne ri 'naja jña c'ü dya ro jyëntspiji 'na ejemplo. Pero o xipji na jo c'o o discípulo ja cja. O xipjiji 'ma mi cārātsjëji.

Jesús calma el viento y las olas

³⁵ Nuc'ua c'ü nzhä'ã c'e pa'a c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Möjô je rá pes'eji 'nanguarü a manu cja ne zapjü, eñe.

³⁶ O 'ñezheji c'ua c'o nte. O dat'ü e Jesús cja 'na bü. C'o o discípulo xo o dat'üji nu, o möji e Jesús. Mi jārā nu, ja xe nzi o ts'ibü'ü c'o xo dat'ü c'o nte, xo möji e Jesús. ³⁷ Jo ni vü'ü c'ua 'na ndajma c'ü me ma zëzhi. Me mi pjô's'ü c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Mi cjjijñiji ro nizhi ndeje c'e bü'ü. ³⁸ E Jesús je mi orü cja o squina c'e bü'ü. Ma jñi. Mi jü's'ü o ñi cja 'na almada. C'o o discípulo o zopjüji c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ñanga. ¿Cjo dya in juentsquegöjme? 'Na rá tügöjme.

³⁹ O nanga c'ua e Jesús. O huënch'i c'e ndajma. O xipji c'e ndeje:

—Söya, juemegue.

Cjanu o böbü c'ua c'e ndajma; c'o ndeje, dya cja mi pjô's'ü. ⁴⁰ Nuc'ua

o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'eji, ¿jenga in süji? ¿Cjo dya in ejmezügöji rí pjô'c'ügöji?

⁴¹ C'o discípulo me mi süji, mi pötma mamaji:

—¿Pārā, pje pjëzhi ne Jesús? Maco manda ra böbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujyo, ätäji nu.

5

El hombre endemoniado de Gadara

¹ O zät'ãji c'ua a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü c'e zapjü a Galilea.

² 'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjë c'ua 'na bëzo c'ü je vi 'ñeje cja panteón cja campo santo. O ë chjëvi e Jesús. ³ Nu c'e bëzo, mi bübü demonio cja o mü'bü. Dya cja mi bübü cja ngumü c'e bëzo; ya je mi bübü cja panteón cja campo santo. Dya cja mi sô ro ndün't'üji co cadena. ⁴ Na ngueje ya ma puncjü vi ndün'tp'üji o dyë 'ñe o ngua co cadena. Nu c'e bëzo mi c'üdütjo c'o cadena. Dya mi sô ro zürüji.

⁵ Xömü ndempa mi nzhodü c'e bëzo cja t'eje 'ñe cja campo santo. Mi mapjü. Xo mi jüntsjë o ndojo cja rron dyodütsjë o ts'ingue. ⁶ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda e Jesús 'ma ma ëjë na jë. O cjuañi c'ua c'e bëzo. 'Ma o zät'ã a jmi e Jesús, cjanu o ndüñijömü nu. ⁷ O mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi a jens'e, ¿pje in pë'sc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacügö rá ma sufrido.

⁸ O mama a cjanu na ngueje e Jesús o mama:

—Nu'tsc'e demonio, pedyegue cja ne bëzo.

⁹ E Jesús o dyönü c'ua c'e demonio:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrú c'ua:

—Ni chjüzü Legión na ngueje na puncjüzüjme, eñe.

¹⁰ C'e demonio c'ü mi chjü Legión mi ötü na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda c'o demonio ro mbedyeji cja c'e xoñijö mü. ¹¹ Mi cãrã na puncjü o cuchi cja c'e teje ma ñõnñji. ¹² Nuc'ua c'o demonio o dyötüji e Jesús o xipjiji:

—Chãcjöjme nu cja yo cuchi ngue c'ua je rá quich'igöjme nu.

¹³ Nuc'ua e Jesús o jyëzi c'ua c'o demonio ro möji nu cja c'o cuchi. O mbedye c'ua c'o demonio cja o mü'bü c'e bëzo. Je ma nguich'iji c'ua cja c'o cuchi. Nuc'ua texe c'o cuchi cjanu o zöbuji cja c'e dyä'ä, o ma jyäji nu cja c'e ndeje. O tsjünt'üji nu. C'o cuchi mi sô yeje mil c'o.

¹⁴ O cjañi c'ua nu c'o mi c'as'ü c'o cuchi. O ma cöxteji cja c'e jñiñi 'ñe texetjo c'ua ja mi cjogüji. O mbedye c'ua c'o nte cja c'e jñiñi, o ma nuji pje na mbëjë c'o vi ts'a. ¹⁵ O zät'äji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chöt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o demonio. Mi junrü c'e bëzo, ya mi je'e o bitu, ya vi ndümbeñe. O züji c'ua. ¹⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma säjä ja va tsja e Jesús va pjongü c'o demonio c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo. Nde xipjiji ja va ma nguich'i c'o demonio cja c'o cuchi. ¹⁷ Nuc'ua c'o nte ya mbürü o dyötüji e Jesús ro mbedye nu ja je mi jnorü o xoñijö mü anguezeji.

¹⁸ O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi pjombgü demonio cja o mü'bü mi ötü e Jesús c'ü ro mëvi. ¹⁹ Pero e Jesús dya jyëzi ro mëvi, o xipji:

—Nzhogü, ma in nzungue. Rí xipji c'o in dyocjeji texe c'ua ja va juen'tsc'e Mizhocjimi 'ñe c'ua ja va mböxc'ü, embe.

²⁰ O ma c'ua c'e bëzo cja c'o dyëch'a jñiñi c'o xiji Decápolis, o ma mama texe c'o vi tsja e Jesús 'ma o jueunte. Texe c'o nte me mi dyönütsjéji ja va jocü e Jesús c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

²¹ 'Ma ya mi bübü e Jesús cja c'e bü, cjanu o möji c'ua c'ü 'na lado c'e zapjü. 'Ma o zät'äji nu, o jmurü c'ua na puncjü o nte a ñünü c'e ndeje nu ja mi bübü e Jesús. ²² O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi chjü Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi nu cja 'na nitsjimi a Israel. O jñanda mi bübü e Jesús, o ndüñijö mü c'ua cja o jmi. ²³ Mi mama c'e bëzo mi ötü e Jesús:

—Nu c'ü in xunt'igö ya ngue ra ndü. Xä'dä rí ma 'ñe's'e in dyë, ngue c'ua ra jogü y ra bübüto.

²⁴ O ma c'ua e Jesús, o mëvi c'e bëzo. Me ma puncjü nte mi pöji e Jesús, me mi chütüji ma möji. ²⁵ Xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cjë c'ü mi dagü o cji. ²⁶ Ya vi dyät'ä cja na puncjü o mé dico, hasta ya vi ndeze texe o merio. Pero dya cjó sö ro jocü; xenda mi cjatjo, sido mi sufrido. ²⁷ C'e ndixü o dyärã c'o mi mamaji c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua c'e ndixü je mi pa a xütjü e Jesús; o ndönbü c'ua o bitu. ²⁸ Na ngueje mi cjijñi c'e ndixü: “Nguextjo c'ü rá tjönbü o bitu nu, exta ndixqui”, eñe. ²⁹ Exo böbü c'ua c'o cji c'o mi dagü. Exo zö c'ua c'ü ya vi jogü c'o me mi sufrido. ³⁰ O mbärã e Jesús c'ü cjó c'o vi jocü. O ñezhe a nde c'o nte, o mama:

—¿Cjó ngue c'ü o ndöngü in bitu?

³¹ O ndünrü c'ua c'o o discípulo o xipjiji:

—Nu'tsc'e in cjague t'önü cjó ngue c'ü o ndö'tc'ü in bitu. Maco me nzhü'ü yo nte, me s'ixc'igüeji, embeji.

³² Pero e Jesús mi janda texe cja c'o nte ngue c'ua ro jñanda cjó mi ngue c'ü vi ndötpü o bitu. ³³ C'e ndixü mi pãrã c'ü ngue e Jesús vi jocü. Nguец'ua o ndüñijö mü cja o jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndönbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i. Nu c'e ndixü me mi sũ, me

mi mbĩ. ³⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixũ:

—Nu'tsc'e süngü, ya jotsc'e dya, na ngueje i 'ñejmezügö c'ü ro sö ro jo'c'üts'ü. Me rí mäjä rguí ma dya; dya cja rí sögue dya, c'ü me mi sufridogue.

³⁵ Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua 'naja c'ü je vi 'ñeje cja o ngumü e Jairo, o ã xipji e Jairo:

—Nu c'ü rvá êcjö, nu c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja ni jyodü rí xipji ne xöpüte ra êjë nu.

³⁶ E Jesús dya tsjapü ngüenda c'o mi mamaji. C'ü o tsja, o xipji c'e bëzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sü'ü. Extí jñunt'ü in mü'bü c'ü ra bübütjo c'ü in xunt'igüe.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidy e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo ro möji angueze. Nguextjo c'o o möji cja o ngumü c'e bëzo c'ü mi xo'ñi cja c'e nitsjimi. Dya jyëzi c'o dyaja ro möji.

³⁸ O zät'äji c'ua cja c'e ngumü. O jñanda e Jesús c'o nte c'o mi cärä nu, me mi mapjü ma huëpiji c'e añima. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo. O mama c'ua o xipjiji:

—¿Jenga me in mapjü gui huëpiji ne xunt'i? Dya tü nu, jñtjo.

⁴⁰ Nuc'ua c'o nte o ndenbetjoji e Jesús va tsjapüji burla. Nuc'ua e Jesús, c'ü o tsja, o pjongü a tji c'o nte. Cjanu o tsjocü c'ü nu papá 'ñe c'ü nu mamá c'e xunt'i, cja na 'ñe c'o jñi discípulo c'o mi dyoji e Jesús. Nuc'o, 'ñe e Jesús o cjogüji a mbo nu ja ma o'o c'e xunt'i. ⁴¹ Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë c'e xunt'i, o xipji:

—Talita, cumi, o 'ñembe.

C'o jña c'o, ne ra mama: Nu'tsc'e xunt'i, rí xi'ts'i, ñanga.

⁴² O nanga c'ua c'e xunt'i, o nzhodü c'ua. Ya mi pë's'i doce cjëë c'e xunt'i. Me co zü c'ua c'o mi cärä nu. Dya mi päräji pje ro nguijñiji.

⁴³ Nuc'ua o xipji e Jesús anguezeji c'ü dya cjö ro xipjiji c'ü vi jñandaji.

Cjanu o mama ro unüji pje ro zi c'e xunt'i.

6

Jesús en Nazaret

¹ Cjanu o mbedye c'ua nu e Jesús, o ma nu ja mi menzumü. O möji c'o o discípulo. ² Nuc'ua c'e pa c'ü mi sóyaji, o mbürü o xöpü yo nte a mbo cja c'e nitsjimi. Na puncjü nte c'o mi ärä, me mi öntsjëji mi mamaji:

—¿Cjó jíchi ne bëzo? ¿Ja va mbärä nu, 'ñe ja ga tsja c'o me na nojo c'o nunca rí ärägöji? ³ ¿Cjo dya nguejnu e yaxü nu, o t'i e María? ¿Cjo dya ngue nu cuarma e Jacobo 'ñe e José 'ñe e Judas 'ñe e Simón? ¿Cjo dya xo bübü c'o o cjü cja ne jñiñi va?, eñeji.

Nguec'ua ma ünbüji e Jesús. ⁴ E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—'Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue c'o o dyoji, ni ri ngue c'o ri cärä o ngumü, dya xo respetaoji c'ü, embeji.

⁵ E Jesús dya sö ro tsja c'o na nojo cja c'e jñiñi. Nguextjo o 'ñe's'e o dyë ja nzi c'o mi sö'dyë. O jocüji c'ua.

⁶ Me mi cjiñi e Jesús na ngueje dya mi ejmeji angueze. Nuc'ua e Jesús o ma cja c'o ts'ijñiñi c'o bëxtjo mi järä, o ma xöpü c'o nte.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁷ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro êjëji cja o jmi. Cjanu o ndäjäji c'ua nde yeje nde yeje ro ma zopjüji c'o nte. Xo o unüji c'ü ja rvá sö ro pjongüji o demonio cja o mü'bü yo nte. ⁸ O xipjiji, dya pje ro ndunüji c'o rví jyodüji cja 'ñiji. Nguextjo 'na ch'äjä c'ü ro jñünü nzi 'najaji. Dya ro ndunüji xëdyi ne ri ngueje merio. Dya xo ro nganaji mape. ⁹ Nguextjo o tjäza ro ndin'ch'iji. Dya xo ro jyänspl'ä o bituji. ¹⁰ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Cja ngumü c'ua ja rí sät'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ñe rí

pedyeji, dya rí pötqueji ngumü rgui oxqueji. ¹¹ 'Ma rí sätc'ejí cja 'na jñiñi, 'ma dya ra säc'ejí, 'ma dya ra dyä'tc'äji c'o rí xipjiji, rí pedyeji 'ma nu. Rí jyä'bäji o jömü c'o ya rgui jyäs'ä in cuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, que vi tsjaji na s'o, dya säc'ejí. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra sufrido c'o cãrã c'e jñiñi c'ü, que na ngueje ra sufrido c'o mi cãrã a Sodoma, 'ñe a Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguã na ngueje c'ü me ma s'oji.

¹² Nuc'ua c'o discipulo o möji c'ua. O ma zopjüji c'o nte. Mi xipjiji c'ü mi jyodü ro nzhogü o mü'büji. ¹³ Mi pjongüji na puncjü o demonio cja o mü'bü c'o nte. Xo mi cosp'üji aceite na puncjü c'o mi sö'dyë, y o jocüji.

La muerte de Juan el Bautista

¹⁴ E Herodes c'ü mi manda a Galilea, o dyärã texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús, na ngueje texetjo me mi mama c'o nte c'o. O mama c'ua e Herodes:

—E Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndeje, ya tetjo, ya bübüjtjo na yeje. Nguec'ua na zëzhi angueze ga tsja'a na puncjü c'o na nojo, embeji.

¹⁵ Bübü c'o mi mama:

—C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë na yeje.

Dyaja c'o mi mama:

—Ngueje 'naja profeta c'ü chjëntjovi nza cja c'o profeta c'o mi cãrã mi jinguã.

¹⁶ Pero e Herodes 'ma o dyärã o mama:

—C'ü cja'a yo, ngueje e Juan c'ü ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Ya te'etjo c'ü, embeji.

¹⁷ Ngue e Herodes c'ü vi manda o ma zürüji e Juan; cjanu o ngot'üji c'ua a pjörü. O tsja a cjanu e Herodes na ngueje, 'ma xe mi bübüjtjo e Juan, e Herodes vi chjüntüvi c'ü nu bëpe c'ü mi chjü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ü nu cjuarma e Herodes.

¹⁸ Nguec'ua o mama e Juan o xipji e Herodes:

—Dya sö rí 'ñejegue nu su nin cjuarma, embe.

¹⁹ Nuc'ua e Herodías me mi ünmbü e Juan. Me mi ne ro mbö't'ü, pero dya mi sö. ²⁰ Na ngueje e Herodes mi sũ e Juan, na ngueje mi pãrã mi ngueje 'naja bëzo c'ü mi cja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua e Herodes dya mi jëzi cjó pje ro tsjapü e Juan. Me mi mäjã e Herodes ma dyärã c'o mi mama e Juan, pero dya go creo na ngueje mi yembeñe. ²¹ O ë c'ua 'na nu pa'a, o chöt'ü e Herodías ja rvã mbö't'ü e Juan. C'e pa c'ü, vi säs'ã o cjë e Herodes. O tsja mbaxua e Herodes. O zojnü c'o mi menzumü a Galilea c'o pje mi pjëzhi 'ñe c'o jmu 'ñe c'o comandante. ²² Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o ë neme a jmi nu c'o mi cãrã cja c'e mbaxua. Me go mäjã c'ua e Herodes 'ñe c'o mi cãrã nu. Nuc'ua e Herodes c'ü mi rey o xipji c'e xunt'i:

—Dyötcü texe c'ü rí ñe, nde rá da'c'ü.

²³ Xo o mama:

—C'ua ga mbãrã Cjimi 'ma pje rí dyötcü, zö ri ngue nde'e c'o rí mandagö, nutscö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

²⁴ O mbedye c'ua c'e xunt'i, o ma xipji c'ü nu mamá:

—Xitsi, çpje rá ötü e Herodes?

O ndünrü c'ua c'ü nu mamá o xipji:

—Dyötpü o ñi e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte.

²⁵ Nuc'ua nzi va cjogü c'e xunt'i nu ja mi bübü c'e rey Herodes, o xipji:

—Rí negö extí dyacü o ñi e Juan c'ü mi jichi yo nte, jñüncü cja 'na tramojmü, eñe c'e xunt'i.

²⁶ Me co nguiñi c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädã Cjimi, 'ñe c'ü ya vi dyärã c'o nte c'o ma cãã nu; nguec'ua dya o ne ro xipji c'e xunt'i c'ü dya ro unü.

²⁷ C'e rey jo ndäjã c'ua 'na xondaro

c'ü ro ma jñüpcü o ñi e Juan. O ma c'ua c'e xondaro, o ma jñüpcü o ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ²⁸ Cjanu o jün c'ua cja 'na tramojmü, cjanu o unü c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

²⁹ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan, 'ma o dyärä mi mamaji c'ü vi bö't'ü e Juan, o möji o ma nduns'üji o cuerpo. Cjanu o ma dyögüji c'ua.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

³⁰ Nuc'ua c'o discípulo c'o vi ndäjä e Jesús o nzhogüji nu ja mi бүбү angueze, o xipjiji e Jesús texe c'o vi tsajji 'ñe c'o vi xöpüji c'o nte. ³¹ Ma puncjü nte c'o mi ma mi 'ñeje, nguec'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo dya mi sö ro ziji xëdyi. Nguec'ua o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo: —Möjö nu ja dya cjó ndeñe. Rá cärätsjéji nu ngue c'ua rá söyaji 'na ndajme, eñe.

³² O mötsjéji c'ua cja 'naja bü o zät'äji nu ja dya mi cärä o nte. ³³ Na puncjü nte c'o o jñanda 'ma o möji. O mbäräji mi ngueje e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Nguec'ua c'o nte o mbedyeji cja c'o jñiñi o nzhodütjoji va möji. Ot'ü o zät'ä c'o nte nu ja ro zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo. ³⁴ 'Ma o mbes'e e Jesús cja c'e bü, o jñanda ya mi cärä na puncjü nte. Mi chjëntjoji nza cja o ndënchjürü 'ma dya cjó pjörü. E Jesús me mi juentse c'o nte. O mbürü o xöpüji c'ua, o xipjiji na puncjü jña. ³⁵ Nuc'ua 'ma ya o nzhä'ä, o ëjë c'o o discípulo e Jesús cja o jmi angueze, o xipjiji:

—Ya nzhä'ä. Nu va rí cäräji, ndajyadü va. ³⁶ Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, 'ñe a ma a ñünü c'ua ja cärä o nte, ngue c'ua ra ndömüji pje ra ziji.

³⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji: —Nu'tsc'eji rí unügueji pje ra ziji. Anguezeji o ndünrüji o mamaji:

—¿Cjo in ne rá ma tömjme ye mil mbëxo o tjömëch'i c'ü rá unüjme c'ü ra ziji?

³⁸ O ndünrü c'ua e Jesús, o dyönüji:

—¿Ja nzi tjömëch'i in jünji? Ma ñuji.

O ma nuji c'ua. Cjanu o ëji c'ua, o mamaji:

—Rí jünjme tsi'ch'a tjömëch'i cja na yeje jmö'ö.

³⁹ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji yo nte ra mimiji cja o t'ëbi. Nde ra jyadüji rgá mimiji, embeji.

⁴⁰ Nuc'ua c'o nte o mimiji. O xögüji, бүбү c'o nde mi ciento va mimiji. Бүбү c'o nde mi cincuenta va mimiji. ⁴¹ Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjömëch'i 'ñe c'o yeje jmö. Cjanu o nä's'ä c'ua a jens'e va unü na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. Xo o xënmbiji texeji c'o yeje jmö'ö. ⁴² O ziji texeji o nijmiji. ⁴³ Nuc'ua c'o discípulo o nguis'iji c'ua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö c'o o mboncjütjo. O nizhitjo doce bos'i. ⁴⁴ Nu c'o bëzo c'o o zi c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö mi sö tsi'ch'a mil.

Jesús camina sobre el agua

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o xänbä c'o o discípulo ro dat'üji cja c'e bü'ü, ro möji a Betsaida cja c'ü 'nanguarü c'e tazapjü. Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discípulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngumüji. ⁴⁶ Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'na t'eje, o ma dyötü Mizhocjimi. ⁴⁷ Nuc'ua 'ma ya vi xömü, nu c'e bü'ü ya mi pa a nde cja c'e tazapjü. Pero e Jesús mi 'natsjë a ñünü cja c'e ndeje. ⁴⁸ O jñanda e Jesús dya mi sö c'o o discípulo ro ndütüji c'e bü na ngueje c'e ndajma mi 'ñeje nu ja mi möji. Nuc'ua 'ma ya ma 'ñetsajömmü, o ma e Jesús mi nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma nu ja ma cä'ä c'o o discípulo cja c'e bü'ü. Mi ne ro cjogütjo e Jesús. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nuc'ua c'o o discípulo, 'ma o jñandaji ma

nzhodü e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, mi cjiññiji mi ngueje 'na piche. Me co züji texeji. O mapjüji o mamaji:

—Chjä, 'na piche nu va ë nu, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o zopjüji o xipjiji:

—Nguezgö. Zëchi in mü'büji, dya rí sügueji.

⁵¹ O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü nu ja ma cã'ã c'o o discipulo. O söya c'ua c'e ndajma. C'o discipulo me mi süji me mi dyönütsjëji ja va zädä c'ü o söya c'e ndajma. ⁵² Na ngueje dya mi pärãji pje mi ne ro mama 'ma o tsjapü e Jesús o puncjü c'o tjömëch'i. Ma me o mü'büji, dya mi sö ro nguiññiji pje mi ne ro mama c'o na nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

⁵³ O zät'ãji c'ua cja 'nanguarü c'e zapjü cja c'e xoñijömmü c'ü xiji Genesaret. O ndün't'üji na jo c'e bü'ü. ⁵⁴ Ma o mbes'eji cja c'e bü'ü, c'o nte c'o mi cãrã nu, exo mbãrãji mi ngue e Jesús c'ü vi säjä. ⁵⁵ O ma cöxteji texe cja c'e jñiñi. Cjanu o mbürü o sinpiji e Jesús c'o mi sö'dyë co texe c'o ma os'üji. O sinpiji nu c'ua ja mi ärãji mi bübü e Jesús. ⁵⁶ Texe c'ua ja mi sät'ã e Jesús, cja o ts'ijñiñi 'ñe cja o ndajñiñi 'ñe cja o ngumü c'o mi jãrãtsjë cja batjü, mi emeji nu c'o mi sö'dyë cja o 'ñiji. C'o nte o dyötüji e Jesús c'ü ro ndötpüji zö ri nguextjo o fleco c'ü o bitu angueze. Texe c'o o ndötpü, o ndis'i c'o.

7

Lo que hace impuro al hombre

¹ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o säjäji cja e Jesús. ² O jñandaji c'ü dya o xindyë c'o o discipulo e Jesús ante c'ü ro ziji o xëdyi. ³ Nu c'o fariseo 'ñe c'o dyaja menzumü a Israel mi cjaji c'ua ja nzi ma tsja o tjürü c'o o mboxtitaji. Nguec'ua dya ra ziji xëdyi 'ma dya ot'ü ra xindyëji. ⁴ Ma ra nzhögüji

cja chöjmü, cja ra ziji xëdyi 'ma ya ra nguarü ra xindyëji na jo. Na puncjü tjürü c'o mi süpüji. Mi xibiji o xalo 'ñe o s'ãbã 'ñe o mojmü c'o mi dyavo metal. ⁵ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o xipjiji e Jesús o mamaji:

—¿Jenga yo in discipulogue, dya süpüji yo tjürü yo o zocüzüji c'o mi tataji? Maco dya xindyëji 'ma siji o xëdyi.

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cjaqueji c'ü me na jotsc'eji, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama e Isaías c'ü ja ga cjatsc'eji. O mama a cjava va pätpä Mizhocjimi:

Nujoyo nte yo, sücö yo, pero nguextjo co o neji.

O mü'büji, na jë jyadü co nuzgö.

⁷ Bë ga zücö yo. Jizhiji yo o tjürü o nte, cjaqueji c'ü ri ngueje o jña Mizhocjimi yo jizhiji, eñe e Isaías.

⁸ Dya in cjaji c'ü manda Mizhocjimi. Ngueje c'o o tjürü yo nte c'o in cjaji.

⁹ Xo o xipjiji:

—In cjiññiji na jo c'ü in cjaji. Dya in cjaqueji ngüenda c'ü manda Mizhocjimi, ngue c'ua gui tsjatsjëji in chjürüji. ¹⁰ O mama a cjava e Moisés: "S'iyaji nin tataji, 'ñe nin nanaji. C'ü ra zadü nu tata o nu nana, ra mböt'üji c'ü", eñe e Moisés. ¹¹ Pero nu'tsc'eji in mangujeji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, sö ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: "Dya sö rá pjöxc'üvi. Ya ró mama rá unügö Mizhocjimi texe c'o ro sö ro da'c'üvi", ra 'ñembevi. ¹² Nguec'ua dya cja in jëziji pje xe ra unü c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. ¹³ A cjanu in cjaqueji c'ü dya ni muvi c'ü mama Mizhocjimi, na ngueje in jizhiji yo o tjürü c'o nin mboxtitaji. Na puncjü c'o in cjaji a cjanu.

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji na yeje c'o nte:

—Chëzhiji a 'ñecjua. Dyätcäji in texeji, ngue c'ua ri päräji ja ga cja'a. ¹⁵ Dya ngueje o jñönü c'o ra zi 'na nte c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o. C'ü ra tsjapü ra tsja na s'o, ngue c'o na s'o c'o ra nguijñi a mbo o mü'bü. ¹⁶ Nu'tsc'ejji bübü in tsöji, ri dyäräji yo jña yo.

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o xögü cja c'o nte, o cjogü a mbo c'e ngumü. Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús o dyönüji pje mi ne ro mama c'o jña c'o cja vi mama angueze. ¹⁸⁻¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo 'ñetsc'ejji xo bē'tsc'ejji ri pärägueji ja cja c'o jña c'o cja ró mangó? O jñönü c'o si 'naja nte, dya s'onbü o mü'bü, na ngueje je sät'ä cja o pjeme, y je nde ni mbedye a ndü'bü c'o.

A cjanu o mama e Jesús c'ü nde na jo texe o jñönü c'o pje nde si yo nte. ²⁰ Xe o ña e Jesús o mama:

—Nu c'o bübü cja o mü'bü 'na nte ngue c'o ni s'onbü c'e nte c'ü. ²¹⁻²² Na ngueje je ngueje cja o mü'bü yo nte, nu ja ni 'ñeje c'o pjeñe c'o na s'o, nguec'ua ga tsäji o ndixü, 'ñe yo ndixü tsäji o bëzo, 'ñe cjaji a cjanu c'o pje nde na s'o, 'ñe pje c'o pönüji, 'ñe pöt'üteji, 'ñe nepeji c'o pē's'i yo nu minteji, 'ñe nuji na ü, 'ñe ojnüteji, 'ñe cjaji texe c'o va ëjē o pjeñeji, dya c'a's'üji, 'ñe envidiaji, 'ñe santeji, 'ñe cjaüpütsjēji na nojo, 'ñe dya päräji pje na mbëjē c'o na jo. ²³ Texe yo na s'o nguejyo ni s'odü o mü'bü 'naja nte, na ngueje je ni 'ñeje cja o mü'bü.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²⁴ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón. O cjogü a mbo cja 'na ngumü. Mi ne c'ü dya cjó ro mbärä cjo mi bübü nu; pero o mbäräji. ²⁵ 'Naja ndixü o dyärä mi mamaji mi bübü e Jesús. C'ü o ts'ixunt'i c'e ndixü mi bübü demonio cja o mü'bü. Nuc'ua c'e ndixü o ma nu ja mi bübü e Jesús;

o ndüñijöümü cja o jmi. ²⁶ C'e ndixü je mi menzumü a Fenicia c'ü tsja a Siria. Dya mi menzumü cja c'o mi Israel. C'e ndixü o dyötü e Jesús ro pjongü c'e demonio cja c'ü nu ts'ixunt'i. ²⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ot'ü ra zi'i yo t'i; na ngueje dya jo ra jñünbüji o xëdyi yo t'i, c'ü ra panbaji o dyo'o.

²⁸ O ndünrü c'ua c'e ndixü o xipji:

—Jägä, na cjuana c'ü in mangue, in Jmuts'ügö. Pero zö jyentsquijme dyo'o c'o in menzumügueji a Israel, in pärägue ja ga cja yo dyo'o, si'iji c'o ngünxëdyi c'o jábä cja mexa, c'o jä'bä c'o ts'it'i.

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja gui mangue. Nguec'ua sö ri nzhogü cja in nzungue. C'e demonio ya mbedye cja in xunt'i.

³⁰ O ma c'ua c'e ndixü, o zät'ä o ngumü. O nu'u ya vi mbedye c'e demonio cja c'e xunt'i, ya mi söya c'e xunt'i.

Jesús sana a un sordomudo

³¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye na yeje cja c'o jñiñi c'o mi järä a Tiro, o cjogü cja c'o jñiñi c'o mi järä a Sidón 'ñe a Decápolis. O zät'ä cja c'e zapjü a Galilea. ³² O sinpiji c'ua 'naja bëzo c'ü mi ngogö, xo mi c'üjne c'e bëzo. O dyötüji e Jesús ro 'ñe's'e o dyē cja c'e bëzo. ³³ E Jesús o xöcü c'ua c'e bëzo c'ü mi ngogö. O c'ua't'ä c'ua o ñidyē cja o ngō'ō. Cjanu o zos'ü o ñidyē, o ndötpü c'ua o c'ijñi c'e bëzo. ³⁴ O nä's'ä c'ua a jens'e e Jesús. O yeya, o mama c'ua:

—Efata, eñe.

C'e jña ne ra mama: “Xogü.”

³⁵ Ya o dyärä c'ua c'e bëzo. Xo o jogü c'ua o c'ijñi, o ña c'ua na jo. ³⁶ E Jesús o manda c'ua c'ü dya cjó ro ma xipjiji c'ü vi tsja angueze. Pero 'ma o xipjiji dya ro mamaji, xenda mi mamaji c'ua. ³⁷ Me mi sü c'ua c'o nte, mi mamaji:

—Me na jo texe yo cja'a ne bëzo nu. Cjapü ra dyärä yo ngogö, 'ñejoyo ngone cjapü ra ña'a.

8

Jesús da de comer a cuatro mil personas

¹ Dya mezhe c'ua, o jmurü na yeje na puncjü o nte. Mi ojtjo pje ro ziji. Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o o discípulo c'ü je ro chëzhiji cja o jmi, cjanu o xipjiji:

² —Rí juentscö yo nte, na ngueje ya pa jñipa c'ü ya ró cārāgöji va, y dya cja jünji pje ra ziji. ³ 'Ma rá tājāji ra möji o ngumüji c'ü dya ra ziji o xëdyi, ra tögüji cja 'ñiji. Cārā yo vi 'ñeje na jë.

⁴ O ndünrü c'ua c'o o discípulo o xipjiji e Jesús:

—¿Ja ri bübü va o tjömëch'i c'ü rguü nijmi yo nte yo na puncjü? Na ngueje rí cārāgöji va cja ne ndajadü.

⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja nzi tjömëch'i in jüngueji?

Anguezeji o mamaji:

—Yenhotjo yo rí jünjme.

⁶ Nuc'ua e Jesús o manda c'ua c'o nte ro mimiji a jömmü. Cjanu o jñü c'ua c'o yencho tjömëch'i. Cjanu o unü na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i, cjanu o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'ua c'o nte'e. ⁷ Xo mi jünji ja nzi ts'ijmō. E Jesús xo o unü na pöjö Mizhocjimi c'o jmō, cjanu o xipji c'o o discípulo xo ro unüji c'ua c'o nte. ⁸ O ziji c'ua; o nijmiji na jo. Nuc'ua o nguis'itjoji c'ua c'o ts'ipëraso c'o vi mboncjütjo. O nizhi yencho bos'i c'o. ⁹ Nu c'o nte c'o o zi, mi nziyo mil c'o. Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o nte ro möji o ngumüji. ¹⁰ Cjanu o dat'ü c'ua cja c'e bü'ü co c'o o discípulo. O möji c'ua cja c'o jñiñi a ma a Dalmanuta.

Los fariseos piden una señal milagrosa

¹¹ 'Ma ya vi zāt'āji nu, o säjä c'ua c'o fariseo. O ē zōji o jña e Jesús. O dyötüji c'ü pje ro jñandaji c'ü rví 'ñeje a jens'e, ngue c'ua ro mbārāji pje mi pjëzhi e Jesús. ¹² O yeya e Jesús o xipjiji:

—Yo nte yo cārā yo cjë dya, ¿jenga örüji pje ra jñandaji ngue c'ua ra mbārāji pje pjëtscö? Na cjuana c'ü rí mangö, dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji.

¹³ O ma c'ua e Jesús o zogütjo c'o fariseo. O dat'ü cja c'e bü, o möji c'o o discípulo c'ü 'na lado cja c'e zapjü.

La levadura de los fariseos

¹⁴ C'o o discípulo e Jesús, 'natjo tjömëch'i c'ü vi jñünüji 'ma o dat'üji cja c'e bü, na ngueje vi jyombeñeji. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötöpüji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o o levadura e Herodes.

¹⁶ C'o discípulo mi pötma mamaji:

—Xitscöji a cjanu ne Jesús, na ngueje c'ü dya ró jüngöji o tjömëch'i.

¹⁷ Mi pārā e Jesús c'ü mi cijijñiji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in pötqui mamaji na ngue c'ü dya i jñüji o tjömëch'i? ¿Cjo dya be in pārāgueji c'ü sō rá da'c'ejí c'ü rí si'iji? ¿Cjo ya me na me in mü'bügueji? ¹⁸ ¿Cjo dya in jandagueji co in chöji? Bübü in tsöji. ¿Cjo dya pje in ärāji? ¿Cjo dya in mbeñeji? ¹⁹ Nu 'ma ró xënmbi c'o tsi'ch'a tjömëch'i, o nijmi c'o tsi'ch'a mil o bëzo. ¿Ja nzi bos'i o ts'ipëraso c'o i tsis'iji?

Anguezeji o ndünrüji o xipjiji:

—O nizhi doce c'o bos'i c'o o mboncjü.

²⁰ Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu 'ma ró xënmbi c'o yencho tjömëch'i, o nijmi c'o nziyo mil o bëzo. ¿Ja nzi o bos'i o ts'ipëraso c'o i tsis'iji?

Anguezeji o ndünrüji o xipjiji:

—O nizhi yencho c'o bos'i c'o o mboncjü.

²¹ Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo dya be in tendioji ja cja c'ü rí xi'ts'igöji?

Jesús sana a un ciego en Betsaida

²² Nuc'ua o zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo a Betsaida. C'o nte o sinpiji 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö. Mi ötüji e Jesús ro 'ñe's'e o dyë cja c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. ²³ Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë, o zidyí a ññü cja c'e jñiñi. Cjanu o ngosp'ü c'ijñi o ndö'ö. Cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyë'ë. O mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, ¿cjo ya in janda?

²⁴ O ndünrú c'ua c'e bëzo o mama:

—Rí jandagö yo bëzo; 'ñetse nza cja za'a. Pero nzhodüji.

²⁵ Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e na yeje o dyë cja o ndö c'e ndëzhö. O nguinch'i c'ua na jë c'e bëzo. O jogü o ndö'ö. Ya ndäcä c'ua na jo texe. ²⁶ E Jesús o ndäjä c'ua cja o ngumü. O mama e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Dya rí sät'ä cja c'e jñiñi. Dya cjó rí ma xipji nu, c'o ró cjagö.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

²⁷ Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o möji cja c'o jñiñi c'o tsja a Cesarea de Filipo. 'Ma mi pöji cja 'ñiji o tsja t'önü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—¿Pje mama yo nte pjëtsigö?

²⁸ O ndünrú c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte. Dyaja c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Dyaja c'o mama ngue'tsc'e 'naja c'o profeta c'o mi cärä mi jinguä.

²⁹ O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Natsc'ëji, ¿pje in mangueji? ¿Pje pjëtsigö?

O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñempc'ëgue Mizhocjimi rí mandague.

³⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo c'ü dya cjó ro xipjiji c'ü mi ngue Cristo c'ü.

Jesús anuncia su muerte

³¹ Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo c'ü mi jyodü ro zädä. O xipjiji:

—Nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, ni jyodü me rá sufridogö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda c'o tita c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjagö. Nuzgö ra mbötcügöji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tegö rá bübütjo na yeje.

³² O xipjiji na jo'o yo jña'a yo. Nuc'ua e Pedro o xöcü 'na lado e Jesús, y o mbürü o hüench'i. ³³ O ñezhe c'ua e Jesús, o jñanda c'o dyaja o discípulo. O mama c'ua e Jesús o huëch'i e Pedro:

—C'ueñe cja in jmgö, Satanás. Nu c'ü in cjiñigüe, dya pje ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi; ngueje c'ü je cjiñi yo nte.

³⁴ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'ua c'o nte 'ñe c'o o discípulo; o xipjiji:

—'Ma cjó c'o ne ra ndünt'ü in xütjügö, dya ra tsja c'ua ja nzi ga netsjë. Ra bübü dispuesto ra sufrido o ra ndü. Y ra ndenngue co nutscö. ³⁵ Na ngueje nu c'o dya bübü dispuesto ra sufrido o ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübütjoji. Pero nu c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni 'ñejmezügöji 'ñe c'ü ni xipjiji yo nte xo ra 'ñejmezüji, ra chöt'üji c'ü rguí bübütjoji. ³⁶ Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijöümü, pero 'ma ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte, ¿pje rví muvi?

³⁷ Na ngueje, 'ma ya jyëzi Mizhocjimi 'na nte, dya ra sö c'e nte pje ra unü Mizhocjimi ngue c'ua ra ë bübü Mizhocjimi co angueze.

³⁸ Yo pa dya yo, ya mbëtspiji o jña Mizhocjimi; me cjaji na s'o. Nu c'ü ra tseje rgá 'ñejmezü 'ñe in jñagö, nuzgö dya rá recibido angueze 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Rá ëcjö na yeje; c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, je rga cjazgö nu

'ma rá ěcjō. Rá ěcjō co o anxē Mizhocjimi; me rrā zōzgōjme.

9

¹ Xo o mama e Jesús:

—Na cjuana rí xi'tsc'ōji, bübü nu yo cārã va, yo dya ra ndũ'ũ hasta 'ma cja ra nu'uji ja ga cja 'ma ra manda Mizhocjimi co texe o poder.

La transfiguración de Jesús

² Ma ya vi cjogü ñanto pa, e Jesús o zidy e Pedro ñe e Jacobo ñe e Juan. O mōtsjēji cja 'na t'eje c'ü me ma ndã'ã. 'Ma mi jandaji, nangua o pōtũ c'ua o jmi e Jesús. ³ Xo pōtũ c'ua ja ma ñetse o bitu, me mi juēs'i, me ma t'ōxü nza cja xitsji. Ni ri 'naja mbedye cja ne xoñijōmũ c'ü ra tsjapü me rrã t'ōxü a cjanu. ⁴ Jo ni ñetse c'ua e Elías ñe e Moisés, mi ñaji e Jesús. ⁵ Nuc'ua o ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, me na jo rí cārãgōji va. Rá ät'äjme jñi ts'ingumũ co dyēza. 'Naja c'ü rá ä'tc'ōjme, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Elías, eñe.

⁶ O mama a cjanu e Pedro na ngueje me mi sũ angueze ñe c'o yeje c'o mi dyoji. Nguec'ua dya mi pãrã pje ro mama. ⁷ O sãjä c'ua 'na ngōmũ c'ü o ě ngobũ anguezeji. O dyärãji c'ua 'na jña cja c'e ngōmũ c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igō nu me rí s'iya. Dyätãji angueze.

⁸ Nuc'ua 'ma o ndãcã c'o discípulo, dya cja jñandaji e Moisés ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús c'ü mi bübü.

⁹ Nuc'ua 'ma ya ma sjōbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya cjó rí xipjiji yo cja i jñandaji. Nutscö rvã ěcjō cja Mizhocjimi. 'Ma rá tũgō, rá tegō na yeje. Cja rí xipjiji 'ma yo nte.

¹⁰ Nguec'ua mi cjiñitsjēji c'o vi jñandaji. Dya cjó mi xipjiji. Pero mi pōtma mamaji pje mi ne ro mama

c'ü ro te'e cja c'o añima. ¹¹ Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyodũ ot'ũ ra ějē na yeje e Elías, cja rron ějē e Cristo?

¹² O ndünrũ c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ũ ra ějē na yeje e Elías ra ě jocü texe. ¿Pje mama cja o jña Mizhocjimi? Mama a cjava c'ü me rá sufridogō, nutscö rvã ěcjō cja Mizhocjimi. Xo ra tsjacüji c'ü dya pje ni muvizügō. ¹³ Nuzgō rí xi'tsc'ōji, e Elías ya ějē na yeje c'ü. O tsjapüji c'ü me mi ne anguezeji, c'ua ja nzi ga t'opjũ c'ü ro tsjapüji.

Jesús sana a un muchacho que tiene un espíritu malo

¹⁴ Nuc'ua 'ma o zãt'ãji nu ja mi cārã c'o dyaja discípulo, o jñandaji na puncjũ nte c'o ya vi jmurũ nu. Mi cārã nu c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Mi sōji jña co c'o discípulo. ¹⁵ Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji e Jesús, me co mäjãji. O cjuañiji o ma zenguaji angueze. ¹⁶ Nuc'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'e jña c'ü in mangueji?

¹⁷ O ndünrũ c'ua 'naja bēzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mama:

—Xöpüte, ró sin'c'igō ín ch'igō na ngueje bübü demonio cja o mü'bũ c'ü cjavü ra ngone. ¹⁸ C'e demonio texe c'ua ja pēnch'i me cjavü ra ñus'ũ. Me pjont'ũ pjügü a ne'e. Me s'i'ch'i o s'ibi; me zēchi o cuerpo. Ró xipji yo in discipulogue ro pjombgüji c'e demonio; dya sō ra pjongüji, eñe.

¹⁹ O ndünrũ c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cãrãji yo cjē dya, dya in ejmeji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjōxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cãrãgōji, ya mezhe rí pē'sc'ō paciencia co nu'tsc'eji. Sinquiji ne t'i'i.

²⁰ O sinpiji c'ua. C'e demonio 'ma o jñanda e Jesús, exo tsjavü o mbi'ch'i c'e t'i. O nügü c'e t'i; mi ñus'ũ. Me mi pjont'ũ pjügü a ne'e.

²¹ Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü, o xipji c'ü nu tata c'e t'i'i:

—¿Jinguã ndeze o mbürü c'ü sufrido a cjanu ne t'i'?

O ndünrü c'ua c'ü nu tata c'e t'i o mama:

—Ndeze 'ma cja mi ts'it'i me sufrido a cjanu. ²² C'e demonio ya na puncjü ga tsjapü ga zo'o cja sivi 'ñe cja ndeje, ngue c'ua ra mbö't'ü. Nu 'ma sö pje rí tsjague, juentsquegöbe, pjöxcügöbe.

²³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—In öngü, ¿cjo sö pje rá cjagö? Rí önnc'ügö, nu'tsc'e, ¿cjo ra sö rí 'ñejmegue Mizhocjimi? Nu c'ü ejme Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsja texe c'o ra dyötü.

²⁴ Exo mapjü c'ua na jens'e c'ü nu tata c'e t'i, o mama:

—Rí ejmegö Mizhocjimi. Pero bëtsi, nguec'ua rí ö'tc'ügö rí pjöxcü rá ejmegö Mizhocjimi texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

²⁵ Nuc'ua 'ma o jñanda e Jesús ma jmurü na puncjü nte, o huënch'i c'ua c'e demonio, o xipji:

—Nu'tsc'e demonio in cja pü ra ngone 'ñe ra ngögö ne t'i, rí mandats'ü rí pedye cja ne t'i. Y dya cja nzho xe rí tsich'i cja o mü'bü.

²⁶ Nuc'ua c'e demonio o mapjü; o tsjapü me mi mbi'ch'i c'e t'i. Cjanu o mbedye c'ua c'e demonio. Nuc'ua o jändü c'e t'i. Mi nza cja c'ü ya vi ndü. Nguec'ua na puncjü nte c'o mi mama: “Ya ndü'ü.” ²⁷ Nuc'ua e Jesús o pënch'p'i a dyë'e, o xos'ü. O böbü c'ua c'e t'i'i.

²⁸ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo cja c'e ngümü nu ja mi oxü. C'o o discípulo o xipjitsjëji c'ua:

—¿Jenga dya sö ro pjombgüjme c'e demonio?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Na demonio nza cja nu c'ü cja ró pjongü, dya cjó ra sö ra pjongü 'ma dya ra dyötü Mizhocjimi 'ñe ra mbempje.

Jesús anuncia otra vez su muerte

³⁰ Nuc'ua o möji a ma a Galilea. E Jesús dya mi ne cjó ro mbârã ja mi bübü angueze. ³¹ Na ngueje mi xöpü c'o o discípulo. O xipjiji:

—Nutsco rvá ecjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetjogö, embeji.

³² Anguezeji, dya mi pârãji pje mi ne ro mama c'o jña c'o. Mi süji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

³³ E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zät'äji a Capernaum. 'Ma ya mi cãrãji cja ngümü, o mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'o mi mamagueji 'ma ma ëji cja 'ñiji?

³⁴ C'o discípulo dya ndünrüji na ngueje vi pötva dyönüji cja 'ñiji cjó ngue nza texeji ro nguejme na nojo. ³⁵ Nuc'ua o mimi e Jesús, cjanu o ma't'ü c'ua c'o doce discípulo o xipjiji:

—'Ma cjó ne ra nguejme na nojo, ni jyodü dya ra tsjapü na nojo; ra pjöxte, ra mbös'ü texe yo nu minteji.

³⁶ Nuc'ua e Jesús o ziji c'ua 'na ts'it'i. O 'ñeme c'ua a nde nu ja mi cãrãji. O ndës'i c'ua. Cjanu o xipjiji:

³⁷ —'Naja nte c'ü s'iya 'naja yo ts'it'i na ngueje c'ü ejmezügö c'e nte, nguetscö s'iyazü. 'Ma cjó c'o s'iyazü, dya nguextjozügö c'ü s'iya, xo s'iya Mizhocjimi c'ü o ndäcjä va cja ne xoñijömü.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

³⁸ O mama c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nännc'ägue in chjü ma pjongü yo demonio. Ró xipjijme c'ü dya ro tsja a cjanu na ngueje, dya rí dyocjöji c'ü.

³⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí ts'a's'üji c'e nte. Na ngueje dya cjó nãngä in chjügö ga

tsja c'o na nojo, nuc'ua cja rron mama na s'ozügö. ⁴⁰ Na ngueje nu c'ü dya nugüji na ü, ngue in dyocjöji c'ü. ⁴¹ Na cjuana rí xijí'ts'iji, nu c'ü ra dya'c'üji ndeje rí siji na ngueje in ntets'üji nutscö e Cristo, nuc'ü, Mizhocjimi ra ngö't'ü c'ü.

El peligro de caer en pecado

⁴² "Ma cjó c'o ra tsjapü ra tsja na s'o 'naja yo ts'iqué yo ejmezügö, xenda rvá jo ro jyü'tp'üji 'na travacjünü o dyizi c'e nte c'ü, cja rron pant'aji c'ua cja trazapjü, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o 'naja c'ü ejmezügö. ⁴³ Maco in mamaji ngue in dyéji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma bübütjoji co Mizhocjimi c'ü rí 'natjo in dyéji que na ngueje ri bübü nza yeje in dyéji ri möji a linfiernu cja c'e sivi c'ü dya ra juench'e. ⁴⁴ Cja c'e lugar, dya tû c'o dyoxü c'o já'á cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁵ Maco in mamaji ngue in cuaji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma bübütjoji co Mizhocjimi c'ü rí docuaji que na ngueje ri bübü nza yeje in cuaji, ra pantc'aji cja c'e sivi c'ü dya ra juench'e. ⁴⁶ Cja c'e lugar, dya tû c'o dyoxü c'o já'á cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁷ Maco in mamaji ngue in chöji cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma. Xenda na jo rí tsjogüji nu ja manda Mizhocjimi c'ü rí 'natjo in chöji que na ngueje ri bübü nza yeje in chöji, ra pantc'aji cja c'e sivi a linfiernu. ⁴⁸ Cja c'e lugar, dya tû c'o dyoxü c'o já'á cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e.

⁴⁹ 'Mi jinguã mi tjüt'üji o animal c'o mi untüji Mizhocjimi; xo mi ü's'üji ö c'o. Textets'üji in chjentjoji c'o animal c'o mi tjüt'üji na ngueje rí tsjogüji na puncjü c'o na s'ëzhi. ⁵⁰ Na jo o ö'ö. Pero 'ma rrã 'hué'ë c'o ö'ö, ¿ja xe rgá öxcü 'ma? Nu'tsc'ëji ni jyodü rí chjëntjoji c'e ö'ö c'ü na quijmi. Ni jyodü rí pötqui ñe'ëji.

10

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Nuc'ua o mbedye c'ua nu, e Jesús. O ma cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea. O mbes'e c'ü 'nanguarü c'e ndare a Jordán. Nuc'ua na yeje o jmurü na puncjü nte nu ja mi bübü e Jesús, c'ua ja nzi va jmurüji nu ja ot'ü mi bübü. O xöpüji c'ua ja nzi va xöpü c'o dyaja nte. ² O säjä c'ua c'o fariseo. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús. C'ü mi 'ñejeji, ngue c'ü ro zöji e Jesús. Mi cjiññiji 'na ro jyopü c'ü ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi, cjo na jo 'na bëzo ra mbëzi nu su'u?

³ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Pje mama cja yo mandamiento yo o dyopjü e Moisés?

⁴ O mama c'ua c'o fariseo:

—E Moisés o unü sjëtsi e bëzo ro unü xiscöma c'ü rví mbëzi nu su.

⁵ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji me na me in mü'büji, dya in s'iyaji c'o nin suji, nguec'ua o dya'c'ëji sjëtsi e Moisés rí pëziji c'o. ⁶ Pero 'ma o mbürü o ngãrã yo nte, dya ma cjanu. Na ngueje ndeze 'ma ot'ü, Mizhocjimi o 'ñeme e bëzo 'ñe e ndixü. ⁷ Nguec'ua nu yo bëzo ga zogüji nu tata 'ñe nu nana, ga mimivi c'ü nu su. ⁸ C'o mi yeje ya rí 'natjo o ts'inguevi. Dya cja ri yeje, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua. ⁹ Nu c'o o tsjapü Mizhocjimi ra 'natjovi, dya ra xöcü e bëzo.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'na ngumü. Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji ja ma cja c'o cja vi mama. ¹¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ü ra mbëzi nu su, cja rron chjüntüvi c'ü 'naja ndixü, tsãjä ndixü 'ma c'ü. ¹² Nu 'ma ngueje e ndixü ra mbëzi nu xïra cja rron chjüntüvi c'ü 'naja bëzo, tsãjä bëzo 'ma c'e ndixü c'ü.

Jesús bendice a los niños

13 Ma ějě c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyě anguezeji ro dyötpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma o jñandaji c'o, o huĕnch'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i. 14 Pero e Jesús 'ma o jñanda c'ü mi cja c'o o discípulo, o üdü c'ua. O xipjiji:

—Jyĕziji yo ts'it'i ra ěji cja ín jmigö; dya rí ts'a's'üji yo, na ngueje nu c'o va ěě co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o c'apü Mizhocjimi o nte c'o. 15 Na cjuana rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o dya ra ěě co nuzgö c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, 'ma dya ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätä, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte, eñe e Jesús.

16 Nuc'ua o ndĕs'i c'ua nzi 'naja c'o ts'it'i. O 'ñe's'e o dyě anguezeji o dyötpüji Mizhocjimi nzi 'naja.

Un joven rico habla con Jesús

17 'Ma ya mi pedye e Jesús ro ma cja 'ñiji, o cjuañi 'na bëzo o säjä nu ja mi bübü e Jesús. O ndüñijö mü cja o jmi, cjanu o mama c'ua:

—Na jots'ügue, xöpüte. ¿Pje na mbĕ c'ü rá c'agö ngue c'ua ra ch'acü rá bübütjo co Mizhocjimi para siempre?

18 E Jesús o xipji:

—¿Jenga ín xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo'o; nguextjo Mizhocjimi. 19 In pārāgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya c'üji. Mama a cjava c'o: “Dya rí tsāji ndixü; yo ndixü dya ra tsājäji bëzo. Dya rí pö't'üteji. Dya pje rí pönüji. Dya rí xos'üji bëchjine. Dya cjó rí dyonpüji. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji.”

20 O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Xöpüte, texe yo, ya nde ró c'agö yo ndeze 'ma cja rmí ts'iquĕgö.

21 E Jesús 'ma o jñanda c'e bëzo, o ne'e, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xe bëzhi 'naja c'ü rí tsjague. Ma pögue texe c'o ín pĕ's'i, unügue c'o dya pje pĕ's'i. A cjanu rí

pĕ's'igue a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrí 'ñecje rí chjünt'ü ín xütjügö.

22 Nuc'ua 'ma o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndumü va ma'a, na ngueje mi pĕ's'i na puncjü.

23 Nuc'ua e Jesús o jñanda texe c'o mi cārā nu, o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nu c'o me pĕ's'i na puncjü, me na s'ĕzhi c'ü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra dyätäji angueze.

24 'Ma o dyärä c'o discípulo c'o vi mama e Jesús, o züji. Pero e Jesús o xipjiji na yeje:

—Nu'tsc'ĕji ín ch'its'üji, me na s'ĕzhi c'ü ra tsjapü o nte Mizhocjimi nu c'o cjiñi me ra mbös'üji c'o pĕ's'iji. 25 'Naja camello, dya sö ra cjögü cja o xägö 'na dyepjadü. Je xo ga cjatjonu 'na nte c'ü pĕ's'i na puncjü, dya sö ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

26 Nuc'ua anguezeji xenda mi süji c'ua. O mamaji:

—'Ma a cjanu, ¿cjó ngue c'ü ra sö ra jogü o mü'bü?

27 E Jesús cjanu o jñandaji c'ua, o xipjiji:

—Dya cjó sö yo nte ra jocütsjĕ o mü'bü; pero Mizhocjimi sö ra jopcü o mü'büji. Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe.

28 O mama c'ua e Pedro:

—Nutscöjme ró sogüjme texe c'o mi pĕ's'ijme ngue c'ua rí tjünt'ügöjme ín xütjügue.

29 O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Cārā c'o ejmezügö c'o ra zopjü ín jñagö yo nte. Nguec'ua ra zogü o ngümüji, o nu cjuarmaji, o nu cjuji, o nu 'ninzhömüji, o nu cjujuĕji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu t'iji, o o juajmaji. 30 C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrā puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü mi pĕ's'iji 'ma ot'ü. Ra ch'unüji o ngümüji, 'ñe nu cjuarmaji, 'ñe nu cjuji, 'ñe nu 'ninzhömüji, 'ñe nu cjujuĕji, 'ñe nu nanaji, 'ñe nu t'iji, 'ñe o juajmaji. Xo ra nuji na ü; ra tsja yo

nte. Xo ra ch'unüji c'ü rguí bübütjoji co Mizhocjimi. ³¹ Je a cjanu, c'o cjavü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³² E Jesús 'ñe c'o o discípulo mi pöji cja 'ñiji, mi cjins'iji a ma a Jerusalén. Mi ot'ü a xoñi e Jesús. Me mi sũ c'o discípulo 'ñe c'o nte c'o mi tjünt'ü a xütjü. Nuc'ua e Jesús o xöcü c'o doce o discípulo, o ñatsjéji o xipjiji c'ü ro tsjavü c'o nte ro sufre angeuze. ³³ O xipjiji a cjava:

—Ya rrá möjö a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügöji nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja o dyë c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra jñüncöji ngüenda c'ü rguí mbötcöji. Ra nzhögügöji c'ua cja o dyë c'o dya menzumü a Israel. ³⁴ Me ra tsjacüji burla ra zoxcüji, ra ndaxcüji o chirrio, ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje.

Jacobo y Juan piden un favor

³⁵ Nuc'ua e Jacobo co e Juan, c'o o t'i e Zebedeo, o chëzhivi a jmi e Jesús. O xipjivi:

—Nu'tsc'e, xöpüte, rí negöbe rí tsjacübe 'na favor nu rá ö'tc'übe.

³⁶ O ndünrö c'ua e Jesús o xipjivi:
—¿Pje na mbëjë c'ü in nevi rá cja c'üvi?

³⁷ O ndünrövi o xipjivi:

—Dyacübe sjëtsi rá mimigöbe nu ja rí mandague; 'naja cja in jodyë, 'naja cja c'ü 'naja in dyë.

³⁸ O ndünrö c'ua e Jesús o xipji c'o yeje o discípulo:

—Dya in unnc'evi ngüenda c'ü in ötcügövi. Nuzgö rá sufridogö c'o ra tsjacü yo nte; y rá tügö. Nu'tsc'evi dya, ¿cjo ra sö rí sufridovi c'o?

³⁹ O ndünrövi c'ua:

—Jägä, ra sözübe, eñevi.

Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—Nuzgö rá sufridogö y rá tügö. Jä, na cjuana xo rí sufridoguevi y rí chüguevi. ⁴⁰ Pero dya nguezgö tocazü rá unü cjö ra mimi cja in jodyë, ne ri ngue c'ü 'nanguarü. Nguextjo c'ü mi Tatagö c'ü ya jua-jnü cjö ra mimi nu.

⁴¹ Nuc'ua c'o dyëch'a discípulo 'ma o dyäräji, o mbürü o ünbüji c'ua e Jacobo 'ñe e Juan. ⁴² Pero e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo ro chëzhiji, cjanu o xipjiji c'ua:

—In pärägueji ja cja c'o pje nde pjëzhi cja yo nte yo dya pärä Mizhocjimi, cjavüji yo nte ra tsjaji c'ü mandaji. Y xipjiji ra tsjaji c'o söji me na jyü. ⁴³ Nu'tsc'ëji, dya rga cjatsc'ëji c'ua nzi ga cja c'o pje pjëzhi. 'Ma bübütsc'ëji 'naja c'ü ne ra tsjavü na nojo a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandats'üji. ⁴⁴ Y c'o ra ne ra tsja in xoñigueji, ni jyodü ra mbë'pc'iji c'o, dya me ra mandats'üji. ⁴⁵ Nutscö c'ü rvá ěcjö cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mbëpqui yo nte'e; ngue c'ü rá pëpcö yo. Xo rvá ěcjö rá tügö, ngue c'ua rá cjö'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte'e, c'ü rga emeji libre, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Jesús sana a Bartimeo el ciego

⁴⁶ O zät'äji c'ua a Jericó. Nuc'ua o mbedyeji nu, e Jesús 'ñe c'o o discípulo 'ñe na puncjü nte. Cja c'e 'ñiji c'ü mi pöji, mi junrö 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö c'ü mi chjü Bartimeo. Mi ngueje nu t'i e Timeo. Mi örü o merio. ⁴⁷ C'e bëzo 'ma o dyärä mi ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret c'ü ma cjogü, o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁸ Na puncjü c'o nte o huënc'h'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁹ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Ma't'üji ne bëzo ra chëzhi cja ín jmigö.

O ma't'üji c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o xipjiji:

—Böbü dya, mama e Jesús rí chëzhigue cja o jmi. Jñunt'ü in mü'bügue ra joguts'ü.

⁵⁰ Nuc'ua c'e bëzo o ngama c'ü mi tëjë. Exco böbü c'ua o chëzhi cja e Jesús. ⁵¹ Nuc'ua o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

—¿Pje ín ne c'ü rá cja'c'ü?

O ndünrü c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o mama:

—Xöpüte, rí negö rí cocüzü ín chö rá janda.

⁵² E Jesús o xipji c'ua:

—Sö rí mague dya. Ya na jots'ü na ngueje i 'ñejme c'ü ro jo'c'üts'ü.

Jo ni zätä c'ua o ndö c'e bëzo, ya jñanda c'ua. Cjanu o ndünt'ü a xütjü e Jesús nu ja mi ma'a.

11

Jesús entra en Jerusalén

¹ Nuc'ua o zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania a jmi c'e t'eye c'ü ni chjü Olivos; ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'ua yeje c'o o discípulo. ² Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu järä a xojñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na burru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, jo rri sijivi. ³ Nu 'ma cjó c'o ra dyönn'c'üvi: “¿Jenga ín xäpcävi ne burru?”, ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ü ín Jmugöji c'ü ni jyodü; pero jo rá ë socüts'ütjojme”, rí 'ñembevi c'o.

⁴ O mëvi c'ua, o chöt'üvi c'e burru. Mi 'nünt'ü a jmi 'na ngoxtji nu ja mi cjogü 'na 'ñiji. O xäpcävi c'ua. ⁵ Nu c'o mi cärä nu, bübü c'o o xipjivi:

—¿Pje na cjaguevi? ¿Jenga na xäpcävi ne burru?

⁶ Anguezevi o ndünrivi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. Nguet'ua va jyéziji o mëvi c'ua. ⁷ O sijivi c'ua c'e burru cja e Jesús. Cjanu o ngäsp'ävi c'o mi tëjëvi cja xütjü c'e burru. Nuc'ua o chägä c'ua e Jesús. ⁸ Ma puncjü nte c'o mi pöji. Dyaja c'o mi xí'mi o bituji cja c'e 'ñiji; dyaja c'o mi ocü o dyëza mi xí'p'íji.

⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xojñi, 'ñe c'o ma bëpja, mi mapjüji mi mamaji:

—Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. ¹⁰ Me na jo c'ua ja rgá manda nu; ra manda c'ua ja nzi va manda ín mboxtitaji e David. Me na nojo Mizhocjimi.

¹¹ Nuc'ua o zät'ä e Jesús a Jerusalén. O cjogü c'ua a mbo cja c'e templo. O nu'u texe c'o mi cjaji nu. Ya mi nzhä'a, ngue c'ua o mbedye nu o ma a Betania. O möji c'o doce o discípulo.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹² Nuc'ua c'ü na jyas'ü, o mbedyeji a Betania o möji a Jerusalén, ya mi sant'a e Jesús. ¹³ O jñanda c'ua na jë mi 'ne'e 'na za'a c'ü mi ngue higo c'ü mi cans'a o xi. O ma nu'u cjo ri quis'i c'e higo. 'Ma o zät'ä cja c'e higo, o chöt'ü mi nguextjo o xi c'o mi cans'a; na ngueje dya mi ngueje o pa'a c'o quis'i o higo. ¹⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja ra nguis'its'ü c'ü cjó ra zi'i, embe.

O dyärä c'o o discípulo.

Jesús purifica el templo

¹⁵ O zät'äji c'ua a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo cja c'e templo, cjanu o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, 'ñe c'o pje nde ma tömü nu. Xo o tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, 'ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹⁶ Y dya mi jëzi cjó pje ro ndunü a mbo cja c'e templo. ¹⁷ O xöpü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: “Nu ín nzungö ngue ngümü c'ua ja ra dyötü Mizhocjimi yo nte yo cãrã texe cja ne xofñjömü”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'eji na cjacütjoji nu ín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngümü o mbë'ë c'ua ja tsjõjõji, embeji c'o.

¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyärãji c'o mi mama e Jesús; nguec'ua mi jodüji ja rvã mbõt'üji angueze. Anguezeji me mi sñji na ngueje texe c'o nte me mi mäjã ma dyärãji c'o jña c'o mi mama e Jesús. ¹⁹ Nuc'ua c'ü nzhã'ã o mbedye e Jesús 'ñe c'o o discípulo cja c'e jñiñi.

La higuera se seca

²⁰ Nuc'ua 'ma o cjogüji c'ü na jyas'ü o jñandaji c'e higo; ya vi dyot'ü na jo texe. ²¹ O mbeñe c'ua e Pedro 'ma ot'ü o nuji c'e higo; o mama c'ua o xipji e Jesús:

—Xöpüte, jñanda ne higo nu i xipji c'ü dya cja ro nguis'i, ya o dyot'ü.

²² O ndünrũ c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ni jyodü rí jñunt'ü in mü'büji ra dya c'üji Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötüji. ²³ Na cjuana rí xi'ts'igõji, 'ma rí jñunt'ü in mü'bügueji c'ü ra zädã c'ü in mangueji, y 'ma dya rí yembeñeji, ra sõ rí xipjiji ne t'eje nu: “C'ueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua, c'ua ja gui mangueji. ²⁴ Nguec'ua rí xi'ts'igõji, texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, rí jñunt'ü in mü'bügueji c'ü ya o dya c'üji Mizhocjimi c'ü i dyötüji. Nuc'ua ra zädã a cjanu. ²⁵ 'Ma in ötüji Mizhocjimi, ni jyodü rí perdonaoji 'ma cjõ pje o tsja c'eji. Ngue c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e xo ra perdonaots'üji in nzhubügueji. ²⁶ Pero 'ma dya rí perdonaogueji c'ü cjõ pje cja c'üji, dya xo ra perdonaots'üji in nzhübüji 'ma, c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e.

La autoridad de Jesús

²⁷ O zãt'ãji c'ua a Jerusalén. 'Ma mi nzhodü e Jesús a mbo c'e templo, o ëjẽ c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o tita, o sãjãji cja o jmi e Jesús. ²⁸ O dyönüji: —Nu'tsc'e rí xitscõjme pje pjẽ'tsc'e nguec'ua in cjague yo. ¿Cjõ ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

²⁹ O ndünrũ c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önnc'ügõji 'naja t'önü. 'Ma rí xitscõji c'ü rá önnc'üji, xo rá xi'tscõji 'ma c'ü pje pjẽtscõ nguec'ua rí cjagõ yo. ³⁰ ¿Cjõ o 'ñeme e Juan mi jichi yo nte cja ndeje? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte? Xitscõji xã, embeji.

³¹ Anguezeji mi pötü ma mamaji c'ua:

—Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscõji: “¿Jenga dya i 'ñejmegueji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgõji. ³² Y 'ma rá mamaji ngueje yo nte c'o o 'ñeme e Juan, dya xo ra sõ, eñeji ma mantsjẽji.

Na ngueje mi sñji yo nte pje c'o ro tsjapüji. Na ngueje yo nte mi ejmeji na cjuana mi profeta e Juan. ³³ O ndünrũ c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Dya rí pãrãgõjme cjõ 'ñeme e Juan, eñeji.

Xo o ndünrũ c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tscõji pje pjẽtscõ nguec'ua rí cjagõ yo.

12

El ejemplo de los trabajadores malvados

¹ Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi tjẽ 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma, cjanu o ngot'ü c'ua. Cjanu o dyõ'bü nu ja ro yödüji c'o uva. Cjanu o ndã's'ã c'ua 'naja ts'ingümü nu ja ro mimi c'ü ro mbõrũ cja c'e juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbẽpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jẽ. ² Nuc'ua 'ma

ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndäjä 'naja o mbëppi o ma'a nu ja mi pëpiji c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. ³Nuc'ua c'o mi pëpi c'o uva o zürüji c'e mbëppi c'ü cja vi säjä. O mbäräji c'e mbëppi; cjanu o pjongüji. Dya pje unüji. ⁴Nuc'ua c'e lamu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëppi. 'Ma o zät'ä nu ja mi pëpiji c'o uva, o s'onbüji o ñi'i; me co tsjapüji na s'o. ⁵Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëppi. Nuc'ü, o mböt'üji c'ü. C'e lamu xe o ndäjä na puncjü c'o dyaja o mbëppi. Pero c'o mi pëpi c'o uva, nde o tsjapüji na s'o. Dyaja c'o o mbäräji; dyaja c'o o mböt'üji.

⁶'Nu c'e lamu, xe mi büntjo 'naja c'ü xe ro ndäjä. Mi ngueje nu t'i'i c'ü me mi s'iya. O ndäjä c'ua c'e t'i'i. O mama c'e lamu: "Nu nu in ch'igö, ra dyätäji nu." ⁷Pero 'ma o zät'ä c'e t'i, c'o mi pëpi c'o uva o pötva mamaji: "Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne juajma ra tsjapü o tsjaja. Mö rá pöt'üji ngue c'ua rá cjapcöji in tsjacjöji ne juajma", eñeji. ⁸Nuc'ua o zürüji c'e t'i. O mböt'üji. Cjanu o pjongüji o cuerpo cja c'e juajma.

⁹Xe sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo in pärägueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü o pëpi c'o uva? C'ü ra tsja, ra ë mböt'üji. Nuc'ua cja rron unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

¹⁰¿Cjo dya i xörügueji c'o ya t'opjü? Je mama a cjava c'o: Nu c'e ndojo c'ü dya ne c'o mi jäbä c'e ngumü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina c'ü.

¹¹Ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü o tsja a cjanu.

Nguec'ua me rí cjiñji jenga va tsja a cjanu, eñe o jña Mizhocjimi.

¹²Nuc'ua mi jodüji ja rvá zürüji e Jesús. Na ngueje 'ma o mama e Jesús c'e ejemplo, o mbäräji c'ü mi nguetsjä anguezeji vi jyëtsiji c'o mi

pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngueje me mi süji c'o nte. O jyëziji c'ua, o möji.

El asunto de los impuestos

¹³Nuc'ua o ndäjäji c'ua cja e Jesús, ja nzi o fariseo 'ñe c'o político c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Ro ma tsjapüji t'onü e Jesús. Ro dyäräji c'ua, xama pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sò ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁴O zät'äji cja e Jesús o xipjiji:

—Xöpüte, rí pärägöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue. In xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Dya cjó in sügue rí zopjü, na ngueje dya in cjaque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. Nguec'ua rí xitsijme pje in cjiñigüe, ¿cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e rey César o maxque jiyö?, eñeji.

¹⁵Pero e Jesús ya xmi pätpä c'ü ma s'o c'o mi mbeñeji. Nguec'ua o xipjiji:

—¿Jenga chaque in önnüji? Jñüncüji 'na merio ngue c'ua rá nu'u.

¹⁶O ma jünpüji c'ua 'naja merio. Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

¹⁷O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

Me co nguiñji c'ua c'ü vi ndünrü e Jesús.

La pregunta sobre la resurrección

¹⁸C'o saduceo mi mamaji c'ü dya ra sò ra te yo añima. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o dyönüji:

¹⁹—Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja in leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñeju t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua

c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tju c'ü ra jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁰ Mi bübü yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejui t'i c'ü nu su. ²¹ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i. Je xo va cjatjonu c'ü na jñi. ²² Nde va cjatjoji c'ua nza yenchoji. O chjüntüji c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ²³ Nguec'ua rí önnc'üjme, 'ma ra te c'o añima, ¿cjo ngue c'ü ra tsjapü nu su nza yenchoji? Na ngueje nza yenchoji nde o tsjapüji o suji, eñe c'o saduceo.

²⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—In jyopüji na ngueje, dya in unnc'ejí ngüenda pje ne ra mama o jña Mizhocjimi; dya xo in pärägueji ja ga cja c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. ²⁵ Yo nte chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji, chjüntpüji. Pero 'ma ra te'e c'o añima, dya cja ra chjüntüji a cjanu. Na ngueje ri chjëntjoji nza cja c'o o anxe Mizhocjimi c'o cärä a jens'e. ²⁶ Exi 'mārätjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o añima. ¿Cjo dya i xörügueji c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjé c'e bidyi? O dyopjü e Moisés ja va zopjü Mizhocjimi. O mama a cjava Mizhocjimi: “Nguezgö o Mizhocjimi e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob.” ²⁷ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o añima, ngue o Mizhocjimi c'o bübüjtjo. Nguec'ua exi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübüjtjoji y ra tetjoji. Nu'tsc'ejí me in jyopüji, dya in cjiññi na jo, eñe e Jesús.

El mandamiento más importante

²⁸ O säjä c'ua 'naja c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyärä 'ma mi söji o jña'a, y o mbärä vi ndünrü na jo e Jesús. O chëzhi c'ua cja o jmi e Jesús, o dyönü:

—¿Ja ngue c'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi je mama a cjava: “Dyäräji, nu'tsc'ejí in menzumüji a Israel. Mizhocjimi c'ü ngueje in Jmugöji, 'natjo c'ü. ³⁰ Nguec'ua rí ñegueji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe c'ü na zë'ts'iji.” Nujnu nguejnu xenda ni muvi yo o ley Mizhocjimi. ³¹ C'ü na yeje o ley Mizhocjimi, chjëntjovi nu cja ró xi'ts'iji. Je mama a cjava: “Rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjëgeji”, eñe Mizhocjimi. Ojtjo xe 'naja o ley Mizhocjimi c'ü xenda ni muvi nza cja yo.

³² Nuc'ua o mama c'e bëzo c'ü mi xöpü o ley Mizhocjimi:

—Xöpüte, na cjuana c'ü in mangue. 'Natjo Mizhocjimi. Dya bübü xe 'naja c'ü ri Mizhocjimi. ³³ C'ü rá neji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe c'ü na zëtsiji, y rá s'iyaji in minteji c'ua ja nzi rgä s'iyatsjëji, ngue c'o xenda ni muvi. Xenda ni muvi que na ngueje texe c'o animal c'o rá pö't'üji cja rron tjü'tp'üji Mizhocjimi, 'ñe c'o pje nde rá unüji.

³⁴ Nuc'ua 'ma o dyärä e Jesús vi ndünrü na jo c'e bëzo, o xipji c'ua:

—Dya nda bë'ts'i c'ü ra tsja c'ü o t'its'ü Mizhocjimi c'ü manda texe.

Nuc'ua dya cjo cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

³⁵ E Jesús ma xöpü c'o nte cja c'e templo o xipji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbëche cja e David. ³⁶ Maco nguetsjé e David o mama a cjava 'ma o 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi: Mizhocjimi o zopjü c'ü in Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö. Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi.

³⁷ E David o nädä e Cristo o mama: “Ngue ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?

C'o nte c'o mi ärä, ma puncjüji. Me mi mäjä ma dyäräji c'o mi mama e Jesús.

Jesús acusa a los maestros de la ley

³⁸ E Jesús 'ma ma xöpüji o xipjiji: —Rí pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cja püji na nojoji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjó ra mbësp'iji t'ecjañumü rgá zenguaji cja o chöjmü. ³⁹ 'Ma pöji cja nitsjimi, me juajnuji o lugar c'o na jo ja ra mimiji. Y 'ma cjaji mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁰ Anguezeji jünbüji c'o pë's'i c'o ndixü c'o ya 'nanxü. Pero me cja püji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufridoji que na ngueje 'ma dya ri xöpüteji.

La ofrenda de la viuda pobre

⁴¹ 'Na nu pa e Jesús o mimi a mbo c'e templo a jmi cja c'e ts'icaja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. O jñanda c'o nte mi junt'üji o merio cja c'e caja. Na puncjü c'o rico mi junt'üji na puncjü merio. ⁴² Xo o ëjë 'na 'nanxü c'ü dya pje mi pë's'i, o ë jñunt'ü yeje ts'imerio; mi ts'iquëtjo mi muvi c'o. ⁴³ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü o discípulo ro chëzhiji cja o jmi, o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'ts'iji, nu e 'nanxü, nu dya pje pë's'i, nu c'ü o jñunt'ü nu, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi, que na ngue c'o o dyüt'ü yo dyaja. ⁴⁴ Na ngueje anguezeji o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü

nu dya pje pë's'i, o unü texe c'o rví ma ndömü pje ro zi, eñe.

13

Jesús dice que el templo será destruido

¹ Nuc'ua 'ma ya mi mbedye e Jesús cja c'e templo, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo:

—Xöpüte, jñanda yo ndojo, me na zö yo. Me na jo va dyät'äji ne templo.

² O ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Nujyo ín jandaji va cja ne templo, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

³ Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos c'ü tsjinch'ivi a jmi c'e templo; o mimi c'ua nu. Nuc'ua e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés o dyönütsjëji e Jesús c'ü dya cjó ro dyärä, o mamaji:

⁴ —Xitscöjme jinguä ra zädä yo. ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá päräjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁵ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötpüji ngüenda c'ü dya cjó ra dyon'c'üji. ⁶ Na ngueje ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö ín chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji, ngue c'ua ra dyonpüji na puncjü yo nte.

⁷ 'Rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngueje ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijömü. ⁸ Na ngueje yo ndajñiñi ra pötü rgá chüji yo nu mindajñiñiji; xo nzitjo c'o jmu ra pötü rgá chüji c'o nu mijmuji. Na puncjü c'ua ja ra mbí'í na zëzhi ne xoñijömü, 'ñe c'ua ja ra zöji o tjijmi. Nujyo nguejyo rguí mbürü ra sufridoji yo.

⁹ 'Nu'tsc'ëji, rí pjötpüji na puncjü ngüenda, na ngueje ra nzhöc'ügueji

nu ja ra jñün'c'üji ngüenda. Ra dyëts'iji nu cja c'o nitsjimi. Ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji ín chjügö. 'Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjëzhi, ra sö rí xipjiji ja czazgö. ¹⁰ Texetjo cja ne xoñijömmü ri cãrã c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi, ra xipjiji ja ga manda. Nu'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i ne xoñijömmü. ¹¹ 'Ma ra zints'iji cja c'o pje pjëzhi, extí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rgui chjünrüji, ante c'ü ra jñün'c'üji ngüenda. Na ngueje c'e ndajme c'ü, Mizhocjimi ra dya'c'üji o jña c'ü rí mangueji. Na ngueje dya ngue'tsc'ejí rí ñaji; nu c'ü ra ña ngueje o Espíritu Mizhocjimi. ¹² Ra zädã 'ma ri ngue nu c'o ri cjuarma ra nzhöji nu cjuarmaji c'ü ra mbö't'üji; o ri ngue nu tataji 'ñe nu nanaji ra nzhöji nu t'iji c'ü ra mbö't'üji; xo nzitjo c'o t'í ra nzhöji nu tataji 'ñe nu nanaji c'ü ra mbö't'üji. ¹³ Texe yo nte ra nuc'üji na ü, na ngueje c'ü ri ejmezügöji. Pero 'ma sido rí 'ñejmezüji texe yo pa yo ri bübüji cja ne xoñijömmü, nuc'ua rí bübütjoi co Mizhocjimi a jens'e.

¹⁴ Rí xörügueji, rí tsjapüji ngüenda yo jña yo rá xi'ts'iji. Nu c'ü me na s'o c'ü cja pü ra s'odü texe, 'ma ya rí jñandaji c'ü je ri bübü cja c'e templo, nuc'ua nu'tsc'ejí ri cãrãji a Judea, rí c'ueñe rí möji cja t'eje. ¹⁵ Nu'tsc'ejí ri tãgãji a xes'e cja in nzungueji, extí c'ueñeji, dya pje rí chunüji c'o ri pë's'iji a mbo cja in nzungueji. ¹⁶ Nu'tsc'ejí ri bünc'ejí cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí tsanngueji c'ü rí chëji. ¹⁷ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lëlë c'o pa c'o. ¹⁸ Dyötüji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri jãrã o së. ¹⁹ Na ngueje me ra sufridoji na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca sufridoji a cjanu ndeze 'ma

o dyät'ã Mizhocjimi ne xoñijömmü. Y dya cja xe ra sufridoji c'ua. ²⁰ Pero Mizhocjimi ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufridoji, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cãrã o nte Mizhocjimi c'o ya juajnü.

²¹ 'Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji: "Je bünc'ua e Cristo" o "Je bübü nu e Cristo", ra 'ñents'ejí, dya rí creogueji c'ü xi'tsc'ejí a cjanu. ²² Na ngueje ra ëjë c'o ra tsjapü ri nguejeji e Cristo. Xo ra ëjë c'o ri cja pü profeta, ri cja pü ri ñaji o jña Mizhocjimi, ra 'ñe jíchiji señal yo nte. Y ra tsjaji c'o me na nojo c'o ra jñanda c'o nte. Ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua 'na xo ra sö ra dyonpüji c'o ya juajnü Mizhocjimi. ²³ Nguец'ua extí xi'ts'iji dya, ante c'ü ra zädã c'o pa c'o; ngue c'ua rí pjötpüji ngüenda.

Comó vendrá el Hijo del Hombre

²⁴ 'Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufridoji c'o pa c'o, ra bëxömmü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. ²⁵ Ra jyãbã yo seje. Y ra 'ñünü nujyo na zëzhi a jens'e. ²⁶ Nuc'ua ra jñandgãgöji nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi. Ra jñandgöji rva ëcjö cja ngömmü, ra jñandgöji c'ü me rrã zëtsi 'ñe me rrã zözü. ²⁷ Nuc'ua rá tãjãgö c'o in anxe c'o cãrã a jens'e ra ë jmutüji c'o ró juajnü c'o ri cãrã texe cja ne xoñijömmü.

²⁸ 'Nu'tsc'ejí rí unüji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, in pãrãgueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijömmü. ²⁹ Je xo rga cja tjonu, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zädã yo rí xi'tsc'öji, rí pãrãgueji 'ma c'ü ya ra nguins'i ne xoñijömmü. ³⁰ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'o ri cãrã c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädã texe yo rí xi'tsc'öji. ³¹ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömmü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³² 'Dya cjo pãrã pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zãdã c'o, ni xo ri pãrã c'o o anxë Mizhocjimi, ni xo ri pãrãgö nutscö o T'izgö Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagö c'ü pãrã.

³³ 'Pjötþüji ngüenda; chepquegöji; sido rí dyötüji Mizhocjimi, na ngueje dya in pãrãgueji jinguã ra zãdã c'e pa'a c'ü. ³⁴ Rí chjëntcjöbe nza cja 'na bëzo c'ü ri ngue o cjava 'na ngumü c'ü ro ma na jë. O zojnü c'o o mbëpji, o xipjiji c'o bëpji c'o ro tsajaji nzi 'najaji. C'e mböngoxtji o xipji c'ü ro mbörü, dya ro ïjï. ³⁵ Nguéc'ua rí xi'ts'iji rí chepquegöji na ngueje, dya in pãrãji ja hora rá ëcjö na yeje. Dya in pãrãji cjo ya ri nzhã, o cjo ya ri ndexö mü, o cjo ri ngue 'ma huë o chare, o cjo ya rguí jyas'ü. ³⁶ Rí chepquegöji na ngueje 'nandga ëcjö, 'na rá ë tö'c'üji rrü ïjtjoji. ³⁷ Nujyo rí xi'ts'iji, rí xipjigö texe, sido rí chepquegöji.

14

Conspiración para prender a Jesús

¹ Ya mi bëzhtjo yepa ro zãdã c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömëch'i c'o dya mi bãns'ã. C'o ndamböcjmimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi mi jodüji ja rvã zürüji e Jesús c'ü dya cjo ro mbãrã, ngue c'ua ro mbö't'üji. ² Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürüji cja ne mbaxua; 'na ra huëni yo nte ra tsja o dyëji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

³ 'Ma mi bübü e Jesús a Betania nu cja o ngumü e Simón c'ü mi sö lepra, o säjä c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tû 'na botia ndojo c'ü mi po'o c'o me ma jo ma jyärã. Me mi muvi na puncjü merio c'ü. O mbãrã c'e botia, cjanu o xisp'i o ñi e Jesús 'ma ya ma jü cja mexa. ⁴ C'o mi cãrã nu, bübü c'o o üdü. O pötva mamaji:

—¿Jenga o tsja a cjanu? O nda pjödü ne perfume nu me na jo ga jyärã. ⁵ Mi sö ro bö'ö nu, ro cjogü jñi mil mbëxo nu. C'o merio c'o, ro sö ro ch'unü yo dya pje pë's'i, eñe c'o.

Mi ünmbüji c'e ndixü, mi huënc'h'iji.

⁶ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jyëziji. ¿Jenga na huënc'h'iji ne ndixü nu? Me na zö nu o tsjacü nu. ⁷ Nu'tsc'ëji, xe rí mintcjeji nujyo dya pje pë's'i, nguec'ua 'ma rí ñegueji, ra sö rí pjös'üji. Pero nutscö ra zãdã 'ma dya cja rá bünc'ö a ndetsc'ëji. ⁸ Ne ndixü nu, o tsja nu c'ü o sö o tsja. Ya xisquigö in cuerpo nujyo na jo ga jyärã, ngue nu ya na seguroa c'ü rguí dyögüzügöji. ⁹ Na cjuana rí xi'tsc'öji, texe cja ne xoñijö mü c'ua ja ra zopjüji yo nte ra xipjiji ja ga czazgö, nde ra nãdãji nu o tsja ne ndixü nu, ngue c'ua ra mbeñeji nu o tsjacü, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁰ E Judas Iscariote c'ü mi ngueje 'naja c'o doce o discípulo e Jesús, o ma cja c'o ndamböcjmimi o ma xipjiji c'ü ro nzhö e Jesús. ¹¹ Nuc'ua c'o ndamböcjmimi me co mäjãji 'ma o dyärãji c'ü ro tsja e Judas. Anguezeji o mamaji c'ua c'ü ro ngö't'üji e Judas. Angueze o jyodü c'ü ja rvã tsjapü ngue c'ua ro nzhö'ö e Jesús.

La Cena del Señor

¹² Ya vi zãdã c'ü ot'ü pa c'e mbaxua 'ma mi siji o tjömëch'i c'o dya mi bãns'ã. Ngueje c'e pa 'ma mi jyodü ro mbö't'üji 'na ts'imë c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. C'o o discípulo e Jesús o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá ma ät'äjme o jñönu c'ü rí sigue rguí süpü ne mbaxua?

¹³ Nuc'ua e Jesús o ndãjä yeje c'o o discípulo, o xipjivi:

—Mëvi cja c'e jñiñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xãjnã ndeje. Rí chjünt'üvi a xütjü c'e bëzo. ¹⁴ Nu ja ra cjogü angueze

rí xipjivi c'e bëzo c'ü menzumü nu: "C'ü rvá êcjöbe, mama c'e xöpüte, ¿ja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rguí züpüji ne mbaxua?" Je rga cjanu rguí xipjivi c'e menzumü. ¹⁵ Nuc'ua angueze ra jí'ts'ivi 'na jyäxcumü c'ü na nojo c'ü ya bübü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu rí dyät'ävi o jñönü c'ü rá siji, eñe e Jesús.

¹⁶ Anguezevi o mëvi c'ua cja c'e jñiñi, o chöt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñönü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

¹⁷ Nuc'ua c'ü nzhä o möji e Jesús co c'o doce o discípulo. ¹⁸ O mimiji cja mexa. 'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'ts'igöji, bübü 'najats'ügueji nu va rrä siji o xëdyi c'ü ra nzhögügö cja o dyë c'o ra mbötcü, embeji.

¹⁹ Anguezeji 'ma o dyäräji a cjanu, me go ndumüji c'ua. O mbürü o dyönüji e Jesús nzi 'naja anguezeji:

—¿Cjój e ngueje c'ü, cjo nguetscö?

²⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ngueje 'najats'ügueji in doceji c'ü je tü'bü o xëdyi co nuzgö cja ne mojmü nu rrä sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü. ²¹ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, ra mbötcüji c'ua ja nzi ga t'opjü. Pero rajejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Xenda rvá jo c'ü dya ro jmus'ü ne bëzo nu; me ra sufrido na puncjü nu.

²² 'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, o jñü 'naja tjömëch'i e Jesús, o unü na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënmbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Jñü'üji ne tjömëch'i nu rrä xëñc'iji, rí si'iji. Nujnu ngue in cuerpogö nu.

²³ Cjanu o ndës'i c'ua c'e vaso. O unü na pöjö Mizhocjimi, cjanu o unü c'o o discípulo. O ziji c'ua texeji. ²⁴ O mama e Jesús o xipjiji:

—Nujnu ngue in tsjigö nu. Na ngue c'ü rga pjödügö in tsji rá tügö,

Mizhocjimi ra tsja dya, c'ua ja nzi va mama ra tsja; ra perdonao dya o nzhübü na puncjü o nte'e. ²⁵ Rí xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra zädä c'ü rá mandagö, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Cja rá sigö 'ma c'o cja dadyo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

²⁶ 'Ma o nguarü o tøjöji 'na himno, o mbedyeji o möji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos. ²⁷ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Texets'ügueji nde rí xögüji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji dya. Na ngueje ya t'opjü a cjava: "Nuzgö rá pö't'ügö c'e mbörü. Nuc'ua c'o o ndënchjürü ra mböt'ü c'o", eñe c'ü t'opjü. ²⁸ Pero 'ma ya rá tegö a nde cja c'o añima, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sätc'ejji nu, ya rva bünc'ö nu.

²⁹ O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji:

—Zö texe ra jyëts'igüejji, pero nuzgö dya rá jëts'igö, eñe.

³⁰ E Jesús o ndünrü c'ua o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri huë'è na yeje o chare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rguí tsädä c'ü dya in pácägö.

³¹ Xenda o mama na zëzhi c'ua e Pedro:

—Jiyö. Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero dya pje rá cädägö c'ü rgá pä'c'ö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o discípulo.

Jesús ora en Getsemaní

³² O möji c'ua nu ja ni chjü Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Mimiji va; rá ma ötügö Mizhocjimi, eñe.

³³ Nuc'ua e Jesús o zidyí e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cjiñi na puncjü. ³⁴ Nuc'ua o xipjiji:

—Me ndumü in mü'bügö, rí sö ra mbötcügö c'ü rgá sentiogö. Chepqueji va, dya rí İji, eñe e Jesús.

³⁵ Xe ma c'ua xe ts'iquè a ma xojñi, o ndüne a jömü, o dyötü Mizhocjimi, 'ma ro sö, ro cjogütjo c'ü dya ro zädä c'ü ro tsjapüji c'e hora. ³⁶ O mama:

—Mi Tatats'ügö. Sö rí tsjague texe. Tsjapü ra cjogü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufridogö. Pero dya rí tsjague c'ua ja nzi rgá negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

³⁷ O nzhogü c'ua e Jesús nu ja mi cārā c'o jñi o discípulo; o chöt'ü ya nde vi İjtjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e Simón, ¿cjo in İcje? ¿Cjo dya mi sö ri chepque 'na hora c'ü dya rvi İcje?

³⁸ Cjanu o xipjiji texeji:

—Dya rí İjji. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo. Cja in mü'büji, na cjuana in ne rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; pero in cuerpoji ya mbo o cuè yo.

³⁹ Nuc'ua o ma na yeje e Jesús; o ma dyötü Mizhocjimi. O mama c'o jña c'o vi mama 'ma ot'ü. ⁴⁰ O nzhogütjo na yeje; o chöt'ü ya nzhoma İjtjoji na ngueje me mi tågä o t'İj anguezeji. Dya mi pārāji ja rvā ndünrūji. ⁴¹ O nzhogü c'ua c'ü na jñi, o xipjiji:

—¿Cjo ya in İcjeji 'ñe ya in söyaji? Ya na jo dya. Ya zädä ne ndajme. Nutscó rvā ěcjö cja Mizhocjimi, ya ra nzhögüji cja dyè c'o nte c'o cja c'o na s'o. ⁴² Ya rí ñangaji dya. Ya va säjä nu ra nzhögügö. Mō rá chjëji.

Llevan preso a Jesús

⁴³ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discípulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndäjä c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o tita, ma jünji tratjëdyi 'ñe ngarrote. ⁴⁴ E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi pöji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jodügeji c'ü. Nguet'ua rí pënch'iji na jo c'ü, c'ü dya ra c'ueñe, empji.

⁴⁵ Nuc'ua e Judas 'ma o säjä, exco chëzhi a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e in xöpütets'ügö.

Jo ni ndüne c'ua a jmi. ⁴⁶ Nuc'ua c'o nte exco pënch'iji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

⁴⁷ Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjëdyi, o jñüpcü o ngö 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁴⁸ E Jesús o xipjiji c'ua:

—İ pedyeji cja c'in jñiñiji va ě sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. ⁴⁹ Pamü mi cārägöji cja c'e templo mi xö'c'üji, maco dya mi pënzhguigöji 'ma. Pero ya va sädä yo, ngue c'ua ra zädä c'ü o dyopjü c'o profeta cja o jña Mizhocjimi, embeji.

⁵⁰ Nuc'ua texe c'o discípulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

El joven que huyó

⁵¹ Pero mi bübü 'naja t'i c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nguetjo 'na manta mi tējē c'e t'i. C'o nte o pënch'iji. ⁵² Pero c'e t'i o mbägä c'ü o manta. O cjuañi, o matjo manguerga.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁵³ C'o nte o zidyiji e Jesús nu ja mi bübü c'ü mi mero ndamböcjimi. Ya vi jmurü texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ⁵⁴ 'Ma ya mi pöji, e Pedro mi bëpjatjo na jë, hasta 'ma o zät'a nu cja c'ü o tji c'ü mi mero ndamböcjimi. O cjogü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja mi cārā c'o mbëpji. Ma pa't'ü cja sivi e Pedro.

⁵⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o dyaja c'o ya vi jmurü ro jñünpüji ngüenda e Jesús, mi jodüji o testigo c'o ro mama vi tsja na s'o e Jesús, ngue c'ua ro sö ro mbö't'üji. Pero dya mi tö'tp'üji. ⁵⁶ Ma puncjü c'o mi mama

vi tsja na s'ò e Jesús, pero dya ma cjuana. Dya mimi yeje testigo c'ò ro mama 'natjo o jñavi. ⁵⁷ O bōbū c'ua o testigo c'ò dya ma cjuana c'ò o mama a cjava:

⁵⁸ —Nutschōjme ró ārājme ne Jesús o mama: “Rá tunbügō nu ne templo nu o dyät'ä yo nte. Nuc'ua jñipatjo rá jábä c'ü 'naja c'ü dya ra jyábä yo nte”, o 'ñeñe.

⁵⁹ Zo mi mamaji a cjanu, pero dya mi 'natjo o jñavi.

⁶⁰ O bōbū c'ua c'ü mi mero ndambōcjimi a nde nu ja mi cārā c'ò nte, o dyönü e Jesús:

—¿Cjo dya pje rí chjünrügue? ¿Pje in mangue co nujyo jña yo na xi'tsc'eji?

⁶¹ Pero e Jesús, dya pje ndünrū. Nuc'ua c'ü mi mero ndambōcjimi o dyönü na yeje o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi c'ü me na jo?

⁶² O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Jägā, nquezgō. Nutschō rvā ēcjō cja Mizhocjimi, ra zādā 'ma rí jñandgōji 'ma rá mimigō cja o jodyē Mizhocjimi c'ü me na zēzhi. Rí jñandgōji rva ēcjō cja ngōmū a jens'e.

⁶³ O üdü c'ua c'ü mi mero ndambōcjimi, o ts'üdü c'ò o bitu c'ò mi je'e c'ü, o mama:

—¿Pje xe ni jyongōji o testigo?

⁶⁴ Cja i dyārāji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje in mangueji?

Texeji mi mamaji mi jyodü ro bö't'ü e Jesús.

⁶⁵ Nuc'ua mi bübü c'ò o zosp'ü a jmi e Jesús. O ngo'tp'üji o ndö. Cjanu o ya'büji. Cjanu o xipjiji:

—Rí xitscōjme cjo ngue c'ü na yapc'ü dya.

Nu c'ò policia xo o mb'e'chp'iji a jmi.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁶ E Pedro mi büntjo nu cja c'e tji. O ējē c'ua 'naja ndixū c'ü mi pēpi c'ü mi mero ndambōcjimi. ⁶⁷ Nu c'e ndixū 'ma o jñanda e Pedro c'ü ma

pa't'ü cja sivi, o nguinch'i. Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Nazaret.

⁶⁸ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pārāgō c'ü. Dya xo rí pārāgō pje pjēzhi c'ü in mangue.

O mbedye c'ua a ma tji cja c'e ngoxtji. Jo ni huē c'ua 'na chare.

⁶⁹ Nuc'ua c'e ndixū c'ü mi mbēpíte o jñanda na yeje e Pedro, o xipji c'ua c'ü na yeje c'ò mi cārā nu:

—Ne bēzo nu, ngue 'naja o dyoji e Jesús, eñe.

⁷⁰ E Pedro o ngädätjo na yeje. Dya mezhe c'ua, c'ò mi cārā nu, o xipjiji na yeje e Pedro:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja o dyoji nu, na ngueje in menzumü a Galilea; c'ua ja gui ña, exi 'mā'tc'ätjo.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbürü o ña, o mama c'ü ro zübü Mizhocjimi 'ma dya ma cjuana c'ü mi mama. O mama:

—C'ua ga mbārā Mizhocjimi, dya rí pārāgō ne bēzo nu in mangueji.

⁷² Jo ni huē c'ua na yeje 'na chare. O mbeñe c'ua e Pedro c'ò jña c'ò vi mama e Jesús vi xipji: “Ma dya be ri huē na yeje 'na chare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in pācāgō”, vi 'ñeñe. Me go huē c'ua e Pedro.

15

Jesús ante Pilato

¹ Nuc'ua c'ü xörü, c'ò ndambōcjimi o jmurüji co c'ò tita 'ñe c'ò mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'ò dyaja c'ò ro jñü ngüenda. Mi pötma dyü't'üji. O jyü'tp'üji o dyē e Jesús, cjanu o zidyiji o ma nzhötüji e Pilato. ² O mama c'ua e Pilato o dyönü e Jesús: —¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Jägā, nguetscō c'ua ja vi mangue.

³ C'ò ndambōcjimi me mi ñaji ma xiji e Pilato c'ü vi tsja e Jesús na

puncjü c'o ma s'o. ⁴ Nuc'ua e Pilato o dyönü na yeje o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in tjünrü? Maco na puncjü yo pje nde xi'ts'iji.

⁵ Pero dya ndünrü e Jesús. Nguec'ua dya mi pärã pje ro nguiñi e Pilato.

Jesús es sentenciado a muerte

⁶ Tsjê'ma 'ma mi cjaji c'e mbaxua, c'o nte mi ötüji c'e gobernador ro pjongü libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. ⁷ C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás, 'ñe c'o o dyoji. Na ngueje vi chüji c'e gobierno, y mi pöt'üji o nte. ⁸ Nuc'ua c'o nte o chëzhiji a jmi e Pilato, o dyötüji c'ü ro pjongü libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü c'ua ja nzi ma cja tsjê'ma. ⁹ O ndünrü c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Cjo in neji rá pjongü libre nu c'ü ngue in reygueji nu'tsc'eji in menzumüji a Israel?

¹⁰ O mama a cjanu e Pilato na ngueje o unü ngüenda, c'o ndamböcjimi mi envidiaji e Jesús nguec'ua je va nzhöji c'ua angueze. ¹¹ C'o ndamböcjimi o dyüt'üji c'ua c'o nte ro dyörüji e Barrabás c'ü ro pjongüji libre cja pjörü. ¹² O dyönü c'ua na yeje e Pilato:

—¿Pje rá cjacpö 'ma ne bëzo nu in mangueji ngue in reygueji?

¹³ Anguezeji o mapjüji na yeje o mamaji:

—Chät'ã cja ngronsi.

¹⁴ Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje na mbë c'o na s'o c'ü o tsja nu?

Pero anguezeji xenda mi mapjüji mi mamaji:

—Chät'ã cja ngronsi.

¹⁵ E Pilato mi ne ro tsjapü ro mäjä c'o nte; nguec'ua va pjongü c'ua e Barrabás. Cjanu o manda c'ua o ndas'üji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma ya o nguarü o ndas'üji, cjanu nzhöji ngue c'ua ro ma ndät'äji cja ngronsi.

¹⁶ Nuc'ua c'o xondaro o zidyiji e Jesús o cjogüji a mbo cja o palacio c'e gobernador. O jmutüji c'ua texe c'o tropa. ¹⁷ Cjanu o jyecheji c'ua e Jesús 'na bitu c'ü ma cjipobü. O dyät'äji 'na corona c'ü mi dyavo bidyi, cjanu o jñu'tp'üji a ñi e Jesús. ¹⁸ Nuc'ua o mbürü o mapjüji o mamaji:

—Nu'tsc'e o Jmuts'ügue yo menzumü a Israel, sido rí tsjague Rey, mi empji.

¹⁹ Mi ya'p'üji o ñi co 'naja xitji, cja ma zos'üji. O ndüñijömüji a jmi, mi cjapü mi t'ecjañumü ma zopjüji, me mi mbätäji. ²⁰ 'Ma o nguarü o tsjapüji burla, o ndonsp'üji c'ua c'e bitu c'ü ma cjipobü c'ü vi jyecheji. Cja ndo nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjê. O zidyiji c'ua nu ja ro ma ndät'äji cja ngronsi.

La crucifixión

²¹ 'Ma ya mi sidyiji e Jesús, o chjëji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü; mi ngueje nu tata e Alejandro 'ñe e Rufo. O tsjapüji e Simón o nduns'ü c'e ngronsi c'ü mi tuns'ü e Jesús.

²² O zät'äji c'ua, nu ja ni chjü'ü Gólgota c'ü ne ra mama: nu t'eje nu ni chjü T'ejeñinte. ²³ Nuc'ua mi unüji e Jesús ro zi o vino c'ü vi chjanbaji o mirra. Pero e Jesús dya o zi'i. ²⁴ O ndät'äji c'ua cja ngronsi. Cjanu o eñeji cjó ngue c'ü ro ngana nzi 'naja o bitu, cjanu o jyadüji c'o o bitu.

²⁵ Ya vi zünü nueve c'ü xörü 'ma o ndät'äji e Jesús. ²⁶ O cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü mi t'opjü, ngue c'ua ro 'mãrã pje vi tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü a cjava: "Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu." ²⁷ Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje mbë. 'Naja c'ü o ndät'äji cja o jodyë e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ²⁸ A cjanu o zädã c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a

cjava: “Mi pëzhiji mi ngue 'naja yo cja na s'o.”

²⁹ Nu c'o mi cjogü nu, me mi juant'a a ñi ma zadüji e Jesús, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e mi mangue rvi yä't'ä ne templo, y c'ü na jñi nu pa ri cjuatü ri jyäbätjo na yeje. ³⁰ Rí 'ñemetsjê dya, dyagü cja ne ngronsi, mi empji e Jesús.

³¹ Xo ma cjanu ma mama c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi cjaüpji burla e Jesús, mi pötma mamaji:

—Maco mamaji me o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjê ra dagü cja ne ngronsi.

³² 'Ma ngaejnu e Cristo nu ra manda a Israel, ra dagü dya cja ne ngronsi, ngue c'ua rá jandaji 'ñe rá ejmegöji 'ma nu.

Nuc'ua c'o yeje c'o 'natjo c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo mi xipjivi c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

³³ Nuc'ua 'ma ya vi zünü nisiarü, o bëxömmü c'ua texetjo cja ne xoñijömmü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü nzhä. ³⁴ Nuc'ua 'ma o zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?, mi eñe.

C'e jña ne ra mama: Nu'tsc'e ín Mizhocjimits'ügö, ¿jenga i jyëzguigö?

³⁵ C'o mi cãrã nu, o dyäräji c'o vi mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o mama c'ua:

—Dyäräji, nuju, ma't'ü e Elías rguí 'ñeje a jens'e.

³⁶ Cjanu o cjuañi c'ua 'naja anguezeji, o ma cãjã 'naja esponja. Cjanu ngant'a cja vinagre, cjanu ngãsp'ã cja 'na xitji, mi unüji e Jesús ro züt'ü. O mama c'ua:

—Rá nuxãji cjo ra ëjë e Elías ra ë 'ñeme nu.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e, cjanu o ndü c'ua. ³⁸ Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü

a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü; exo ndöt'ü c'ü 'na lado a ndü'bü. ³⁹ C'e capitán c'ü mi xojñi cja c'o xondaro, mi böbü a jmi e Jesús. 'Ma o unü ngüenda ja va mapjü e Jesús cjanu o ndü, o mama c'ua:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñe.

⁴⁰ Xo mi bübü ja nzi ndixü c'o mi janda ndeze na jë'ë. Mi bübü e María Magdalena 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo c'ü mi menor. Nuc'ü, xo mi ngue nu nana e José. Xo mi bübü e Salomé. ⁴¹ 'Ma mi bübü a Galilea e Jesús, xo mi tjünt'üji o xütjü angueze; mi pëpji angueze. Xo mi cãrã c'o dyaja ndixü c'o ma puncjü c'o vi möji e Jesús a Jerusalén.

Jesús es sepultado

⁴² C'e pa'a c'ü, ngue 'ma mi preparao nu c'o menzumü a Israel, na ngueje c'ü na jyas'ü ri ngue nu pa 'ma sóyaji. ⁴³ Nuc'ua c'ü nzhä'ä o säjä 'na bëzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea. Mi ngue 'naja c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. Nuc'ü, xo mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. E José dya zü, o ma cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁴⁴ E Pilato dya mi sö ro 'ñeje c'ü ya vi ndü e Jesús. O zojnü c'ua c'e capitán; o dyönü cjo ma cjuana ya vi ndü. ⁴⁵ O ndünrü c'ua c'e capitán o xipji que jãgã ya vi ndü. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo e José. ⁴⁶ Nuc'ua e José o ma ndömmü 'na t'öxbitu. Cjanu o ts'üpcü c'ua o cuerpo e Jesús cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü c'e bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt'üji cja 'na dyä c'ü Peña. Cjanu o chjen'chp'e c'ua 'na tralaja va ngot'ü. ⁴⁷ E María Magdalena co e María c'ü nu mamá e José o jñandavi nu ja je ngue c'ua vi ngöt'üji e Jesús.

16

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua 'ma ya vi cjogü c'e pa 'ma mi söyaji, o ma c'ua e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo, 'ñe e Salomé. O ma ndömüji o pjindyö c'o ma jo ma yüdü ngue c'ua ro ma ngã's'ãji a xes'e c'e añima. ² Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva. O zät'ãji 'ma ya vi mbes'e e jyarü. ³ Mi pötma mamaji:

—¿Cjó ra chjen'chp'e c'e tralaja cja c'e cueva? Dya ra sözgjöji.

⁴ Pero 'ma o jñandaji, o nuji na jo ya vi chjen'chp'leji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ⁵ O nguich'iji c'ua cja c'e cueva; o jñandaji 'naja t'i c'ü mi junrü cja o jodyë. Mi je'e 'naja t'öxbitu c'ü ma maja. Me co züji c'ua. ⁶ O mama c'ua c'e t'i, o xipjiji:

—Dya rí sũ'üji. In jodüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret nu c'ü o ndät'ãji cja ngronsi. Ya te'etjo c'ü; dya cja bñnc'ua c'ü. Rí ñu'uji va ja ngöt'üji. ⁷ Möji, ma xipjiji c'o o discípulo c'ü ra ot'ü angueze ra ma a Galilea, je rí chjëji nu, c'ua ja nzi va mama. Xo rí xipjiji a cjanu e Pedro c'ü o discípulo, eñe c'e t'i.

⁸ Nuc'ua c'o ndixü o c'ueñeji cja c'e cueva na ngueje me mi mb'ïji 'ñe me mi sũji. Dya cjó xo mi xipjiji na ngueje mi sũji.

Jesús aparece a María Magdalena

⁹ E Jesús o te'e xörtjo c'ü ot'ü pa nu ngo. Nu 'ma ot'ü o jizhitsjë e Jesús, ngue e María Magdalena c'ü o jñanda. E Jesús vi pjombgü yenchö demonio cja o mü'bü c'e ndixü. ¹⁰ O ma c'ua e María Magdalena, o ma ngös'ü c'o mi dyoji e Jesús. Me mi cjiñiji; me mi huëji. ¹¹ 'Ma o dyärãji mi mama e María Magdalena c'ü mi bübü e Jesús y vi jñanda angueze, dya mi ejmeji.

Jesús aparece a dos de sus discípulos

¹² Nuc'ua e Jesús o jizhitsjë na yeje. Ngueje yeje o dyoji c'o o jñanda 'ma mi pévi cja batjü. Nandyö va jñandavi e Jesús. ¹³ C'o yeje o nzhögüvi o ma ngös'üji c'o dyaja o dyoji. Pero dya o 'ñejmeji.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o jizhitsjë a nde cja c'o once o discípulo; o jñandaji. Ma siji xëdyi 'ma o jñandaji e Jesús. E Jesús o huënc'h'iji na ngueje dya mi ejmeji, ma me o mü'büji. Dya mi ejmeji nu c'o ya vi jñanda vi te'e e Jesús. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Möji texe cja ne xoñijömmü; rí ma zopjüji texe yo nte, rí xipjiji in jñagö. ¹⁶ Nu c'o ra 'ñejmezügö 'ñe ra ji'iji, ra jogü o mü'bü c'o. Nu c'o dya ra 'ñejmezügö, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji. ¹⁷ Nu c'o ra 'ñejmezügö, Mizhocjimi ra unüji c'ü ra tsjaji señal c'ü ra 'ñetse na zëzhiji. Nguec'ua ra nänngãji in chjügö rgá pjongüji o demonio. Ra ñaji nandyö jña. ¹⁸ 'Ma ra ngü's'üji o c'ijmi, dya pje ra s'odüji. Dya xo ra s'odüji 'ma ra ziji o veneno. Ra 'ñe's'e o dyëji cja c'o sö'dyë, ra jogü c'ua c'o.

Jesús sube a los cielos

¹⁹ Nuc'ua e Jesucristo c'ü in Jmugöji, 'ma o nguarü o ña, Mizhocjimi o zidyí a jens'e. Je ma mimi nu cja o jodyë Mizhocjimi. ²⁰ C'o discípulo o möji, o ma zopjüji texe yo nte. E Jesucristo c'ü in Jmugöji o mbös'üji o tsjaji o señal c'o me ma nojo; nguec'ua o 'ñetse c'ü na cjuana c'o mi mamaji. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

Prólogo

¹⁻² Nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañö mü, ya in pãrãgue nu c'o o zãdã a ndezgöjme. Bübü c'o mi pöji e Jesucristo ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte. O jñandaji c'o mi cja angueze. Anguezeji xo mamaji o jña e Jesucristo ma zocüjme. Nguec'ua bübü c'o ya dyopjü c'ua ja ma cja 'ma mi nzhodü e Jesucristo cja ne xoñijö mü. ³ Nguec'ua xo ró cijñigö xo na jo rá opjügö c'ua ja va cja. Na ngue ya ró cjağö na jo t'önü ró pãrãğö na jo ja ma cja ndeze 'ma o mbürü. Ngue c'o rí xi'tsc'ö dya cja ne carta, nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañö mü. ⁴ Rí xi'tsc'ö yo, ngue c'ua rí pãrãgue c'ü na cjuana c'o o xi'tsc'eji.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵ O mbürü ne historia 'ma mi rey e Herodes a Judea. Mi bübü 'naja mböcjimi c'ü mi chjü e Zacarías. 'Ma mi pëpji c'o mböcjimi cja c'e grupo c'ü mi xiji Abías, xo mi pëpji e Zacarías. C'ü nu su, mi mboxbëche cja e Aarón, mi chjü e Elisabet c'ü. ⁶ E Zacarías 'ñe e Elisabet, ma jo a jmi Mizhocjimi nza yejui. Mi nzhodüvi na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi, mi ätävi c'o o ley. Dya cjó sö pje ro xipjivi. ⁷ Pero dya mi 'ñejevi t'i. Na ngue dya mi muxt'i e Elisabet. Ya mi pale e Zacarías, ya xo mi male e Elisabet.

⁸ O zãdã c'e zana c'ü ro mbëpi Mizhocjimi c'o mböcjimi c'o mi xiji Abías. ⁹ 'Na nu pa, o echaji suerte, o toca e Zacarías o cjogü a mbo cja c'ü o templo Mizhocjimi o jyät'ã c'o ma jo ma jyärã nza cja o nguichjünü. ¹⁰ 'Ma ma jät'ã e Zacarías c'o ma jo ma jyärã, mi

cãrã a tji na puncjü o nte, mi ötüji Mizhocjimi. ¹¹ 'Nango jñetse c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, o jñanda e Zacarías mi böbü c'e anxe cja o jodyë cja c'e mexa nu ja mi jät'ã c'o me ma jo ma jyärã. ¹² E Zacarías 'ma mü o jñanda c'e anxe, me go pizhi me go zü. ¹³ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e Zacarías, dya rí sũ. Rvã 'ne xi'tsc'ö o dyã'tc'ã Mizhocjimi c'ü i dyötü. E Elisabet c'ü nin sugue ra nduns'ü 'na ts'it'i; rí 'ñejevi 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'üvi o tjü e Juan. ¹⁴ Me ra mäjã na puncjü in mü'bügie. Xo 'ñe na puncjü o nte ra mäjã 'ma rí 'ñejevi in ch'igüe. ¹⁵ Na ngue 'ma ra nocü, me rguí muvi a jmi Mizhocjimi. Dya ra zi o vino ne ri 'naja c'o ni tñji. O Espiritu Mizhocjimi ra 'ñünbü o mü'bü e Juan ndeze 'ma ra nduns'ü nu nana, nguec'ua ra dyätã na jo Mizhocjimi. ¹⁶ Ra zopjü yo nte, ngue c'ua na puncjü yo in menzumügie a Israel ra jyëziji c'o na s'o, ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi c'ü in Jmugöji. ¹⁷ E Juan, ot'ü ra zopjü yo nte; cja ra ëjë c'ua c'ü in Jmugöji. C'ua ja nzi ma cja c'e profeta Elías, je xo rga cjatjonu e Juan. Ra mbë's'i o poder Mizhocjimi c'ua ja nzi va mbë's'i e Elías. Nguec'ua 'ma ra zopjü yo nte, ra jyëziji c'o na s'o. C'o dya ne ra dyärã, ra nzhogü o mü'büji ra dyärãji. Nguec'ua yo tata 'ñe yo t'i ra ngärãji na jo. C'e t'i ra zopjü yo nte, ngue c'ua 'ma ra ëjë c'ü in Jmugöji, ra dyätãji c'ü, eñe c'e anxe.

¹⁸ Nuc'ua e Zacarías o xipji c'e anxe:

—¿Ja rga pãrãğö cjo na cjuana ra zãdã yo? Na ngue ya rí paleğö. Ya xo male c'ü mi sugö, eñe.

¹⁹ O ndünrũ c'ua c'e anxe o xipji:

—Nguetscö e Gabriel rí zo'c'ö. Rí bübügö a jmi Mizhocjimi. O xitscö Mizhocjimi ró ëjë ró ë zo'c'ü, ró xi'tsc'ö yo me na jo. ²⁰ Rã da'c'ü 'na señał c'ü rguí pãrãgue na cjuana

c'ü ra zädä yo ró xi'ts'i. Ngue c'ü rí ngonegue dya. Dya ra sö rí ña'a hasta 'ma cja rí 'ñecjevi in ch'i. Rí ngone na ngue dya i creó yo ró xi'ts'i. Texe yo ró xi'ts'i, ra zädä yo, 'ma ra zädä c'o pa, eñe c'e anxe.

²¹ C'o nte mi te'beji ro mbedye e Zacarías. Mi sūji 'na pje c'o vi tsja e Zacarías, na ngue vi mezhe a mbo cja c'e templo. ²² Nuc'ua e Zacarías 'ma mü o mbedye, dya cja mi sö ro zopjūji. Mi jizhitjo co o dyë, na ngue ya mi ngone. O mbārā c'ua c'o nte, pje c'o vi jñanda e Zacarías a mbo cja c'e templo.

²³ O cjogü c'ua c'o pa c'o mi toca e Zacarías o tsja o bēpji de mbōcjimi. Cjanu o ma c'ua o ngumü. ²⁴ Nuc'ua 'ma mü o cjogü c'o pa, o ndunte c'ua e Elisabet c'ü nu su. O tsot'ü c'ua tsi'ch'a zana cja nu ngumü, o mama:

²⁵ —Mi bēzhgö ín tse cja yo nte, na ngue dya mi muxt'igö. Pero me na jo va s'iyazügö dya Mizhocjimi c'ín Jmugöji, ngue c'ua dya cja rá bēzhgö ín tse.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶ O mezhe c'ua 'ñanto zana, Mizhocjimi o xipji c'e anxe Gabriel o ma cja 'na jñiñi c'ü ni chjū a Nazaret c'ü tsja a Galilea. ²⁷ O ma zopjū 'naja xunt'i c'ü cja mi xunt'itjo. C'e xunt'i ya mi ñavi 'na bēzo ro chjüntüvi. C'e bēzo, mi chjū e José c'ü. Mi mboxbēche cja e David. C'e xunt'i, mi chjū e María. ²⁸ O cjogü c'ua c'e anxe nu ja mi bübü c'e xunt'i, o xipji:

—Cjimi, süngü. Me s'iyats'ü Mizhocjimi, y bübü co nu'tsc'e. Xenda ra intsjimits'ü que na ngue texe yo 'ñaja ndixū, eñe c'e anxe.

²⁹ Nuc'ua e María 'ma mü o jñanda c'e anxe 'ñe 'ma mü o dyärā c'o jña c'o o mama, go zü c'ua o mü'bü, dya mi pārā pje mi ne ro mama c'o jña. ³⁰ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e María, dya rí sū. Mizhocjimi me s'iyats'ü. ³¹ Nudya rí ndunte rí mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tjü e Jesús. ³² Nuc'ü, ra mbēzhi na nojo c'ü, na ngueje ngue o T'i Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji ra 'ñeme c'ü nu T'i ra manda c'ua ja mi manda e David c'ü nu mboxpale. ³³ Ra tsja jmu cja yo o mboxbēche e Jacob, ra manda para siempre.

³⁴ O ndünrū c'ua e María o xipji c'e anxe:

—¿Ja rgá sö ra zädä yo? Dya be rí juntabe o bēzo.

³⁵ O ndünrū c'ua c'e anxe o xipji:

—Ra ējē o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ra ējē co texe o poder, ra 'ñe dya c'ü rí chuns'ü 'na ts'it'i. Nguec'ua c'e ts'it'i c'ü rí 'ñeje, ngueje o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, dya ra tsja na s'o, eñe c'e anxe.

³⁶ O sido o ña c'e anxe o xipji e María:

—Tsjijñi c'ü o tsjapü Mizhocjimi e Elisabet c'ü in prima. Zö ya male, pero ya xo ndunte dya c'ü. Mi xiji c'ü dya mi muxt'i, pero ya zö 'ñanto zana ndeze 'ma mü o ndunte. ³⁷ Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe, eñe c'e anxe.

³⁸ O mama c'ua e María:

—Rí bün'ö dispuesto ra tsjaco Mizhocjimi c'ua ja nzi gui mangue. Na ngue ín Jmugö c'ü; nutsco ngue o mbēpjizü.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e anxe.

María visita a Elisabet

³⁹ Nuc'ua cjanu o ma c'ua e María o zät'ä cja 'na jñiñi c'ü tsja a Judea, c'ü ma já'ä cja t'eje. ⁴⁰ Nuc'ua 'ma o zät'ä cja o ngumü e Zacarías, o zenguate e María, cjanu o cjogü a mbo. ⁴¹ 'Ma mü o dyärā e Elisabet mi zenguate e María, c'e ts'it'i c'ü mi tū e Elisabet o 'ñömü a mbeme. Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi me co 'ñünbū o mü'bü e Elisabet. ⁴² Nguec'ua va mapjü na jens'e, o mama:

—Xenda go intsjimits'ü Mizhocjimi que na ngue texe yo

'ñaja ndixũ. Me xo ra intsjimi c'e ts'it'i c'ũ in tũgue. ⁴³ Va êcje va 'ñe zenguazũ, maco ngue o nanats'ũgue c'ũ in Jmugõ. ¿Ja va zocũ Mizhocjimi i 'ñe zenguazũgõ? ⁴⁴ 'Ma nzi rvá ärägõ 'ma mi zenguante, ixco 'ñõmũ in pjeme c'e ts'it'i, na ngue me co mäjã. ⁴⁵ Nu'tsc'e i creo c'o o xi'ts'i Mizhocjimi. Ngue c'ũ rguí mäjãgue. Na ngue ra zädã c'ua ja nzi va mama, eñe e Elisabet.

⁴⁶ O mama c'ua e María:
Me na nojo Mizhocjimi, rí unügõ 'na pøjõ co texe in mü'bũ.

⁴⁷ Me rí mähägõ Mizhocjimi c'ũ ra 'ñevguegõ libre cja c'o na s'o.

⁴⁸ Zõ me ni muvi c'ũ in Jmugõ, zõ dya pje ni muzizügõ, pero me go s'iyazgõ. Ndeze nudya, texe c'o ra ngärã c'o cjë c'o va êjë, ra mamaji o tsjacũ Mizhocjimi rá mäcjõ.

⁴⁹ Na ngue o tsjacũ c'o me na nojo. Angueze sõ ra tsja texe; ojtjo xe 'naja c'ũ ri chjëntjui c'ũ. Me na sjũ, 'ñe me na jo c'ũ.

⁵⁰ Ndeze 'ma o mbürũ o ngärã yo nte, Mizhocjimi juentse c'o sũ angueze.

⁵¹ Mizhocjimi cja'a yo me na nojo, na ngue me na zëzhi.

C'o me cjaþũ na nojo ga nguijñi o mü'bũ, Mizhocjimi cjaþũ dya ni muvi c'o.

⁵² Yo manda c'o me cjaþũ na nojo, Mizhocjimi pjongũ c'o, ngue c'ua dya cja pje ra mbëzhiji.

C'o dya cjaþũ na nojo, cjaþũji c'ũ rguí muvi c'o.

⁵³ C'o unũ ngüenda bëzhiji na puncjũ, ch'unũji c'o na jo, dya cja pje ra bëzhiji.

C'o cjiñi dya pje bëzhiji, Mizhocjimi cjaþũji ra bëzhiji texe.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yo nte a Israel yo ma't'ũ Mizhocjimi, me pjõs'ũji yo.

Mizhocjimi me juentse yo, na ngue sido mbeñe c'ua ja va mama va xipji e Abraham c'ũ in mboxpalegõji, 'ñe c'o o t'i, 'ñe

c'o o bëche ro juentseji, dya ro jyëziji, eñe e María va xipji e Elisabet.

⁵⁶ O mezhe jñi zana e María mi bübüvi e Elisabet. Nuc'ua cjanu o ma c'ua o ngumũ.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷ Nuc'ua o zädã c'e pa c'ũ ro zõ'dyë e Elisabet. O 'ñeje 'na ts'it'i.

⁵⁸ C'o mi chångumũji e Elisabet 'ñe c'o o dyoji 'ma mü o dyärãji Mizhocjimi vi juentse na puncjũ e Elisabet vi unũ 'na ts'it'i, o mäjã c'ua na puncjũ co angueze. ⁵⁹ 'Ma o zõ chjün, o êjë c'ua c'o ro circuncidao c'e ts'it'i. Xo êjë c'o o dyoji e Elisabet. Mi ne ro jñusp'ũji e Zacarías c'e ts'it'i, na ngue mi ngueje o tjũ c'ũ nu tata. ⁶⁰ O ndünrũ c'ua e Elisabet c'ũ nu nana c'e ts'it'i o mama:

—Iyõ. Rguí chjũ e Juan.

⁶¹ O mama c'ua c'o o dyoji e Elisabet:

—¿Jenga rí jñusp'ũ a cjanu? Maco dya cjõ bübũ c'ũ ni chjũ Juan yo in dyoji, eñe c'o o dyoji e Elisabet.

⁶² Cjanu o tsjaji seña co o dyëji va dyönũji e Zacarías pje ma tjũ mi ne ro jñusp'ũ c'ũ o ts'it'i. ⁶³ Nuc'ua e Zacarías xo o tsja c'ua seña va dyörũ pje rví dyopjũ. Cjanu o dyopjũ c'ua: “Rguí chjũ e Juan”, eñe va dyopjũ. Me co nguijñiji c'ua texeji cjanu o mamaji:

—Pärã, ¿jenga o jñusp'üvi a cjanu?, mi eñeji.

⁶⁴ 'Nango ña c'ua e Zacarías o unũ 'na pøjõ Mizhocjimi. ⁶⁵ Nuc'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea c'o järã cja t'eje, me mi sũji me mi mamaji c'o me ma nojo c'o vi zädã. ⁶⁶ C'o nte c'o mi ärã, mi cjiñiji o mü'bũji mi mamaji:

—Pärã, ¿pje ra mbëzhi c'e ts'it'i?, eñeji.

Na ngue mi unũji ngüenda mi bübüvi Mizhocjimi c'e ts'it'i.

El canto de Zacarías

67 O Espiritu Mizhocjimi o 'ññnbü o mü'bü e Zacarías o ña c'o o unü Mizhocjimi ro mama:

68 Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Na ngue o ëjë ra 'ñe mböxcöji nutscöji o ntezgöji, ra 'ñevguegöji libre.

69 Mizhocjimi o xipji o ëjë 'na c'ü me na zëzhi ra 'ñevguegöji libre.

Nuc'ü, je ri mboxbëche cja e David c'ü mi pëpi Mizhocjimi.

70 Ngue c'ü o mama c'o o profeta Mizhocjimi c'o mi cãrã mi jinguã. Na ngue Mizhocjimi o 'ññnbü o mü'büji o zopjüji c'o nte.

71 O mamaji c'ü ra salvazüji Mizhocjimi cja o dyë c'o rí üji c'o nugüji na ü.

72 O mamaji c'ü ra mbeñe Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra s'iyazüji c'ua ja nzi va s'iya c'o ín mboxpaleji.

73 Ngue c'e jña c'ü o mamatsjë na cjuana Mizhocjimi va xipji e Abraham c'ü ín mboxpaleji.

74 O mama Mizhocjimi c'ü ra salvazüji cja o dyë c'o nugüji na ü, ngue c'ua dya rá süji rga ma't'üji c'ü.

75 Y ngue c'ua rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo, texe yo pa yo rí cãrãji cja ne xoñjömü.

76 Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ngue o profetats'ü Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e.

Rí ot'ügue a xo'ñi cja c'ü ín Jmugöji, ngue c'ua 'ma ra ëjë angueze, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyätãji c'ü.

77 Nu'tsc'e rí zopjügue yo nte, ngue c'ua ra mbãrãji ja rgã sö ra salvaji ra perdonaoji c'o na s'o, ngue c'ua ra tsjapüji o nte Mizhocjimi.

78 Na ngueje me s'iyazüji Mizhocjimi me juentsqueji. O xipji o ëjë c'ü ixmi bübüvi

a jens'e, ra 'ñe dyacüji jya's'ü cja ín mün'c'öji.

79 Nutscöji rí nteji rí nzhodüji cja bëxömmü. C'o dya ra nzhogü o mü'bü, ra ma sufreji 'ma ra ndüji. Pero nu c'ü ra ëjë, ra dyacüji jya's'ü cja ín mü'büji. Y ra jítscöji c'e 'ñiji ja rgã sö ra mãjä ín mün'c'öji, dya cja pje rá mbeñeji, eñe e Zacarías.

80 C'e ts'it'i c'ü mi chjü Juan, go nocü c'ua. Xo go nzhodü na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Mi bübü cja majyadü hasta 'ma cja mü o zädã c'e pa 'ma o mbürü o zopjü c'o nu menzumüji a Israel.

2

Nacimiento de Jesús

1 C'o pa c'o, e César Augusto mi manda cja c'o país. O manda o tsjaji 'na censo ngue c'ua ro mbãrã ja nzi o nte c'o mi cãrã texe c'o país nu ja mi manda. 2 C'e censo c'ü ot'ü o dyät'ãji, o tsjaji 'ma mi gobernador e Cirenio a Siria. 3 Nguet'ua texe c'o nte mi jyodü ro möji nu ja mi menzumüji, je ro ma jñu's'üji o tjüji. 4-5 Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e José. Mi bübü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. Ya mi ñavi ro chjüntüvi e María. Nuc'ua e José o mëvi e María a ma a Belén c'ü tsja a Judea nu ja mi menzumü e David mi jinguã. Je mëvi nu, na ngue e José mi mboxbëche cja e David. O mëvi ro ma jñu's'üvi o tjüvi. 'Ma mü o mëvi, ya mi ndunte e María. 6 Nuc'ua 'ma mi bübüvi a Belén, o zädã c'e pa 'ma ro zö'dyë. 7 O mus'ü c'ua c'ü nu ts'it'i c'ü ot'ü. Cjanu o mbös'ü o bitu, cjanu o ngöbü c'ua nu ja mi ññnü o burru 'ñe o nzhünü. Na ngue dya cja mi jyadü cja c'e mesón nu ja mi oxü c'o nte.

Los ángeles y los pastores

8 Mi bëxtjo cja c'e jñiñi a Belén, mi cãrã o mbörü cja batjü, mi pjörüji c'o o ndëchjürüji 'ma xömü. 9 'Nango zät'ã c'ua 'na o

anxe Mizhocjimi nu ja mi cārã c'o mbörü. Y nu c'ü o jya's'ü Mizhocjimi me go juëns'i nu ja mi cārãji. Me co pizhiji c'ua. ¹⁰ Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o mbörü:

—Dya rí sūji. Dyärãji, rá xi'tsc'öji yo me na jo yo me rguí mäjceji. Me xo ra mäjã yo nte texe cja ne xoñijö mü. ¹¹ Na ngue nudya o jmus'ü 'na ts'it'i cja c'e jñiñi nu ja mi menzumü e David. Ngueje e Cristo c'ü ín Jmuji. Nuc'ü, ra ñempc'ejí libre c'ü. ¹² Nujnu ngue nu rguí pãrãgueji nu. Rí chöt'üji c'e ts'it'i c'ü ri bös'ü o bitu. Rí chöt'üji ri orü nu ja ñönü o burru, eñe c'e anxe.

¹³ Nango ñetse c'ua cja c'e anxe na puncjü c'o o anxe Mizhocjimi, mi unüji 'na pöjõ Mizhocjimi mi mamaji:

¹⁴ Rí unüji na puncjü 'na pöjõ Mizhocjimi a jens'e c'ü me na nojo. Na ngue me go ne go mbös'ü yo nte, ngue c'ua ra mäjã o mü'büji, dya cja ra mbeñeji c'o na s'o, eñe c'o anxe.

¹⁵ Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o anxe o möji a jens'e nu ja vi ñeji. Nuc'ua cjanu o pötü va mama c'ua c'o mbörü:

—Möjõ a Belén, rá ma nuji nu-joya yãdã yo o xitsiji c'o o anxe Mizhocjimi, eñeji.

¹⁶ Nuc'ua ixco möji dya c'ua na niji, o ma chöt'üji e María ñe e José ñe c'e ts'it'i. C'e ts'it'i je mi orü nu ja mi ñönü o burru ñe o nzhünü. ¹⁷ Nuc'ua c'o mbörü, 'ma o jñandaji c'e ts'it'i, o zopjüji texe c'o mi cārã nu, o xipjiji c'o vi dyärãji pje ro mbézhi c'e ts'it'i. ¹⁸ C'o o dyärã, o nguiññiji: “Pãrã, ¿ja rga cja yo?”, eñeji. ¹⁹ Pero e María o mbé's'i texe c'o jña. Mi sido mi cijñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o, dya go jyombeñe. ²⁰ O nzhogü c'ua c'o mbörü, mi mamaji me na nojo Mizhocjimi. Y mi unüji 'na pöjõ na ngue texe c'o vi dyärãji ñe c'o vi

jñandaji. Na ngue ya vi zãdã c'ua ja nzi va xipji c'e anxe anguezeji.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹ 'Ma o zõ chjün ngue c'ua ro circuncidaoji c'e ts'it'i, o jñusp'üji o tjü e Jesús, c'ua ja nzi va mama c'e anxe ante c'ü ro ndunte e María.

²² Nuc'ua o zãs'ã c'o pa c'o o jogü e María c'ua ja ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. E José e María o mëvi a Jerusalén o zidyivi c'e ts'it'i c'ü mi ngue e Jesús, ngue c'ua ro presentaovi a jmi Mizhocjimi. ²³ O tsjavi a cjanu, na ngue c'ü o ley Mizhocjimi mama a cjava: “Texe c'o ts'it'i c'o ot'ü rí ñecjeji, rí xöcügueji ra mbëpiji Mizhocjimi”, eñe. ²⁴ Xo o ma unüvi c'o ro mbãsp'ãji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama cja c'ü o ley Mizhocjimi: “Rí unüji yeje vilo Mizhocjimi. O 'ma jiyõ, yeje mbaro”, eñe.

²⁵ Mi bübü 'na bëzo a Jerusalén c'ü mi chjü e Simeón. Mi cja na jo, y mi sũ Mizhocjimi. Mi te'be c'e pa 'ma ro ñeme libre Mizhocjimi c'o nu menzumüji a Israel, ro unüji c'ü rví mäji. Mi ätä o Espíritu Mizhocjimi c'ü me mi ñünbü o mü'bü. ²⁶ O Espíritu Mizhocjimi ya vi tsjapü ro mbãrã e Simeón c'ü dya ro ndü hasta 'ma cja ro jñanda nu c'ü vi juajnü Mizhocjimi ro ñe salva c'o nte. ²⁷ 'Na nu pa, o Espíritu Mizhocjimi o ñünbü o mü'bü e Simeón o ma cja c'e templo. Ngue c'e pa 'ma xo ma'a nu e José ñe e María o zidyivi c'e ts'it'i o ma presentaovi c'ua ja nzi ma mama c'e ley. ²⁸ Nguec'ua 'ma o cjogü e José ñe e María, o tsja c'ua e Simeón o ndës'i e Jesús, o unü 'na pöjõ Mizhocjimi o mama:

²⁹ Nu'tsc'e mi Jmuts'ügö; nutscö in mbëpjizü. Jyëzgue rá tügö, rá ma sóyagö cja ín jmigue. Na ngue ya zãdã c'ua ja nzi vi xitsi.

³⁰ Ya ró jandagö dya, nu ì xipji o ëjë ra 'ñe 'ñevgëgøjme libre.

³¹ Nujnu, ya ì mbeñe ì juajnü ra salva yo nte texe cja ne xoñijöümü.

³² Nujnu, ra unü jya's'ü cja o mü'bü yo dya menzumü a Israel ngue c'ua ra mbã'c'ãji. Xo 'ñe yo menzumü a Israel yo vi juajnügue, ra mbãrãji c'ü me na nots'ügue, eñe e Simeón va unü 'na pöjö Mizhocjimi.

³³ E José 'ñe e María me go nguiñivi c'o vi mama e Simeón ja rvá cja c'e ts'it'i. ³⁴⁻³⁵ Nuc'ua e Simeón cjanu o dyötpüvi Mizhocjimi. Cjanu o xipji e María c'ü nu nana e Jesús:

—Dyärã c'ü rá xi'ts'i. Mizhocjimi o xipji o ëjë ne ts'it'i ngue c'ua 'ma ya ra nocü, ra 'ñetse yo nte ja ga nguiñi o mü'büji. Yo ín menzumügöji a Israel, na puncjü c'o dya ra dyätpä o jña nu, nguec'ua dya ra salvaji. Y xo na puncjü c'o ra dyätpä o jña, nguec'ua ra salvaji. Me ra nu'uji na ü nu. Nguec'ua xo 'ñetsc'e me ra sufre ín mü'bügue nza cja 'ma cjó c'o ri tjocüts'ü 'na tjëdyi, eñe e Simeón.

³⁶ Mi bübü 'na ndixü c'ü mi 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Nuc'ü, mi chjü e Ana. Mi ngue o xunt'i e Fanuel, mi mboxbëche cja e Aser. Angueze ya mi male. Ts'i vi ndü c'ü nu xïra, vi mimivi sietetjo cjë. ³⁷ Y ndeze 'ma o ndü c'ü nu xïra, ya vi mezhe ochenta y cuatro cjë. Mi bübü cja c'e templo, dya mi c'ueñe nu. Mi ötü Mizhocjimi zö xömü zö ndempa. Y mi mbempje. ³⁸ 'Ma xe mi bübü nu e José 'ñe e María 'ñe e Jesús, o ëjë c'ua e Ana o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Nuc'ua o mbürü e Ana o xipji c'o nte pje ro mbëzhi c'e ts'it'i. Na ngue mi cãrã a Jerusalén c'o mi te'be ro ëjë 'naja c'ü ro 'ñeme libre anguezeji.

El regreso a Nazaret

³⁹ Nuc'ua e José 'ñe e María, 'ma ya vi tsjavi texe c'ua ja nzi ga mama c'ü o ley Mizhocjimi, cjanu o nzhögü o mëvi a Nazaret c'ü mi ngue o jñiñivi c'ü tsja a Galilea. ⁴⁰ C'e ts'it'i o nocü mi te na zëzhi. Y mi cjiñi na jo o ñi, y mi pãrã na jo Mizhocjimi. Mizhocjimi mi bübü co angueze.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Tsjë'ma tsjë'ma mi pjongüji a Jerusalén c'e mbaxcua c'ü mi chjü Pascua. Nguec'ua 'ma mi sädã c'e mbaxcua, e José 'ñe e María mi pëvi nu. ⁴² 'Ma ya mi pë's'i e Jesús doce cjë, e José 'ñe e María o zidyivi e Jesús o möji a Jerusalén cja c'e mbaxcua. Na ngue tsjë'ma mi pëvi nu. ⁴³ 'Ma mü o cjögü c'e mbaxcua, e José 'ñe e María o mbedyevi a Jerusalén ro möji c'o 'ñaja nte c'o vi 'ñeje a Galilea. Dya mbãrãvi cjo vi nguejme e Jesús a Jerusalén. ⁴⁴ Mi pëzhivi e Jesús ma dyoji c'o nte. Nguec'ua o nzhodüji 'napa cja 'ñiji. Nuc'ua cjanu o jyodüvi e Jesús cja c'o o dyoji, 'ñe cja c'o nu menzumüji c'o mi pãrãji. ⁴⁵ Pero dya go chöt'üvi. Nguec'ua o nzhögüvi c'ua o mëvi na yeje a Jerusalén o ma jyodüvi.

⁴⁶ Nuc'ua 'ma o zö jñipa ndeze 'ma o mbedyevi a Jerusalén, o chöt'üvi e Jesús a mbo cja c'e templo. Ma jü a nde cja c'o xöpüte c'o mi jizhi o ley Mizhocjimi. E Jesús mi ärä c'o mi mamaji, y mi cja püji o t'önü c'o. ⁴⁷ C'o xöpüte xo mi cja püji t'önü e Jesús. O unüji ngüenda e Jesús me mi pë's'i na puncjü o pjeñe, me ma jo va ndünrü. Nguec'ua va nguiñiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü pãrã nu? Maco cja ts'it'i nu, eñeji.

⁴⁸ Nuc'ua e José 'ñe e María 'ma mü o jñandavi e Jesús ma jü a nde cja c'o xöpüte, me go nguiñivi. Cjanu o mama c'ua e María:

—Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ¿jenga i tsjacübe a cjanu? Nin tatague 'ñetscö me rí sufregöbe rgá jonc'ügöbe.

⁴⁹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dya ni jyodü rí jyongüvi. ¿Cjo dya ín pärävi ni jyodü rá bübü cja o ngümü c'ü mi Tata, rá c jagö c'o o bēpjí?, eñe.

⁵⁰ Anguezevi dya mi pärävi pje mi ne ro mama c'o jña c'o vi xipjivi.

⁵¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye a Jerusalén co e José 'ñe e María, o möji a Nazaret. Na ngue e Jesús mi ätä c'ü o tata 'ñe c'ü o nana. C'o jña c'o vi mama e Jesús, o mbeñe e María cja o mü'bü pje mi ne ro mama. ⁵² E Jesús o nocü na jo, y mi cjiñi na jo o ñi. Nguéc'ua Mizhocjimi mi bübü co angueze, y me mi mäpä c'ü. Xo 'ñe yo nte, me xo mi mäpäji c'ü.

3

Juan el Bautista predica en el desierto

¹ O mezhe c'ua ja nzi cjë, mi emperador e Tiberio César. Ya mi quince cjë c'ü mi emperador. Mi gobernador e Poncio Pilato a Judea. E Herodes mi gobernador a Galilea. E Felipe mi gobernador a Iturea 'ñe a Traconite. E Lisantias mi gobernador a Abilinia. ² E Anás 'ñe e Caifás mi mero ndamböcjimi c'o. C'o pa c'o, e Juan c'ü nu t'i e Zacarías mi bübü cja majyadü. 'Na nu pa, Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Juan o mbürü o zopjü c'o nte. ³ Nguéc'ua mi nzhodü bēxtjo cja c'e ndare a Jordán, mi xipji c'o nte ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi ro jyéziji c'o na s'o, 'ñe ro ji'iji. Nu'ma, ro perdonao 'ma Mizhocjimi c'o na s'o c'o mi cjaji. ⁴ Mi jinguã c'e profeta Isaías o dyopjü 'na libro. O dyopjü c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majyadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyézugueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyézugueji c'e 'ñiji c'ü mogü.

Na ngue ya ngue ra ã c'ü ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e.

⁵ 'Ma ra ëjë 'na c'ü manda, rí parejaogöji o 'ñiji, y rí nderesaoji c'o 'ñiji c'o mogü. Je xo rga cjatsc'ejí nu, rí jyéziji c'e 'ñiji c'ü na s'o c'o ín tēpíji.

⁶ Na ngue ra ëjë nu c'ü o juañü Mizhocjimi ra salva yo nte texe cja ne xoñijöümü”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama e Isaías c'ü ro mama c'e nte. Nguéc'ua 'ma o mbürü e Juan o zopjü c'o nte, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Isaías.

⁷ Na puncjü o nte c'o mi pedye cja c'o o jñiñiji mi pöji cja e Juan ngue c'ua ro jiji cja c'e ndare. Nguéc'ua o mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ejí o c'ijmi yo sū ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. In sūji ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufregueji, nguec'ua va ëgueji va 'ñe jigueji. ⁸ Pero 'ma na cjuana o nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra jñetse ya nzhogü in mü'büji. In pēzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngue o mboxbēchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngue me na zēzhi Mizhocjimi, sō ra tsjapü yo ndojo ra mbēzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. ⁹ Nza cjatsc'ejí za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'tjo jacha cja o dyü'ü, na ngue ya ra dyocüji. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya bübü ra dyéziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgá tsja'c'üji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

¹⁰ C'o nte mi önüji mi mamaji:

—¿Pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cja-jme 'ma, ngue c'ua dya ra tsjacüjme Mizhocjimi rá ma sufrejme?

¹¹ O ndünrú c'ua e Juan o xipjiji:

—Nu c'ü cãjã yeje pajna, ra unü 'na pajna c'ü dya cãjã. Nu c'ü pē's'i

pje ra zi, ra unü c'ü dya pë's'i, eñe e Juan.

¹² Xo ëjē ja nzi c'o mi cobra o ndüvajma, o ëji ro 'ñe ji'iji. O xipjiji e Juan:

—Xöpüte, ¿pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjangöjme?

¹³ O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Rí cobraji ja c'o nzi ga mama c'o ley; dya rí jñu's'üji rgui cobraji.

¹⁴ Xo o tsja t'önü c'o tropa o maji:

—Nuzgöjme, ¿pje xo ni jyodü rá cjangöjme?

O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü 'ma in pizhiji yo nte, o in pezheji o bëchjine ngue c'ua ra ch'a'c'üji o merio. Pero dya cja rí tsjaji a cjanu. Rí mäji co c'o in rayaji c'o cjö'tc'üji.

¹⁵ C'o nte me mi cjiñiji e Juan, cjo mi ngue Cristo c'ü mi te'beji ro ëjē.

¹⁶ O mama c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü o mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xäpcäji o correa cja o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö ni pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va ëtjo. Na ngue me na nojo na puncjü angueze; nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëtjo, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji angueze, ra dya'c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma jiyö, ra dya'c'üji rí ma sufreji cja sivi.

¹⁷ Xe go sido go ña e Juan o xipjiji:

—Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va ëtjo. Ya бүбү angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya бүбү ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

¹⁸ Nujyo, ngue yo o mama e Juan va xipji c'o nte ja rva cja e Cristo. Y na puncjü o jña c'o xe go xipjiji. ¹⁹ C'e gobernador Herodes

vi mimivi e Herodías c'ü nu su e Felipe. E Felipe mi ngue c'ü nu cjuarma e Herodes. Y mi cja c'o na s'o e Herodes. Nguec'ua e Juan va huënc'h'i e Herodes mi xipji c'ü dya jo c'o mi cja. ²⁰ Nuc'ua e Herodes go tsja c'ua mas c'o na s'o, go manda o ma pant'aji a pjörü e Juan.

El bautismo de Jesús

²¹ 'Ma mi jichi e Juan c'o nte cja c'e ndare a Jordán, xo ji'i e Jesús. E Jesús 'ma o nguarü o ji'i, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi. 'Ma ma ötü Mizhocjimi, go xogü a jens'e c'ua. ²² Y o zöbü o Espiritu Mizhocjimi c'ü mi nza cja 'na mbaro, o ëjē o 'ñe ndägä a xes'e e Jesús. O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e in Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Los antepasados de Jesucristo

²³ E Jesús ya mi pë's'i treinta cje 'ma mü o mbürü o zopjü c'o nte. C'o nte mi mamaji e Jesús mi ngueje nu t'i e José. E José mi t'i cja e Elí. ²⁴ E Elí mi t'i cja e Matat. E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Jana. E Jana mi t'i cja e José. ²⁵ E José mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Amós. E Amós mi t'i cja e Nahum. E Nahum mi t'i cja e Esli. E Esli mi t'i cja e Nagai. ²⁶ E Nagai mi t'i cja e Maat. E Maat mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Semei. E Semei mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Judá. ²⁷ E Judá mi t'i cja e Joana. E Joana mi t'i cja e Resa. E Resa mi t'i cja e Zorobabel. E Zorobabel mi t'i cja e Salatiel. E Salatiel mi t'i cja e Neri. ²⁸ E Neri mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Adi. E Adi mi t'i cja e Cosam. E Cosam mi t'i cja e Elmodam. E Elmodam mi t'i cja e Er. ²⁹ E Er mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Eliezer. E Eliezer mi t'i cja e Jorim. E Jorim mi t'i cja e Matat. ³⁰ E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Simeón. E Simeón mi t'i

cja e Judá. E Judá mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Jonán. E Jonán mi t'i cja e Eliaquim. ³¹ E Eliaquim mi t'i cja e Melea. E Melea mi t'i cja e Mainán. E Mainán mi t'i cja e Matata. E Matata mi t'i cja e Natán. ³² E Natán mi t'i cja e David. E David mi t'i cja e Isaí. E Isaí mi t'i cja e Obed. E Obed mi t'i cja e Booz. E Booz mi t'i cja e Salmón. E Salmón mi t'i cja e Naasón. ³³ E Naasón mi t'i cja e Aminadab. E Aminadab mi t'i cja e Aram. E Aram mi t'i cja e Esrom. E Esrom mi t'i cja e Fares. E Fares mi t'i cja e Judá. ³⁴ E Judá mi t'i cja e Jacob. E Jacob mi t'i cja e Isaac. E Isaac mi t'i cja e Abraham. E Abraham mi t'i cja e Taré. E Taré mi t'i cja e Nacor. ³⁵ E Nacor mi t'i cja e Serug. E Serug mi t'i cja e Ragau. E Ragau mi t'i cja e Peleg. E Peleg mi t'i cja e Heber. E Heber mi t'i cja e Sala. ³⁶ E Sala mi t'i cja e Cainán. E Cainán mi t'i cja e Arfaxad. E Arfaxad mi t'i cja e Sem. E Sem mi t'i cja e Noé. E Noé mi t'i cja e Lamec. ³⁷ E Lamec mi t'i cja e Matusalén. E Matusalén mi t'i cja e Enoc. E Enoc mi t'i cja e Jared. E Jared mi t'i cja e Mahalaleel. E Mahalaleel mi t'i cja e Cainán. ³⁸ E Cainán mi t'i cja e Enós. E Enós mi t'i cja e Set. E Set mi t'i cja e Adán. E Adán mi t'i cja Mizhocjimi na ngue o dyät'ä Mizhocjimi c'ü.

4

Tentación de Jesús

¹ O Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Jesús o mbedye cja c'e ndare a Jordán, o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Na ngue mi ätä o Espíritu Mizhocjimi. ² O mezhe nu cuarenta pa. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo, mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. C'o cuarenta pa, dya pje zi e Jesús. 'Ma ya vi cjogü c'o pa c'o, o zant'a c'ua e

Jesús. ³ Nuc'ua e Satanás nu c'ü dya jo, o xipji e Jesús:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigüe yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigüe, eñe c'ü dya jo.

⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi. Na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi rga minc'öjme. C'ü xenda ni jyodü, ngue c'ü rá cjajme texe ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi.

⁵ Nuc'ua c'ü dya jo o zidy e Jesús cja 'na t'eje c'ü ma ndä'ä. O mezhe 'na ndajme o jíchi texe yo jñiñi cja ne xoñijömü. ⁶ Nuc'ua c'ü dya jo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo in jandague. Xo rá da'c'ü texe yo me ni muvi yo bübü cja yo jñiñi. Texe yo, ya ch'acügö yo. Ra sö rá unü c'ü rí ne rá unü. ⁷ Nu 'ma rí ndüñijömü rí matcügö, rí tsjapü in tsjacje texe yo.

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Satanás, dya rá ma'tc'ö. Na ngue ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijömüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue ín Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü.

⁹ Xo tsja c'ü dya jo o zidy e Jesús a ma a Jerusalén, o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. O xipji c'ua:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí dacügüe dya a ma a jömü. ¹⁰ Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngue ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra xipji c'o o anxe rguí 'ñeji a jens'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹¹ Ra 'ñe penchc'iji ngue c'ua dya ra s'onnc'ü in cua 'ma rí sos'ü cja ndojo, eñe c'ü ya t'opjü.

Ngue c'ua rí dacügüe ndezgua hasta jömü, eñe c'ü dya jo.

¹² Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá sôjme o jña Mizhocjimi c'ü in Jmugöji, enzgöjme. Nguéc'ua dya rá dacü a ma a jö mü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

¹³ Nuc'ua c'ü dya jo, dya mi pārā pje xe ro xipji e Jesús para ro tsja c'o na s'o, nguéc'ua va c'ueñe ja nzi pa, cja ro nzhogü na yeje pje xe ro 'ñe xipji.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma a Galilea. Mi bübüvi texe c'ü o poder o Espiritu Mizhocjimi. Nguéc'ua texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea, o mbürü o mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús. ¹⁵ Mi cja e Jesús mi jíchiji cja c'o o nintsjimiji. Texeji mi mamaji:

—Ne bëzo bübüvi Mizhocjimi.

Jesús en Nazaret

¹⁶ O ma c'ua e Jesús a Nazaret nu ja mi menzumü. Nuc'ua c'e pa c'ü mi sôyaji, o cjogü a mbo cja c'e nintsjimi ja c'o nzi ma cja c'ü o tjürü. Cjanu o mimi nu. Cjanu o böbü c'ua ro xörü. ¹⁷ Cjanu o ch'unü c'ua c'e libro c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta. Cjanu o xücü c'e libro c'ü mi 'mans'a, o chöt'ü nu ja mi t'opjü a cjava:

¹⁸ O Espiritu Mizhocjimi bübü co nutscö, na ngue o juancügö.

O juancügö rá zopjü c'o unü ngüenda bëzhiji na puncjü, rá xipjiji jña c'o rguí mäjji.

O juancügö rá cjavü ra mājā c'o me nzhumü o mü'bü.

O juancügö rá zopjü yo nte yo dya libre, rá xipjiji ja rgā sō ra 'ñemeji libre.

C'o ndëzhö, rá cjavü ra jñandaji.

C'o me sufre, rá emeji libre.

¹⁹ O juancügö rá xipji yo nte c'ü ya zädä c'o pa c'o o juajnü Mizhocjimi ra salvaji.

²⁰ Cjanu o mbans'a c'ua c'e libro, cjanu o unü c'ü mi pëpji cja nintsjimi. Cjanu o mimi c'ua ro jíchi c'o nte. Texe c'o mi cārā cja c'e nintsjimi me mi cjinch'iji angueze, mi te'beji pje pjëzhi c'o ro mama.

²¹ Nuc'ua cjanu o ña e Jesús o xipjiji: —Nu o jña Mizhocjimi nu cja ró xörügö, ya zädä dya a ndetsc'eji nu, eñe.

²² C'o nte, me co nguijñiji y me go mamaji:

—Me na jo yo jña yo mama nu, pero ¿ja ga mbārā nu? Maco ngue nu t'i e José c'ü mi ngue in menzumügöji.

²³ O mama e Jesús o xipjiji:

—In pārāji c'e jña c'ü rí mangöji: “Nu'tsc'e médico, rí dyät'ätsjé ante c'ü rí dyät'ä c'o 'ñaja.” Pe ngue c'ü in cjiññiji dya, cja in mü'büji. Pe xo in ne rí xitscöji a cjava: “Ró äräjme i tsjague c'o me na nojo a Capernaum, maco dya in cjague yo cja in jñiñigöji”, rí 'ñenzgöji.

²⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, c'o na cjuana. Yo nte, dya respetaoji 'na profeta 'ma ngue nu menzumütsjéji. ²⁵ Dyäräji na jo c'ü xo rá xi'tsc'öji. Ya in pārāji ja ma cja mi jingüa 'ma mi bübü e Elías. O mezhe jñi cjë nde c'ü dya go 'ñeje o dyebe, nguéc'ua mi bübü 'na tijjimi texe cja c'o jñiñi. C'o pa c'o, mi cārā va a Israel na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xīra. ²⁶ Pero dya ngue anguezeji c'o o xipji Mizhocjimi e Elías. O xipji o ma a Sarepta c'ü bëxtjo jārā a Sidón, o ma mbös'ü 'na ndixü nu c'ü vi ndü nu xīra, maco dya mi menzumü a Israel. ²⁷ C'o cjë c'o mi bübü e Elías, mi cārā va a Israel na puncjü c'o mi sō c'e ngueme c'ü xiji o lepra. Pero dya cjö jogü ne ri 'naja anguezeji. Nguextjo e Naamán c'ü mi menzumü a Siria c'ü o jogü.

²⁸ Nuc'ua c'o mi cārā cja c'e nintsjimi, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o, me co sjëyaji c'ua na puncjü.

29 Go böbüji c'ua, cjanu o pjongüji e Jesús cja c'ü o jñiñiji, o zidyiji cja c'e dyä'ä nu ja mi jäs'ä c'e jñiñi. O zidyiji ro ma pa'maji a jömü. 30 Pero e Jesús o cjogütjo a nde anguezeji, o ma c'ua.

Un hombre que tenía un espíritu malo

31 Nuc'ua e Jesús o zöbü o ma c'ua a Capernaum c'ü mi ngue 'na jñiñi a Galilea. Chjüma chjüma c'o pa c'o mi söyaji, mi jichi c'o nte cja c'e nintsjimi. 32 C'o nte me mi süji mi cjjñiji:

—Nunca rí äräji a cjanu. Je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o xitsiji nu, eñeji.

33 Cja c'e nintsjimi, mi bübü 'na bëzo c'ü vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, c'ü o tsjapü o mapjü c'ua na jens'e c'e bëzo. 34 O mama:

—Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, ¿pje in pè'sc'ü rí ñu co nuzgöjme? ¿Cjo vi 'ñeje rí tsjacü rá ma sufregöjme? Nutscö rí pä'c'ä. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

35 E Jesús o huënc'h'i c'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

Nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o nügü c'e bëzo a nde c'o nte c'o mi cãã. O mbedye c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo y dya pje tsjapü. 36 Me co nguiñi c'ua c'o nte, o mamaji:

—¿Pje pjëzhi c'ü pè's'i ne bëzo c'ü me na nojo? Manda yo o s'ondajma c'ü dya jo nza cja c'ü ri pè's'i o poder. Xipjiji ra mbedyeji, cja na mbedyeji c'ua.

37 Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea, me mi mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

38 Nuc'ua e Jesús o böbü o mbedye cja c'e nintsjimi. Cjanu o ma c'ua o zät'ä cja nu ngümü e

Simón. C'ü nu to'o e Simón, mi sö pa'a. O xipjiji c'ua e Jesús ro jocü.

39 Nuc'ua e Jesús o ëjë nu ja mi orü c'e ndixü. Cjanu o huënc'h'i c'ua c'e pa'a. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. O nanga c'ua na zëzhi c'e ndixü, cjanu o dyät'ä o jñöñü cjanu o ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

40 'Ma ya ma quibi e jyarü, ma ëjë c'o nte ma siji c'o o dyoji c'o mi sö pje nde ma ngueme, ma sinpiji e Jesús. Nuc'ua e Jesús mi ë's'ë o dyë nzi 'naja c'o mi sö'dyë, y mi jogüji. 41 Na puncjü c'o mi sö'dyë c'o o mbedye o s'ondajma c'ü dya jo. Nzi ma mbedye, nzi ma mamaji:

—Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi, eñe c'o s'ondajma.

E Jesús mi huënc'h'iji, dya mi jëzi ra ñaji, na ngue mi päräji e Jesús mi ngue e Cristo.

Jesús predica en Galilea

42 Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o mbedye e Jesús o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Nuc'ua c'o nte mi jodüji e Jesús. 'Ma mü o chöt'üji, mi sümüji ngue c'ua dya ro xögü co anguezeji. 43 O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo ni jyodü rá ma zopjü c'o nte c'o cãã c'o nan'ño jñiñi, rá xipjiji ni jyodü ra dyätäji Mizhocjimi, na ngueje ngue c'ü manda. Ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá cjagö, eñe.

44 O ma c'ua cja c'o 'ñaja jñiñi c'o mi tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nintsjimi.

5

La pesca milagrosa

1 'Na nu pa, e Jesús mi bübü cja squina c'e zapjü c'ü ni chjü Gensaret. O ëjë c'ua na puncjü o nte, me mi chütüji ngue c'ua ro dyäräji o jña Mizhocjimi. 2 E Jesús o jñanda c'ua yeje bü'ü c'o ma jä'ä cja squina c'e zapjü. C'o mbëjmö ya vi mbes'ëji cja c'o bü, mi pe'ch'ëji c'o o rreji. 3 E Jesús o dat'ü c'ua cja 'naja c'o bü c'ü

mi ngue o cjava e Simón. Cjanu o xipji c'ua e Simón xe ro ndütü c'e bü a ma cja c'e ndeje. O mimi c'ua cja c'e bü, o jichi c'o nte. ⁴ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, o xipji e Simón:

—Mague cja c'e ndeje nu ja xenda na jê'ê. Rí pät'äji c'o in rreji ngue c'ua rí sürüji o jmõ.

⁵ O ndünrü c'ua e Simón o xipji:

—Xöpüte, 'naxõmü ró pëpjijme, dya ró sürüjme. Pero rá pät'ägõ ne rre ja c'o nzi gui xitsi, eñe.

⁶ O tsjaji c'ua ja va xiji. O zürüji c'ua na puncjü o jmõ, nguec'ua ya ma xüt'ü c'e rre. ⁷ Nuc'ua o juäjpjã o dyëji c'o o dyoji c'o ma câjã cja c'ü 'naja bü, ngue c'ua ro ëji ro 'ñe mbõs'üji. O ëjêji c'ua, o nichiji nza yeje c'o bü, ya mi ne ro nguibi c'o. ⁸ E Simón Pedro 'ma mü o jñanda c'o jmõ, o ndüñijõmü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügõ, rí sũ rgá bübü in jmigue. Na ngue me na s'ozgõ, rí tũ ín nzhubü, eñe.

⁹ Me mi sũ e Simón Pedro na ngue ma puncjü c'o jmõ c'o vi zürüji. Xo mi sũ c'o mi dyoji e Pedro cja c'e bü. ¹⁰ Xo mi sũ e Jacobo 'ñeje e Juan c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Mi ngue o dyoji e Simón Pedro. E Jesús o xipji c'ua e Simón:

—Dya rí sũ; chenngue dya co nutscõ. Nu'tsc'e mi mbëjmõgue, mi tennc'e o jmõ. Pero nudya rá jí'ts'i rí zopjü yo nte, ngue c'ua ra dyä'tc'äji ra ndennc'ëji, xo ra cre-ozüji.

¹¹ Nuc'ua e Simón Pedro 'ñe c'o o dyoji cjanu o pjons'üji a squina c'e bü. O zogüji texe nu, o möji e Jesús, ngue c'ua ro dyätpäji o jña.

Jesús sana a un leproso

¹² 'Na nu pa, e Jesús mi bübü cja 'na jñiñi nu ja xo mi bübü 'na bëzo c'ü me mi sõ o lepra. C'e bëzo 'ma o jñanda e Jesús, o ëjê o 'ñe ndüñijõmü a jmi, o dyõtü ro jocü, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügõ, nu 'ma in ne'e, sõ rí jocüzü ne lepra, eñe c'e bëzo.

¹³ E Jesús o c'uana c'ua o dyë o ndörü, o xipji:

—Rí negõ ra jogüts'ügue, eñe.

Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra. ¹⁴ E Jesús o xipji c'ua c'e bëzo:

—Dya cjó rí ma xipjigüe ja va jogüts'ü. Nguextjo c'e mbõcjimi rí ma jíchitsjê c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügue c'ua, ja c'o nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbärã yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

¹⁵ Zõ vi xipji e Jesús c'e bëzo c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda go mamaji c'o mi cja e Jesús. Nguец'ua o ëjê na puncjü o nte ro dyäräji e Jesús, y ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sõ'dyë. ¹⁶ Nguец'ua e Jesús mi xõgü mi pa cja c'e majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe, mi ötü Mizhocjimi.

Jesús sana a un paralítico

¹⁷ 'Na nu pa e Jesús mi xöpü c'o nte. Xo mi cãrã nu, ja nzi c'o fariseo 'ñe ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Vi 'ñeji texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea 'ñe c'o mi tsja a Judea. Xo mi cãrã c'o vi 'ñeje a Jerusalén. C'ü o poder Mizhocjimi mi bübüvi co e Jesús ro jocü c'o mi sõ'dyë. ¹⁸ O ëjê c'ua ja nzi bëzo c'o ma tuns'ü 'na bëzo cja 'na pjinguã. C'e bëzo, dya mi sõ ro 'ñõmü. Mi ne ro tsjocüji nu ja ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro ngõbüji a jmi ro jocü. ¹⁹ Pero dya sõ ja rvã tsjocüji, na ngue me mi ndüji nu cja c'e ngumü. O ndes'ëji c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xo's'üji c'ua c'o mi t'üs'ü, cjanu o sjõ'büji c'e bëzo a jmi e Jesús a nde cja c'o nte. ²⁰ Nguец'ua o unü ngüenda e Jesús c'ü mi junt'ü o mü'büji c'ü ro tsja angueze ro jocü c'e bëzo. Nguец'ua o mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'e sê, rá perdonaots'ü dya in nzhubü, eñe.

21 Nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo o nguijñiji: “¿Pje pjèzhi ne bëzo nu mama perdonao o nzhubü? Chjëntjovi c'ü ro zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sö ra perdonao o nzhubü; nguextjo Mizhocjimi.”

22 Mi päxtjo e Jesús c'o mi cijjñi anguezeji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cijjñiji a cjanu in mü'büji? 23 Ró xipji ne bëzo: “Rá perdonao's'ü dya in nzhubü”, ró embe, pero dya cjó sö ra mbãã cjo ya ma o nzhubü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: “Rí ñanga rí nzhodü”, rá embe; nu 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, nu'ma, ixti pãrãgueji 'ma c'ü dya rí on'c'üji. 24 Nutscö rvã ëjë cja Mizhocjimi, ya ch'acö poder cja ne xoñjömü rá perdonao's'üji c'o na s'o c'o in cjaji. Unnc'ejji dya ngüenda ngue c'ua rí pãrãji c'ü rí pë'sc'ö c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro ñömü, o xipji:

—Rí ñanga, chunsc'e nu in pjinguã nu in os'ü, ma'a in nzmü, embeji c'e bëzo.

25 O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro ñömü. Texeji o jñandaji 'ma mü o nanga c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo o nduns'ü c'ü o pjinguã c'ü mi os'ü, cjanu o ma o ngumü, me mi unü 'na pöjö Mizhocjimi. 26 C'o nte, me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo me na nojo. ¿Cjó ro nguijñi c'ü rí pë's'i poder a cjanu 'na nte?

Jesús llama a Leví

27 O mbedye c'ua nu e Jesús, o jñanda 'naja bëzo c'ü mi chjü e Leví c'ü mi cobra o contribución. Mi junrü nu ja mi cobraji o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chenngue co nutscö rí dyãtcã in jña.

28 Nuc'ua e Leví o zogü texe c'e bëpji c'ü mi cja, o böbü o mëvi e Jesús.

29 E Leví o manda o dyãt'ãji o jñönü cja nu ngumü, o mbita e Jesús. Xo ma'a nu, na puncjü c'o mi cobra o contribución, o ma ziji o xëdyi e Jesús 'ñe e Leví. 30 C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo mi so'büji ma xipjiji c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga 'natjo c'ua in sigueji o xëdyi yo cobra o contribución yo me cja c'o na s'o?

31 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ü dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico. C'o ni jyodü o médico, ngueje c'o sö'dyë. 32 Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o cjavü cja na jo c'ü rvã 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pãrã tû o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

33 O xipjiji c'ua e Jesús:

—C'o o discípulo e Juan me mbe-mpjeji y me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discípuogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o 'ñaja.

34 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'na jña, ngue c'ua ro mbããji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'na së'ë, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sö rí ts-japüji c'o o dyoji ra nzhumüji. Na ngueje xe ri bübü'tjo c'e së a nde anguezeji. 35 Pero ra zãdã c'o pa 'ma ra zimbiji c'e së. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgã nzhumüji 'ma.

36 O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na ejemplo:

—'Ma cjó c'o cãjä 'na zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra xüt'ü 'na bitu c'ü nuevo cja rrü mbã't'ã cja c'e zëbitu. Na ngue 'ma rga cjanu, ra s'odü 'ma c'ü cja dadyo. Y c'e ts'ipëraso c'ü vi xüt'ü cja c'ü cja dadyo, dya xo ra chjënju c'e zëbitu. 37 Yo nte, dya xich'iji o öt'apjü cja zëcuëro. Na ngue ro xüt'ü c'o zëcuëro, ro pjödü c'e t'apjü. Y dya cja ro jogü c'ua c'o zëcuëro. 38 Ni jyodü ra xich'iji o

õt'apjü cja cuëro c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra s'odü o cuëro ra pjödü c'e t'apjü.

O mama a cjanu e Jesús ngue c'ua ro unü nguënda c'o nte 'ma ro dyätpäji o jña, pero 'ma ro sido ro tsjaji c'o tjürü c'o mi cjaji, ro s'odü o mü'büji. ³⁹ Xo mama e Jesús, 'ma cjó c'o me süpü c'o o tjürü c'o ín mboxatitaji, nu 'ma ra dyärä ja ga cja o 'ñiji angueze, nu'ma, 'na ra mama c'e nte: “Dya rí negö, na ngue xenda na jo ne 'ñiji nu ya rí pagö.”

6

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

¹ Na c'o pa c'o mi söya c'o mi menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo mi cjogüji nu ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, cja ma zaji. ² Mi cärä ja nzi c'o fariseo c'o o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga ín tücüji o ñirëxü? Maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sö rá cjaji a cjanu yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya ín so'büji angueze. ⁴ O cjogü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó mi sö ro zi c'o; mi nguextjo mböcjimi c'o mi sö ro zi c'o.

⁵ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, sö rá mangö ja rgui süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁶ Nuc'ua c'ü xe 'na nu pa c'ü mi söyaji, o cjogü e Jesús a mbo cja c'e nintsjimi. Cjanu o jíchi c'o nte. Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi dyot'ü o

jodyë. ⁷ C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. Mi jodüji ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. ⁸ E Jesús ixmi pãrã c'o na s'o c'o mi mbeñe anguezeji. O xipji c'ua c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Böbügue, rgui 'ñeje a nde, eñe.

Cjanu o böbü c'ua c'e bëzo o ma a nde. ⁹ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo:

—Rá cja'c'üji 'na t'önü. ¿Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo mama rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo mama rá pjös'üji yo nín minteji o rá pö't'üji?, eñe.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús o nguinch'i na jo texe c'o nte c'o mi cärä a jmi. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë, eñe.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë, y ixco jogü c'ua. ¹¹ Pero c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji, mi pötma mamaji ja rvá sö pje ro tsjapüji e Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹² C'o pa c'o, o ma e Jesús cja t'eje. 'Naxö mü va dyötü Mizhocjimi nu. ¹³ Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o ma't'ü c'o o discípulo. Cjanu o xöcü doce anguezeji c'o xo jñusp'ü o tjü apóstole. ¹⁴ O juajnü e Simón c'ü xo jñusp'ü e Pedro. Xo juajnü e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón. Xo juajnü e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé. ¹⁵ Xo juajnü e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo juajnü e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁶ Xo juajnü e Judas c'ü nu cjuarma e Jacobo. Xo juajnü e Judas Iscariote, nu c'ü ro mbö e Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷ E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zöbüji c'ua cja c'e t'eje, o zät'äji cja 'na batjü o böbüji nu. Mi cärä nu na puncjü o nte c'o mi dyoji e Jesús

c'o mi ätpä o jña. Xo mi cārã na puncjü c'o ñaja nte. Vi ñeji a Judea ñe a Jerusalén. Je xo vi ñeji texe a squina c'e mar a ma a Tiro ñe a Sidón. Vi ñeji ro ñe dyäräji e Jesús. Xo vi ñeji ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁸ Nuc'ua e Jesús o jocüji hasta c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, xo jocü c'o. ¹⁹ Texe c'o nte mi jodü ja rvã ndörüji e Jesús, na ngue mi pè's'i o poder mi jocü c'o mi sö'dyë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o nte c'o mi dyoji c'o mi ätpä o jña, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji zö in pöbreji, pero 'ma in jodügueji Mizhocjimi, ngue c'ü rguí mäjceji. Na ngue ya ngue in Jmugueji dya Mizhocjimi.

²¹ 'Zö in sant'aji dya, pero ngue c'ü rguí mäjceji. Na ngue Mizhocjimi ra dya'c'üji c'o me nda na jo, dya pje ra bē'ts'iji.

'Zö me in nzhümüji dya, pero ngue c'ü rguí mäjceji. Na ngue Mizhocjimi ra tsja'c'ü me rí mäjceji.

²² In ätcäji in jñagö nutscö rvã ëjē cja Mizhocjimi. Nguec'ua bübü 'ma ra nuc'üji na ü yo in menzumügueji, ra pjongüts'üji a nde anguezeji ra xi'ts'iji c'o me na s'o rgã zanc'ejji. Zö ra tsja'c'üji a cjanu, pero ngue yo rguí mäjceji yo. ²³ C'o pa 'ma ra tsja'c'ejji ga cjanu, me rí mäjceji na puncjü. Na ngue Mizhocjimi a jens'e ra ngö'tc'üji na jo. C'o in mboxpalegueji xo tsjaji a cjanu o tsjapüji o sufre c'o profeta c'o mi cārã mi jinguã.

²⁴ "Ma in ricoji, nu 'ma in mähpäji c'o in pē's'iji, nu'ma, juentsc'ejji 'ma, na ngue ra tsja'c'üji Mizhocjimi rí sufreji.

²⁵ "Ma in pēzhgueji c'ü dya pje bē'ts'iji, juentsc'ejji. Na ngue ra tsja'c'üji rí sant'aji.

"Ma me in mähjä gui minc'ejji dya, 'ma dya in mähqueji Mizhocjimi,

juentsc'ejji. Na ngue ra tsja'c'üji me rí nzhümüji me rí huëgueji.

²⁶ 'Juentsc'ejji na ngue c'ü ra tsja'c'üji Mizhocjimi, nu 'ma ra mama texe yo nte c'ü na jots'üji. Je xo va cjanu va tsja c'o in mboxpalegueji, o mamaji c'ü me ma jo c'o profeta c'o dya ma cjuana.

El amor a los enemigos

²⁷ 'Nu'tsc'ejji in äräji, rí xi'ts'iji rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji cja c'o nuc'üji na ü. ²⁸ Rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o sanc'üji. Xo rí dyötpüji Mizhocjimi c'o jün'sc'üji o bēchjine. ²⁹ 'Ma cjó c'o ra yapc'ü in jmüji cja in jodyëji, xo rí jyëziji ra yapc'üji c'ü 'na lado. 'Ma cjó c'o ra ngannc'aji c'ü in tējēji, xo rí jyëziji ra ngannc'aji c'ü in jeji. ³⁰ 'Ma cjó c'o pje ra dyö'tc'üji, unüji c'ü ni jyodü c'o. 'Ma cjó c'o pje ra jñünnc'üji 'ma ngue in tsjacjeji, dya cja rí dyötüji. ³¹ C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo rguí s'iyagueji a cjanu anguezeji.

³² "Ma nguextjo c'o s'iyats'üji c'o in s'iyaji, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo s'iyaji c'o s'iya anguezeji.

³³ Nu'tsc'ejji, 'ma nguextjo c'o pjöxc'üji c'o in pjös'üji, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo pjös'üji c'o pjös'ü anguezeji. ³⁴ Nu 'ma nguextjo c'o pe'sc'ejji c'o in pesp'ejji, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, pötca pesp'ejji 'ma pje c'o ni jyodü c'o o dyoji. ³⁵ Rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji y rí pesp'ejji. Dya rí pēsajji c'ü pje ra nzhocüts'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra ngö'tc'üji na jo 'ma Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Y ra jñetse ngue o t'its'üji 'ma angueze. Na ngue me na jo angueze, me pjös'ü texe yo nte, zö cārã c'o na s'o c'o dya unü 'na pöjō. ³⁶ Rí juentsqueji yo nte c'ua ja nzi ga juent'sc'ejji Mizhocjimi c'ü in Tataji.

No juzguen a otros

³⁷ 'Dya cjó rí so'büji. 'Ma jiyö, ra jñün'c'ejí ngüenda Mizhocjimi. Dya cjó rí xipjiji: "Na s'ots'ügue", rí ñembeji. 'Ma jiyö, xo ra mama Mizhocjimi: "Na s'ots'ügueji", ra ñents'ejí. Nguextjo Mizhocjimi ra mama ja ngue c'ü na jo y ja ngue c'ü na s'o. Rí perdonaogueji yo nin minteji; Mizhocjimi ra perdonaots'üji. ³⁸ 'Ma cjó c'o pje ni jyodü, rí unügueji. Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ua texe c'o ni jyodüts'üji, hasta ra mboncjtjo. Ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui unnc'ejí.

³⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Ja gui tsjijñiji? ¿Cjo só 'naja ngorö ra jichi o ñiji c'ü na ngorö? Dya sö. Na ngue ra zo'ovi cja t'ore nza yejui. ⁴⁰ 'Na c'ü cja xötpü, dya xo'ñi cja c'ü nu xöpüte. Cja ra xötpü na jo. Nu'ma, ya ri nza cja c'ü nu xöpüte 'ma.

⁴¹⁻⁴² '¿Jenga in so'büji yo nin minteji? Maco c'o na s'o c'o cja'a yo nin minteji, pe ts'iquë nza cja 'na ngümpaxa c'ü ri o'o o ndö 'na nte, pero c'o na s'o c'o in cjaqueji, na nojo nza cja 'na dyaxü. ¿Jenga dya in unnc'ejí ngüenda c'o na s'o c'o in cjaqueji? ¿Pje ma jmi in pè'sc'ejí c'ü in xiqueji yo nin minteji: "Jyëzguijme rá cjü'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögue", in embeji? Maco dya ixi cjübügueji c'o dyaxü c'o o'o in chögueji. Nu'tsc'ejí in cjaqueji na jots'üji, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ejí c'o dyaxü c'o o'o in chögueji, ngue c'ua ra só rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Na za'a, 'ma dya quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na jo c'ü. Pero 'ma quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na s'o c'ü. ⁴⁴ Nzi 'naja za'a 'mārā co c'o quis'i. Dya quitsiji o higo cja

o bidyi; dya xo quitsiji o uva cja o pëdyi. ⁴⁵ Je xo ga cjatjonu, 'na nte c'ü na jo, mama o jña c'o na jo, na ngue bübü o mü'bü c'o na jo. 'Na nte c'ü na s'o, mama c'o na s'o, na ngue bübü o mü'bü c'o na s'o. C'o bübü o mü'bü 'na nte, ngue c'o ra mbedye o ne.

Las dos bases

⁴⁶ '¿Jenga in xitsiji: "Nu'tsc'e Señor, in Jmuts'ügöjme", in enzgöji? Maco dya in cjaji c'ua ja nzi rgá xi'ts'iji. ⁴⁷ C'o ra ëjëzügö, 'ma ra dyätcäji in jña 'ñe 'ma ra tsjaji c'o rí mangö, rá xi'ts'iji cjó chjëntjui c'o. ⁴⁸ Chjëntjui nza cja 'na bëzo c'ü ro jyäbā na jo 'na ngümü. Ro dyö'bü na jë, cja rrü ngü'p'ü c'ua c'e cimientu co peña. Nuc'ua 'ma ro c'os'ü c'e ndare, ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü. Pero dya ro tunbü, na ngue vi tjäbā co peña. ⁴⁹ Pero yo o dyärā yo ró xi'ts'iji, 'ma dya ra tsjaji yo, chjëntjui 'na bëzo c'ü ro jyäbā 'na ngümü c'ü dya ro ngü'p'ü o cimientu, ro ñe's'etjo a xes'e cja e jömü. Nuc'ua c'e ndare ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü, cja rrü tunbü c'ua.

7

Jesús sana al siervo de un oficial romano

¹ E Jesús 'ma mü o nguarü o zopjü c'o nte, cjanu o ma c'ua cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü a Capernaum. ² Cja c'e jñiñi mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi manda c'o tropa romano. Mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi s'iyā, c'ü mi sö'dyë, ya mi ngue ro ndü. ³ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o dyärā c'o mi cja e Jesús mi jocü c'o mi sö'dyë. O tsja c'ua c'e bëzo o zopjü ja nzi c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji:

—Möji, ma dyötüji favor e Jesús rí xipjiji ra ëjë ra 'ñe jocü nu in mbëpji.

⁴ C'o pje mi pjëzhi o möji c'ua cja e Jesús, o ma xipjiji:

—Rvā 'ne ö'tc'üjme favor. Sö'dyë c'ü o mbëpji c'e bëzo c'ü manda

cja c'o tropa; va pen'c'e 'na jña c'e bëzo rí mague, rí ma tsjapü ra ndis'i c'ü o mbëpji. Na jo rí mague. ⁵ Na ngue zö dya ín menzumügöji c'e bëzo, pero s'iyazügöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Nutscöjme o jyäpcäjme ín nintsjimijme, embeji e Jesús.

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'ü o ngumü c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o tsja c'e bëzo o xipji ja nzi c'o o dyoji:

—Möji ma chjünrüji e Jesús.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma mü o chjëji e Jesús 'ñe c'o pje mi pjëzhi, o xipjiji c'ua e Jesús c'ua ja nzi va mama c'e bëzo:

—Rvá 'ñe tjün'c'üjme rá xi'ts'ijme c'ü mama c'e bëzo c'ü manda c'o tropa. Nuc'ü, mama a cjava: “Perdonaozú ró ö'tc'ü favor ri mague ín nzumügö, pero dya ni jyodü. Nu'tsc'e me na jots'c'e, nuzgö rí tügö ín nzhubü. Nguec'ua dya rí tsjogü cja ín nzumü. ⁷ Nguec'ua dya rvá ma nu ja mi bünc'e ro ö'tc'ü ri ma tsjapü ra ndis'i c'ü ín mbëpji. Pero 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü ín mbëpji, rí pärägö ra jogü 'ma. ⁸ Nza czazgö, o ch'acügö rí manda cja c'o tropa. 'Ma rí xipjigö 'na tropa ra ma'a ra ma tsja 'na bëpji, jo rrü ma c'ua. 'Ma rí xipji c'ü 'na tropa ra ëjë, ra ëjë c'ua. Y 'ma rí xipji c'ü ín mbëpji ra tsja 'na bëpji, ra tsja c'ua. Nguec'ua rí pärägö 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü ín mbëpji, ra jogü 'ma”, eñe c'e bëzo va penpe 'na jña e Jesús.

⁹ E Jesús 'ma mü o dyärä c'e jña c'ü vi pejñe c'e bëzo, me co mäjä na ngue c'e bëzo mi junt'ü o mü'bü c'ü ro tsja e Jesús ro jocü c'e mbëpji. Cjanu o ñezhe c'ua e Jesús o xipji c'o nte c'o mi pöji:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'ts'iji. Nutscöji rí menzumüji a Israel rí ma't'üji Mizhocjimi, pero dya cjó rí töt'ügö yo ín menzumüji c'ü ri

ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ua ja nzi ga tsja c'e bëzo c'ü junt'ü o mü'bü c'ü rá cjanü ra ndis'i c'ü o mbëpji, eñe e Jesús.

¹⁰ C'o vi ma ndünrü e Jesús, cjanu o nzhogüji c'ua cja o ngumü c'e bëzo, o 'ñe chöt'üji c'ü ya vi ndis'i c'e mbëpji c'ü mi sö'dyë.

Jesús resucita al hijo de una viuda

¹¹ 'Na nu pa, o mbedye e Jesús nu ja mi bübü, ro ma cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü'ü a Naín. Mi pöji angueze na puncjü c'o o discípulo 'ñe na puncjü c'o nte. ¹² 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja o ngoxtji c'e jñiñi a Naín, o jñandaji c'ua ma pedye o nte ma tuns'üji 'na añima ro ma dyögüji. Mi nguextjo c'e t'i c'ü mi 'ñeje c'ü nu nana. Ya vi ndü c'ü nu xira c'e ndixü. Mi pöji c'e ndixü na puncjü c'o o menzumüji. ¹³ Nuc'ua e Jesús c'ü ín Jmugöji, 'ma mü o jñanda me mi huë c'e ndixü, me go sentio o xipji c'ua:

—Dya rí huë, eñe.

¹⁴ Cjanu o ëjë c'ua e Jesús a jmi cja c'e cja, cjanu o 'ñe's'e o dyë. C'e cja, dya mi cjo'bü. C'o mi tuns'ü c'e cja o böbüji. Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipji c'e añima:

—Nu'tsc'e së, rí xi'tsc'ö rí ñanga.

¹⁵ Go nanga go mimi c'ua c'e t'i c'ü mi añima, y cjanu o ña c'ua. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Bübü dya va nin ch'igue, eñe.

¹⁶ C'o nte, me go pizhiji c'ua texeji o mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Ya ndo bübüzgöji 'na profeta nu me na nojo. Nujnu, o 'ñeme Mizhocjimi ra mböxcüji nutscöji o ntezgöji, eñe c'o nte.

¹⁷ Me mi nántji c'ua e Jesús texe a Judea, na ngue vi tsjapü o te c'e t'i c'ü vi ndü, o bübütjo na yeje. Xo mi nántji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o mi chajtjoji.

Los enviados de Juan el Bautista

¹⁸ Nuc'ua c'o o discipulo e Juan o möji, o ma xipjiji e Juan c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua e Juan o juajnú yeje c'o discipulo c'o vi sãjä. ¹⁹ Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja e Jesús, rí ma dyönüvi a cjava: “¿Cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme ra êjë, o rá te'bejme c'ü 'naja”, rí 'ñembevi c'ü.

²⁰ Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o bëzo o zät'ävi cja e Jesús, cjanu o xipjivi:

—C'ü rvá êgöbe; e Juan c'ü mi jichi yo nte cja c'e ndare a Jordán o xitsibe ro 'ñe önnc'übe, ¿cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme, o rá te'bejme c'ü 'naja?

²¹ C'e ndajme 'ma mi bübü nu c'o o discipulo e Juan, e Jesús mi jocü na puncjü o nte c'o me mi sufre o ngueme. Xo mi cãrä nu na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Jesús o tsjapü o mbedye c'o s'ondajma c'o. Y na puncjü c'o mi ndëzhö, o jocü e Jesús ngue c'ua va jñanda c'o mi ndëzhö.

²² Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'o yeje o discipulo e Juan:

—Nzhogü rí mëvi cja e Juan, rí ma xipjivi nu yo i jñandavi ró cjagö. Xo rí xipjivi yo i dyärävi ró xipjigö yo nte. Xipjivi ya janda yo mi ndëzhö, 'ñe yo mi me'dye ya nzhodüji na jo. Xipjivi e Juan, yo mi sö o lepra c'ü vi pégaji, ya jogü yo. Xipjivi, yo mi ngogö, ya äräji dya. Y bübü c'o ya vi ndü y go tetjoji, ya bübütjoji dya. Xipjivi e Juan c'ü rí zopjügö yo pöbre rí xipjiji ja rgá jogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ²³ Xipjivi, 'ma cjó c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue c'ü rguí mäjä c'o, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo e Juan.

²⁴ O ma c'ua c'o o discipulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji ja ma cja e Juan, o dyönüji:

—'Ma i möcjeji a ma cja c'e mayjadü i ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri pötpü o

jña, nza cja ga pötü o lugar 'na xitji 'ma juant'ü e ndajma. ²⁵ Pe mi cjiññigueji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri je'e bitu c'o me ni muvi. Tsjiññiji; c'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cãrä cja o palacio.

²⁶ 'Ma i ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chöt'üji 'naja profeta. Jã, rí mangö ngue 'na profeta e Juan. Pero xenda ni muvi o bëpji angueze que na ngue c'o 'ñaja profeta. ²⁷ Je t'opjü o jña Mizhocjimi ja ga cja e Juan c'ü mama a cjava:

Dyärä, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra recibidots'üji, eñe.

²⁸ Rí xi'tsc'öji, cja yo nte, dya cjó ch'unü 'na bëpji c'ü rrí muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bëpji c'ü mi pë's'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

²⁹ C'o nte 'ma mü o dyäräji c'e jña c'ü vi mama e Jesús, o unüji 'na pöjö Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o mi cobra o contribución. Na ngue vi möji cja e Juan, vi ma j'i'ji y vi nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ³⁰ Pero c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü c'o ley, iyö c'o. Vi tsjapüji c'ü dya mi muvi c'e bëpji c'ü vi ch'unü e Juan, dya go ma jiji. Maco Mizhocjimi vi mbeñe ro perdonao texe c'o nte. ³¹ O mama c'ua e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjë yo rí cãräji dya, c'o dya dyätä e Juan ni ri nguetscö. ³² Anguezeji chjëntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chöjmü yo eñe cjai o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: “Ró pjë'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'eji dya i nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjai como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: “Me

ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'eji, dya i huëgueji", eñeji. ³³ C'ua ja nzi ga cja yo ts'it'i, je xo ga cjatjonu yo nte yo cãrã yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o mbëpi Mizhocjimi, o xögü, dya cjó go zivi o xëdyi c'ü rví mäjã. Nguec'ua yo nte mamaji: "E Juan pë's'i 'naja o s'ondajma c'ü dya jo", eñeji. ³⁴ Nuc'ua nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rí mäjã rgá sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama c'o nte c'o dya ne ra dyärã o jña Mizhocjimi: "Chjä, 'naja bëzo nu me ñöñü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o", eñeji. ³⁵ Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji na jo ngüenda Mizhocjimi me cjijñi na jo o ñi, me pãrã na jo c'ü cja'a; guec'ua nde nan'ño bëpji va dyacöbe e Juan.

Jesús en la casa de Simón el fariseo

³⁶ 'Na nu pa, 'naja c'o fariseo o mbita e Jesús ro ma o ngumü ro ziji o xëdyi. O ma c'ua e Jesús o zät'ã cja o ngumü c'e bëzo, o cjogü a mbo cjanu o ziji o xëdyi c'e bëzo c'ü vi mbita. ³⁷ Cja c'e jñiñi mi bübü ' na ndixü c'ü mi cja na puncjü c'o na s'o. O mbãrã c'ua c'e ndixü c'ü mi bübü e Jesús cja o ngumü c'e bëzo mi siji o xëdyi. Cjanu o ëjë c'ua c'e ndixü cja o ngumü c'e bëzo, ma tũ'ü 'na ts'ibotia de ndojo c'ü mi p'o o aceite c'o ma jo ma jyärã. ³⁸ Cjanu o ë ndüñijömmü cja o ngua e Jesús. Me mi huë c'e ndixü, me co mbögü o nguizhö va mbe'chp'e o ngua e Jesús. Nuc'ua co c'o o ñixte, cjanu o ndintspi o ngua, y me co zũ'tp'ü o ngua. Cjanu o ndü c'ua c'e aceite c'ü vi tũ, o ngosp'ü o ngua. ³⁹ C'e fariseo c'ü vi mbita e Jesús, 'ma mü o jñanda c'o mi cja c'e ndixü, cjanu o nguijñitsjë c'ua: "Ne bëzo, 'ma na cjuana ri profeta nu, ro mbãrã 'ma cjó ngue ne ndixü nu na tjörü. Ro mbãrã pje ma ndixü nu, ro mbãrã

c'ü me cja na s'o nu." ⁴⁰ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e fariseo:

—Simón, bübü 'na jña c'ü rí ne rá xi'ts'i.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Xitsigö, xöpüte.

⁴¹ O mama c'ua e Jesús:

—Mi bübü yeje bëzo c'o mi tũ ngüenda mi tunpüji 'na bëzo. C'ü 'naja mi tũ cuatro mil o mbëxo; c'ü 'naja mi tũ cuatro ciento. ⁴² Dya mi jünvi pje rví ngöt'üvi. Nguec'ua c'e bëzo o perdonaovi nza yejui. ¿Ja gui tsjijñi yo yeje bëzo yo o perdonaoji? ¿Ja va ngue c'ü xenda ra gradecido ra ne'e c'e bëzo c'ü ya perdonaovi?

⁴³ O ndünrü c'ua e Simón o xipji:

—Pe ngue c'e bëzo c'ü xenda mi tũ na puncjü o merio, xenda ra gradecido c'e bëzo c'ü vi perdonao texe c'o mi tunpü.

E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana c'ua ja vi tsjijñi.

⁴⁴ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, cjanu o xipji c'ua e Simón:

—¿Cjo i unü na jo ngüenda c'ü o tsja ne ndixü? Ró säcjö cja in nzumügue, nu'tsc'e, dya i dyacö ndeje c'ü ro pe'ch'e ín cua, c'ua ja nzi ga cja ín chjürügöji. Pero ne ndixü o mbechque ín cua co o nguizhö, cjanu o ndintsqui ín cua co o ñixte. ⁴⁵ Nu'tsc'e, dya i sütcü ín jmi; pero ne ndixü, me sütcü ín cua. ⁴⁶ Nu'tsc'e, dya pje i xisqui ín ñi; pero ne ndixü o ngoscü ín cua o aceite yo na jo ga jyärã. ⁴⁷ C'ü vi tsja a cjanu ne ndixü, ixi 'ñetse c'ü o unü ngüenda c'ü tũ na puncjü o nzhübü y ya nzhögü o mü'bü. Nguec'ua Mizhocjimi ra perdonao c'o na puncjü o tsja c'o na s'o. Pero 'ma cjó c'o dya ra unü ngüenda cjo ri tũ o nzhübü, 'ma dya ra unü ngüenda c'ü ni jyodü ra perdonao Mizhocjimi c'ü, nu'ma, dya xo ra neze 'ma c'ü.

⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Rí perdonaots'ü c'o na s'o c'o i tsja, eñe.

⁴⁹ C'o nte c'o ma siji o xëdyi e Jesús 'ñe e Simón, mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue ne bëzo nu? A poco sò ra perdonaozgöji c'o na s'o.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'e ndixü:

—Ya jogü in mü'bügue, na ngue j 'ñench'ezü in mü'bü, j creo c'ü ro perdonaots'ü Mizhocjimi. Ma dya, dya cja rí mbeñe c'o na s'o.

8

Mujeres que ayudaban a Jesús

¹ C'o pa c'o, e Jesús mi sät'ä cja texe c'o jñiñi 'ñe c'o ts'ijñiñi. Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji, ngue c'ua Mizhocjimi ro tsjapüji o nte anguezeji. Mi pöji e Jesús c'o doce o discípulo. ² Xo mi pöji e Jesús ja nzi ndixü c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sò'dyë. Mi pöji e Jesús na ngue angueze vi pjongü c'o s'ondajma, y vi jocü c'o mi sò'dyë. C'ü 'na ndixü mi chjü e María c'ü mi menzumü a Magdala. Nu c'e ndixü, vi zürü siete c'o o s'ondajma c'ü dya jo, pero vi pjongü e Jesús c'o. ³ C'ü 'na ndixü mi chjü e Juana. C'e ndixü, mi ngue o su e Chuza c'ü mi ngue o ngapta e Herodes, mi manda cja c'o o mbëpji. C'ü 'naja ndixü, mi chjü e Susana. Xo mi pöji e Jesús c'o 'ñaja ndixü c'o ma puncjü. Mi pjös'üji e Jesús co c'o o merioji.

El ejemplo del sembrador

⁴ Mi pedye na puncjü o nte cja o jñiñiji, mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma ya ma cäji na puncjüji, e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

⁵ —'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ëjë c'ua c'o s'ü o 'ñe jñüs'üji c'o ts'indëxü. ⁶ Bübü o ts'indëxü c'o je xo zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi e jömü. Nuc'ua 'ma mü o mbes'e, o

dyot'ü c'o ndëxü na ngue mi ojtjo o c'ajömü. ⁷ Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'ëji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mbö't'ütjo c'o ts'indëxü, dya jyëzi ro nocü na nojo.

⁸ Bübü o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo o jömü. 'Ma ya mü o nocüji, o jogüji na jo o unüji 'naja ciento ts'indëxü nzi 'na mata.

'Ma mü o nguarü o xipjiji a cjanu yo, go ña c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Nu'tsc'ëji bübü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

El propósito de los ejemplos

⁹ Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús cjanu o dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo j xitsijme?

¹⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji o dya c'üji Mizhocjimi rí päräji c'ü dya mi pärä c'o nte 'ma ot'ü; o dya c'üji rí päräji ja ga manda Mizhocjimi. Yo 'ñaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo, ngue c'ua zö ra jñandaji y ra dyäräji, pero dya ra mbäräji pje pjëzhi c'ü ne ra mama c'o jña.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹¹ 'C'e ejemplo c'ü ró xi'ts'iji, je a cjava. C'o ndëxü c'o ró xi'tsc'öji, ngue c'o ró jyë'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¹² C'o ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'ua va ëjë e Satanas c'ü dya jo, va 'ñe jünbü c'o jña cja o mü'büji. Nguec'ua, dya ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra ndintspiji o mü'büji c'o na s'o. ¹³ C'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi o jömü, ró jyë'tsc'öji c'o me mäjä ga dyärä o jña Mizhocjimi, y me mäjä ga creoji. Pero nujo, dya jëzitsjë ra zi'ch'i na jo o mü'büji c'o jña. Nguec'ua 'ma va ëjë c'o ra sufrejé, dya sido creoji Mizhocjimi, xögüji. ¹⁴ Nu c'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, rá jyë'tsc'öji

c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua me mbeñeji c'o o bëpjiji, 'ñe me jodüji ja rgá ndöji na puncjü o t'opjü, 'ñe me mãpãji yo bübü cja ne xoñijö mü ga tsjaji c'o netsjëji. Nguec'ua, dya cjaji ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jö mü, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o creo co texe o mü'bü. Zö pje c'o ra sufrejü pero sido nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntjui nza cja c'o ndëxü c'o ra jogü na jo.

El ejemplo de la lámpara

¹⁶ "Ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji co 'naja s'äbä. Dya xo emeji a mbo cja ngama. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sö ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü. ¹⁷ Je xo ga cjatjonu ín jñagö. Zö rí xi'tsc'ötsjëji dya yo ín jñagö, pero ni jyodü rí xipcjeji yo nte. Zö dya pãrãji, pero ni jyodü ra mbãrãji ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji.

¹⁸ 'Pjötüpüji na puncjü ngüenda rí dyãrãji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji. 'Ma rí unnc'ëji ngüenda yo jña, 'ñe 'ma rí 'ñench'e ín mü'bügueji yo, nu'ma, mas rí tendiogueji 'ma yo. Zö ín cjijñiji c'ü ya i jñüs'üji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñünnc'üji 'ma c'ü ts'inguiljê c'ü ya ín pãrãji.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹ 'Na nu pa, o ëjë c'ü nu nana e Jesús, 'ñe c'o nu cjuarma, ro säji nu ja mi bübü e Jesús. Pero dya mi sö ro cjogüji nu ja ma bübü, na ngue me ma puncjü o nte c'o ma cã nu. ²⁰ O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin nana 'ñe c'o nin cjuarma cãrãji a tji; ne anguezeji rí ñaji.

²¹ O ndünrö e Jesús o xipji c'ua c'o nte:

—C'o rí cjapcö mi nanagö 'ñe mi cjuarma, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o cja ja c'o nzi ga mama.

Jesús calma el viento y las olas

²² 'Na nu pa, o dat'ü e Jesús cja 'naja bü co c'o o discípulo. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö rá pes'ëji nu 'nanguarü a manu cja ne trazapjü, eñe.

Cjanu o möji c'ua. ²³ 'Ma ya mi möji, o zürü c'ua t'jji e Jesús. Jo ni ëjë c'ua 'na trandajma c'ü me mi vü cja c'e zapjü. Ya ma pjürü ma po'o o ndeje cja c'e bü c'ü mi pjö's'ü o ndajma; mi bübü peligro c'ü ro nguibiji. ²⁴ O ëjë c'ua c'o discípulo a jmi e Jesús, o zopjüji o xipjiji:

—Rí ñanga, xöpüte, ya rá quibiji.

O zö c'ua e Jesús o nanga c'ua. Cjanu o huënc'h'i c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje c'o me mi pjö's'ü. Ixco söya c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü. ²⁵ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga dya mi creozüji c'ü ro pjö'c'öji?, eñe.

C'o discípulo me mi süji mi pötma mamaji:

—¿Mbãrã, pje pjëzhi e Jesús? Maco manda ra böbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujyo, ätäji nu. Nunca rí jandaji a cjanu.

El hombre endemoniado de Gadara

²⁶ O zät'ãji c'ua cja c'e país c'ü ni chjü a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü a Galilea cja c'e trazapjü. ²⁷ 'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü je vi peje cja c'e jñiñi a Gadara, o 'ñe chjëvi e Jesús. Nu c'e bëzo, ya vi mezhe vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Dya cja mi je'e o bitu. Dya cja xo mi bübü cja ngumü; je mi bübü cja panteón cja campo santo. ²⁸ 'Ma mü o jñanda c'e bëzo e Jesús, o mapjü c'ua na jens'e, cjanu o ndüñijö mü cja jmi e Jesús, cjanu o mama na jens'e:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi, ¿pje pë'sc'ü rí ñague co nutscö? Rí ó'tc'ügö, dya rí tsjacü rá ma sufregö.

²⁹ O mama a cjanu na ngue e Jesús mi manda c'ü o s'ondajma c'ü dya jo ro mbedye cja c'e bëzo. C'ü o s'ondajma c'ü dya jo, ya vi mezhe vi zürü c'e bëzo. C'o nte mi tjün't'üji co cadena c'e bëzo, mi tjün'tp'üji o dyë 'ñe o ngua, ngue c'ua dya ro nzhodü libre. Pero mi c'üdütjo c'o mi ndün't'üji. Y c'ü o s'ondajma c'ü dya jo mi cjäpü c'e bëzo ra nzhodü cja majjadü. ³⁰ E Jesús o dyönü c'e bëzo:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Ni chjüzü Legión, eñe.

C'e jña legión ne ra mama: “Na puncjü.” Mi chjü a cjanu c'e bëzo, na ngue na puncjü o s'ondajma c'o vi cjoü a mbo cja o mü'bü. ³¹ C'o s'ondajma mi ötüji na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda ro möji nu ja c'o va 'nün't'ü c'o nu mis'ondajmaji. ³² Ma cã na puncjü o cuchi cja c'e t'eye ma ñönüji. Nuc'ua c'o o s'ondajma c'ü dya jo, o dyötüji e Jesús ro unü sjëtsi anguezeji ro ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. O unüji c'ua sjëtsi. ³³ Nuc'ua c'o s'ondajma o mbedyeji cja o mü'bü c'e bëzo, cjanu o ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. Nuc'ua c'o cuchi cjanu o zöbüji texeji cja c'e dyä'ä, o ma zo'oji cja c'e trazapjü o nguibiji.

³⁴ Nuc'ua c'o mi pjörü o cuchi, 'ma mü o jñandaji, o c'ueñeji c'ua na zëzhi o ma mamaji cja c'e jñiñi, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja c'o mi cãrã o nte. ³⁵ Nuc'ua c'o nte o mbedyeji c'ua, o ma nuji c'o vi tsja e Jesús. O zät'äji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chöt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o o s'ondajma c'ü dya jo, mi junrü cja o ngua e Jesús, ya mi je'e o bitu, ya mi tjümbeñe. O züji c'ua. ³⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma säjä ja va tsja e Jesús va pjongü c'o s'ondajma c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo. ³⁷ Nuc'ua c'o mi menzumü cja c'e país a Gadara, me mi süji mi xipjiji e Jesús:

—Rí ö'tc'üjme favor rí pedye cja nín jñiñigöjme.

O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü, ngue c'ua ro nzhogü nu ja vi 'ñeje. ³⁸ Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o s'ondajma, mi ötü c'ü ro möji e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Pero e Jesús o xipji:

³⁹ —Nzhogü, ma in nzumü. Rí mama c'ü ja va mböxc'ü Mizhocjimi, embeji c'e bëzo.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e bëzo, o ma mama texe cja c'e jñiñi ja va cja va pjongü e Jesús c'o s'ondajma c'o vi zürü c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

⁴⁰ Nuc'ua 'ma mü o nzhogü na yeje e Jesús nu ja vi 'ñeje, texe c'o nte o recibidoji na ngue mi te'beji angueze. ⁴¹ O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi chjü e Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi cja 'na nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel mi pa ma't'üji Mizhocjimi. O ndüñijömmü a jmi e Jesús mi xipji ro mövi cja o ngumü. ⁴² Na ngue mi 'ñeje 'natjo o xunt'i c'ü mi ëdyi doce cjë'ë. Nuc'ü, ya ma tüt'ü. 'Ma ya mi ma e Jesús, me ma puncjü o nte c'o mi pöji, dya mi sö ro ma na nijji.

⁴³ Cja c'o nte c'o mi pöji e Jesús, xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cjë c'ü mi dagü o cji. Ya vi ndeze texe o merio c'o mi jün, 'ma mi pa cja o médico. Pero dya cjo mi sö ro jocü. ⁴⁴ Nuc'ua c'e ndixü cjanu o ëjë a xütjü e Jesús, cjanu o ndönbü cja squina c'ü o bitu c'ü mi tējë. Ixco böbü c'ua c'o mi xot'ü.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o mama:

—¿Cjó ngue c'ü o ndöcügö?

Cjanu o ngädätjoji texeji. Nuc'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja discípulo cjanu o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, in önügue cjo ngue c'ü o ndö'c'ügue. Ngue yo nte yo me s'ixc'igüe.

⁴⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Rí pārãgö búbü c'ü o ndöcügö. Na ngue nutscö ró pārã o mbedyezü c'ü na zêzhi, eñe.

⁴⁷ O unü c'ua nguenda c'e ndixü c'ü mi pārã e Jesús c'ü vi ndönbü o bitu. Nguéc'ua o êjë cja e Jesús, me mi mbi'i. Cjanu o ndüñijö mü a jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndönbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i c'e ngueme c'ü mi sô. Y o xipji nzi va ndönbü nzi va ndis'i. O dyärã texe c'o nte. ⁴⁸ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Nu'tsc'e süngü, o ndixc'i na ngue i creozü c'ü ro jocüts'ü. Mizhocjimi rí mëvi; dya cja ra mbeñe in mü'bü.

⁴⁹ Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua 'naja c'ü vi ñeje cja o ngumü c'e bëzo c'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, o ñe xipji c'e bëzo:

—C'ürvá êcjö, c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja pje ni jyodü rí xipji ne xöpüte xe ra êjë nu.

⁵⁰ Ma mü o dyärã e Jesús, cjanu o xipji c'e bëzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sü'ü. Ixtí jñunt'ü in mü'bü c'ü rá cjapcö ra tetjo in xunt'i ra búbütjo na yeje.

⁵¹ Ma mü o zät'äji cja o ngumü c'e bëzo, dya jyëzi e Jesús cjó ro cjogü; nguextjo e Pedro ñe e Jacobo ñe e Juan, ñe c'ü nu tata c'e xunt'i, ñe c'ü nu nana. ⁵² C'o nte c'o ma cã nu, mi huëji texeji y me mi mapjü ma huëpji c'e añima. O mama c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí huëji. Dya tü'ü ne xunt'i, ítjo dya nu.

⁵³ Nuc'ua c'o nte o tjezhetjoji va tsjapüji burla e Jesús. Na ngue mi pārãji c'ü ya vi ndü c'e xunt'i. ⁵⁴ Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë c'e xunt'i, o ma't'ü na jens'e o xipji:

—Rí ñanga, xunt'i.

⁵⁵ Cjanu o te c'ua c'e xunt'i o búbütjo na yeje; ixco nanga c'ua c'ü. Nuc'ua e Jesús o xipji ro unüji pje ro zi c'e xunt'i. ⁵⁶ C'ü nu tata c'e xunt'i ñe c'ü nu nana me go pizhivi, dya mi pārã pje ro

nguiñivi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi c'ua c'ü dya cjó ro xipjivi c'ü vi tsjapü o te c'e xunt'i.

9

Jesús envía a los doce discípulos

¹ E Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro êji cja o jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sô ro pjongüji texe yo o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, ñe ro jocüji c'o mi sô c'o pje nde ma ngueme. ² O xipji ro ma zopjüji c'o nte ro xipji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguéc'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Xo xipji ro ma jocüji c'o mi sô'dyë. ³ O xipji:

—Dya pje rí jñünüji c'o pje rguí jyodüts'üji cja ñiji. Dya pje rí jñünüji c'ü rguí chäji. Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rguí tsant'aji o pje rguí jñunt'üji. Dya xo rí jñünüji pje rí siji ni ri ngue o merio. Dya xo rí tsanaji o bitu c'ü rguí pötüji. ⁴ Cja ngumü c'ua ja rí sät'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötqueji ngumü rguí oxqueji. ⁵ Ma rí sätc'ëji cja 'na jñiñi, 'ma dya cjó ra recibidots'üji, rí pedyegueji 'ma nu. 'Ma rí pedyegueji, rí jyä'bäji o jö mü c'o ya rguí jyäs'ä in mbäcuaji, ngue c'ua ra unü nguenda c'o menzmü nu, c'ü vi tsjaji na s'o, dya recibidots'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

⁶ Go mbedye go ma c'ua c'o apóstole, mi nzhodüji texe cja c'o jñiñi mi zopjüji c'o nte mi xipji ja rvá jogü o mü'büji cja o jmi Mizhocjimi. Texe c'ua ja mi sät'äji, mi jocüji c'o mi sô'dyë.

La muerte de Juan el Bautista

⁷ E Herodes c'ü mi manda cja c'e país a Galilea, o dyärã texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús. Dya mi pārã pje ro nguiñi, na ngue búbü c'o mi mama: “E Juan ya tetjo, ya búbütjo na yeje. Ngué c'ü cja yo me na nojo”, eñe c'o. ⁸ Búbü c'o mi mama: “C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e

profeta Elías c'ü ya ëjë.” Bübü c'o mi mama: “Ya te'e c'ü 'naja c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā, ya bübütjo na yeje.”⁹ O mama e Herodes:

—E Juan, maco ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Pero, ¿cjó ri ngue c'ü cja c'o me na nojo c'o rí ärägö?

Nuc'ua e Herodes me mi jodü ja rvá jñanda e Jesús.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰ O nzhogü c'ua c'o discípulo c'o xo mi xiji apóstole, o xipjiji e Jesús c'o bëppi c'o vi tsjaji. Nuc'ua e Jesús o zidyí c'o apóstole o möji nu ja dya mi cārā o nte, bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü mi chjü a Betsaida. ¹¹ Pero c'o nte go mbārāji nu ja ro zāt'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo, nguec'ua xo möji nu. E Jesús o recibido c'o nte, o xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Y o jocü c'o mi sò'dyë.

¹² Nuc'ua 'ma ya o nzh'ä, o ëjë c'o doce discípulo cja jmi e Jesús, o xipjiji:

—Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja cārā o nte, ngue c'ua ra chöt'üji pje ra ziji, y ra oxüji. Na ngue rí cārāji va cja 'naja majyadü.

¹³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji rí unügueji c'ü pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrüji o mamaji:

—Dya rí jünjme c'ü ra zi yo; nguextjo tsi'ch'a tjömëch'i cja na yeje jmö. ¿Cjo in ne rá ma tömüjme c'ü ra zi yo nte yo me na puncjü?, embeji e Jesús.

¹⁴ Mi tsi'ch'a mil c'o bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji ra xögüji nde ri cincuenta rga mimiji.

¹⁵ Cjanu o tsja c'ua c'o discípulo ja c'o nzi va manda e Jesús, o xipjiji ro mimi texe c'o nte. ¹⁶ Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjömëch'i 'ñe c'o yeje jmö. Cjanu o nà's'ä c'ua a

jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o më'ch'i c'ua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. ¹⁷ O ziji texeji o nijmiji na jo. Nuc'ua cjanu o nguis'itjoji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso c'o o mboncjütjo, y go nizhitjo doce bos'i.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹⁸ 'Na nu pa, e Jesús mi cārātsjëji co c'o o discípulo, mi ötü Mizhocjimi. 'Ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, cjanu o dyönü c'o discípulo:

—¿Pje mama yo nte cjó nguetscö?

¹⁹ O ndünrü c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeji. Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Bübü c'o mama o te 'naja c'o 'ñaja profeta c'o mi cārā mi jinguā; mamaji ngue'tsc'e c'e profeta.

²⁰ O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Nu'tsc'eji, ¿pje xo in mangueji? ¿Cjó nguetscö?

O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñemp'ce Mizhocjimi rí mandague.

Jesús anuncia su muerte

²¹ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Pjötüpüji na puncjü ngüenda c'ü dya cjó be rí xipcjeji c'ü nguetscö e Cristo. ²² Zö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, pero ni jyodü me rá sufregö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda yo tita c'o pje pjëzhi, 'ñe yo ndamböcjimi, 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjägö. Y ra mbötçügöji. Nuc'ua 'ma ra cjögi jñipa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

²³ O mama e Jesús o xipji texe c'o nte:

—'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü c'ü dya cja ra tsja c'o netsjë angueze. Y pama ra bübü dispuesto ra sufre o ra ndü. Y ra

sido ra dyätcä in jña. ²⁴ C'o dya bübü dispuesto ra sufre na ngue c'ü dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni dyätcäji in jña, ra chöt'üji c'ü rguí bünji. ²⁵ Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cja texe yo bübü va cja ne xoñijö mü, pero 'ma dya ro dyätcä in jña, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngue ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte. ²⁶ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji rá êcjö na yeje; me rrã zö c'ua ja rva êcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, 'ñe c'o o anxe. 'Ma cjö c'o ra zü, y ra mama: "Dya rí pärägö e Jesús, dya xo rí ätpägö o jña", ra 'ñeñe; nu'ma, xo rá mangö c'ü dya rí pärägö c'o, 'ma rá êcjö na yeje. ²⁷ Rí dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Bübü va ja nzi yo dya ra ndü'ü hasta 'ma ra nuji ja ga cja 'ma rá mandagö, nutscö o 'ñempquegö Mizhocjimi.

La transfiguración de Jesús

²⁸ 'Ma ya vi cjogü 'nanzo c'ü vi mama e Jesús c'o jña c'o, o zidi e Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo, o nguins'iji cja 'na t'eje, ngue c'ua e Jesús ro ma dyötü Mizhocjimi. ²⁹ 'Ma ma ötü Mizhocjimi, o pötü c'ua ja ma jñetse o jmi. Xo pötü c'ua ja ma jñetse o bitu; me ma t'öxü me mi juëns'i. ³⁰ Jo ni jñetse c'ua yeje bëzo c'o mi ngue e Moisés 'ñe e Elías, vi 'ñejui a jens'e mi ñaji e Jesús. ³¹ Anguezevi me mi juëns'ivi. Mi mamavi ja rvá cja c'ü ya mi ngue ro zädä; mi mamavi c'ü ja rvá mbö't'üji e Jesús a Jerusalén. ³² E Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo me ma êjë o t'ijji, pero dya go ñji. Nguéc'ua o jñandaji me mi juëns'i e Jesús ma zö. Xo jñandaji nza yeje bëzo c'o mi böbüji co e Jesús. ³³ Nuc'ua 'ma ya mi ma e Moisés 'ñe e Elías, jo ni ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, na jo rí cãrãgöjme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. Rá ät'äjme jñi ts'ingumü de dyëza.

'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Elías, eñe.

Dya mi pärã pje ro mama e Pedro. ³⁴ 'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o säjä c'ua 'na ngömü o 'ñe ngobü anguezeji. 'Ma mü o ngobüji c'e ngömü, o züji c'ua. ³⁵ O dyäräji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue in Ch'igö nu me rí ne'e. Dyätäji angueze, eñe.

³⁶ 'Ma ya vi nguarü c'e jña, c'o discípulo o jñandaji c'ü nguextjo e Jesús c'ü mi bübü. C'o pa c'o, dya cjó xipjiji c'o vi jñandaji.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu malo

³⁷ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, cjanu o zöbüji c'ua cja c'e t'eje. O êjë c'ua na puncjü o nte o 'ñe ndünrüji e Jesús. ³⁸ Nuc'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mapjü o xipji e Jesús:

—Xöpüte, rí ö'tc'ö rí 'ñe ñutcü nu in ch'i. Na ngueje nguextjo nu rí 'ñeje nu. ³⁹ 'Naja yo o s'ondajma c'ü dya jo, nu ndajmetjo ga zürü nín ch'igö, cja pü ra mapjü. Me xo cja pü ra mbi'ch'i hasta 'ma ra pjont'ü o pjügü. Xo cja pü ra nügü hasta ya me ni c'anga. Mezhe ga mbö't'ü, dya ne ra jyëzi. ⁴⁰ Ró xipji c'o in discípuologue ro pjongüji c'e s'ondajma; dya sö ro pjongüji, eñe.

⁴¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji texeji:

—Nu'tsc'eji in cãrãji yo cjë dya, ya s'odü in mü'büji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cãrãgöji, ya mezhe rí pë'sc'ö paciencia co nu'tsc'eji.

Cjanu o xipji c'e bëzo:

—Siji ga 'ñecja nin ch'igüe.

⁴² 'Ma ya ma siji c'e t'i, nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o nügü c'e t'i, ixco mbö't'ü. Nuc'ua e Jesús cjanu o huënc'h'i c'ua c'e s'ondajma, o xipji ro mbedye cja c'e

t'i; ixco ndis'i c'ua c'e t'i. Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'e bëzo:

—Bübü dya c'ua nin ch'igue; ya jogü nu.

⁴³ Texe c'o o jñanda, o unüji ngüenda c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, ngue c'ua va jocü e Jesús c'e t'i. Y mi cjiññiji mi mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu, eñeji.

Jesús anuncia otra vez su muerte
'Ma mi cjiññi c'o nte c'ü vi tsja e Jesús, o ña c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

⁴⁴ —Nu'tsc'eji, dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, pero ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji, eñe e Jesús.

⁴⁵ Anguezeji, dya mi päräji pje mi ne ro mama c'o jña c'o; dya jyëziji ro mbäräji c'o. Mi süji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

⁴⁶ Nuc'ua c'o discípulo o mbürü o ñatsjëji, cjó mi ngue anguezeji c'ü xenda ro mbëzhi na nojo. ⁴⁷ E Jesús mi pärä c'o mi cjiññiji cja o mü'büji. O ma't'ü c'ua 'naja ts'it'i ro ëjë a jmi. ⁴⁸ Cjanu o xipji c'ua:

—'Ma cjó c'o ra recibido ne ts'it'i y ra mbös'üji nu, nguetscö recibidozü c'o. Na ngue je ga cjanu rgá negö. 'Ma cjó c'o ra recibidozügö, xo recibido Mizhocjimi c'ü o xitsigó ró ëgö cja ne xoñijö mü. Zö ra mbë'ts'iji na nojo, zö dya pje ra mbë'ts'iji, pero 'ma rí pjös'üji c'o pje ni jyodü, rrä nots'üji cja ín jmigö 'ma.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

⁴⁹ O ndünrú c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nännc'ägue in chjü ma pjongü yo o s'ondajma c'ü dya jo. Ró xipjiime c'ü dya cja ro tsja a cjanu, na ngue dya rí dyocjöji c'ü.

⁵⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí ts'a's'üji c'ü. 'Na nte zö dya rí dyocjöji c'ü, pero 'ma dya nugüji na ü, nu'ma, bübü co nutscöji 'ma c'ü.

Jesús reprende a Jacobo y a Juan

⁵¹ Nuc'ua c'o pa, ya mi ngue ro zädä 'ma ro zidyiji e Jesús a jens'e. Zö mi pärä e Jesús c'ü me ro sufre a Jerusalén, pero sido mi nzhodü para ro zät'ä nu. ⁵² Nuc'ua cjanu o xipji c'o ro ot'ü ro ma. Anguezevi o mëvi c'ua o zät'ävi cja 'na jñiñi c'ü tsja a Samaria, o jyodüvi nu ja ro oxüji e Jesús. ⁵³ Pero c'o mi menzumü nu, dya ne ro recibidoji e Jesús. Na ngue o unüji ngüenda c'ü je mi ma e Jesús a Jerusalén. ⁵⁴ Nuc'ua e Jacobo 'ñe e Juan c'o mi discípulo, 'ma mü o dyärävi c'ü dya ro recibidoji e Jesús, cjanu o ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, mi jinguä o mama e Elías c'ü ro jyäbä o sivi a jens'e ro castigao c'o mi cja na s'o. ¿Cjo in ne rá cjabe a cjanu rá mamabe ra jyäbä o sivi, ra chjorü c'o nte na ngue dya recibidots'üji?, eñevi.

⁵⁵ Nuc'ua e Jesús o jñanda na jo anguezevi, cjanu o huënc'h'ivi o mama:

—In pëzhguevi c'ü na jo c'ü cja i manguevi. Pero ixti xi'tsc'övi, dya ngue Mizhocjimi c'ü o 'ñünc'ü in mü'büvi i manguevi a cjanu. ⁵⁶ C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ró ëcjö cja ne xoñijö mü, dya ngue c'ü rá chjotü yo nte; ngueje c'ü rá salva yo, eñe.

Nuc'ua, dya oxüji cja c'e jñiñi, o möji c'ua c'ü 'na jñiñi.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷ 'Ma ya mi pöji cja 'ñiji, o ëjë c'ua 'na nte cja o jmi e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rá tennc'e co nu'tsc'e rá më c'ua ja rí mague.

⁵⁸ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ü rá më, ixti tsjiñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño pë's'i o tjocü ja

obüji, y yo s'ü pè's'iji o t'oxüji. Pero nutscö, zö rvá écjö cja Mizhocjimi, pero dya rí pè'sc'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

⁵⁹ Xe go ña c'ua e Jesús o xipji c'ü 'na nte:

—Chjä'dä rá mö.

O ndünrö c'ua o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dyacü sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tatagö, cja rrü mëgövi.

⁶⁰ E Jesús o xipji c'ua:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji, na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e rí chenngue co nutscö rá jí'ts'i rí zopjügue yo nte, rí xipjiji ni jyodü ra dyätäji Mizhocjimi, na ngue angueze ngue c'ü manda, eñe.

⁶¹ Cjanu o ña c'ua c'ü 'naja o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rá mëgövi; nguextjo c'ü rí jyëzgui ot'ü rá ma ézhë c'o cãrã ín nzungö.

⁶² O ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma cjó c'o übü o tjäjä, dya ñezhe ra jñanda a xütjü. 'Ma jiyö, ra s'odü 'ma c'e tjäjä. Je xo ga cjatjonu, 'ma cjó c'o ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra sido ín 'ñijigö co texe o mü'bü; dya me ra mbeñe c'o bëpji c'o vi zogü, ne ri ngue c'o o dyoji. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte 'ma c'ü.

10

Jesús envía a los setenta

¹ 'Na nu pa, e Jesús c'ín Jmugöji o juajnü c'o xe 'ñaja nte c'o ro mbëpi angueze; o zäs'äji setenta. Cjanu o xipji c'ua nde yeje rvá möji; ro möji c'o jñiñi nu ja ro ma angueze, ro ma zopjüji c'o nte. ² Ante c'ü ro möji, e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspi o ndëxü c'o nte:

—C'o ndëxü me na puncjü c'o, pero c'o ndagrëxü, ts'ëtjo c'o. Nguec'ua rí dyötüji Mizhocjimi c'ü o cjaja c'o ndëxü, ra juajnü c'o xe

'ñaja mbëpji ra ëji ra 'ñe pëpjiji cja ne ndagrëxü. ³ Möji, ma zopjüji yo nte. Pero pjötpüji ngüenda, na ngue ín chjëntceji nza cja o ndënchjürü a nde cja o min'ño. ⁴ Dya rí tsanaji o mape c'ü pje rí jñunt'üji o c'ü pje rí tsant'aji. Dya xo rí tsidyiji c'o rí chin'ch'iji. Dya ra mezhe rgui zenguategueji cja 'ñiji. ⁵ Cja c'e ngumü c'ua ja rí sät'äji nzi 'naja jñiñi, xipjiji c'o ri cãrã c'e ngumü: "Mizhocjimi ne ra mböxc'üji", rí 'ñembeji c'o. ⁶ Nu 'ma cjó c'o rí bübü nu c'ü ri te'be nu c'ü ra 'ñe 'ñeme libre c'o nte, ix na cjuana ra tsja Mizhocjimi ra salvaji c'ua ja nzi vi zenguageji. 'Ma dya ra dyä'tc'äji, iyö 'ma. ⁷ C'ü ot'ü ngumü nu ja ra recibidots'üji, je rí oxügueji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötüji o ngumü. C'o ra dya'c'üji rí sigueji, rí siji c'o; dya rí tsegueji. Na ngue c'o o mbëpji Mizhocjimi ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'iji. ⁸ Texe jñiñi c'ua ja rí sät'äji, rí siji c'o ra ch'a'c'üji. ⁹ Rí jocüji c'o ri sö'dyë nu. Y rí xipjiji: "Ya ngue ra mandats'üji c'ü o 'ñeme Mizhocjimi", rí 'ñembeji. ¹⁰ 'Ma ja c'o rí sät'äji cja 'naja jñiñi, 'ma dya ra recibidots'üji, rí böbüji cja 'ñiji cja rrí xipjiji c'o nte: ¹¹ "Ne xijö mü cja ín jñiñigueji nu o jyäs'ä ín cuabe, rá tjintsibe dya, ngue c'ua rí päräji c'ü i tsjaji na s'o, dya i recibidozübe. Dyäräji na jo c'ü rí xi'ts'ibe. Zö dya i recibidozübe, pero ya ngue ra manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi", rí 'ñembeji.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Rí xi'tsc 'öji, c'o jñiñi c'o dya ra recibidots'üji, me ra sufreji c'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi. Xenda ra sufreji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, zö me ma s'o c'o o tsjaji.

Los pueblos desobedientes

¹³ 'Juejme yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü me ra

sufre yo. Nu cja yo yeje jñiñi, ró c jagó na puncjü c'o me na nojo, pero dya go jyéziji c'o na s'o c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma ri ngue a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro c jagó a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jyeji c'o na ärã, y ya rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya nzhogü o mü'büji. ¹⁴ Nguец'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, xenda ra jñus'ü c'ü ra sufre yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. ¹⁵ Yo menzumü a Capernaum, cja püji c'ü me na joji, cjiññi c'ü ra zät'äji a jens'e. Pero Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji a linfiernu.

¹⁶ 'Ma cjó c'o ra dyä'tc'ägueji, nguetscö ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o dya ra dyä'tc'ägueji, nguetscö, dya ne ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o dya ra dyätcägö, dya xo ra dyätä Mizhocjimi c'ü o 'ñembgue, eñe e Jesús va xipji c'o setenta c'o vi juañü.

Cjanu o mbedye c'ua c'o setenta o möji o ma zopjüji c'o nte.

Regreso de los setenta

¹⁷ 'Ma mü o nzhogü c'o setenta, me mi mäji. O xipjiji e Jesús:

—Dya nguextjo yo nte yo o dyätcäjme, xo 'ñe o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Ró nännc'äjme in chjügue rvá xipjijme ro mbedyeji cja o mü'bü c'o nte; go mbedyeji c'ua.

¹⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ró jandagö e Satanás c'ü dya jo, ixco ndögü a jens'e go säjä a jö mü, chjëntjui nza cja 'ma go pjäñä o rayo va tögü 'na sivi. ¹⁹ Ró da'c'üji poder rí yödüji o c'ijmi 'ñeje o alacrán. Ró da'c'üji poder rí chöpüji e Satanás c'ü rí üji. Nguец'ua, dya ra sö pje ra tsja'c'üji. ²⁰ In mäcjeji na ngue o dyä'tc'äji c'o o s'ondajma

c'ü dya jo. Pero nujoyo, dya ngue yo rgui mäcjeji yo. C'ü rgui mäcjeji, ngue c'ü ya juns'ü in chjügueji a jens'e na ngue ya ngue o ntetsc'ejji dya Mizhocjimi, eñe e Jesús va xipji c'o setenta.

Jesús se alegra

²¹ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús, o tsjapü me go mäjä na puncjü, o dyötü 'na pöjö Mizhocjimi o xipji:

—Mi Tatats'ügö in mandague a jens'e 'ñe cja ne xoñijö mü. Yo jña yo, dya i unü ro mbärã c'o cja pü me pärã. I unügue o mbärã yo nza cja o ts'it'i yo unü ngüenda c'ü dya pärãji. Nguец'ua rí da'c'ü 'na pöjö. Na jo, na ngue je ga cjanu vi ñegue, mi Tatats'ügö.

²² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Dya cjó pärã cjó nguetscö; nguextjo mi Tatagö päcägö. Dya cjó xo pärã mi Tatagö; nguextjözügö o T'izü, rí pärägö c'ü. Y nutsö rí jichi c'o rí ne rá jichi c'ua ja ga cja mi Tata, ngue c'ua xo ra mbärã c'o. Je ga cjanu va dyacö mi Tata rí c jagö; o dyacö texe o poder.

²³ Nuc'ua e Jesús cjanu o xipjitsjé c'o discípulo:

—Mizhocjimi o dya'c'üji in jandaji yo rí c jagö. Ngue nu rgui mäcjeji nu. ²⁴ Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o profeta c'o mi cãrã mi jinguã 'ñe c'o mi manda a Israel, c'o mi ne ro jñanda yo in jandaji y ro dyärãji yo in ärãji. Pero dya jñandaji yo, dya xo dyärãji, eñe e Jesús.

Ejemplo del buen samaritano

²⁵ O böbü c'ua 'na c'ü me mi pärã o ley Mizhocjimi, o dyönü e Jesús ngue c'ua ro mbärã pje pjözhi c'ü ro mama. O xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿pje ni mbé c'ü rá c jagö ngue c'ua ra dyacü Mizhocjimi c'ü rá bübüjtjo co angueze para siempre?, eñe.

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Pje ni mbë c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü in xörü?

²⁷ O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji:

—Je mama a cjava o ley Mizhocjimi: “Rí ñeji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in fuerzaji, 'ñe co texe in pjeñeji. Y rí s'iyaji yo nin minteji ja c'o nzi gui s'iyatsjëgueji.”

²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja vi chjünrü. Tsjague yo, ngue c'ua rí bübütojogue.

²⁹ C'e bëzo, dya mi ne ro bëzhi o tse. Nguec'ua va dyönü:

—¿Cjó ngue c'ü ni jyodü rá s'iyagö?

³⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Jerusalén; o mbedye nu o zöbü a Jericó. Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua o mbë'ë o pëñch'iji c'e bëzo, o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu o mbäräji. Cjanu o möji c'ua, o mbëztjoji nu c'e bëzo; ya mi ngue ro ndü. ³¹ Xo ma sjöbü 'na mböcjimi cja c'e 'ñiji. 'Ma mü o zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo c'ü vi pëñch'i o mbë, o jñanda pero o ngös'ütjo cja c'e 'ñiji. ³² Xo ma sjöbü 'na levita. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo, jo nu jñanda, xo go ngös'ütjo c'ua c'ü. ³³ Xo ma sjöbü 'naja c'ü mi menzumü a Samaria c'ü mi chägä 'na burru. Zö mi nan'ño menzumü pero 'ma mü o zät'ä, o ndäcä o juentse c'ua c'ü. ³⁴ Nuc'ua cjanu o ndü c'ua o aceite 'ñe o vinu, cjanu o xisp'i c'e bëzo nu ja vi s'odü. Cjanu o jyü'tp'ü c'ua o manta. Nuc'ua cjanu o 'ñe's'e c'ua cja o burru, cjanu o zidy cja 'naja mesón c'ua ja mi oxü c'o nte. O mbörütjo c'ua nu. ³⁵ Nuc'ua c'ü jyas'ü, o jñümü c'ua yeje merio, cjanu o unü c'ua c'ü mi ngue o cjava c'e mesón, o xipji: “Pjörü ne bëzo nu. Nu c'o xe rí gasto, 'ma rá nzhogü, rá cjö'tc'ü”, eñe c'e bëzo.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi pärä o ley Mizhocjimi:

—¿Pje in cjiñigue? ¿Cjó ngue nza jñi, c'ü o s'iyä c'e bëzo c'ü vi pëñch'i o mbë?

³⁷ O ndünrü c'ua c'ü mi pärä o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Nu c'ü o s'iyä, ngue c'ü o juentse o mbös'ü.

Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Mague, y xo rí tsjague a cjanu.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸ E Jesús mi pöji c'o o discípulo. O zät'äji c'ua cja 'na jñiñi. Mi bübü nu 'naja ndixü c'ü o mbitaji e Jesús ro ma cja o ngümü. C'e ndixü mi chjü e Marta. ³⁹ E Marta mi 'ñeje 'naja o cjüjue c'ü mi chjü e María. E María mi junrü cja o ngua e Jesús, mi ätpä o jña. ⁴⁰ Pero e Marta me ma jñünt'ü c'o ma cja'a, ma ät'ä o jñönü. Nuc'ua o ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjo dya in cjavü nguenda nu mi tsjüjue? O jyëzguitsjé rá ät'ätsjögö texe o jñönü. Xipjigue ra mböxcü.

⁴¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Marta, ¿jenga in mangue a cjanu? Me in jñünt'ügue c'o na cjague. ⁴² C'ü xenda ni muvi rí tsjague, ngue c'ü na cja dya e María ätcä in jñagö. Nguec'ua na jo ra sido ra mimi ra dyätcägö ín jña.

11

Jesús y la oración

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi ötü Mizhocjimi. Nu 'ma o nguarü, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, e Juan mi jichi c'o o discípulo ja rvä dyötüji Mizhocjimi. Nu'tsc'e, xo rí jítscöjme ja rga ötcöjme Mizhocjimi.

² O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipji a cjava:

Mi Tatats'ügöjme, je in bübü a jens'e, rí pjöxcjme nutscöjme rí cäräjme cja ne xoñijömü, ngue c'ua rá

sũc'ũjme ja c'o nzi ga zũc'ũ
c'o cãrã a jens'e.

Xo rí pjõxcũjme ngue c'ua dya
ra mezhe ra zãdã c'ũ rá
ã'tc'õjme ja c'o nzi ga dyã'tc'ã
c'o cãrã a jens'e. Na ngue
ngue'tsc'e in mandague.

Xo rí õ'tc'õjme rá cjaime c'ua ja nzi
gui ñegue.

³ Dyacõjme dya o xẽdyi c'o rá
sigõjme ne pa dya.

⁴ Perdonaozũgõjme c'o na s'o c'o rí
cjaime.

Na ngue rí perdonaoõgõjme 'ma cjó
c'o pje cjacũjme. Dya rí
jyẽzgue ra ndõcõjme c'ũ dya
jo. Pjõxcũjme ngue c'ua dya
rá cjaime c'o na s'o.

Je rga cjanu rgui dyõtũji
Mizhocjimi.

⁵⁻⁶ O sido o ña c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma va sãjã 'naja c'ũ in jogueji
c'ũ ndexõmũ va 'ñe zenguats'ũji,
'ma ojtjo pje rí unngueji c'ũ ra
zi c'ũ, nuc'ua in põcjeji cja 'naja
in dyocjeji in pa xipjiji: "Nu'tsc'e
rí jogõvi, rvã ne õ'tc'ũ 'na favor
rí pesque jñi tjõmẽch'i, na ngue
cja sãjã cja in nzungõ 'naja c'ũ rí
jogõbe, c'ũ vi 'ñeje na jẽ. Ojtjo pje
rá unũgõ c'ũ ra zi", in embeji. ⁷ Ra
ndũnrũ c'ũ bãbũ a mbo: "¿Jenga va
'ñe molestaozũ? Ya ró tranca na
jo ne ngoxtji. Ya rrũ ãgõjme yo in
ch'igõ cja pjinguã. Dya sõ rá nanga
rá da'c'ũ c'ũ in pesque", ra 'ñents'eji
c'ũ. ⁸ Zõ ra xi'ts'iji a cjanu, pero
sido in õtũji. Zõ ngue in dyocjeji c'ũ,
pero dya ra dya'c'ũji. Pero rí mangõ
ra dya' c'ũji 'ma rí sido rí dyõtũji
favor. Na ngue ra xicha ra pe'sc'eji
c'ũ. ⁹ Nguec'ua rí xi'tsc'õji, sido rí
dyõtqueji Mizhocjimi ra dya'c'ũji.
Sido rí ma't'ũji Mizhocjimi ra
dyã'tc'eji c'ũ in õtũji. ¹⁰ Na ngue
texe c'o ra dyõrũ, ra ch'unũ c'o. Y
texe c'o ra jyodũ, ra chõt'ũ c'o. Y
texe c'o ra mapjũ, ra dyãtãji c'o.

¹¹ Nu'tsc'eji in 'ñecjeji in ch'igueji,
'ma ra ãjẽ cja in jmiji in ch'igueji

ra dyõ'tc'ũji 'na tjõmẽch'i, ¿cjo rí
unũgueji 'na ndojo? Iyõ, dya sõ.
O 'ma ra dyõ'tc'ũji 'na jmõ, ¿cjo rí
unũgueji 'na c'ijmi? Iyõ, dya xo sõ.
¹² O 'ma ra dyõ'tc'ũji 'na blanquillo,
¿cjo rí unũgueji 'na alacrán? Iyõ.
¹³ Maco in nteji in cjaji c'o na s'o,
pero in pjẽchi rí unũji c'o na jo yo
in ch'igueji. Nguec'ua ixti jñunt'ũ in
mũ'bũji, mi Tataji c'ũ bãbũ a jens'e
ra dya'c'ũji o Espiritu c'ũ ra ã bãbũ a
mbo in mũ'bũji 'ma rí dyõtqueji; 'ñe
texe c'o ni jyodũts'ũji, eñe e Jesús va
xipji c'o o discipulo.

*Acusan a Jesús de tener el poder
del demonio*

¹⁴ E Jesús o chjẽji 'na bẽzo c'ũ vi
zũrũ o s'ondajma c'ũ dya jo. C'e
s'ondajma mi cja pũ ra ngone c'e
bẽzo. Nuc'ua e Jesús cjanu o pjongũ
c'ua c'e s'ondajma cja c'e bẽzo. 'Ma
mũ o mbedye c'e s'ondajma, ixco
ña c'ua c'e bẽzo. Nguec'ua c'o nte
me co nguijñiji cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu.

¹⁵ Anguezeji bãbũ c'o mi mama:

—C'ũ unũ o poder ne bẽzo ra
pjongũ o s'ondajma c'ũ dya jo,
nguetsjẽ e Beelzebũ c'ũ dya jo, c'ũ
manda cja c'o s'ondajma, eñeji.

¹⁶ Bãbũ c'o o mama:

—'Ma vi 'ñecje cja Mizhocjimi, rí
tsjague 'na seña c'ũ me na nojo c'ũ
rá jandagõjme.

¹⁷ E Jesús mi pãrã c'o mi cijjñiji;
nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Cja 'na ndajñiñi c'ũ ra chũtsjẽji,
ra chjorũ 'ma c'o ri cãrã nu. Texe
o ndajñiñi 'ñe texe o ngumũ, 'ma
ra põtca chũtsjẽ c'o ri cãrã nu, ra
chjorũji 'ma. ¹⁸ Xo 'ñetjo e Satanás
'ma ro pjongũ c'o o s'ondajmatsjẽ,
¿ja rvã sõ xe ro manda 'ma c'ũ?
¹⁹ ¿Jenga in xitscõji ngue e Beelzebũ
c'ũ dya jo c'ũ o dyacõ ne poder
nu rgã pjongũ yo o s'ondajma?
Maco c'o in dyocjeji xo pjongũji
yo. Ixi 'ñetsetjo c'ũ in cijjñiji na s'o.

²⁰ Rí xi'tsc'õji o dyacõ Mizhocjimi
o poder, nguec'ua rgã pjongõ yo.

Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'ejí nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

21 "Naja bëzo c'ü na zëzhi, 'ma jün o arjma c'o na jo, nu'ma, pjörü na jo o ngümü. A cjanu, dya cjó sö cjó ra 'ñe pñnbü c'o pë's'i. 22 Pero 'ma ra ëjë 'naja c'ü xenda na zëzhi, ra ndöpü c'ü ngue o cjaja c'e ngümü, ra jñünbü c'o o arjma c'o mi confiao ro mbös'ü. Y ra ndunbü c'o ri pë's'i cja c'e ngümü ra jyanbü c'ua c'o o dyoji. Je xo ga cjanu, nutscö xenda na zëtscö que na ngue e Satanás c'ü dya jo; nguec'ua sözgo rá pjongü dya c'o o s'ondajma.

23 'C'o dya tenngue co nuzgö, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

El espíritu malo que vuelve

24 "Na s'ondajma 'ma ra mbedye cja 'na nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü, ra jyodü c'ua ja ra söya pero dya ra chöt'ü. Nguec'ua ra mama c'e s'ondajma: "Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö", ra 'ñeñe. 25 Nuc'ua 'ma ra zät'ä nu, ra chöt'ü c'ü rguí baxü y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri bübü. 26 Nuc'ua ra ma c'ua c'e s'ondajma xe ra ma siji xe siete c'o nu mis'ondajmaji c'o xenda na s'o que na ngue angueze; ra 'ñe cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngue 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo.

La felicidad verdadera

27 'Ma mi mama e Jesús c'o jña, o mapjü c'ua 'na ndixü c'ü mi bübü a nde c'o nte, o xipji e Jesús:

—Me na jo va unü Mizhocjimi c'ü in nanague; o unü o muxc'ügue 'ñe o jö'tc'ü. Mizhocjimi ra intsjimi na puncjü c'ü.

28 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—C'o ra intsjimi Mizhocjimi, ngueje c'o ra dyärä o jña Mizhocjimi 'ñe ra tsjaji ja c'o nzi ga mama.

La gente mala pide una señal milagrosa

29 Nuc'ua 'ma xe ma jmurü c'o nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji c'ua:

—Yo nte yo cãrã yo cjë dya, na s'oji. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbãrãji pje pjëtscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji. 30 'Ma mü o ma e Jonás a Nínive o ma zopjü c'o nte, o creo c'o nte na ngue e Jonás vi mbedye cja o ne c'e trajmõ nu ja ya vi dyo'o jñipa. Je xo rga czazgö nu. Na ngue c'o ra tsjacüji 'ñe c'o rá czagö, na puncjü yo nte yo cãrã yo cjë dya, ra 'ñejmezüji ra unüji ngüenda c'ü rvã ëcjö cja Mizhocjimi. Pero dya rá czagö señañ c'ü ra jñanda yo nte ja c'o nzi ga dyörüji. 31 C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma a Sur, xo 'ñejyo nte yo cãrã yo cjë dya. Nu c'e ndixü vi ëjë ndeze nu ja tjorü ne xoñijömü, o'ñe dyärä c'o mi mama e Salomón na ngue mi pë's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ejí in cãrãji yo cjë dya, dya in ne rí dyärãji; maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pë's'i o pjeñe que na ngue e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda rí sufreji. 32 C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'o mi cãrã a Nínive, xo 'ñejyo nte yo cãrã yo cjë dya. E Jonás o ma a Nínive o ma zopjü c'o mi menzumü nu; nguec'ua va jyëziji c'o na s'o o nzhogüji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejí in cãrãji yo cjë dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pjëzhi na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufreji.

La lámpara del cuerpo

33 "Ma tjtütüji 'na sivi, dya emeji nu ja tsjötü. Dya xo co'büji co 'na caja. Je ē's'ēji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sō ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngümü. 34 C'ü rgá jandagöji, ngue ín chöji. 'Ma na jo ín chöji, rí jandaji na jo e jya's'ü. Pero 'ma s'odü ín chöji, chjëntjui c'ü ri bübüji cja bēxōmü 'ma. Je xo ga cjatsc'ejji nu. 'Ma na jo ín mü'büji, dya tsot'ü ín chöji. Nguéc'ua ín unüji na jo ngüenda c'ü rvá ēcjō cja Mizhocjimi. Pero 'ma na s'o ín mü'büji, iyō 'ma. 35 Nguéc'ua rí xi'tsc'öji rí pjōtpügueji ngüenda rí jyēziji c'ü ra zi'ch'i ín mü'bügueji o jya's'ü Mizhocjimi. 'Ma jiyō, ra bübüts'üji o bēxōmü. 36 Pero 'ma rí unnc'ejji ngüenda c'o jña c'o rí xi'tsc'öji, 'ma rí jyēziji c'ü ra zi'ch'i ín mün'c'ejji o jya's'ü Mizhocjimi, ra bübüts'üji na puncjü o jya's'ü 'ma. A cjanu rí pärāgueji na jo 'ma, cjó nguetscö, ñe rí pärāgueji ja rguí minc'ejji, eñe e Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

37 Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o ña c'o jña, o ējē c'ua 'naja c'o fariseo o ñe xipji e Jesús ro mëvi nu ngümü ro ma ziji o xēdyi. O mëvi c'ua. 'Ma o zāt'ävi cja c'e ngümü o cjogüvi a mbo, o mimi e Jesús cja mexa. 38 Nuc'ua c'e fariseo o jñanda c'ü dya go xindyē e Jesús ante c'ü ro zi o xēdyi. Nguéc'ua va nguijñitsjē c'ua: "¿Jenga dya go xindyē nu, maco je ga cjanu ín chjürügöjme?"

39 O mama c'ua e Jesús c'ín Jmugöji: —Bübü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguéc'ua na s'o a mbo c'o mojmü 'ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'ejji nu nu'tsc'ejji ín fariseoji. In xindyēji ín tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo ín mü'büji c'o na s'o; me ín jodü ja rguí tsjapü ín tsjacjeji c'o pē's'i yo nin minteji. 40 Nu'tsc'ejji, dya ín unnc'ejji ngüenda ja ga cja. O

ngambgagöji Mizhocjimi. Ne angueze c'ü dya nguextjo c'ü ni xes'ets'üji c'ü ra 'nin'tsc'ijji; ne c'ü xo ra 'nin'tsc'ijji ín mü'büji. 41 Rí dyötüji Mizhocjimi ra ndin'tsc'ijji ín mü'büji. Nu'ma, dya cja cjó pje rí jñünbüji. Y rí unüji co texe ín mü'büji c'o pje ni jyodü. Nuc'ua rrā jo c'ü ni xes'ets'üji, xo 'ñe a mbo ín mü'bügueji.

42 'Nu'tsc'ejji ín fariseoji, ín mbeñeji Mizhocjimi ín unüji o xits'ajna 'ñe o lota 'ñe c'o 'ñaja pjín'ño c'o cja'a cja ín juajmaji. Na jo rí tsjaji a cjanu, dya rí jyēziji. Pero juentsc'ejji, ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue dya ín cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, y dya ín neji angueze co texe ín mü'büji. Nujyo, ngueje yo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo.

43 'Nu'tsc'ejji ín fariseoji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue 'ma ín pōcjeji cja nintsjimi, me ín juajnüji o lugar c'o xenda na jo nu ja rí mimiji. Me xo ín neji c'ü ra mbē'sc'ijji t'ecjañōmü rgá zenguats'üji cja chōjmü.

44 "Ma dya jä'pläji o panteón a xes'e nu ja t'ögü o añima, yo nte nzhodüji a xes'e na ngue dya pärāji cjo je t'ögü nu 'na añima. Nguéc'ua mamaji contaminaoji. Je xo ga cjatsc'ejji nu, nu'tsc'ejji ín xöpüteji 'ñetsc'ejji ín fariseoji. In cjapüji na jots'üji; nguec'ua yo nte nzhodüji co nu'tsc'ejji. Pero dya pärāji c'ü bübü ín mün'c'ejji c'o na s'o. Nguéc'ua xo ra s'odü o mü'büji. Nguéc'ua juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

45 O ndünrü c'ua 'naja c'o me mi pärā o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Xöpüte, c'ü vi xipjigüe yo fariseo, xo 'ñezgöjme xo i huēnzhuigöjme.

46 E Jesús o mama c'ua o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'ejji in pãrãji o ley Mizhocjimi, juentsc'ejji xo ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ëzhi c'o dya sô ra cumpleji. Chjëntjui c'ü ri ätc'ejji o trapöjô c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero dya in ne rí pasp'üji ne ri 'naja in ñidyëgueji.

47 'Juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. In jä'p'ãji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. Ngueje c'o in mboxpalegueji c'o o mbö't'ü c'o. 48 C'o in mboxpalegueji o mbö't'üji c'o profeta; nu'tsc'ejji in jä'p'ãji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. A cjanu, ixi 'ñetse c'ü in mäji c'o vi tsja c'o in mboxpaleji.

49 'Mizhocjimi ix mi pãrã c'ü ro zädã a cjanu; nguec'ua va mama: “Rá juajnügö o profeta 'ñe o apóstole ra zopjüji c'o nte. Bübü c'o ra mbö't'üji; бүбү c'o ra nu'uji na ü, ra tsjapüji ra sufrejji.” 50-51 Ndeze 'ma o jyas'ü ne xoñijömü, ya mbö't'üji na puncjü o profeta. C'ü ot'ü o mbö't'üji, mi ngue e Abel. C'ü bëpja o mbö't'üji, ngue e Zacarías c'ü o mbö't'üji a tji cja c'e lugar c'ü na sjü, nu ja chãjui c'e arta nu ja päsp'ãji o animale Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji in cãrãji yo cjë dya, in cjiññiji ja c'o nzi ma nguiññi c'o in mboxpalegueji. Nguec'ua ra jñün'c'ejji ngüenda Mizhocjimi c'ü xo ngue in s'ocügueji c'ü vi mbö't'üji ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nu'tsc'ejji in cãrãji yo cjë dya, ngue'tsc'ejji rí tsjöt'üji.

52 'Mama o ley Mizhocjimi ra ëjë 'naja c'ü ra 'ñe salvats'üji. Zö in pãrãgueji na jo o ley, pero dya in unüji ngüenda c'ü nguetscö ró ëjë. C'o cja ni unütjo ts'ë ngüenda cjó nguetscö, nan'ño gui xipjiji c'o. Nguec'ua, dya xo pãrãji ja rgá sô ra salvaji. Juentsc'ejji, ra castigaots'üji Mizhocjimi.

53 'Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña, nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji o dyönüji na puncjü o t'önü e Jesús. 54 Me mi te'beji pje ro mama e Jesús, nza cja yo nte 'ma te'beji 'na animale ra zürüji. Mi te'beji, xa'ma pje c'o ro mama e Jesús nguec'ua ro sô ro ngöt'üji cja c'o mero mi pjëzhi na nojo.

12

Jesús enseña contra la hipocresía

1 Ma jmurü na puncjü o nte cja jmi e Jesús; dya 'mãrã ja nzi mil mi cãrã. Mi pötma chütüji. Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Pjötöpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí tsjaji nza cja yo fariseo. Anguezeji cja'püji na joji, pero бүбү o mü'büji c'o na s'o, chjëntjui nza cja o cjüjnü 'ma ya ixqui 'ma chjanbaji o cjüjnü c'o dya ixqui. 2 Yo fariseo, zö cãdãji c'o na s'o c'o cjaji 'ñe c'o cjiññiji, pero ra zädã 'ma ra jñetse c'o. Y zö cjaji para dya cjó ra mbãrã, pero ra zädã 'ma ra mbãrãji. 3 C'o jña c'o in ñatsjëji cja in nzumüji, ra zädã c'ü ra mbãrã texe yo cãrã cja in jñiñiji.

A quién se debe tener miedo

4 'Nu'tsc'ejji rí dyocjöji, dyãrãji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí sügueji yo nte. Zö ra mbö'tc'üji in cuerpoji, pero dya xe sô pje xe ra tsja'c'üji. 5 Rá xi'tsc'öji dya, cjó ngue c'ü rí sügueji. Sügueji Mizhocjimi c'ü sô ra mbö'tc'üji c'ü xo sô ra pantc'aji a linfiernu. Já, ngue c'ü rí xi'tsc'öji rí sügueji c'ü.

6 'Yo ts'ins'ü, maco ni muvitjo yeje centavo por tsi'ch'a, pero Mizhocjimi pjörü yo. 7 Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pãrã ja nzi sô'ö yo. Mizhocjimi pjörü yo ts'ins'ü; xo ra mbö'c'ügueji. Na ngue xenda ni muvits'ügueji a jmi que na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sügueji pje ra tsja'c'üji yo nte.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

⁸ 'Rí xi'tsc'öji, nu c'ü ejmezü c'ü ra xipji yo nte c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, nutscö rá xipji c'o o anxe Mizhocjimi c'ü ngue ín ntegö c'ü. ⁹ Pero 'ma cjó c'o ra xipji yo nte c'ü dya ejmezü 'ñe dya pãcãgö, nu'ma, rá xipjigö c'o o anxe Mizhocjimi c'ü dya xo rí pãrãgö c'e nte c'ü.

¹⁰ 'Ma cjó c'o dya ra unü ngüenda c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi; zö ra zangüji, pero ra sö ra perdonaoji c'o. 'Ma cjó c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi nguec'ua ra mbãrã c'e nte pje pjëtscö, pero 'ma dya ra 'ñejmezü, chjëntjui c'ü ro zadü o Espíritu Mizhocjimi. Nu'ma, dya ra perdonaoji 'ma c'ü.

¹¹ 'Nu'tsc'ëji ín tenngueji co nutscö, ra zints'iji cja nintsjimi ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjëzhi nu. O ra zints'iji cja o juesi, o c'o xenda pjëzhi na nojo. Pero dya rí tsjijñiji ja rguí chjünrüji, 'ñe pje rí mangueji. ¹² Na ngue o Espíritu Mizhocjimi ra mböxc'üji c'e ndajme c'ü, ra jí'ts'iji c'ü rguí jyodü rí mamaji.

El peligro de las riquezas

¹³ O ña c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Xipjigue nín cjuarma rá jyadübe c'o o zogü c'ü mi tatagöbe.

¹⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ín cjiñi na s'o. Dya 'ñembgüegö Mizhocjimi rá cjagö juesi rá jyan'c'üvi c'o o zogü nin tatavi.

¹⁵ O sido o ña e Jesús o xipji texe c'o nte:

—Pjötüpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí jyodüji ja rguí pë's'iji na puncjü o merio. Dya xo rí jyodüji ja rguí chjëji na puncjü o juajma, ni xo rí ngue o animale rí tsãji na puncjü. Zö ri pë's'i 'na nte na puncjü, pero dya ngue c'ü na cjuana rguí mãjä o mü'bü c'e nte.

¹⁶ Cjanu o xipjiji 'na ejemplo c'o nte, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pë's'i na puncjü. C'o o juajma o unü na puncjü o ndëxü. ¹⁷ Nguec'ua va mamatsjë c'ua: “¿Pje xe rá cjagö?

Na ngue ojtoja xe rá üt'ü yo ndëxü, na ngue ya nizhi cja yo ín ch'ujmü.”

¹⁸ O mama c'ua: “C'ü rá cja'a, rá mandagö ra yãtcãji yo ín ch'ujmü, cja rrü jyãpcãji c'o xenda rrã nojo. Nguec'ua je rá üt'ügö texe nu c'o ín nzhëxü 'ñe texe c'o rí pë'sc'ö. ¹⁹ Rí pë'sc'ö na puncjü dya; ra mezhe na puncjü o cjë. Rá söyagö dya. Rá mägö dya, rga sigö o xëdyi, y pje c'o nde rá sigö”, eñe. ²⁰ O mama c'ua Mizhocjimi o xipji c'e bëzo: “Nu'tsc'e ín cjiñigü na s'o. Ixtí chügue dya ne xö mü. Me i jyodü ja vi pë'sc'e na puncjü, pero dya ra sö rí chunügue yo”, eñe Mizhocjimi va xipji c'e bëzo.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o nte:

—C'ua ja va tsjapü Mizhocjimi c'e bëzo, je xo rga cjanu rgá tsjapü texe c'o ra jyodü ja rgá mbë's'i na puncjü, y dya ra jyodüji Mizhocjimi para ra ch'unüji c'ü na cjuana ni muvi.

Dios cuida a sus hijos

²² E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjijñiji ja rguí chöt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjijñigüejji c'ü pje rí jyeji.

²³ Mizhocjimi o ngampc'aji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji c'ü rí siji, 'ñe c'ü rí jyegueji? ²⁴ Tsijñiji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü. Maco Mizhocjimi 'huiñi yo.

Nu'tsc'ëji, xenda ni muvits'ügueji que na ngue yo s'ü. Nguec'ua, ¿cjo dya xo ra 'huintsc'ëji Mizhocjimi? ²⁵ Dya cjó bübüts'ëji c'ü sö ra chãcã 'naja nde metro c'ü xe rrã ndã.

²⁶ Maco dya sö rí chãcãji 'na nde metro c'ü xe rrã ndãts'üji, ¿jenga ín cjiñiji ja rguí chöt'üji c'ü pje rí sigueji 'ñe c'ü pje rí jyeji?

27 'Unüji ngüenda ja ga te yo lirio. Dya pëpjiji, dya xo jench'ëji o t'jüjmü para ra dyät'äji o bituji. Pero me na zo yo. E Salomón mi pjëzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zö. Pero xenda na zö yo lirio. 28 Yo pjin'ño cja'a cja juajma, pero ra xörü münü ra ngant'aji cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zö o ndäjnä yo. Natsc'ëji, çcjo dya xo ra dya'c'üji Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguec'ua, çjenga dya in junt'ü in mü'büji c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o ni jyodüts'üji? 29 Nguec'ua, dya me rí tsjijñiji ja rguí chöt'üji c'ü pje ri siji. 30 Na ngue yo dya pãrã Mizhocjimi ngueje yo me jodü ga cjanu yo. Pero nu'tsc'ëji in ñecejjeji c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e c'ü pãrã c'ü nde ni jyodüts'üji texe yo. 31 Nu'tsc'ëji ot'ü rí jyodüji ja rguí tsjaji ja c'o nzi ga mandats'üji Mizhocjimi, na ngue in Jmugueji c'ü. Nu'ma rí tsjaji a cjanu, texe yo, nde ra dya'c'üji yo.

Riqueza en el cielo

32 'In chjëntcjeji nza cja o ndënchjürü. Y ja nzitjots'üji. Pero dya rí sügueji. Na ngue c'ü in Tatagöji ne ra dya'c'üji c'ü rguí bübütjoji co angueze nu ja manda, na ngue o ntets'üji dya. 33 Pöji c'o in pë's'iji ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. 'Ma rí pë's'itjogueji in merioji, 'na ra ë o mbë ra ñe pönncl'üji. O 'ma jiyö, ra s'odü c'o. Pero 'ma rí unügueji c'o pje ni jyodü, rí pë'sc'ëji 'ma a jens'e c'o na cjuana ni muvi c'o dya ra s'odü. Nujnu, dya sät'ã o mbë ra pönncl'üji c'o. Dya xo bübü o dyoxü ra tsjapü ra dya c'o. 34 Nu 'ma rí pë's'igueji na puncjü cja ne xoñijömmü, je rguí macjeji 'ma c'o ri pë's'iji cja ne xoñijömmü. Pero 'ma ra bë'sc'ëji na puncjü a jens'e, je rguí macjeji 'ma c'o ri pë's'iji a jens'e.

Hay que estar preparados

35-36 'Ma ra ma 'na bëzo cja chjüntü, c'o o mbëpji ra nde'beji

hasta 'ma cja ra nzhogü. Ra xa'maji na jo, y ra ndütüji o sivi. Ra nde'beji ngue c'ua 'ma ra nzhogü c'ü nu lamuji ra ma't'ü cja ngoxtji, jo rrü xopcüji ra cjogü c'ua a mbo. Je xo rguí tsjagueji a cjanu rí chepqueji, na ngue rá ëcjö na yeje. 37 'Ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra chöt'ü rrã te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu ra mãpã c'o mbëpji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra xipji c'o mbëpji ra mimiji cja mexa. Nuc'ua ra ts'o's'ü c'ü mi tējē ra 'huiñi c'o mbëpji. 38 Zö ya rguí ndexömmü 'ma ra sãjä c'e lamu, o zö ya rguí ñetsajömmü, pero ni jyodü c'o mbëpji ra nde'beji, dya ra ïji. 'Ma ra ñe chöt'ü c'e lamu c'ü rrã te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu me ra mãpã c'o. 39 'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngumü, nu 'ma ro mbãrã pje ma ndajme c'ü ro ëjē c'e mbē, dya ro ïji, ro nde'betjo, dya ro jyēzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngumü. 40 Je xo rga cjatsc'ëji nu rí pjötpüji ngüenda, na ngue nutscö rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcöji.

El siervo fiel y el siervo infiel

41 Nuc'ua e Pedro o xipji e Jesús: —Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme. C'o jña c'o cja i mangue, çcjo nguetscöjme i xitscöjme c'o, o ngue texe yo nte?

42 O ndünrü c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Para rí pãrãgueji, rá xi'tsc'öji 'na ejemplo. 'Na lamu ñeje 'na mbëpji c'ü manda cja c'o nu mimbëpjjiji. 'Ma cjacjuana c'e mbëpji, ñe 'ma pãrã ra pëpji na jo, ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji ra 'huinbi c'o nu mimbëpjjiji 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. 43 Nuc'ua 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra ñe chöt'ü c'e mbëpji rrã cja'a c'o vi xipji, me ra mãpã 'ma c'e mbëpji. 44 Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpü texe c'o ri pë's'i c'e

lamu. 45-46 Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, 'ñe ra mamatsjë: "C'ín lamugö ra mezhtjo c'ü", ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëpjjiji zö bëzo zö ndixü, 'ñe me ra zi o xëdyi 'ñe ra zi c'o rguí tĩ, nuc'ua, ra ëjë c'ü o lamu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pãrã. Nuc'ua c'e lamu ra manda ra jyüt'üji na puncjü co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cã c'o vi tsja na s'o.

47 C'o mbëpji c'o pãrã c'o ne c'o nu lamu, pero 'ma dya cjaji c'o, ni xo ri te'beji ra nzhogü c'o nu lamu, ra jyüt'üji na puncjü 'ma c'o. 48 Bübü o mbëpji c'o dya nda pëpji na jo, na ngue dya nda pãrãji pje pjëzhi c'ü ne c'o nu lamu. Anguezeji merecido xo ra jyüt'üji co chirrio. Pero dya nda ra jyüt'üji, na ngue dya nda pãrãji c'o ne c'o nu lamu. Nu c'o ch'unü ra mbãrã c'o ne Mizhocjimi ra tsjaji, ni jyodü ra tsjaji c'o. Nu c'o xenda ch'unü ra mbãrã, ngue c'o ni jyodü xenda ra tsjaji. 'Ma jiyö, xenda ra castigaoji 'ma c'o.

Jesús es causa de división

49 'Na ngue c'ü rvá ëcjö cja ne xoñijömmü, ra zädã 'ma ra bübü o chü cja ne xoñijömmü. Rí negö c'ü ya ri sädã. 50 Pero ni jyodü ot'ü rá sufregö na puncjü. Me rí cjjijñigö; me rí negö c'ü ya rva sufregö. 51 In pëzhgueji rvá ëcjö cja ne xoñijömmü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya ngue c'ü rvá ëcjö c'ü. Na ngue c'ü rvá ëcjö, ra bübü o chü cja yo nte. 52 Ndeze nudya, ra bübü o chü. Cja 'na ngumü c'ü ri cãrã tsi'ch'a o nte, jñi c'o ra nu'u na ü c'o yeje, na ngue c'ü ri ätcãvi ín jña. O 'ma jiyö, yeje c'o ra nu'u na ü c'o jñi. 53 'Na bëzo ra nu'u na ü c'ü nu t'i; o c'e t'i ra nu'u na ü c'ü nu tata. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü o xunt'i; o c'e xunt'i ra nu'u na ü c'ü nu nana. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü nu cjö'ö; o c'e cjö'ö ra nu'u na ü c'ü nu cö'ö.

Las señales de los tiempos

54 E Jesús o sido o ña, o xipji c'ua c'o discípulo 'ñe c'o 'ñaja nte:

—'Ma in jandaji 'na trangömü va cjins'i, ix in mangueji c'ua: "Ra 'ñeje o dyebe", in eñeji. Y ra 'ñeje. 55 'Ma in unüji ngüenda vü'ü c'e ndajma c'ü je ni 'ñeje a ma a Sur, in mamaji c'ü me rrã pa. Y me rrã pa. 56 In unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e ngue c'ua in pãrãji ja ga cja yo jopa 'ñe yo ra 'ñeje o dyebe. Maco ya i dyãrãji na puncjü c'o rvi pãrãgueji c'ü rvã ëcjö cja Mizhocjimi, çjenga dya in ejmezüji?

Procura ponerte en paz con tu enemigo

57 'Nguec'ua rí önnc'üji, çjenga dya in cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? 58 'Na nte c'ü pje vi tsjapü c'ü 'na nte, 'ma ra zidyiji cja juesi, 'ma cja ri pëtjovi cja 'ñiji, na jo ra zopjü c'e nte c'ü pje vi tsjapü, ra ñavi ja rgã reglavi. 'Ma jiyö, ra zidyiji cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhö'ö cja c'e mböpjörü. Y c'e mböpjörü ra pant'a a pjörü c'ü. 59 Dya ra mbedye nu, hasta 'ma cja ra ngöt'ü texe c'o tü. Je xo rga cjatsc'ëji nu, 'ma dya rí dyötüji Mizhocjimi ra perdonaots'üji c'o na s'o c'o in tunpüji, nu'ma, ra castigaots'üji 'ma c'ü.

13

Importancia de un cambio de actitud

1 Mi cãrã nu c'o cja vi säjä. Nuc'ua cjanu o ñaji c'ua o xipjiji e Jesús ja va bö't'ü ja nzi nte c'o mi menzumü a Galilea. Nuc'o, vi möji cja c'e templo o ma unüji c'o o animaleji ro mbãsp'ãji Mizhocjimi. Nuc'ua e Pilato o manda c'o o tropa o ma mbö't'üji c'o nte. 2 O ndünrñ c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o nte c'o o mbö't'üji, in pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja o menzumüji, nguec'ua va mbö't'üji c'o. 3 Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ëji xo rí chügueji,

'ma dya rí jyéziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. ⁴ In mbeñeji ja va tunü c'e torre c'ü xiji Siloé. O ndibi c'o nte, o ndüji dieciochoji. In pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja c'o cārā a Jerusalén. ⁵ Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ejí xo rí chügueji 'ma dya rí jyéziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

El ejemplo de la higuera sin fruto

⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pë's'i 'na huerta c'ü mi cja o uva. Nu-jnu, xo vi 'ñench'e nu 'na fruta c'ü ni chjü higo. 'Na nu pa, o ëjë c'e bëzo cja c'e huerta ro ã nu'u cjo mi quis'i o higo. Pero dya pje chöt'ü. ⁷ Nuc'ua cjanu o xipji c'ü o mbëpji c'ü mi pjörü c'o uva: “Ya sô jñi cjé c'ü rvá ã nu'u ne higo cjo quis'i, pero dya pje rí töt'ü. Ixtí dyéch'i. 'Ma jiyö, bëzhitjo tiempo ja 'ne'e.” ⁸ Nuc'ua o ndünrü c'e mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, rí ö'tc'ügö xe rí jyézi ne cjé dya nu, ndezc'e rá tsötpügö e jömü y xo rá já'tp'ä o lama. ⁹ Nu 'ma ra nguis'i, dya rá ëch'iji 'ma. Nu 'ma jiyö, rá ëch'igö ja nzi gui xitsi.”

Jesús sana en día de descanso a una mujer jorobada

¹⁰ 'Na nu pa c'ü mi söyaji, o ma e Jesús cja 'na nintsjimi. O ma xöpü c'o nte. ¹¹ Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi sô'dyë. Ya vi mezhe dieciocho cjé vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, mi cjpü ra zö'dyë mi mocü ma nzhodü. Dya mi sô ro xos'ü o xütjü ro böbü derecho. ¹² E Jesús 'ma mü o jñanda c'e ndixü o ma't'ü o xipji:

—Chjä'dä a 'ñecjua.

Cjanu o xipji:

—Süngü, ra c'ueñe dya c'ü in sögue na ü, embe.

¹³ Cjanu o 'ñe's'e o dyë cja c'e ndixü. Nuc'ua c'e ndixü cjanu o xos'ü o xütjü o böbü derecho. Cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi o mama:

—Me na jo Mizhocjimi o tsjacü o ndixqui.

¹⁴ C'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, dya go ne a cjanu. Na ngue mi xabaro 'ma mü o jocü e Jesús c'e ndixü; mi ngue c'e pa 'ma mi söyaji. Go üdü c'e bëzo o xipji c'o nte:

—In pârâji 'ñanto pa nu ngo c'ü ni jyodü rá pëpji. Ngue c'o pa c'o na jo rí 'ñeji ngue c'ua ra ndixc'i in nze-meji. Dya rí 'ñecjeji dya, na ngue ngueje ne pa nu rí söyaji, embeji c'o nte.

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús c'ín Jmugöji o xipji c'e bëzo, 'ñe c'o mi dyoji:

—¿Jenga in mangueji na s'o c'o rí cjagö rí jocü c'o sô'dyë ne pa 'ma rí söyagöji? Maco nu'tsc'ejí in xäpcägueji c'o in nzhünüji 'ma xabaro, 'ñe c'o in burruji, cja rñi ma unüji o ndeje. ¹⁶ Nujne ndixü nu, je mboxbëche cja e Abraham. Ya vi zürü c'ü dya jo, chjëntjui c'ü ro ndün't'ü o tjüjmü para dya ro nzhodü libre. Ya vi mezhe dieciocho cjé. Maco in xäpcägueji in animaleji, na ne ndixü, ¿cjo dya xo mi jyodü ro emegö libre nu?

¹⁷ C'o mi nu'u na ü e Jesús, 'ma mü o dyärâji c'o jña, o bëzhi o tseji c'ua, dya sô pje xe ro mamaji. Pero c'o 'ñaja nte, me go mäji na ngue c'o me ma nojo c'o mi cja e Jesús, 'ñe c'o me ma zö.

El ejemplo de la semilla de mostaza

¹⁸ Xe go ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'tsc'öji 'na jña ngue c'ua rí pârâji ja ga manda Mizhocjimi. ¹⁹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja 'naja ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. Nuc'ü, o mbes'e o nocü, o chjënjuji 'naja za'a

c'ü na ndä. O ëjë c'ua o s'ü o 'ñe dyät'ä o t'oxüji nu.

El ejemplo de la levadura

²⁰ Xo mama c'ua na yeje e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji c'ü 'na jña ngue c'ua rí pârâji ja ga manda Mizhocjimi. ²¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntji nza cja o ixcjünü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjünü, hasta 'ma o ixqui texe c'e cjünü.

La puerta angosta

²² E Jesús sido mi mbeñe c'ü mi jyodü ro ma a Jerusalén. Pero mi sät'ä nzi 'na jñiñi, mi xöpü c'o nte.

²³ 'Na nte o dyönü e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿cjo ja nzitjo c'o ra zät'ä nu ja bübü Mizhocjimi?

Nuc'ua e Jesús o ndünrü o xipji c'o nte:

²⁴ —Me rí jyodüji rí sät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngue c'ü rguí sätc'ejí nu, na s'ëzhi, chjëntjui c'ü ri cjogü 'na nte cja 'na ngoxtji c'ü me s'is'i. Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o ra jyodü ja rgá cjogüji, pero dya ra sö ra cjogüji. ²⁵ Nu c'ü o cjaja c'e ngümü, ra zädä 'ma ra ngot'ü c'e ngoxtji. 'Ma cja rí sät'äji 'ma ya rguí cjot'ü c'e ngoxtji, dya cja ra xocüts'üji. Zö rí bönc'ejí nu cja c'e ngoxtji rí püt'üji rí mamaji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, xocüzüme”, rí 'ñembeji, pero dya ra xocüts'üji. C'ü ra tsja ra xi'ts'iji: “Dya rí pã'c'öji, dya ngue ín ntetsc'öji”, ra 'ñents'ejí c'ü. ²⁶ Nuc'ua rí xipcjeji: “Maco nutscöjme ró sigöji o xëdyi, 'ñe 'ma mi jizhigue cja c'o 'ñiji cja c'o ín jñiñigöjme, xo ma bünc'öjme nu, mi äräjme.” ²⁷ Ra ndünrü c'ua angueze ra xi'ts'iji: “Ya ró xi'tsc'öji c'ü dya rí pã'c'öji. Nu'tsc'ejí i tsjaji c'o na s'o. C'ueñeji cja ín jmigö ín texeji.”

²⁸ Nuc'ua me rí huëgueji y me ra nguünxt'ü in s'ibi rguí sufreji. Na ngue ri jandagueji e Abraham, 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob 'ñe texe c'o

profeta ri cãrâji co Mizhocjimi nu ja ri manda, pero nu'tsc'ejí dya ra xocüts'üji. ²⁹ Ra ëjë na puncjü o nte, ra 'ñe ngârâji nu ja ri manda Mizhocjimi, me ra mäji cja o jmi. Rguí 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü 'ñe nu ja ni nguibi. Xo rguí 'ñeji a ma a norte 'ñe a ma a sur. ³⁰ C'o cjapü cja na jo nguec'ua pëzhiji ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi, dya ra zät'ä c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muviji a jmi Mizhocjimi, ra zät'ä c'o.

Jesús llora sobre Jerusalén

³¹ C'e pa c'ü, o ëjë ja nzi o fariseo o 'ñe xipjiji e Jesús:

—Pedye va rí mague. Na ngue ne ra mbö'tc'ü e Herodes c'ü manda va.

³² O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö pës'i na puncjü o pjeñe e Herodes c'ü ne ra mbötcügö c'ü, pero möji ma xipjiji c'ü ni jyodü rá pjongü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, Rá jocü c'o sö'dyë. Xipjigueji c'ü rá cjagö yo, hasta 'ma cja rá cjuatügö ne bëpji. ³³ Zö ne ra mbötcügö c'ü, pero rá sido rá cjagö ne bëpji hasta 'ma rá cjuatügö. Na ngue je ngueje a Jerusalén nu ja pöt'üji texe c'o ña o jña Mizhocjimi; dya ngue va. Nu'tsc'ejí rí xiqueji a cjanu e Herodes.

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüji a Jerusalén, ín pöt'üji c'o profeta 'ñe ín pjat'üji o ndojo c'o juajnü Mizhocjimi ra zo'c'üji. Ró juen'tsc'öji na puncjü. Mi negö ro jmu'tc'üji c'ua ja nzi ga tsja'na ngöñi juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i 'ñeji ri dyätcäji ín jña. ³⁵ Dyärâji c'ü rá xi'tsc'öji. Xe jãrätjo a Jerusalén nu nin jñiñigueji, pero ya jyëts'ijí dya Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji, ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: “Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, rí 'ñeñeji.

14

Jesús sana a un hombre con enfermedad de hinchazón

¹ O ëjë 'na nu xabaro, e Jesús o ma cja o ngumü 'naja c'o fariseo c'ü mi xo'ñi cja 'naja nintsjimi, o ma ziji o xëdyi. C'o ma cã'ã nu, me mi jandaji e Jesús me mi äräji xa'ma ro mama o jña c'o dya mi jyodü. ² Nu a jmi e Jesús, mi bübü 'na bëzo c'ü mi sö'dyë, mi pjänt'ä texe o cuerpo. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o fariseo 'ñe c'o mi pärã o ley Mizhocjimi:

—¿Pje mama o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo rá jocüji yo sö'dyë 'ma xabaro? Maco ngue nu pa nu ri söyaji.

⁴ Anguezeji dya ndünrüji. Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e c'ua o dyë c'e bëzo c'ü mi pjänt'ä, o jocü cjanu o xipji:

—Ma dya in nzumü, embe.

⁵ Cjanu o xipji c'o fariseo:

—Ma ri 'ñegueji 'na burru o 'na ts'inzhünü, nu 'ma ro zo'o cja 'na pozo, ro zo'o c'ü xabaro c'ü ngue 'ma ri söyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ëji c'ü?

⁶ Anguezeji dya mi pärãji ja rvá ndünrüji.

Los invitados al casamiento

⁷ E Jesús o jñanda c'o nte c'o vi mbitaji ro ziji o xëdyi, me mi jua-jnüji c'o xenda na jo nu ja ro mimiji. Nguec'ua va mama e Jesús o xipjiji:

⁸ —'Ma cjó c'o ra mbitats'üji ri möji cja chjüntü, dya ri ma mimiji nu ja xenda na jo. 'Na ra ëjë 'naja c'ü vi mbitaji c'ü xenda ri pjëzhi na nojo que rá ngue'tsc'ëji. ⁹ Nuc'ua ra ëjë nu c'ü o mbitats'üji ra 'ñe xi'ts'iji: “Chjench'e xe ri mimi a ma c'ua. Na ngue nu ja in junrügue, ra mimi ne bëzo”, ra 'ñents'ëji. Nuc'ua ix 'na tsetjo rguí ma minc'ëji cja squina. ¹⁰ C'ü rí tsjagueji 'ma ra mbitats'üji, rí minc'ëji a squina, ngue c'ua 'ma ra säjä in jmigueji nu c'ü o mbitats'üji, xa'ma ra xi'ts'iji: “Nu'tsc'e rí jogövi na jo, je rguí 'ñe cjuã rí mimi nu ja xe na jo”, ra 'ñents'ëji.

Nuc'ua c'o rrü jü'ü cja mexa, ra unüji ngüenda c'ü me nets'ëji c'ü o mbitats'üji. ¹¹ C'ü ra tsjapütsjë na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü vi mbita:

—Ma in ät'ague 'na jñönü, in mbita c'o in negue, 'ñe c'o in cjuarma, 'ñe c'o 'ñaja in dyocjeji, 'ñe c'o bëxtjo in cãrãgueji c'o jün o t'opjü. Nuc'o, nguextjo c'o in mbitague c'o. Rí xi'tsc'ö c'ü dya cja rí tsjague a cjanu. Na ngue anguezeji xo ra mbitats'üji rí mague rí ma siji o xëdyi cja o ngumüji. A cjanu, ra ngö'tc'ütjoji c'ü vi mbitague anguezeji, pero dya ra ngö'tc'ü Mizhocjimi. ¹³ C'ü rí tsjague 'ma rí dyät'ä 'na jñönü, xo rí mbitague c'o pöbre c'o dya pje pë's'i, c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö. ¹⁴ 'Ma rí tsjague a cjanu, me rí mäjague 'ma. Na ngue dya ra sö ra ngö'tc'üji ra mbitats'üji c'ua ja nzi vi mbitague anguezeji. Nguec'ua 'ma ra bübü'tjo na yeje c'o vi tsja na jo, xo rí tegue ra ngö'tc'ü Mizhocjimi.

El ejemplo de la gran cena

¹⁵ 'Naja c'o mi junrü cja mexa, 'ma mü o dyärã c'o vi mama e Jesús, o xipji:

—Me ra mäjã c'o ra mbita Mizhocjimi ra ma ziji o xëdyi nu ja manda angueze.

¹⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü ro tsja 'na mbaxua ro dyät'ä o jñönü. Na puncjü o nte c'o o mbita. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o zädã c'e hora 'ma ro ziji o xëdyi, c'e bëzo o xipji c'ü o mbëpji: “Mague cja c'o ró mbita, ma xipjiji ra ëji dya, na ngue ya jogü texe”, eñe c'e bëzo. ¹⁸ Nuc'ua texeji o mbürü o mamaji ro perdonaaji na ngue dya mi sö ro möji. Nu ja ot'ü o zät'ä c'e mbëpji, o xipjiji a cjava:

“Perdonaozū, dya sō rá ma sigō o xēdyi. Cja ró tōmügō 'na juajma; ni jyodū rá ma nu'u.”¹⁹ C'ü 'naja o mama: “Perdonaozū, dya sō rá ma sigō o xēdyi. Cja ró tōmügō tsi'ch'a yonda o nzhünü; ni jyodū rá ma nugō cjo na jo ga pēppi c'o.”²⁰ C'ü 'naja o mama: “Cja ró chjüntü, nguec'ua dya ra sō rá ma sigō o xēdyi.”²¹ Cjanu o nzhogütjo c'ua c'e mbēppi o ma xipji c'ü nu lamu c'o vi mama c'o vi mbita. Nuc'ua c'e lamu go sjēya c'ua o xipji c'ua c'ü o mbēppi: “Mague dya cja yo 'ñiji. Ja c'o rí chjēji c'o pōbre, rí sigue c'o. Rí sigue c'o ch'odyē 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorō”, eñe. O ma c'ua c'e mbēppi.²² Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügō, ró cjagō ja c'o nzi vi xitsi ró ma sigō o nte. Pero xe jydütjo cja nin nzungue.”²³ O ndünrū c'ua c'e lamu o xipji c'ü o mbēppi: “Pedyegue cja ne jñiñi, rí mague texe c'ua ja bübü o 'ñiji ja c'o cjogü o nte, rí sido rí xiqueji ra ēji, ngue c'ua ra ndüji cja ín nzungō.²⁴ Rí xi'tsc'ō, nu c'o ot'ü ró mbitagō ro ējē, nuc'o, dya ra zi yo jñōñü yo ró át'ägō ne ri 'naja c'o”, eñe.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵ Na puncjü o nte c'o mi pōji e Jesús. 'Na nu pa 'ma mi pōji cja 'ñiji, e Jesús o ñezhe c'ua o xipji c'o nte:

²⁶ —'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgō, ni jyodü xenda ra nezegō que na ngue c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. Ni jyodu xenda ra nezegō que na ngue c'ü nu su 'ñe c'o o t'i. Ni jyodü xenda ra nezegō que na ngue c'o nu cjuarma 'ñe c'o nu cjü. 'Ma jiyō, dya ra sō ra ndenngue co nuzgō. Ra tsja ja c'o nzi rgá negō; dya cja ra tsja ja c'o nzi ga netsjē.²⁷ 'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgō, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufreji o ra ndüji. 'Ma jiyō, dya ra sō ra ndenngue co nuzgō.²⁸ 'Ma cjó c'o ne ra jyábä 'na ngumü, ni jyodü ot'ü ra tsja ngüenda, cjo ra zäs'ä c'ü

rguí cjuatü c'e ngumü.²⁹ 'Ma jiyō, 'ma ya rguí ngü'p'ü c'e cimientu, pero 'ma dya ri säs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngumü, texe c'o vi jñanda c'e bēzo mi jábä o ngumü, ra ndenbeji rgá tsjapüji burla.³⁰ Ra mamaji: “Ne bēzo o mbürü o jyábä 'na ngumü, pero dya zäs'ä c'ü rví cjuatü”, ra 'ñeñeji.³¹ Xo rí tsjijñigueji ja ga cja ga tsja yo rey. 'Na rey c'ü ē'ē diez mil c'o o tropa, dya ixta ma chüvi c'ü 'na rey c'ü va ējē va ē'ē veinte mil c'o o tropa. Ot'ü ra nguijñi cjo ra sō ra ndōpü c'o va ējē.³² 'Ma ra unü ngüenda c'ü dya ra sō, ra ndājä c'ua c'o ra ma ndünrū c'e rey 'ñe c'o o tropa 'ma xe na jē va ētjoji, ra ma reglaji para dya ra chüji.³³ Je xo ga cjatsc'eji nu. Ante c'ü rí chenngueji co nuzgō, ni jyodü rí tsjijñiji na jo cjo sō rí sidoji. 'Ma dya in bübüji dispuesto rí sogüji texe c'o in pēs's'iji, dya ra sō rí chenngueji co nuzgō 'ma.

Quando la sal deja de estar salada

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:
—Na jo o ò'ò. Pero 'ma ra bēzhi c'ü na òxü, ¿ja xe rgá sō xe ra òxcü?³⁵ Zō ra huanbaji o lama cja rrü jyä'tp'äji cja jōmü, pero dya cja rguí muvi. Nguec'ua ra mbozüji. Nu'tsc'eji in äräji yo jña, rí tsjapüji na puncjü ngüenda yo.

15

El ejemplo de la oveja perdida

¹ Ma ējē cja e Jesús c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o 'ñaja c'o mi nāntji mi cja c'o na s'o. Ma ēji ro ē dyäräji c'o mi mama e Jesús.² Nguec'ua c'o mi xōpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo, mi tsjoneji ma zo'büji e Jesús mi mamaji:

—Ne bēzo nu, me ne yo cja na s'o ra dyoji co angueze. Y me siji o xēdyi yo.

³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

⁴ —'Ma ri tsägueji 'na cien o ndēnchjürü, 'ma ri bēzhi 'naja, ri

sogueji cja batjü c'o noventa y nueve, cja rrí möji c'ua ri ma jyodüji c'e ndënchjürü c'ü ri bēzhi. Ri jyodüji hasta 'ma cja ri chöt'üji, zö ri 'natjo ndënchjürü. ⁵ Nuc'ua 'ma ri chöt'üji, me ri mácjeji c'ua na puncjü, ri tsö's'üji in jyögueji. ⁶ Nuc'ua 'ma ri sácjeji in nzumüji, ri ma xipjiji c'o in dyocjeji 'ñe c'o bëxtjo in cārāji: “Rí mbitats'ü rí ma cja in nzumü rá mājī. Na ngue ya ró töt'ü c'ü in nzhënchjürü c'ü rvá bēzhi”, ri 'ñeñeji. ⁷ Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mājī a jens'e. Xenda ra mápāji c'e nte que rá ngue c'o noventa y nueve nte c'o cjäpü cja na jo y dya unüji ngüenda c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

El ejemplo de la moneda perdida

⁸ “Na ndixü c'ü ri jün diez merio de plata, 'ma ro bēzhi 'naja, ro ndütü 'na sivi ro jyodü c'e merio. Ro paxü na jo cja c'e ngumü ro jyodü hasta 'ma cja ro chöt'ü. ⁹ Nuc'ua 'ma ro chöt'ü, ro xipji c'o o dyoji 'ñe c'o bëxtjo ri cārāji: “Rí mbitats'ü rí mague cja in nzumü rá mājī. Na ngue ya ró töt'ü c'e merio c'ü rvá bēzhigö”, ro 'ñeñe. ¹⁰ Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mājā Mizhocjimi 'ñe c'o o anxé c'o cārā a jmi.

El ejemplo del hijo pródigo

¹¹ Xo mama c'ua:
—'Naja bëzo mi 'ñeje yeje t'i. ¹² Nu c'e t'i c'ü mi sēbi o ma cja c'ü nu tata, o ma xipji: “Mi tatats'ügö, dyacö c'ü tocazü yo in pēs'c'e”, embe. Nuc'ua c'e bëzo o jyadü c'ua c'o mi pēs'i o unü nza yeje c'o o t'i. ¹³ Dya mezhe c'ua pa, c'e t'i c'ü mi sēbi o jmutü texe c'o mi pēs'i, cjanu o ma c'ua o zät'ä cja 'na país c'ü ma jē. Nuc'ua o ndeze nu texe o merio va tsja c'o na s'o; dya mbörütsjē ja rvá mimi. ¹⁴ Nuc'ua 'ma mü o

ndeze texe o merio, o ējē c'ua 'naja tjiimi cja c'e país. Nuc'ua c'e t'i mi ojtjo pje ro zi. ¹⁵ Cjanu o ma c'ua cja 'naja bëzo cja c'e país, o ma xipji: “¿Cjo dya in pēs'i o bēpji rí dyacö?”, eñe. C'e bëzo, dya mi ne ro unü o bēpji, pero c'e t'i sido mi örü. Nguec'ua c'e bëzo, zö dya mi ne, pero o unü o bēpji, o ndājā cja c'ü o hacienda ro ma ts'as'ü o cuchi. ¹⁶ C'e t'i, dya mi nijmi c'ü mi ch'unü ro zi. Nguec'ua me mi ne c'ü xo ro ch'unü c'o mi si c'o cuchi, ngue c'ua ro nijmi. Pero dya cjo mi unü. ¹⁷ O nzhogü o mü'bü c'ua c'o na s'o c'o vi tsja, o mama: “Mi tatagö tsājā na puncjü o mbēpji. Anguezeji poncjütjo c'ü siji; nutscö rí sufregö va o tjiimi. ¹⁸ Ixtá magö dya cja mi tata, rá ma xipji: Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. ¹⁹ Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö. Tsjacü rá cjägö 'naja in mbēpjizügö, rá embe.” ²⁰ Ixco ma c'ua cja c'ü nu tata.

“Ma xe ma jētjo ma ējē c'e t'i, c'e bëzo o jñanda c'ü o t'i. O juentse c'ua, o cjuan'di o ma ndünrü. Cjanu o ndaja, me go zü'tp'ü o jmi. ²¹ Nuc'ua c'e t'i o xipji: “Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö.” ²² Nuc'ua c'e bëzo o xipji c'o o mbēpji: “Ma tsājī c'e bitu c'e xenda na jo, rí jyecheji nu in ch'igö. Rí jñu'tp'üji 'na anilio cja o dyē. Rí chin'chp'iji o dyatsi a ngua. ²³ Ma siji c'e ts'inzhünü c'ü na pi, pöt'üji rá saji rá cja'ji 'na mbaxua. ²⁴ Dya mi pārāgö ja vi ma'a nu in ch'igö. Mi pēzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya”, eñe c'e bëzo va xipji c'o o mbēpji. O mbürü o tsjaji c'ua c'e mbaxua.

²⁵ 'C'e t'i c'ü mi nzhasē ma bübütjo cja juajma. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, 'ma ya mi ngue ro sājā cja c'e ngumü, o dyärā mi pjē'biji o bizhi 'ñe mi nemeji. ²⁶ O mat'ü

c'ua 'naja c'o mbëpji, cjanu o dyönü pje pjëzhi c'o mi cjaji. ²⁷ O ndünrù c'ua c'e mbëpji o xipji: “Ngue nin cjuarma c'ü ya nzhogü. O säjä na jo, dya pje tsja. Nguec'ua o manda nin tatague o mbö't'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi.” ²⁸ Cjanu o üdü c'ua c'ü mi nzhasë, dya mi ne ro cjogü a mbo. O mbedye c'ua c'ü nu tata o xipji ro cjogü. ²⁹ O ndünrù c'ua c'e t'i o xipji c'ü nu tata: “Dyärä rá xi'ts'i. Nutscö na puncjü o cjë'ë c'o ya ró pë'pc'i na zëzhi nza cja 'ma ri nguetscö in mbëppjigüe. Nu c'ü in mandazü, nde ri cjagö texe. Pero dya nunca in dacügö 'na animale c'ü rga mägöjme c'o rí päcöjme. Ni ri 'naja ts'ichivo ri dacügö. ³⁰ Pero 'ma o säjä dya nu in ch'igüe nu na s'o, i manda o mbö'tp'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi; maco o nde'tsc'e in meriogüe ma dyoji c'o ndixü c'o na s'o, c'o nde ga dyonpütjo o bëzo.” ³¹ O ndünrù c'ua c'e bëzo o xipji c'ü nu t'i: “Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, rí bübüjtjogövi. Texe c'o in tsjagö, ngue in tsjagüe. ³² Dya mi pärägö ja vi ma'a nu nin cjuarma; mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya. Nguec'ua rá cjaji na jo mbaxua rá mäji.”

16

El ejemplo del mayordomo que abusó de confianza

¹ E Jesús xo xipji c'o o discípulo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi rico c'ü mi 'neje 'na mbëpji c'ü mi pjötpü texe c'o mi pë's'i c'ü nu lamu. C'e mbëpji mi s'onbü c'o mi pë's'i c'ü o lamu. Nguec'ua mi bübü c'o o ma cja c'e lamu o ma cösteji. ² Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ü o mbëpji. 'Ma mü o ëjë c'e mbëpji, o mama c'ua c'e lamu o xipji: “¿Jenga vi tsjacügö a cjanu yo rí ärägö? Magüe ma chjënquigö c'o xiscömü c'o juns'ü ja nzi o merio c'ü tuncügö yo nte. Nuc'ua, dya cja xe rí pëpquigö”, eñe c'e lamu va xipji c'e bëzo. ³ Nuc'ua

c'e mbëpji cjanu o ma c'ua o mamatsjë c'ua: “Nu c'ü in lamugö ya ra pjongüzü c'ü dya cja rá pëpigö c'ü. ¿Ja rga cjazgö dya? Dya zëtsi rá cjagö bëpji c'o na jyü, y dya sö rá örü pje rá sigö, na ngue rí tsegö. ⁴ Ya ró mbeñegö dya c'ü rá cjagö, ngue c'ua 'ma ra zädä c'ü dya cja rá pëpigö c'in lamugö, ra recibidozü yo nte cja o ngümüji”, eñe. ⁵ Cjanu o zojnü c'ua texe c'o mi tunpü o merio c'ü nu lamu, cjanu o ñatsjëvi c'ua nzi 'naji. O mama c'e bëzo va dyönü c'ü ot'ü o säjä: “¿Ja nzi in tunpügüe c'ü in lamugö?” ⁶ O mama c'ua c'e nte: “Rí tunpü 'na ciento barri o aceite.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo cincuenta, cja rrí jñu's'ü in chjügüe.” ⁷ Nuc'ua cja ndo nu ëjë c'ua c'ü ndo 'naja. Cjanu o mama c'e mbëpji o xipji: “¿Ja nzi in tügüe?” Angueze o mama: “Rí tunpü 'na ciento mape o ndëxü.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo ochenta”, eñe. Je ga cjanu va tsja c'e mbëpji o jñu's'ütjo menu c'o mi tü c'o nte. Cjanu o ma c'ua cja c'ü nu lamu o ndënbi c'o xiscömü c'o mi ngue c'o vale c'o cja vi dyät'ä. ⁸ O mezhe ts'ë, nuc'ua c'e lamu cja mbârä c'o na s'o c'o vi tsja c'e mbëpji, cjanu o mama: “¿Ja va ndöcügö c'e s'ombëpji? Me pë's'i na puncjü o pjeñe”, eñe. C'ua ja nzi va tsja c'e mbëpji, je xo ga cjatjonu c'o nte c'o dya pärä Mizhocjimi, me pë's'iji na puncjü o pjeñe ja ga tsjaji na jonteji cja yo nu minteji, que na ngue yo nte c'o bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi.

⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cjaji na s'o co o merioji; nu'tsc'ëji rí tsjaji na jontets'üji co in merioji. Rí unüji yo nte c'o pje ni jyodü; rí gastoji in merioji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma rí chüji, 'ma rí sät'äji a jens'e,

Mizhocjimi me ra mã'c'aji ra xi'ts'iji na jo vi tsjagueji.

¹⁰ 'C'o ra tsja c'o na jo co o merioji, xo ra tsjaji na jo c'o o bēpji Mizhocjimi c'o nda ni muvi que na ngue o merio. Pero c'o dya ra tsja c'o na jo co o merioji, dya xo ra tsjaji na jo c'o o bēpji Mizhocjimi. ¹¹ Zō cja c'o na s'o yo nte co o merioji, pero nu'tsc'eji ni jyodü ri tsjaji rrā jontets'üji. 'Ma dya rí tsjaji na jo co in merioji, dya xo ra dya'c'üji o bēpji Mizhocjimi c'ü nda ni muvi. ¹² 'Ma dya rí tsjaji na jo co o merio c'ü tjeze, cja rgá sō ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o dya ra tjeze rí tsjapüji in tsjacjeji?

¹³ 'Ma cjó c'o ra mbēpi yeje lamu, dya ra sō ra dyätävi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja ri nu'uji na ü, ra tsja c'e mbēpji; c'ü 'naja ri ne. O 'ma jiyō, 'naja c'ü ri ätä; 'naja c'ü ri cja pü dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'eji nu, 'ma rí jyodüji ja rguí pē's'iji na puncjü cja ne xoñijōmü, nu'ma, dya rí pēpqueji 'ma Mizhocjimi co texe in mü'büji.

¹⁴ C'o fariseo c'o mi cārā nu, 'ma mü o dyärā c'o jña c'o mi mama e Jesús, o tsjaji c'ua burla. Na ngue anguezeji me mi neji o merio. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cja püji me na jots'üji cja yo nte, pero Mizhocjimi pā'tc'ā in mü'büji. C'o in cja ji c'o mama yo nte na jo, Mizhocjimi mama na s'o c'o.

La ley y el reino de Dios

¹⁶ 'Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o xiji ley 'ñe profeta, mamaji c'ü ro ējē c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädä c'e pa. Ndeze c'o pa c'o, hasta nudya, bübü c'o zopjü yo nte, xipjiji c'ü ya ējē c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nguec'ua bübü o nte c'o me jodü ja rgá ndeñeji angueze.

¹⁷ 'Zō ra manda dya, nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi, pero xo

na cjuana texe c'o mama o ley Mizhocjimi. Zō ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijōmü, pero dya ra cjojü o ley Mizhocjimi. C'o mama o ley Mizhocjimi na s'o c'o in cja ji, ix na cjuana na s'o c'o.

Jesús enseña sobre el divorcio

¹⁸ 'Ma cjó c'o ra mbēzi nu su, cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, nu'ma, cja c'o na s'o chjëntjui 'ma ri tsājā o ndixü. Y c'e bēzo c'ü ra chjüntüvi c'e ndixü c'ü vi bēzi, xo cja na s'o c'ü chjëntjui c'ü ri tsājā o ndixü.

El hombre rico y Lázaro

¹⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mi bübü 'naja bēzo c'ü mi rico. Mi je'e o bitu c'o me ma jo, nza cja o bitu c'o je'e o rey. Pama me mi mājī c'o o dyoji mi cja ji o mbaxua. ²⁰ Cja ngoxtji c'ü o ngumü c'e bēzo, vi 'ñemeji 'na bēzo c'ü mi pōbre c'ü mi dya o ts'ingue texe cja o cuerpo. Nuc'ü, mi chjü e Lázaro. ²¹ Mi sant'a na puncjü. Nguec'ua me mi ne xa'ma ro ch'unü pje ro zi'i, zō ri nguextjo c'o mēxēdyi 'ñe c'o jñōnū c'o mi jābā a jōmü cja c'ü o mexa c'e bēzo c'ü mi rico. C'o dyo, mi jōsp'üji cja o cuerpo c'ü mi s'odü.

²² O ē 'na nu pa, o ndü c'e bēzo c'ü mi pōbre. Nuc'ua c'o o anxe Mizhocjimi o zidyiji a jens'e nu ja bübü e Abraham. 'Ma mü o ndü c'e bēzo c'ü mi rico, o dyōgüji na jo. ²³ Nuc'ua 'ma me mi sufre a linfiernu c'e bēzo, o nā's'ä o jñānda e Abraham mi bübü a jens'e. Xo jñānda mi bübü nu e Lázaro a jmi e Abraham. ²⁴ O mapjü c'ua na jens'e o mama: "Nu'tsc'e Abraham, mi mboxpalets'ügō, juentsquegō. Xipji e Lázaro ra ējē ra 'ñe popjü o ñidyē cja ndeje ra jōtcü in ts'ijñi. Na ngueje rrā sufregō na puncjü cja ne sivi." ²⁵ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Nu'tsc'e in mboxbēchets'ügō, mbeñegue. 'Ma mi bübügue a xoñijōmü, mi pē's'igue texe c'o mi negue y me mi mápāgue

c'o; maco e Lázaro mi bēzhi pje ro zi 'ñe pje ro jye. Pero nudya, mājā, dya cja sufre dya. Nu'tsc'e in sufregue c'ua. ²⁶ Dya nguex-tjo nu; xo bübü 'na cöt'ü c'ü na jē a ndetsc'e 'ñezgöbe. Nguec'ua yo cārā a 'ñecjua, dya sö ra mbes'e a ma c'ua ja in bñnc'ejī. Ni xo ri ngueje c'o cārā a ma c'ua, dya sö ra mbes'ejī a 'ñecjua." ²⁷ Cjanu o mama c'ua c'ü mi rico: "Mi mbox-palets'ügö, rí ö'tc'ü na puncjü rí xipji e Lázaro ra ma cja o ngumü mi tata. ²⁸ Na ngueje rí 'ñeje tsi'ch'a in cjuarma. Rí chājā e Lázaro ra ma zopjü c'o mi cjuarma, ra xipjiji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Xa'ma dya ra ējē anguezeji va ja rí sufregö." ²⁹ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Anguezeji tjēji c'ü o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. 'Ma ra dyätāji c'o, dya ra zāt'āji nu ja na bñnc'e." ³⁰ O ndünrü c'ua c'ü mi rico o mama: "Iyö, dya ra tsjapüji ngüenda c'o. Pero 'ma cjó c'o ra te'e yo ya ndü ra ma'a nu ja cārā c'o in cjuarma, ra nzhogü o mü'büji 'ma." ³¹ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Nu 'ma dya cjapüji ngüenda c'o o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, dya xo ra creoji zó ra tetjo 'naja yo ya ndü."

17

El peligro de caer en pecado

¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Siempre bübü o nte c'o cjapü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o cjapü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufreji. ² Xenda rvá jo 'ma ro 'nutpü 'na travacjüjnü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü pant'aji cja trazapjü nu ja na jē'ē, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'naja c'o dya pje pjēzhi c'o ejmezü. ³ Nguec'ua rí pjötpüji ngüenda.

"Ma pje ra tsja c'üji yo nin cjuarmaji, rí zopjüji. Y 'ma ra nzhogü o mü'büji, rí perdonaogueji 'ma. ⁴ Zö siete vez nu pa c'ü pje ra tsja c'üji 'ñe siete vez ra 'ñe xi'ts'iji: "Perdonaözügö, ró cja c'ügö c'o na s'o", ra 'ñents'ejī, pero ni jyodü rí perdonaogueji c'ü.

El poder de la fe

⁵ Nuc'ua c'o apóstole o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, pjöxcjüjme xenda rá creojme Mizhocjimi ngue c'ua rá perdonaogjme c'ua ja nzi gui xitsijme.

⁶ E Jesús c'in Jmugöji o xipjiji c'ua: —Zö ts'ëtjo gui 'ñejmeji Mizhocjimi, pero 'ma rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ra dyä'tc'āji Mizhocjimi c'ü rí dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne za'a nu 'ne nu: "Ts'üs'ü va, ma 'ne'e cja ne trazapjü", rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua.

El deber del que sirve

⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijñiji ja ga tsja 'na bēzo c'ü 'ñeje o mbēpji. Ra ma c'e mbēpji ra ma huajma, o ra ma ts'as'ü o nzhünü. 'Ma ra nzhogü c'e mbēpji, dya ra mama c'e lamu: "Ixtí tsjogü rí sigue o xēdyi", ra 'ñeñe, iyö. ⁸ C'ü ra mama: "Ma dyät'ä c'ü rá sigö ne nzhä. Nuc'ua rí xa'ma rí sirvezü c'ü rá sigö hasta 'ma cja rá cjuarü rá si. Cja rí sigue o xēdyi", ra 'ñeñe. ⁹ Zö ra tsja c'e mbēpji ja c'o nzi va xipji, pero c'e lamu, dya ra unü 'na pöjö c'e mbēpji. ¹⁰ Je xo rga cjatsc'ejī nu. Zö rí tsjaji texe c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi, pero dya rí mangueji c'ü ni jyodü ra ngö'tc'üji c'ü. Na ngue c'o rí tsjaji ngue c'o ni jyodü rí tsjaji, eñe e Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

¹¹ E Jesús 'ma mi ma a Jerusalén, mi nzhodü cja c'e 'ñiji nu ja mi chäjui a Samaria 'ñe a Galilea. ¹² 'Ma ya ma sāt'ä cja 'naja ts'ijñiñi, o chjēji dyēch'a bēzo c'o mi sö 'na

ngueme c'ü ni chjũ lepra. Pero dya chëzhiji cja o jmi, o bõbütjoji na jë. ¹³ Cjanu o mapjüji c'ua o mamaji:

—Jesús in xõpütegue, juentsquegõjmea xi'ts'iji: “Chjä'dä co nuzgõjme, na ngue bübü a 'ñecjua c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.” O ra xi'ts'iji: “Je bübü a manu c'ü”, ra 'ñents'ej. Dya rí cheñeji anguezeji, dya rí creoji c'o. ²⁴ ‘Ma go juë's'i e dyebe, ixí 'ñetse tetetjo. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjõ na yeje, ra jñandgagõji texe cja ne xoñijõmü. ²⁵ Pero ot'ü ni jyodü rá sufregõ na puncjü. Na ngue yo nte yo ín menzumügõji, dya ra 'ñejmezüji. ²⁶ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjõ na yeje cja Mizhocjimi. ²⁷ C'o cjë 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi ëjë c'e tradyebe, mi ñõnüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e bü. Dya creoji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. ²⁸ C'ua ja xo nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Lot, je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjõ na yeje. Mi siji o xëdyi. Y pje c'o nde mi pa tõmüji y pje c'o nde mi põi. Mi podüji o ndëxü. Mi jãbãji o ngumüji. ²⁹ Pero c'e pa 'ma mü o mbedye e Lot a Sodoma, o jyãbã o sivi a jens'e, 'ñe o asufre; o chjotüji texeji. ³⁰ Je xo rga cjanu c'e pa 'ma rá ëcjõ na yeje, 'ma ra jñandgõji texeji cjõ nguetscõ.

—Mõji cja c'o mbõcjimi ra nu c'üji c'ü ya jogüts'üji dya, embeji c'o.

O mõji c'ua. 'Ma ya mi mõji, ixco ndis'iji na jo c'e ngueme. ¹⁵ Nuc'ua 'naja anguezeji, 'ma mü o nu'u c'ü ya vi jogü, o nzhogü o mapjü c'ua na jens'e va unü 'na pøjõ Mizhocjimi. ¹⁶ Cjanu o ndüne a jõmü cja o ngua e Jesús, o unü 'na pøjõ. C'e bëzo mi menzumü a Samaria c'ü. ¹⁷ O mama c'ua e Jesús:

—Maco nza dyëch'a c'o mi sõ c'e ngueme ró jocü, zjenga dya nzhogü c'o nueve ro ë unüji 'na pøjõ Mizhocjimi? ¹⁸ Nguextjo ne bëzo nu dya ín menzumügõji nu o nzhogü o ë unü 'na pøjõ Mizhocjimi.

¹⁹ Cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Bõbü rí mague. Ya jogüts'ü na ngue i creozgõ.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰ Nuc'ua c'o fariseo o dyõnüji e Jesús:

—¿Jinguã ra mbürü ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zõ cjõ c'o me ra jñanda c'o seña, pero dya ra sõ ra mbãrãji jinguã ra mbürü Mizhocjimi ra manda. ²¹ Zõ ra mamaji: “Je bübü a 'ñecjua nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, ra 'ñeñeji, zõ ra mamaji: “Je bübü a manu nu”, pero dya rrü cjuana. Na ngue ya manda Mizhocjimi a ndets'ej.

²² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutscõ rvã ëcjõ cja Mizhocjimi y rá ëcjõ na yeje. Pero ante que rá ëcjõ, ra zädä o pa 'ma me rí sufregueji. Nguet'ua me rí ñeji rá ëcjõ rá cãrãgõji va, zõ ri 'natjo pa

c'ü ri neji rí söyagueji c'ü dya rí sufregueji. Pero dya be ri sädä.

²³ Ri bübü o xõpüte c'o dya cjuana xi'ts'iji: “Chjä'dä co nuzgõjme, na ngue bübü a 'ñecjua c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.” O ra xi'ts'iji: “Je bübü a manu c'ü”, ra 'ñents'ej. Dya rí cheñeji anguezeji, dya rí creoji c'o. ²⁴ ‘Ma go juë's'i e dyebe, ixí 'ñetse tetetjo. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjõ na yeje, ra jñandgagõji texe cja ne xoñijõmü. ²⁵ Pero ot'ü ni jyodü rá sufregõ na puncjü. Na ngue yo nte yo ín menzumügõji, dya ra 'ñejmezüji. ²⁶ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjõ na yeje cja Mizhocjimi. ²⁷ C'o cjë 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi ëjë c'e tradyebe, mi ñõnüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e bü. Dya creoji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. ²⁸ C'ua ja xo nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Lot, je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjõ na yeje. Mi siji o xëdyi. Y pje c'o nde mi pa tõmüji y pje c'o nde mi põi. Mi podüji o ndëxü. Mi jãbãji o ngumüji. ²⁹ Pero c'e pa 'ma mü o mbedye e Lot a Sodoma, o jyãbã o sivi a jens'e, 'ñe o asufre; o chjotüji texeji. ³⁰ Je xo rga cjanu c'e pa 'ma rá ëcjõ na yeje, 'ma ra jñandgõji texeji cjõ nguetscõ.

³¹ 'C'e pa c'ü, c'o ri bübü cja azotea a xes'e cja c'o o ngumüji, dya ra dagüji pje c'o ra ma pjongüji a mbo. C'o ri bübü cja juajma, dya ra nzhogüji cja o ngumüji. ³² Rí mbeñegueji ja va tsjapüji c'ü o su e Lot. ³³ Nu c'o dya ra ndenngue co nuzgõ, c'o ra tsjatsjë c'o netsjëji rgá mãpäji yo bübü cja ne xoñijõmü, dya ra bübü co Mizhocjimi c'o. Nu c'o ra ndenngue co nuzgõ, zõ ra mbõ't'üji c'o, pero ra ma ngãrãji co Mizhocjimi c'o.

³⁴ "Ma ri xōmū 'ma rá ěcjō, ri búbū yeje c'o 'natjo c'ua ri orūvi. 'Naja c'ū rá sidyi, 'naja c'ū rá sogū. ³⁵ O 'ma ri ndempa 'ma rá ěcjō, yeje ndixū c'o rrā cūjnūvi. 'Naja c'ū rá sidyi, 'naja c'ū rá sogū. ³⁶ Yeje c'o ri búbū cja juajma. 'Naja c'ū rá sidyi, 'naja c'ū rá sogū.

³⁷ O ndünrū c'ua c'o apóstole o mamaji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügōjme, ĵa ngue c'ua rí tsjague a cjanu?

O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu ja 'mana 'na animale c'ū ya ni ndū c'ū ya na xī, je nguejnu jmurū o ndopare nu. Je xo ga cjatjonu, nu ja cja'a yo nte c'o me na s'o c'o rá cĵapū ra sufre, je ngue nu rá xōcūgō a cjanu yo.

18

El ejemplo de la viuda y el juez

¹ Nuc'ua e Jesús o mama 'na jña, ngue c'ua ro unūji ngüenda mi jyodū ro sido ro dyōtūji Mizhocjimi, dya ro tōgū o mü'būji. ² O xipjiji:

—Cja 'naja jñiñi mi búbū 'na juesi c'ū dya mi sū Mizhocjimi, dya xo mi respetao yo nte. ³ Nu cja c'e jñiñi xo mi búbū 'na ndixū c'ū vi ndū nu xīra. Mi pa cja c'e juesi mi pa xipji: "Rvá ějē rvá 'ne xi'ts'i 'na nte c'ū o ndēnngui ín juajma. Rí zojnūgue rí castigao", eñe. ⁴⁻⁵ O mezhe ja nzi pa, c'e juesi dya mi cĵapū ngüenda c'e ndixū c'ū mi ötū. Xe go meztjo, cjanu o mamatsjē: "Dya rí sūgō Mizhocjimi, ne xo ri ngue yo nte. Pero ne ndixū, me xichazū na ngue sido va ějē. Rá cĵagō ja c'o nzi ga dyōtcū, ngue c'ua dya cja ra ějē ra ě molestaozū", eñe.

⁶ O mama e Jesús c'ū ín Jmugōji:

—Tsjijñiji na jo c'ū o mama c'e juesi. ⁷ Zō ma s'o c'e juesi, pero o mbōs'ū c'e ndixū. Nguec'ua rí xi'tsc'ōji, c'o o nte Mizhocjimi, 'ma ra dyōtūji Mizhocjimi xōmū ndempa, Mizhocjimi ra mbōs'ū c'o. Zō búbū 'ma ra mezhe, pero ra zādā

'ma ra dyātā c'o o nte ja c'o nzi ga dyōtūji. ⁸ Rí xi'tsc'ōji, 'ma ra zādā c'e pa, ixta mbōs'ū c'o o nte. Nutscō 'ma rá ěcjō na yeje cja Mizhocjimi rá 'ñe manda, ja nzitjo nte c'o ri búbū c'o ri tepquegō 'ñe ri ejmezū, eñe e Jesús.

El ejemplo del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹⁻¹⁰ Ma cā'ā nu ja nzi c'o mi cĵapū me na joji, 'ñe mi cĵapūji menu c'o 'ñaja nte. Nguec'ua e Jesús o mama 'na ejemplo o xipjiji:

—O nguins'i yeje bēzo a ma cja c'e templo, ro ma dyōtūvi Mizhocjimi. C'ū 'naja mi fariseo. C'ū 'naja mi cobra o contribución. ¹¹ C'e fariseo o bōbūtjo mi cĵapū na nojo cja jmi Mizhocjimi o mama: "Mizhocjimi, rí da'c'ū 'na pōjō na ngueje dya nza cĵazgō c'o 'ñaja nte. Na mbēji, na s'o cĵaji, tsāji o ndixū. Dya xo nza cĵazgō ne bēzo nu cobra o contribución. ¹² Yendgá mbempje nu ngo. Y rí da'c'ū ín diezmo texe c'o rí tōgō", eñe. ¹³ Nu c'ū mi cobra o contribución mi jyadūvi na jē; dya mi ne ro nā's'ā a jens'e. Mi ya'bū o tijmi mi mama: "Mizhocjimi, me na s'o c'o rí cĵagō; rí tūgō na puncjū ín nzhubū. Rí o'tc'ū rí juentsque rí perdonaozū", eñe. ¹⁴ Nuc'ua o nzhogūvi o mēvi o ngumūvi. Rí xi'tsc'ōji, Mizhocjimi o perdonao c'e nte c'ū mi cobra o contribución. Pero c'e fariseo, dya perdonaoji c'ū. C'ū ra tsĵapūtsjē na nojo, ra tsĵapūji c'ū dya pje rguí muvi. C'ū ra unū ngüenda c'ū dya ni muvi, ra tsĵapūji c'ū rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

Jesús bendice a los niños

¹⁵ Ma ějē c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyē anguezeji ro dyōtpūji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma mü o jñandaji c'o, o huēnch'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i. ¹⁶ Pero e Jesús o xipji c'o nte, na jo ro siji c'o ts'it'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Jyëziji yo ts'it'i ra êji cja ín jmigö; dya rí ts'asp'üji. Na ngue c'o va êjê co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cchapü Mizhocjimi o Jmu. ¹⁷ Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma cjó c'o dya ra êjê co nuzgö c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, dya ra sö ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípuo.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁸ O mama c'ua 'naja c'ü mi xo'ñi cja 'na nintsjimi o xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, me na jots'ügue. ¿Pje ni mbê c'ü rá cjangö ngue c'ua ra ch'acü c'ü rga búbütjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁹ E Jesús o xipji:

—¿Pje ni xitsi na jozü? Dya cjó búbü c'ü na jo; nguextjo Mizhocjimi. ²⁰ In pãrãgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya c'üji: “Dya rí pö't'üteji. Dya rí tsãji o ndixü. Dya pje rí pönüji. Dya rí pezheji o bëchjine. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji.” Xo 'ñe c'o 'ñaja mandamiento, xo in pãrãgue c'o, eñe e Jesús.

²¹ O ndünrö c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjangö yo ndeze 'ma mi ts'iquëgö.

²² Nuc'ua e Jesús 'ma mü o dyärä c'o, o xipji:

—Xe bëzhtjo 'naja c'ü rí tsjague. Ma pögue texe c'o in pë's'i, rí unü c'o dya pje pë's'i. A cjanu rí pë's'igue a jens'e c'o me ni muvi. Cja rri chenngue co nuzgö rá më.

²³ Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o o mama e Jesús, me co ndumü c'ua, na ngue mi pë's'i na puncjü. ²⁴ E Jesús 'ma mü o jñanda me go ndumü c'e bëzo cjanu o mama c'ua:

—Nu c'o pë's'i na puncjü, me na s'ëzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. ²⁵ 'Naja camello, dya sö ra cjangö cja o xãgö 'na dyepjadü. Pero rí xi'tsc'öji, xenda sö ra cjangö a cjanu 'na camello, que na ngue 'na nte

c'ü pë's'i na puncjü ra unü o mü'bü Mizhocjimi ngue c'ua Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁶ C'o mi ärä, o mamaji:

—'Ma ga cjanu, ¿ja rgá sö cjó ra salva 'ma?

²⁷ O ndünrö c'ua e Jesús o mama:

—C'ü dya sö yo nte ra tsja, Mizhocjimi sö ra tsja.

²⁸ Nuc'ua e Pedro o mama:

—Nutscojme ró sogüjme texe c'o mi pë's'ijme ró tennc'öjme co nu'tsc'e.

²⁹ O ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. Cãrã c'o ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Nguet'ua ra zogü o ngumüji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu cjuar-maji, o nu cjüji, o nu suji, o nu t'iji, ngue c'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³⁰ C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrã puncjü que na ngue c'ü mi pë's'iji 'ma ot'ü. Y 'ma ya rguí nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, ra búbütjoji co Mizhocjimi.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³¹ 'Na nu pa e Jesús o xöcü c'o doce o discípuo, o ñatsjëji o xipji:

—Ya rrã mö a ma a Jerusalén. Ra zädã texe c'o o dyopjü c'o profeta c'ü rá sufregö nutscö rvã êjê cja Mizhocjimi. ³² Ra nzhögügöji cja o dyë c'o dya menzumü a Israel, me ra tsjacüji burla ra zoxcüji. Y pje c'o me nde ra tsjacüji. ³³ Ra mbärüzüji ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjö rá búbütjo na yeje, eñe e Jesús.

³⁴ C'o doce discípuo, dya mbäräji c'o jña. Dya mi unüji nguenda c'ü ja rvã zädã c'ü ro sofre e Jesús. Dya be mi ch'unü ro mbäräji.

Jesús sana a un ciego de Jericó

³⁵ E Jesús 'ma ya mi ngue ro zät'äji a Jericó c'o o discípuo, nu cja c'e 'ñiji mi junrü 'na bëzo c'ü mi ngorö. Mi örü o merio. ³⁶ 'Ma mü o dyärä mi cjangö na puncjü o nte, o tsja t'önü

pje mi cja c'o nte c'o mi cjogü. ³⁷ O xipjiji:

—Cjogü e Jesús nu menzumü a Nazaret, embeji c'ü.

³⁸ Nuc'ua c'e bëzo o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

³⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi o huënch'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji c'ü ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda go mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁰ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Siji ga ñecjua ne bëzo.

Nuc'ua 'ma mü o zät'ä, o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

⁴¹ —¿Pje in ne rá cja'c'ü?

O ndünrü c'e bëzo o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ne c'ü rí xocüzü in chö rá janda.

⁴² E Jesús o xipji c'ua:

—Jñandague. Ró jocüts'ü na ngue i creozü.

⁴³ Jo ni zätä c'ua o ndö o jñanda. Cjanu o möji c'ua e Jesús. Y o unü 'na pöjö Mizhocjimi. C'o nte 'ma mü o jñandaji o jogü c'e bëzo, o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, eñeji.

19

Jesús y Zaqueo

¹ E Jesús 'ñe c'o mi pöji, o zät'äji a Jericó o cjogüji cja c'e jñiñi. ² Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü Zaqueo c'ü mi jefe cja c'o mi cobra o contribución. Nuc'ü, mi rico c'ü. ³ E Zaqueo, 'ma mü o dyärä o cjogü e Jesús cja c'e jñiñi, mi jodü ja rvá jñanda. Pero dya mi só, na ngue mi pöji e Jesús na puncjü o nte, 'ñe dya ma ndä e Zaqueo. ⁴ Nuc'ua o ot'ü a xo'ñi o ma ndes'e cja 'na za'a c'ü mi chjü sicómoro. Ondes'e nu, ngue c'ua ro jñanda e Jesús. Na ngue je ro cjogü nu e Jesús 'ñe c'o mi pöji. ⁵ Nuc'ua 'ma mü o cjogü e Jesús a ngua c'e za'a, o nä's'ä c'ua o xipji:

—Zaqueo, dyagü na zëzhi. Na ngue rá oxü cja in nzungue dya, eñe.

⁶ Nuc'ua e Zaqueo ixco dagü c'ua. Me co mäjä va mëvi e Jesús cja ngümü. ⁷ C'o nte 'ma mü o jñandaji c'o, me mi tsjojne ma zo'büji e Jesús mi mamaji c'ü vi ma oxü e Jesús cja ngümü 'na bëzo c'ü ma s'o. ⁸ 'Ma mi cãrãji cja c'e ngümü, o böbü e Zaqueo o xipji e Jesús c'ü in Jmugöji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, bübü c'ü ni jyodü rá xi'tsc'ö. C'o rí pë's'i, rá unügö nde, yo dya pje pë's'i. 'Ma ró cjopcö rvá cobra, rá nzhopcö xe 'na nziyo c'ü ró cjopcö.

⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Nudya o jogü o mü'bü ne bëzo 'ñe yo cãrã o ngümü. Ixna cjuana mboxbëche dya nu, cja e Abraham. ¹⁰ C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü rá jodü c'o cja na s'o, ngue c'ua rá emeji libre cja c'o na s'o. 'Ma jiyö, ra bëzhiji.

El ejemplo de las diez monedas

¹¹ C'o nte xe mi cjiññiji c'o jña c'o vi xipjiji e Zaqueo. Mi unüji ts'ë ngüenda e Jesús mi ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro 'ñe manda. Na ngue c'ü ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén, mi pëzhiji c'ü ya mi ngue ro manda e Jesús. Nguéc'ua e Jesús xe go ña o xipjiji 'na jña c'ü rví unüji o ngüenda c'ü dya be ro manda. ¹² O mama:

—'Naja rey mi 'ñeje 'na t'i. C'e t'i ya mi ngue ro ma cja 'na país c'ü ma jë, je ro ch'unü nu c'e poder c'ü ro manda. Jo rrü nzhogü ro ë manda. ¹³ Ante c'ü ro ma, o ma't'ü diez c'o o mbëpji, cjanu o unüji 'na merio c'ü me ni muvi nzi 'naji. Cjanu o xipjiji: “Rí pëpji co yo merio, ngue c'ua 'ma rá nzhogö, ya rguí ndöjö”, embeji c'o mbëpji. Cjanu o ma c'ua. ¹⁴ C'o o menzumü c'e t'i, mi nuji na ü c'ü. Nguéc'ua va ndäji c'o xo ro ma'a nu ja ro ma c'e t'i, ro mamaji: “Dya rí negöjme ra mandazüjme nu”, ro 'ñeñe c'o ro

ma zogü 'na jña. ¹⁵ Pero o ch'unü poder c'e t'i ro manda. Nuc'ua 'ma mü o nzhögü, o manda o zojnüji c'ua c'o mbëpji c'o vi unü o merio, ngue c'ua ro mbãrã ja nzi vi ndõ nzi 'na c'o. ¹⁶ O ëjẽ c'ua 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ì socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Xo va ëcjuã yo xe 'na dyëch'a merio yo ró tãcjö”, eñe. ¹⁷ Angueze o xipji: “Me na jo ga mbëpjits'ü. Ì tsjacjuana ì tsjague na jo c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü rí mandague cja dyëch'a jñiñi”, eñe c'e t'i c'ü ya mi rey. ¹⁸ O ëjẽ c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ì socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Nudya xo va ëcjuã yo xe 'na tsi'ch'a merio yo ró tögö”, eñe. ¹⁹ O ndünrú c'ua c'e rey o xipji: “Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague tsi'ch'a jñiñi.” ²⁰ O ëjẽ c'ua c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ua nu in merio. Ró pös'ü cja 'na ts'imbayo ró pë's'i na jo. ²¹ Ró sügö ró mama, zö rá pëpcjö na zëzhi, pero pje ra dyeje c'o, ró eñegö. Na ngue nu'tsc'e ìn dacüjme o bëpji c'o na jyü. Zö rí pë'pc'ijme, ngue'tsc'e ìn cja'pü in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügue 'ñe rí cja'jme texe, ngue in ch'ujmügue nu ja üt'üji c'o ndëxü”, eñe c'e mbëpji. ²² O ndünrú c'ua c'e rey o xipji: “Na s'o ga mbëpjits'ügue. Na ngue c'o ìn mangue, ìxi 'ñetsetjo c'ü na s'o ga mbëpjits'ügue. Nu'tsc'e ìn pãrãgue c'ü rí da'c'öji o bëpji c'o na jyü, 'ñe rí cja'pü in tsjacjö c'o ìn pëpjigüeji, 'ñe je ngue in ch'ujmügö nu ja üt'üji c'o ndëxü c'o ìn podüjmeji cja in juancjö. ²³ Maco ìn pãrãgue yo, ¿jenga dya ì mague cja banco ri ma sogü nu, nu in meriogö? 'Ma rva cjanu, 'ma ro ëcjö, ro dyacöji ne merio, 'ñe c'o ya rví ndöjõ nu”, embe. ²⁴ O sido o ña c'e rey o xipji c'o mi cãrã nu: “Jñünbüji ne merio ne bëzo, unüji nu o ndöjõ

'na dyëch'a merio.” ²⁵ Anguezeji o xipji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, maco ya jün dyëch'a merio.” ²⁶ O mama c'ua c'e rey: “Rí xi'tsc'öji, c'o ch'unü pje rgui pëpjiji, 'ma ra ndõji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëpjiji c'o vi ch'unüji ra ndõji, nu'ma, ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji. ²⁷ C'o nte c'o nugü na ü, c'o dya go ne c'ü ro mandagö anguezeji, ma siji a 'ñecjua c'o, rí pö't'üji cja ín jmgö c'o”, eñe c'e rey.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸ Nuc'ua e Jesús 'ma mü o nguarü o mama c'o jña, go sido go ndëpi c'e 'ñiji c'ü mi ma a Jerusalén, mi pöji co c'o o discipulo. ²⁹ 'Ma ya mi ngue ro zãt'ãji a Betfagé 'ñeje a Betania cja c'e t'ëje c'ü ni chjü Olivos, o ma't'ü c'ua yeje c'o o discipulo. ³⁰ Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu bübü a ma a xo'ñi. 'Ma rí sãt'ãvi nu, rí chõt'üvi 'na ts'iburru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chãgã. Rí xãpcãvi, cja rri sijivi. ³¹ 'Ma cjó c'o ra dyönnc'üvi: “¿Jenga ìn xãpcãvi ne burru?”, ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ü ín Jmgöji c'ü ni jyodü”, rí 'ñembevi c'o.

³² O ma c'ua c'o yeje o ma chõt'üvi ja c'o nzi va mama e Jesús. ³³ 'Ma ma xãpcãvi c'e ts'iburru, cjanu o mama c'ua c'o mi ngue o cjaja c'e ts'iburru o xipjivi:

—¿Jenga ìn xãpcãvi ne ts'iburru?

³⁴ Anguezevi o mamavi:

—Ngueje c'ü ín Jmgöji c'ü ni jyodü.

³⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o xãpcãvi, cjanu o sinpivi c'ua e Jesús. Cjanu o ts'o's'üvi c'o mi tējēvi, cjanu o ngãsp'ãvi c'e ts'iburru. Cjanu o 'ñes'evi c'ua e Jesús. ³⁶ Nu ja mi pa e Jesús, c'o nte xo mi c'o's'üji c'o mi tēji, cja ma xī'p'īji cja c'e 'ñiji. ³⁷ 'Ma ya mi ngue ro zãt'ãji cja c'e t'ëje c'ü ni chjü Olivos, nza texe c'o nte c'o mi pöji e Jesús o mãji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, me na nojo yo o dyacöji ró jandaji. ³⁸ Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ya dyacöji Mizhocjimi c'ü rá pötca mápäji angueze, dya pje rá mbeñeji; me na nojo Mizhocjimi, eñe c'o nte.

³⁹ Nuc'ua c'o ja nzi fariseo c'o mi dyoji c'o nte, o mamaji o xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, huënc'h'i yo nte yo in pöcjeji, xipji ra ngo't'ü o neji.

⁴⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'tsc'öji, 'ma dya ra mapjü yo, ra mapjü yo ndojo.

⁴¹ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zät'äji, 'ma mü o jñanda e Jesús c'e jñiñi na Jerusalén, o huë'e na ngue ja ma cja c'o mi menzumü nu. ⁴² O mama:

—Quera ri unnc'ëji ngüenda c'o mi xi'tsc'öji. Nu'ma, ri salvagueji 'ma. Pero ya tsot'ü in chögueji.

⁴³ Ngue c'ua ra zädä c'o pa 'ma ra ëjë c'o nuc'üji na ü ra 'ñe dyö'büji o sanja ra mundoji c'e jömü, ra ngäräji texe lado cja in jñiñigueji. Nguec'ua dya ra sö rí pedyeji, dya xo ra sö cjó ra cjogü ra 'ñe mböxc'üji. ⁴⁴ Ra yä'tc'äji nin jñiñigueji; dya ra nguejme ne ri 'na ndojo a xes'e cja c'ü nin mindojovi. Y ra mbö'tc'üji. Na ngue dya i tsjapüji ngüenda nu nu o 'ñeme Mizhocjimi ro ë 'ñempc'ëji libre.

Jesús purifica el templo

⁴⁵ Nuc'ua cjanu o cjogü a mbo cja c'e templo. Cjanu o pjongü c'o pje mi pö'ö cja c'e templo, 'ñe c'o pje mi tömü. ⁴⁶ O xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: “Nín nzungö ngue 'na ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji na cjapcütjoji nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mbë'e c'ua ja tsjöji, embeji c'o.

⁴⁷ Nuc'ua pama mi pa cja c'e templo mi xöpü c'o nte. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja c'o

mi pjëzhi na nojo, mi jodü ja rvá mbö't'üji e Jesús. ⁴⁸ Dya mi töt'üji ja rvá tsjapüji, na ngue texe c'o nte me mi mã ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús.

20

La autoridad de Jesús

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi xöpü c'o nte nu cja c'e templo mi xipjiji c'ü mi jyodü ro unü o mü'büji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. O säjä c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo. ² O dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e c'ü in cjague yo. ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

³ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önn'ügöji 'na t'önü c'ü rí xitscöji dya. ⁴ ¿Cjó 'ñeme e Juan ro jichi yo nte? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

⁵ Anguezeji pötü va mamatsjëji c'ua:

—'Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i creoji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji. ⁶ 'Ma rá mamaji c'ü ngueje yo nte c'o o 'ñeme, ra pjacüji o ndojo yo nte. Na ngue cjapüji c'ü mi profeta e Juan, eñeji.

⁷ Cjanu o ndünrüji c'ua o mamaji c'ü dya mi päräji cjó ngue c'ü vi 'ñeme e Juan. ⁸ Nuc'ua e Jesús o mama o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjëtscö nguec'ua rí cjagö yo.

El ejemplo de los trabajadores malvados

⁹ Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Bübü 'na bëzo c'ü tjë 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë; o mezhe c'ua. ¹⁰ Nuc'ua 'ma

ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndäjä 'naja o mbëpji o ma'a ja c'o ma cja'a c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. Nu c'o pëpi c'o uva, o mbäräji na puncjü c'e mbëpji c'ü cja vi säjä, cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹¹ Nuc'ua c'e lamu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. 'Ma o zät'ä nu ja pëpji c'o uva, xo mbäräji c'ü, me go mbätäji. Cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹² Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. Nuc'ü, o xo'tp'üji o cji, cjanu o pjongüji.

¹³ Nuc'ua c'ü o cjaja c'o uva o mama: “¿Ja rga cjapügö dya? C'ü rá cjagö, rá täjä nu in ch'igö nu me rí negö. Xa'ma ra respetaoji nu”, eñe. ¹⁴ C'o pëpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma ëjë c'e t'i, o pötü va mamaji c'ua: “Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne huerta ra tsjapü o cjaja. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cjapcöji in tsjacjöji ne huerta”, eñeji. ¹⁵ Nuc'ua cjanu o ma pjongüji c'e t'i cja c'e huerta, cjanu o mbö't'üji. Ya nguarü ne ejemplo. ¿Cjo in pärägueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva? ¹⁶ C'ü ra tsja, ra ëjë ra ë mbö't'ü c'o pëpi c'o uva. Nuc'ua cja rrü unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, 'ma mü o dyäräji, o mamaji:

—Dya ra jyëzi Mizhocjimi ra zädä c'ua ja nzi vi mangue.

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o jñandbaji na jo o jmiji, o xipjiji:

—¿Jenga in mangueji c'ü dya ra zädä? Maco xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya go ne c'o mi jäbä c'e ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñümüji dya a squina c'ü, eñe.

¹⁸ C'o ra pjeñe cja c'e ndojo, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra ëjë

c'e ndojo ra 'ñe zë'bi 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

El asunto de los impuestos

¹⁹ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, mi jodüji ja rvä sö ro zürüji e Jesús. Na ngue 'ma mü o mama e Jesús c'e jña, o mbäräji c'ü mi nguetsjë anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngue mi süji c'o nte. ²⁰ C'ü o tsjaji, o xipjiji ja nzi c'o o dyoji ro ma chëzhiji cja c'o nte c'o mi xöpü e Jesús, ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Xa'ma pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'e gobernador. Pero ro tsjapüji c'ü mi ne ro mbäräji. ²¹ O mama c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, rí pärägöjme c'ü in mamague c'o na jo, 'ñe in xöpügue na jo yo nte. In xipji c'ü na cjuana yo nte, zö pjëzhiji zö dya pje pjëzhiji. Xo rí pärägöjme c'ü in xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. ²² Xitscöjme pje mama o ley Mizhocjimi. ¿Cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e rey César o jiyö?, eñeji.

²³ E Jesús mi pärä c'o na s'o c'o mi cjiñiji; nguec'ua va xipjiji:

—¿Jenga chaque va 'ñe önnüji? ²⁴ Jítsiji 'na merio.

O jíchiji c'ua 'na merio. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

²⁶ Na jo va ndünrü e Jesús, y vi dyärä c'o nte c'o ma puncjü. Nguec'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpüte, dya sö pje ro chö'tp'üji angueze. O unüji ngüenda c'ü me na jo va ndünrü. O nguiñiji c'ua:

—Nunca rí ärägöji c'ü ri ña a cjanu 'na nte, eñeji.

Y dya cja pje dyönüji.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷ C'e partido c'ü mi xiji saduceo mi mamaji c'ü dya ra sô ra te yo aña. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o xipjiji:

²⁸ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja ín leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra jñusp'üvi c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁹ Nuzgøjme, mi bübüzgøjme siete bëzo c'o mi cjuarmaji. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejui t'i c'ü nu su. ³⁰ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i. ³¹ Je xo va cjatjonu c'ü na jñi, hasta o llega nza sieteji. O chjüntüvi c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. ³² Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ³³ 'Ma ra te c'o aña ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngue nza sieteji nde go tsjapü o suji, eñe c'o saduceo.

³⁴ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cja ne xoñijömmü chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji chjüntpüji. ³⁵ Yo nte, dya texeji ra teji ra ma ngäräji a jens'e; nguextjo c'o ya rguí jogü cja jmi Mizhocjimi. 'Ma ra te c'o, dya ra chjüntüji, dya cjó xo ra chjüntpüji. ³⁶ Na ngue dya cja ra ndüji. Nguec'ua ri chjëntjui c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya chjüntü ni ri tû. Y ri chjëntjui nza cja Mizhocjimi, na ngue ya rguí tetjoji ya rguí bübütjoji na yeje. ³⁷ Ixi 'ñetsetjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o aña. Ngue cja c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjë c'e bidyi. O dyopjü ja va mama Mizhocjimi. O mama a cjava: “Ngue o Mizhocjimizü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e

Moisés. ³⁸ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o aña, ngue o Mizhocjimi c'o bübütjo. Ngue c'ua ixi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

³⁹ Nuc'ua ja nzi c'o fariseo o xipjiji c'ua e Jesús:

—Xöpüte, me na jo gui mangue, embeji.

⁴⁰ Dya cjó cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbëche cja e David. ⁴² Maco nguetsjë e David o dyopjü a cjava cja Salmo: Mizhocjimi o zopjü c'ü ín Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö.

⁴³ Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e David.

⁴⁴ E David o nädä e Cristo o mama: “Ngue ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va xipji c'o nte.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o o discípulo; ma dyärä c'o nte. ⁴⁶ O xipjiji:

—Rí pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cja püji na noji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjó ra mbësp'iji t'ecjañömmü rgá zenguaji cja o chöjmü. 'Ma pöji cja nintsjimi, me juajnüji o lugar c'o na jo ja ra mimiji, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Y 'ma go tsjaji o mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁷ Anguezeji jünbüji c'o pè's'i yo ndixü yo ya ndü nu xíra. Pero me cja püji na joji; me mezhe ga dyötüji

Mizhocjimi. Na ngue c'ü ni tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ri xöpüteji.

21

La ofrenda de la viuda pobre

¹ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o rico mi junt'ü o merioji cja c'e caja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. ² Xo jñanda o ëjë 'na ndixü c'ü mi pöbre c'ü ya vi ndü nu xïra, o 'ñe jñunt'ü yeje merio c'o dya nda mi muvi. ³ O mama c'ua e Jesús:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. C'o yeje merio c'o o jñunt'ü ne ndixü nu pöbre, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi que na ngue c'o o jñunt'ü yo 'ñaja. ⁴ Yo rico o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü o unü texe c'o mi jün c'o rví ma ndömmü c'ü ro zi, eñe.

Jesús dice que el templo será destruido

⁵ Mi bübü ja nzi c'o o mama ja ma cja c'e templo. O mamaji c'ü me ma zö c'o ndojo c'o vi dyät'äji c'ü; me xo ma zö c'o mi dornao c'e templo c'o vi unü c'o nte. O mama c'ua e Jesús:

⁶ —Nujyo in jandaji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

⁷ O mamaji c'ua:

—Xöpüte, ¿jinguã ra zädä yo? ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá pãrãjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Pjötüpüji ngüenda c'ü dya rí creogueji c'o ra 'ñe dyon'c'üji. Ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö ín chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji. Y bübü c'o ra mama c'ü ya ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Dya rí cheñeji anguezeji. ⁹ Y rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngue

ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijömmü.

¹⁰ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo país ra chüji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chüji co c'o 'ñaja rey. ¹¹ Ra mbi na zëzhi ne xoñijömmü. Y na puncjü o jñiñi ja c'o ra sufreji o tjijmi 'ñe na puncjü o jñiñi c'o ra nzhodü o ngueme c'o me na s'ëzhi. Ra jñandaji a jens'e c'o nunca jandaji nguec'ua me ra züji.

¹² 'Ante c'ü ra zädä yo, ra zü'c'üji yo nte ra tsja'c'üji c'ü rí sufregueji. Ra zints'iji cja yo nintsjimi ra jñün'c'üji ngüenda ra pantc'aji a pjörü. Y ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador. Nujyo, ra tsja'c'üji yo, na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nãngãji ín chjügö. ¹³ 'Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjëzhi, ra sö rí xipjiji ja ga czazgö. ¹⁴ Ixtí jñunt'ü ín mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rgui chjünrúji, ante c'ü ra jñün'c'üji ngüenda. ¹⁵ Na ngue nutscö rá da'c'üji o jña c'ü rí mangueji, 'ñe o pjeñe. Nguec'ua c'o nuc'üji na ü, dya ra sö pje ra xi'ts'iji. Dya xo ra sö ra xi'ts'iji: “Dya cjuana c'ü in mangueji”, ra 'ñents'ejí. ¹⁶ Bübü 'ma ri ngue nin tataji 'ñe nin nanaji ra zints'iji cja c'o pje pjëzhi. Bübü 'ma ri ngue nin cjuarmaji o ngue 'na ín dyocjeji, o ngue 'na c'ü in jogueji. Bübüts'üji c'o ra mbö't'üji. ¹⁷ Texeji ra nuc'üji na ü, na ngue nu'tsc'ejí ri ejmezüji y ri nãngãji. ¹⁸ Pero dya ra sö pje ra tsja'c'üji, 'ma dya ra ne Mizhocjimi, ni ri ngue 'naja ín ñixteji ra ndö'tc'üji. ¹⁹ Zö ra tsja'c'üji yo, pero 'ma rí sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, rí bübütojueji 'ma.

²⁰ 'Ma rí jñandaji c'ü ya ri cãrã o tropa texe lado a Jerusalén, ngue 'ma rí pãrãgueji 'ma c'ü ya ra zädä ra yät'äji. ²¹ 'Ma rí jñandaji a cjanu, nu'tsc'ejí ri cãrãji a Judea rí c'ueñe rí möji cja t'eje. Nu'tsc'ejí ri cãrãji mero a Jerusalén, rí pedye rí

möji. Nu'tsc'eji ri cārāji cja in juancjeji ri pēpjiji, dya cja ri nzhogūji a Jerusalén; ixti möji. ²² C'o pa c'o, yo nte ra sufreji na ngue c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ra zādā c'o t'opjü o jña Mizhocjimi. ²³ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lälē c'o pa c'o. Me ra sufreji va a Judea texeji; Mizhocjimi ra castigao yo nte. ²⁴ Cārā c'o ra mbō't'ūji co tjēdyi. Cārā c'o ra dyēdyiji cja c'o nan'ño país. C'o dya menzumü a Jerusalén, ngueje c'o ra manda nu, hasta 'ma ra zādā c'ü ya mama Mizhocjimi c'ü dya cja ra mandaji.

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁵ 'Ra jñandaji c'o nunca jandaji, na ngue nan'ño rgá jñetse e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Y cja ne xoñijōmü me ra yu'u na jens'e yo mar rgá pjō's'ü e ndeje. Nguec'ua yo nte, me ra zūji, dya ra mbārāji pje ra tsjaji. ²⁶ Me ra jyoji na ngue c'ü me ri sūji c'o xe ra zādā. Na ngue yo bübü a jens'e ra pötü c'ü dya ri nza cja 'ma ot'ü. ²⁷ Nuc'ua ra jñandgōji rva ēcjō cja ngōmü, ra jñandgōji c'ü me rrā zētsi 'ñe rrā zōzū. ²⁸ 'Ma ra mbürü ra zādā yo, me rí māji rguí chepquegōji. Na ngue dya cja ra mezhe rá 'ñe empc'ōji libre c'o ri sufregueji.

²⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijñiji ja ga cja c'e za'a c'ü ni chjü higo, 'ñe yo pje nde ma za'a. ³⁰ 'Ma in jandaji ya peje o xi, in pārāji ya ra ējē c'o pa 'ma ra paja ne xoñijōmü. ³¹ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zādā yo rí xi'tsc'ōji, rí pārāgueji 'ma c'ü ya rá mandagō nutscō o 'ñevguegō Mizhocjimi.

³² 'Dyārāji na jo c'ü rá xi'tsc'ōji dya. C'o ri cārā c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zādā texe yo rí xi'tsc'ōji. ³³ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijōmü, pero nín jñagō nunca ra nguarü nu.

³⁴ 'Pjōtpūji na puncjü ngüenda c'ü dya rí mápāji yo bübü cja ne

xoñijōmü, nza cja c'o si o t'apjü cja na tñji. Dya xo rí mamaji ja rguí chōt'ūji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra meze in mü'būji. Nguec'ua 'ma ra zādā c'e pa 'ma rá ēcjō na yeje, dya ri tepqueji. ³⁵ 'Ma ra ējē c'e pa, ra sufre texe yo cārā cja ne xoñijōmü c'o dya ri tepque. ³⁶ Nu'tsc'eji rí chepqueji. Rí sido rí dyōtūji Mizhocjimi ra dya'c'ūji rí zēzhgueji, ngue c'ua dya rí sufreji c'o ra zādā. Y ngue c'ua 'ma rá ēcjō na yeje cja Mizhocjimi, 'ma rá jün'c'ūji ngüenda, dya pje rá tō'tc'ūji.

³⁷ 'Ma ndempa e Jesús mi xöpü cja c'e templo. 'Ma xōmü mi pedye mi pa oxü cja c'e teje c'ü ni chjü Olivos. ³⁸ 'Ma xōrū, ts'i mi 'ñeje c'o nte cja c'e templo, ma ē ätpāji o jña.

22

Conspiración para prender a Jesús

¹ Ya mi ngue ro zādā c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, 'ma mi siji o tjōmēch' i c'o dya mi bāns'ä. ² C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi mi ne ixto mbō't'ūji e Jesús. Pero mi sūji c'o nte. Nguec'ua me mi jodü ja rvá sō ro mbō't'ūji.

³ C'ü dya jo mi dyoju e Judas Iscariote c'ü mi ngue 'naja c'o doce o discípulo e Jesús. O 'ñünbū o mü'bū e Judas. ⁴ Nuc'ua e Judas o dyātā c'ü dya jo, o ma cja c'o ndamböcjimi 'ñe c'o comandante cja c'e templo, o ma ñaji ja rvá tsja e Judas ngue c'ua anguezeji ro sō ro zürüji e Jesús. ⁵ Anguezeji me co māji c'ua, o mamaji c'ü ro ngō't'ūji e Judas. ⁶ Nuc'ua e Judas o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi va xipjiji. Nuc'ua mi jodü ja rvá zidyi anguezeji nu ja c'o ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro sō ro zürüji e Jesús 'ma dya ri cārā c'o nte.

La Cena del Señor

⁷ O zādā c'ua c'e pa 'ma mi jyodü ro mbō't'ūji 'na ts'imē c'ü ro zaji c'ü rví pjongūji c'e mbaxua. Xo ro zijji o tjōmēch' i c'o dya mi bāns'ä. Tsjè'ma

mi cjaji a cjanu. ⁸ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü e Pedro 'ñe e Juan o xipjivi:

—Mëvi ma dyät'ävi o jñönü ngue c'ua ra süpcöji ne mbaxua.

⁹ O ndünrü c'ua anguezevi o dyönüvi:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá sigöji, ngue c'ua rá ma ät'äbe?

¹⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dyärävi c'ü rí xi'ts'ivi. 'Ma rí sät'ävi cja c'e jñiñi, rí chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xäjna o ndeje. Rí möji angueze, xo rí tsjogüvi cja c'e ngümü nu ja ra cjogü angueze. ¹¹ Rí xipjivi c'ua c'e bëzo c'ü menzumü nu: "C'ü rvá ëcjöbe, mama c'e xöpüte rá ë xi'ts'ibe, ¿ja бүbü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rguí züpüji ne mbaxua?" Je rga cjanu rguí xipjivi c'e menzumü. ¹² Nuc'ua angueze ra jít's'ivi 'na jyäxumü c'ü na nojo c'ü ya бүbü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu rí dyät'ävi o jñönü nu, eñe e Jesús.

¹³ Anguezevi o mëvi c'ua, o ma chöt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñönü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

¹⁴ Nuc'ua 'ma mü o zädä c'e hora c'ü ro ziji c'e jñönü, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa. Xo 'ñe c'o o discípulo. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús:

—Me rí negö c'ü 'natjo c'ua rá siji c'ü rga süpcöji ne mbaxua ante c'ü rá sufregö. ¹⁶ Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö c'ü rga süpcö ne mbaxua; ya ra mbötcüji ja c'o nzi ga mbö't'üji o ts'imë c'o ni züpüji ne mbaxua. Nuc'ua, ngueje nu ja manda Mizhocjimi cja rá sigöji na yeje 'ma.

¹⁷ O ndü c'ua 'na vaso, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. O mama c'ua:

—Chüji nu, rí siji in texeji.

¹⁸ Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma ra zädä c'ü rá mandagö nutscö o 'ñevguegö Mizhocjimi, embeji c'o discípulo.

¹⁹ Cjanu o jñü c'ua 'na tjömëch'i o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Nujnu ngue in cuerpogö nu. Co nín cuerpogö, rá päjtc'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya rí jyombeñe rí tsjagueji nu, ngue c'ua rí mbenzgöji, eñe.

²⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjömëch'i, e Jesús xo ndü c'e vaso. O yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjömëch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Nujnu ngue in tsjigö nu. C'ü rga pjödü in tsji rá tügö, ngue c'ü rguí pärägueji c'ü ra perdonao'ts'üji Mizhocjimi ja c'o nzi va mama.

²¹ 'Tsjijñiji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu c'ü ra nzhögügö cja o dyë yo nte ngue c'ua ra mbötcüji, ngueje 'naja yo rrä sigöji o xëdyi. ²² C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü ra mbötcüji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Ra tsjapü Mizhocjimi me ra sofre nu.

²³ Nuc'ua anguezeji pötü va dyönüji cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja a cjanu ro nzhö e Jesús.

Se discute quién sería el más importante

²⁴ C'e xömü, c'o discípulo o zöji o jña cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja xo'ñi. ²⁵ Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—C'o o rey c'o nte c'o dya ma't'ü Mizhocjimi, me mandaji yo nte. Me xipjiji c'ü pje ra tsja yo nte, maco ne c'o rey c'ü ra xiji me na jonteji. ²⁶ Nu'tsc'ëji, dya je rga cjatsc'ëji nu. Bübüts'üji c'o ra ch'unü ra mbëzhiji na nojo, pero ni jyodü ra pjösteji nza cja 'na t'i c'ü xe sëbi. Zö бүbüts'ëji c'o ra mandatsc'ëji, pero ni jyodü ra mböxc'üji nza cja 'ma ri ngue 'na mbëpji.

²⁷ ¿Ja ngue c'ü mamaji c'ü xenda na nojo? ¿Cjo ngue c'ü mimi cja mexa ga zi o xëdyi, o ngue c'ü sirve o jñönü? Ngueje c'ü mimi cja mexa. Maco rí pjöstegö a ndetsc'ëji.

28 'Zö dya ätcägö yo nte, zö me nugüji na ü, pero nu'tsc'eji sido in nzhodüji co nuzgö. 29 Nguec'ua rí da'c'ü rí mandaji, ja c'o nzi va dyacügö mi Tatagö. 30 'Ma rá mandagö, nu'tsc'eji rí mimiji co nuzgö rá siji o xëdyi. Y rí tsjaji juesi rí jñünpüji ngüenda c'o ín men-zumüji a Israel c'o tsja cja c'o doce estado.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

31 Xo mama c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Nu'tsc'e Simón, dyärä na jo c'ü rí xi'tsc'ö. E Satanás c'ü dya jo, o ch'unü sjëtsi ra zöc'üji in texeji. Ne angueze rí xögueji co nuzgö rí pjöt'üji, nza cja ga mböt'ü o paxa 'ma pitsiji o ndëxü. 32 Nu'tsc'e Simón, rí pârägö ra mezhe 'na ndajme ra ndö'c'ü c'ü dya jo. Pero ró ö'tc'ü Mizhocjimi c'ü rí sido rí cre-ozügö. 'Ma ra nzhogü in mü'bügue, rí pjös'ü yo nin cjuarma xo ra zëzhiji.

33 O ndünrö c'ua e Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí bübü dispuesto rá mëgövi, zö ra pantcavi a pjörü. Xo rí bübü dispuesto rá tügö co nu'tsc'e.

34 E Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, rí xi'ts'i, ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in pácägö.

Se acerca la hora de prueba

35 O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—'Ma i möcjeji i ma zopjüji yo nte, ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsanaji o mape, ni xo i jñünüji o merio. Xo ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsidyiji c'o ri chin'ch'iji. ¿Cjopje c'o o bë'ts'iji 'ma?

O ndünrö c'ua anguezeji o mamaji:

—Iyö, dya pje bëtsijme.

36 O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nudya, c'o cäjäts'üji mape ra ngana c'o. Xo rí jñünüji o merio. Na

ngue dya cja ra recibidots'üji nza cja 'ma ot'ü. C'o dya jün o tjëdyi, ra mböji c'ü tëji ra ndömüji. 37 Na ngue rí xi'ts'iji c'ü ni jyodü ra zädä o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava rá sufregö: “Yo nte ra mamaji c'ü me na s'o c'ü”, eñe. Jä, ni jyodü ra zädä texe c'ü ya t'opjü ja rga sufregö.

38 O mama c'ua c'o discípulo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, bübü va yeje tjëdyi.

O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jotjo co nujyo.

Jesús ora en Getsemaní

39 Cjanu o mbedye c'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma'a ja c'o nzi ma cja o tjürü. Xo möji co c'o o discípulo. 40 'Ma mü o zät'äji cja c'e t'eje, o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyötüji Mizhocjimi c'ü dya rí dyätäji c'ü dya jo 'ma ra zöc'üji, embeji c'o.

41 Nuc'ua cjanu o xögü co anguezeji, o ma c'ua na ts'ijë, nza cja 'ma ja c'o sobü 'na ndojo 'ma cjó c'o pana. O ndünjömü c'ua va dyötü Mizhocjimi. 42 O mama:

—Mi Tatats'ügö. 'Ma rí ñegue, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya rí tsjague c'ua ja rgá negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

43 O 'ñetse c'ua 'na anxë c'ü vi 'ñeje a jens'e cja Mizhocjimi, o 'ñe tsjapü o zëzhi e Jesús. 44 Me ma sufre e Jesús. Xe ma ötü Mizhocjimi co texe o mü'bü. O jenzhe, me ma puncjü ma mbibi a jömü nza cja o cji.

45 Nuc'ua 'ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, o böbü. Cjanu o ma c'ua nu ja mi bübü c'o o discípulo. O chöt'üji ma jji, na ngue c'o mi cjiñiji ro sufre e Jesús. 46 O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Jenga in İcjeji? Rí ñangaji rí dyötüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo, 'ma ra zöc'üji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua na puncjü o nte. Mi ot'ü a xo'ñi c'ü mi chjü e Judas c'ü mi ngueje 'naja c'o doce discípulo. Cjanu o chëzhi c'ua cja e Jesús cjanu o zü'tp'ü o jmi. ⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Judas. Rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Maco va ë sütcü ín jmi ngue c'ua yo va dyocjeji ra mbâcöji nguetscö e Jesús, ngue c'ua ra zinzgöji.

⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, 'ma mü o jñandaji c'ü ya ro zidyiji e Jesús, o xipjiji c'ua:

—¿Cjo na jo rá ya'büjme co tjëdyi yo?

⁵⁰ Cjanu o tsja c'ua 'na c'o discípulo o ya'bü 'na tjëdyi 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi, o jñüpcü o ngö cja o jodyë. ⁵¹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Iyö. Jyëziji ra tsjacüji c'ua ja c'o nzi ga neji, embeji c'o discípulo.

Nuc'ua e Jesús o jopcü c'ua c'ü o ngö c'e mbëpji. ⁵² Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o comandante cja c'e templo, 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi c'o vi 'ñe zidyi e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga ín cjagueji a cjanu? I pedyejí cja c'in jñiñiji va ë sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. ⁵³ Pama mi bünc'öji co nu'tsc'eji cja c'e templo, maco dya mi sücügöji 'ma. Pero nudya, ngue ne hora nu ya ch'a'c'üji rí tsjacöji yo. Ngue ne hora nu ya ch'unü e Satanás c'ü dya jo, ra tsja ja c'o nzi ga ne.

Pedro niega conocer a Jesús

⁵⁴ Nuc'ua anguezeji o pënc'h'iji e Jesús, cjanu o zidyiji cja o ngumü c'ü mi mero ndamböcjimi. 'Ma ya mi möji, e Pedro mi bëp'atjo na jë cja e Jesús. ⁵⁵ 'Ma mü o zät'äji, o 'ñörüji c'ua 'na sivi a nde cja c'e tji, o mimiji c'ua o pa't'üji. E Pedro xo mimi co anguezeji. ⁵⁶ 'Na ndixü

c'ü mi mbëpíte nu, o jñandaji e Pedro mi junrü cja o jya's'ü c'e sivi. O nguín'chp'i c'ua o jmi, cjanu o mama:

—Nujnu, nde mi dyoji e Jesús.

⁵⁷ O ngädä c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pârägö nu.

⁵⁸ Dya mezhe c'ua, c'ü 'naja nte o jñanda mi junrü nu e Pedro, cjanu o xipji:

—Xo ngue'tsc'e 'naja c'o nde mi dyoji e Jesús.

O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya nguetscö.

⁵⁹ O mezhe c'ua 'na hora, cjanu o mama c'ua c'ü 'naja:

—Na cjuana rí pârägö, ne bëzo nu, nde mi dyoji e Jesús. Xo men-zumü a Galilea nu.

⁶⁰ O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya rí pârägö c'ü ín mangue.

Nuc'ua 'ma mi ña e Pedro, cjanu o huë c'ua 'na tare. ⁶¹ Nuc'ua e Jesús c'ü ín Jmugöji o jñandaji e Pedro. Nuc'ua e Pedro o mbeñe c'o jña c'o vi xipji c'in Jmugöji: “Ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mam-ague c'ü dya ín pácägö”, vi 'ñeñe. ⁶² Nuc'ua e Pedro o mbedye a tji, me go huë co texe o mü'bü.

Se burlan de Jesús

⁶³ C'o bëzo c'o mi pjörü e Jesús, me mi c'apüji burla e Jesús, y mi pâräji.

⁶⁴ Cjanu o ngo'tp'üji o ndö co 'na ts'imbayo. Cjanu o ya'büji o jmi, o xipjiji:

—'Ma o 'ñempc'e Mizhocjimi, ma-mague cjö ngue c'ü o mbäräts'ü, embeji.

⁶⁵ Y pje c'o nde mi xipjiji ma zadüji.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁶⁶ Nuc'ua 'ma ya mü o jyans'ü, o jmurü c'ua c'o tita c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O zidyiji c'ua e Jesús nu ja ro jñünpüji

ngüenda. O jñünpüji c'ua ngüenda o xipjiji:

⁶⁷—¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo? Xit-sijme.

O ndünrú c'ua angueze o xipjiji:
—Zö ro xi'ts'iji, pero dya in cre-ozüji. ⁶⁸ Nu 'ma xo ro önnc'ügöji, dya xo ri chjünrügueji. Dya xo ri xäcázüji. ⁶⁹ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ma mimi cja o jodyé Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁷⁰ Texeji o mamaji c'ua:

—¿Cjo ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi 'ma?

O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jã, nguezgö c'ua ja vi mangueji.

⁷¹ Anguezeji o mamaji c'ua:

—¿Pje xe ni jyodü o testigo? Nuzgötsjëji ró äräji c'o o mama.

23

Jesús ante Pilato

¹ Cjanu o böbüji c'ua texeji, cjanu o zidyiji c'ua e Jesús cja e Pilato. ² O mbürü o xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nu ne bëzo nu, ró tö'tp'üjme mi onpü yo in menzumügöjme, mi xipjiji c'ü dya cja ra dyätäji c'ü in gobiernogue. Mama c'ü dya rá cjö't'üjme o contribución e César. Xo mama c'ü nguetsjë angueze e Cristo c'ü te'be yo nte ra manda.

³ O mama c'ua e Pilato o xipji e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Jã, nguetscö c'ua ja vi mangue.

⁴ Nuc'ua e Pilato, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte:

—Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo nu.

⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, sido mi xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nujne bëzo nu, xöpü yo nte texe cja yo in jñiñigöjme. O mbürü a ma a Galilea. Nuc'ua ma êjë ma

xöpü texe cja yo jñiñi hasta 'ma cja mü o säjä a 'ñeva a Jerusalén, xo xöpü va. Nguet'ua yo nte ne ra tsjaji o chü, dya cja ra dyätäji in gobiernogue, mi eñeji ma ngöt'üji e Jesús.

Jesús ante Herodes

⁶ Nuc'ua e Pilato 'ma mü o dyärä c'o vi mamaji, cjanu o tsja c'ua t'önü:

—¿Cjo menzumü a Galilea ne bëzo?

⁷ Nuc'ua e Pilato, 'ma mü o mbârã c'ü je mi menzumü e Jesús a Galilea, o manda c'ua ro zidyiji e Jesús cja e rey Herodes c'ü mi bübü a Jerusalén c'o pa c'o. Na ngue ngueje e Herodes c'ü mi manda a Galilea. ⁸ Nuc'ua e Herodes, 'ma mü o jñanda e Jesús, me co mäjä na puncjü. Na ngue ya vi mezhe mi ne ro jñanda, na ngue mi ärä c'ü me mi nântji e Jesús. Mi te'be c'ü ro tsja e Jesús o señal c'o me na nojo, ngue c'ua ro jñanda. ⁹ Nguet'ua va tsjapü na puncjü t'önü e Jesús. Pero dya go ndünrú. ¹⁰ Xo mi cãrã nu c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi ñaji ma ngöt'üji e Jesús. ¹¹ E Herodes 'ñe c'o o tropa, me mi mbäxtjoji e Jesús mi cjaþüji menu. Cjanu o jyecheji c'ua 'na bitu c'ü me mi muvi, c'ü mi nza cja c'o je'e o rey. Nuc'ua cjanu o manda o zidyiji na yeje cja e Pilato. ¹² E Pilato 'ñe e Herodes ot'ü mi üvi. Pero c'e pa c'ü, o jovi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³ Nuc'ua e Pilato o zojnü texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo 'ñe c'o nte. ¹⁴ O xipjiji:

—Nu'tsc'eji i sinquigöji ne bëzo nu, i xitsiji c'ü onpü yo nte ngue c'ua ga ne ra tsjaji revolución. Pero dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Ró önügö na jo ne bëzo; i dyäräji in texeji. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o in mangueji. ¹⁵ Ni xo ri ngue e Herodes, dya pje xo chö'tp'ü nu.

Nguec'ua va manda i sigueji na yeje a 'ñeva. Dyäräji na jo. Dya pje tsja c'o na s'o ne bëzo, c'o rga pö't'üji. ¹⁶ Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe e Pilato.

¹⁷ Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, y tsjë'ma mi cja c'o nte mi ötüji e Pilato ro 'ñeme libre 'na bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Nuc'ua e Pilato mi eme c'ua libre c'e nte. ¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, dya neji c'ü ro 'ñemeji libre e Jesús. Nguec'ua va mapjüji texeji o mamaji:

—Pö't'ü ne bëzo. Rí negöjme rí 'ñeme libre e Barrabás, eñe c'o.

¹⁹ E Barrabás vi pant'aji a pjörü na ngue vi pjütü 'na chü a Jerusalén, vi chüji c'e gobierno, y mi pö't'ü o nte. ²⁰ E Pilato ndo zopjütjo na yeje c'o nte, na ngue mi ne ro 'ñeme libre e Jesús. ²¹ Pero anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Chät'äji cja ngronsi, chät'äji cja ngronsi.

²² Nuc'ua c'ü na jñi, o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Pje ni mbë c'ü o tsja c'ü na s'o? Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o c'ü rga pö't'üji. Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe.

²³ Pero c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte sido mi mapjüji na jens'e, sido mi mamaji c'ü mi jyodü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi. O ndöji na ngue sido mi mapjüji. ²⁴ Nguec'ua e Pilato o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi ma dyörü anguezeji. ²⁵ O 'ñeme c'ua libre c'e bëzo ja c'o nzi ma dyörüji; maco vi tsja c'o na s'o. C'ü vi pant'aji a pjörü, ngue c'ü vi pjütü 'na chü 'ñe mi pö't'ü o nte. E Pilato xo manda c'ü ro ndät'äji e Jesús ja c'o nzi ma neji.

La crucifixión

²⁶ Ma ya mi sidiyiji e Jesús ro ma ndät'äji cja ngronsi, o pëñch'iji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü

vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü. O tsjapüji e Simón ro nduns'ü c'e ngronsi ro bëpja cja e Jesús.

²⁷ Mi bëpja ma möji na puncjü o nte. Na puncjü c'o ndixü me mi ndumüji ma huëpji e Jesús. ²⁸ E Jesús o jñanda c'o ndixü o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ndixü in menzumüji a Jerusalén, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí huëji por nutsö; huëtsjégueji 'ñe rí huëpji in ch'igüjeji. ²⁹ Na ngue ra zädä c'o pa 'ma me rí sufregueji. Nguec'ua ra mamaji: “Xenda rvá jo 'ma dya ro muxt'i yo ndixü 'ñe 'ma dya ro ndunteji 'ñe 'ma dya ro jötüji o lélé”, ra 'ñeñeji. Na ngue ra sufreji na puncjü. ³⁰ Nuc'ua ra mama c'o nte: “Quera ro yëbi yo t'eje 'ñe yo ts'it'eje ro ndivguiji. Xe na jo que na ngue c'ü rá sufregöji yo na s'ëzhi”, ra 'ñeñeji. ³¹ Nutscö, zö dya pje ró c'jagö, pero rá sufregö na puncjü. Nadya yo menzumü va yo tuns'ü na puncjü o nzhübü, ¿pje ra tsjapüji yo?, eñe e Jesús.

³² Ma mü o zidyiji e Jesús, xo mi sidiyiji yeje bëzo c'o xo ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'o, vi tsja na s'o c'o. ³³ Nuc'ua 'ma mü o zät'äji nu ja mi chjü T'ejeñinte, o ndät'äji cja ngronsi nu, e Jesús 'ñe c'o vi tsja na s'o. 'Naja c'ü o ndät'äji cja ngronsi cja a lado o jodyë e Jesús; 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ³⁴ O mama c'ua e Jesús:

—Mi Tatats'ü in bübü a jens'e, rí ö'tc'ü rí perdonaogue yo. Na ngue dya pãrãji c'ü cjacü yo, eñe.

Nuc'ua c'o tropa o eñeji cjó ngue c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o bitu e Jesús. ³⁵ C'o nte mi böbü mi jandaji e Jesús. Anguezeji 'ñe c'o pje mi pjëzhi, me mi c'japüji burla e Jesús mi mamaji:

—Maco mamaji o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjë ra dagü cja ne ngronsi. Maco mi mama ngueje nu o juajnü

Mizhocjimi ra manda, maco dya dagü dya cja ne ngronsi, eñeji.

³⁶ C'o tropa xo mi cjaþüji burla e Jesús. Mi chëzhiji cja o jmi e Jesús, mi unüji ro zi o vino c'o dya nda ma jo. ³⁷ Mi xipjiji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel, ts'ügütsjê dya, dyagü cja ne ngronsi.

³⁸ A xes'e cja o ñi c'e ngronsi, mi cuat'ü 'na xiscömü c'ü mi t'opjü o letra c'e jña griego, 'ñe o latín 'ñe hebreo. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu.”

³⁹ Nuc'ua 'naja c'o vi tsja na s'o c'ü xo mi dät'ä nu, o zadü e Jesús o xipji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo, 'ñemetsjê dya, dyagü cja ne ngronsi. Xo rí 'ñevguegöbe libre.

⁴⁰ O ndünrü c'ua c'ü 'naja c'ü mi dät'ä nu, o huëñch'i o xipji:

—Nu'tsc'e, dya in sügue Mizhocjimi. ¿Jenga in sadügue ne bëzo? Nujnu, xo na sufre yo rrã sufregövi. ⁴¹ Nutscövi, rí mercedovi rá sufregövi yo, na ngue ró cjavi c'o me na s'o. Pero ne bëzo, dya pje tsja nu.

⁴² O sido o ña c'ua c'e bëzo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ö'tc'ü c'ü rí mbenzegö 'ma rí nzhogue na ye rí ã mandague, eñe.

⁴³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dyärä na jo c'ü rá xi'tsc'ö. Ne pa dya, rí bübügue co nutscö a jens'e nu ja me na zö.

Muerte de Jesús

⁴⁴ Nuc'ua 'ma mü o zünü jñisiarü, o bëxömmü c'ua texe cja ne xoñijömmü hasta 'ma mü o zünü jñi c'ü nzhä.

⁴⁵ O bëxömmü e jyarü. Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü.

⁴⁶ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, sinngui dya in aljma.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama c'o, cjanu o ndü c'ua.

⁴⁷ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, 'ma mü o jñanda c'o me na nojo, o ma't'ü Mizhocjimi o mama:

—Ne bëzo, na cjuana c'ü dya tsja c'o na s'o.

⁴⁸ Na puncjü o nte c'o vi ma jñanda pje ro tsjaþüji e Jesús. 'Ma mü o jñandaji ja va ndü, o nzhogüji mi ya'büji o tijmiji. Na ngue me mi süji 'na pje ro zädä. ⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, ma böbütojoi na jê, xo jñandaji. Xo 'ñe c'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea.

Jesús es sepultado

⁵⁰ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü José. Mi menzumü a Arimatea c'ü mi tsja cja c'e estado de Israel. Ma jonte c'e bëzo, y mi cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Mi ngue 'na c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda.

⁵¹ Pero dya go ne c'o vi tsja c'o 'ñaja, 'ma mü o mamaji mi jyodü ro mbö't'üji e Jesús. Mi te'be c'ü ro ã manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi.

⁵² Nuc'ü, o ma c'ua cja e Pilato o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁵³ Cjanu o ma ts'üpçü c'ü o cuerpo cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü 'na bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt'üji cja peña, c'ü dya cjó be mi cöt'üji. ⁵⁴ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Ya mi ngue ro nguibi e jyarü, ya mi ngue ro mbürü c'e xabaro.

⁵⁵ C'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea, xo möji e José. O ma nuji c'e cueva ja ngöt'üji o cuerpo e Jesús. ⁵⁶ Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, o dyät'äji o perfume 'ñe o ungüento, ngue c'ua ro ma ngosp'üji o cuerpo e Jesús. Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma mi söya yo menzumü a Israel, o söya c'ua c'o

ndixũ ja c'o nzi ma mama cja c'o o mandamiento Mizhocjimi.

24

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo'o 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixũ cja c'e cueva, o ndunüji c'o perfume c'o vi dyät'äji. Xo möji c'o 'ñaja ndixũ. ² 'Ma mü o zät'äji cja c'e cueva, o chöt'üji ya vi chjen'chp'eji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ³ Pero 'ma mü o cjogüji a mbo, dya chöt'üji c'ü o cuerpo e Jesús c'ín Jmugöji. ⁴ Go züji c'ua, dya mi pärã pje ro tsjaji. 'Nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi 'ñetse nza cja o bëzo, mi böbüvi o jmiji, me mi juëns'i o bituvi. ⁵ Me go pizhi c'ua c'o ndixũ o ñücüji a jö mü. O mama c'ua c'o anxe o xipjiji:

—¿Jenga in jodüji a nde cja yo aña ma nu c'ü bübüto? ⁶ Dya bübü va c'ü; ya tetjo. Mbeñeji na jo c'o o xi'tsc'eji e Jesús 'ma mi bübü a Galilea. ⁷ O xi'tsc'eji c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi pero mi jyodü ro nzhöji angueze cja c'o nte c'o cja na s'o, ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, ro tetjo ro bübüto na yeje, eñe c'o anxe va xipjivi c'o ndixũ.

⁸ O mbeñe c'ua c'o ndixũ c'o vi mama e Jesús. ⁹ Cjanu o mbedyeji nu, o möji c'ua nu ja mi cãrã c'o once apóstole 'ñe c'o 'ñaja, o ma xipjiji c'o vi mama c'o anxe. ¹⁰ C'o o ma xipji c'o apóstole, mi ngueje e María Magdalena 'ñeje e Juana 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo. Xo mi ngue c'o 'ñaja ndixũ c'o mi dyoji. ¹¹ C'o apóstole o nguijñiji c'ü mi jyo c'o ndixũ. Nguec'ua dya go creoji c'o o xipjiji.

¹² Pero e Pedro ixco cjuan'di go ma cja c'e cueva. 'Ma mü o zät'ã nu, o dãnã o jñanda a mbo. C'ü o jñanda, nguextjo c'e manta c'ü vi mböch'üji o cuerpo e Jesús. Cjanu o ma c'ua, me mi cijñi pje mi ne ro mama c'o vi jñanda.

En el camino a Emaús

¹³ C'e pa c'ü, yeje anguezeji mi mëvi cja 'na ts'ijñiñi c'ü ni chjũ Emaús. C'e jñiñi mi jyadüvi once kilómetro a Jerusalén. ¹⁴ 'Ma mi pëvi, mi pötma mamavi ja va ndät'äji e Jesús cja ngronsi 'ñe ja va ngöt'üji cja cueva. Xo mi mamavi ja ga cja c'o vi mama c'o ndixũ c'ü vi te e Jesús. ¹⁵ 'Ma mi ñavi 'ñe mi pötma dyönüvi, nuc'ua e Jesús o chëzhi ts'ë c'ua, cjanu o möji c'ua. ¹⁶ Anguezevi o jñandavi e Jesús, pero dya mbãrãvi c'ü mi ngue e Jesús. ¹⁷ O mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje ni mbë c'o pötqui mamavi gui mëvi, nguec'ua me in ndumüvi?, eñe e Jesús.

¹⁸ 'Naja c'o bëzo mi chjũ e Cleofas. O ndünrũ c'ua o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in bübügue va a Jerusalén? Maco texe yo nte pärãji c'o o zädã va yo pa yo.

¹⁹ O ndünrũ c'ua e Jesús o dyönüvi:

—¿Pje ni mbë c'o o zädã?

O ndünrũvi c'ua o xipjivi:

—Ngueje c'o o tsjapüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o 'ñeme ro zopjü yo nte. Mi cja ja c'o nzi ma ne Mizhocjimi; mi ña na jo o jña Mizhocjimi y mi cja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte me mi nãntji c'ü, me mi mamaji c'ü me ma jo c'ü. ²⁰ C'o ndamböcçjimi 'ñe c'o 'ñaja in menzumüji c'o pjëzhi na nojo, o zidyiji e Jesús nu ja jñünpüji ngüenda. Y o mbö't'üji cja ngronsi. ²¹ Nutscöjme mi dyocçjme e Jesús, mi pëzhgöjme mi ngue angueze c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro salvazüji nutscöji rí menzumüji a Israel, ro 'ñevgueji libre cja c'o nugüji na ü. Pero ya pa jñi pa ndeze 'ma mü o ndü. ²²⁻²³ Mi xörü, ts'i vi mbedye ja nzi ndixũ c'o in dyocçjme o möji cja c'e cueva nu ja ngöt'üji e Jesús. Dya chöt'üji c'ü o cuerpo pero 'ma mü o nzhogüji, o xitsijme c'ü o jñetse yeje

anxe c'o o xipjiji c'ü ya te e Jesús ya бүбүтjо na yeje. Nguец'ua ró sügöjme ró mamajme: “Xa'ma ya te e Jesús. Pero, ¿pärã cjo na cjuana?”, ró mamajme a cjanu. ²⁴ Nguец'ua бүбү ja nzi c'o ín dyocöjme c'o o ma cja c'e cueva o ma nuji. O chöt'üji ja c'o nzi va mama c'o ndixü, dya cja mi o'o e Jesús a mbo cja c'e cueva. Pero dya jñandaji c'ü. Nguец'ua, ¿pärã cjo ya tetjo?

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi, dya ín pärãvi na jo c'o o dyopjü c'o profeta. Dya j jyëzi ro zì'ch'i ín mü'büvi c'o jña. Nguец'ua dya ín creovi texe c'o o dyopjüji. ²⁶ Mi jyodü e Cristo me ro sufre rvá ndü, cja rrü ma c'ua a jens'e nu ja ra manda, eñe e Jesús.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipjivi pje mi ne ro mama c'o o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés 'ñe c'o vi dyopjü texe c'o profeta. Nde vi dyopjüji ja rvá cja e Cristo.

²⁸ Ya mi ngue ro zät'äji cja c'e ts'ijñiñi nu ja mi möji. E Jesús mi cjavü c'ü ro cjogütjo xe ro ma c'ü 'na jñiñi. ²⁹ Nuc'ua anguezevi o züjmüvi c'ua o xipjivi:

—Oxque co nutsöbe na ngue ya nzhä, dya ra mezhe ra xö mü, eñevi.

Nguец'ua o cjogüji a mbo cja c'e ngümü ro oxüji. ³⁰ Nuc'ua 'ma ya ma jüji cja mexa, e Jesús o jñü c'ua 'na tjömëch'i, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi, cjanu o xënbivi c'ua.

³¹ Nuc'ua ixco xogü o ndövi, cja mbärãvi c'ua c'ü mi ngue e Jesús c'ü mi ñaji. Nuc'ua 'nangua ojtjo c'ua e Jesús; dya cja jñandavi. ³² Nuc'ua o pötü va mamavi:

—'Ma ró ñaji e Jesús cja 'ñiji, 'ma o xitsivi pje ne ra mama c'o o jña Mizhocjimi, me go zì'ch'i ín mü'büvi y me ró mäcjövi, eñevi.

³³ Ixco nzhogüvi o mëvi c'ua a Jerusalén. 'Ma mü o zät'ävi, o chöt'üvi ya vi jmurü c'o once apóstole 'ñe c'o mi dyoji. ³⁴ O mama

c'ua anguezeji o xipjiji c'o yeje c'o cja vi säjä:

—Ya tetjo c'ü ín Jmugöji. E Pedro o jñanda c'ü бүбүтjо c'ü, embeji c'o yeje.

³⁵ Anguezevi o mamavi c'ua c'ü vi chjëji e Jesús cja 'ñiji pero dya mi pärãvi cjo mi ngue c'ü. Cja mbärãvi 'ma mü o xënbivi c'e tjömëch'i cjanu o unüvi.

Jesús aparece a los discípulos

³⁶ 'Ma mi mamaji c'o, jo ni 'ñetse c'ua e Jesús a nde anguezeji o zenguaji.

³⁷ Nuc'ua anguezeji me go züji. Mi pëzhiji mi ngue 'na espíritu c'ü mi 'ñetse nza cja 'na nte. ³⁸ Nuc'ua e Jesús o mama c'ua:

—Dya rí süji; dya rí tsjijñiji.

³⁹ Jñandgaji c'ü nguetscö e Jesús. Chjönngüji ngue c'ua rí pärãgueji c'ü dya nguezgö 'na espíritu. Na ngue бүбү ín ts'ingue 'ñe ín nzho'dyë.

⁴⁰ 'Ma mü o mama a cjanu, cjanu o jíchiji o dyë 'ñe o ngua.

⁴¹ Anguezeji me co mäji c'ua na puncjü. Pero o nguijñiji: “Pärã, ¿cjo na cjuana yo rí jandagöji 'ñe yo rí äräji”, eñeji. Nguец'ua dya nda mi creoji cjo vi te e Jesús. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjo бүбү pje rá sigö?

⁴² Nuc'ua o unüji 'na përaso o jmö c'ü vi jñaxaji, cja na 'ñe 'na përaso o panal c'ü mi po'o o miel. ⁴³ O jñü c'ua e Jesús c'e jmö 'ñe c'e panal, cjanu o zi c'ua; anguezeji o jñandaji.

⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—'Ma ot'ü mi бүбүgö co nu'tsc'ëji, ró xi'tsc'öji c'ü mi jyodü ro zädä c'o t'opjü cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o t'opjü cja yo salmo. C'o ró xi'tsc'öji, ngueje yo ya zädä.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjüji, nguец'ua va mbärãji pje mi ne ro mama c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ⁴⁶ Cjanu o xipjiji:

—C'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi, mi jyodü ro tügö

nuzgö e Cristo, cja rrü tetcjö c'ü na jñi nu pa. ⁴⁷ Xo ni jyodü ra zopjüji yo nte ra xipjiji ra 'ñench'ezüji o mü'büji ra jyéziji c'o na s'o. A cjanu ra perdonaoji c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ot'ü ra zopjüji yo cãrã a Jerusalén, cja rrü ma zopjüji yo cãrã texe cja ne xoñijö mü. ⁴⁸ Ngue'tsc'ejí i jñandgueji yo o zädã, ngue'tsc'ejí rí zopjüji yo nte. ⁴⁹ Rá täjä o Espiritu Mizhocjimi ra êjê ra ê bübü cja in mü'büji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Rí che'beji va a Jerusalén hasta 'ma cja ra êjê a jens'e, ra 'ñe dya'cüji o poder ja rguí zopjüji yo nte.

Jesús sube a los cielos

⁵⁰ 'Na nu pa, e Jesús o möji c'o apóstole o zãt'ãji c'ü 'nanguarü a Betania. Nuc'ua e Jesús o c'ua's'ã c'ua o dyê o dyötpü Mizhocjimi c'o o apóstole. ⁵¹ 'Ma mi ötpüji Mizhocjimi, ixco ma c'ua e Jesús go zidyí Mizhocjimi a jens'e. ⁵² Anguezeji o ndüñijö müji o ma't'üji c'ua e Jesús. Cjanu o nzhögüji a Jerusalén, me mi mäji. ⁵³ Sido mi pöji cja c'e templo mi unüji 'na pöjô Mizhocjimi. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN

La Palabra de Dios hecha hombre

¹ Mi jinguã 'ma dya be mi ät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömmü, ya exmi bübü e Jña'a. E Jña'a ngueje o T'i Mizhocjimi. E Jña'a mi bübüvi Mizhocjimi. Ngueje Mizhocjimi nu e Jña'a. ² Nunu, ya exmi bübüvi Mizhocjimi. ³ Texe yo bübü ngueje e Jña'a o dyät'ä. ⁴ Ngue angueze c'ü dacüji c'ü rí bübüji. Ngueje angueze c'e jya's'ü ngue c'ua ra só rá pãrãji Mizhocjimi. ⁵ C'e Jña e jya's'ü cja e bëxömmü. E bëxömmü, dya sö'ö ra ts'a's'ü e jya's'ü.

⁶ Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi chjü Juan. Mizhocjimi o juajnü c'e bëzo. ⁷ O xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü, ngue c'ua ro 'ñench'e o mü'büji c'ü. ⁸ E Juan dya mi ngueje c'e jya's'ü. C'ü vi juajnü Mizhocjimi c'ü, ngue c'ü ro xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü. ⁹ E Jña'a c'ü ngue c'e jya's'ü c'ü na cjuana, ya mi ngue ro mbürü ro pëpji va. Nuc'ü, ngue c'e jya's'ü, ngue c'ua yo nte só ra mbãrã Mizhocjimi.

¹⁰ Mi bübü cja ne xoñijömmü. Ngueje angueze o dyät'ä ne xoñijömmü. Pero c'o mi cãrã cja ne xoñijömmü, dya o tsjapüji ngüenda que ngueje c'e jya's'ü c'ü na cjuana. ¹¹ Nuc'ua o mimi cja ne xoñijömmü; o jmus'ü cja c'o menzumü a Israel. Pero anguezeji dya go sãjãji, zö mi ngue o menzumüji c'ü. ¹² Pero texe c'o o sãjã, 'ñe o 'ñench'e o mü'büji; nuc'o, o unüji c'ü nguejeji o t'i Mizhocjimi. ¹³ C'ü ni tsjacöji o t'izgöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü vi muxcüji o ín tataji; ngue c'ü je ga ne a cjanu Mizhocjimi.

¹⁴ C'e Jña'a c'ü ngue e Jesucristo, o ë jmus'ü cja ne xoñijömmü nza

cjazgöji rí nteji. O mimi a nde nu ja rí cãrãjme. Ró nugöjme c'ü me na zö angueze. Me na zö na ngueje nguetjo c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, ró unnc'öjme ngüenda c'ü me s'iyazügöji, y na cjuana c'o o mama. ¹⁵ E Juan o mama c'o ma cjuana ja ga cja e Jesucristo. O mama na zëzhi:

—Nunu ngueje nu mi xi'ts'igöji nu 'ma ró xi'ts'iji: “Nu c'ü va bëpjazügö ra ot'ü, na ngueje ya exmi bübü 'ma dya be rmi bübügö.”

¹⁶ E Jesucristo me s'iyazüji; dacüji texe c'o ni jyodü ín mü'büji. ¹⁷ Mi jinguã e Moisés o unü c'ü o ley Mizhocjimi c'o ín mbox-atitagöji. Nudya, ya ëjë e Jesucristo. Nguec'ua rgá pãrãgöji me s'iyazüji Mizhocjimi, y na cjuana c'o ya mama. ¹⁸ Dya cjó janda Mizhocjimi. Pero c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi o jitscöji ja ga cja Mizhocjimi. Angueze pãpã o mü'bü Mizhocjimi.

Juan el Bautista habla en favor de Jesucristo

¹⁹ Na nu pa'a, c'o mi menzumü a Jerusalén o ndãjãji c'o ro ma tsjapü t'önü e Juan. O ndãjãji o mböcjimi 'ñe o Levita o zãt'ãji cja e Juan, o dyönüji:

—¿Cjó ngue'tsc'e?

²⁰ E Juan exo xipjiji c'ü na cjuana. O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö e Cristo.

²¹ O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue'tsc'e 'ma? ¿Cjo ngue'tsc'e Elías?

O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö.

Xo o dyönüji:

—¿Cjo ngue'tsc'e c'e profeta c'ü rí te'bejme ra ëjë?, eñeji.

O ndünrú e Juan, o mama:

—Jiyö. Dya nguetscö.

²² O xipjiji c'ua:

—Xitscöjme cjó ngue'tsc'e, ngue c'ua rá xipijime nu c'o o

ndäcäjme. ¿Pje in mamague dya, cjo ngue'tsc'e?

²³ O mama c'ua e Juan:

—In pärägueji ja va mama c'e profeta Isaiás. O mama c'ü ro bübü cja ndajyadü 'na nte c'ü ri mapjü ri xipji yo nte: “Jyëziji c'o 'ñiji c'o na s'o, na ngueje ya ra ëjë c'in Jmugöji”, ro 'ñeñe. Nguetscö c'e nte c'ü o mama c'e profeta, eñe e Juan.

²⁴ Ngue c'o fariseo c'o vi ndäjä o mböcjimi 'ñe o Levita cja e Juan. ²⁵ O dyönüji:

—¿Jenga in jichigue co ndeje yo nte 'ma dya ngue'tsc'e e Cristo, 'ma dya xo ngue'tsc'e e Eliás, ne ri ngue'tsc'e c'e profeta?, mi eñeji.

²⁶ O ndünrü c'ua e Juan, o mama:

—Nutschö rí jichi yo nte cja ndeje. Bübü a nde nu va in cärägueji 'naja nu c'ü dya in pärägueji; ²⁷ ngueje nu va bëpjazügö. Nutschö dya pje pjëtscö. Nuc'ü, me pjëzhi na nojo.

²⁸ Nuyo, je o zädä a Betábara, 'naja jñiñi cja c'ü 'nanguarü c'e ndare c'ü ni chjü Jordán, nu ja je mi jichi yo nte, e Juan.

Jesús, el Cordero de Dios

²⁹ C'ü na yejnu pa'a o jñanda e Juan, ma ëjë e Jesús nu ja mi bübü angueze. O mama c'ua e Juan:

—Jñandaji dya. Va ëjë nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra ndunbü o nzhübü yo cärä cja ne xoñijöümü. Ngueje o Ts'imë Mizhocjimi. ³⁰ Ngueje nu ró xi'ts'iji nu, va bëpjazügö 'naja bëzo c'ü ra zopjü yo nte. Ya exmi bübü, 'ma dya be rmí bübügö. Ngueje nu xenda pjëzhi que na nguetscö. ³¹ Nuzgö dya mi pärägö c'ü pje pjëzhi nu. Rvá ëjëgö rvá jichite cja ndeje ngue c'ua yo menzumü a Israel ra mbäräji angueze.

³² O sido o ñatjo e Juan, o mama:

—Ró janda o Espiritu Mizhocjimi c'ü ma sjöbü a jens'e nza cja 'na mbaro. Je o ë söya a xes'e angueze.

³³ Nuzgö, dya mi pärägö c'ü pje pjëzhi nu. Pero Mizhocjimi, nu c'ü

o juancö ró ë jichi cja ndeje yo nte, ya vi xitsi: “Nu c'ü rí jñanda ra zät'ä in Espiritugö c'ü ra söya a xes'e angueze ngueje c'ü ra ndäjä o Espiritu Mizhocjimi ra bübü cja o mü'büji.” ³⁴ Ró jandagö o ëjë o Espiritu Mizhocjimi co nu e Jesús, nguec'ua rí xi'ts'iji na cjuana, exi ngueje nu o T'i Mizhocjimi nu.

Los primeros discípulos de Jesús

³⁵ C'ü na yejnu pa'a mi bübüttö nu, e Juan co yeje c'o o discípulo. ³⁶ O jñanda e Juan mi cjogü e Jesús. O mama c'ua:

—Pa nu, o Ts'imë Mizhocjimi.

³⁷ O dyärä c'ua yeje c'o o discípulo e Juan. Ya ndünt'üvi c'ua a xütjü e Jesús. ³⁸ O ñezhe c'ua e Jesús. O jñanda mi tjünt'üvi a xütjü. O xipjivi:

—¿Pje in jodüvi?

Anguezevi o mamavi:

—Xöpüte, ¿ja je ngue c'ua in bübü?, o 'ñembevi.

³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Xä'dävi ngue c'ua rí jñandavi ja je rí bübü.

Ya o möji c'ua. Ya o jñandavi nu ja je mi bübü. C'e pa'a c'ü, o nguejmetjoji nu e Jesús, na ngueje ya mi zünü dyëch'a c'ü xörü.

⁴⁰ E Andrés, c'ü nu cjuarma e Simón Pedro mi ngueje 'naja c'o yeje c'o vi dyärä nu c'o o mama e Juan, cja nu o ndünt'üvi a xütjü e Jesús. ⁴¹ E Andrés o chöt'ü e Simón c'ü nu cjuarma. O xipji:

—Ya ró chjëgöjme nu c'ü o ndäjä Mizhocjimi, eñe. Nuc'ü, ngue c'ü xiji Mesías.

⁴² Nuc'ua e Andrés o zidy e Simón o mëvi c'ua ja mi bübü e Jesús. E Jesús o jñanda c'ua. O xipji:

—Ngue'tsc'e e Simón, nu t'its'ü e Jonás. Rguí chjütsc'e e Cefas, eñe.

Ne jña Cefas ne ra mama Pedro.

Jesús llama a Felipe y a Natanael

⁴³ C'ü na yejnu pa'a o ne c'ua e Jesús o ma a Galilea. O chjëvi e Felipe. O xipji:

—Chjünt'ü ín xütjü.

O mëvi c'ua. ⁴⁴ E Felipe mi menzumü a Betsaida, nu ja mi menzumü e Andrés 'ñe e Pedro. ⁴⁵ E Felipe o ma xipji e Natanael:

—E Moisés o dyopjü cja o ley Mizhocjimi c'ü ra ëjë Mesías. Je xo va dyopjü c'o profeta. Ya ró chjëjme dya c'ü. Ngueje e Jesús c'ü menzumü a Nazaret, c'ü o t'i e José.

⁴⁶ E Natanael o xipji e Felipe:

—¿Cjo sö ra bübü a Nazaret c'ü na jo?

O ndünrú c'ua e Felipe:

—Xä'dä rí ñu'u.

⁴⁷ E Jesús o jñanda ma ëjë e Natanael. O mama c'ua:

—Va ë c'ua 'naja yo menzumü a Israel nu na cjuana. Nunu, dya onpüte nu.

⁴⁸ E Natanael o xipji e Jesús:

—¿Ja cja dya, c'ü ya in pãcãgö?

O ndünrú c'ua e Jesús. O xipji:

—'Ma dya be mi zon'c'ü e Felipe, nu 'ma mi bübügue cja ngua c'e higo, ró jantc'a 'ma, y rí pã'tc'ã in mü'bü.

⁴⁹ O ndünrú e Natanael, o xipji:

—Xöpüte, exi ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e, ngue'tsc'e i 'ñe ngue c'ua rí mandazüji rí menzumüji a Israel.

⁵⁰ O ndünrú e Jesús, o xipji:

—In ejmezü dya, na ngueje mi pã'tc'ã in mü'bü 'ma mi bünc'e cja ngua c'e higo. Pero xenda na nojo c'o rí jñanda.

⁵¹ 'Na cjuana rí xi'ts'iji, rí jñandaji ra xogü a jens'e; 'ñe rí jñandaji c'o anxe Mizhocjimi ra möji a jens'e, ra nzhogüji nu ja rá bünc'ö, nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi.

2

Un casamiento en Caná de Galilea

¹ C'ü na jñi nu pa'a o tsjaji 'naja chjüntü a Caná c'ü tsja a Galilea. Je o ma nu c'ü nu mamá e Jesús. ² Xo o zojnüji cja c'e chjüntü e Jesús co c'o

o discípulo. ³ O tjezetjo c'ua c'e vino. C'ü nu mamá e Jesús o xipji:

—Ya ndezeji o vinoji.

⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga in xitsigö a cjanu? Dya be sädä c'e hora 'ma ra 'mãrã cjo nguetscö.

⁵ C'ü nu mamá e Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Rí tsjaji texe c'ü ra xi'ts'iji e Jesús.

⁶ Mi jãrä nu, 'ñanto tras'ãbã c'o mi ngueje ndojo c'o mi xich'iji ndeje. Nu c'e ndeje c'o mi po'o nu, mi ngue para ro xindyë c'o mi menzumü a Israel, c'ua nzi va manda o ley anguesji. C'o tras'ãbã mi süjü ochenta o 'na ciento litro nzi 'naja. ⁷ E Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Nu'ts'ceji, nichiji ndeje yo tras'ãbã.

Cjanu o nichiji c'ua. Nde o jaxcüji na jo c'o tras'ãbã. ⁸ E Jesús o xipji c'ua:

—Dyö'büji dya, chunbüji c'ü manda cja ne chjüntü.

Cjanu o ndunüji c'ua. ⁹ C'ü mi manda, o zö'ö ts'iquë c'ü e ndeje c'ü vi mbëzhi vino. Dya mi pãrã ja je vi tñji. Pero c'o mböxte mi pãrãji na ngueje vi dyö'büji c'e ndeje. O tsja c'ua c'ü mi manda, o ma't'ü c'ua c'ü e t'i'i c'ü cja vi chjüntü. ¹⁰ Cjanu o xipji c'ua:

—'Ma cjaji chjüntü, ot'ü xisp'iji vino c'ü na jo'o. Nuc'ua 'ma ya ra nijmiji, cja rrö xisp'iji c'ü dya nda jo. Nu'tsc'e mi pë's'itjo c'ü xenda na jo vino. Cja na unügue dya.

¹¹ Nujyo, o tsja'a e Jesús a Caná c'ü tsja a Galilea. Nguejyo o mbürü o jizhi c'ü dya nunca mi janda c'o nte. A cjanu o mbãrãji c'ü me na nojo angueze. C'o o discípulo o 'ñejmeji c'ua angueze.

¹² Nu 'ma o nguarü yo, o zöbüji a ma a Capernaum e Jesús 'ñe c'ü nu mamá 'ñe c'o o cjuarma 'ñe c'o o discípulo. Nunu, o mimiji ja nzitjo pa'a. Dya o mezheji.

Jesús purifica el templo

¹³ Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo menzumü a Israel. Nuc'ua o ma a ma a Jerusalén e Jesús. ¹⁴ O chöt'ü c'o mi pö o nzhünü 'ñe o ndénchjürü 'ñe o mbaro cja c'e templo. C'o mi pötü o merio xo nde mi junrü nu c'o. ¹⁵ E Jesús o dyät'ä c'ua 'naja o chirrio. Cjanu o ndas'üji va pjongüji cja c'e templo texeji co c'o o nzhünüji 'ñe c'o o ndénchjürüji. Cjanu o pjö'tp'ü o merio c'o mi pötü o merio. O tunbüji c'o o mexaji. ¹⁶ O xipji c'ua c'o mi pö'ö c'o mbaro:

—Nuyo, pjongüji va yo. Nu'tsc'eji, dya rí tsjapcüji chöjmu nu o ngümü mi Tatagö.

¹⁷ Nuc'ua c'o o discípulo o mbeñeji c'ua c'o ya t'opjü, c'ü mama a cjava: “Na ngueje c'ü me rgá pjörügö in nzungue, me ra nugöji na ü”, eñe va zopjü Mizhocjimi.

¹⁸ Nuc'ua c'o menzumü a Israel, o tsjapüji t'önü e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje rí jítsijme ngue c'ua rá pârâjme pje pjë'ts'igue nguec'ua in cjague nu yo in cjague?

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Yä't'äji nu e templo nu. Na jñi nu pa'a rá bö'bütjo.

²⁰ O mama c'ua c'o menzumü a Israel:

—O mezhe cuarenta y seis cjë'ë va dyät'äji nu. Nu'tsc'e in mama jñipatjo rí bö'bü.

²¹ Pero e Jesús je mi mama e templo c'ü je mi nguetsjë angueze.

²² 'Ma o te'e cja yo añima e Jesús, nuc'ua c'o o discípulo o mbeñeji c'ü vi mama yo. Nuc'ua ya o 'ñejmeji c'ua yo vi t'opjü 'ñe c'e jña'a c'ü vi mama e Jesús.

Jesús conoce a todos

²³ 'Ma mi bübü e Jesús a Jerusalén cja c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, na puncjü nte c'o o 'ñejme c'o mi cja e Jesús. 'Ma o jñandaji c'o mi cja angueze c'o nunca mi jandaji, ya o 'ñejmeji c'ua. ²⁴ Pero e Jesús mi

pârâ c'ü dya ro ndünt'üji o xütjü. Mi pârâ na ngueje mi pätpäji o mü'büji. ²⁵ Dya mi jyodü cjó ro xipji ja ma cja c'o nte. Na ngueje angueze nde mi pârâ nu c'o mi cjijnji.

3

Jesús y Nicodemo

¹ Mi bübü 'naja c'o fariseo c'ü mi chjü Nicodemo. Mi jmu'u cja c'o menzumü a Israel. ² Nuc'ü, o ëjë 'na nu xö mü cja e Jesús. O xipji:

—Xöpüte, rí pârägöjme o juan'c'ü Mizhocjimi rí xöpügue yo nte. Na ngueje 'ma dya ri bübügue co Mizhocjimi, dya ro sö ri tsjague 'ma, nuyo in jizhigue yo nunca mi jandajme.

³ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'i. Nu c'ü dya ra jmus'ü na yeje, dya ra sö ra nu'u c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e.

⁴ O xipji c'ua e Nicodemo:

—¿Ja rgá sö ra jmus'ü 'naja nte 'ma ya zöya? ¿Cjo ra sö ra cjogü cja o pjeme nu nana ra jmus'ü na yeje?

⁵ O ndünrü e Jesús:

—Rí xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'ü dya ra jmus'ü cja ndeje 'ñe cja o Espíritu Mizhocjimi, dya ra sö ra nu c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e. ⁶ Yo nte'e unüji o ts'ingue c'o nu t'iji, nguec'ua xo ga nte c'o t'i. Je xo ga cjatjonu 'ma cjó c'o ra 'ñejme, Mizhocjimi unü c'ü o Espíritu ngue c'ua c'e nte ra tsjapü o t'i 'ma Mizhocjimi. ⁷ Dya me rí tsjijnji c'ü ró xi'ts'i, ni jyodü ra jmuxc'ü na yeje. ⁸ E ndajma ja nde vü'ü. In ärä vü'ü. Pero dya in pârâ ja je ni 'ñeje, ne ja je ni ma'a, na ngueje dya sö rí jñandgue. Je xo ga cjatjonu, dya sö rí jñandgue Mizhocjimi 'ma unü o Espíritu 'na nte ga tsjapü o t'i.

⁹ O ndünrü c'ua e Nicodemo, o xipji:

—Nuyo, ¿ja rga sö ra ts'a'a yo?

¹⁰ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e in xöpüte cja yo in menzumüji a Israel. ¿Cjo dya in pārã yo rrã xi'ts'i? ¹¹ Nuzgö rrã xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'o rí pārãgöjme rí xi'tsc'öjme. Nu c'o ró nujme rí mamajme na cjuana. Pero dya in ejmeji c'o rí xi'tsc'öjme. ¹² Nu 'ma rí xi'ts'iji c'o tsjaja cja ne xoñijömmü, dya in ejmeji. ¿Ja rgui 'ñejmeji 'ma rá xi'ts'iji c'o tsjaja a jens'e?

¹³ 'Dya cjó nguins'i a jens'e ngue c'ua ra mbãrã ja ga cja Mizhocjimi. Pero bübü c'ü pārã. Nutscö rvã ëjê a jens'e cja Mizhocjimi nu ja exmi bübügö, nguetscö rí pārãgö. ¹⁴ 'Ma ma ëjê c'o c'ijmi ma ë saji c'o in mboxtitagöji cja c'e ndajyadü, e Moisés o dyät'ã 'na c'ijmi de bronze, cjanu o ndün't'ü cja 'na za'a c'ü ma jens'e. Nguec'ua 'ma mi janda c'o nte, dya mi tñji c'o vi za o c'ijmi. Xo rga cjatjonu, xo ni jyodü ra ndüntcüji cja ngronsi, nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi. ¹⁵ Nguec'ua texe c'o ra 'ñench'ezügö cja o mü'bü nde ra bübütjoji, dya ra ndüji, eñe e Jesús.

El amor de Dios para el mundo

¹⁶ Mizhocjimi me s'iya texe yo cãrã cja ne xoñijömmü. Nguec'ua va nzhö c'ü nu T'i c'ü 'natjo para o ndü va ngötcü in nzhübüji; nguec'ua texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü angueze, dya ra ndüji, ra bübütjoji. ¹⁷ C'ü vi ndãjä Mizhocjimi c'ü nu T'i'i cja ne xoñijömmü, dya ngue c'ü ra tsjapü ra ngöt'ü o nzhübü yo cãrã cja ne xoñijömmü. O ndãjä ngue c'ua o ngö'tp'ü c'o nzhübü c'o tñji. A cjanu, nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra bübütjoji.

¹⁸ Nu c'ü ejme c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufrido. C'ü dya ejme, o mama Mizhocjimi c'ü ra tsjapü ra ma sufrido. Na ngueje o ndãjä c'ü 'natjo o T'i, pero dya ne c'e nte ra 'ñejme. ¹⁹ E jya's'ü o ëjê cja ne xoñijömmü. Pero yo nte

mi neji bëxömmü. Dya neji e jya's'ü na ngueje na s'o cjaji. Nguec'ua ra ma ngöt'üji o nzhübüji. ²⁰ Texe c'o cja na s'o me ünmbüji e jya's'ü. Dya xo ne ra säjäji cja e jya's'ü na ngueje 'ma ro säjäji cja e jya's'ü ro tjandbaji 'ma c'o na s'o c'o cjaji. ²¹ Nu c'o cja na cjuana, va ëji cja e jya's'ü ngue c'ua ra tjandbaji c'ü vi tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Juan el Bautista vuelve a hablar de Jesús

²² 'Ma o nguarü yo, o ma c'ua e Jesús co nu c'o o discípulo a ma Judea. O nguejme nu co anguesji. Mi jichite nu. ²³ E Juan xo mi jichite a Enón bëxtjo a Salim. Mi jichite nu, na ngueje mi po na puncjü ndeje nu. O ëjê c'o nte'e ma ë ji'iji. ²⁴ Dya be mi cjot'ü cja pjörü 'ma, e Juan.

²⁵ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o zöji jña 'naja bëzo c'ü mi menzumü a Judea. O zöji jña c'ua ja ga cja c'ü mi jichite e Jesús, 'ñe c'ü mi jichite e Juan. ²⁶ O möji cja e Juan. O xipjiji:

—Xöpüte, c'e bëzo, nu c'ü mi bübüguevi mbes'e a manu cja c'e ndare a Jordán, nu c'ü i xitsijme cjó ngueje, ya jichi yo nte. Nudya nde pöji texeji nu ja bübü angueze.

²⁷ O ndünrú e Juan, o mama:

—Na jo c'ü. Na ngueje Mizhocjimi o unü c'e bëpji nguec'ua ga tsja c'ua. ²⁸ Nu'tsc'ëji in pārãtsjëji ró mamagö, “Dya nguetscö e Cristo. O dácjätjogö ró ot'ü ró xipji yo nte c'ü va ëjê e Cristo. Cja rron 'ñeje angueze.” ²⁹ Rá xi'ts'iji 'na jña. 'Ma cjaji chjüntü, ngue c'ü jovi c'e t'i c'ü ra 'ñe'chp'e a dyë c'e xunt'i. Pero c'ü jovi c'e t'i me mäjä ga dyärã ña'a c'e t'i ga zopjü c'e xunt'i. Je xo ga cjazgö nu, me rí mäcjö na ngueje ya ngue e Jesús c'ü ya zopjü dya yo nte. ³⁰ Na ngueje xenda ra mbëzhi na nojo angueze. Dya cja pje ra mbëtscö.

El que viene de arriba

³¹ 'Nu c'ü vi 'ñeje a jens'e ngue c'ü manda texe. Nutscö je ró tegö cja ne xoñijömmü rí mama c'o ts-
 aja cja ne xoñijömmü. Nu c'ü exmi
 bübü a jens'e ngue c'ü manda texe.
³² Nuc'ü, mama c'o o jñanda a jens'e
 'ñe c'o o dyärä. Pero dya cjó ejme
 c'o mama. ³³ Nu c'ü ejme c'o mama,
 ya o jñunt'ü o mü'bü c'ü na cjuana
 c'ü mama Mizhocjimi. ³⁴ Na ngueje
 nu c'ü o ndájä Mizhocjimi, mama o
 jña Mizhocjimi. Mizhocjimi o unü
 o Espíritu ra ña o jña. Dya enmbitjo
 ga unü o Espíritu. ³⁵ Mizhocjimi
 me s'iya c'ü nu T'i'i. O nzhötü
 texe cja o dyé'ë. ³⁶ Nu c'ü ench'e
 o mü'bü e Jesucristo c'ü nu T'i
 Mizhocjimi, ra bübü'tjo, dya ra ndü.
 Nu c'ü dya ench'e o mü'bü c'ü nu T'i
 Mizhocjimi, ra ndü'ü, dya ra bübü.
 Mizhocjimi ünmbü c'ü.

4

Jesús y la mujer de Samaria

¹ C'o nte ya mi pjürü mi nädäji e
 Jesús mi mamaji:

—E Jesús xenda na puncjü o nte
 c'o xöpü que na ngue c'o mi xöpü e
 Juan. Y xenda na puncjü o nte c'o
 jichi co ndeje, mi eñeji.

² Bueno, dya mi ngue e Jesús
 c'ü mi jichi c'o nte, mi ngue c'o o
 discípulo. O üdü c'ua c'o fariseo
 va dyäräji c'ü mi mama c'o nte.
³ Nguec'ua 'ma o mbärä a cjanu e
 Jesús, o mbedye c'ua a Judea co c'o
 o discípulo, o möji na yeje a Galilea.

⁴ Mi jyodü ro cjogü a Samaria
 ngue c'ua ro zät'ä a Galilea. ⁵ O
 zät'äji c'ua cja 'na ndajñiñi c'ü mi
 tsja a Samaria c'ü mi chjü Sicar. O
 juajma e Jacob bëxtjo mi tizhi cja
 c'e jñiñi. Nu c'e juajma vi zopcü c'ü
 nu t'i c'ü mi chjü José. ⁶ Mi bübü'tjo
 nu o pozo e Jacob. E Jesús ya me vi
 mbo o cuë ma nzhodü cja 'ñiji. O
 mimi a jmi cja c'e pozo. Ya mi zünü
 'ñanto c'ü nzhä 'ma o zät'äji. ⁷ O ëjë
 c'ua 'naja ndixü c'ü mi menzumü a

Samaria. O ë ngüs'ü ndeje. Nuc'ua
 e Jesús o xipji:

—Dyacü ts'iquë ndeje, rá si'i, eñe.

⁸ C'o o discípulo e Jesús vi möji cja
 c'e ndajñiñi. O ma ndömmüji c'ü ro
 ziji e Jesús. ⁹ O mama c'ua c'ü e
 ndixü a Samaria, o xipji e Jesús:

—Maco in menzumü a Israel.
 ¿Jenga in ötcügö ndeje c'ü rí sigue?
 Nutscö rí ndixü y rí menzumü a
 Samaria, eñe.

C'o menzumü a Israel, dya ñuji
 c'o menzumü a Samaria. ¹⁰ O
 ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma ri pärägue c'ü unü
 Mizhocjimi 'ñe cjó je nguetscö
 c'ü xi'ts'i, “Dyacü ts'iquë ndeje rá
 si”, nu'tsc'e ri dyötcü, nuc'ua ro
 da'c'ügö ndeje c'ü sido rí bübü'tjo,
 eñe e Jesús.

¹¹ O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e sê'ë, ojtjo pje rgui
 tsjüs'ügue. Me na jê'ë ne pozo. ¿Ja je
 ngue c'ua peje c'e ndeje c'ü sido rá
 bübü'tjo? ¹² Ne pozo nu, o dyacöjme
 e Jacob c'ü mi mboxtagöjme.
 Nuc'ü, mi si'i ne ndeje. Xo 'ñe c'o
 o t'i, 'ñe c'o o animaleji. Nu'tsc'e,
 ¿cjo xenda pjë'tsc'e na nojo que na
 ngueje e Jacob? A poco rí dyacö
 ndeje c'ü xenda na jo, eñe c'e ndixü.

¹³ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—C'ü ra zi ne ndeje nu, ra türetjo.

¹⁴ Nu c'ü ra zi c'e ndeje c'ü rá unügö,
 dya cja ra ndüre. C'e ndeje c'ü
 rá unügö, ra bübü cja o mü'bü; ra
 chjëntjovi nza cja ndeje c'ü peje cja
 mëjë, nguec'ua sido ra bübü'tjo c'e
 nte, eñe e Jesús.

¹⁵ O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e, sê, dyacö c'e ndeje c'ü.
 Ngue c'ua dya cja rá türe. Ngue c'ua
 dya cja xo rá ë cjüs'ü a 'ñecjua.

¹⁶ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Ma zojnü nin xíra. Nuc'ua rí
 'ñejevi a 'ñecjua.

¹⁷ O ndünrü c'e ndixü:

—Dya rí 'ñecjö ín xíra.

O xipji c'ua e Jesús:

—I mamague c'ü na cjuana, dya
 in 'ñecje nin xíra. ¹⁸ Na ngueje ya

mi 'ñeje tsi'ch'a nin xīra. Nu c'ü in 'ñeje dya, dya ngueje nin xīra. I mamague na cjuana yo.

¹⁹ O ndünrū c'ua c'e ndixū, o mama:

—Nutscö, sē, rgá cjiñgö ngue'tsc'e 'na profeta. ²⁰ Nu c'o in mboxtitajme o ma't'üji Cjimi cja ne t'eje nu. Nu'tsc'eji in menzumügueji a Israel in mamagueji ngueje a Jerusalén nu ja je rá ma't'üji Cjimi, eñe c'e ndixū.

²¹ O ndünrū e Jesús, o xipji:

—Dyätcägö yo rá xi'ts'i. Ra zädä yo pa'a nu 'ma dya cja rguí jyodü rí möji cja ne t'eje; dya cja xo rguí jyodü rí möji a Jerusalén ngue c'ua rí ma't'üji in Tataji Mizhocjimi. ²² Nu'tsc'eji in ma't'ügueji Cjimi, pero dya in pārāji ja ga cja c'ü. Nutscöjme rí ma't'ügöjme Cjimi, pero rí pārājme ja ga cja c'ü. Na ngueje nu c'ü ra jopcü o mü'bü yo nte, je vi 'ñeje cja yo menzumü a Israel. ²³ Ya säjä yo pa, c'ü ni jyodü yo nte ra mbārāji c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ra ma't'üji co texe o mü'büji. 'Ma ra tsjaji a cjanu, na cjuana rgá ma't'üji 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi ne'e cjó c'o ra ma't'ü a cjanu. ²⁴ Mizhocjimi ngueje Espiritu, dya sö rá jandaji. Nguec'ua c'o ra ma't'ü Mizhocjimi ni jyodü ra mbārāji a cjanu, c'ü dya ngue 'na ts'ita c'ü sö ra jñandaji. Pero ra ma't'üji Mizhocjimi co texe o mü'büji, eñe e Jesús.

²⁵ O ndünrū c'ua c'e ndixū:

—Rí pārägö ra ëjē e Mesías; 'ma ra ëjē c'ü, na nda xitsiji texe ja cja, eñe c'e ndixū.

C'e jña Mesías ne ra mama: “Ngue Cristo c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.”

²⁶ O ndünrū c'ua e Jesús:

—Nguetscö e Cristo; rí ñagövi.

²⁷ Nuc'ua o säjä c'o o discípulo. Me mi cjiññiji c'ua, jenga mi ñavi 'na ndixū. Pero dya cjó xipji:

—¿Jenga in ñavi ne ndixū? ¿Pje in önü nu?, ro 'ñeñeji.

²⁸ Nuc'ua c'e ndixū o zogütjo c'ü nu xäjñä. O ma c'ua cja c'e ndajñiñi. O ma xipji c'o nte:

²⁹ —Xä'däji dya. Mö rá ma nuji 'naja bëzo c'ü o xitsi texe c'o ró cjägö. 'Na ri ngueje e Cristo c'ü.

³⁰ Nuc'ua o mbedyeji cja c'e ndajñiñi. O möji nu ja je mi bübü e Jesús. ³¹ 'Ma ndänt'ä ma ñaji c'e ndixū c'o nte, nuc'ua c'o o discípulo ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, xöpüte; ni jyodü rí sigue xëdyi.

Pero dya o zi'i. ³² E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nuzgö rí pē's'igö c'ü rá si'i; nu'tsc'eji dya in pārāgueji.

³³ Nuc'ua c'o discípulo mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue c'ü ro tuncpü c'ü ra zi'i nu?

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—C'e jñöñü c'ü ni zëzhi in mü'bü, ngue c'ü rí cjägö c'ü ne'e nu c'ü o ndäcjägö, y rá cjuatpügö texe c'ü ne angueze. ³⁵ ¿Cjo dya in mamagueji xe bëzhi nziyo zana cja ra zädä dagrëxü? Pero rí xi'tsc'öji, jñanchjāji dya, yo nte yo va ëjē ra dyārāji yo in jñagö, chjëntjoji nza cja o ndëxü c'o ya na jo ra dagü. ³⁶ Nu c'ü tagü jo mājä c'ü; na ngueje bübü c'o ra 'ñejmezü. Sido ra bübütjoji; dya ra ndüji. Nguec'ua c'ü tagü 'ñe c'ü podü 'natjo c'ua ra mājavi. ³⁷ Na ngueje na cjuana c'ü je mama a cjava: “Naja ngue c'ü podü. C'ü 'naja ngue c'ü tagü.” ³⁸ Ró täc'ägöji rí chagüji nu ja dya i pëpji. Nandyo c'o o pëpji. Nu'tsc'eji in tagüji c'o o mbodü anguezeji.

³⁹ Na puncjü c'o mi menzumü cja c'e ndajñiñi c'ü mi tsja a Samaria o 'ñejmeji e Jesús na ngueje c'o vi mama c'e ndixū. Vi mama c'e ndixū: “O xitsi texe c'o ró cjägö”, eñe. ⁴⁰ 'Ma o säjä c'o mi menzumü a Samaria nu ja mi bübü e Jesús, c'o nte mi süjmüji ja nzi pa e Jesús. Nguec'ua va nguejme c'ua yepa nu.

⁴¹ Xenda na puncjü c'o o 'ñejme c'ua na ngueje c'o mi mama e Jesús.
⁴² O mama c'ua c'o nte, o xipjiji c'e ndixü:

—Ya rí pãrãjme na cjuana ne bëzo nu, ngueje nu o ëjẽ ra 'ñeme libre yo cãrã cja ne xoñijõmü, ngueje e Cristo. Rí ejmegõjme na ngueje c'o i xitscõjme; y ya xo ró ãrãtsjẽjme c'o mama angueze.

Jesús sana al hijo de un empleado del gobierno

⁴³ 'Ma ya vi mezhe yepa nu, cjanu o mbedye c'ua nu. Cjanu o ma a Galilea. ⁴⁴ Na ngueje ya vi mama e Jesús: “Dya respetaoji 'na profeta cja o jñiñitsjẽjẽ.” ⁴⁵ 'Ma o zãt'ã a Galilea e Jesús, c'o mi cãrã nu, me co mãjä va jñandaji. Na ngueje xo vi mõji cja c'e mbaxua a Jerusalén c'ü ni chjü Pascua, vi jñandaji texe c'o vi tsja nu e Jesús.

⁴⁶ O yepe o ma c'ua e Jesús a Caná c'ü tsja a Galilea. Nujnu, nguejnu vi tsjapü c'ü e ndeje o mbẽzhi vino. Nujnu, mi bübü nu, 'naja c'ü mi jmu'u. Nu c'ü nu t'i'i mi sõ'dyẽ. Je mi bübü a Capernaum. ⁴⁷ Nu c'e jmu o dyãrã je vi mbedye a Judea e Jesús; ya vi zãt'ã a Caná c'ü je tsja a Galilea. O ma c'ua nu ja je mi bübü e Jesús. O ma dyõtü na puncjü ro zõbü a Capernaum, ro ma jopcü c'ü nu t'i'i na ngueje ya ma tũ'ü.

⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Maco rí xi'tsc'õji cjó je nguetscõ, pero *in* ne rí jñandgueji c'ü rá cjadõ c'ü me rrã nojo c'ü rí mangueji: “Nunca rí jandgõji a cjanu”, rí 'ñeñeji. 'Ma jiyõ, dya rí 'ñejmezjü.

⁴⁹ C'e jmu o xipji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañmü, na jo ya rí sjõbü, ngue c'ua xe rí sürü rí jocü *in* ch'i. Ya va tũ'ü.

⁵⁰ O mama c'ua e Jesús:

—Mague dya. Nu c'ü *in* ch'i'i, dya ra ndü'ü c'ü. Ra bübütjo.

Nuc'ua c'e bëzo o 'ñejme c'o jña c'o o xipji e Jesús. O ma c'ua. ⁵¹ 'Ma ya

ma sjõbü angueze, o mbedye c'ua c'o o mbẽpji. O ma ndünrjü. O xipjiji:

—Nu c'ü *in* ch'i'i bübütjo c'ü.

⁵² Nuc'ua c'ü nu tata c'e t'i o tsja t'õnü ja hora o mbürü o jogü. O xipjiji c'ua:

—A ndã'ã 'ma o zünü siete, o c'ueñe c'e pa'a.

⁵³ Nuc'ua c'e tata ya o mbãrã mi ngueje c'e hora c'ü vi xipji e Jesús: “*In* ch'i'i ra bübütjo.” Nuc'ua c'ü o tata c'e t'i o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo cja na 'ñe texe c'o mi cãrã o gumü.

⁵⁴ 'Ma o mbedye e Jesús a Judea o ma a Galilea o jocü c'e t'i'i, ngue c'ü na yeje c'ü o jizhi e Jesús c'o nunca mi janda c'o nte.

5

Jesús sana al paralítico de Betesda

¹ Nuc'ua 'na nu pa mi cja o mbaxua c'o menzumü a Israel. O ma c'ua a Jerusalén e Jesús. ² Cja c'e ngoxtji a Jerusalén nu ja mi cjocjü o ndënchjürü, nujnu, bëxtjo mi bübü 'na t'ore. Cja c'e jña hebreo ni chjü Betesda c'ü e t'ore. Mi jãrã tsi'ch'a o porta nu. ³ Nunu mi orü nu, na puncjü c'o mi sõ'dyẽ. Mi cãrã c'o mi ndëzhõ, 'ñe c'o mi me'dye, 'ñe c'o dya mi sõ ro ñõmü. Mi te'beji ro pjõ's'ü c'e ndeje. ⁴ Na ngueje mi bübü 'ma mi dat'ü 'naja o anxe Mizhocjimi nu ja je mi po c'e ndeje. Me mi ñus'ü c'e ndeje. C'ü ot'ü mi dat'ü cja c'e ndeje 'ma ya ra nguarü ra ñus'ü, mi jogü c'o pje nde ma ngueme c'o mi sõ'õ. ⁵ Mi bübü nu, 'naja bëzo c'ü ya mi pa'a treinta y ocho cjẽ'ẽ c'ü mi sõ'dyẽ. ⁶ 'Ma o jñanda e Jesús mi orü c'e bëzo, o mbãrã ya vi mezhe mi sõ'dyẽ. Nuc'ua e Jesús o dyõnü c'ua:

—¿Cjo *in* ne ra jots'ü?

⁷ O ndünrü c'ü mi sõ'dyẽ:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañmü, nuzgõ, ojtjo cjó ra ngõcügõ cja ne t'ore 'ma

pjõ's'ü ne ndeje. 'Ma cja rí negõ rá dat'ü, ya ni ot'ü ni dat'ü 'naja.

⁸ O ndünrö c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e ñanga dya, xos'ü c'ü in pjĩzhĩ, nzhodü dya.

⁹ Nuc'ua exo jogü c'ua c'e bëzo. Ya o nduns'ü c'ua c'ü mi pjĩzhĩ. Nuc'ua ya o nzhodü c'ua c'e bëzo. Nu pa c'ü o nzhodü c'e bëzo ngue c'e sjüpa 'ma mi söyaji. ¹⁰ Nguec'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji c'ü vi jogü:

—Ngue nu pa dya nu rí söyaji. Mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, dya pje ra sö rí chunü nu in pjĩzhĩ nu pa dya.

¹¹ O ndünrö c'ua c'e bëzo:

—Nguejetsjé c'ü o jocüzü c'ü o xitsitsjéjé: “Xos'ü nu in pjĩzhĩ, rí nzhodü dya.”

¹² O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue c'e bëzo c'ü o xi'ts'i: “Rí xos'ü nu in pjĩzhĩ rí nzhodü?”

¹³ C'ü ya vi jogü, dya mi päã cjó ngue c'ü vi jocü. Na ngueje e Jesús vi xögü vi cjogü cja c'o nte c'o ma puncjü. ¹⁴ Nu c'e ndajme c'ua, e Jesús o chõt'ü c'e bëzo a mbo cja c'e templo. O xipji:

—Jñanda dya, xã. Ya o jots'ü dya. Dya cja rí tsja dya c'o na s'o. 'Na pje ne ra ts'a'c'ü c'ü xenda rí sufrido.

¹⁵ O ma c'ua c'e bëzo. O ma xipji c'o mi pjëzhi cja c'o nte a Israel:

—Ngueje e Jesús c'ü o tsjacö o jozü.

¹⁶ Nguec'ua c'o nte a Israel me mi nuji na ü e Jesús. Mi jodüji ro mbõ't'üji na ngueje mi cja'a yo, c'e sjüpa 'ma mi söyaji. ¹⁷ Pero o mama e Jesús:

—Mi Tatagö c'ü bübü a jens'e pëpjitjo; 'ñetscö xo rí pëpjitjogö, eñe e Jesús.

¹⁸ Nuc'ua c'o mi pjëzhi cja c'o nte a Israel xenda mi jodüji c'ua ro mbõ't'üji. Na ngueje e Jesús dya mi süpü c'e pa'a c'ü söyaji; xo mi mama: “Mizhocjimi nguejmi

Tatagö.” A cjanu mi cjäpü ra mbãrãji c'ü Mizhocjimi angueze.

La autoridad del Hijo de Dios

¹⁹ Nuc'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Nuzgö exi ngue o T'izgö Mizhocjimi. Nguec'ua nunca rí cjägö c'ü rí netsjögö. C'ü rí cja'a, nguextjo c'ü rí janda cja'a Mizhocjimi c'ü mi Tata. Na ngueje c'o cja'a mi Tata xo rí cjägö yo, na ngue o T'izü Mizhocjimi. ²⁰ Mi Tata me s'iyazü. Nguezgö o T'izü angueze. Mi Tata jitsi texe c'o cja'a angueze. Xe ra jitsi c'o xenda na nojo bëpji que na ngueje yo, c'o rá cjägö. Nguec'ua me rí tsjijñigueji. ²¹ Mi Tata xos'ü c'o ya ni ndü'ü. Unüji c'ü ra bübütjoji. Nuzgö o T'izü Mizhocjimi, xo ga cjatjözögö. Rá unütjo ra bübüji, nu c'o rí ne rá unütjo. ²² Mi Tata dya cjó ra jñünpü ngüenda. Ya o dyacügö mi Tata rá jñnpü ngüenda texe yo nte. ²³ Nguec'ua, ra respetaozgöji c'ua ja nzi ga respetaoji mi Tata. Nu c'ü dya neze, dya xo ne mi Tata c'ü o ndäcjä.

²⁴ Yo nte, chjëntjui c'ü ya ni ndüji, na ngueje tñji o nzhübüji. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, nu c'ü ra dyätcä in jñagö, 'ñe ra 'ñejme nu c'ü o ndäcjä, exta bübütjo. Nguec'ua dya rá jñnpü ngüenda ra ma sufrido. ²⁵ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, yo nte yo ya ni ndü, ya ngue ra zädä y ya zädä dya, c'ü ra dyärãji in jña'a, nutscö o T'izü Mizhocjimi. Nu c'o ra dyätcägö, rá unüji c'ü ra bübütjoji. ²⁶ Na ngue c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi je xo ga cjazgönu, nutscö o T'izü. Exo rí bübütjogö. ²⁷ Mizhocjimi xo o dyacü rá jñnpü ngüenda yo nte. Na ngueje rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ²⁸ Dya cja rí tsjijñiji: “Pero, ¿ja rgä sö ne bëzo ra tsja yo?”, in mangueji a mbo in mün'c'ejí. Na ngueje ra ts'a c'o xe rrã nojo, ra ëjë nu pa'a 'ma ra dyätcä in jñagö texe c'o ya ndü. ²⁹ Texeji ra mbes'ejí

c'ua ja t'ögüji. Nu c'o o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra ch'unüji c'ü sido ra bübütjoji. Nu c'o dya o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra jñünpüji ngüenda; ra sufridoji, dya ra nguarü.

Pruebas de la autoridad de Jesús

³⁰ Xe ma ña'a e Jesús. O mama:

—Nunca rí c'agö c'ü rí netsjögö. Nu c'ü xitsi ín Tatagö a jens'e ngue c'ü rí c'agö c'ü. Rí jünpügö ngüenda texe yo cārā cja ne xoñijōmü. Na jo c'ua nzi rga c'agö rá jünpüji ngüenda, na ngueje dya rí jodügö rá cja c'ü rí netsjē. Nuzgö rí c'agö c'ü ne'e mi Tatagö c'ü o ndäcjä. Nguex-tjo c'o rí c'agö c'o. ³¹ 'Ma ri nguex-tjozgö ri mama c'ü exi ngue o T'izgö Mizhocjimi, ro sō ri mangueji 'ma, c'ü dya cjuana. ³² Pero rí xi'ts'iji, bübü ne 'naja c'ü mama pje pjētscö. Rí pārāgö c'ü na cjuana c'ü mama angueze. ³³ Nu'tsc'eji i chājāgueji o mböc'jimi 'ñe o levita o ma tsjapüji t'önü e Juan pje pjētscö. Angueze o xipijji c'ü na cjuana. ³⁴ Zö na cjuana c'ü o mama e Juan, dya nda ni muvi na ngueje nguetjo bēzo. Pero rí mbeñc'eji c'o jña c'o o mama e Juan. Ngue c'ua ra sō rí 'ñejmezüji, rá jocuts'ü in mü'büji. ³⁵ 'Na sivi ũ's'üji cja 'ñiji. Je xo ma cjatjonu e Juan, mi j'i'tsc'eji o 'ñiji Mizhocjimi. Nu'tsc'eji i mājāji ja nzi pa co c'o vi xi'ts'iji. ³⁶ E Juan o mama pje pjētsigö; pero bübü c'o xenda ni 'ñetse pje pjētsigö. Ngue c'o rí c'agö c'o o dyacü mi Tatagö a jens'e. Rá cjuatügö texe nu c'o o dyacü rá c'agö. Nuc'o, ngue c'ü ni 'mārā c'o, c'ü na cjuana o ndäcjä mi Tata. ³⁷ A cjanu, mi Tata c'ü o ndäcjägö mama na cjuana pje pjētsigö, zö nunca in ätpäji o jña'a 'ñe dya xo xogü in chöji ngue c'ua rí pārāgueji ja ga cja c'ü. ³⁸ Dya xo in ench'e in mü'büji o jña Mizhocjimi, na ngueje dya in ejmezügöji nutscö o ndäcjä mi Tata. ³⁹ In xörüji na jo cja o jña Mizhocjimi, na ngueje in cjinc-jeji 'ma rí xörügueji ra ch'a'c'üji c'ü

rí bübütjoji. Nguetsjē yo jña'a yo je mama pje pjētsigö. Nguetscö rí unügö c'ü rí bübütjoji. ⁴⁰ Pero dya pje in neji rí 'ñejmezüji. 'Ma rí 'ñejmezüji ro da'c'eji 'ma c'ü ri bübütjogueji.

⁴¹ 'Nuzgö dya pje rí jodütsjögö c'ü ra mama yo nte na nozgö. ⁴² Pero nutscö rí päjtc'ägöji cja in mü'büji. Rí pārāgö c'ü dya pje in s'iyaji Mizhocjimi. ⁴³ Mi Tata a jens'e o ndäcjä ró ēcjö ngue c'ua rá c'agö c'ü ne angueze. Pero nu'tsc'eji, dya pje in säcjägöji. 'Ma c'jō c'o ra ē mama c'ü pjēzhi na nojo, nuc'ü, ngue c'ü rí säjäji c'ü. ⁴⁴ ¿Ja rgá sō rí 'ñejmezüji? Dya sō. Na ngueje me in unüji ngüenda c'ü mama yo nin minteji na jotsc'eji. Dya in ne rí unüji ngüenda o jña Mizhocjimi c'ü xi'tsc'eji c'jō je ngue c'ü exna cjuana na jo'o. ⁴⁵ Dya rí tsjijñigueji c'ü rá cō'c'öji a jmi ín Tatagö a jens'e. Bübü c'ü na cō'c'eji. Ngueje o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. In cjijñigueji c'ü me na jotsc'eji na ngueje in tjēji c'e ley, pero je ngue c'ü ni 'ñetse c'ü na s'o in c'ajji. ⁴⁶ Nu 'ma ri 'ñejmegueji yo o dyopjü e Moisés, xo ri 'ñejmezügöji; na ngueje e Moisés o dyopjü cja o jña Mizhocjimi c'ua ja ga c'jagö. ⁴⁷ 'Ma dya in ejmeji yo o dyopjü e Moisés, ¿ja rguí 'ñejmezügöji c'ü rí mangö?

6

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹ 'Ma ya o nguarü yo, o ma e Jesús nu 'nanguarü c'e zapjü a Galilea c'ü xo ni chjü Tiberias. ² Me mi pöji na puncjü o nte'e. Na ngueje mi nuji c'o mi jizhi 'ma mi jocü c'o mi sō'dyē. ³ O ma e Jesús cja 'na t'eje. O mimi nu co nu c'o o discípulo. ⁴ Ya mi ngue ro zädätjo c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo nte a Israel. ⁵ O jñe'ch'e c'ua e Jesús, o jñanda me ma puncjü o nte c'o ma

ějě nu ja mi bübü angueze. O dyönü c'ua e Felipe:

—¿Ja je rá tōmüji c'ü ra zi'i yo?

⁶ Mi mama yo, na ngueje ma sō e Felipe, mi cja e Jesús. E Jesús ya mi pārã c'ü ro tsja'a. ⁷ Nuc'ua o ndünrū e Felipe:

—Yeje ciento mbëxo tjomëch'i, dya ra zōji, zō rá xēnji nde ri nde'ejī.

⁸ Nuc'ua o ña c'ua 'naja c'o o discípulo c'ü mi ngueje e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón Pedro, o xipji e Jesús:

⁹ —Bübü va 'naja t'i, nu jün tsi'ch'a tjomëch'i ndëxü, cja na yeje jmō'ō. Pero, ¿ja ra zō texeji? Na puncjüji.

¹⁰ Nuc'ua o mama e Jesús, o xipji c'o o discípulo:

—Nudya, xipjiji ra mimi dya, yo nte'e.

Mi cja na puncjü o pjindyō nu ja mi cārãji. O mimiji c'ua. Po mi tsi'ch'a mil o bëzo. ¹¹ Nuc'ua o jñü c'o tjomëch'i e Jesús. Cjanu o unü 'na pōjō Mizhocjimi. Nuc'ua, cjanu o unü c'ua c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'o ya vi mimi. Ya nde unüji c'ua c'o jmō'ō. O zi'iji. O ziji texe c'o mi neji. ¹² O nijmiji na jo. O xipji c'ua e Jesús c'o o discípulo:

—Tsis'iji yo ya mboncjü, yo nde ndetjo, ngue c'ua dya pje ra nguejme.

¹³ O jmutüji c'ua c'o nde mi ndetjo. O nizhi doce cānista nu c'o tsi'ch'a tjomëch'i ndëxü. Nuc'o, ngue c'o o mboncjü c'o vi ziji. ¹⁴ Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji c'o vi tsja'a e Jesús mi mamaji:

—Na cjuana ngueje ne profeta nu ro ějě cja ne xoñijōmü.

¹⁵ O mbārã e Jesús mi neji ro zidy-iji ngue c'ua ro tsjapüji a fuerza ro manda. Nguec'ua va xōgü e Jesús o matsjē na yeje cja 'na t'eje.

Jesús camina sobre el agua

¹⁶ Nuc'ua 'ma ya o nzhã'a, ya o zōbü c'ua c'o o discípulo, o zāt'aji cja c'e zapjü. ¹⁷ Cjanu o dat'üji cja

'naja bü'ü. Je mi möji nu 'nanguarü c'e ndeje a ma Capernaum. Ya vi xōmütjo. E Jesús dya be ma sājã nu ja mi bübü anguesji. ¹⁸ Me mi pjō's'ü c'e ndeje na ngueje mi vü na zēzhi e ndajma. ¹⁹ 'Ma ya vi möji tsi'ch'a o 'ñanto kilometro o jñandaji e Jesús c'ü mi nzhodü xes'e e ndeje. Ya mi ngue ro zāt'ã cja c'e bü'ü. Me co züji c'ua. ²⁰ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Nguetscō e Jesús. Dya rí sūgueji.

²¹ Nuc'ua anguesji o mājãji. O xipjiji c'ua e Jesús ro dat'ü cja c'e bü'ü. Exo zāt'ã c'ua c'e bü'ü cja c'e jñiñi nu ja je mi möji.

La gente busca a Jesús

²²⁻²⁴ Mi cārã c'o nte c'o vi nguejme 'nanguarü c'e trazapjü nu ja vi unü 'na pōjō Mizhocjimi e Jesús cjanu unüji o tjomëch'i c'o o ziji. Anguezeji vi unüji ngüenda c'ü mi 'natjo bü'ü c'ü mi jārã c'e xōmü. Y 'ma vi dat'ü c'o discípulo cja c'e bü'ü, dya dat'ü e Jesús co anguezeji, nguec'ua c'o discípulo vi mötsjēji. Nguec'ua c'ü na yejnu pa c'o nte mi jodüji e Jesús, pero dya o chōt'üji. Dya xo jñandaji c'o o discípulo. Nguec'ua como vi sājã ja nzi bü'ü c'o vi 'ñeje a Tiberias, o tsja c'ua c'o nte o dat'üji cja c'o bü, o möji c'ua a Capernaum o ma jyodüji e Jesús.

Jesús, el pan de la vida

²⁵ 'Ma o chōt'üji a Capernaum nu 'nanguarü cja e ndeje o xipjiji:

—Xöpüte, ¿jinguã ĩ sājãgue a 'ñecjua?

²⁶ O ndünrū c'ua e Jesús:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'igōji. Ró da'c'ejī tjomëch'i ngue c'ua ri unnc'ejī ngüenda c'ü ngue o T'izgō Mizhocjimi, ngue c'ua ri 'ñejmezüji. Pero c'ü va 'ñe jongōji, dya ngue para rí 'ñejmezüji. Ngue c'ü ĩn neji rá da'c'üji na yeje c'o ra nijmi neji pjemeji. ²⁷ C'e jñōnü c'ü rí sigōji,

tjezetjo c'ü. Nguец'ua, dya me ri jyonnc'eji c'o. Jyodüji c'e jñõnũ c'ü dya ra tjeze, c'ü sido ri bũbũtjoji. Nutscõ rvá êcjõ cja Mizhocjimi, nguetscõ rá da'c'üji c'e jñõnũ c'ü sido ri bũbũtjoji. Mizhocjimi c'ü mi Tatagõ ya jizhi c'ü o ndäcjä rá da'c'eji a cjanu.

²⁸ O ndünrũ c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—¿Pje rá cjaime ngue c'ua rá cjaime c'ü ne'e Mizhocjimi?

²⁹ O ndünrũ c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nunu, ngueje c'ü ne Mizhocjimi: ri ñejmezügõji na ngueje o ndäcjä angueze.

³⁰ O xipjiji c'ua:

—¿Pje na mbè c'o ri jítscõjme ngue c'ua rá jandagõjme; ngue c'ua rá ejmets'ũjme? ¿Pje na mbèjè c'o ri tsjague? ³¹ C'o ín mboxtitaji o ziji o maná nu cja ndajyadũ, 'ma mi cãrãji nu, co e Moisés. C'ua ja nzi ga t'opjũ: "O unũji ro ziji tjõmèch'i c'o vi ñeje a jens'e", eñe. ¿Cjo xo sõ ri tsjague a cjanu?

³² O ndünrũ c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü ri xi'ts'iji. E Moisés dya ngue c'ü o dya'c'üji o tjõmèch'i c'o vi ñeje a jens'e; ngue mi Tatagõ. C'e tjõmèch'i c'ü o zi c'o ín mboxtitaji, dya ngue c'ü exna cjuana ni muvi. Mi Tatagõ je unũ c'e tjõmèch'i c'ü exna cjuana ni muvi c'ü vi ñeje a jens'e. ³³ Na ngueje o tjõmèch'i Mizhocjimi ngueje c'ü vi ñeje a jens'e c'ü unũ c'ü ra bũbũtjo yo cãrã texe cja ne xoñijõmũ, eñe e Jesús.

³⁴ O xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumũ, sido ri dyacõjme ne tjõmèch'i nu.

³⁵ E Jesús o xipjiji:

—Nuzgõ, nguetscõ e tjõmèch'i c'ü ra dya'c'eji c'ü rguí bũbũtjogueji. Nu c'ü ra êjè co nuzgõ, dya ra zant'a. Nu c'ü ra ñejmezügõ, dya ra ndũre. ³⁶ Ya ró xi'ts'iji, zõ xi ì jñandgaji ró cjagõ c'ü na nojo, pero dya pje ìnj ejmezügõji. ³⁷ Texe

nu c'o dacügõ mi Tata, ra êjèji co nutscõ ra ñejmezüji. Nuzgõ, dya rá tájägõ ra ma c'o. ³⁸ Rvá êjègõ a jens'e; dya pje ngue c'ü rá cjagõ c'ü rá ne'e. Rá cja'a c'ua ja ga ne'e mi Tatagõ c'ü o ndäcjä. ³⁹ Nunu, ngueje c'ü ne'e Mizhocjimi, nu c'ü o ndäcjä; ne'e c'ü dya rá bèzhi ne ri 'naja c'o o dyacũ. 'Ma rá êcjõ na yeje rá xos'üji. ⁴⁰ Nunu, ngueje c'ü ne'e mi Tata c'ü bũbũ a jens'e: texe c'o unũ ngüenda nguezgõ o T'izũ Mizhocjimi, y ejmezügõji, ra ch'unũ c'ü rguí bũbũtjoji co Mizhocjimi. 'Ma rá êcjõ na yeje rá xos'üji.

⁴¹ C'o pje mi pjèzhi cja c'o nte a Israel mi põtma mamatsjèji na ngueje dya mi ejmeji c'ü vi mama e Jesús: "Nguetscõ e tjõmèch'i c'ü vi ñeje a jens'e." ⁴² Mi mamaji c'ua:

—Nunu, ¿cjo dya ngueje e Jesús nu o t'i e José? Nu tata ñe nu nana rá pãrãgõji. Nunu, ¿jenga mama dya nu: "Rvá êjè a jens'e"?

⁴³ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Dya ri põtqui mamatsjègueji yo. ⁴⁴ Dya cjõ sõ ra êjè co nutscõ nu 'ma dya ra ñünbũ o mü'bũ mi Tata c'ü bũbũ a jens'e c'ü o ndäcjä. Nuzgõ, 'ma rá êcjõ na yeje rá xos'ü nu c'o. ⁴⁵ Ya t'opjũ cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjũ c'o profeta: "Mizhocjimi ra nda xõpũji." A cjanu texe c'o àtã mi Tata, ñe pãrãji pje pjèzhi c'ü mama, va èji co nutscõ.

⁴⁶ 'Zõ àtpãji o jña Mizhocjimi, pero dya jandaji ja ga jmi. C'ü o jñanda nguextjõzügõ rvá êjègõ cja Mizhocjimi. Nguezgõ ró janda mi Tata. ⁴⁷ Na cjuana c'ü ri xi'ts'igõji, nu c'ü ejmezügõ ra ch'unũ c'ü rguí bũbũtjo co Mizhocjimi para siempre. ⁴⁸ Nguetscõ e tjõmèch'i ngue c'ua ri bũbũtjogueji. ⁴⁹ Nu c'o nin mboxtitaji o ziji c'e maná nu cja ndajyadũ. Pero o ndũ'ũ c'o. ⁵⁰ Nguetscõ nu e tjõmèch'i nu vi ñeje a jens'e. Nguец'ua nu c'ü ra zi'ì nu, dya ra ndũ'ũ, ra bũbũtjo.

⁵¹ Exi rgá bñntcjö, nguec'ua sö rá da'c'üji c'ü rí bñbñtjogueji. Je rvá ëjögö a jens'e. 'Ma cjó c'o ra zi'i nu e tjömëch'i ra ch'unü c'ü rguí bñbñtjo. Ne tjömëch'i c'ü rá unögö nu, ngueje ín cuerpogö. Nuzgö rá unögö ngue c'ua ra bñbñtjo yo cãrã texe cja ne xoñijö mü.

⁵² Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel mi ña, mi ñatsjëji. Mi mamaji:

—¿Ja rgá sö ra dyacöji o cuerpo rá siji?

⁵³ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. 'Ma dya rí si'iji ne tjömëch'i c'ü ngueje ín cuerpogö, 'ñe 'ma dya rí si'iji ín tsjigö, dya rí bñbñji. ⁵⁴ Nu c'o ra zi'i e tjömëch'i c'ü ngueje ín cuerpogö 'ñe ra zi ín tsjigö ra ch'unü c'ü rguí bñbñtjoji. Nutscö 'ma rá ëcjö na yeje rá xos'ü nuc'o. ⁵⁵ C'e jñönü c'ü na cjuana c'ü rí siji ngue ín cuerpogö c'ü; 'ñe ín tsji'igö. ⁵⁶ Nu c'ü ra zi nu e jñönü c'ü ngueje ín cuerpogö, 'ñe ra zi ín tsjigö ra bñbñzögö. Y nutscö je rá bñnc'ö cja o mü'bü angueze. ⁵⁷ Mi Tata c'ü o ndäcjä exi bñbñtjo c'ü. Nguec'ua exo rgá bñbñtjogö. Nu c'ü ra zi c'e jñönü c'ü ngue ín cuerpogö 'ñe ín tsjigö, xo ra bñbñtjo, na ngueje exi rgá bñntcjö. ⁵⁸ Nguetscö e tjömëch'i, rvá ëjögö a jens'e. Dya nza czazgö c'e maná c'ü o zi ín mboxtitaji. Nuc'o, o ndü c'o. Pero c'ü ra zi'i nu e tjömëch'i c'ü nguetscö, dya ra ndü, ra bñbñtjo co Mizhocjimi para siempre.

⁵⁹ Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús 'ma mi bñbñ a Capernaum 'ma mi xöpü c'o nte cja c'ü o nintsjimiji.

Palabras de vida eterna

⁶⁰ Na puncjü c'o mi tjünt'ü a xütjü e Jesús, 'ma o dyäräji, o mamaji:

—Me na jyü yo jña'a yo. ¿Cjó ra sö'ö ra dyätä yo?

⁶¹ O mbärätsjë e Jesús c'o mi matsjëji. O xipjiji c'ua:

—¿Cjo ín ne rí chjench'ejí a xütjü na ngueje ró xi'ts'iji yo jña'a yo? ⁶² ¿Pje rí tsjagueji 'ma, 'ma rí jñandgaji rá magö a jens'e nu ja ot'ü rmi bñnc'ö? Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ⁶³ Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü da'c'üji rí bñbñji. Dya pje ni muvi e cuerpo. Yo jña'a yo rí xi'ts'igöji je va ëjögö cja o Espiritu Mizhocjimi yo. Ngueje yo da'c'üji rí bñbñtjoji. ⁶⁴ Pero bñbñts'ügueji c'o dya pje ejmezögö.

E Jesús ya mi pärã ndeze 'ma ot'ü cjó ngue c'o dya mi ejme. Ya nde mi pärätjo cjó ngueje c'ü ro nzhö'ö. ⁶⁵ O mama c'ua e Jesús:

—Ya ró xi'ts'iji, dya cjó ra sö ra ëjögö co nuzgö, 'ma dya ra 'ññnbü o mü'bü mi Tata c'ü bñbñ a jens'e.

⁶⁶ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a, na puncjü c'o o chjench'e a xütjü, dya cja o ndünt'üji o xütjü e Jesús. ⁶⁷ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o doce discípulo:

—¿Cjo xo ín ne rí chjench'ejí a xütjü, c'ü dya cja rí chjünt'üji ín xütjögö?

⁶⁸ O ndünrü c'ua e Simón Pedro:

—Pero ín Jmuts'üjme, ¿cjó rá ma teñegöjme? Na ngueje nguextjots'ügue ín xitsijme ja rga sö rá bñbñtjojme co Mizhocjimi para siempre. ⁶⁹ Nutscöjme rí ejmets'üögöjme. Rí päräjme ngue'tsc'e e Cristo. Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi c'ü exi bñbñtjo.

⁷⁰ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Ín doceji. ¿Cjo dya ró juan'c'ügöji? 'Najats'ügueji bñbñ c'ü dya jo cja o mü'bü.

⁷¹ Nu c'ü mi mama e Jesús, mi ngueje e Judas Iscariote, c'ü mi ngue o t'i e Simón. Na ngueje nguejnu ro nzhö'ö e Jesús. Mi ngueje 'naja c'o doce discípulo.

7

Los hermanos de Jesús no le creían

¹ 'Ma o nguarü yo, mi nzhodü e Jesús a Galilea. Dya mi ne ro nzhodü a Judea, na ngueje mi cārã nu, c'o mi ne ro mbö't'üji e Jesús. ² Ya mi ngue ro zädätjo 'na mbaxua c'ü mi cja c'o nte. Mi ät'äji ts'ingumü c'o mi ngueje o dyëza. Mi mimiji cja c'o ts'ingumü 'ma mi cjaji c'e mbaxua. ³ C'o o cjuarma e Jesús o xipjiji c'ua:

—Na jo rí pedyegue va. Mague a Judea ngue c'ua c'o in discípulo c'o cārã nu, xo ra jñant'aji yo in cjague yo me na nojo. ⁴ Nu c'ü ne'e pje ra tsja'a, ra tsja ngue c'ua ra jñanda yo nte. Nu 'ma in cja'a yo me na nojo, jizhitsjējē ngue c'ua ra jñanda texe yo nte.

⁵ Ne xo ri ngueje c'o o cjuarma, dya xo mi ejmeji e Jesús. ⁶ O mama c'ua e Jesús:

—Dya be va sädã nu 'ma ra mbārãji cjo nguetscö. Nuzgö dya be sö'ö rá magö. Pero nu'tsc'eji sö rí mötjoi nu hora c'ü in ne rí möji. ⁷ Nu'tsc'eji, dya sö ra nuc'eji na ü yo cārã cja ne xoñijöümü. Nguetscö je nugüji na ü, na ngueje rí xipjigöji c'ü na cjuana, rí xipjigöji me na s'o cjaji. ⁸ Nu'tsc'eji, möji cja c' e mbaxua. Nutscö dya be rá magö cja c'e mbaxua, na ngueje dya be va sädã c'ü ne'e Mizhocjimi c'ü ya rá magö.

⁹ Nu 'ma o mama yo, xe o nguejmetjo a Galilea.

Jesús en la fiesta de las chozas

¹⁰ Nuc'ua o ma cja c'e mbaxua c'o o cjuarma. E Jesús xo ma'a c'ua. Pero nuc'ü, dya cjo o xipji ja va ma. O matsjējē. ¹¹ Nu cja c'e mbaxua, c'o pje mi pjězhi cja c'o nte mi jodüji e Jesús, mi mamaji:

—¿Ja je ri bübüxã c'e Jesús?, eñeji.

¹² Na puncjü nte c'o me mi tsjojne mi mamaji ja cja mi cja e Jesús. Mi cārã c'o mi mama: "Na jonte c'e bëzo c'ü." Nu c'o dyaja mi mamaji: "Dya jonte c'ü. Onpü yo nte."

¹³ C'o nte mi sÿji c'o pje mi pjězhi. Nguec'ua dya cjo mi mama na jo ja ma cja e Jesús.

¹⁴ Cja mi patjo nziyo pa'a c'ü mi cjaji c'e mbaxua. Xe mi bëzhi nziyo pa ro nguarü. O zät'ã c'ua e Jesús cja c'e templo. Ya je nguejnu o xöpü c'ua c'o nte. ¹⁵ C'o pje mi pjězhi mi cjiñiji: "Nunca rí ärägöji a cjanu." Pero mi mamaji:

—¿Ja ga mbārã yo? Dya o ma ja ro xörü.

¹⁶ O ndünrö c'ua e Jesús:

—Nu yo rrã xöpü yo nte, dya rí mamatsjējögö yo. Nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü je o xöcügö c'ü.

¹⁷ 'Ma cjo c'o ne ra tsja'a c'ü ne'e Mizhocjimi, ra mbārã cjo je va ëjē cja Mizhocjimi yo rí xöpügö yo nte, o maxque rí mamatsjējögö yo. ¹⁸ Nu c'ü xöpü c'ü mamatsjējē, jodütsjējē c'ü ra mama yo nte: "Me na jo 'na xöpüte", ra 'ñeñeji. Nuzgö rí jodügö c'ü ra mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü o ndäcjä. Nuzgö rí mamagö c'ü na cjuana, dya bëchjine.

¹⁹ 'Nu'tsc'eji, ¿cjo dya o dya c'üji c'e ley e Moisés? Pero ne ri 'na-jats'ügueji dya in cjaji c'ü mama c'e ley. Maco mama c'e ley c'ü dya rá pö't'üteji, ¿jenga in jongügöji rí pötcüji?

²⁰ O ndünrö c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Nu'tsc'e, bübü demonio cja in mü'bügue. ¿Cjo ngue c'ü ra jyonc'ü ra mbö'tc'ü?

²¹ O ndünrö c'ua e Jesús:

—'Natjo c'ü ró cjagö, pero nuc'ua texets'üji me o sjëyats'üji c'ü ró cjagö. ²² Cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, xi'ts'iiji rí meyaji in cuerpoji. C'ü ni tsjaji a cjanu, dya ngue e Moisés c'ü o mbürü; ngueje c'o in mboxtitaji c'o o mbürü ndeze mi jinguã. Bübü 'ma in meyaji in cuerpoji nu pa c'ü rí sóyaji. ²³ Nu pa c'ü rí sóyaji in meyaji o cuerpo 'na bëzo ngue c'ua rí cumpleji o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¿Jenga me

in ünngügöji c'ü ró jopcügö texe o cuerpo 'na bëzo nu pa c'ü rí söyaji? ²⁴ Tsjiññiji na jo c'ua ja ga mama o ley e Moisés. Nuzgö, zö ró jocü 'na bëzo c'e pa c'ü rí söyagöji, pero na jo c'ü rvá cjagö.

Jesús habla de su origen

²⁵ Ja nzi c'o mi menzumü a Jerusalén o mamaji c'ua:

—Nujnu, ¿cjo dya ngueje nu jodüji ra mbó't'üji? ²⁶ Maco, ña'atjo dya nu. Dya pje sü'ü nu. Dya cjó pje xipji. Mbārā, c'o pje pjēzhi, ¿cjo rí cjiññiji c'ü ngueje e Cristo nu? Po jiyö. ²⁷ Na ngueje nutscöji rí pārāgöji na jo ja je menzumü nu. 'Ma ra ējē e Cristo, nuc'ü, dya cjó ra mbārā ja rguí 'ñeje.

²⁸ E Jesús o ña'a na jens'e nu cja c'e templo nu ja mi xöpü c'o nte, o xipjiji:

—Nu'tsc'eji, ¿cjo in pācāji? ¿Cjo in pārāji na jo ja je rí menzumü? Nuzgö dya ró ētsjējēgö. Na ngueje bübü 'naja c'ü exna cjuana o ndäcjägö, c'ü dya in pārāgueji. ²⁹ Pero nuzgö rí pārāgö c'ü, na ngueje je rvá ēcjó cja angueze. Ngueje angueze o ndäcjägö ró ējē a 'ñecjua.

³⁰ Nuc'ua, mi ne ro zürüji c'ua. Pero dya cjó o pēnch'i, na ngueje dya be ne Mizhocjimi ro zürüji. ³¹ Na puncjü c'o nte c'o mi cārā nu, o 'ñejmeje e Jesús. Mi mamaji:

—Dya cjó sö ra tsja c'o xe rrā nojo. ¿Cjo ri ngueje e Cristo nu?

Los fariseos mandan policías a llevar preso a Jesús

³² C'o fariseo o dyārāji c'ua c'o mi mama c'o nte. Na ngueje c'o nte mi tsojne ma ñaji c'o mi cja'a e Jesús. Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o ndājāji o policía ro ma, ro ma zürüji e Jesús. ³³ O mama c'ua e Jesús:

—Xe quejme ja nzi zana c'ü xe rá mimiji. Nuc'ua ra zādā c'e pa 'ma rá ma nu ja bübü c'ü o ndäcjä ró ējē.

³⁴ Nuc'ua rí jyongügöji. Dya cja rí chöcügöji. Nu ja rá bübügö, dya sö rí möcjeji.

³⁵ Nuc'ua c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel o pötva mamaji:

—Mbārā, ¿ja je ra ma'a nu? ¿Jenga xitsiji c'ü dya cja rá töt'üji? Mbārā, ¿cjo je ra ma cja yo in menzumügöji a Israel c'o pjöt'ü cja yo dyaja nte? Mbārā, ¿cjo ra ma xöpü c'o dyaja nte'e? ³⁶ Mbārā, ¿ja cja'a nu o mama: “Rí jyongüji pero dya rí chöcüji?” Xo o xitsiji: “Nu ja rá bübügö, dya pje ra sö'o rí sät'āji.”

Ríos de agua viva

³⁷ C'e pa c'ü bēpja c'e mbaxua ngue c'ü xenda mi süpüji. Nuc'ua c'e pa'a c'ü, o böbü e Jesús. O zopjü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—'Ma cjó c'o tūre, xä'dāji co nutscö. Si'iji c'e ndeje c'ü rá da'c'üji rí siji. ³⁸ Nu c'o ra 'ñejmezügö, ra zādā anguezeji c'ua ja nzi ga mama cja o jña Mizhocjimi: A mbo cja o mü'bü ra chjēntjovi nza cja 'na mbereje c'ü peje na puncjü o ndeje. Nguec'ua xo ra zi'i c'o dyaja, ngue c'ua xo ra bübütjovi.

³⁹ Nujyo o mama e Jesús, nguejyo ro tsja o Espiritu Mizhocjimi c'ü ro ch'unü nu c'o ro 'ñejme e Jesús. C'e Espiritu dya be ma ējē c'ü, na ngueje dya be vi ma e Jesús cja nu Tata c'ü bübü a jens'e.

División entre la gente

⁴⁰ Nuc'ua 'ma o dyārāji yo jña'a yo, mi cārā c'o o mama:

—Nunu, na cjuana ngueje e profeta nu mi te'beji.

⁴¹ Dyaja c'o o mama c'ua:

—Ngueje e Cristo nu o ndājā Mizhocjimi nu.

Mi cārā c'o dyaja c'o o mama:

—Nujnu je menzumü a Galilea. Nguec'ua, ¿ja rgá sö ra tsja e Cristo nu? ⁴² Na, ¿cjo dya mama cja yo ya t'opjü: “E Cristo je ri ngueje o mboxbēche e David?” ¿Cjo dya xo

mama: “Je ra te'e cja c'e ts'ijñiñi a Belén nu ja mi menzumü e David?”

⁴³ Nuc'ua a cjanu, o xögü c'ua c'o nte'e, na ngueje dya mi 'natjo o pjeñeji ma nguijñiji e Jesús. ⁴⁴ Mi cãrã c'o mi ne ro zürü e Jesús. Pero dya cjó xo o pënch'i angueze.

Las autoridades no creen en Jesús

⁴⁵ Nuc'ua c'o policia o nzhogü c'ua c'o. O möji cja c'o ndamböcjimi 'ñe cja c'o fariseo. Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o dyönüji c'ua:

—¿Jenga dya i siji e Jesús?

⁴⁶ O ndünrü c'ua c'o policia:

—Nunca rí ärjme ra ña 'na bëzo c'ua nzi ga ña'a c'e bëzo c'ü.

⁴⁷ O ndünrü c'ua c'o fariseo, o xipijji c'o policia:

—¿Cjo ya xo o dyon'c'ügueji?

⁴⁸ Tsijñiñi dya xã. ¿Cjo ya xo bübü o jmu'u 'ñe o fariseo c'o ya o 'ñejme e Jesús? Iyö. ⁴⁹ Nu yo nte'e yo, dya pje pãrãji o ley Mizhocjimi. Dya pje sô ra zãt'ãji a jmi Mizhocjimi.

⁵⁰ E Nicodemo nu c'ü vi ma'a 'na nu xömü cja e Jesús, mi ngueje 'naja c'o fariseo. O mama angueze:

⁵¹ —Cja ín leygöji, dya sô rá mamaji c'o na s'o vi tsja 'na bëzo c'ü dya be ri ärãji c'o mama angueze, y c'ü dya be ri pãrãji ja cja c'ü cja'a.

⁵² O ndünrü c'ua c'o fariseo, o xipijji e Nicodemo:

—Nu'tsc'e, Nicodemo, ¿cjo xo ín menzumügue a Galilea? Ni jyodü rí ñu'u yo ya t'opjü, ngue c'ua rí ñuxã c'ü dya cjó ra te'e a Galilea c'ü ri ngueje profeta.

La mujer adúltera

⁵³ Nuc'ua, como ya vi nguarü c'e mbaxua, o ma nzi 'najaji o ngumüji.

8

¹ E Jesús o ma c'ua cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos. ² Nuc'ua 'ma mi xörtjo c'ü na yejnu pa, e Jesús o ma na yeje cja c' e templo. Nuc'ua texe c'o nte'e o chëzhiji a jmi e Jesús. O

mimi c'ua e Jesús. Cjanu o xöpü c'ua c'o nte. ³ Nuc'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo o sinpiji c'ua 'naja ndixü c'ü vi ch'ö'tp'ü bëzo c'ü dya mi ngueje o xãra. O tsjapüji o mimi a nde'e nu ja mi bübü e Jesús. ⁴ O mamaji c'ua:

—Xöpüte, nu e ndixü nu, o zürüji. Mi bübüvi 'na bëzo c'ü dya ngueje o xãra. ⁵ Cja c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés o mandazüji rá pjat'üji ndojo yo cja a cjanu. ¿Nu'tsc'e dya, pje rí xitsijme dya?

⁶ Nu yo mi xipijji nguetjo ma söji, ngue c'ua ro sô ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. Nuc'ua e Jesús o ñücü a jömü. O dyopjü c'ua a jömü co o ñidyë. ⁷ Nu 'ma sido mi önütjoji, o jñüs'ü o ñi'i. Cjanu o xipijji c'ua:

—'Ma bübüts'ëji 'naja c'ü dya tû o nzhübü ngue c'ü ra ot'ü ra pjat'ü ndojo ne ndixü.

⁸ Nuc'ua o ñücütjo na yeje a jömü e Jesús. O dyopjü a jömü co o ñidyë.

⁹ 'Ma o dyärãji, o nguijñiji c'ua cja o mü'büji c'ü mi tüji o nzhübüji. Nuc'ua nde 'naja va möji c'ua. Nu c'o xenda mi tita ngue c'o ot'ü o ma c'o. Cjanu o mbedye c'ua c'o cja mi t'i'i. Nuc'ua ya o ngejemetsjë c'ua e Jesús 'ñe c'e ndixü c'ü mi junrü a jmi. ¹⁰ Nuc'ua cjanu o jñüs'ü c'ua o ñi'i e Jesús. Dya cjó cja o jñanda. Ya mi nguetjo c'e ndixü c'ü xe mi bübü. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e ndixü, ¿ja je cãrã dya, nu c'o mi mama ín tügue nzhübü? ¿Cjo dya cjó pja'c'ü ndojo?

¹¹ C'e ndixü o ndünrü:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, dya cjó pjacö ndojo.

Nuc'ua o xipji e Jesús:

—Ne xo ri nguetscö, dya xo rí xi'ts'i ni jyodü rí chügue. Ma'a dya. Pero dya cja rí tsja c'o na s'o.

Jesús, la luz del mundo

¹² E Jesús o zopjütjo na yeje c'o nte. O xipijji: —Nguetscö e jya's'ü cja ne xoñijömü. Nu c'ü ra ndünt'ü ín xütjügö, dya ra nzhodü cja e

bëxōmü. Nuc'ü, ra bübü jya's'ü o mü'bü c'ü ra unü c'ü rguí bübütjo.

¹³ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji:

—Nu'tsc'e in mamatsjégue pje pjé'ts'i. Nu c'o in mamague dya cjuana.

¹⁴ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Zö rí mamatsjégö pje pjétsi, pero yo rí xi'ts'igöji na cjuana. Na ngueje rí pärägö ja je rvá ëjë, 'ñe ja rga ma'a. Nu'tsc'ejí, dya in pärägueji ja rvá ëjëgö. Dya xo in päräji ja ngue c'ua rá ma'a.

¹⁵ Nu'tsc'ejí c'ua ja nzi guí tsjinncjeji, in jünji nguenda in mamaji c'ü na s'ozgö. Pero nutscö, c'ü rvá ëcjö, dya ngue c'ü rá mangö c'ü cja na s'o 'naja, y c'ü cja na jo c'ü 'naja.

¹⁶ Zö dya ngue c'ü rvá ëcjö, pero 'ma rí mangö ja ga cja 'na nte ga nguijñi o mü'bü, na cjuana c'ü rí mangö. Na ngueje c'ü rí mangö, dya ngue c'ü rgá cjiñitsjégö, ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi c'ü o ndäcjö c'ü rí bübübe. ¹⁷ Ya xo t'opjü cja in leygueji c'ü je mama a cjava: “Nu c'ü mama yeje nte ngue c'o na cjuana.” ¹⁸ Nuzgö rí mama pje pjétsi. Nu c'ü mi Tatagö c'ü o ndäcjä, ngue c'ü xo mama pje pjétsigö.

¹⁹ Nuc'ua o xipjiji c'ua:

—¿Ja je bübü c'ü nin Tata?

O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Ni xo ri nguetscö in päcäji, ni ri ngueje mi Tata in päräji. Nu 'ma ri päcägöji, ngue 'ma xo ri pätcäji mi Tata.

²⁰ E Jesús mi xöpü c'o nte cja c'e templo. Je mi mama yo jña'a yo, nu ja mi sogüji o ofrendaji. Dya cjö o zürü e Jesús, na ngueje dya be mi jëzi c'ü nu Tata Mizhocjimi.

“A donde yo voy, ustedes no pueden ir”

²¹ Nuc'ua o ndünrü c'ua na yeje e Jesús:

—Nutscö ya rá ma'a. Nu'tsc'ejí rí jyongüji. Pero rí chügueji na ngue c'o in nzhunc'ejí c'o in

tügueji. Nguец'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí, dya ra sö rí sät'äji nu.

²² O mama c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel:

—Nu e bëzo nu, ¿cjo ra pö't'ütsjējē? Nguец'ua mama: “Nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí dya ra sö rí sät'äji.”

²³ Nuc'ua o ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'ejí, in menzumüji a jömü. Nutscö, je rí menzumügö a jens'e. Nu'tsc'ejí, in menzumügueji cja ne xoñijömü. Nutscö, dya pje rí menzumügö va cja ne xoñijömü.

²⁴ Nguец'ua ró xi'ts'iji: “Rí chügueji na ngue c'o in nzhunc'ejí c'o in tügueji.” Na ngueje 'ma dya rí 'ñejmeji nguezgö extí bübü, c'o nzhübü c'o in tñji ngue c'o je rguí chñji c'o.

²⁵ O ndünrü c'ua c'o nte:

—Xitsijme cjö ngue'tsc'e.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Ya ró xi'ts'igöji cjö nguezgö.

²⁶ Na puncjü c'o me rí ne rá zo'c'üji. Me na puncjü c'o in cjaji c'o sö rá mama in tügueji nzhübü. Pero nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü na cjuana c'ü. C'o ró ätpägö o mama angueze nguejyo je rí zopjü yo cärä cja ne xoñijömü.

²⁷ E Jesús mi xipjiji mi nguejnu Tata c'ü vi ndäjä. Pero dya mi pärä c'o nte. ²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí rí chäpcöji cja ngronsi. Nu'ma, cja ra zädä 'ma rí unnc'ejí nguenda c'ü nguezgö extí bübü. Dya pje rí cjägö c'ü rí cjatsjē. Ngue yo o xöcü mi Tata, yo rí xi'ts'iji. ²⁹ Nu c'ü o ndäcjä bübü co nuzgö. Dya pje jyëzguigö c'ü rá bübütsjégö c'ü, na ngueje sido rí cjägö c'o ne angueze.

³⁰ 'Ma o mama yo jña'a yo, na puncjü c'o o creo c'o mi mama e Jesús.

Los hijos de Dios y los esclavos del pecado

³¹ O xipji c'ua e Jesús c'o nte a Israel c'o ya vi 'ñejme angueze:

—'Ma sido rí 'ñejmeji yo jña yo rí ña'a, nu'ma, na cjuana in ätcöji 'ma. ³² 'Ma rí 'ñejmezügöji yo jña yo rí ña'a, rí päräji c'ü na cjuana 'ma. 'Ma rí päräji c'ü na cjuana, ra t'empc'ejí libre 'ma.

³³ O ndüntüji c'ua, o xipjiji:

—Nguetscöjme o mboxbëchejme e Abraham. Dya cjó rí pëpcöjme. ¿Jenga in mamague c'ü ra 'ñempcöjme libre?

³⁴ O ndünrú e Jesús, o mama:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. Texe c'o cja'a c'o na s'o, dya libre c'o. Chjëntjovi nza cja 'na mbëpji c'ü tjünt'ü a xütjü, c'ü dya sò ra xögü cja nu lamu. ³⁵ C'o tjünt'ü a xütjü o nzhübü, dya ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. Angueze ra pjongü nu c'o dya ngueje o t'i. C'o o t'i ra sido ra bübütjoi co Mizhocjimi. ³⁶ Nu c'ü na cjuana ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, nguetscö o T'izü Mizhocjimi. ³⁷ Rí pärägö ngue'tsc'ejí o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero in ne rí pötcügöji, na ngueje in jñagö, dya pje in ench'e cja in mü'büji. ³⁸ Rí ñagö nu c'o ró nugö cja o jmi mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. Nu'tsc'ejí in cjaji nu c'o i dyäräji cja o jmi nin tataji.

³⁹ Nuc'ua o ndünrúji, o xipjiji:

—C'ü mi tatagöjme ngueje e Abraham.

O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—'Ma ri ngue'tsc'ejí o t'its'üji e Abraham, ri tsjaji c'ü o tsja e Abraham. ⁴⁰ E Abraham, nuc'ü, o dyätä Mizhocjimi c'ü. Pero nudya in jongüji rí pötcüji. E Abraham dya ro tsja a cjanu. Nutscö rí bëzo ró xi'ts'iji c'o na cjuana nu c'o ró ärägö cja Mizhocjimi. Nguec'ua in ne rí pötcüji. ⁴¹ Nu'tsc'ejí in cjaji c'ü cja c'ü nin tatagueji.

O xipjiji c'ua:

—Nutscöjme dya o t'izgöjme nandyo bëzo. 'Natjo mi Tata rí sicjöjme. Ngueje Mizhocjimi.

⁴² E Jesús o xipjiji c'ua:

—'Ma ri ngueje Mizhocjimi nin tatagueji, ri s'iyazügöji 'ma. Na ngueje nguezgö 'natjözügö o T'izü Mizhocjimi. Je ró pecjö cja Mizhocjimi. Dya ró ëjëtsjögö. Ngueje Mizhocjimi je ndäcjö ró ëjë. ⁴³ ¿Jenga dya in päräji ja cja c'ü rí mangö? Dya in päräji na ngueje, dya in ne rí dyätcäji in jña'a. ⁴⁴ Nu'tsc'ejí, nu c'ü nin tatagueji ngueje c'ü dya jo. In ne rí tsjaji nu c'o ne'e nin tatagueji. Ndeze o mbürü, c'ü dya jo ngue mbö't'üte. Nuc'ü, dya pje mama c'ü na cjuana c'ü. Na ngueje c'ü na cjuana, dya pje bübü o mü'bü. Nu 'ma mama c'o dya cjuana ngueje c'o cjiññitsjé cja o mü'bü c'o mama. Na ngueje c'ü dya jo, na mbëchjine. Nguejnu tata nu c'o xo mama c'ü dya cjuana. ⁴⁵ Dya in ejmezüji na ngueje nutscö rí mama c'o na cjuana. ⁴⁶ ¿Cjo bübütsc'ejí 'naja c'ü sò ra mama rí cjagö c'o na s'o? Nu 'ma rí xi'ts'iji c'ü na cjuana, ¿jenga dya pje in ejmezügöji? ⁴⁷ Nu c'o ngueje o t'i Mizhocjimi ätpäji o jña'a. Pero nu'tsc'ejí, dya ngue'tsc'ejí o t'its'üji Mizhocjimi na ngueje dya in ätpägueji c'o o jña.

Cristo existió antes que Abraham

⁴⁸ O ndünrú c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Me co üdüji. O xipjiji:

—Rí päräjme na jo, bübü demonio cja in mü'bügü. Je i tegue a ma a Samaria, dya in pärägue ja cja Mizhocjimi.

⁴⁹ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Dya bübü demonio cja in mü'bügö. C'ü rí mamagö ngue c'ü ne'e mi Tatagö. Nu'tsc'ejí c'ü in cjaji, dya pje in ejmezügöji rvá ëcjö cja mi Tatagö Mizhocjimi. ⁵⁰ Dya rí jodügö c'ü rí mangueji

na nojozügö; nu c'ü jodü c'ü rí mangueji na nojozügö, ngue mi Tatagö Mizhocjimi. Angueze ra jizhi c'ü na nojozügö. ⁵¹ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, nu c'ü sido ra dyätcö yo rí mangö, dya ra ndü'ü, ra bübütjo c'ü.

⁵² Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji:

—Nudya, rí pãrãjme na jo dya, bübü demonio in mü'bügue. Ya o ndü'ü e Abraham. Ya xo o ndü'ü c'o profeta. Maco nu'tsc'e in mama nu c'ü sido ra dyä'tc'ägue, dya ra ndü'ü, sido ra bübütjo. ⁵³ Nu'tsc'e in cjinncje xenda na nojots'ügue que na ngueje mi tatajme e Abraham. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü. Xo o ndü'ü c'o profeta. ¿Cjó ngue c'ü je na cjaþütsjëgue?

⁵⁴ O ndünrú e Jesús, o xipjiji:

—Nu 'ma ri jodütsjëjögö c'ü ro mama yo nte na nojozügö, dya pje rví muvi 'ma c'o. Mi Tatagö ngue c'ü jodü c'ü ra mamaji a cjanu. Maco in mamagueji que mi Tatagö ngueje in Mizhocjimigueji. ⁵⁵ Nu'tsc'eji, dya in pãrãgueji angueze. Pero nutscö rí pãrãgö c'ü. 'Ma ro mama c'ü dya rí pãrãgö Mizhocjimi, ri nguezgö 'na mbëchjine nza cjatsc'eji. Jo rí pãrãgö Mizhocjimi. Rí cjaögö c'o mama angueze. ⁵⁶ E Abraham c'ü nin mboxtitaji me co mäjä 'ma o 'ñejme ro jñandga ma ëcjö. A cjanu o jñandga. O mäjä c'ua.

⁵⁷ C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji c'ua:

—Dya be xo in nzhodügue ni cincuenta cjë'ë. ¿Ja rvi jñandague e Abraham?

⁵⁸ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. 'Ma dya be mi bübü e Abraham, ya exmi bübügö.

⁵⁹ Nuc'ua o jñüs'üji ndojo c'o ro pjat'üji e Jesús. Pero nuc'ü, o tsjögö c'ü. Dya cjö jñanda ja va ma. O mbedye cja c'e templo. O ma'a.

9

Jesús sana a un hombre que nació ciego

¹ Ma o cjogü e Jesús o jñanda 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö. Mi ndëzhö 'ma o jmus'ü c'ü. ² Nuc'ua c'o o discípulo o dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—Xöpüte, ¿Cjó ngue c'ü o tsja c'o na s'o, nguec'ua va ndëzhö nu? ¿Cjo ngueje ne bëzo nu ndëzhö maxque ngueje c'o o tata?

³ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—C'ü vi ndëzhö, dya ngue c'ü vi tsja c'o na s'o nu. Dya xo ngue c'ü vi tsja c'o na s'o c'o o tata. C'ü vi ndëzhö ngue c'ü rguí 'ñetse c'ü me na nojo c'ü cja'a Mizhocjimi. ⁴ Ni jyodü rá cjaögö c'o ne'e nu c'ü o ndäcjä, ndeze 'ma xe ndempa. Va ëjë xömü, 'ma dya cja sö cjö ra pëpji. ⁵ Ndeze c'ü xe rá mimigö cja ne xoñijömmü, nguetscö e jya's'ü cja ne xoñijömmü.

⁶ Ma o mama a cjanu o zogü a jömmü o c'ijñi, o mbopjü c'ua c'e jömmü. Cjanu o ngans'a c'o mbëömmü. O ngosp'ü c'ua cja o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. ⁷ E Jesús o xipji c'ua:

—Ma xinzhö cja c' e t'ore c'ü ni chjü Siloé, eñe.

C'e tjü'ü ne ra mama 'naja c'ü däjä.

Cjanu o ma'a c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. O ma xinzhö. Nu 'ma o nzhogü c'ua, ya mi janda. ⁸ Nuc'ua c'o o mejñiñi 'ñe c'o ya vi jñanda mi ndëzhö mi mamaji:

—¿Cjo dya ngueje nu mi ndëzhö nu ja nde mi junrú nu me mi örü pje ra zi?

⁹ Mi cãrã c'o mi mama:

—Ngueje nu.

C'o dyaja mi mamaji:

—Dya ngue nu, pero exi nguetjo nu.

O ndünrú c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama:

—Nguetscö.

¹⁰ O xipjiji c'ua:

—¿Ja va xogü dya, c'o in chö'ö?

¹¹ O ndünrú c'ua angueze, o mama:

—C'e bëzo c'ü ni chjü'ü Jesús o ngans'a mbëömü. O ngoscügö in chö'ö. Cjanu o xitsi c'ua: “Ma a Siloé, ma xinzhö.” Ró ma'a c'ua, ró ma xinzhö. Ya o xogü c'ua yo in chögö, ya ró janda.

¹² Nuc'ua o xipjiji:

—¿Ja je bübü dya, c'e bëzo c'ü?

Angueze o ndünrü:

—Dya rí pãrãgö ja je bübü.

Los fariseos interrogan al ciego que fue sanado

¹³ O zidyiji nu c'ü mi ndëzhö, o möji cja c'o fariseo. ¹⁴ C'e pa 'ma söyaji ngue 'ma o ngans'a e Jesús o mbëömü c'ü vi xopcü o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. ¹⁵ Nuc'ua o yepe o ña c'ua c'o fariseo, o dyonüji c'e bëzo pje vi ts'apü ngue c'ua va xogü o ndö'ö. Angueze o xipjiji:

—O ngoscügö mbëömü in chö'ö. Cjanu ró xinzhö. Nudya ya rí janda dya.

¹⁶ Nuc'ua mi cãrã o fariseo c'o mi mama:

—C'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya pje vi ñeje cja Mizhocjimi c'ü; na ngueje dya pje süpü nu pa c'ü rí söyaji.

Dyaja c'o mi mama:

—C'e bëzo, dya cja'a c'o na s'o. 'Ma ri cja c'o na s'o c'e bëzo, dya ro sö ro tsja'a yo me na nojo yo nunca rí jandaji.

Dya mi 'natjo o pjeñeji.

¹⁷ O yepe o dyönütjoji c'ü mi ndëzhö:

—¿Pje xo in mangue, pje pjëzhi nu c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö?

Angueze c'ua, 'ma o ndünrü o mama:

—Ngueje 'na profeta.

¹⁸ Nu c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel, dya mi ejmeji cjo mi ndëzhö c'e bëzo. Dya mi ejmeji cjo vi xogü c'o o ndö'ö. Cja 'ñejmeji 'ma cja o zojnüji nu tata c'e bëzo c'ü vi xogü o ndö'ö, ñe nu nana. ¹⁹ O dyönüji, o xipjiji:

—¿Cjo ngueje in ch'igüevi nu, nu in manguevi exmi ndëzhö 'ma o jmus'ü? ¿Jenga janda dya 'ma?

²⁰ O ndünrü c'ua c'ü nu tata ñe c'ü nu nana, o mamavi:

—Rí pãrãgöbe ngueje in ch'igöbe nu. 'Ma o jmus'ü nu, exmi ndëzhö nu. ²¹ Jenga ya janda dya, dya rí pãrãbe. Dya xo rí pãrãgöbe cjo je o xopcü o ndö'ö nu. Ya jo ndümbeñe angueze. Dyönütsjëji. Ya ra xi'ts'itsjëji.

²² O mama a cjanu c'ü nu tata ñe c'ü nu nana na ngueje mi süvi c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Na ngueje ya vi mamaji 'ma cjo c'o ro mama e Jesús ngueje e Cristo, ro pjongüji c'e nte'e cja o nitsjimiji. ²³ Nguec'ua va mama c'ü nu tata c'e bëzo ñe c'ü nu nana: “Ya jo ndümbeñe. Dyönüji angueze. Ya ra xi'ts'itsjëji.”

²⁴ Nuc'ua o yepe o zojnütjoji c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Unü 'na pöjö Mizhocjimi c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö. Nutscöjme rí pãrãjme na jo, c'e bëzo cja'a c'o na s'o c'ü.

²⁵ O ndünrü c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama:

—Dya rí pãrãgö c'ü, cjo cja c'o na s'o c'ü. Nguextjo nu rí pãrãgö, nutscö dya rmí jandagö. Nudya rí janda dya.

²⁶ Nuc'ua na yeje o xipjitjoji c'ua:

—Pero, ¿pje o tsja'c'ü? ¿Ja va xo'c'üts'ü in chö'ö?

²⁷ C'ü mi ndëzhö o ndüntüji:

—Ya ró xi'ts'iji, pero dya i dyätcöji. ¿Jenga in ne rí yepe rí dyärãji? Maxque, ¿cjo xo in negueji rí chjünt'üji o xütjü?

²⁸ Nuc'ua o zadütjoji, o mamaji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e in tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nutscöjme rí tjünt'üjme a xütjü e Moisés.

²⁹ Nutscöjme rí pãrãgöjme, e Moisés o zopjü c'o nte. O mama c'o jña c'o vi mama Mizhocjimi. Pero c'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya rí pãrãjme ja je vi ñeje c'ü.

³⁰ O ndünrü c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Yo in xitsiji, me in cjacüji rá dyäxä. Maco o xocüzügö in ch'ö'ö c'e bëzo, çjenga dya in päräji ja je vi 'ñeje c'ü? ³¹ Rí pärägöji, zö ra tsja 'na nte ra dyötü Mizhocjimi ra unü poder, pero 'ma cja na s'o c'e nte, Mizhocjimi dya ra dyärä c'ü örü c'e nte. Pero nu c'o ma't'ü Mizhocjimi 'ñe cja'a c'ua ja ga ne'e angueze, nuc'o, Mizhocjimi ra dyätä c'o. ³² Ndeze 'ma o mbürü ne xoñijömü, cärä c'o o jmus'ü ndëzhö. Pero dya ri ärägöji c'ü ri bübü 'na bëzo c'ü ri jocü c'o. ³³ Nu c'e bëzo, 'ma dya rví 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü, dya xo ro sö'ö pje ro tsja'a.

³⁴ O ndüntüji c'ua, o xipjiji:

—Nu'tsc'e i tsja c'o na s'o; exvi chetjovi in nzhunc'e. Çjenga in cjinncje ra sö rí xöcügöjme?

Cjanu o pjongüji c'ua cja c'e nitjimi.

Ciegos espirituales

³⁵ O dyärä e Jesús ya vi pjongüji c'e bëzo. Nguéc'ua va jyodü ja je mi nzhodü c'e bëzo. 'Ma o chöt'ü, o xipji:

—Çcjo in ejmegue o T'i Mizhocjimi?

³⁶ O ndünrü angueze, o mama:

—Nu'tsc'e së'ë, xitsigö cjó ngueje o T'i Mizhocjimi; ngue c'ua ra sö rä ejmegö angueze.

³⁷ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Ya i jñandague angueze. Nguetscö rrä ñavi.

³⁸ O mama c'ua c'e bëzo:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ejmets'ü. Ngué'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi.

Cjanu o ndüñijömü o ma't'ü c'ua.

³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Na ngue c'ü rvä ëcjö, exi 'ñetsetjo ja ga nguiñi o mü'bü yo nte. C'o unü nguenda c'ü ni jyodü ra xogü o ndöji ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji, ra xogü o ndöji ra mbäräji Mizhocjimi.

Pero c'o cijijni ya xogü o ndöji, nuc'o, ra ndëzhöji, dya ra mbäräji c'ü na cjuana.

⁴⁰ O dyärä ja nzi c'o fariseo c'o mi cärä bëxtjo nu ja mi bübü e Jesús, o mamaji c'ua:

—A poco in cijijñigue c'ü xo rí ndëzhöjme.

⁴¹ O ndünrü c'ua e Jesús:

—'Ma ri unnc'ëji nguenda c'ü ni jyonc'ëji o jya's'ü Mizhocjimi, ro perdonaots'üji 'ma c'o na s'o. Pero in mangueji: “Ya xogü in chögöjme, rí päräjme na jo”, in eñeji. Nguéc'ua xe in tütjoji in nzhunc'ëji.

10

El ejemplo del corral

¹ 'Na cjuana c'ü rá xi'ts'igöji. Nu c'ü dya ra cjogü cja o ngoxtji nu ja cot'üji o ndëncjürü, nu c'ü je dacütjo cja ndüngümü, nuc'ü ngueje mbë'ë c'ü; y xopcü nu ja cjot'ü o ndëncjürü. ² Nu c'ü je cjogü cja o ngoxtji nu ja cjot'ü o ndëncjürü ngueje e mbörü c'ü. ³ E mböngoxtji xopcü ngoxtji e mbörü. C'o ndëncjürü ätpäji o jña'a. Nu c'e mbörü nänbä o tjü'ü yo o ndëncjürü. Ngueje c'ü pjongü c'ua c'o ndëncjürü ra ma ziji o t'ëbi. ⁴ 'Ma ra mbedye c'o o ndëncjürü, ra ot'ü e mbörü. Cja rron ma c'o o ndëncjürü. C'o ndëncjürü tjünt'üji a xütjü c'e mbörü, na ngueje pätpäji o jña'a. ⁵ 'Ma ra ëjë 'naja c'ü dya päräji, dya ra ndünt'üji a xütjü. Nu c'ü ra tsjaji, ra c'ueñeji; na ngueje dya pätpäji o jña'a c'o nandyo.

⁶ Nu yo jña'a yo, je zopjü e Jesús o fariseo. Pero anguesji dya o mbäräji ja cja c'ü mi xipjiji.

Jesús, el buen pastor

⁷ O ña c'ua na yeje e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rá xi'ts'igöji. Nutscö nguetscö e ngoxtji nu ja cjogü yo ndëncjürü. ⁸ Texe c'o va ëts'ëji c'o ne c'ü rí chjünt'üji o xütjü,

ne ra dyon'c'ejí. Ngue o mbē'ē c'o xopcü nu ja cjot'ü o ndēnchjürü. Pero c'o ndēnchjürü dya pje átäji. ⁹ Nuzgö nguetscö e ngoxtji nu ja cjogü yo ndēnchjürü. Nu c'ü ra 'ñench'ezü o mü'bü, ngue c'ü sö ra cjogü. Nuc'ü, ngue c'ü ra jogü o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra chöt'ü texe c'o ni jyodü o mü'bü. Nguet'ua ra chjēntjovi nza cja 'na ndēnchjürü c'ü ra cjogü, ra mbedye, ra chöt'ütjo o t'ēbi c'ü ra z'i.

¹⁰ 'E mbē'ē ni 'ñetjo ra ē pōnü c'o ndēnchjürü. Ra mböt'ü texe c'o. Nutscö rvá ējēgö ngue c'ua ra bübütjoji. Me ra mápā Mizhocjimi rgá bübütjoji.

¹¹ Va mama c'ua e Jesús:

—Nuzgö nguetscö 'na mbörü c'ü me na jo; ojtjo c'ü ri nza czazgö. 'Na mbörü c'ü na jo, bübü dispuesto ra ñana c'o ndēnchjürü cja c'o mbē'ē, zö ra mböt'üji c'ü. ¹² Pero 'ma cjó c'o ts'öt'ü ra mbörü c'o ndēnchjürü, dya ra mbörü na jo c'o, na ngueje dya exi ngue o cjaja c'o ndēnchjürü. Nguet'ua 'ma ra jñanda rva ējē e mindyo, exta zogü c'ua c'o ndēnchjürü, ra c'ueñe ra ma. Nguet'ua c'e mindyo ra pēnch'i c'o ndēnchjürü, nde ra mböt'ü c'ua c'o. ¹³ C'ueñe c'ü mi pjörü na ngueje ts'öt'ütjo, dya ngueje o cjaja c'o ndēnchjürü. Nguet'ua dya c'apü ngüenda pje ra ts'apü c'o.

¹⁴ Xe ma ña'a e Jesús, o mama:

—Nguetscö c'e mbörü c'ü me na jo. Rí pāragö c'o ngueje ín nzhēnchjürügö. Anguezeji xo pācāgöji. ¹⁵ A cjanu, xo pācā mi Tata c'ü bübü a jens'e. Nuzgö xo rí pāragö mi Tata. Nuzgö rá tügö ngue c'ua ra bübütjo c'o ín nzhēnchjürügö. ¹⁶ Xo rí tsājāgö c'o dyaja ndēnchjürü c'o dya be tjünt'ü ín xütjügö. Nuc'o, xo ni jyodü xo rá pjörü c'o. Ra dyātcāji ín jñagö, ra ndünt'üji ín xütjü. A cjanu ri 'natjo nu ja ri cārāji, 'ñe ri 'natjo mbörü, c'ü nguejögö.

¹⁷ 'Me s'iyazü mi Tata c'ü bübü a jens'e; na ngueje rá tügö ngue c'ua rá yepe rá bübütjo. ¹⁸ Dya cjó ra tsjacü rá tügö. Nguetscö rrā unütsjējē rá tū'ü. Sö'ö rá unütsjēgö rá tū'ü, 'ñe sö'ö rá nanga. Ngueje c'ü vi ndäcjā mi Tatagö c'ü bübü a jens'e.

¹⁹ Na ngueje vi mama yo jña'a yo e Jesús, c'o nte o zöji na yeje co jña, dya mi 'natjo pjeñe mi cjijñiji. ²⁰ Na puncjü anguesji c'o mi mama:

—Bübü demonio cja o mü'bü ne Jesús. Dya pārá pje mama. ¿Jenga ín átäji c'ü xi'ts'iji nu?

²¹ Dyaja c'o mi mama:

—Ne bēzo nu, 'ma ri bübü c'ü dya jo cja o mü'bü, dya ro mama yo jña yo me na jo. C'ü dya jo, a poco sö'ö ra xopcü o ndö'ö 'na ndēzhö, c'ua ja nzi va tsja ne bēzo.

Las autoridades de Israel rechazan a Jesús

²² C'o pa'a c'o, c'o nte a Jerusalén o tsjaji 'na mbaxua, mi mbeñeji c'e pa 'ma o dyötüji Mizhocjimi ro nintsjimi na yeje c'e templo. Ma sē c'o pa c'o. ²³ E Jesús je mi nzhodü nu cja c'e templo cja o porta e Salomón. ²⁴ Nuc'ua c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel, o jmurüji a jmi e Jesús, o xipijji:

—¿Jenga dya rí xitsijme na jo cjó je ngue'tsc'e? Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo extí xitsijme na jo.

²⁵ Nuc'ua o ndünrú e Jesús, o xipijji:

—Ró xi'ts'iji cjó je nguetscö. Nu'tsc'ejí dya ín ejmezüji. Nuzgö rrā czagö c'o ne'e mi Tata a jens'e. A cjanu, 'mārā na jo cjó je nguetscö. ²⁶ Nu'tsc'ejí, dya ín ejmezüji na ngueje dya ngue'tsc'ejí ín nzhēnchjürüts'üji. ²⁷ C'o ín nzhēnchjürügö ätcāji ín jñagö. Rí pāragö c'o. Anguesji tjünt'üji ín xütjügö. ²⁸ Nu c'o ín nzhēnchjürügö rí unügö c'ü sido ra bübütjoji. Nuc'o, dya ra ndü'ü c'o. Nuc'o, dya cjó sö cjó ra zipqui cja ín dyēgö. ²⁹ Mi Tatagö c'ü o dyacügö c'o,

ngueje c'ü xenda na nojo texe c'ü. Nguéc'ua dya cjó sô cjó ra zinbi cja o dyë'è mi Tatagö c'o. ³⁰ Nutscö co c'ü mi Tata a jens'e rí 'natjobe, eñe e Jesús.

³¹ Nuc'ua o jñüs'ü na yeje o ndojo c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Ro pjat'üji e Jesús. ³² O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na puncjü c'o na jo c'o ya ró jí'ts'iji. Mi Tata a jens'e ngue c'ü o jítsigö c'o. Texe yo ró cja'a, çja bübü c'ü na s'o c'ü rguí pjacüji?

³³ O ndünrú c'ua anguezeji, o mamaji:

—Nu yo na jo in tsjague, dya nguejyo rga pja'c'üjme yo. C'ü rga pja'c'üjme, ngueje c'ü in sadügue Mizhocjimi. Maco xo nguetjots'ügue 'na bëzo; pero in cjaþü que nguets'ü Mizhocjimi.

³⁴⁻³⁶ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mbeñeji ja ga t 'opjü cja in leyji. Je t'opjü nu, c'ü ja va sjipji c'o o juajnü Mizhocjimi jinguã ro pätpäji angueze rvá zopjüji c'o nte. Je t'opjü a cjava: “Ngue'tsc'eji in mizhocjimigueji”, eñe Mizhocjimi. Rí pärägöji c'ü je va mama Mizhocjimi, na ngueje na cjuana c'ü t'opjü cja o jña. C'o nte c'o o juajnü Mizhocjimi mi jinguã, o mama Mizhocjimi o xiji mizhocjimi c'o. Nguéc'ua, çjenga in mamaji rí sadügö Mizhocjimi na ngueje ró xi'ts'iji: “Exi nguejezü o T'izü Mizhocjimi”, maco Mizhocjimi o ndäcã ró ëjë cja ne xoñijömü? ³⁷ Tsjijñiji na jo cjo rí cjaçö c'ü ne'e mi Tata; 'ma jiyö, dya rí 'ñejmezüji 'ma. ³⁸ Pero 'ma in jandgaji rí cjaçö c'ü ne'e angueze, extí unnc'eji ngüenda 'ma c'ü bübüzügö mi Tata, 'ñe nutscö rí bünc'öbe angueze. Extí unnc'eji ngüenda a cjanu zö dya in ejmezüji c'ü ró xi'tsc'öji exi ngue o T'izü Mizhocjimi.

³⁹ Nuc'ua mi neji na yeje ro zürütjoji. Nuc'ua o mbedyetjo e Jesús cja o dyëji.

⁴⁰ O ma mbes'e na yeje cja c'e ndare a Jordán nu ja ot'ü mi jichite e Juan. O nguejme c'ua nu. ⁴¹ Na puncjü c'o o zät'ä cja o jmi'i e Jesús, mi mamaji:

—E Juan dya pje o tsja'a c'ü me na nojo c'ü nunca rí jandaji. Pero ma cjuana c'o o mama e Juan ja ga cja ne bëzo, ne Jesús.

⁴² A cjanu, na puncjü c'o mi cãrã nu, o 'ñench'e o mü'büji e Jesús.

11

Muerte de Lázaro

¹ Mi bübü c'ua 'naja bëzo c'ü mi sö'dyë c'ü mi chjü'ü e Lázaro. Mi menzumü a Betania, nu ja mi menzumü e María 'ñe e Marta c'ü nu cjujuë. ² Mi ngueje c'e María c'ü je o ngosp'ü o ngua e Jesús c'ü in Jmugöji c'e perfume c'ü ma jo ma yüdü. Cjanu o ndintspi c'ua o ngua'a co o ñixti. Nu c'ü nu 'ninzhömü c'ü mi chjü e Lázaro, ngue c'ü mi sö'dyë c'ü. ³ C'o o cju e Lázaro o mbenpevi c'ua na jña e Jesús, o xipjivi:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'üjme, nu c'ü me in s'iyague, sö'dyë c'ü.

⁴ 'Ma o dyärã e Jesús o mama:

—Nu c'e ndötc'ijeme c'ü, dya ngue c'ü rguí nzhü'ütjo. Na ngueje rá cjaçö c'ü rguí unü ngüenda yo nte c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. A cjanu xo ra unüji ngüenda nguezgö o T'izü Mizhocjimi, me xo na zëtscö.

⁵ E Jesús me mi s'iya e Marta co c'ü nu cjujuë 'ñe e Lázaro. ⁶ Nuc'ua 'ma ya vi dyärã mi sö'dyë e Lázaro, xe o nguejmetjo e Jesús yepa nu ja je mi bübü nu 'nanguarü c'e ndare a Jordán. ⁷ 'Ma ya o cjuçö c'ua c'o yepa, o xipji c'o o discípulo:

—Möjö a Judea. Rá yepe rá sät'ätjoji nu.

⁸ C'o o discípulo o xipjiji c'ua:

—Xöpüte, dya be mezhe 'ma mi ne ro pja'c'ü ndojo c'o pje pjëzhi cja c'onte a Israel. ¿Cjo rí matjo na yeje a manu?

⁹ O ndünrú e Jesús, o xipjiji:

—¿Cjo dya cja'a doce hora nu pa'a? Nu c'ü ra nzhodü 'ma ndempa, dya ra pjeñe na ngueje janda e jya's'ü cja ne xoñijöümü.

¹⁰ Nu c'ü ra nzhodü 'ma xömü ngue c'ü ra pjeñe c'ü, na ngueje dya bübü e jya's'ü c'ü ra jñanda ja ngue c'ua nzhodü.

¹¹ 'Ma o nguarü o mama a cjanu, o mama c'ua:

—Nu c'ü e Lázaro c'ü rí joji jñtjo. Rá ma'a, rá ma dyö'ö.

¹² O mama c'ua c'o o discípulo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, nu 'ma jñtjo, ra jogütjo 'ma.

¹³ C'ü mi mama e Jesús ngue c'ü ya vi ndü'ü e Lázaro. Pero c'o o discípulo o nguiññi mi mama c'ü vi söyatjo vi jñi. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús ya xo xipjiji na jo:

—E Lázaro ya ndü'ü c'ü. ¹⁵ Na jo c'ü dya mi bübügö nu, ante c'ü ro ndü e Lázaro; ngue c'ua rí 'ñejmezüji dya, 'ma rí jñandaji c'ü rá c jagö. Mjö dya, rá ma nuji.

¹⁶ O mama c'ua e Tomás c'ü xo mi chjü'ü Cuate, o xipji c'o o midiscípuloji:

—Xo rá möjö ngue c'ua 'natjo c'ua rá ma tñji co e Jesús.

O möji c'ua.

Jesús es la resurrección y la vida

¹⁷ 'Ma o zät'äji, ya o mbärä c'ua e Jesús ya mi pa nziyo pa'a c'ü ya vi c'öt'ü e Lázaro cja cueva. ¹⁸ C'e jñiñi a Betania mi bëxtjo a Jerusalén. Mi jjadütjovi yeje kilometro nde. ¹⁹ Nguec'ua na puncjü c'o mi menzumü a Jerusalén c'o o ma a Betania, o ma jo'tp'üji e Marta 'ñe e María, na ngueje ya vi ndü e Lázaro c'ü nu 'ninzhömüvi. ²⁰ Nuc'ua o dyärä e Marta ma ëjë e Jesús. Nzi va dyärä, nzi va mbedye; o ma ndünrú. E María o nguentjo nu cja ngumü. ²¹ E Marta o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, nu 'ma ri bübüge a 'ñecjua, dya ro ndü'ü 'ma c'ü ín 'ninzhömü. ²² Nudya, xo rí pärägö, texe c'o rí dyötü Mizhocjimi, nde ra dya'c'ü.

²³ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Ra te'etjo c'ü nin 'ninzhömü.

²⁴ O xipji c'ua e Marta:

—Rí pärägö c'e pa'a 'ma ra te'e c'o añima, xo ra te'etjo c'ü mi 'ninzhömü.

²⁵ O xipji c'ua e Jesús:

—Nuzgö nguetscö rá xos'ü c'o ya ndü, rá cja'pü ra te'eji. Rá unügö c'ü rguí bübüji. Nu c'ü ra 'ñejmezügö, zö ra ndü'ü, ra te'etjo, ra bübütjo na yeje. ²⁶ Texe c'o bübü c'o ejmezügö, dya ra ndü'üji. ¿Cjo ín ejme yo rrá xi'ts'i'?

²⁷ Nuc'ua e Marta o xipji c'ua:

—Jägä, ín Jmuts'ügö. Nutscö rí ejmegö ngue'tsc'e e Cristo, o T'its'ü Mizhocjimi. Ngue'tsc'e o mama Mizhocjimi ri 'ñecje cja ne xoñijöümü.

Jesús llora junto al sepulcro de Lázaro

²⁸ Nuc'ua 'ma o nguarü o mama a cjanu e Marta, o ma c'ua. O ma zojnü e María c'ü nu cjüjuë. O tsjontp'ütjo va ña'a, o xipji:

—E xöpüte va säjä. Zon'c'ü rí ma'a nu.

²⁹ E María nzi va dyärä, nzi va bübü. Nuc'ua o ma'a nu ja je mi bübü e Jesús. ³⁰ E Jesús dya be mi sät'ä cja c'e jñiñi. Xe mi bübütjo nu ja je vi chjëvi e Marta. ³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel c'o mi jo'tp'ü e María nu cja ngumü, o jñandaji o bübü zacü e María. O mbedye a tji'i. Anguezeji o ndünt'üji a xütjü, o mamaji:

—Ni ma cja c'e cueva. Ra ma huë'ë nu.

³² Nuc'ua o zät'ä e María nu ja je mi bübü e Jesús. 'Ma o jñanda o ndünñijöümü a jmi'i e Jesús. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, 'ma ri bübüge a 'ñecjua, dya ro ndü'ü 'ma c'ü mi 'ninzhömügö.

³³ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'ua e María mi huë'ë; 'ñe c'o nte a Israel c'o mi dyoji e María xo mi huëji. Nuc'ua me co sentio cja o mü'bü. Me mi chana o mü'bü. ³⁴ O dyönü c'ua e Jesús, o mama:

—¿Ja je ngue c'ua i tsöt'üji c'e añima?

O xipjiji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, xä'dä rí ë ñu'u.

³⁵ Nuc'ua o huë'ë e Jesús. ³⁶ O mama c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Nujnu me mi s'iya e Lázaro.

³⁷ Mi cārã anguesji c'o o mama:

—Nu e bëzo nu, maco o xopcü o ndö'ö c'ü mi ndëzhö. ¿Cjo dya ro sö ro jocü e Lázaro ngue c'ua dya ro ndü'ü?

Resurrección de Lázaro

³⁸ Nuc'ua e Jesús me co sentio na yeje cja o mü'bü. Cjanu o ma nu ja vi ngöt'üji e Lázaro. Mi c'ot'ü 'na ndojo. ³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Tsjüs'üji ne ndojo.

E Marta c'ü nu cjü e Lázaro c'ü ya vi ndü, o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. Maco ya na xī'ī c'ü. Ya pa nziyo pa ndeze o ndü.

⁴⁰ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Ya ró xi'ts'i, nu 'ma rí 'ñejme, rí jñanda c'ü na zëzhi c'ü cja Mizhocjimi.

⁴¹ Nuc'ua o ngüs'üji c'ua c'e ndojo nu ja je vi ngöt'üji c'e añima. E Jesús o nã's'ã c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, rí da'c'ü na pöjô na ngueje i dyätcã, y rí tsjague c'ua ja nzi rvã ö'tc'ü.

⁴² Nutsö ya rí pãrãgö sido in ätcã. C'ü cja rvã da'c'ü na pöjô, ngue c'ü ra dyärã yo cārã a 'ñecjua, ngue c'ua ra 'ñejmeji ngue'tsc'e i chãcjägö.

⁴³ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e Lázaro, pedyegue a tji.

⁴⁴ Nuc'ua e Lázaro c'ü ya vi ndü'ü o mbedye c'ua. Mi 'mans'a o

manta. O jmi'i mi bös'ü 'naja bitu. O mama c'ua e Jesús:

—Xäpcãji dya ne manta. Jyëziji ra ma cja o ngumü.

Conspiración para prender a Jesús

⁴⁵ Nuc'ua na puncjü c'o mi menzumü a Jerusalén c'o mi dyoji e María, o 'ñench'e o mü'büji e Jesús. Na ngueje vi jñandaji c'ü vi tsja e Jesús. ⁴⁶ Nuc'ua mi cārã anguesji c'o o ma c'ua cja o fariseo. O xipjiji c'o vi tsja e Jesús. ⁴⁷ Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o jmurüji c'ua. O pötva mamaji:

—¿Pje rá cjägöji? C'e bëzo Jesús, cja'a na puncjü c'o me na nojo. ⁴⁸ 'Ma rá jëzitjoji ra tsja a cjanu, ra nda 'ñejme angueze texe yo ín menzumügöji ra tsjapüji o jmuji. Nguéc'ua c'o menzumü a Roma c'o mandazüji dya, ra 'ñe yätcöji ne templo nu ja rí ma't'üji Cjimi. A cja dya nu rá chorügöji.

⁴⁹ 'Naja c'o mi jmurü, mi chjü e Caifás. Nuc'ü, mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü. O xipjiji:

—Nu'tsc'eji, dya pje in pãrãgueji. ⁵⁰ Dya in pãrãji c'ü xenda na jo c'ü ri 'natjo bëzo c'ü ra ndü ngue c'ua dya ra ndü texe yo nte.

⁵¹ C'e Caifás mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü, nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o mama c'ü ro zãda zö dya mi pãrã e Caifás ja cja c'ü mi mama. O mama ro ndü'ü e Jesús ngue c'ua dya ro ndü c'o mejñiñi. ⁵² Dya nguextjo anguezeji c'o dya ro ndü. Xo ro ngärãtjo na puncjü nte texe cja ne xoñijömmü c'o dya ro ndü na ngueje ro 'ñench'e o mü'büji e Jesús, ro tsjaji o t'i Mizhocjimi. ⁵³ Ndeze c'e pa c'ü, mi pötma dyü't'ütsjëji ja rvã tsjapüji ro mbö't'üji e Jesús.

⁵⁴ Nuc'ua e Jesús dya cja nzhodü c'ü ro jñanda c'o pje mi pjëzhi a Jerusalén. O mbedye cja c'e xoñijömmü a Judea. Je o ma'a cja c'e xoñijömmü c'ü bübü a jmi'i cja c'e ndajyadü. O ma cja 'naja jñiñi c'ü

ni chjü'ü Efraín. Ya je nguejme nu, co nu c'o o discipulo.

⁵⁵ C'e mbaxua c'ü cja yo nte a Israel c'ü ni chjü Pascua ya ma sädätjo. Na puncjü c'o nte o möji a ma Jerusalén 'ma dya be mi sädä c'e mbaxua. Ro 'nintspiji ante c'ü ro mbedye c'e mbaxua. ⁵⁶ Nuc'ua mi jodüji c'ua e Jesús. Mi pötma mamaji 'ma mi bübüji cja c'e templo:

—¿Pje in mangueji? ¿Cjo ra rezga ra êjê e Jesús cja c'e mbaxua?, mi eñeji.

⁵⁷ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo ya vi mandaji, nu 'ma cjó c'o ro mbärä ja je mi bübü e Jesús ro ngös'üji anguezji ngue c'ua ro ma zürüji.

12

Una mujer unge a Jesús

¹ Ma xe mi bëzhtjo 'ñanto pa'a ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, o ma c'ua e Jesús a Betania nu ja je mi bübü e Lázaro c'ü vi ndü'ü. Nuc'ü, vi xos'ü cja c'o añima. ² O dyä'tp'äji nu 'na jñönü e Jesús. Ngueje e Marta c'ü mi xisp'i. E Lázaro mi ngue 'naja c'o mi junrü co e Jesús cja mexa. ³ Nuc'ua e María o tñ'ü nde kilo o unguento c'ü mi dyavo nardo. Me mi muvi na mizhi. O ngosp'ü c'ua o ngua'a e Jesús. Cjanu o ndintspi co o ñixti. Nu cja c'e ngumü me co jyä'ä c'ü mi yüdü c'e unguento. ⁴ Xo mi bübü nu, e Judas Iscariote c'ü mi ngue o t'i e Simón. Mi ngue 'naja c'o o discipulo e Jesús. Ngue c'e Judas c'ü ro nzhö'ö e Jesús. O mama e Judas:

⁵ —¿Jenga dya vi bö'ö jñi ciento mbëxo ne unguento; ro ch'unü c'o dya pje pë's'i?

⁶ C'ü vi mama a cjanu e Judas, dya ngue c'ü mi juentse c'o dya pje mi pë's'i. Na ngue dya mi juentse c'o. C'ü vi mama yo jña'a yo, ngue c'ü mi mbë'ë. Mi pjörü c'e cjiñmerio, y mi quibi c'o je mi üt'üji nu. ⁷ Nuc'ua e Jesús o mama:

—Jyëzigue. E María o ngoscü ne unguento; ngue c'ü ra tsjacüji 'ma ya rga tñ'ü. Pero angueze na mbenze dya. ⁸ Sido in bübügeji yo dya pje pë's'i. Pero nutscö, dya sido rá bünc'öji.

Conspiración contra Lázaro

⁹ Nuc'ua na puncjü o nte c'o mi cärä a Israel o mbäräji mi bübü nu e Jesús, nguec'ua va möji nu. Dya mi nguextjo c'ü ro ma nuji e Jesús. Xo mi möji ro ma nuji e Lázaro, c'ü vi xos'ü cja c'o añima. ¹⁰ Nguec'ua c'o ndamböcjimi o dyü't'ütsjéji ngue c'ua xo ro mbö't'üji e Lázaro. ¹¹ Na ngueje na puncjü o nte a Israel c'o mi xögüji co anguezeji mi möji cja e Jesús. Mi ejmeji angueze, na ngueje vi xos'ü e Lázaro.

Jesús entra en Jerusalén

¹² C'ü na yejnu pa'a na puncjü nte'e c'o vi möji cja c'e mbaxua o dyäräji ro êjê e Jesús a Jerusalén. ¹³ Nuc'ua o ngant'aji o dyë o palma. Cjanu o mbedyeji c'ua, o ma ndünrüji e Jesús. Mi mapjüji, mi mamaji a cjava:

—Aleluya. Me na jo nu va êjê nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji nutscöji rí menzumüji a Israel.

¹⁴ E Jesús o chöt'ü 'naja burru. O chägä c'ua, c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Mama a cjava c'ü:

¹⁵ Nu'tsc'ejji in menzumüji a Sion, dya rí süji.

Jñandaji. Va êjê cjuã in Jmugueji. Nuc'ü, va chägä 'naja burru c'ü, eñe cja o jña Mizhocjimi.

¹⁶ C'o o discipulo e Jesús, dya be mi päräji ja ma cja nu yo jña'a yo. Nuc'ua 'ma ya vi ma a jens'e e Jesús, ngue 'ma cja o mbeñeji c'ü ngueje e Jesús c'ü vi t'opjü yo jña yo. Cja nde o mbeñeji c'ua c'ü vi ts'a a cjanu.

¹⁷⁻¹⁸ C'o nte c'o vi jñanda e Jesús 'ma o tsjapü o te'e e Lázaro 'ma o zopjü ro mbedye cja c'e cueva, nuc'ö, o xipjiji c'o dyaja. Nguec'ua va mbärä c'o dyaja, nguec'ua va ma

ndünrūji e Jesús ante c'ü ro säjä a Jerusalén. ¹⁹ O pötva mama c'ua c'o fariseo:

—Nu'tsc'eji ya *í* ñutsjēji, dya sō pje rí tsjaji c'ü rí ts'a's'ūji e Jesús. Texe yo nte ya tjünt'ūji a xütjü angueze, ya nde möji c'ü.

Unos griegos buscan a Jesús

²⁰ Xo mi cārā ja nzi nte c'o mi ña griego c'o vi ma ma't'ü Mizhocjimi cja c'e mbaxua. ²¹ Nuc'ua c'o griego o zāt'āji cja e Felipe c'ü mi men-zumü a Betsaida c'ü tsja a Galilea. O dyötūji, o xipjiji:

—Nu'tsc'e sē'ē, nutscōjme rí negōjme rá chjējme e Jesús.

²² O ma c'ua e Felipe; o ma xipji e Andrés. O mēvi c'ua; o ma xipjivi e Jesús c'ü ya mi cārā o griego. ²³ O ndünrū c'ua e Jesús, o mama:

—Ya va sādā rá tūgō, rá magō a jens'e cja Mizhocjimi nu ja rvá ēcjō. ²⁴ Nuzgō, na cjuana c'ü rí xí'ts'iji. 'Naja ndēxü c'ü ya ra zobü a jōmü, 'ma ra nguibi a jōmü, ra mbes'e ra unü na puncjü ndēxü. C'e ndēxü 'ma dya ra nguibi a jōmü, ra nguejme 'natjo ndēxü. ²⁵ Nu c'ü s'iyatsjējē o vida, nuc'ü, ra ndū'ü c'ü. Nu c'ü dya s'iyatsjējē o vida nu va cja ne xoñijōmü, nuc'ü, sido ra bübütjo c'ü. Dya ra ndū'ü. ²⁶ Nu c'ü ne ra ndünt'ü ín xütjügō, ni jyodü sido ra 'ñejme ín jñagō. Nu ja je rá bübügō je xo ra bübü nu. Mi Tatagō a jens'e ra s'iya nu c'ü sido ejme ín jñagō.

Jesús anuncia su muerte

²⁷ Nudya me sufrido ín mü'bügō. ¿Pje rá mamagō? ¿Cjo rá xipji mi Tata a cjava: “Mí Tatats'ü rí ts'a's'ü ngue c'ua dya rá tūgō”? Jiyō, dya rá xipji a cjanu, na ngueje, ngueje yo rvá ējē cja ne xoñijōmü. Ró ē rá tūgō. ²⁸ Nguец'ua rí tsjague c'ua ja nzi gui ñegue rá tūgō, ngue c'ua ra mbārā yo nte c'ü me na nojots'ūgue, nu'tsc'e mi Tatats'ü.

Nuc'ua o dyārāji 'naja jña a jens'e, o mama:

—Ya ró jíchi yo nte c'ü me na nojozügō. Pero xe rá jíchitjoi c'ü me na nozgō.

²⁹ C'o nte c'o mi cārā nu, o dyārāji c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e. O mamaji c'ua c'ü vi yürü. Pero bübü c'o mi mama:

—Ngueje 'naja o anxe Mizhocjimi c'ü o zopjü e Jesús.

³⁰ O ndünrū c'ua e Jesús, o xipjiji:

—*Í* dyārāji c'e jña. Dya pje nguetjozügō o zocü. O zo'c'ü *ín* texeji, ngue c'ua rí unnc'eji na puncjü ngüenda. ³¹ Na ngue c'o ya ngue ra tsjacōji, ra 'ñetse c'ü nugü na ü yo nte yo cārā cja ne xoñijōmü. Nguец'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji. C'ü dya jo c'ü manda cja ne xoñijōmü, Mizhocjimi ya ra pjongü a tji dya c'ü. ³² 'Ma ra ndäpcāji cja ngronsi, nuc'ua yo nte ra nguijñiji cja o mü'büji. Ra mbārāji pje pjētscō.

³³ Mi mama a cjanu yo, ngue c'ua ro mbārāji ja rvá ndū'ü. ³⁴ O ndüntü c'ua c'o nte, o mamaji:

—Nutscōjme ya ró ārājme c'ü mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Mama a cjava: “E Cristo, nu c'ü ra ndājā Mizhocjimi, sido ra bübütjo”, eñe. ¿Jenga *ín* mangue ni jyodü ra dāpc'ā cja ngronsi? Maco *ín* mangue vi 'ñegue cja Mizhocjimi. ¿Cjo dya ri ngue'tsc'e 'ma e Cristo? O, ¿ja ga cja c'ü *ín* xitscōjme?

³⁵ E Jesús o ndünrū c'ua:

—Xe ja nzi pa xe rá bübütjogō rí jya's'ü c'ua *ín* cārāgueji. Jyēziji ra nguich'i jya's'ü cja in mü'büji 'ma xe rí bübütjogō va, ngue c'ua dya rí nzhodügueji cja bēxōmü. Na ngueje 'ma rí nzhodüji cja bēxōmü, dya rí pārāji ja rí möji 'ma. ³⁶ Nudya, nutscō rí jya's'ü xe rí bübügō a nde c'ua ja *ín* cārāgueji. Rí 'ñejmezüji, ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi a mbo cja in mü'büji.

Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús. Cjanu o ma'a c'ua. Dya cja jñandaji ja vi ma'a.

Por qué la gente de Israel no creía en Jesús

³⁷ E Jesús ya vi tsja na puncjü c'o na nojo cja o jmi anguesji; pero dya mi ejmeji angueze. ³⁸ A cjanu o zädä c'o vi mama e Isaías c'ü mi profeta. O mama:

Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. ¿Cjó ngue c'ü ya o 'ñejme nu c'o ró mamaji? ¿Cjó ngue c'ü ya o unü na jo ngüenda c'ü me na zēzhi c'ü ín Jmugöji?

Dya cjó 'ñejme. Dya cjó ne ro jñanda, eñe c'e profeta.

³⁹ Nguec'ua dya cjó sö cjó ro 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Xo o mama a cjava e Isaías:

⁴⁰ Mizhocjimi o tsjapü o ndēzhöji. Xo o tsjapü o meze o mü'büji, nguec'ua dya o 'ñejmeji.

'Ma ro unüji na jo ngüenda, 'ma ro 'ñejmeji cja o mü'büji, nu'ma, ro nzhogü o mü'büji, nuc'ua ro mama 'ma Mizhocjimi:

“Nutschö rá jopcüji o mü'büji.”

⁴¹ Nu yo jña'a yo, o mama e Isaías na ngueje o jñanda c'ü me na nojo e Cristo. O mama c'ua ja rva cja e Cristo.

⁴² Na puncjü c'o pje mi pjēzhi mi ejmeji e Jesús. Pero dya mi ne ro mamaji cjo mi ejmeji. Ngue c'o fariseo c'o mi sūji. Mi sū anguesji ro pjongüji cja o nintsjimiji. ⁴³ Xenda mi sūji c'o mama c'o bëzo que na ngueje c'o mama Mizhocjimi.

Las palabras de Jesús juzgarán a la gente

⁴⁴ Nuc'ua e Jesús o ña na jens'e, o mama:

—Nu c'ü ench'ezügö cja o mü'bü, xo ench'e cja o mü'bü nu c'ü o ndäcjägö. ⁴⁵ Nu c'ü jandgagö, 'ñe unü ngüenda cjó je nguetscö, xo unü ngüenda ja ga cja c 'ü o ndäcjägö. ⁴⁶ Ró ējē cja ne xoñijöümü; nguetscö e jya's'ü. Texe

c'o ench'ezügö cja o mü'büji, dya ra nzhodüji cja bëxöümü. ⁴⁷ 'Ma cjó c'o ra dyärä yo jña yo rí mangö, pero 'ma dya ätcä, dya nguezgö rá mama c'ü ni jyodü ra ma sufrido c'ü. Na ngueje c'ü rvá ēcjö cja ne xoñijöümü, dya ngue c'ü rá cjäpü ra ma sufrido yo cārā; ngue c'ü rá salvaji. ⁴⁸ Nu c'o dya ejmezü y dya xo ätcä yo rí mama, bübü c'ü ra jñünpü nguarü c'ü. Na ngueje 'ma rá ēcjö na yeje, yo jña yo ró mangö ngueje c'ü rguí tjünpü nguarü c'o vi tsja na s'o c'o. ⁴⁹ Na ngueje nutscö, dya ró mamatsjögö yo jña'a yo. Mi Tata a jens'e c'ü o ndäcjä ngueje c'ü o mandazü ró xo'ts'iji yo jña'a yo, xo xitsi ja rvá zo'c'üji. ⁵⁰ Rí pärägö yo jña'a yo o ndäcjä mi Tata ró ē mama ngueje yo jña yo cjäpü sido ra bübü'tjo yo nte. Rí mangö yo jña yo xitsi mi Tatagö.

13

Jesús lava los pies de sus discípulos

¹ 'Ma xe mi bëzhitjo ro zädä c'e mbaxua c'ü xiji Pascua, ya mi pärā e Jesús ya vi zädä c'ü ro ndü; ro mbedye cja ne xoñijöümü. Je ro ma cja nu Tata c'ü bübü a jens'e. Me mi s'iya c'o mi cārā cja ne xoñijöümü c'o mi ench'e o mü'bü angueze. Y o tsja c'ua c'ü ni 'ñetse me mi s'iyaji na puncjü.

² E Jesús 'ñe c'o o discípulo ma siji xēdyi. E Judas Iscariote c'ü mi nguejnu t'i e Simón, ya vi dyätä c'ü dya jo ro nzhö e Jesús. ³ Ya mi pärā e Jesús, c'ü nu Tata a jens'e ya vi unü texe poder ngue c'ua ro manda. E Jesús mi pärā je vi 'ñeje cja Mizhocjimi, y ro nzhogü cja Mizhocjimi. ⁴ O böbü c'ua e Jesús nu ja ma siji o xēdyi, o ngācā o bitu c'ü mi tējē. Cjanu o ngājā c'ua 'naja bitu c'ü o mbä'bä. ⁵ Cjanu o xich'i c'ua ndeje 'naja ts'i ndamojmü c'ü mi xindyēji. Cjanu o mbürü o mbe'chp'e o ngua'a c'o o discípulo.

Mi tjtintspi c'ua co nu c'ü o bitu c'ü mi pä'bä.

⁶ Cjanu o böbü a jmi e Simón Pedro. E Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. ¿Jenga rí pechquegö ín cua'a?

⁷ O ndünrö e Jesús, o xipji:

—Nu yo rrä c jagö, dya ín pärägue dya. Cja rí pärä después nu yo rrä c jagö.

⁸ O ndünrö c'ua e Pedro:

—Dya pje rá jë'tsc'i rí pechquegö ín cua'a.

O ndünrö c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma dya rí jyëtsqui rá pe'chc'e, dya pje rí jogövi.

⁹ O mama c'ua e Simón Pedro:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. Dya nguextjo ín cua c'ü rí pechque. Xo rí pechque ín dyë'ë 'ñe ín jmi'i.

¹⁰ O mama c'ua e Jesús:

—Nu c'o ya xaja, ya nguetjo o nguaji c'ü xe ra be'chp'ejí, ngue c'ua ra nda chjĩzĩ texe. Nu'tsc'ejí ya chjĩzĩts'üji na jo, pero dya chjĩzĩts'üji ín texeji.

¹¹ E Jesús ya mi pärä cjó ngue c'ü ro nzhö'ö, nguec'ua o mama a cjanu: “Dya chjĩzĩts'üji ín texeji.”

¹² Nuc'ua 'ma o nguarü o mbe'chp'e o nguaji, cjanu o ngans'a c'ua o bitu, o ndëjë. O mimitjo c'ua na yeje cja mexa. Cjanu o dyönüji c'ua, o xipji:

—¿Cjo ín päräji yo cja ró cja'c'üji?

¹³ Nu'tsc'ejí ín xitsiji que nguezgö ín xöpütezüji, nguezgö ín Jmuzüji. Na jo c'ü ín mamaji, na ngueje na cjuana. ¹⁴ Nuzgö ín xöpütezüji, ín Jmuzüji, ró pe'chc'egö ín cuaji. Nguec'ua, nu'tsc'ejí xo ni jyödü rí pötqui pe'ch'e ín cuaji. ¹⁵ Nuzgö c'ua ja nzi rvá cja'c'üji, nu'tsc'ejí, xo ni jyödü rí pötqui tsjagueji a cjanu.

¹⁶ Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, 'naja mbëpji, dya xenda na nojo que na ngueje o lamu. Ne xo ri ngueje c'ü o däjä, dya xenda na nojo que na ngueje nu c'ü o ndäjä. ¹⁷ Nu 'ma ín päräji yo, me rí mäjäji 'ma rí tsjaji.

¹⁸ 'Rí pärägö ja ga cjatsc'ejí nu'tsc'ejí ró juanc'üji. Rí pärägö bübütsc'ejí 'naja c'ü ra tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: “Maco mi dyocjöbe c'e bëzo y ma sigöbe o xëdyi, pero ra nzhögü c'ü.” Dya ín texeji rí tsjaji yo. ¹⁹ Rí xi'ts'iji yo, 'ma dya be va sädä ngue c'ua 'ma ra zädä yo, rí 'ñejmeji, nu c'ü ya ró xi'ts'iji, rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ²⁰ Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu 'ma rá täc'öji rí zopjüji yo nte, nu c'ü ra säc'ejí nguetscö säcjö 'ma c'ü. Nu 'ma ra säcjö c'ü, xo säjä 'ma c'ü o ndäcjägö.

Jesús anuncia que Judas lo traicionará

²¹ 'Ma o nguarü o mama a cjanu e Jesús, me go nguifñi go sufrido o mü'bü c'ua. O xipji na jo:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu'tsc'ejí bübütsc'ejí 'naja c'ü ra nzhögü.

²² Nuc'ua c'o o discípulo mi pötma jñandaji. Dya mi päräji cjó ngue c'ü je vi mama. ²³ 'Naja c'o o discípulo 'natjo c'ua mi junrüvi e Jesús. E Jesús me mi s'iya c'e discípulo. ²⁴ E Simón Pedro o tsjapü seña c'e discípulo ngue c'ua ro tsja t'önü cjó je ngue c'ü mi xipji e Jesús. ²⁵ Nuc'ua c'e discípulo c'ü 'natjo c'ua mi junrüvi e Jesús o dyönü:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ¿cjó ngue c'ü ra nzhöc'ügue?

²⁶ O ndünrö c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'ü rá unü ne xëdyi nu rá tü'bü cja ne jñönü ngue c'ü ra nzhögü c'ü.

Cjanu o ndü'bü c'ua, cjanu o unü e Judas Iscariote c'ü nu t'i e Simón. ²⁷ Nuc'ua e Judas, 'ma o jñü'ü c'e xëdyi, o nguich'i c'ua c'ü dya jo cja o mü'bü. E Jesús o xipji c'ua:

—Nu c'o rí tsjague, ya extí ma'a rí ma tsjague c'o.

²⁸ Nu c'o dyaja c'o mi junrü cja mexa, dya pje mbäräji jenga mi xipji a cjanu. ²⁹ E Judas mi tül'ü c'e cñimerio. Mi cärä c'o discípulo c'o mi

cijjñi e Jesús mi xipji e Judas ro ma ndômü c'o mi jyodü cja c'e mbaxua. Mi cãrã c'o mi cijjñi mi xipji e Jesús c'ü ro ma unü merio c'o dya pje mi pë's'i. ³⁰ Nuc'ua e Judas 'ma o jñü'ü c'e xëdyi, exo mbedye c'ua. Ya mi xômü.

El nuevo mandamiento

³¹ Nuc'ua 'ma o mbedye e Judas, o mama c'ua e Jesús:

—Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rá c jagö dya nu c'ü rvá ëjë rá cja'a. A cjanu ra 'ñetse c'ü me na nojozügö. A cjanu xo ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö. ³² C'ü rá c jagö, ya zädã rá c jagö. Nguec'ua ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra 'ñetse c'ü me na nojozü, nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ³³ Nu'tsc'eji ín ch'itsc'öji, ya 'natjo ndajme xe rá bübü co nu'tsc'eji. Rí jyongügöji. C'ua ja nzi rvá xipji c'o pje pjëzhi cja c'o nte a Israel, a cjanu xo rí xi'ts'igöji dya. Nu ja je rá magö, nu'tsc'eji, dya ra sö rá möcjöji dya. ³⁴ Rí xi'tsc'öji 'na jña nu cja dadyo. Nguejnu rí tsjaji nu. Rí pötqui s'iyaji. C'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji, je xo rgui s'iyagueji a cjanu. ³⁵ 'Ma rí pötqui s'iyaji, a cjanu ra mbãrã texe yo nte ngue'tsc'eji ín discí pulots'üji.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁶ E Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö. ¿Ja je rí mague?

O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu ja je rá magö, dya pje ra sö rá möcjöji dya. Cja ne rí sät'ägueji después nu ja je rá sätc'ö.

³⁷ O ndünrü c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ¿jenga dya ra sö rá mëgovi dya? Nutscö rá nzhötsjèrë ngue c'ua ra mbö'tcüji c'ü dya ra mbö'tc'ügueji.

³⁸ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, ín mangue rí nzhötsjè ra bö'tc'ü ngue c'ua dya ra bötcügö. Pero na cjuana c'ü rí xi'ts'igö, 'ma rí dyärã ra huë'ë o chare, ya rí pa na jñi rgui tsãngã c'ü ín pãcãgö.

14

Jesús, el camino al Padre

¹ Xe ma ña'a e Jesús, o mama:

—Dya me ra triste ín mü'büji. Rí 'ñench'e ín mü'büji Mizhocjimi. Xo rí 'ñench'ezügö cja ín mü'büji. ² A jens'e nu ja bübü mi Tatagö, nunu, me jãrã na puncjü ja rá bübügöji. Nuzgö ya rá magö a manu, rá ma xã'mã nu ja rí bübügueji. Nu 'ma dya ri jãrã na puncjü o ngümü nu ja rí bübügueji, dya ro xi'ts'iji a cjanu. ³ Nuzgö na cjuana rá magö, rá ma xã'mãgö nu ja je rí bübügueji. Pero rá ëtcjõ na yeje. Rã sints'iji ngue c'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'eji xo rí ma bübügueji nu. ⁴ Nu'tsc'eji ya ín pãrãji nu ja je rá magö. Xo ín pãrãji c'e 'ñiji c'ü je sät'ã nu.

⁵ Nuc'ua e Tomás o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'üjme, dya rí pãrãgöjme nu ja je rí mague. ¿Ja rgã sö rá pãrãgöjme c'e 'ñiji c'ü je sät'ã nu?

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús, o mama:

—Nuzgö nguetscö e 'ñiji. Nguetscö rí jí'ts'iji c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Nguetscö rí da'c'üji c'ü sido rí bübütjoji. 'Ma cjó c'o ra 'ñench'ezü cja o mü'bü, ra zãt'ã a jens'e 'ma nu ja bübü mi Tatagö. 'Ma jiyö, dya ra sö ra zãt'ã. ⁷ Nu 'ma ya ri pãcãgöji, ya xo ri pãrãji mi Tata. Nudya, ya i pãrãji mi Tata, ya i jñandaji dya angueze.

⁸ E Felipe o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'üjme, jítsigöjme c'ü nin Tata. Nguextjo c'ü rí negöjme c'ü.

⁹ E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Felipe, ya mezhe rí bübügöji. ¿Cjo dya be ín pãrã cjó je nguetscö? Nu c'ü ya o jñandga,

ya xo jñanda mi Tatagö c'ü ngueje Mizhocjimi. ¿Jenga in mamague: "Jítsijme c'ü nin Tata"? ¹⁰ ¿Cjo dya in ejmegue je rí búbügö cja mi Tata, y mi Tata je búbüzügö? Yo jña'a yo rí xi'ts'igöji, dya pje rí mamatsjögö yo. Ngueje mi Tata c'ü je búbüzügö c'ü xitsi rá cja yo rí c jagö. ¹¹ Ya ró xi'ts'iji rí búbügöbe mi Tata, je xo búbüzügö mi Tata. 'Ma dya sö rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ró xi'ts'itjoji, 'ñejmeji na ngueje yo na nojo yo rí c jagö. ¹² Nuzgö, na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu c'ü ra 'ñejmezügö, xo ra tsja c'ua ja nzi rgá c jagö. Nuzgö ya ngue rá magö cja mi Tata. Nuc'ua nu c'ü ra 'ñejmezügö rá unü c'ü ra tsja c'ü xenda na nojo que na ngue yo rí c jagö. ¹³ 'Ma rí jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, ra sö rí dyötüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua rá da'c'üji c'ua ja nzi gui dyötüji c'ü. A cjanu ra 'ñetse c'ü me na nojo mi Tatagö c'ü ngueje Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma pje rí dyörüji na ngueje in ejmezü, nutscö rá cja'a.

Jesús promete enviar el Espíritu Santo

¹⁵ 'Nu 'ma in s'iyazüji, rí tsjaji yo rí mandats'ügöji. ¹⁶ Nutscö rá ötügö mi Tata a jens'e. Angueze ra ndájä ne 'naja ra ē búbü co nu'tsc'eji c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Sido ra búbüts'ügueji c'ü. ¹⁷ Nu c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi ngueje o Espiritu c'ü ra jí'ts'iji ja ga cja Mizhocjimi. Nu c'o cãrã cja ne xoñijömmü c'o dya ench'ezü cja o mü'büji, o Espiritu Mizhocjimi dya sö ra búbüji, na ngueje dya pärãji angueze, ni xo pärãji ja ga pëpji c'ü. Pero nu'tsc'eji in pärãgueji na ngueje búbü co nu'tsc'eji. Xo ra búbü cja in mü'bügueji. ¹⁸ Nuzgö dya rá sogüts'üji nza cja 'na jyoya. Nuzgö rá yepe rá nzhogütjögö rá ëjē va ja in cãrãgueji. ¹⁹ Dya cja ra mezhe c'ü xe ra jñandga yo cãrã cja ne xoñijömmü. Pero nu'tsc'eji rí jñandgaji. Sido rá

búbütjögö, nguec'ua nu'tsc'eji xo sido rí búbütjogueji. ²⁰ Nu'tsc'eji, 'ma ra zädä c'e pa'a c'ü ra ëjē o Espiritu Mizhocjimi, rí pärãji je rí bünç'öbe mi Tata. Xo rí pärãji in bünç'eji co nutscö, 'ñe nutscö rí bünç'ö cja in mü'bügueji. ²¹ Nu c'ü pärã yo rí mandagö, c'ü xo ra tsja'a yo rí mandagö, ngueje c'ü s'iyazü c'ü. Mi Tatagö xo ra s'iya nu c'ü s'iyazü. Nuc'ü, xo rá s'iyagö c'ü. Nuc'ü, xo rá c japü ra mbãcã na jo'o.

²² O ndünrú c'ua e Judas c'ü dya mi ngueje e Judas Iscariote, o mama:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügöjme. ¿Ja rgá sö'ö rí tsjacüjme rá pä'c'ãjme c'ü dya ra mbã'c'ã yo cãrã cja ne xoñijömmü?

²³ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'o s'iyazügö ra tsja'a yo rí mama. Nuc'ua ra tsja mi Tatagö xo ra s'iyaji anguezeji. Nuc'ua nutscöbe rá ē búbügöbe cja o mü'büji. ²⁴ Nu c'o dya s'iyazü, dya xo cja'a yo rí mama. C'o jña'a c'o rí mangö, dya pje rí mamatsjögö yo. Mi Tatagö c'ü o ndäc jagö, xitsi rá mama yo jña'a yo.

²⁵ 'Nu yo jña'a yo, rí xi'ts'iji dya yo, nudya xe rí búbü cja in jmiji. ²⁶ Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö ra ndájä nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji c'ü ngueje o Espiritu angueze. Nuc'ü, ra pätcägö c'ü. Ra xo'c'üji texe, ra mbeñc'eji texe c'o ró xi'ts'igöji.

²⁷ 'Yo nte 'ma zenguaji yo nín minteji, xipjiji ra söyaji. Pero c'o o mü'büji sido sü'ü, dya söya. Nutscö, söya in mü'bügö, rá c japü ra söya in mü'bügueji. Nuzgö ya rá magö. Pero dya rí sü'üji, ra söya in mü'büji. ²⁸ Ya me sü in mü'bügueji na ngueje ya i dyärãji c'ü ró xi'ts'iji ya rá magö. Rá nzhogü rá ëtcjö c'ua ja ri cãrãgueji. Nu 'ma xenda ri s'iyazüji, me ri mäceji 'ma, na ngueje rá ma cja mi Tata a jens'e. Na ngueje mi Tatagö xenda na nojo que na nguezögö. ²⁹ Ya ró xi'ts'iji dya,

nudya dya be sädä. Ngue c'ua 'ma ra zädä, sido rí 'ñejmezüji.

³⁰ Dya cja xe rá ñaji na puncjü, na ngueje va ëjë c'o nte c'o pëpi c'ü dya jo. C'ü dya jo manda cja o mü'bü yo cārã cja ne xoñijö mü. Pero dya sö ra manda cja ín mü'bügö. ³¹ Pero ni jyodü ra mbārã yo cārã cja ne xoñijö mü, nuzgö me rí s'iyagö mi Tata. Nguec'ua rí c jagö c'o mandazü mi Tata. Böbüji. Rá pedyeji va.

15

La planta de uva y sus ramas

¹ O mama e Jesús:

—Na cjuana nguetscö e za'a c'ü me na jo. Mi Tatagö a jens'e ngue c'ü pjörü c'e za'a c'ü. ² Texe o dyëza c'ü bübüzügö c'o dya quis'i, ra dyëch'iji. Texe dyëza c'o quis'i, ra dyodüji ngue c'ua xenda ra nguis'i na puncjü. ³ Nu'tsc'ëji ya i 'ñejmeji c'o jña'a c'o ya ró xi'ts'iji, nguec'ua ya jogü in mü'büji dya. ⁴ Sido rí 'ñejmezügöji, nuc'ua nutscö sido rá bübü cja in mü'büji. Chjëntjovi nza cja 'naja dyëza, 'ma dya ra bübü cja c'e za'a, dya ra nguis'i. Xo rga cjatjots'ügueji nu, nu 'ma dya sido rí 'ñejmezügöji, dya xo sö rí tsjaji nu c'ü rí negö.

⁵ Nutscö nguetscö e za'a. Nu'tsc'ëji ngue'tsc'ëji o dyë'ë. Nu c'ü sido ra 'ñejmezügö, nutscö sido rá bübügö cja o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra sö ra tsja nu c'ü rí negö. Nu'tsc'ëji, dya ra sö pje rí tsjaji c'ü rí negö, 'ma dya rí 'ñejmezügöji. ⁶ Nu c'ü dya sido ra 'ñejmezügö chjëntjovi nza cja 'na dyëza c'ü dya jo, c'ü panatjoji, cja na dyot'ü c'ua, cja na jñüs'üji c'ua, cja na ngöt'üji a sivi, ra ndë'ë.

⁷ Nu 'ma sido rí 'ñejmezügöji, nu 'ma sido ra bübü ín jñagö cja in mü'bügueji, nuc'ua dyörüji c'ü rí ñe'ëji. A cjanu ra dya c'üji 'ma. ⁸ Nu 'ma rí tsjaji c'ü rí negö, ra 'ñetse 'ma c'ü ri ngue'tsc'ëji ín discípulots'ügöji. A cjanu ra 'ñetse 'ma, c'ü me na nojo mi Tatagö.

⁹ C'ua ja va s'iyazügö mi Tata a jens'e, je xo rvá s'iyats'ügöji. Sido rí tsjaji c'ü rí negö na ngueje rí s'iyats'üji. ¹⁰ Mi Tatagö a jens'e me sido s'iyazügö c'ü, na ngueje rí c jagö c'o mandazü angueze. A cjanu sido rá s'iyats'üji 'ma rí tsjaji c'o rí mandats'üji.

¹¹ Ró xi'ts'iji nu yo jña'a yo, ngue c'ua ra mājã ín mü'büji c'ua nzi rgá mājägö. A cjanu, na cjuana me rí mäjceji 'ma. ¹² Ngueje nu rí mandats'üji nu, rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji. ¹³ Nu c'ü xenda s'iyate ngue c'ü ra unütsjējē c'ü ra bö't'ü c'ü; ngue c'ua dya ra bö't'ü c'ü jovi. ¹⁴ Nu'tsc'ëji ngue'tsc'ëji rí jogöji, nu 'ma rí tsjaji yo rí mandats'ügöji. ¹⁵ Dya cja rá xi'ts'iji c'ü ri ngue'tsc'ëji ín mbëpjits'ügöji, na ngueje 'naja mbëpji dya pārã c'o cja'a o lamu. Rí xi'ts'iji dya, c'ü ngue'tsc'ëji rí joji dya, na ngueje texe c'o ró ārägö cja mi Tata a jens'e, ya ró xi'ts'iji. ¹⁶ Nu'tsc'ëji dya i juancügöji. Nuzgö nguetscö ró juanc'ügöji. Ró emp'legöji ngue c'ua sido rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, rí ma zopjüji yo nte ngue c'ua sido ra 'ñejmezüji anguezeji. Nuc'ua texe c'o rí dyötüji mi Tata a jens'e na ngueje in ejmezüji, angueze ra dya c'üji. ¹⁷ Nutscö rí mandats'üji rí pötqui s'iyagueji.

El mundo odia a Jesús y a los suyos

¹⁸ "Ma ra nuc'üji na ü yo cārã cja ne xoñijö mü c'o dya ejmezü, dya me rí tsjijñiji. Rí mbeñegueji nutscö ot'ü o nugöji na ü 'ma dya be mi nuc'ëji na ü. ¹⁹ Nu 'ma rí tsjaji c'ü cja yo cārã cja ne xoñijö mü c'o dya ejmezü, nu'ma, ro s'iyats'ügueji 'ma yo. Pero nu'tsc'ëji ya i 'ñejmezügöji na ngueje ró juanc'ügöji. A cjanu, dya pje in cjaji c'ua ja nzi ga tsja c'o dya ejmezü, nguec'ua nuc'ügueji na ü. ²⁰ Mbeñeji c'e jña'a c'ü ró xi'ts'iji: "Naja mbëpji dya xenda na nojo que na ngueje o lamu."

Nu 'ma ya nugöji na ü, me träcjäji, xo 'ñetsc'eji xo ra nugöji na ü, ra ndrâc'äji. 'Ma o dyätcägöji c'o ró xipjiji, xo ra dyä'tc'ägueji c'o rí xipjiji. ²¹ Ra tsja'c'üji a cjanu, na ngueje in ejmezügöji. Dya pärâji nu c'ü o ndäcjä ró êcjö cja ne xoñijö mü.

²² 'Nudya tüji o nzhubüji dya, na ngueje 'ma ró ê zopjügöji in jñagö, dya 'ñejmezüji. ²³ Nu c'ü nugügö na ü, xo nu'u na ü c'ü mi Tatagö a jens'e. ²⁴ Ró cjagö c'o me na nojo a jmi anguezeji c'ü dya sö cjó ro tsja. Nguec'ua va unüji ngüenda c'ü o ndäcjä mi Tatagö. Pero dya 'ñejmezüji. Nguec'ua, dya nguextjogö nugöji na ü, xo nuji na ü c'ü mi Tatagö. Nguec'ua me tüji o nzhubüji dya. ²⁵ A cjanu, va sädä nu c'ü t'opjü cja o leyji c'ü o unü Mizhocjimi anguezeji. Je mama a cjava: "O nugüji na ü, dya pje rmi cjagö", eñe cja c'e ley.

²⁶ Xe mi ña e Jesús, o mama:

—Nuc'ua 'ma ra êjê nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ngue c'ü ra mama c'ü ja ga czagö c'ü. Nuzgö nguetscö rá tãjä ndeze cja mi Tatagö a jens'e nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü ra jí'ts'iji c'ü na cjuana. ²⁷ Nu'tsc'eji xo rí mamaji ja ga czagö, na ngueje rí dyocjöji ndeze 'ma ot'ü 'ma ró zopjü yo nte.

16

¹ 'Nuzgö rí xi'ts'iji yo jña'a yo, ngue c'ua dya rí chjench'eji a xütjü. ² Yo nte a Israel ra pjongüts'üji cja o nintsjimiji. Ra zädä 'ma ra nguijñiji c'ü rí ne Mizhocjimi ra tsja anguezeji ra mbö'tc'üji. ³ Ra tsjaji a cjanu na ngueje dya pärâji mi Tata, ne xo rí nguetscö päcãji. ⁴ Ya ró xi'ts'iji yo, ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa, rí mbeñeji ya rvä xi'ts'igöji yo.

Lo que hace el Espíritu Santo

'Cja rrä xi'ts'iji dya yo jña, na ngueje cja ni jyonc'eji rí pärâgueji dya. ⁵ Nudya, rá ma'a nu ja je bübü

c'ü o ndäcjä. Pero nu'tsc'eji, ne rí 'najats'ügueji, dya cjó öngü ja je rá ma. ⁶ Me in cjiññiji na puncjü cja in mü'büji na ngueje ró xi'ts'iji yo. ⁷ Rí xi'ts'igöji c'ü na cjuana. Nuzgö ni jyodü rá magö, na ngueje 'ma dya rá magö, dya ra êjêts'ügueji nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Nu 'ma rá magö, rá tãjä c'ü ra 'ñe mböxc'üji. ⁸ Nu 'ma ra êjê c'ü, ra tsjapü yo cãrã cja ne xoñijö mü ra mbãrãji c'ü tüji o nzhubüji. Xo ra tsjapü ra mbãrãji nguextjogö me na jozgö, nguextjogö sö rá jocüji. Ya xo ra tsjapü ra mbãrãji ngue Mizhocjimi c'ü ra jñünpü ngüenda anguezeji ra ma sufridoji. ⁹ Nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ra tsjapü ra mbãrãji c'ü tüji o nzhubüji na ngueje dya ench'ezügö cja o mü'büji. ¹⁰ Ra tsjapü ra mbãrãji me na jozgö, nguextjogö sö rá jocüji. Na ngueje 'ma ya rga tügö, rá tetjogö. Nuc'ua rá magö cja mi Tata. Dya cja xe rí jñandgaji. ¹¹ Nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ra tsjapü ra mbãrãji, Mizhocjimi manda y ra tsjapü ra ma sufrido nu c'o dya ätä angueze. Na ngueje Mizhocjimi ya rí jizhi c'ü ra ma sufrido c'ü dya jo c'ü manda cja ne xoñijö mü.

¹² 'Xe rí pë's'itjogö na puncjü c'o rá xi'ts'iji. Pero dya be sö rí tendioji ja ga cja nu c'o ro xi'ts'iji. ¹³ Nu 'ma ra êjê o Espiritu Mizhocjimi, nuc'ü, ra jí'ts'iji texe c'o na cjuana. Nuc'ü, dya pje ra ñatsjêjê. Ra mama texe c'o ra dyärä c'o mama Mizhocjimi. Nuc'ü, ra 'ñe ngöxc'üji c'o cja ra zädä. ¹⁴ Angueze ra jí'ts'iji c'ü me na nozgö, na ngueje ra mböxc'üji rí tendioji na jo ja ga cja c'o in jñagö c'o ya ró xi'tsc'öji. ¹⁵ Texe c'ua ja ga cja mi Tatagö, nuzgö xo ga czagö nu. Nguec'ua ró mama: "O Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'üji rí tendioji na jo ja ga cja c'o in jñagö c'o ya ró xi'tsc'öji."

La tristeza se cambiará en alegría

¹⁶ 'Dya cja ra mezhe c'ü xe ri jñandgagöji. Nuc'ua, dya ra mezhe ri jñandgatjoji na yeje.

¹⁷ Nuc'ua c'o o discipulo bübü c'o o pötva mama:

—¿Ja ga cja yo xitsiji: “Dya cja ra mezhe xe ri jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe ri jñandgatjoji na yeje?”
¿Jenga nde mama: “Dya ri jñandgaji na ngueje rá magö cja mi Tata?”

¹⁸ Mi mamaji c'ua:

—Pärã, ¿ja ga cja yo mama: “Dya cja ra mezhe?” Nuzgöji, dya ri pärãgöji ja ga cja c'ü mama.

¹⁹ O mbärã e Jesús, mi ne ro dyönüji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—In pötqui dyönütsjëji pje ne ra mama c'ü ró xi'ts'iji c'ü dya cja ra mezhe xe ri jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe ri jñandgatjoji na yeje.

²⁰ Nuzgö na cjuana c'ü ri xi'ts'iji, nu'tsc'ëji me ri huë'ëji, me ri tris-tegueji ri mbenzeji. Pero yo cãrã cja ne xoñijö mü c'o dya ejmezügö, nuyo, me ra mäjã yo. Nu'tsc'ëji me ri tsijñiji cja in mü'büji. Pero nu c'ü me rguí tristeji, exi ngue c'ü rguí mäcjeji después. ²¹ Naja ndixü, nu 'ma mus'ü o t'i, me sufrido na ü'ü. Nuc'ua 'ma ya mus'ü c'ü nu ts'it'i, dya cja mbeñe c'ü na ü'ü. Ya mäjätjo na ngueje c'ü ya vi mus'ü 'naja ts'it'i cja ne xoñijö mü.

²² Nu'tsc'ëji, je xo ga cjatsc'ëji dya nu. Me in sufridoji c'ü me in cjijñiji cja in mü'büji. Pero rá chjëtjoji na yeje. Nuc'ua me ra mäjätjo na yeje in mü'büji. Dya cjo ra sö ra jñücüts'ügueji c'ü me ri mäjãji.

²³ Nu pa'a c'ü rá chjëtjoji na yeje, dya pje ri dyönngüji 'ma. Ya ri pärãji ja ga cja c'ü ri xi'ts'iji dya. Na ngueje in ejmezüji, sö ri dyötüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua ra dya c'üji c'ua ja nzi gui dyötüji c'ü. ²⁴ Dya be in nänngäji in chjügö c'ü pje ni dyötüji mi Tatagö. Dyötüji dya. Texe nde ra dya c'üji, ngue c'ua me ra mäjã in mü'büji.

Jesucristo, vencedor del mundo

²⁵ Nu yo ró xi'ts'iji, dya be sö ri tendioji na jo ja ga cja yo. Ra zädã 'ma ya rá xi'ts'iji na jo ja ga cja mi Tata. ²⁶ Dya ri xi'ts'iji nguetscö rá ö'tc'üji mi Tata. C'e pa'a c'ü, ri dyötütsjëji mi Tata, ri nänngäji in chjügö. ²⁷ Na ngueje nguetsjë mi Tata c'ü s'iyats'üji, na ngueje nu'tsc'ëji me in s'iyazüji. I 'ñejmeji c'ü je rvã ëcjö cja mi Tata c'ü Mizhocjimi. ²⁸ Je rvã ëcjö cja mi Tata a jens'e. Ró ëcjö cja ne xoñijö mü. Ya ngue rá pedye cja ne xoñijö mü. Rá nzhogü, rá ma cja mi Tata.

²⁹ C'o o discipulo o xipjiji c'ua:

—Nudya, 'ñetse na jo, yo jña yo in mangue. Ya ró tendiojme ja ga cja c'o in xitsijme. ³⁰ Nudya ya ri pärãgöjme c'ü nde in pärãgue texe. In pätcöjme in mü'büjme, nguec'ua dya ni jyodü rá cja c'üjme t'önü. Nguec'ua ya ri ejmejme je i pedyegue cja Mizhocjimi.

³¹ O ndünrö c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Nudya, ¿Cjo ya in ejmezüji dya, 'ma? ³² Ya ngue ra zädã c'e hora, na cjuana ya o zädã, c'ü ri pjötc'ëji in texeji. Nde 'naja rguí möcjeji cja in nzungueji. Nuc'ua ya ri sogüzütsjëji. Pero nuscö, dya ri bübütsjëgö. Nuzgö ri bünc'öbe mi Tata c'ü bübü a jens'e. ³³ Nu yo jña'a yo, ri xi'ts'iji yo, ngue c'ua mas ri 'ñejmezüji, a cjanu rá da c'üji ra söya in mü'bügueji. Cja ne xoñijö mü me ri sufridogueji. Pero, dya ri süji na ngueje ró töpügö nu c'ü manda yo cãrã cja ne xoñijö mü.

17

Jesús ora por sus discípulos

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama yo jña'a yo, o nä's'ã c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya zädã c'e hora 'ma rá tügö. Tsjapü ra mbärã yo nte cjo je nguetscö. Rí tsjapü ra mbärãji nguetscö in Ch'izgö me na nozgö. A cjanu, ngue c'ua xo

ra mbã'c'ãji me na notsc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ügö a jens'e. ² Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya i dyacü rá mandagö texe yo nte cja ne xoñijö mü. Nu c'o ench'ezügö cja o mü'bü, rá unügö c'ü sido ra bübütjoji. ³ Sido ra bübütjoji na ngueje pã'c'ãji, nu'tsc'e nguetjots'ügue in Mizhocjimigue c'ü na cjuana. Sido ra bübütjoji na ngueje xo pãcãji, nutscö e Jesucristo i chãcjägö cja ne xoñijö mü.

⁴ Nutscö ró jíchi yo nte yo cãrã cja ne xoñijö mü c'ü me na nots'ügue, na ngueje ró cja texe c'o i xitsi. ⁵ Nudya, mi Tatats'ü, rí tsjague ngue c'ua rá bübügö na yeje co nu'tsc'e nu ja me na nojots'ügue. Rí tsja ngue c'ua rá bübügövi c'ua ja nzi rmã bübügövi 'ma dya be mi 'ät'a ne xoñijö mü.

⁶ 'Nu c'o cãrã cja ne xoñijö mü yo i dyacü, ngue'tsc'e je i 'ññnbü o mü'büji, ngue c'ua o 'ñench'ezü cja o mü'büji. Nujoyo, ró jíchiji ja ga cjats'ügue, mi Tatats'ü. Anguesji sido cjaji nu c'o in mangue. ⁷ Texe c'o ró cjagö, 'ñe c'o ró mangö, ngue'tsc'e i xitscö ró cjagö, ngue'tsc'e i xitscö ró ñagö. ⁸ Na ngueje ya ró xipjiji c'o jña'a c'o i xitsi ró xipjiji. Anguesji o 'ñejmeji c'o ró xipjiji. Ya xo pãrãji cja o mü'büji c'ü na cjuana je rvã êcjö cja in dyë'ë. Ya xo 'ñejmeji, ngue'tsc'e i chãcjã cja ne xoñijö mü.

⁹ 'Nu'tsc'e mi Tatats'ü, nutscö rí ö'tc'ügö yo o 'ñejmets'ü in jñague. Dya rí ö'tc'ügö yo cãrã cja ne xoñijö mü yo dya ejme. C'o rí ö'tc'ügö ngueje c'o i dyacü na ngueje ngue'tsc'e je in 'ñeje dya yo. ¹⁰ Texe yo in ntegö ngueje in ntegue. Texe yo in ntegue ngueje in ntegö. Anguezeji pãcãji exi ngue in Ch'izügö.

¹¹ 'Nutscö je rá magö nu ja je in bñnc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ü. Dya cja rá bübügö va cja ne xoñijö mü. Pero nu yo i dyacü, nuyo, cãrãji cja ne xoñijö mü. Mi Tatats'ü, nu'tsc'e me

na jots'ü, rí ö'tc'ü rí tsjapü nu yo i dyacü, ra mbã'c'ãji c'ü xo ngue'tsc'e nu Tatats'üji. A cjanu rí pjörüji. Nguец'ua ra 'natjoji c'ua ja xo nzi ga cjazgövi, rí 'natjogövi, mi Tatats'ü. ¹² Nutscö xe rí bübügö co anguesji, rí pporügöji, na ngueje me na zë'ts'igue, i dyacügö ja rgá pjörüji. Nguец'ua ne ri 'naja anguesji cjó ró bëzhigö. Nguextjo 'natjo c'ü o dyo'o o mü'bü c'ü dya jo. O bëzhi c'ü, c'ua ja nzi ga mama cja in jñague.

¹³ 'Mi Tatats'ügö, ya rá magö c'ua ja je in bñnc'e. Rrã mangö yo jña'a yo, nudya xe rí bñnc'ö cja ne xoñijö mü, ngue c'ua nu yo i dyacö, na cjuana ra mäjãji c'ua ja nzi rgá mäjägö. ¹⁴ Nu yo i dyacü, ró xipjigöji in jñagö. ¹⁴ Nu yo i dyacü, ró xipjigöji in jñagö. Yo cãrã cja ne xoñijö mü c'o dya ejme, me nuji na ü nu yo ejme in jñagö. Na ngueje c'ua ja nzi ga cjazgö c'ü dya rí tsja va cja ne xoñijö mü, je xo ga cjatjonu yo ejme in jñagö. ¹⁵ Dya rí ö'tc'ü c'ü rí sidyiji c'ü dya cja ra ngãrãji cja ne xoñijö mü. Rrã ö'tc'ü rí pjörüji nu va cja ne xoñijö mü nu ja manda c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngueje dya menzumüji va cja ne xoñijö mü. C'ua ja nzi ga cjazgö, dya rí menzumü va cja ne xoñijö mü, je xo ga cjatjonu anguesji. ¹⁷ Anguezeji in jñague, nguec'ua nu'tsc'e rí xöcüji ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue. Ngue in jñague jíchiji c'ü in negue. ¹⁸ I chãcjã, ró ê zopjü yo cãrã cja ne xoñijö mü ró xipjiji yo in jñague. C'ua ja nzi vi chãcjägö cja ne xoñijö mü, ró juajnü anguesji ra zopjüji yo nte yo cãrã cja ne xoñijö mü. ¹⁹ Rá cjagö c'ua ja nzi gui ñegue rá tügö. Ngue c'ua anguezeji xo ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue.

²⁰ 'Dya nguextjo yo i dyacü rí ö'tc'ü yo. Xo rí ö'tc'ü c'o cja ra 'ñejmezügö na ngueje c'o in jñagö c'o ra mama yo i dyacü. ²¹ Rí ö'tc'ü, texeji nde ra 'natjoji, c'ua ja nzi ga cjatsc'e mi Tatats'ü, in bübüzügö, nutscö rí bübüts'ügö. Rí ö'tc'ügö,

texe yo xo ra 'natjoji co nutscövi. Rí ò'tc'ù a cjanu ngue c'ua yo cārā cja ne xoñijōmū ra 'ñejmezūji c'ù ngue'tsc'e i chācjāgō. ²² Nu'tsc'e mi Tatats'ū, c'ua ja nzi rgá 'natjovi, xo ró unū anguezeji c'ù ri 'natjoji anguesji co nutscövi. Nguец'ua ri 'natjoji anguesji c'ua ja nzi rgá 'natjovi. ²³ Na ngueje ri búbū cja o mü'bū anguesji. Y nu'tsc'e mi Tatats'ū, ri búbüzügō. Nguец'ua anguesji na cjuana ra 'natjoji. A cjanu yo cārā cja ne xoñijōmū ra mbārāji ngue'tsc'e i chācjāgō. Xo ra mbārāji ngue'tsc'e mi Tatats'ū in s'iyague anguesji, c'ua ja xo gui s'iyazügō.

²⁴ Nu'tsc'e mi Tatats'ügō, nu yo i dyacū, rí negō c'ù xo ra búbūji nu ja je rá magō. Nguец'ua ra jñandaji c'ù me ma zō'ō rmá búbügō co nu'tsc'e 'ma dya be mi t'āt'ā ne xoñijōmū. Ra jñandaji c'ù ja gui s'iyazügō ndeze 'ma dya be mi t'āt'ā ne xoñijōmū. ²⁵ Nu'tsc'e, mi Tatats'ū, me in cjague me na jo. Yo cārā cja ne xoñijōmū, dya pā'c'āji. Pero nutscō rí pā'c'ā. Nu yo i dyacū xo pārāji ngue'tsc'e i chācjā. ²⁶ Ya ró unūji o mbā'c'āji, nu'tsc'e mi Tatats'ū. Sido rá unūji yo, ra mbā'c'āji. Nguец'ua, c'ua ja gui s'iyazū, ra mbārāji cja o mü'būji c'ù xo in s'iyague anguesji. Xo rá búbügō cja o mü'bū anguesji.

18

Llevan preso a Jesús

¹ 'Ma o nguarū o mama yo jña'a yo e Jesús, nuc'ua o mōji c'ua co o discípulo. O mbes'eji cja c'e ñinzhe c'ù ni chjū Cedrón, o zāt'āji nu ja je mi búbū 'naja huerta. Nuc'ua e Jesús co c'o o discípulo o cjogūji a mbo cja c'e huerta. ² Nu c'ù e Judas c'ù ro nzhō'ō e Jesús, xo mi pārā nu cja c'e huerta. Na ngueje e Jesús 'ñe c'o o discípulo sido mi pōji nu. ³ E Judas o dyēdyi c'ua c'o xondaro. Xo dyēdyi c'o policía c'o mi pēpi c'o

ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo. Nuc'ua o mōji cja c'e huerta. Ma tūji o lámpara 'ñe o tizhi c'o mi tjē'ē. Nde ma jünji c'o rvi tsjaji o chū. ⁴ E Jesús ya mi pārā texe c'o ro tsjapūji c'ù. O ma chjēji c'ua, o dyönūji:

—¿Cjó ngue c'ù in jodügueji?

⁵ O ndünrū c'ua c'o nte c'o ma ē'ē e Judas, o xipjiji:

—Rí jodügōjme e Jesús c'ù menzumū a Nazaret.

E Jesús o xipjiji:

—Nutscō nguetscō e Jesús.

Xo mi búbū co anguesji e Judas, nu c'ù ro nzhō'ō e Jesús. ⁶ Nzi va mama e Jesús: “Nguetscō”, nuc'ua o ndā't'ātsjēji na zēzhi o xütjütsjēji, o nügūji. ⁷ E Jesús o yepe o dyönūji c'ua:

—¿Cjó ngue c'ù in jodügueji?

Anguesji o mamaji:

—Rí jodügōjme e Jesús c'ù menzumū a Nazaret.

⁸ Nuc'ua o yepe o ndünrū c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Ya ró xi'ts'iji que nguetscō. Nu 'ma nguetscō in jongūji, jyētsquiji yo in discípologō ra mōji.

⁹ A cjanu o zādā c'o jña'a c'o ya vi mama e Jesús. O mama: “Nu c'o i dyacū, dya pje ró bēzhigō ne ri 'naja c'o.” ¹⁰ E Simón Pedro mi jün 'na tjēdyi. O ngübū c'ua c'e tjēdyi cja o xipjadū. Cjanu o ya'bū c'ua c'ù mi mbēpi c'ù mi mero ndamböcjimi. O dyopcū c'ù nu ngō'ō cja o jodyē. Nu c'e mbēpi mi chjū'ū Malco. ¹¹ Nuc'ua e Jesús o xipji e Pedro:

—Tsöt'ū c'ù in chjēdyi cja o xipjadū. Dya rí ts'axcügō c'ù rá cjagō c'ù ne mi Tatagō c'ù búbū a jens'e.

Jesús ante el jefe de los sacerdots

¹² Nuc'ua c'o xondaro 'ñe c'ù mi manda cja c'o xondaro 'ñe c'o policía c'o mi menzumū a Israel, o zürūji e Jesús. Ya nde jyü'tp'ūji c'ua o dyē'ē. ¹³ Nuc'ua ot'ū o zidyiji e Jesús cja nu ndā e Cafás c'ù mi chjū Anás. C'e cjē'ē c'ù, mi mero

ndamböcjimi e Caifás. ¹⁴ Mi ngueje e Caifás c'ü vi xipji c'o pje mi pjëzhi a Israel c'ü mi jyodü ro ndü'ü 'naja bëzo ngue c'ua dya ro ndü texe c'o mejñiñi.

Pedro niega conocer a Jesús

¹⁵ E Simón Pedro mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Xo 'ñe 'naja o discípulo xo mi tjünxtjo a xütjü. Nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi pãrã c'e discípulo c'ü. O cjogü c'ua c'e discípulo co e Jesús nu ja ma bübü c'ü mi mero ndamböcjimi. ¹⁶ Nu c'e Pedro o nguejmetjo a tji'i cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua c'ü 'naja discípulo c'ü mi pãrã c'e ndamböcjimi. O ma zopjü c'e ndixü c'ü mi mböngoxtji. O jyëziji c'ua o cjogü a mbo c'e Pedro. ¹⁷ Nuc'ua c'e ndixü c'ü mi mböngoxtji, o xipji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e 'naja o discípulo ne bëzo nu?

O xipji c'ua angueze:

—Nutscö, dya nguetscö o discípulozö nu.

¹⁸ Nuc'ua c'o mbëpji 'ñe c'o policia nde mi böbüji nu. Vi 'ñörüji chjeme na ngueje ma së'ë. Ma pa't'üji. Anguesji nde mi dyoji e Pedro ma pa't'üji cja sivi.

El jefe de los sacerdotes interroga a Jesús

¹⁹ Nuc'ua c'e ndamböcjimi o dyönü e Jesús, cjó mi ngue c' o mi tjünt'ü a xütjü angueze. Xo o dyönü pje nza cja c'ü mi xöpüji. ²⁰ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Nutscö ró zopjü na puncjü o nte cja ne xoñijömü. Nutscö sido ró xöpüte cja yo nitsjimi va a Israel. Xo nde ró xöpüte cja c'e templo nu ja je jmurü na puncjü in menzumögöji. Dya pje ró mamagö c'ü dya cjó ro dyärã. ²¹ ¿Jenga in öngügö dya yo? Dyönüji c'o ya o dyärã, pje ni mbë c'ü ró xipjiji. Nuc'o, pãrã na jo c'o ró mangö c'o.

²² 'Ma o mama a cjanu e Jesús, 'naja c'o policia c'ü mi bübü nu, o chötü 'naja mbädyë e Jesús. O xipji: —¿Cjo je rga cjanu rgui chjüntügue ne ndamböcjimi?

²³ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma ró tjüntügö na s'o, mague pje pjëzhi c'ü na s'o c'ü ró xipji. 'Ma ró tjüntügö c'ü na cjuana, ¿jenga i pjëchqui in jmigö?

²⁴ Nuc'ua e Anás cjanu o ndjä e Jesús nu cja e Caifás c'ü xo mi mero ndamböcjimi. Xe mi tjüt'ütjo o dyë e Jesús.

Pedro niega otra vez a Jesús

²⁵ Xe mi böntjo e Simón Pedro, ma pa't'ütjo a sivi. O ña c'ua c'o xo mi cãrã nu, o dyönüji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e o discí pulots'ü e Jesús?

E Simón Pedro o ngädã, o mama:

—Nuzgö, dya pje nguetscö 'naja o discípulo.

²⁶ C'ü mi mero ndamböcjimi mi 'ñeje 'na o mbëpji c'ü mi ngue o dyojui c'e bëzo c'ü vi dyogü o ngö'ö c'ü vi dyopcü e Pedro. O ña c'ua c'e mbëpji o xipji e Pedro:

—Xo ró jantc'agö cja c'e huerta, nde mi dyocjevi e Jesús.

²⁷ Nuc'ua o ngädätjo na jñi' e Pedro. Nuc'ua jo ni huë'ë c'ua c'o chare.

Jesús delante de Pilato

²⁸ Nuc'ua o mbedyeji c'ua cja o ngumü e Caifás, o zidyiji e Jesús cja o palacio c'e gobernador. Xöxtjo o zät'äji. Nu c'o pje mi pjëzhi a Israel dya o cjogüji nu cja c'e palacio. Na ngueje mi süji 'na ro contaminaoji. C'ua ja nzi ga mama o ley anguesji, 'na ro contaminaoji, dya ro sö ro zi'iji c'ü ch'unü cja c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua. ²⁹ Nuc'ua o mbedye e Pilato nu ja je mi cãrã anguesji. O xipjiji:

—¿Pje vi sicjeji va ne bëzo nu?

³⁰ O ndünrúji c'ua, o xipjiji:

—Nu 'ma dya ro tsja c'o na s'o nu, dya xo ro ë nzhö'c'üjme.

³¹ O ndünrü c'ua e Pilato:

—Sidyigueji ngue c'ua rí jñünpüji ngüenda c'ua ja nzi ga manda in leygueji.

C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o ndünrüji c'ua:

—Dya in jëzguigöjme cjó rá pö't'ügöjme.

³² A cjanu o zädä c'o vi mama e Jesús ja cja rvá ndü'ü. ³³ Nuc'ua e Pilato o cjogü na yeje a ma a mbo'o nu cja c'e palacio. Nuc'ua o ma't'ü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o jmuts'ü yo nte a Israel?

³⁴ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo in ejmetsjëgue yo, maxque bübü c'ü o xi'ts'i cjó je nguetscö?

³⁵ O ndünrü c'ua e Pilato:

—A poco in cjinncje xo rí menzumügö a Israel. Nguetsjë c'o ndamböcjimi 'ñe c'o dyaja in menzumütsjëgueji c'o o ë nzhöc'üji va ja rí bünc'ö. Nguец'ua rí önnc'ü pje i tsjague.

³⁶ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nutsö, dya nza cjazgö c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijö mü. 'Ma rva cjanu, nuc'ua nu c'o tjünt'ü in xütjügö ro ñangagö c'o. Nguец'ua dya ro nzhög'üji cja yo in menzumügöjme va a Israel. Nguец'ua rí xi'ts'i, dya nza cjazgö c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijö mü.

³⁷ O ndünrü c'ua e Pilato:

—¿Cjo ngue'tsc'e 'naja c'ü manda 'ma?

O ndünrü c'ua e Jesús:

—In mamague c'ü rí mandagö. Nguец'ua c'ü je rvá te'egö c'ü. Nguец'ua rvá ëjë cja ne xoñijö mü ngue c'ua rá mama c'o na cjuana. Texe yo nte c'o ätä c'ü na cjuana päräji cjó je nguetscö.

³⁸ O dyönü c'ua e Pilato:

—¿Pje ni mbëjë c'ü na cjuana?

Jesús es sentenciado a muerte

'Ma o mama yo, o mbedye na yeje a tji e Pilato nu ja mi cãrã c'o nte a Israel. O xipji:

—Dya pje rí tö'tp'ü c'ü na s'o c'ü ro tsja c'e bëzo c'ü. ³⁹ Nu'tsc'eji in menzumüji a Israel in pë's'iji 'na tjürü c'ü in cjaji 'ma pedye ne mbaxua nu ni chjü Pascua. In ötcöji rá pjongü libre 'naja c'ü na o'o a pjörü. ¿Cjo in ne rá pjongü libre e Jesús c'ü in jmu'gueji?

⁴⁰ Nuc'ua o mapjüji na yeje texeji, o mamaji:

—Nuc'ü, dya rí pjongü c'ü. Pjongü e Barrabás.

Nu c'ü e Barrabás mi ngueje 'naja mbë'ë mi pö't'üte c'ü.

19

¹ Nuc'ua e Pilato o manda c'o xondaro o ndas'üji e Jesús. ² Nuc'ua c'o xondaro o mbeji 'naja corona c'ü mi dyavo bidyi. Nuc'ua cjanu o jñusp'üji cja o ñi e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja bitu c'ü ma cji pobü. ³ Cjanu o chëzhiji a jmi go mbë'chp'iji c'ua o jmi, o xipji:

—Nu'tsc'e in jmu'u cja yo nte a Israel, sido rí tsjague jmu'u.

Nuc'ua ya o chötüji c'ua c'o mbädyë.

⁴ Nuc'ua e Pilato o mbedye na yeje a tji. O xipji c'o nte a Israel c'o mi cãrã nu:

—Jñandaji. Rvá siñc'iji a tji e Jesús, ngue c'ua rí päräji dya pje ró tö'tp'ügö c'ü pje ro tsja'a c'ü.

⁵ Nuc'ua o mbedye c'ua a tji e Jesús. Mi juns'ü c'e corona c'ü mi dyavo bidyi. Nde mi je c'e bitu c'ü ma cji pobü. E Pilato o xipji c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji dya. Ya bübü va ne bëzo.

⁶ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o policia 'ma o jñandaji e Jesús, exo mapjüji c'ua, o mamaji:

—Chät'ä cja ngronsi nu, chät'ä cja ngronsi nu.

O ndünrü c'ua e Pilato:

—Nu'tsc'eji, sidyigueji, rí ma chät'äji. Nuzgö dya pje rí tö'tp'ügö c'ü na s'o c'ü ro tsja'a.

⁷ O ndünrúji c'ua:

—Nutscöjme rí pë'sc'öjme ín leyjme. C'ua ja nzi ga mandazügöjme c'e ley, ni jyodü ra ndü ne bëzo, na ngueje o tsjapütsjé c'ü ngue o T'i Mizhocjimi.

⁸ Nuc'ua 'ma o dyärä yo jña'a yo, xenda o zü'ü c'ua e Pilato. ⁹ Nuc'ua o cjogütjo c'ua na yeje a mbo cja c'e palacio. O xipji c'ua e Jesús:

—¿Ja je in menzumügue?

E Jesús, dya pje o ndünrú c'ü.

¹⁰ Nuc'ua e Pilato o xipji:

—¿Jenga dya in tjüntcü yo rí zo'c'ü? ¿Cjo dya in pãrã pje pjëtscö? Sö rá emp'c'e libre. Xo sö rá nzhöc'ü c'ü ra ndät'äts'üji cja ngronsi.

¹¹ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Dya pje ro sö pje ri tsjacü 'ma dya ro dya'c'ü sjëtsi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Nguec'ua nu c'ü o ã nzhögü cja in dyëgue, ngue c'ü xenda na nojo o nzhübü c'ü.

¹² Ndeze c'e ndajme c'ua, e Pilato mi ne ro 'ñeme libre e Jesús. Pero c'o nte a Israel mi mapjüji, mi mamaji:

—'Ma rí 'ñeme libre c'e bëzo, dya pje in joguevi 'ma e César c'ü mero jmu cja ne xofijömmü. Na ngueje 'ma cjo c'o xe ra tsjapü jmu nza cja ga tsja c'e bëzo, nu'ma, chüvi e César 'ma.

¹³ Nuc'ua e Pilato, 'ma o dyärä yo jña'a yo, o zidyitjo na yeje a ma a tji e Jesús. E Pilato o ma mimi c'ua, nu ja je mi jünpü ngüenda c'o nte. Cja jña hebreo mi chjü Gabata c'e lugar, c'ü ne ra mama nu ja vi mbäbäji cemento. ¹⁴ C'e pa'a c'ü, mi ngue 'ma mi preparaaji ngue c'ua c'ü na jyas'ü ro tsjaji c'e ndambaxua c'ü ni chjü Pascua. Ya vi zünü 'ñanto c'ü xörü. Nuc'ua e Pilato o xipji c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Bübü va, nu in jmgueji, nu mandats'üji.

¹⁵ Anguesji o mapjüji:

—Sidyi ne bëzo nu, ma chät'ä cja ngronsi.

E Pilato o xipjiji c'ua:

—Nu nin jmgueji, ¿cjo in neji rá tãt'ã cja ngronsi?

O ndünrú c'ua c'o ndamböcjimi, o mamaji:

—Nu c'ü ín jmuyme nguetjo e César.

¹⁶ Nuc'ua e Pilato o nzhö e Jesús ngue c'ua ro dät'ã cja ngronsi. Cjanu o zidyiji c'ua e Jesús.

La crucifixión

¹⁷ Nuc'ua o nduns'ütsjé c'ua c'ü nu ngronsi. O mbedye, o ma nu ja je mi chjü'ü ñinte. Cja jña hebreo mi chjü'ü Gólgota. ¹⁸ Nunu ngue nu ja je ndät'äji cja ngronsi nu. O ndät'äji angueze, cja ne yeje bëzo c'o xo ndät'äji, 'naja cja o jodyé, c'ü 'naja cja o squierda. E Jesús, mi bübü a nde'e c'ü. ¹⁹ E Pilato o dyopjü c'ua 'naja xiscöma c'ü ro ma cuatüji c'ua cja o ngronsi e Jesús. C'ü mi t'opjü mi mama a cjava: “Nunu ngueje e Jesús, nu je menzumü a Nazaret. Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” ²⁰ Na puncjü c'o nte a Israel c'o o xörü nu mi cuat'ü cja o ngronsi e Jesús, na ngueje nu ja vi dät'ã e Jesús mi bëxtjo cja c'e jñiñi. C'o jña'a c'o, mi t'opjü cja jña hebreo 'ñe cja griego 'ñe cja latín. ²¹ C'o ndamböcjimi cja c'o nte a Israel o ma xipjiji c'ua e Pilato:

—Dya ri dyopjü a cjava: “Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” Ri dyopjü a cjava: “Mi cja pütsjé ne bëzo mi ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.”

²² O ndünrú c'ua e Pilato:

—Nuzgö, nu c'o ya ró opjügö, dya rá pötügö.

²³ Nuc'ua c'o xondaro 'ma ya o nguarü o ndät'äji e Jesús, o nganbaji c'ua c'o o bitu. C'o nziyo xondaro nde 'naja o bitu va ngana c'o. Nde o nganbaji c'ü mi tējē. C'ü mi tējē mi 'na ma cjatjo va be'e texe, dya mi ch'acã. ²⁴ O pötva mamatsjé anguesji:

—Nu nu mi tējē, dya rá xüt'üji nu. Nu c'ü rá cjai, rá eñeji cjó ra ndōjō ra tsjapū o cja.

A cjanu o zādä c'ü je t'opjü c'ü mama a cjava: “Ra nganngōji ín bitugō, ra jydüji nde 'naja rgá nganaji. Y nu c'ü rí tējēgō, ra eñeji cjó ra ndōjō ra ngana c'ü”, eñe. Nuyo, o tsja a cjanu c'o xondaro.

²⁵ Mi cārā a jmi cja o ngronsi e Jesús, c'ü nu nana cja na 'ñe c'ü nu cjūjuē c'ü nu nana. Xo mi bübü nu e María c'ü nu su e Cleofas, 'ñe e María Magdalena. ²⁶ E Jesús o jñanda c'ua c'ü nu nana c'ü mi bübü nu, 'ñe c'ü nu discípulo c'ü mi s'iya, nde mi bōbüvi nu. Nuc'ua o xipji c'ua c'ü nu nana:

—Jñanda dya, mamá, nunu ín discipulogō, nu nde ín bōbüvi, ya ngueje ín ch'igue dya nu.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ü nu discípulo:

—Jñanda, nu mi mamágō, ya ngueje nin mamágue dya nu.

Ndeze c'e hora c'ü, c'ü nu nana e Jesús o tsjapū nu nana c'e discípulo. Nuc'ua c'e discípulo, 'ma o ma o ngümü, o zidyí c'e ndixü.

Muerte de Jesús

²⁸ Nu 'ma ya o nguarü yo, ya mi pārá e Jesús ya vi nguarü texe. Nuc'ua o mama c'ua:

—Me rí türe dya.

A cja dya nu o zādä c'ü mi t'opjü.

²⁹ Mi jārā nu, 'naja s'ābā c'ü mi nizhi o vinagre. Nuc'ua o popjüji 'naja esponja cja c'e vinagre. Cjanu o mbans'ají cja 'naja maza c'ü ni chjü'ü hisopo. Nuc'ua o c'uāsp'āji c'e maza o zāt'ā cja o ne'e e Jesús. ³⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma ya o popjüji o ne co c'e vinagre, o mama c'ua:

—Ya o nguarü texe.

Nuc'ua ya ñücü c'ua, ngueje 'ma ya o ndü'ü.

Un soldado abre con su lanza el costado de Jesús

³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel ya mi preparaoji, na ngue c'ü na jyas'ü

mi ngueje c'e ndambaxua c'ü ni chjü Pascua. Nuc'ua o dyötüji e Pilato ro 'huapcüji o ngua'a c'o añima c'o vi dāt'ā cja ngronsi, ro ts'ücüji ngue c'ua dya ro bübüji nu cja ngronsi nu pa c'ü mi sōya c'o nte. Na ngueje me mi sūpüji c'e pa. ³² O ma c'ua c'o xondaro, o ma 'huapcüji o ngua c'o yeje c'o nde vi dāt'ā 'ma o dāt'ā e Jesús. ³³ Nuc'ua 'ma o zāt'āji cja e Jesús, o nu'uji c'ua, ya vi ndü'ü. Nuc'ua dya cja o 'huapcüji o ngua'a.

³⁴ Nuc'ua 'naja c'o xondaro o chjopcü o ximātjā e Jesús co 'naja lanza. Nuc'ua ya o mbedye c'ua o cji'i 'ñe o ndeje. ³⁵ Bübü 'na bēzo c'ü o jñanda texe yo o tsjapüji e Jesús, nguec'ua ga xi'tsc'eji yo. Angueze pārā na cjuana yo mama. C'ü ni xi'tsc'eji yo, ngue c'ü xo rgui 'ñejmegueji e Jesús. ³⁶ O ts'a'a yo ngue c'ua ro zādä c'o mi t'opjü c'o mama a cjava: “Angueze, dya pje ra 'huapcüji ne ri 'naja o ndo'dyē.” ³⁷ Xo t'opjü c'ü mama a cjava: “Nu c'ü o chjocüji lanza, nuc'ü, ra jñandaji c'ü.”

Jesús es sepultado

³⁸ Mi bübü 'na bēzo c'ü mi men-zumü a Arimatea c'ü mi chjü José. Nuc'ü, xo mi ejme e Jesús, pero dya cjó ngös'ü na ngueje mi sū'ü c'o dyaja c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel. C'e bēzo c'ü, o ma dyötü e Pilato ro unü sjētsi ro ma ts'ücü c'e añima c'ü mi ngueje e Jesús. Nuc'ua e Pilato o unü sjētsi. ³⁹ Nuc'ua xo o ējē c'ua e Nicodemo, nu c'ü vi ma'a c'ü xōmü cja e Jesús. Mi tū'ü o pjindyó c'o mi chjü mirra 'ñe c'o mi chjü áloes c'o vi huana. Nu c'o pjindyó c'o, o zō treinta kilo c'ü na jyü'ü. ⁴⁰ O ndunüvi c'ua c'e añima. O ngos'üvi c'o mirra 'ñe c'o áloes. Cjanu o mbös'üvi manta. Nuc'o, je mi cjavi a cjanu, na ngueje c'o nte a Israel je ga dyögüji a cjanu. ⁴¹ Cja c'e lugar c'ü, nu ja je vi dāt'ā e Jesús, mi bübü 'naja huerta. Nu cja c'e

huerta mi bübü 'naja cueva nu ja ro ngöt'üji o añima. Dya cjó be mi cöt'üji nu. ⁴² Ya mi ngue ro mbürü c'e pa 'ma söya c'o menzumü a Israel. Nguec'ua je ngöt'üvi e Jesús cja c'e cueva, na ngueje mi bëxtjo nu ja vi ndät'äji c'ü.

20

La resurrección de Jesús

¹ C'ü ot'ü pa nu ngo'o, e María Magdalena o ma cja c'e cueva. Xe mi xömütjo 'ma o ma. O jñanda c'e ndojó c'ü mi c'o't'ü, dya cja mi c'o't'ü cja c'e cueva. ² Nuc'ua cjanu o ma c'ua na niji. O ma nu ja mi bübü e Simón Pedro 'ñe c'ü 'naja discípulo. Nu c'e discípulo c'ü, me mi s'iyaji c'ü, mi cja e Jesús. E María o xipjivi:

—C'ü in Jmu'uji, ya o ndunüji c'ü. Dya pje rí päräjme ja je o ngöt'üji.

³ O ma c'ua e Pedro co c'ü 'naja discípulo. Je mëvi nu cja c'e cueva nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. ⁴ O mëvi na niji nza yejevi. Nu c'ü 'naja discípulo ngue c'ü xenda o ma na niji c'ü. Nuc'ü, ot'ü o zät'ä nu cja c'e cueva c'ü. ⁵ Nuc'ua o nguï'ch'í c'ua c'e discípulo cja c'e cueva. O jñanda c'ü c'o bitu c'o ya mi bädätjo. Nu c'e discípulo, dya o nguich'í cja c'e cueva. ⁶ O säjä c'ua e Simón Pedro c'ü ma tjünt'ü a xütjü. Ngue c'ü ya je nguich'í cja cueva c'ü. O nu'u c'o bitu c'o vi mbös'üji ya mi bädätjo c'o. ⁷ C'e bitu c'ü mi bös'ü o ñi'i e Jesús, dya chjana c'o mi tējé c'ü. Mi bädä aparte c'ü. Mi ch'o't'ü na jo. ⁸ Nuc'ua ya xo o nguich'í c'ua c'ü 'naja discípulo c'ü ot'ü vi zät'ä cja c'e cueva. O ñejme c'ua e Jesús ya vi te'e. ⁹ Dya be mi pärävi ja cja c'ü mama yo ya vi t'opjü c'ü mama c'ü mi jyodü ro te'etjo e Jesús nu ja vi c'öt'ü cja c'o añima. ¹⁰ Nuc'ua c'o discípulo o nzhogütjovi. O mëvi cja o ngumüvi.

Jesús se aparece a María Magdalena

¹¹ Nu c'e María mi böbütjo a tji'i. Me mi huë'ë c'ü. O nguï'ch'í c'ua cja c'e cueva. ¹² Nuc'ua o jñanda c'ua yeje o anxe Mizhocjimi c'o mi je na t'öxü. Je mi junrüvi nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. 'Naja je mi junrü nu ja vi jñusp'üji o ñi'i. C'ü 'naja je mi junrü cja o ngua'a. ¹³ Nuc'ua c'o anxe o dyönüvi e María:

—¿Jenga in huë'ëgue?

O ndünrü c'ua e María:

—Rí huë'ëgö na ngueje ya o ndunngügöji c'ü in Jmu'ugö. Dya rí pärä dya, ja je ma ngöt'üji.

¹⁴ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, e María o ñezhe a ma a xütjü. Ya o jñanda c'ua 'naja c'ü mi böbü cja o xütjü. E María dya pje mbärä c'ü, cjo mi ngueje e Jesús. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga in huë'ëgue? ¿Cjó ngueje c'ü in jodügue?

E María mi cjiñi mi ngueje c'ü mi pjörü c'e huerta. Nuc'ua e María o xipji:

—Së'ë, nu 'ma i chunügue in Jmugö, xitsigö ja je i ma sogü, nguec'ua rá magö nu, rá tunü.

¹⁶ E Jesús o zopjü c'ua, o mama:

—Nu'tsc'e María.

O ñezhe c'ua e María. O ña cja jña hebreo, o xipji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e in xöpütets'ügö.

¹⁷ E Jesús o xipji:

—Dya rí pënzhuigö, na ngueje dya be rí pagö cja mi Tata c'ü bübü a jens'e. Nu c'ü rí tsja, ma cja yo mi cjuarma. Xipjiji, nuzgö ya rá magö cja mi Tatagö a jens'e. Nuc'ü, xo ngueje nin Tatagueji. Angueze ngueje in Mizhocjimigö. Xo ngueje in Mizhocjimigueji.

¹⁸ O ma'a c'ua e María Magdalena, o ma ngös'ü c'ua c'o discípulo, o xipjiji:

—Nuzgö ya ró chjögöbe nu c'ü in Jmugöji.

O xipjiji c'ua c'o jña'a c'o vi mama e Jesús.

Jesús se aparece a los discípulos

19 Ya mi nzhä'ä c'ü ot'ü pa nu ngo'o. Mi cjot'ü c'e ngoxtji nu ja 'natjo c'ua mi cärä c'o o discipulo e Jesús. Vi ngot'üji na jo c'e ngoxtji na ngueje mi süji c'o nu menzumüji a Israel. O ëjë c'ua e Jesús, o ë böbü a nde anguesji. O ë zenguaji, o xipjiji:

—Cjimi in texeji in cjuarmats'üji. Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji.

20 'Ma o xipjiji a cjanu, ya o jíchiji o dyë'ë ñe c'ü nu ximätjä. Me co mäjä c'ua c'o o discipulo 'ma o jñandaji nu c'ü nu Jmu'uji. 21 E Jesús o xipjitjoji c'ua na yeje:

—Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji. C'ua ja nzi va ndäcjo mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, xo rgä täc'ägöji rí ma zopjüji yo nte.

22 'Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o juipji e Jesús. O xipjiji:

—Ra bübü cja in mü'büji o Espíritu Mizhocjimi. 23 Nuc'ua, nu c'o rí perdonaogueji o nzhubüji, ya perdonaaji c'ua c'o. Nu c'o dya rí perdonaogueji o nzhubüji, dya perdonaaji c'o.

Tomás ve al Señor resucitado

24 Nu 'ma o ëjë e Jesús, dya mi bübü co anguesji e Tomás c'ü xo mi chjü Gemelo. Nuc'ü, xo mi ngueje 'naja c'o doce discipulo. 25 Nguet'ua c'o dyaja discipulo 'ma o chjëji e Tomás, o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e, Tomás, nuzgöjme ró jandajme in Jmugöji.

E Tomás o xipjiji:

—Nuzgö dya pje rí ejmegö. Cja rá ejmegö 'ma rá nu'tp'ü o dyë'ë c'ua ja je o ndä'p'äji ñe 'ma rá c'ua't'ä in nidyë c'ua ja je o chjopcüji o clavo, y 'ma rá c'ua't'ä in dyë'ë cja o ximätjä nu ja je o chjopcüji. Nguet'ua cja rá ejme 'ma.

26 Nu 'ma o zö chjün'ü, ma cã'ä na yeje a mbo cja c'e ngumü c'o discipulo. E Tomás xo nde mi bübüji. Mi cjot'ütjo na jo c'o ngoxtji. Nuc'ua o ëjë c'ua e Jesús. O ë böbü a nde anguesji. Nuc'ua o yepe o amatjo c'ua:

—Cjimi in texeji, in cjuarmats'üji. Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji.

27 E Jesús o xipji c'ua e Tomás:

—C'ua't'ä in ñidyë dya va. Jñandga in dyëgö. C'uanä in dyë, c'ua't'ä cja in ximätjägö. Dya rí tsjijñi cjo dya nguetscö. C'ü rí tsja, 'ñejmegue que nguetscö.

28 Nuc'ua o ndünrö c'ua e Tomás, o xipji:

—Jägä. Nguet'sc'e in Jmuts'ügö. Nguet'sc'e in Mizhocjimits'ügö.

29 E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Tomás, i 'ñench'ezü cja in mü'bügie na ngueje ya i ñutcü in dyë'ë. Nu c'o dya nutcügö in dyë'ë, pero ra 'ñench'ezü cja o mü'büji, me ra mäjä c'o, eñe e Jesús.

El propósito de este libro

30 Xe ma puncjü c'o ma nojo c'o o tsja'a e Jesús cja o jmi c'o o discipulo. Pero nuc'o, dya pje t'opjü cja nu e libro c'o. 31 Nu c'o ya t'opjü dya va, t'opjü ngue c'ua rí 'ñejmeji e Jesús ngueje e Cristo c'ü o T'i Mizhocjimi. A cjanu, nu 'ma rí 'ñench'ejji in mü'büji e Cristo, angueze ra dya c'üji c'ü sido rí bübütjoji co Mizhocjimi.

21

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

1 Dya cja mezhe c'ua, o matjo na yeje e Jesús nu ja mi cärä c'o o discipulo cja c'e trazapjü a Tiberias, ngue c'ua xe ro unüji ngüenda c'ü vi te'etjo. Rá xi'tsc'öji ja va ts'a. 2 'Natjo c'ua mi cäräji e Simón Pedro ñe e Tomás c'ü xo mi chjü'ü Gemelo ñe e Natanael c'ü mi menzumü a Caná c'ü tsja a Galilea, ñe c'o yeje o t'i e Zebedeo, cja na xe yeje c'o o discipulo e Jesús. 3 E Simón Pedro o xipjiji:

—Nuzgö rá ma pagö o jmö'ö.

O ndünrö c'ua c'o dyaja discipulo: —Xo 'ñezgöjme, xo rá möjö.

Nuc'ua o möji c'ua. O dat'üji cja 'naja bü'ü. C'e xömü c'ü, dya pje

o zürüji. ⁴ Nu 'ma ya mi ngue ro jyas'ü, e Jesús ya mi böbü cja ñünü cja c'e ndeje. C'o discípulo dya mi pārāji cjo mi ngueje e Jesús.

⁵ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:
—Nu'tsc'eji ín ch'itsc'öji, ¿cjo ya i sürügueji 'na jmō c'ü rí sagueji?

O ndünrüji, o mamaji:

—Jiyö. Ojtjo dya pje rí sürügöjme.

⁶ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Pät'āji dya c'e red a ma cja in jodyēji cja e bü'ü, ngue c'ua rí chöt'üji.

Nuc'ua o mbät'āji c'ua. Nuc'ua, dya cja mi sö ro ngüs'üji na ngueje me ma puncjü c'o jmō'ō c'o vi ngāñāji. ⁷ Nuc'ua c'ü o discípulo e Jesús c'ü me mi s'iyā o xipji e Pedro:
—Nunu ngueje ín Jmuji nu.

'Ma o dyärā e Simón Pedro mi ngueje o Jmuji, o jye o bitu c'ü vi ndons'ü. Cjanu o dat'ü c'ua cja ndeje. ⁸ Nu c'e bü'ü mi jyadüvi cien metro ro zät'ā a ñünü c'e zapjü. C'o dyaja discípulo ma ējēji cja c'e bü'ü, ma cjüt'üji c'e red c'ü me mi nizhi o jmō'ō. ⁹ 'Ma o zät'āji a ñünü cja c'e zapjü o jñandaji o chjeme c'o ya ma tjē'ē. Mi juns'ü c'ua o jmō'ō. Xo ma jā'ā o xēdyi. ¹⁰ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Ma jñüji dya, ja nzi jmō'ō c'o i sürüji.

¹¹ E Simón Pedro o ndes'e c'ua cja c'e bü'ü. O ma tñ'ü c'e red. Cjanu o jyät'ā a ndeje, cjanu o ngüt'ü va ma cja ñünü c'e zapjü. C'e red ma nizhi o jmō'ō c'o nde ma nojo. Ma qui'i 'naja ciento cincuenta y tres o jmō'ō. Zö xi ma puncjüji, dya pje o xüt'ü c'e red. ¹² O mama c'ua e Jesús, o xipji c'o discípulo:

—Xä'dāji dya. Rí siji o xēdyi.

C'o discípulo dya mi rezga ro dyönüji cjó mi ngueje. Anguezeji ya mi pārāji mi ngueje o Jmuji. ¹³ Nuc'ua e Jesús o jñ'ü c'ua c'o xēdyi. Cjanu o unüji. Ya nde unüji c'ua c'o jmō'ō.

¹⁴ Nunu, ya ma jñ'i ma chjēji e Jesús ndeze vi te'e cja c'o añima.

Jesús habla con Simón Pedro

¹⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü o ziji o xēdyi, e Jesús o xipji e Simón Pedro:
—Nu'tsc'e, Simón, o t'its'ü e Jonás, ¿cjo xenda ín s'iyazügö que na ngueje yo?

E Pedro o xipji c'ua:

—Jägā. Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ín pārāgue rí nets'egö.

O ndünrü c'ua e Jesús:

—Huiñi c'o ín ts'imēgö.

¹⁶ E Jesús o xipji c'ua na yeje:

—Simón, nu'tsc'e o t'its'ü e Jonás, ¿cjo ín s'iyazü?

O ndünrü c'ua e Pedro:

—Jägā. Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ín pārāgue rí nets'egö.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörü c'o ín nzhēnchjürügö.

¹⁷ E Jesús o xipji c'ua na jñ'i:

—Nu'tsc'e Simón, o t'its'ü e Jonás, ¿cjo ín neze?

O nguijñi c'ua e Pedro na ngueje e Jesús vi xipji c'ü na jñ'i: “¿Cjo ín neze?” O ndünrü c'ua, o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ín pārāgue texe. In pārāgue rí netsc'ö na puncjü.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörü c'o ín nzhēnchjürügö.

¹⁸ Na cjuana c'ü rí xi'ts'i. Nu'tsc'e, Pedro, ndeze 'ma cja mi t'igue, mi cjague c'ü mi cjí in ñigue, y mi pague c'ua ja mi negue. Nu 'ma ya rí titague, rí chjüdügue in dyē'ē, y ra zints'iji nu ja dya rí ñegue rí ma'a.

¹⁹ E Jesús o xipji e Pedro yo jña'a yo, ngue c'ua ro mbārā ja rvá ndü'ü na ngueje sido ro ñejme Mizhocjimi. Xo o xipji c'ua:

—Nudya, chjünt'ü ín xütjügö dya.

El discípulo amado

²⁰ O ñezhe e Pedro. O jñanda c'e discípulo c'ü mi junrüvi e Jesús 'ma o ziji o xēdyi ante c'ü ro bö't'ü e Jesús. Ngue c'ü vi mama: “Nu'tsc'e, ín Jmuts'ü, ¿cjo je ngue c'ü ra nzhöc'ügue?” C'e discípulo ma tjünt'ü a xütjü e Pedro ñe e Jesús. E Jesús me mi s'iyā c'e discípulo. ²¹ E

Pedro 'ma o jñanda c'e discípulo, o xipji c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ne bëzo nu, ¿pje ra tsjapüji c'ü ra sufrido nu?

²² O ndünrö c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, Pedro, 'ma rá negö xe ra bübü nu hasta cja ne rá ëcjö na yeje, ¿pje mportats'ügue? C'ü ni jyodü rí tsjague, sido rí chjüntc'e ín xütjügö.

²³ Nguec'ua c'o cjuarma nde mi mamaji c'ü dya ro ndü'ü c'e discípulo. Pero e Jesús dya vi xipji c'ü dya ro ndü'ü. C'ü vi xipji je ngueje a cjava: “Ma rá negö xe ra bübü angueze cja rá ëcjö na yeje, nu'tsc'e, ¿pje mportats'ügue?”

²⁴ Nu c'e discípulo nguejnu na xi'tsc'ejí nu c'o o ts'a'a. Nguejnu na opjü yo jña'a yo. Rí pãrãgöjme nu c'ü xi'tsc'ejí c'e discípulo, na cjuana yo.

²⁵ Xe bübütjo c'o dyaja c'o me na puncjü c'o o tsja'a e Jesús. Nu 'ma ro t'opjü texe c'o, rí cjinnjö, dya xo ro chjënfi cja ne xoñijömmü c'o libro c'o ro t'opjü. Na cjuana texe yo rí xi'tsc'öji, amén.

LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES

La promesa del Espíritu Santo

¹⁻² Nu'tsc'e Teófilo, ya ró pen'c'e 'na carta. Ró xi'tsc'ö ja ga cja c'o o tsja e Jesús hasta 'ma o ma a jens'e, 'ma o zidyí Mizhocjimi. Ró xi'tsc'ö c'o o tsja, 'ñe c'o jña c'o o jichi va zopjü c'o nte. Ante c'ü ro zidyiji a jens'e e Jesús, o zopjü c'o bëzo c'o vi juajnü c'o mi apóstole. O xipjiji c'ü ro ëjë o Espíritu Mizhocjimi; nguec'ua mi jyodü ro sidoji c'e bëpji c'ü mi cja e Jesús. ³ O ndü e Jesucristo cja ngronsi, cjanu o tetjo c'ua o bübütjo na yeje. Nuc'ua, ante c'ü ro zidyiji a jens'e, xe go mezhe cuarenta pa c'ü xe mi bübütjo cja ne xoñijö mü. Na puncjü vez va jñetse nu ja mi cãrã c'o apóstole, o jizhi c'ü ya vi te'e. Anguezeji o jñandaji c'ü na cjuana vi te. E Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji c'ü ja rvá manda angueze. Na ngue ngue c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi.

⁴ 'Na nu pa mi cãrãji e Jesús c'o o apóstole. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji:

—Dyãrãji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí pedyeji va a Jerusalén. Rí che'beji ra ch'a'c'üji nu c'ü o mama Mizhocjimi c'ü ya ró xi'tsc'öji. ⁵ Ró xi'tsc'öji e Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero dya cja ra mezhe o pa, ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü cja in mü'bügueji, embeji c'o apóstole.

Jesús sube al cielo

⁶ 'Ma mi cãrãji e Jesús c'o o apóstole, o mama c'ua c'o apóstole o dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, nutscöjme rí menzumüjme a Israel. 'Ma ot'ü, mi 'ñegöjme ín reygöjme c'o ín menzumügöjme. ¿Cjo ya ngue rí mandague rí tsjague ín reygöjme,

ngue c'ua dya cja ra mandazüjme c'o 'ñaja nte?

⁷ O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü mama Mizhocjimi mi Tata ra zädã, nguextjo angueze ra mama jinguã ra zädã, 'ñe ja rga cja c'o pa c'o. Nu'tsc'ëji, dya ngue'tsc'ëji tocats'üji rí pãrãji yo. ⁸ C'ü tocats'üji rí pãrãji, ngueje c'ü ra ëts'üji o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü cja in mü'büji ra dya'c'üji poder. Nguec'ua rí zopjügueji yo nte yo tsja va a Jerusalén rí xipjiji c'o ya i jñandaji ró cjagö, 'ñe c'o idyãrãji ró xi'tsc'öji. Xo rí möji a Judea rí ma zopjüji c'o nte c'o cãrã nu. Xo 'ñe a ma a Samaria, 'ñe texe cja ne xoñijö mü, eñe e Jesús va xipji c'o o apóstole.

⁹ 'Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, o jñanda c'o apóstole o nguins'i a jens'e e Jesús; o zidyí Mizhocjimi. O cjogü c'ua cja 'na ngö mü; dya cja jñandaji c'ua c'ü. ¹⁰ 'Ma xe mi jandaji a jens'e, 'nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi nza cja o bëzo. Mi je'evi o bitu c'o me ma t'öxü. Mi böbüvi cja o jmi c'o apóstole. ¹¹ O xipjiji c'ua c'o apóstole:

—Nu'tsc'ëji ín menzumüji a Galilea, çjenga ín jandaji a jens'e? Mizhocjimi ya zidyí a jens'e e Jesús. Ja c'o nzi vi jñandagueji va ma a jens'e, je xo rga cjatjonu 'ma ra ëjë na yeje, eñe c'o yeje anxe.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

¹² C'o apóstole mi cãrãji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivo. O mbedyeji nu, o möji a Jerusalén nu ja vi 'ñeji e Jesús. C'e t'eje mi bëxtjo a Jerusalén; mi jyadütjovi 'na kilómetro. Nguextjo c'ü mi mama c'o ley c'ü mi sö ro nzhodüji c'e pa 'ma mi söyaji. ¹³ C'o apóstole mi chjü e Pedro, 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés 'ñe e Felipe 'ñe e Tomás 'ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo mi chjü e Simón

c'ü mi revolucionario, 'ñe e Judas c'ü mi cjuarmavi e Jacobo. 'Ma mü o zät'äji a Jerusalén, o cjogüji cja c'e ngumü nu ja mi oxüji cjanu o ndes'ejji o cjogüji cja c'e cuarto c'ü mi jäs'ä a xes'e. ¹⁴ Mi 'natjo o pjeñeji ma dyötüji Mizhocjimi. Xo mi bübü nu c'o o cjuarma e Jesús, 'ñe c'ü nu nana c'ü mi ngue e María, 'ñe c'o 'ñaja ndixü. Xo mi ötüji Mizhocjimi.

¹⁵ Nu cja c'e jyäxcumü, mi cārā 'na ciento veinte cjuarma. C'o pa 'ma mi cārāji nu, o böbü e Pedro a nde cja c'o cjuarma, cjanu o xipjiji:

¹⁶—Nu 'tsc'ejji mi cjuarmats'ügöji. Mi jinguā o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü ja rva cja nu c'ü ro mbös'ü c'o nte ro zürüji e Jesús. E Judas o jizhi ja mi cārāgöji e Jesús, nguec'ua va zidyiji e Jesús cja c'o pje mi pjēzhi. Nguec'ua o zādä c'ü o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va mama e David. ¹⁷ Mi dyocjöji e Judas. E Jesús xo vi 'ñeme e Judas c'ü ro tsja c'e bēpji c'ü rá cjaji, eñe e Pedro.

¹⁸ E Judas o ngō't'üji para o tsja na s'o, o zidyji c'o nte c'o o ma zürü e Jesús. Nuc'ua cjanu o ma chjüns'ütsjē; o ndögü a jōmü o mböt'ü texe c'o o xēpjo. Co c'e merio c'ü vi ngō't'üji e Judas, o ndōmüji 'na juajma. ¹⁹ C'o mi menzumü a Jerusalén, 'ma mü o mbārāji c'o vi tsja e Judas, o jñusp'üji c'ua c'e juajma mi chjū Acéldama cja o jña anguezeji. C'e tjū Acéldama ne ra mama Cjijuajma c'ü.

²⁰ O sido o ña e Pedro o mama:

—Je 'topjü a cjava cja Salmos:

Dya cja cjó ri bübü cja o ngumü; dya cja cjó ri nzheñe nu, eñe. Xo mama cja Salmos: C'e bēpji c'ü o ch'unü ra tsja, ra tsja c'ü 'naja, eñe o jña Mizhocjimi.

²¹ Nguec'ua c'ü ro pēpji e Judas, rá juajnüji c'ü ra pēpji. Bübü va o bëzo c'o mi dyocjöji co e Jesús. ²² Mi

dyocjöji co e Jesús ndeze c'o pa 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyiji a jens'e e Jesús. 'Naja yo, xo ni jyodü ra tsja apóstole co nutscöji, rá xipjiji yo nte c'ü o te e Jesús, eñe e Pedro.

²³ Nguec'ua c'o mi cārā nu, o mamaji c'ü mi bübü yeje c'o dya mi apóstole c'o mi dyoji e Jesús ndeze 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyiji a jens'e e Jesús. Nuc'o, mi chjū e José Barsabás 'ñe e Matías. E José Barsabás xo mi xiji Justo. ²⁴ Nuc'ua o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Mizhocjimi ín Jmuts'ügöjme, ín pātčägöjme ín mü'büjme nutscöjme rí ntegöjme. Rí ö'tc'öjme c'ü rí jítscöjme yo yeje cjuarma, ja ngue c'ü ya i juajnügue. ²⁵ Nguec'ua ra tsja apóstole ra tsja c'e bēpji c'ü ro tsja e Judas. Na ngue e Judas o xögü co nuzgöjme, o tsja c'o na s'o. Nguec'ua va ma sufre, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

²⁶ Nuc'ua cjanu o echaji suerte; o toca e Matías. Nguec'ua o zötjo c'o doce apóstole.

2

La venida del Espíritu Santo

¹ O zādä c'ua c'o pa 'ma mi pjongüji c'e mbaxua c'ü mi chjū Pentecostés. C'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo, 'natjo c'ua mi cārāji. ² Nango dyārāji c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü me mi yürü nza cja 'ma vü na zēzhi o ndajma. Me go yürü c'ua na jens'e a mbo cja c'e ngumü nu ja ma jüji. ³ Nango jñandaji c'ua o c'ijñi c'o mi 'ñetse nza cja o sivi. Nuc'o, o mböt'ü o 'ñe toca nzi 'naji. ⁴ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o cjogü a mbo o mü'bü texeji, me go 'ñünbü o mü'büji. Nguec'ua o mbürü o ñaji c'ua nan'ño idioma, ja c'o nzi va unü o Espiritu Mizhocjimi o ñaji.

⁵ Mi cārā a Jerusalén c'o mi ätä Mizhocjimi c'o mi ngue o dyoji

c'o menzumü cja c'e país a Israel, pero vi jmus'üji cja c'o 'ñaja país. ⁶ Anguezeji 'ma mü o dyäräji, o möji c'ua nu ja mi cārā c'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja cjuarma. Dya mi pārā pje ro nguijñiji, na ngue mi äräji mi ñaji o jña c'o mi ña anguezeji. ⁷ Me co züji c'ua, me co mamaji:

—Nujyo na ña'a, ¿cjo dya menzumüji a Galilea? ⁸ Maco ña ín jñagöji yo, eñeji.

⁹ Nu c'o vi ē dyärä c'o mi ña c'o cjuarma, mi cārā c'o vi jmus'ü cja c'e país c'ü mi chjü a Partia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Media 'ñe a Elam. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Mesopotamia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Judea. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Capadocia 'ñe a Ponto 'ñe a Asia. ¹⁰ C'o o ē dyärä c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Frigia 'ñe a Panfilia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Egipto 'ñe a Cirene 'ñe cja c'o 'ñaja país a Cirene a manu. Xo mi cārā c'o vi 'ñeje a Roma. C'o vi 'ñeje a Roma, bübü c'o mi ngue o dyoji c'o menzumü cja c'e país a Israel; bübü c'o dya mi ngue o dyoji c'o menzumü a Israel, pero mi ma't'üji Mizhocjimi ja c'o nzi ma ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ¹¹ C'o o ē dyärä c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Creta 'ñe a Arabia. Texe c'o o ē dyärä, pötü va mamaji:

—Rí ärägöji ña yo bëzo yo ín jñagöji nzi 'nazgöji. Mamaji c'o me na nojo c'o o tsja Mizhocjimi, mi eñeji.

¹² Anguezeji mi süji, dya mi pārā pje ro nguijñiji. Mí pötü ma mamaji:

—¿Pje ne ra mama c'ü ñaji a cjanu yo ín jñagöji?, eñeji.

¹³ Bübü c'o me mi tjenbe ma tsjapü burla c'o cjuarma, mi mamaji:

—Nujyo, ya tí yo.

Lo que Pedro dijo a la gente

¹⁴ Nuc'ua o böbü c'o doce apóstole. Cjanu o ña c'ua na jens'e

e Pedro o zopjü c'o nte c'o vi 'ñe dyärä, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí ín cārāji a Jerusalén, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji zö ín menzumüji va a Judea o jiyö. Rí unnc'ejí na jo ngüenda. ¹⁵ Bübüts'üji c'o pēzhi rí tīgōjme, pero dya ga cjanu. Maco xōxtjo, cja zünü a las nueve. ¹⁶ C'ü rgá ñagōjme nan'ño idioma, ya zädä c'ü o mama e Joel c'ü mi profeta. O mama a cjava:

¹⁷ O mama Mizhocjimi: C'o cjē c'o ya rguí ma ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijōmü, rá tājā ín Espiritu ra ma bübü cja o mü'bü yo nte yo cārā texe cja ne xoñijōmü. Me ra 'ñünbü o mü'büji.

Nguec'ua c'o sē ra mamaji ín jñagō; 'ñe c'o süngü.

C'o sē 'ñe c'o tata ra nguinch'iji o t'ijí ra mbārāji c'o ra zädä.

¹⁸ C'o pa c'o, rá unü ín Espiritu c'o bëzo 'ñe c'o ndixü c'o pēpquigō.

Ra 'ñünbü o mü'büji ra zopjüji yo nte ra xipjiji ín jñagō.

¹⁹ Rá jizhigō a jens'e o señal c'o me rrā nojo, c'o me rguí zü yo nte. Xo 'ñe cja ne xoñijōmü.

Ra jñandaji o cji, 'ñe o sivi, 'ñe o bipji c'ü ri nza cja o trangōmü.

²⁰ Ra bëxōmü e jyarü. E zana ri jñetse nza cja o cji.

Nujyo, rá jizhigō yo. Nuc'ua ra ējē c'in Jmugueji ra 'ñe manda.

Me rrā sjü c'e pa c'ü.

²¹ Nu c'o ra dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o, mama a cjanu o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va dyopjü e Joel c'ü mi profeta.

²² O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügōji a Israel, dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o unü poder e Jesús; guec'ua va tsja c'o me na nojo a ndetsc'ejí c'o nunca mi jandagueji. Nuc'o, ngue

c'o rvi pārāgueji c'ü vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. ²³ Pero i dyötüji c'o dya ín menzumügöji o ndät'äji cja ngronsi c'ü, maco dya tjëji o ley Mizhocjimi. Nguec'ua in pë's'i in s'ocügueji chjëntjui c'ü ri pöt'tügueji. Mizhocjimi ya mi pārã c'o ri tsjapüji e Jesús. Na ngue ndeze mi jinguã o mama c'ü ro ëjë e Jesús ro ë ndü. Nguec'ua o jyëzi i tsjaji a cjanu c'o na s'o. ²⁴ Zö o mböt'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te, o bübütjo na yeje. Dya sö ro nguejme cja c'e cueva nu ja vi ngöt'üji. Na ngue me na zëzhi e Jesús que na ngue e muerte. ²⁵ Mi jinguã o mama e David c'ü ja rvã te e Jesús. O mama:

Rí pārãgö Mizhocjimi bübü co nuzgö, dya jëzguigö.

Nuc'ü, bübü cja ín jodyëgö pjöxcügö; dya ni jyodü pje rá sügö.

²⁶ Nguec'ua me mäjã ín mü'bü, y me rí unü 'na pöjö Mizhocjimi.

Zö rá tügö, pero rí pārãgö c'ü rá tetjo.

²⁷ 'Ma rá tügö, rí pārãgö c'ü dya rí jyëzi ín aljmagö ra ma nu ja cãrã c'o 'ñaja aljma.

Dya xo rí jyëzi ra dya'a ín cuerpogö. Na ngue ín Ch'izügö.

²⁸ I jítscö ja rgá sö rá bübütjo co nu'tsc'e para siempre.

Me rá mäcjö cja ín jmigue, eñe e David.

²⁹ O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ëji ín menzumüts'ügöji, ixtá xi'tsc'öji ja ga cja, c'ü dya ngue e David c'ü ro zädã texe yo jña. E David c'ü ín mboxatitagöji o ndü, cjanu o dyögüji c'ua c'ü. Zö ya mezhe, pero rí texeji rí pārãgöji ja dyögüji. ³⁰ E David mi profeta mi mama c'o jña c'o o xipji Mizhocjimi ro mama. Mizhocjimi o mamatsjë na cjuana o xipji e David ja rva cja e Cristo c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. O xipji c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David; 'ñe

c'ü ro manda ja c'o nzi ma manda e David. ³¹ Ante c'ü ro ëjë e Cristo, o mama e David c'ü ro tetjo e Cristo. O mama c'ü dya ro ma o aljma nu ja cãrã c'o 'ñaja aljma; dya xo ro dya'a o cuerpo. ³² Nutscöjme ró jandajme; nguec'ua rí xi'tsc'öjme Mizhocjimi o tsjapü o te e Jesús 'ma ya vi ndü. ³³ Cjanu o zidyí a jens'e o unü c'ü o mimi cja o jodyë Mizhocjimi nu ja mandaví dya. Nuc'ua Mizhocjimi o tsja ja c'o nzi va mama, o unü poder e Jesús o ndãjä o Espíritu Mizhocjimi o ëjë cja ne xoñijö mü. Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü cja'a yo ín jandagueji 'ñe yo ín ärãji. ³⁴ O mama e David:

Mizhocjimi o zopjü c'ín Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö.

³⁵ Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe e David.

In pārãgueji, dya zidyíji e David a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi.

³⁶ 'Nu'tsc'ëji ín menzumüts'ügöji a Israel, ixtí jñunt'ü ín mün'c'ëji ngueje e Jesús c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Ngueje e Jesús c'ü ra 'ñevgueji libre rá cjanüji ín Jmugöji. Maco i dyörüji o ndät'äji cja ngronsi, eñe e Pedro.

³⁷ C'o nte c'o mi cãrã nu, 'ma mü o dyärãji c'o jña, o zi'ch'i o mü'büji, o unüji ngüenda c'ü vi tsjaji c'o na s'o. Cjanu o xipjiji e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole:

—Nu'tsc'ëji ín menzumüts'ügöjme, ró cjangöjme c'o na s'o. ¿Pje rá cjangöjme dya?

³⁸ O ndünrö c'ua e Pedro o xipjiji:

—C'ü rí tsjaji; jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü ín mü'büji cja Mizhocjimi. Y rí jigueji. A cjanu rí jizhigueji c'ü rí dyätãji dya e Jesucristo. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, ra perdonaots'üji 'ma Mizhocjimi. Xo ra dya'c'üji o Espíritu ra bübü cja ín mü'büji. ³⁹ O mama Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji,

c'ü ra dya'c'üji o Espiritu 'ma ra nzhogü in mü'büji. Ra dya'c'üji, 'ñe c'o in ch'igueji. Xo ra unü o Espiritu c'o nte c'o cãrã na jê. Ra unü o Espiritu texe c'o ra tsjapü o nte, eñe e Pedro.

⁴⁰ Xe na puncjü o jña c'o o mama e Pedro va zopjü c'o nte. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji:

—Nu'tsc'ejí in cãrãji yo cjê dya, na s'o in cjaji. Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji. Nguec'ua ra jogü in mü'büji.

⁴¹ Nu c'o o dyãtpã o jña e Pedro, o jiji. O zö como 'na jñi mil o nte c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o ndeñeji co c'o ya mi creo. ⁴² Sido mi ãrãji c'o jña c'o mi mama c'o apóstole. Me mi mãji ma ngãrãji. 'Natjo c'ua mi siji c'ü mi mbeñeji ja va ndü e Jesús. Sido mi ötüji Mizhocjimi.

La vida de los primeros cristianos

⁴³ O Espiritu Mizhocjimi o unü poder c'o apóstole mi cjaji c'o me na nojo. Nguec'ua c'o nte o unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o mi mama c'o apóstole. Y me mi sñji. ⁴⁴ Nu c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pë's'i, dya mi ne ro jñütsjêji, mi pjös'üji c'o pje mi jyodü. ⁴⁵ 'Ma cjó pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngumü, o pje c'o mi pa pö. Cja rrü unü c'ua c'o dya pje mi pë's'i. ⁴⁶ Pama mi jmurüji cja c'e templo. Cja o ngumüji mi pötü ma mbitaji mi siji o xëdyi ma mbeñeji ja va ndü e Jesucristo. Y me mi mãji, dya pje mi mbeñeji. ⁴⁷ Mi unüji na puncjü 'na pöjô Mizhocjimi. C'o nte, mi nuji na jo c'o mi creo e Jesucristo. Pama Mizhocjimi o jopcü o mü'bü na puncjü o nte. Nguec'ua pama mi jmurüji mas c'o ya vi creo.

3

Un cojo es sanado

¹ 'Na nu pa e Pedro o mëvi e Juan cja c'e templo, o ma dyötüvi Mizhocjimi nu. Ya vi zünü jñi'í c'ü nzhã; mi ngue 'naja hora c'o mi pa ötüji Mizhocjimi. ² 'Ma ya mi mëvi, ma tñji 'na bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü. Nuc'ü, je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. Nguec'ua pama mi pa emeji c'e bëzo cja 'na o ngoxtji c'e templo, ngue c'ua ro dyötü o merio c'o mi cjogü nu. C'e ngoxtji nu ja mi emeji, ni chjü Na Zö. ³ C'e bëzo o jñanda e Pedro 'ñe e Juan c'ü ya mi ngue ro cjogüvi cja c'e templo. Cjanu o dyötü o merio anguezevi. ⁴ Nuc'ua e Pedro o jñanda na jo c'e bëzo; xo 'ñe e Juan. O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Jñandgagöbe, eñe.

⁵ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda na jo anguezevi, mi te'be pje ro ch'unü. ⁶ O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Dya rí jüngö pje rá da'c'ü; dya rí jüngö plata ni oro. Pero rí xi'tsc'ö ra mböxc'ü e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Nuc'ü, ngue c'ü o ndãjä Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nguec'ua rí böbügue rí nzhodü, embeji c'e bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü.

⁷ Nuc'ua e Pedro cjanu o pënchpl'i c'ua o jodyë c'e bëzo, cjanu o bö'bü. Ixco jogü c'ua o ngua 'ñe o bola, o zëzhi. ⁸ Nuc'ua ixco böbü c'ua o nzhodü. Cjanu o cjogü c'ua cja c'e templo co e Pedro 'ñe e Juan, mi nzhodü y mi dacü. Mi mama c'ü me na jo Mizhocjimi, mi unü 'na pöjô. ⁹ C'o nte c'o ma cã'ã cja c'e templo, o jñandaji mi nzhodü c'e bëzo 'ñe mi unü 'na pöjô Mizhocjimi. ¹⁰ Mi pãrãji ngueje c'e bëzo c'ü mi junrü cja o ngoxtji c'e templo c'ü ni chjü Na Zö, mi örü o merio. Me go zñji c'ua, dya mi parã pje ro nguijñiji. Na ngueje ya vi jogü c'e bëzo, ya mi nzhodü.

Discurso de Pedro en el Portal de Salomón

¹¹ Cja c'e templo, bübü 'na porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón. Je mi

bübü nu e Pedro 'ñe e Juan. C'e bëzo c'ü vi jogü o ngua, sido mi dyoji co anguezevi. C'o nte o möji c'ua na niji nu ja mi бүбү c'e bëzo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Me mi süji, na ngue vi jogü c'e bëzo. ¹²E Pedro 'ma mü o jñanda ya vi mundo c'o nte, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüts'öji a Israel, ¿jenga me ín süji me ín jandgagöbe? In pëzhgueji c'ü me na jozgöbe 'ñe me na zëzhi ín jñagöbe, nguec'ua rvá jocübe ne bëzo. Pero iyö. ¹³C'ü o jocü, ngue o T'i Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob c'o mi ngue ín mboxatitagöji. Nudya Mizhocjimi ya unü poder e Jesús c'ü o T'i ngue c'ua ra manda. Nu'tsc'ejí i sidyiji e Jesús cja jmi e Pilato ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda. Mi ne e Pilato ro 'ñeme libre e Jesús, pero dya i ñegueji. ¹⁴Maco e Jesús dya tsja c'o na s'o, pero dya i ñeji ro 'ñemeji libre c'ü. Maco ngue c'e bëzo c'ü mi pö't'üte c'ü i dyötüji e Pilato o 'ñeme libre. ¹⁵I dyötüji e Pilato o mbö't'üji e Jesús, maco ngueje c'ü o ngambgagöji va c'ü o dyacüji c'ü rgá бүбүtjoji. O mbö't'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o бүбүtjo na yeje. Nutscöjme ró jandajme; nguec'ua rí xi'tsc'öjme o te. ¹⁶Ngue o poder e Jesús c'ü o tsjapü o zëzhi o ngua ne bëzo, na ngue o 'ñench'e o mü'bü e Jesús, o creo c'ü ro jogü. Nujnu, ín pârâgueji c'ü dya mi sö ro nzhodü. Pero ín jandaji ya jogü dya. O 'ñench'e o mü'bü e Jesús; nguec'ua o jogü ja c'o nzi gui jñandaji, eñe e Pedro.

¹⁷O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügöji, rí pârâgö c'ü dya mi pârâgueji cjo ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Xo 'ñe c'o mböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi, dya xo mi pârâji. ¹⁸O zädä ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Mi jinguã Mizhocjimi

o 'ñünbü o mü'bü texe c'o o profeta o mamaji c'ü ro sufre nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. ¹⁹Ixtí unnc'ejí ngüenda c'ü i tsjaji c'o na s'o. Nzhogüji cja Mizhocjimi rí dyötüji ra perdonaots'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra perdonaots'üji 'ma. Nuc'ua Mizhocjimi ra dya c'üji me rí mäceji, dya pje rí mbeñeji. ²⁰Xo ra ndäjä e Jesús ra ëjë na yeje. Na ngue ngueje c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. ²¹Pero sido ra бүбү e Jesús a jens'e hasta 'ma cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o o profeta o mamaji ra zädä 'ma ra jogü texe, ja c'o nzi ma cja 'ma cja vi dyät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijö mü. ²²O mama e Moisés: “Mizhocjimi c'ín Jmugöji o 'ñempquegö rí mamagö o jña. Je xo rga cjatjonu, ra 'ñeme c'ü 'na c'o ín menzumügöji xo ra mama o jña. Texe c'o ra xi'ts'iji c'ü, rí dyätäji c'ü. ²³'Ma cjó c'o dya ra dyätpä o jña, ra pjongüji cja c'o o nte, ra mbö't'üji.” Nuyo, ngue yo o mama e Moisés, eñe e Pedro va xipji c'o nte.

²⁴O sido o ña e Pedro o mama:

—E Samuel mi ngue c'e profeta c'ü ot'ü o mama yo ya zädä yo cjë dya. Xo mama a cjanu c'o 'ñaja profeta. ²⁵Mizhocjimi o xipji a cjava e Abraham: “Na ngue c'ü ra tsja c'ü ín mboxbëchegue, rá intsjimigö yo nte yo cärä texe cja ne xoñijö mü”, eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham. C'o ín mboxatitagöji mi te'beji ro zädä c'ü vi mama Mizhocjimi. Nutscöji o mboxbëchezüji anguezeji, nguezgöji ne ra intsjimizüji dya Mizhocjimi ja c'o nzi va xipji e Abraham, 'ñe ja c'o nzi va mama c'o profeta. ²⁶Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús. Nutscöji rí menzumüji a Israel, nguetscöji ot'ü o ë zocüji, ngue c'ua rá jëziji c'o na s'o, ra nzhogü ín mü'büji cja Mizhocjimi. A cjanu ra intsjimizüji. Nguec'ua

rí xi'tsc'öji ni jyodü rí dyätpäji dya o jña e Jesucristo, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, eñe e Pedro.

4

Pedro y Juan delante de las autoridades

¹ Ma mi ña e Pedro 'ñe e Juan ma zopjüvi c'o nte, o ëjê c'ua c'o mböcjimi, 'ñe c'e comandante cja c'e templo, 'ñe c'o saduceo. ² Me mi sjëyaji na ngue e Pedro 'ñe e Juan mi jíchivi c'o nte, mi xipjiji c'ü vi te e Jesús nguec'ua ra zädä 'ma ra te'e texe yo ya ndü. ³ Cjanu o zidyiji c'ua e Pedro 'ñe e Juan o ma pant'aji a pjörü. Je ro dyovi nu hasta c'ü na ye nu pa, na ngue ya vi nzhä. ⁴ Na puncjü c'o o dyärä 'ma mi ña e Pedro, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua o zö como 'na tsi'ch'a mil o bëzo c'o ya mi creo.

⁵ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, o zojnüji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, 'ñe c'o tita, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jmurüji a Jerusalén. ⁶ Xo mi bübü nu e Anás c'ü mi mero ndamböcjimi, 'ñe e Caifás, 'ñe e Juan 'ñe e Alejandro, 'ñe c'o 'ñaja o dyoji e Anás 'ñe e Caifás. ⁷ O mandaji c'ua o ma siji e Pedro 'ñe e Juan. 'Ma mü o säjui, cjanu o xipjiji ro böbüvi a nde. Cjanu o dyönüji c'ua:

—¿Cjó dya c'üvi poder i jocüvi ne bëzo? ¿Cjó o tjü i ñänbäguevi?

⁸ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Pedro o ndünrü:

—Nu'tsc'eji in mandaji cja yo nte, 'ñetsc'eji in titaji. ⁹ Ró cja göbe c'o na jo, ró pjös'übe ne bëzo nu dya mi sö ro nzhodü. Maco nu'tsc'eji in cjacübe t'önü ja rvá jocügöbe nu. ¹⁰ Ixti unnc'eji ngüenda in texeji, 'ñe texe yo in menzumüji a Israel, ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret nu c'ü o jocü ne bëzo, nguec'ua böbü dya cja in jmigüeji. E Jesús ngue e Cristo c'ü

o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nu'tsc'eji i dyörüji o ndät'aji cja ngronsi. Pero 'ma ya vi ndü, o tsjapü Mizhocjimi o te'e o bübüto na yeje. ¹¹ In päräji c'ü mama o jña Mizhocjimi: “Nu c'e piedra c'ü dya go ne c'o mi jäbä o ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñümüji cja squina dya c'ü”, eñe c'e jña. Ya zädä c'e jña. Nu'tsc'eji, dya i ñeji e Jesucristo. Pero Mizhocjimi ya 'ñeme ra manda. ¹² Ojtjo xe 'naja c'ü ra jocüzü in mü'büji c'o na s'o; nguextjo e Jesucristo. Dya cjó xe ra ndjä Mizhocjimi ra ë salvazüji; nguextjo e Jesús, eñe e Pedro.

¹³ C'o mi jün ngüenda o nguiññji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü ni ñavi a cjanu? Dya süvi, dya xo tsejevi, mi eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue mi päräji c'ü dya xötpüvi cja yo ley, y dya pje xo mi pjëzhivi. Cjanu o mbeñeji c'ua:

—Mí dyoji e Jesús; ngue c'ü o jíchi yo, eñeji.

¹⁴ Dya mi sö pje ro xipjiji e Pedro 'ñe e Juan. Na ngue o jñandaji mi böbü nu c'e bëzo c'ü ya vi jogü. ¹⁵ Nguec'ua o xipjiji e Pedro 'ñe e Juan ro mbedyevi a tji, nuc'ua cjanu o ñaji ja rvá tsjapüji. ¹⁶ O mamaji:

—¿Ja rga cja püji? Texe yo cärä va a Jerusalén ya päräji c'ü o tsjavi c'ü me na nojo, o jocüvi ne bëzo. Dya sö rá cädägöji. ¹⁷ Para dya cja xe ra mbärä yo in menzumügöji a Israel, ni jyodü rá xipjiji yo ye bëzo pje c'o rá cja püji 'ma sido ra nänmbävi o tjü e Jesús rgá zopjüvi yo nte.

¹⁸ Nuc'ua cjanu o ma't'üji e Pedro 'ñe e Juan. Anguezevi o cjögüvi c'ua na yeje nu ja mi jünji ngüenda. Nuc'ua c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji e Pedro 'ñe e Juan:

—Dya cja rí xipjivi yo nte ja ga cja e Jesús. 'Ma xe rí ñänmbävi o tjü, jo rí ñuvi 'ma, embeji e Pedro 'ñe e Juan.

19 O ndünrü c'ua e Pedro 'ñe e Juan o xipjiji:

—Tsjijniji. ¿Cjo na jo a jmi Mizhocjimi ot'ü rá ä'tc'ägöbe que na ngue Mizhocjimi? 20 C'o ró jandabe 'ñe c'o ró äräbe, ni jyodü rá xipjibe yo nte c'o.

21 Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o menasaoji na yeje e Pedro 'ñe e Juan, cjanu o 'ñemeji libre. Dya mi sö pje ro tsjapüji, na ngue mi süji c'o nte. Na ngue c'o nte me mi ma't'üji Mizhocjimi mi mamaji c'ü me na nojo, na ngue vi jogü c'e bëzo. 22 C'e bëzo ya mi pë's'i mas de cuarenta cjë.

Los creyentes piden confianza y valor

23 E Pedro 'ñe e Juan, 'ma mü o 'ñemeji libre, cjanu o mëvi c'ua nu ja ma cã c'o o dyoji; o ma xipjiji texe c'o vi mama c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita c'o pje mi pjëzhi. 24 'Ma mü o dyäräji, me go ma't'üji c'ua Mizhocjimi texeji o mamaji:

—Mizhocjimi ín Jmuts'ügöjme, me na zë'ts'igüe sö rí tsjagüe texe. Ngue'tsc'e i dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, 'ñe yo mar, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. 25 I chäjä in Espíritu o é 'ñünbü o mü'bü e David c'ü mi ngue ín mboxatitagöjme c'ü mi pë'pc'igüe. Nguec'ua o mama a cjava:

C'o 'ñaja nte me üdü ga tsjaji o mbe-cuë.

Yo nte yo ín menzumögöji me cijjñiji c'ü pje ra tsjaji, pero dya sö.

26 Yo rey cja ne xoñijöümü 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi o jmurüji, mi nuji na ü Mizhocjimi 'ñe c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda, eñe in jñagüe c'ü o mama e David.

27 O sido o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Na cjuana o zädä ne jña nu o mama e David; o zädä cja ne ndajñiñi. Yo ín menzumögöjme va a Israel 'ñe c'o 'ñaja nte mi 'natjo o

pjeñeji va mamaji c'ü ro mbö't'üji e Jesús c'ü ngue in Ch'igüe. Maco dya pje vi tsja. E rey Herodes 'ñe e gobernador Poncio Pilato o jyëzivi o mbö't'üji e Jesús. 28 Nu c'ü o tsjaji, ngue c'ü ya vi mangüe ro zädä. I tsjapü o zädä. 29 Mizhocjimi ín Jmuts'ügöjme. C'o o jñünpü ngüenda yo ín cjuarmagöjme, o mamaji c'ü pje ra tsjacüjme 'ma sido rá zopjüjme yo nte. Nguec'ua rí ö'tc'öjme rí dyacöjme c'ü dya rá süjme, sido rá mamajme in jñagüe. Na ngue in mbëpjizüjme. 30 Xo rí ö'tc'öjme rí pjöxcüjme. Nguec'ua 'ma rá nänmbäjme o tjü e Jesús c'in Ch'igüe c'ü me in mëpägüe, nu'tsc'e rí jocü c'o sö'dyë y rí tsja c'o 'ñaja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte ra unüji ngüenda c'ü na cjuana c'ü rí xipjijme, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

31 'Ma mü o nguarü o dyötüji Mizhocjimi, o mbi c'ua na zëzhi nu ja ma cãji. O Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji texeji. Nguec'ua 'ma mü o xipjiji o jña Mizhocjimi c'o nte, sido mi zopjüji, dya mi süji.

Todas las cosas eran de todos

32 C'o mi creo e Jesús, mi 'natjo o mü'büji 'ñe o pjeñeji; mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pë's'i, dya cjo mama: “Ngue ín tsjacjö nu”, ro 'ñeñeji. Na ngue c'o mi pë's'iji mi cjaüji nde mi ngue o cjaji. 33 C'o apóstole sido mi zopjüji c'o nte mi xipjiji c'ü vi te e Jesús. O ch'unüji ja va zopjüji; nguec'ua c'o jña o zi'ch'i o mü'bü c'o nte. Mizhocjimi o mbös'ü texeji. 34 C'o mi creo e Jesús, dya cjo cja mi bëzhi. Na ngue 'ma cjo c'o pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngümü. 35 Cja rrü jün c'o merio ra é unü c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole ra unüji c'ua c'o pje mi jyodü. 36 Mi bübü 'na cjuarma c'ü mi chjü e José c'ü mi mboxbëche cja e Leví. Nuc'ü, je mi menzumü

a Chipre. C'o apóstole xo jñusp'üji Bernabé c'e cjuarma. C'e tjũ Bernabé ne ra mama: Nu c'ü cjacüji rá máji. ³⁷ C'e cjuarma o mbö 'na juajma, cjanu o jün c'o merio o unü c'o apóstole.

5

El pecado de Ananías y Safira

¹ C'ü 'naja cjuarma mi chjũ e Ananías. Mi chjũ e Safira c'ü nu su. O mbövi 'na juajma. ² Cjanu o ma c'ua e Ananías o ma unü c'o merio c'o apóstole. Dya unü texe, ndetjo c'o o unü. Pero o tsjapü c'ü vi unü texe. C'ü nu su, mi pãrã c'ü ro tsja a cjanu e Ananías c'ü dya ro unü texe. ³ 'Ma mü o unüji c'o merio c'o apóstole, o mama e Pedro o xipji e Ananías:

—Nu'tsc'e Ananías, ¿jenga i dyätãgue e Satanás c'ü dya jo 'ma o 'ññunc'ü in mü'bügue? C'o merio c'o o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi, i jñügue 'na parte pero i tsjapü i jñügue texe. Chjëntjui c'ü ri xique 'na bëchjine o Espiritu Mizhocjimi. ⁴ 'Ma dya be mi pöguevi c'e juajma, mi ngue in tsjacjevi; mi sö ri tsjapüvi ja c'o nzi mi ñeguevi. Nuc'ua 'ma vi pöguevi, mi sö ri gastovi c'o merio ja c'o nzi mi ñeguevi. Na ngue mi ngue in tsjacjevi. Nguéc'ua, ¿jenga i tsjijñivi in mü'büvi yo na s'o yo i tsjaguevi? Mi cjacque nguextjozgöjme mi xitscöjme c'o dya cjuana. Pero ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü i xipjigüe c'o, eñe e Pedro.

⁵ Nuc'ua e Ananías 'ma mü o dyärã yo jña yo, cjanu o nügü o ndü. Texe c'o o dyärã c'o jña c'o vi xipjiji e Ananías, me go züji c'ua. ⁶ O ëjë c'ua ja nzi o së o ë mböch'üji o manta c'e añima. Cjanu o ndunüji c'ua o ma dyögüji.

⁷ O mezhe c'ua jñi hora, o cjogü c'ua c'ü o su e Ananías; dya mi pãrã cjo vi ndü c'ü nu xïra. ⁸ O mama c'ua e Pedro o xipji c'e ndixü:

—Yo merio yo o jün e Ananías, ¿cjo nguextjo yo o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi?

O ndünrũ c'ua c'e ndixü:

—Jã, nguextjo yo.

⁹ O ndünrũ c'ua e Pedro o xipji:

—¿Jenga i ñaguevi c'ü nin xïra i tsjijñiguevi a cjanu yo na s'o? ¿Cjo i pëzhguevi c'ü dya ro castigaots'üvi o Espiritu Mizhocjimi? Rí ärägö ya va sãjä nu c'o o ndunü c'ü nin xïra o ma dyögüji. Xo ra ndunnc'üji in cuerpogüe, embeji c'e ndixü.

¹⁰ Ixcö nügü c'ua c'e ndixü cja o ngua e Pedro, o ndü. 'Ma mü o cjogü c'o së, o jñandaji ya vi ndü. O ndunüji c'ua c'e ndixü o ma dyögüji 'na lado nu ja vi dyögüji c'ü nu xïra.

¹¹ Me go zü c'ua texe c'o mi creo e Jesucristo; 'ñe texe c'o o mbãrã ja va ndü e Ananías 'ñe e Safira.

Muchos milagros y señales

¹² Mizhocjimi o unü o poder c'o apóstole o tsjaji na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. C'o cjuarma mi jmurüji cja c'e porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón. ¹³ C'o dya mi creo, mi süji ro ndeñeji c'o cjuarma. Pero c'o 'ñaja me mi mamaji c'ü me ma jonte c'o cjuarma. ¹⁴ Na puncjü o nte c'o xo 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji; o bëzo 'ñe o ndixü. ¹⁵ Nguéc'ua mi pjongüji c'o mi sö'dyë, mi cö's'üji o ngama 'ñe o pjinguã, mi pa cöbüji cja 'ñiji. Nguéc'ua 'ma ro cjogü e Pedro, xa'ma ro ndöt'ü c'ü o xörü cja c'o mi sö'dyë ro jogüji. ¹⁶ Na puncjü o nte c'o vi 'ñeje cja c'o jñiñi c'o mi bëxtjo a Jerusalén, o siji c'o mi sö'dyë 'ñe c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. Nde go jogüji.

Los apóstoles son perseguidos

¹⁷ C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o saduceo c'o mi dyoji, me mi sjëyaji. Na ngue na puncjü o nte c'o mi teñe c'o apóstole. ¹⁸ Nguéc'ua o zürüji c'o apóstole, cjanu o pant'aji a pjörü nu ja ma cãjä texe c'o mi cja na s'o. ¹⁹ Nuc'ua c'e xö mü, o ëjë c'ua

'na o anxé Mizhocjimi o ě xocü c'o ngoxtji cja c'e pjörü, o 'ñeme libre c'o apóstole. Cjanu o xipjiji:

20 —Möji cja ne templo, böbüji nu ja ra jñantc'aji yo nte. Nuc'ua rí xipjiji yo jña yo mama ja rgá sò ra salvaji ra bübüji co Mizhocjimi, embeji c'o.

21 O tsjaji ja c'o nzi va xipjiji. C'ü na jyas'ü o möji cja c'e templo o ma jíchiji c'o nte.

C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o mi dyoji o ěji nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o zojnüji c'ua c'o pje mi pjězhi cja c'o menzumü a Israel o jmurüji ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda c'o apóstole. Cjanu o mandaji c'o mbëpji ro möji cja c'e pjörü ro ma siji c'o apóstole. 22 'Ma mü o zät'ä c'o mbëpji cja c'e pjörü, dya cja chöt'üji c'o apóstole. Cjanu o nzhogüji o ě xipjiji:

23 —Ró ma töt'öjme cjet'ütjo na jo c'o ngoxtji. Y c'o guardia cja c'e pjörü, böbüji pjörüji. Pero 'ma ró xocüjme c'o ngoxtji ró cjogüjme a mbo, dya cja ró töt'üjme c'o bëzo c'o ro ma sigöjme, eñeji.

24 C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja ndamböcjimi 'ñe c'ü mi comandante cja c'e templo, 'ma mü o dyäräji yo jña, dya mi pärã pje ro nguijñiji. O mamaji:

—Pärã, ¿pje me ra tsja c'o bëzo c'o ró pant'aji a pjörü?

25 Nuc'ua o säjä c'ua 'naja c'ü o ě xipjiji:

—C'o bëzo c'o i pant'aji a pjörü, böbüji cja ne templo jíchiji yo nte, embeji.

26 Nuc'ua c'e comandante 'ñe c'o mbëpji o möji cja c'e templo o ma siji c'o apóstole, pero dya pje tsjapüji. Na ngue mi süji c'o nte, 'na ro pjat'üji o ndojo. 27 'Ma mü o siji c'o apóstole, o xipjiji ro böbüji a nde nu ja ro jñünpüji ngüenda. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi cjanu o tsjapü t'önü c'o apóstole. 28 O xipjiji:

—¿Jenga sido in jíchiji yo nte? Maco ró xi'tsc'öjme c'ü dya cja ri ñänbäji o tjü e Jesús. Nudya, texe va a Jerusalén päräji c'o in mamaji. In neji c'ü ra nguijñi yo nte c'ü ngue in s'ocüjme o mböt'üji e Jesús.

29 O ndünrü c'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole o mamaji:

—Xenda ni jyodü rá ätcöjme Mizhocjimi que na ngue'tsc'ëji rá ä'tc'öjme. Na ngue in ntetjogüejji nza czazgöjme. 30 I dyörüji c'ü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi, nza cja 'ma ro tsja c'o na s'o. Nguec'ua in pë's'i in s'ocüjueji chjëntjui c'ü ri pöt'ügüejji c'ü. Pero Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o in mboxatitagöji, o tsjapü o te. 31 O zidyí a jens'e e Jesús nu ja mimi dya cja o jodyë. O unü c'ü ra tsja in Jmugöji 'ñe c'ü ra salvazüji nutscöji rí menzumügöji a Israel. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra nzhogü o mü'bü, ra perdonao 'ma Mizhocjimi. 32 Rí xi'tsc'öjme yo, na ngue ró jandajme y ró äräjme. Xo 'ñe o Espíritu Mizhocjimi jizhi c'ü na cjuana c'ü rí mamajme. Mizhocjimi unü o Espíritu texe c'o ätpä o jña, eñeji.

33 C'o mi jün ngüenda, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o mi mama e Pedro, me co üdüji c'ua na puncjü, mi ne ro mböt'üji c'o apóstole. 34 Cja c'o mi jün ngüenda, mi bübü 'na fariseo c'ü mi chjü e Gamaliel. Mi xöpü o ley Mizhocjimi; me mi nántji cja c'o nte. E Gamaliel o böbü, o manda ro pjongüji a tji c'o apóstole. 35 Cjanu o ñatsjéji c'o 'ñaja c'o mi jün ngüenda o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji rí menzumügöji a Israel. Tsjiñiji na jo c'ü rí tsjapüji yo bëzo. 36 Mbeñegüejji c'o pa 'ma mi bübü c'e bëzo c'ü mi chjü e Teudas. Nuc'ü, mi cjapü mi manda. Na puncjü o bëzo c'o mi teñe angueze, mi sò 'na nziyo cientoji. Pero o mböt'üji c'e bëzo, y o mböt'ü texe c'o mi dyoji. O bëzhi c'ü mi ne ro tsja. 37 Nuc'ua c'o pa 'ma mü o tsjaji

o censo, na puncjü o nte c'o mi teñe e Judas c'ü mi menzumü a Galilea. Pero o ndü, y c'o mi dyoji xo mböt'ü c'o. ³⁸ Nguец'ua rí xi'tsc'öji, jyëziji yo bëzo, dya rí pöt't'üji. Na ngue 'ma nguetsjë anguezeji cjiññiji c'o jña c'o mamaji, 'ñe 'ma ngue o podertsjëji c'ü ni tsjaji yo me na nojo, dya ra mezhe ra chjorü 'ma. ³⁹ Pero 'ma ngueje Mizhocjimi c'ü unü o poder yo bëzo, dya ra sö rí ts'a's'üji. 'Ma rí ts'a's'üji, chjëntjui c'ü in c'a's'üji Mizhocjimi, eñe e Gamaliel.

⁴⁰ C'o 'ñaja cjanu o mamaji:

—Na jo ja c'o nzi vi mangue. Dya rá pöt't'üjme, eñeji.

Cjanu o xipjiji c'o apóstole ro cjojüi na yeje. O mbäräji c'ua, cjanu o xipjiji c'ü dya cja ro xipjiji o jña e Jesús c'o nte. Cjanu o 'ñemeji libre. ⁴¹ C'o apóstole cjanu o mbedyeji, me mi mäji. O mamaji:

—Zö o bëchqui in tseji va mbärüzüji, pero rí mäcjöji. Na ngue Mizhocjimi o dyacüji rí sufregöji por e Jesús, eñeji. ⁴² Sido mi pöji cja c'e templo mi jchiji c'o nte, mi mamaji e Jesús ngue c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Xo mi xöpüji cja o ngumü c'o nte.

6

Se nombran a siete diáconos

¹ Pama mi creo na puncjü o nte e Jesucristo. Nuc'ua 'ma ya ma puncjü c'o mi creo, c'o cjuarma c'o mi ña griego o reclamaoji o mamaji:

—Yo ndixü yo in dyocjöjme yo ya ndü o xïra, dya nda ch'unüji pje ra ziji. Xenda ch'unü yo ndixü yo ña hebreo, embeji c'o apóstole.

² Nuc'ua c'o apóstole o ñaji cjanu o zojnüji texe c'o mi ätpä o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nutscöjme rí xipjijme o jña Mizhocjimi yo nte. Dya ra jogü rá jëzijme ne bëpji para rá nu'ujme cjo pë's'i pje ra zi texe yo cjuarma.

³ Nguец'ua rí xi'tsc'öjme cjuarma, rí juajnügieji siete cjuarma, rá unüji c'e bëpji ra unüji c'ü ra zi c'o cjuarma c'o pje ni jyodü. Rí juajnüji c'o me nántji cjaji na jo, 'ñe ätäji o Espiritu Mizhocjimi, 'ñe pë's'iji na jo o pjeñeji. ⁴ Nutscöjme rí apóstolejme sido rá ötcöjme Mizhocjimi, y sido rá xipjijme o jña Mizhocjimi yo nte, eñeji.

⁵ Texe c'o mi cärä nu, o nguejmeji conforme c'o jña c'o vi mama c'o apóstole. Cjanu o juajnüji c'ua e Esteban c'ü mi creo co texe o mü'bü, y mi ätä o Espiritu Mizhocjimi. Xo juajnüji e Felipe 'ñe e Prócoro 'ñe e Nicanor 'ñe e Timón 'ñe e Parmenas 'ñe e Nicolás. E Nicolás mi menzumü a Antioquia, pero ante c'ü ro creo e Jesucristo, mi creo Mizhocjimi ja c'o nzi ga creo yo menzumü a Israel. ⁶ 'Ma mü o nguarü o juajnüji c'o siete cjuarma, o xipjiji ro böbüji cja o jmi c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole cjanu o 'ñe's'e o dyëji va dyötpüji Mizhocjimi.

⁷ Nuc'ua mas mi mamaji o jña Mizhocjimi. Nguец'ua me na puncjü o nte a Jerusalén c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Na puncjü o mböcjimi c'o xo dyätpä o jña Mizhocjimi xo 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo.

Toman preso a Esteban

⁸ Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban 'ñe o unü poder. Nguец'ua o tsja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ⁹ Mi bübü 'na nintsjimi c'ü mi chjü o Nintsjimi c'o nte c'o ya 'ñemeji libre. C'o mi pa nu, mi bübü ja nzi anguezeji c'o o zöji o jña e Esteban. Mi menzumüji a ma a Cirene 'ñe a ma a Alejandria 'ñe a ma a Cilicia 'ñe a ma cja c'e país a Asia. ¹⁰ O Espiritu Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban o unü o pjeñe ja rvá ñaji c'o. Nguец'ua anguezeji, dya cja sö pje ro mamaji. ¹¹ Nuc'ua

cjanu o dyüt't'üji c'ua ja nzi o bëzo. Nguec'ua ja c'o nde mi mamaji:

—Ró äräjme e Esteban o zadü e Moisés 'ñe Mizhocjimi, eñeji.

¹² Nguec'ua c'o tita c'o mi manda, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja nte, me co üdüji c'ua na puncjü. Nuc'ua c'o nte c'o vi zöji o jña e Esteban, ixco cjuan'diji go möji nu ja mi bübü e Esteban o ma pënc'hiji. Cjanu o zidyiji nu ja ro jñünpüji ngüenda. ¹³ Cjanu o 'ñemeji c'ua o testigo c'o ro mama o bëchjine. O mamaji a cjava:

—Ne bëzo nu, sido sadü ne templo nu me na sjü. Xo sadü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¹⁴ Ró äräjme o mama c'ü ra ëjë e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret ra ë yä't'ä ne templo. Ra xitsiji nan'ño rga cjaji c'o dya nza cja c'o o mama e Moisés, eñe c'o mi mama o bëchjine.

¹⁵ O jmi e Esteban me mi juëns'i nza cja o jmi 'na o anxë Mizhocjimi. Nguec'ua texe c'o mi jün ngüenda, me go jñandbaji o jmi c'ü mi juëns'i.

7

Defensa de Esteban

¹ Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü e Esteban o mama:

—¿Cjo na cjuana c'ü mama yo?

² O ndünrü c'ua e Esteban o xipji c'o mi jün ngüenda 'ñe c'o 'ñaja nte:

—Nu'tsc'ëji ín menzumüts'öji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Mizhocjimi a jens'e o zopjü e Abraham c'ín mboxatitagöji 'ma mi bübü a Mesopotamia. Dya be mi pa a Harán. ³ O xipji: “Pedyegue cja in jñiñi rí sogü yo in dyocjeji, rí mague nu ja rá jí'tsc'ö”, embeji e Abraham.

⁴ O mbedye c'ua e Abraham a Caldea c'ü tsja a Mesopotamia, o ma mimi a Harán. 'Ma mü o ndü c'ü nu tata e Abraham, Mizhocjimi o xipji e Abraham o ëjë nu va ja ri cārāji. ⁵ Dya ch'unü e Abraham ne ri 'na juajma c'ü ro tsjapü o cjaja.

Pero o mama Mizhocjimi c'ü ro zädä 'ma ro unü e Abraham texe ne país ro tsjapü o cjaja. Xo mama c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o mboxbëche c'o ro tsājā. Zö dya mi 'ñeje e Abraham o t'i, pero Mizhocjimi o mama a cjanu. ⁶ Xo mama Mizhocjimi: “C'o in mboxbëchegue ra ma mimiji cja c'ü 'na país. Ra mezhe cuatro ciento cjë, nuc'ua c'o menzumü nu, ra tsjapüji me ra sufre c'o in mboxbëche, ra tsjapüji ra mbëpiji anguezeji. ⁷ Pero rá castigao c'e naciön c'ü ra mbëpiji. Nuc'ua ra mbedye libre c'o in mboxbëchegue, ra ëji a 'ñeva ra ë matcügöji”, eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham.

⁸ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Abraham ro circuncidaoji c'ü o t'i 'ñe c'o o bëche. Ngue c'ü rví mbeñeji c'ü vi mama Mizhocjimi ro unü anguezeji. 'Ma mü o jmusp'ü 'na t'i e Abraham, o jñusp'ü o tjü e Isaac. Nuc'ua cjanu o circuncidao 'ma o zö chjün. Je xo va cjanu e Isaac o circuncidao c'ü o t'i c'ü mi ngue e Jacob. Y e Jacob o circuncidao c'o doce o t'i c'o mi ngue ín mbox-atitagöji.

⁹ 'C'o once ín mboxatitagöji me mi sjëyaji na ngue c'ü o tataji xenda mi s'iya e José que na ngue anguezeji. Nguec'ua o mböji e José, o mböpüji c'o mi pa a Egipto o zidyiji nu e José. Pero Mizhocjimi mi bübü co e José, o 'ñeme libre nu ja mi sufre. ¹⁰ O unü na puncjü o pjeñe; nguec'ua e Faraón c'ü mi rey a Egipto me go ne'e e José, o 'ñeme o tsja gobernador texe a Egipto. Xo unü o manda texe cja c'o o mbëpiji e Faraón c'o mi cārā cja o palacio.

¹¹ 'O ëjë c'ua 'na tjijmi texe a Egipto, 'ñe texe a 'ñeva nu ja mi xiji Canaán c'o pa c'o. Me mi sufre c'o nte. C'o ín mboxatitagöji mi ojtjo pje ro ziji. ¹² Nuc'ua e Jacob o dyärä mi pöji o ndëxü a Egipto. Nguec'ua o ndājā c'o o t'i c'o mi ngue ín mbox-atitagöji o möji a Egipto. ¹³ Nuc'ua

'ma mü o möji na yeje a Egipto, e José o xipjitsjê anguezeji: "Nutscö nguetscö e José in cjuarmazüji", eñe. Nuc'ua e José cjanu o jichi anguezeji a jmi e Faraón. Nguец'ua va mbârã e Faraón anguezeji mi ngue o cjuarma e José. ¹⁴ Nuc'ua e José o mbenpe 'na jña e Jacob c'ü mi ngue o tata, o xipji ro möji a Egipto texe c'o o t'i 'ñe c'o o bëche. Mi söji como 'na setenta y cincoji. ¹⁵⁻¹⁶ O möji c'ua. Nujnu, je nguejnu o ma ndü e Jacob. Nuc'ua o tûji o cuerpo a 'ñe a Siquem, o ë ngöt'üji cja c'e cueva c'ü vi ndömü e Abraham. Vi ngöt't'ü ja nzi merio de plata c'o o t'i e Hamor c'o mi menzumü a Siquem c'o mi ngue o cjaja c'e cueva. Je xo ngue a Egipto o ndü c'o o t'i e Jacob c'o mi ngue in mboxatitagöji. Xo tûji c'o o cuerpoji a 'ñe a Siquem, xo ngöt'üji cja c'e cueva.

¹⁷ "Ma ya mi ngue ro zädã c'o vi xipji Mizhocjimi e Abraham, me co ngârã na puncjü c'o in mboxatitagöji c'o mi cãrã a Egipto. Me ma puncjüji. ¹⁸ Nuc'ua o mimi c'ua rey 'na bëzo a Egipto c'ü dya mi pãrã c'o vi tsja e José. ¹⁹ C'e rey o tsjapüji na s'o c'o in mboxatitagöji, mi xipjiji ra ma mbëziji c'o o ts'it'iji 'ma cja mi mus'ütjoji. A cjanu, dya nda rvã puncjüji 'ma. ²⁰ C'o pa c'o, o jmus'ü e Moisés c'ü me ma zö a jmi Mizhocjimi. O mezhe jñi zana, c'ü o tata 'ñe c'ü o nana o mbörüvi e Moisés. ²¹ Nuc'ua cjanu o pjongüvi c'ua cja o ngümüvi. Nuc'ua c'ü o xunt'i c'e rey a Egipto o chöt'ü, o mbörü nza cja 'ma ri ngue o t'i. ²² O jíchiji e Moisés texe c'o mi pãrã c'o mi menzumü a Egipto. Nguец'ua mi pjëchi ra ña'a na jo, y mi pjëchi ja rvã tsja na jo 'na bëpji.

²³ "Ma ya mi ëdyi cuarenta cjë e Moisés, o nguijñi o mü'bü na jo ro ma nu'u pje mi cja c'o in menzumüji a Israel c'o mi esclavo a Egipto. Na ngue mi ngue o dyoji. ²⁴ O jñanda c'ua 'na c'o mi

menzumü a Egipto mi pãrã 'na c'o mi menzumü a Israel. Nuc'ua e Moisés cjanu o ma ñana c'ü mi menzumü a Israel, o mbö't'ü c'ü mi menzumü a Egipto na ngue mi pãrã c'e Israelita. ²⁵ O nguijñi e Moisés: "Yo in menzumügöjme ra unüji ngüenda c'ü o 'ñempquegö Mizhocjimi rá emeji libre", eñe. Je ga cjanu va nguijñi e Moisés c'ü ro unü ngüenda c'o in mboxatitagöji. Pero dya unüji ngüenda. ²⁶ C'ü na ye nu pa, e Moisés o jñanda mi chü yeje c'o in mboxatitaji. E Moisés mi jo'tp'üvi o xipjivi: "Nu'tsc'evi, ¿jenga in pötqui chüguevi? Maco in dyocjevi", eñe e Moisés. ²⁷ Nuc'ua c'ü mi jonbü o chü c'ü 'na o dyoji, o ndütüji e Moisés cjanu o xipji c'ua: "Nu'tsc'e, ¿pje pë'sc'ü ri ñu co nuzgöbe? Dya cjó 'ñempc'e ri tsja juesi ri mandazübe. ²⁸ ¿Cjo in ne ri pötcügö ja c'o nzi vi pö't'ügue c'e Egipcio a ndã'ã?", embeji e Moisés. ²⁹ Nuc'ua e Moisés 'ma mü o dyärã c'o mi mama c'e bëzo, o unü c'ua ngüenda c'ü ya mi pãrãji c'ü vi tsja. Nguец'ua o c'ueñe o ma c'ua a ma a Madián nu ja dya cjó mi pãrã. Je chjüntü nu. C'ü nu su o musp'ü yeje o t'i.

³⁰ O mezhe c'ua cuarenta cjë, e Moisés mi bübü cja 'na majyadü; mi bëxtjo cja 'na t'eje c'ü ni chjü a Sinaí. O jñetse c'ua 'na o anxë Mizhocjimi cja 'na zarza c'ü mi tjë. ³¹ E Moisés 'ma o jñanda, me co nguijñi, dya mi pãrã pje mi pjëzhi. 'Ma mü o chëzhi ro nu'u, o dyärã c'ua o ña Mizhocjimi. ³² O xipji e Moisés: "Nutscö o Mizhocjimizügö e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob c'o mi ngue in mboxatitague", eñe Mizhocjimi. Me go mbi c'ua e Moisés, dya cja rezga xe ro nu'u. ³³ O mama c'ua Mizhocjimi: "Ts'o't'ü c'o in tin'ch'i. Na ngue me na sjü nu ja in böbü. ³⁴ C'o in menzumügue ngue in ntegö c'o. Rí janda me cja püji ra sufrejji a Egipto.

Xo rí ärä me quejaji. Nguец'ua rvá ëgö a jens'e rá emeji libre. Nudya rí xi'tsc'ö rí mague a ma a Egipto. A cjanu rá emeji libre”, embeji e Moisés.

³⁵ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o ndjä e Moisés o nzhogü a ma a Egipto. Maco c'o ín mboxatitagöji vi xipjiji: “Nu'tsc'e, ¿pje pë'sc'ü rí ñu co nuzgöjme? Dya cjo 'ñempc'e rí tsja juesi rí mandazüjme”, embeji c'ü. Mizhocjimi o unü e Moisés mi manda cja c'o ín mboxatitagöji o 'ñemeji libre. C'e anxe c'ü vi jñetse cja c'e bidyi o mbös'ü e Moisés. ³⁶ E Moisés o tsja o señal c'o me na nojo a Egipto, 'ñe cja c'e ndeje c'ü ni chjü Mar Rojo. Nguец'ua va pjongü libre a Egipto c'o ín mboxatitagöji. C'o cuarenta cjë c'o mi cārāji cja c'e majjadü, e Moisés mi manda anguezeji y mi cja c'o me ma nojo. ³⁷ E Moisés o xipji c'o nu menzumüji a Israel c'o mi ngue ín mboxatitaji: “Mizhocjimi ra 'ñeme 'na c'o ín menzumügöji ra mama o jña, ja c'o nzi va 'ñempquegö”, eñe. ³⁸ E Moisés mi bübü cja c'e majjadü co c'o ín mboxatitaji c'o vi juajnü Mizhocjimi. Mi cārāji cja o ngua c'e t'eje c'ü ni chjü a Sinaí. 'Na o anxe Mizhocjimi o zopji e Moisés o xipji c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o ro dyätä c'o nte. Nuc'ua e Moisés o xipji c'o ín mboxatitagöji. 'Ma ro dyätäji c'o ley, ro bübütojji co Mizhocjimi para siempre.

³⁹ Pero c'o ín mboxatitaji, dya go ne go dyätäji e Moisés. Dya neji ro manda e Moisés anguezeji. Me mi mbeñeji a Egipto nu ja vi mbedyeji.

⁴⁰ Nguец'ua 'ma mü o mezhe e Moisés a xes'e cja c'e t'eje, c'o ín mboxatitagöji o xipjiji e Aarón: “Rí dyätcäjme 'na ts'ita c'ü ri nza cja 'na ts'inzhünü c'ü rá ma'tc'öjme, c'ü ra zinzijme na jo cja 'ñiji. Na ngue e Moisés c'ü o pjongüzüjme a Egipto, dya rí pärägöjme pje tsja”, eñeji.

⁴¹ Nguец'ua cjanu o dyät'äji c'ü mi nza cja 'na ts'inzhünü. Cjanu o mbö't'üji o animale c'o o mbäsp'äji a jmi. Me go mápäji c'e ts'inzhünü, maco vi dyät'ätjoi co o dyëtsjëji.

⁴² Nguец'ua Mizhocjimi o jyëzi anguezeji. Nguец'ua anguezeji o mbürü o ma't'üji e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Nguец'ua va dyopjü a cjava c'o profeta:

Nu'tsc'eji ín menzumüji a Israel, 'ma mi cārāji c'o cuarenta cjë cja majjadü, 'ma mi pö't'ügeji o animale cja rrí pä's'äji, ¿cjo nguetscö mi matcügöji? Iyö.

⁴³ C'ü mi ma't'ügeji, ngue e Moloc 'ñe e Renfán.

I dyät'äji c'e ts'ingümü nu ja mi tägä e ts'ita Moloc.

Xo i dyät'äji e ts'ita Renfán c'ü mi nza cja 'na seje.

Nuc'o, mi tunügeji ja c'o mi pöcjeji. Nguец'ua rá pjongüts'üji rí pjöt'ügeji a Babilonia a manu, eñe c'o profeta.

⁴⁴ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Moisés ro dyät'ä 'na ngümü de xipjadü nu ja ro bübü Mizhocjimi a nde cja c'o ín mboxatitaji cja c'e majjadü. O mama: “Rí dyät'ä c'ü ri nza cja c'ü ya ró jí'ts'i i jñanda”, embe.

⁴⁵ 'Ma mü o ndü e Moisés, e Josué o tsja xo'ñi mi manda cja c'o o t'i c'o ín mboxatitaji c'o vi mbedye a Egipto. 'Ma mü o säji cja ne país, ya mi cārā c'o 'ñaja nte. Pero Mizhocjimi o pjongü c'o. Nguец'ua c'o ín mboxatitagöji o tsjapüji o cjaji ne país. 'Ma mü o säji, ma tñji c'e ngümü de xipjadü. Mi bübü c'e ngümü de xipjadü hasta c'o pa 'ma mi rey e David. ⁴⁶ Mizhocjimi me mi ne e David. Nguец'ua e David o dyötü sjëtsi Mizhocjimi ro dyä'tp'ä 'na ngümü. Na ngue e Jacob c'ü nu mboxpale xo mi ma't'ü Mizhocjimi. ⁴⁷ Ngue o t'i e David c'ü mi chjü e Salomón c'ü o dyä'tp'ä 'na templo Mizhocjimi. ⁴⁸ Pero

Mizhocjimi dya ni jyodü o templo nu ja ra mimi. Na ngue yo templo rí ä'tc'öji co ín dyëji. Dyäräji c'ü o mama 'na o profeta Mizhocjimi:

⁴⁹ E jens'e ngue nu ja rí bübü rí manda.

Ne xoñijö mü ngue nu ja rí e'me ín cua.

Nguec'ua dya sö rá mimigö cja 'na templo c'ü rí dyät'äji. ¿Ja rgá sö rá mimigö nu?

⁵⁰ Maco ró ät'ägö texe yo bübü 'ñe texe yo cja'a, eñe Mizhocjimi.

⁵¹ O sido o ña e Esteban o xipji c'o mi jün ngüenda:

—Nu'tsc'eji, dya ín ne rí dyäräji. Ya meze ín mü'büji, ya tsot'ü ín tsöji. Zö 'ñünc'ü ín mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, pero ín cjaji ja c'o nzi gui ñetsjëji. In chjëntcjeji nza cja c'o ín mboxatitagöji. ⁵² Anguezeji o mbö't'üji texe c'o profeta. Mi mama c'o profeta c'ü ro ëjë 'naja c'ü me na jo a jmi Mizhocjimi. Pero c'o ín mboxatitaji o mbö't'üji c'o. Nu c'ü o ëjë, i sidyiji cja c'o pje pjëzhi o mbö't'üji; chjëntjui c'ü rí pö't'ügueji. ⁵³ C'o o anxe Mizhocjimi o ë unüji e Moisés c'ü o ley Mizhocjimi. In tjëgueji c'e ley, pero dya ín ätäji, eñe e Esteban.

Muerte de Esteban

⁵⁴ C'o mi jün ngüenda, 'ma mü o dyärä yo jña yo vi mama e Esteban, me go üdüji me mi nguünxt'ü a zibiji. ⁵⁵ Pero e Esteban dya go zü; o Espiritu Mizhocjimi sido mi 'ñünbü o mü'bü. O nã's'ä a jens'e o jñanda nu ja bübü Mizhocjimi me mi juëns'i. Xo jñanda e Jesús mi böbü cja o jodyë Mizhocjimi. ⁵⁶ Cjanu o mama:

—Dyäräji. Rí jandagö ya xogü a jens'e. Rí janda nu vi 'ñeje cja Mizhocjimi, böbü cja o jodyë Mizhocjimi, eñe.

⁵⁷ Anguezeji o ngo't'ü o ngöji co o dyëji, o mapjüji c'ua na jens'e va ma pënc'h'iji e Esteban. ⁵⁸ Cjanu o pjongüji cja c'e ndajñiñi, cjanu

o pjat'üji c'ua o ndojo. Ngue c'o testigo c'o vi xosp'ü o bëchjine e Esteban c'o ot'ü o pjat'ü o ndojo. Ante c'ü ro pjat'üji c'ü, o ts'o's'üji c'o mabitu c'o mi jeji, cjanu o unüji 'na së c'ü mi chjü e Saulo ro mbörü c'o. ⁵⁹ 'Ma mi pjat'üji o ndojo e Esteban, o dyötü c'ua Mizhocjimi o mama:

—Jesús ín Jmuts'ügö, sinngui dya ín aljma, eñe.

⁶⁰ Cjanu o ndüñijö mü o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, na s'o yo na cjacöji. Pero rí ö'tc'ügö rí per-donaogueji yo.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama a cjanu, cjanu o ndü c'ua.

8

Saulo persigue a la iglesia

¹ E Saulo me mi mäjä na ngue vi mbö't'üji e Esteban.

C'e pa c'ü, o mbürü o tsjapüji o sufre c'o mi creo e Jesucristo c'o mi cãrã a Jerusalén. Nguec'ua o mbö't'üji o möji cja na puncjü o jñiñi a Judea 'ñe a Samaria. Nguextjo c'o apóstole c'o dya c'ueñe; o nguejmetjoji a Jerusalén. ² 'Ma mü o ndü e Esteban, mi bübü c'o mi sü Mizhocjimi o ma dyögüji me mi huëpji. ³ E Saulo me mi nu'ua na ü c'o mi creo e Jesús. O cjögü cja c'o ngümü nu ja mi cãrã c'o cjuarma, o pjongüji cjanu o ma pant'aji a pjörü, zö mi bëzo zö mi ndixü.

Predicación del evangelio en Samaria

⁴ C'o cjuarma c'o vi mbedye a Jerusalén, mi mamaji o jña e Jesucristo texe nu ja c'o mi sät'äji, mi xipjiji c'o 'ñaja nte. ⁵ E Felipe o ma a Samaria o ma xipjiji:

—C'ü o mama Mizhocjimi ra ë 'ñevguegöji libre, ya ëjë. Ngueje e Jesús, eñe.

⁶ Na puncjü o nte c'o o dyärä c'o jña c'o o mama e Felipe. Xo jñandaji c'o me na nojo c'o o tsja. Nguec'ua na puncjü c'o o creo o

jña e Jesucristo. ⁷ Na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Felipe mi xipji c'o s'ondajma ro mbedye; mi pedye c'ua c'o s'ondajma mi mapjüji na jens'e. Mi cãrã na puncjü a Samaria c'o dya mi sö ro 'ñõmü. Xo na puncjü c'o mi me'dye. O jogü c'o. ⁸ Nguec'ua me mi mäji cja c'e jñiñi.

⁹ A Samaria mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Simón. Ante c'ü ro ma nu e Felipe, mi sëro e Simón mi cja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Mi cjavü me ma nojo. ¹⁰ Texe c'o mi cãrã nu, me mi ätpäji o jña, ndeze c'o dya pje mi pjëzhi hasta c'o mi pjëzhi na nojo. Mi mamaji:

—Nujnu ngue nu vi 'ñeje cja Mizhocjimi nu mero na zëzhi, mi eñeji.

¹¹ C'o nte me mi ätpäji o jña e Simón. Na ngue ya vi mezhe mi cja c'o me na nojo c'o nunca mi jandaji. ¹² Pero 'ma mü o zãt'ã a Samaria e Felipe, o xipjiji c'o nte:

—Rí xi'tsc'öji 'na jña c'ü rgui mäcjeji. E Jesucristo ngue c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ngue c'ü rí dyätäji, embeji.

Nguec'ua na puncjü o bëzo 'ñe o ndixü c'o o dyätpä o jña, cjanu o jiji. ¹³ Xo 'ñe e Simón o creo. Nuc'ua 'ma ya vi j'i'l, mi teñe e Felipe. O jñanda mi cja e Felipe o señañ c'o me na nojo. Nguec'ua dya mi päã e Simón pje ro nguijñi, na ngue nunca mi janda a cjanu.

¹⁴ C'o apóstole c'o mi cãrã a Jerusalén, o dyäräji c'ü ya mi ätpäji o jña Mizhocjimi a Samaria. Nguec'ua o ndäji e Pedro 'ñe e Juan o mëvi a Samaria. ¹⁵ O mëvi ngue c'ua ro dyötpüvi Mizhocjimi c'o mi creo, ngue c'ua ro ch'unüji o Espíritu Mizhocjimi. ¹⁶ Na ngue dya be mi jizhi o Espíritu Mizhocjimi cjo mi ngue o nte Mizhocjimi c'o mi menzumü a Samaria. Ya vi jiji, pero nguextjo o tjü e Jesús c'in Jmugöji c'ü o nãnbäji 'ma o jichiji. ¹⁷ Nuc'ua e Pedro 'ñe e Juan o 'ñe's'e

o dyëvi c'o mi creo. O ã c'ua o Espíritu Mizhocjimi o ã bübü cja o mü'büji.

¹⁸⁻¹⁹ E Simón o jñanda e Pedro 'ñe e Juan o 'ñe's'e o dyëvi c'o cjuarma. O jñanda ja ma cja 'ma o ëjë o Espíritu Mizhocjimi. Nguec'ua o xipji e Pedro 'ñe e Juan:

—Dyacövi ne poder rá cjö'tc'üvi o merio. Nguec'ua 'ma cjó c'o rá ë's'ë ín dyëgö, ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi ra ã bübü o mü'büji, eñe.

²⁰ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Ra ma a linfiernu in meriogue. Xo 'ñetsc'e, 'ma dya ra nzhogü in mü'bü. Na ngue in pëzhgue ri chömü c'ü unü Mizhocjimi.

²¹ Dya rí pë's'igüe parte cja o jña e Jesucristo, na ngue dya jo in mü'bü a jmi Mizhocjimi. ²² Jyëzi nu na s'o nu in cjiñi, rí dyötü Mizhocjimi. Xa'ma ra perdonaots'ü. ²³ Rí unnc'ö ngüenda c'ü me na s'o in mü'bügüe. Xe in bübütjo cja o dyë e Satanás c'ü dya jo c'ü dya ne ra jyëtsc'i, eñe e Pedro va xipji e Simón.

²⁴ O ndünrü c'ua e Simón o mama:

—Dyötcügö Mizhocjimi ngue c'ua dya rá sufregö yo i xitsi, embeji e Pedro.

²⁵ E Pedro 'ñe e Juan o xipjivi o jña Mizhocjimi c'o nte, o mamavi c'o vi jñandavi 'ñe c'o vi dyärävi. Nuc'ua cjanu o mbedyevi nu, ro mëvi a Jerusalén. 'Ma mü o cjogüvi na puncjü o jñiñi c'o tsja a Samaria, o xipjivi o jña e Jesucristo c'o nte.

Felipe y el hombre de Etiopía

²⁶ O ëjë 'na o anxë Mizhocjimi nu ja mi bübü e Felipe, o ã xipji:

—Ixtí mague a ma a sur, rí chëpi c'e 'ñiji c'ü pedye a Jerusalén c'ü ni ma a Gaza, embe.

C'e 'ñiji cjogü cja 'na majyadü. ²⁷⁻²⁸ Ixco ma c'ua e Felipe. Cja c'e 'ñiji mi pa 'na bëzo c'ü mi menzumü a Etiopía. Mi tãgã cja 'na carro c'ü mi cjüt'ü o pjadü. Mi pjëzhi na nojo,

mi pjötpü texe c'o mi pë's'i e Candace c'ü mi reina a Etiopía. C'e bëzo ya vi 'ñeje a Jerusalén nu ja vi ma ma't'ü Mizhocjimi. 'Ma mü o jñanda e Felipe c'e bëzo, ya ma nzhogü ro ma cja o país a Etiopía. Mi xörü o jña Mizhocjimi c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta.

²⁹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o xipji e Felipe:

—Chëzhi cja ne carro.

³⁰ 'Ma mü o chëzhi e Felipe, o dyärä mi xörü c'e bëzo c'o vi dyopjü e Isaías. O mama c'ua e Felipe o dyönü:

—¿Cjo in pãrãgue pje ne ra mama yo in xörügue?

³¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Ja rgá sô rá pãrãgö, 'ma dya cjó ra jítzigö? Ches'e rá min'hui, embe.

³² C'ü o jña Mizhocjimi c'ü mi xörü, je mi t'opjü nu c'ü mama a cjava:

Ra zidyiji c'e nte ja c'o nzi ga zidyiji o ndënchjürü, ra mbö't'üji.

Ja c'o nzi ga cja o ndënchjürü 'ma äxãji, dya nzama o neji; je xo rga cjatjonu c'e nte 'ma ra tsjapüji c'o na s'o, dya pje ra maña.

³³ Ra tsjapüji burla c'e nte ra jñünpüji ngüenda ra tsjapüji ra sufre, zö dya pje vi tsja.

¿Ja rgá sô ra 'ñeje o t'i cja ne xoñijömü? Na ngue ra mbö't'üji c'ü, eñe o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Isaías.

³⁴ O mama c'ua c'e bëzo o xipji e Felipe:

—Tsjacü favor rí xitsi cjó ngue c'ü ra sufre a cjanu. ¿Cjo ngueje c'e profeta c'ü o dyopjü ne jña, o ngue c'ü nan'ño?, eñe.

³⁵ Nuc'ua e Felipe o xipji c'e bëzo pje mi ne ro mama c'e jña c'ü mi xörü, o xipji ja va mbö't'üji e Jesús; o xipji ngueje e Jesús c'ü ra salvazüji.

³⁶ Ya mi cjogüvi nu ja mi po'o o ndeje. O mama c'ua c'e bëzo:

—Po'o va o ndeje. ¿Cjo ra sô rá jigö?

³⁷ O ndünrü c'ua e Felipe o xipji:

—Jenga jiyö. Sö, 'ma in creo co texe in mü'bü.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Rí creogö e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi, eñe c'e bëzo.

³⁸ Cjanu o manda o bö'büji c'e carro. Nuc'ua e Felipe 'ñe c'e bëzo o dagüvi cja c'e carro, cjanu o dat'üvi cja c'e ndeje. O tsja c'ua e Felipe o jichi c'e bëzo. ³⁹ Cjanu o mbes'evi cja c'e ndeje. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi 'nango zidyí e Felipe. Nguec'ua c'e bëzo dya cja jñanda. Pero sido mi pa cja c'e 'ñiji, me mi mäjä. ⁴⁰ Nuc'ua e Felipe mi bübü a Azoto. O mbedye a Azoto mi sät'ä nzi 'na jñiñi mi xipji c'o nte ja ga cja e Jesucristo, hasta o zät'ä a Cesarea.

9

Conversión de Saulo

¹ E Saulo me mi nu'u na ü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo c'in Jmugöji, sido mi mama:

—Rá pö't'ügö texe c'o, eñe.

Nguec'ua o ma c'ua cja c'ü mi mero ndamböcjimi. ² O ma xipji:

—Rí ö'tc'ügö rí dyopjügue o carta c'o rá tjëdyi a ma a Damasco, rá jizhi cja c'o nintsjimi. Rí jñu's'ü c'ü ya i dyacügö sjëtsi nguec'ua 'ma cjó c'o rá töt'ügö a Damasco c'o sido o 'ñiji e Jesús, rá tjün't'ü co cadena rá siji a 'ñeva a Jerusalén, zö ri bëzo zö ri ndixü, eñe e Saulo.

O tsja c'ua c'e ndamböcjimi ja c'o nzi va xipji e Saulo. ³ O ma c'ua e Saulo. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä a Damasco, 'nango ëjë c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ü me mi juëns'i c'ü o pjat'ü nu ja ma ëjë e Saulo. ⁴ Cjanu o ndögü c'ua e Saulo c'ü mi chägä, cjanu o dyärä c'ü mi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in cjpü ra sufre yo creozgö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö c'ü ri cjacö rá sufre.

⁵ O ndünrü c'ua e Saulo o mama:

—¿Cjò ngue'tsc'e, nu'tsc'e nin t'ecjañö mü?

O ndünrü c'ua c'ü ín Jmugöji o xipji e Saulo:

—Nguetscö e Jesús. In cchapü ra sufre yo creozgö. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjeche c'e maza c'ü ni chjocüji, nguec'ua ga s'odü. Je xo ga cjatsc'e nu, 'ma dya rí dyätcägö ín jña, mas ra s'odü in mü'bü.

⁶ Me go zü c'ua e Saulo me go mbi, cjanu o mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿pje in ne rá cjagö?

O ndünrü c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Ixtí mague dya, rí sät'ä cja c'e ndajñiñi a Damasco; nujnu, ra xi'ts'iji c'ü rí tsja, embeji e Saulo.

⁷ C'o bëzo c'o mi pöji e Saulo, me go pizhiji, dya mi sö ro ñaji. O dyäräji c'ü mi ña pero dya jñandaji. ⁸ Nuc'ua e Saulo o nanga nu ja mi 'mana. Nuc'ua 'ma mü o xocü o ndö, dya cja mi janda. Nguet'ua o pënchp'iji o dyë, cjanu o ngünjüji o zidyiji a ma a Damasco. ⁹ 'Ma mi bübü a Damasco, o zö jñi pa c'ü dya mi janda. Dya zi o jñönü, ne ri ndeje.

¹⁰ A Damasco mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Ananías, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Mizhocjimi o zopjü a t'ijí e Ananías o xipji:

—Nu'tsc'e Ananías.

O ndünrü c'ua e Ananías:

—Mizhocjimi ín Jmuts'ügö, xit-sigö pje in ne rá cjagö.

¹¹ O mama c'ua Mizhocjimi o xipji:

—Ixtí mague cja c'e calle c'ü ni chjü Derecho. 'Ma rí sät'ä cja o ngümü e Judas, rí tsja t'önü cjo bübü nu 'na bëzo c'ü ni chjü e Saulo c'ü o jmus'ü a Tarso. Nudya na ötcügö. ¹² Ró unügö o nguinch'i 'na t'ijí o jñantc'a nu'tsc'e Ananías, i tsjogü cja c'e ngümü nu ja bübü, cja ni 'ñe's'e in dyëgue. Nguet'ua o jogü

o ndö, o sö o jñanda na yeje. Je ga cjanu ró unügö o nguinch'i e Saulo.

¹³ O ndünrü c'ua e Ananías o mama:

—Mizhocjimi ín Jmuts'ügö, na puncjü o cjuarma c'o o xitsi ja ga cja e Saulo. O tsjapü me go sufre c'o in ntegue c'o cãrã a Jerusalén. ¹⁴ Nudya, cja säjä va, tjë 'na carta c'ü o dyopjü c'o ndamböcjimi. C'ü mama c'e carta, e Saulo pë's'i sjëtsi ra zücüjme rí texejme nutscöjme rí ma'tc'öjme, ra pantcajme a pjörü.

¹⁵ O ndünrü c'ua Mizhocjimi o xipji e Ananías:

—Mague. Ya ró juajnügö e Saulo ra zopjü c'o in menzumügueji a Israel 'ñe c'o o dya menzumü a Israel, 'ñe c'o o reyji. Nguet'ua ra mbäcãji ja ga cjazgö. ¹⁶ Rá xipji e Saulo c'ü ra sufre na puncjü, na ngue ra xipji ín jñagö yo nte, eñe Mizhocjimi va xipji e Ananías.

¹⁷ O ma c'ua e Ananías o zät'ä cja c'e ngümü nu ja mi bübü e Saulo. O cjogü a mbo, cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyë e Saulo, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e Saulo, mi cjuarmats'ügö. E Jesús c'ín Jmugöji o jñetse, i jñanda 'ma ma ëcje cja 'ñiji. O ndäcjö ró ëjë, ngue c'ua ra jogü in chö rí jñanda na yeje, 'ñe ngue c'ua ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi ra ë bübü in mü'bü, eñe e Ananías.

¹⁸ Ixco ndögü c'ua cja o ndö e Saulo c'o mi nza cja o ts'ixisquë. Nuc'ua ya jñanda c'ua na jo. Nuc'ua cjanu o ji'i; ngue e Ananías o jichi. ¹⁹ Cjanu o zi o xëdyi; nguec'ua o zëzhi. Nuc'ua e Saulo, o mimiji ja nzi pa a Damasco co c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

Saulo predica en Damasco

²⁰ Nuc'ua mi pa cja c'o nintsjimi mi pa zopjü c'o nte, mi xipjiji e Jesús ngue o T'i Mizhocjimi. ²¹ C'o o dyärä mi ña e Saulo, me mi cijñi mi mamaji:

—Nujnu ngue nu mi cchapü me ra sufre c'o creo e Jesús c'o cãrã a

Jerusalén. C'ü vi 'ñeje a 'ñeva ngue c'ü ro zürü yo creo, ro ndünt'üji co cadena cja rrü zidyiji cja c 'o ndamböcjami. Maco nudyä, ya xipji o jña e Jesús yo nte, eñeji.

²² Pama Mizhocjimi xenda mi pjös'ü e Saulo ja ma zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi cārā a Damasco. O mbenbeji c'o vi dyopjü c'o profeta ja rva cja c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda. A cjanu o jizhi c'ü ngueje e Jesús c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. Nguec'ua anguezeji, dya sö pje ro mamaji.

Saulo escapa de aquella gente de Israel que no creía en Jesucristo

²³ O mezhe c'ua, c'o mi menzumü a Israel c'o mi cārā a Damasco o ñatsjēji o mamaji ja rvā mbö't'üji e Saulo. ²⁴ O mbārā e Saulo c'ü mi ne ro mbö't'üji. Xömü ndempa mi pjörüji cja o ngoxtji c'e jñiñi, ngue c'ua 'ma ro mbedye e Saulo, ro mbö't'üji. ²⁵ 'Na nu xömü, c'o mi ejme e Jesucristo, o mbös'üji e Saulo o mbedye libre cja c'e jñiñi. O xipjiji e Saulo o dyo'o cja 'na bos'i. Cjanu o sjö'büji cja c'e varda c'ü mi c'ot'ü cja c'e jñiñi.

Saulo en Jerusalén

²⁶ 'Ma mü o zät'ä e Saulo a Jerusalén, mi ne ro ndeñe c'o mi cārā nu c'o mi creo e Jesucristo. Pero texeji mi süji e Saulo, dya mi creoji c'ü ya mi ätpä o jña e Jesucristo. ²⁷ 'Na cjuarma c'ü mi chjü e Bernabé o recibido e Saulo. Cjanu o zidy cja c'o apóstole o xipjiji:

—'Ma mi pa cja 'ñiji e Saulo, o jñetse c'ín Jmugöji; e Saulo o jñanda. C'ín Jmugöji o zopjü nu. Y 'ma mi bübü a Damasco, o xipji c'o nte ja ga cja e Jesús, dya zü, eñe e Bernabé.

²⁸ Nguec'ua o recibidoji c'ua e Saulo texe ja c'o mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén. ²⁹ Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja ga cja e Jesús c'ín Jmugöji, y dya mi sü. 'Ma mi zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi ña griego, me mi söji o jña. Anguezeji

o ñatsjēji o mamaji ja rvā mbö't'üji c'ü. ³⁰ 'Ma mü o mbārā c'o cjuarma, o möji e Saulo a ma a Cesarea. Cjanu o xipjiji:

—Ra sö rí sät'ägue na jo dya a Tarso, embeji e Saulo.

³¹ Nuc'ua c'o cjuarma c'o mi cārā cja c'e estado de Judea, dya cja mi nuji na ü c'o, dya cja pje mi cja püji. Xo 'ñe c'o mi cārā cja c'e estado de Galilea 'ñe cja c'e estado de Samaria. Y xenda mi pārāji ja ga cja e Jesucristo. Mi süji Mizhocjimi mi ätäji. O Espiritu Mizhocjimi mi pjös'ü anguezeji. Nguec'ua xe na puncjü c'o o creo.

Eneas es sanado

³² E Pedro mi pa texe nu ja mi cārā o cjuarma. 'Na nu pa, o ma a Lida o ma zengua c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. ³³ Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Eneas. Ya vi mezhe ocho cjē ma o'o cja ngama, dya mi sö ro 'ñömü. E Pedro o jñanda c'e bëzo. ³⁴ Cjanu o xipji:

—Eneas, e Jesucristo ra jocüts'ü. Rí ñanga rí xā'ma in nzama, embe.

Nuc'ua cjanu o nanga c'ua. ³⁵ C'o mi cārā a Lida 'ñe c'o mi cārā a Sarón, o jñandaji ya vi jogü c'e bëzo. O jyēziji c'ua c'o mi creoji, o creoji e Jesucristo.

Resurrección de Dorcas

³⁶ Cja c'e jñiñi a Jope, mi bübü 'na ndixü c'ü mi chjü e Tabita c'ü mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Cja c'e idioma griego mi chjü e Dorcas. C'e ndixü mi unü o merio c'o dya pje mi pē's'i; me ma jonte mi pjös'ü texe c'o nte. ³⁷ C'o pa c'o, o zürü 'na ngueme o ndü. O xatüji o cuerpo, cjanu o ngöbüji cja 'na jyäxcumü. ³⁸ A Jope mi bëxtjo a Lida. C'o cjuarma a Jope o dyärāji e Pedro mi bübü a Lida. Nguec'ua o ndāji ye cjuarma c'o o ma xipji e Pedro:

—Rvā ē ö'tc'öbe favor ixtá mö a Jope, eñevi.

³⁹ Nuc'ua e Pedro o möji c'ua anguezevi. 'Ma mü o zät'äji, cjanu o

zidyiji e Pedro cja c'e jyäxcmü. Ma cã nu na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xïra. O ma böbüji cja o jmi e Pedro, me mi huëpiji e Dorcas. O jíchiji e Pedro c'o pajna 'ñe c'o 'ñaja bitu c'o vi ndä'bä e Dorcas 'ma xe mi bübü. ⁴⁰ E Pedro o xipji texe c'o ndixü ro mbedyeji. Nuc'ua cjanu o ndüñijöümü o dyötü Mizhocjimi. Cjanu o jñanda c'e ndixü c'ü vi ndü, o xipji:

—Nu'tsc'e Tabita, ñanga.

Nuc'ua c'e ndixü o xocü c'ua o ndö o jñanda e Pedro. Cjanu o nanga o mimi c'ua. ⁴¹ Nuc'ua e Pedro o pënchp'i o dyë c'e ndixü o bö'bü. Cjanu o ma't'ü c'ua c'o ndixü 'ñe c'o 'ñaja c'o o nte Mizhocjimi, o jíchiji c'ü ya vi te e Tabita ya mi bübütjo na yeje. ⁴² Texe c'o mi cãrã a Jope o dyärãji e Pedro vi tsjapü o te c'e ndixü. Nguec'ua na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ïn Jmugöji. ⁴³ Nuc'ua e Pedro o mezhe na puncjü o pa va mimi a Jope. Mi oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo mi chjü e Simón c'ü mi corti o xipjadü o animale.

10

Pedro y Cornelio

¹ A Cesarea mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Cornelio. Mi manda cja 'na cien o tropa c'o mi xiji Tropa Italiana. ² Zö dya mi menzumü a Israel e Cornelio, pero mi sũ 'ñe mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo 'ñe texe c'o mi cãrã o ngumü. Mi unü o merio c'o dya pje mi pë's'i. Pama mi ötü Mizhocjimi. ³ 'Na nu pa 'ma ya vi zünü jñi c'ü nzhä, Mizhocjimi o unü e Cornelio o jñanda 'na anxe, nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jji. O cjogü nu ja mi bübü o xipji:

—Nu'tsc'e Cornelio, eñe c'e anxe.

⁴ Me go zü e Cornelio me go jñanda c'e anxe. Cjanu o xipji:

—¿Pje pjëzhi, nu'tsc'e nin t'ecjañöümü?

O ndünrü c'ua c'e anxe o mama:

—Rvá ë xi'ts'igö Mizhocjimi mã'c'ägue. Na ngue in ötügue c'ü, 'ñe in unü o merio yo dya pje pë's'i. ⁵ Nudya rí chjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. ⁶ Nuc'ü, je oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón c'ü corti o xipjadü o animale. C'e ngumü järã a squina cja nezapjü. Ra xi'ts'i e Simón Pedro pje ni jyodü rí tsjague, eñe c'e anxe va xipji e Cornelio.

⁷ O ma c'ua c'e anxe c'ü mi ñavi e Cornelio. Nuc'ua e Cornelio o ma't'ü c'ua yeje c'o o mbëpji, 'ñeje 'na c'o tropa c'ü mi teñe angueze, c'ü xo mi sũ Mizhocjimi. ⁸ O xipjiji texe c'o vi mama c'e anxe, cjanu o ndäji c'ua o möji a Jope.

⁹ C'ü na ye nu pa 'ma ya vi zünü jñisariü, mi pöji cja 'ñiji ya mi ngue ro zät'äji a Jope. E Pedro o ndes'e a xes'e cja sotea cja c'e ngumü nu ja mi oxü, o dyötü Mizhocjimi. ¹⁰ Nuc'ua cjanu o zant'a, mi ne o xëdyi. 'Ma ma ät'äji o jñönü, mi sö e Pedro nza cja c'ü dya cja mi bübü cja c'e sotea, mi sö nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jji. ¹¹ O jñanda ya vi xogü a jens'e. Cjanu o jñanda nza cja 'na manta c'ü me na nojo c'ü vi 'ñeje a jens'e o säjä a jöümü. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pënch'i nza nziyo squina. ¹² Cja c'e manta mi cã'ã o c'ijmi 'ñe o s'ü, 'ñe c'o pje nde ma animale c'o bübü nziyo o ngua. ¹³ Nuc'ua e Pedro o dyärã 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü o mama:

—Nu'tsc'e Pedro, böbü rí pöt'ügue 'na yo animale rí sa.

¹⁴ O ndünrü c'ua e Pedro o mama:

—Iyö, in Jmuts'ügö, dya ra sö. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama in leygue c'ü dya rá sagöjme, eñe e Pedro.

¹⁵ O ndünrü c'ua c'ü mi zopjü e Pedro, o mama:

—Dya rí mangue na s'o nu c'ü ya ró tjintscö, eñe Mizhocjimi.

¹⁶ Jñi vez va xipjiji a cjanu e Pedro. Y jñi vez va ndünrü a cjanu.

Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi 'ñeje. ¹⁷E Pedro me mi cijjiñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o vi jñanda. Jo nu säjä c'ua cja c'e ngoxtji c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio. Na ngue ya vi tsjaji t'önü ja mi bübü o ngümü e Simón. ¹⁸O zenguateji c'ua, cjanu o tsjaji t'önü cjo mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Simón Pedro. ¹⁹'Ma mi cijjiñi e Pedro pje mi ne ro mama c'o vi jñanda, o ña c'ua o Espíritu Mizhocjimi o xipji:

—Cja säjä jñi bëzo c'o va ã jonc'ü. ²⁰Dyagü cja ne sotea rí möji co anguezeji. Dya rí yembeñe; nutscö ró täcjö o ëjë c'o, embeji e Pedro.

²¹O dagü c'ua e Pedro nu ja c'o ma böbü c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio, cjanu o xipji:

—Nguetscö in jongüji. ¿Pje vi 'ñecjeji?, embeji.

²²Anguezeji o mamaji:

—O ndäcjöjme 'na bëzo c'ü ni chjü e Cornelio c'ü manda o tropa. Nuc'ü, sù Mizhocjimi y cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. Texe yo in menzumügueji a Israel mamaji c'ü cja na jo c'e bëzo. Mizhocjimi o ndäjä 'na o anxe o ma zopjü e Cornelio. O xipji c'ü ro ndäcjöjme rá ã sints'ijme rá mö o ngümü, ngue c'ua rí zopjügue. Angueze ra dyärä c'o rí xipji gue, eñe c'o bëzo va xipji e Pedro.

²³Nuc'ua e Pedro o xipji c'o bëzo o cjogüji cja c'e ngümü o ziji o xëdyi. Y o oxüji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, e Pedro o möji c'o bëzo. Xo möji ja nzi c'o cjuarma c'o mi cärä a Jope.

²⁴C'ü na jñi nu pa, o zät'äji a Cesarea. E Cornelio ya ma te'be anguezeji; ya vi mbita c'o o dyoji 'ñe c'o mi päräji. Nuc'o, ya ma cäji nu. ²⁵'Ma mü o zät'ä e Pedro 'ñe c'o mi pöji cja o ngümü e Cornelio, o mbedye c'ua e Cornelio o recibido e Pedro. O ndüñijö mü cja o jmi, nza cja 'ma ro ma't'ü Mizhocjimi.

²⁶Nuc'ua e Pedro o pënchp'i o dyë o bö'bü. O xipji:

—Böbü. Dya pje pjëtscö, xo rí ntetjogö nza cjatsc'e.

²⁷O cjogüvi c'ua mi ñavi. E Pedro o jñanda ya vi jmurü na puncjü o nte. ²⁸Cjanu o xipji:

—In pärägueji nutscöjme rí menzumüjme a Israel, dya sö rá dyocjöji nu'tsc'eji dya in menzumüji a Israel, ni rá cjogüjme cja in nzungueji rá ñaji. 'Ma jiyö, 'na ra pëgazüjme c'o na s'o. Pero o jítscö Mizhocjimi c'ü dya cja rá mangö cjó na s'o. ²⁹Nguec'ua 'ma mü o ma xitsi yo bëzo ro ëcjöjme yo, dya ró mangö: “Iyö”, ro 'ñeñe. Nu'tsc'e Cornelio, xitscö pje vi chjä o ma sizgö yo, eñe e Pedro.

³⁰O mama c'ua e Cornelio:

—Ya sö nziyo pa, mi ötügö Mizhocjimi y mi mbempje. Ya vi zünü jñi c'ü nzhä. O ã c'ua 'na bëzo o ã böbü in jmigö. Mi je'e o bitu c'o me mi juëns'i. ³¹O xitsi: “Nu'tsc'e Cornelio, Mizhocjimi o dyä'tc'ä c'o in ötü. Angueze pärä c'ü in cja, in unü o merio yo dya pje pë's'i”, enze. ³²Xo xitsi: “Rí chjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. Nuc'ü, je oxü cja o ngümü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón, c'ü corti o xipjadü o animale. C'e ngümü järä a squina cja nezapjü”, enzgö c'e bëzo c'ü ró janda. ³³Nguec'ua ixtó täjä yo o ma sits'i. Pöcjü ã 'ñeje. Rí cäräjme a jmi Mizhocjimi rí texejme, rí ne rá äräjme c'o o jí'ts'i rí xitscöjme.

Discurso de Pedro en la casa de Cornelio

³⁴Nuc'ua e Pedro o zopjü c'o nte o xipji:

—Dyäräji na jo. Nudya, rí pärägö Mizhocjimi dya juajnü cjó ra s'ia; ix na cjuana s'ia texe yo nte. ³⁵Zö ja menzumü 'na nte, pero 'ma ra zü Mizhocjimi 'ñe ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, nu'ma, ra mápä Mizhocjimi 'ma

c'o. ³⁶ Mizhocjimi o ndjä e Jesucristo o ē zocüjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. O xitscöjme ja rgá sô ra mājā ín mü'büji rí texeji, dya pje rá mbeñeji. Na ngue e Jesucristo ngue ín Jmugöji zö ja nde rí menzumüji. ³⁷ In pārāgueji e Juan mi zopjü c'o nte mi jichiji co ndeje. Nuc'ua e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi nzhodü a Galilea mi zopjü c'o nte. Xo 'ñe a Judea. ³⁸ Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús o zopjü c'o nte. O Espíritu Mizhocjimi c'ü mi búbüvi, o unü o poder. Nguéc'ua mi pjös'ü c'o nte, y mi jocü c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Na ngue Mizhocjimi mi búbü co angueze. ³⁹ Nutscöjme rí apóstolejme ró jandajme c'o o tsja e Jesús a Jerusalén, 'ñe texe yo ja cārā c'o ín menzumügöjme a Israel. Nuc'ua o ndät'äji e Jesús cja ngronsi va mbö't'üji. ⁴⁰ Pero c'ü na jñi nu pa, Mizhocjimi o tsjapü o te. Cjanu o jizhi c'ü ya vi tetjo. ⁴¹ Pero dya texe yo nte o jñanda 'ma mü o te. Nguetscöjme ró jandajme. Na ngue o juancüjme Mizhocjimi rá xipjijme yo nte. 'Ma ya vi te e Jesús, ró sigöjme o xedyi angueze. ⁴² O xitscöjme e Jesús rá zopjüjme yo nte, rá xipjijme c'ü ngueje angueze c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda c'o ya rguí ndü 'ñe c'o xe ri cārā. ⁴³ Texe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesús. O mamaji 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü c'ü, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o c'o vi tsjaji, eñe e Pedro.

Reciben el Espíritu Santo los que no son de Israel

⁴⁴ 'Ma xe mi ña e Pedro, 'nango ējē c'ua a jens'e o Espíritu Mizhocjimi o ē búbü cja o mü'bü c'o mi ārā c'o jña. ⁴⁵ C'o vi ēji e Pedro cja o ngumü e Cornelio, ya mi creoji e Jesucristo. Anguezeji xo mi menzumüji a Israel. Nguéc'ua

'ma o ējē o Espíritu Mizhocjimi, me go nguññiji cjanu o mamaji:

—¿Cjó ro mama ro unü o Espíritu Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel?, eñeji.

⁴⁶ O mbārāji c'ü vi 'ñeje o Espíritu Mizhocjimi, na ngue o dyārāji c'o nte mi ñaji nan'ño idioma; xo mi mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. O mama c'ua e Pedro o xipji c'o o menzumüji:

⁴⁷ —Na jo ra ji'i yo; dya sô rá c'a's'üji. Na ngue Mizhocjimi o unü o Espíritu anguezeji, ja c'o nzi va dyacöji, eñe.

⁴⁸ Nuc'ua e Pedro o xipji c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel ro jiji, na ngue xo 'ñench'e o mü'büji e Jesús c'ü ín Jmugöji. Nuc'ua anguezeji o xipjiji e Pedro c'ü ro mimi ja nzi pa co anguezeji.

11

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

¹ C'o apóstole c'o mi cārā a Judea 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, o mbārāji c'ü vi creo o jña Mizhocjimi c'o dya mi menzumü a Israel. ² Cārā a Jerusalén c'o mama ni jyodü rá circuncidaoji. 'Ma mü o nzhogü e Pedro a Jerusalén, anguezeji o huēnch'iji c'ua e Pedro. ³ O xipjiji:

—¿Jenga i tsjogü o ngumü c'o dya ín menzumüji i siji o xedyi? Maco dya circuncidao c'o, embeji e Pedro.

⁴ O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji texe ja va cja. O mama:

⁵ —Mi búbügö cja c'e jñiñi a Jope. 'Na nu pa mi ötügö Mizhocjimi. Nuc'ua ró sô nza cja c'ü dya cja mi búbü, nza cja 'ma ro cjinch'i 'na t'ijí. Ró janda c'ü mi nza cja 'na manta c'ü ma nojo. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pēnch'i nza nziyo squina. Vi 'ñeje a jens'e o sājā a jömü cja ín jmigö. ⁶ 'Ma ró janda na jo cja c'e manta, ró janda o c'ijmi 'ñe o s'ü 'ñe o animale c'o na sate,

'ñe c'o 'ñaja animale c'o бүбү nziyo o ngua. ⁷ Nuc'ua ró äragö 'na jña c'ü o mama: “Nu'tsc'e Pedro, röbübü rí pö't'ügue 'na yo animale rí sa”, enzgö c'e jña. ⁸ Nuc'ua ró tjünrügö ró xipji: “Iyö, ín Jmuts'ügö, dya ra sö. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama in leygue c'ü dya rá sagöjme”, rí embegö. ⁹ Nuc'ua c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e, o xitsi c'ua na yeje: “Dya rí mangue na s'o c'ü ya ró tjintscö”, enzgö Mizhocjimi. ¹⁰ Jñi vez va xitscö a cjanu. Y jñi vez rvá tjünrü a cjanu. Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi 'ñeje. ¹¹ Nuc'ua jo nu zät'ä c'ua jñi bëzo cja c'e ngumü nu ja mi bünc'ö. Vi 'ñeji a Cesarea o ã zinzgöji. ¹² O xitsi o Espiritu Mizhocjimi ro möjme c'o bëzo, dya ro yembeñe. Xo 'ñe yo 'ñanto cjuarma, xo ró möcjöjme yo. 'Ma ró sät'äjme, ró cjogüjme cja o ngumü c'e bëzo c'ü vi ndäjä c'o o ma a Jope o ma sizgö. ¹³ Nuc'ua c'e bëzo o xitscöjme c'ü vi jñanda 'na anxe cja o ngumü. C'e anxe o zopjü o xipji: “Rí chäjä c'o ra ma a Jope ra ma siji e Simón Pedro. ¹⁴ Ra xi'ts'i ja rguí salvage, 'ñe texe yo cārã in nzungue”, eñe c'e anxe va xipji c'e bëzo. ¹⁵ 'Ma ró zopjügö c'o mi cārã c'e ngumü, 'nangö ëjë c'ua o Espiritu Mizhocjimi o ã бүбү cja o mü'büji, ja c'o nzi va ëjë cja in mü'bügöji 'ma ot'ü 'ma mi cārãgöji va. ¹⁶ Ró mbeñe c'ua c'e jña c'ü vi mama e Jesús c'ín Jmugöji. O mama: “E Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero ra zädä 'ma ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi ra ã бүбү cja in mü'büji”, eñe e Jesucristo.

¹⁷ O sido o ña e Pedro o mama:

—Mizhocjimi o unüji o Espiritu anguezeji 'ma o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji, ja c'o nzi va dyacöji 'ma ró ench'e in mü'bügöji c'ü. ¿Cjö nguetscö c'ü dya ro ätagö Mizhocjimi c'ü dya ro cjogü cja o ngumü c'e bëzo?, eñe e Pedro.

¹⁸ C'o nte c'o vi huënc'h'i e Pedro, 'ma mü o dyärä c'o mi mama, go juemeji. Cjanu o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi. Xo unü c'o dya menzumü a Israel ra dyäräji o jña. Nguéc'ua 'ma ra jyëziji c'o na s'o ra nzhogü o mü'büji, ra бүбүtjöji co Mizhocjimi.

La iglesia de Antioquía

¹⁹ 'Ma mü o pjat'üji o ndojo e Esteban, o mbürü o tsjapüji o sufre c'o mi creo e Jesucristo. Nguéc'ua o c'ueñeji o möji cja c'o 'ñaja jñiñi. Бүбү c'o o ma hasta cja c'e país a Fenicia, 'ñe c'e país a Chipre, 'ñe c'e jñiñi a Antioquía. Mi xipjiji o jña e Jesucristo c'o nu menzumüji c'o mi cārã nu. Pero c'o dya mi menzumü a Israel, dya mi xipjiji c'o. ²⁰ Mi cārã a Antioquía c'o vi 'ñeje a Chipre 'ñe a Cirene. 'Ma mü o säji nu, o mbürü o zopjüji c'o mi ña griego c'o dya mi menzumü a Israel, o xipjiji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji. ²¹ Mizhocjimi o mbös'ü anguezeji o zopjüji na jo c'o nte. Nguéc'ua c'o dya mi menzumü a Israel, na puncjü c'o o jyëzi c'o mi creoji, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji.

²² C'o cjuarma c'o mi cārã a Jerusalén, o mbārãji c'ü vi creo c'o dya mi menzumü a Israel. Nguéc'ua o ndäji e Bernabé o ma a Antioquía. ²³ 'Ma mü o zät'ä, me go mājã. Na ngue o unü ngüenda Mizhocjimi vi intsjimi na puncjü c'o nte. Nuc'ua cjanu o xipjiji sido ro 'ñejmeji co texe o mü'büji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ²⁴ Ma jonte e Bernabé. Mi cja ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi. Y mi creo e Jesucristo co texe o mü'bü. Nguéc'ua 'ma mü o zopjü c'o nte, na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji.

²⁵ Nuc'ua e Bernabé o mbedye a Antioquía cjanu o ma c'ua a Tarso o ma jyodü e Saulo. ²⁶ 'Ma o chöt'ü,

o siji a Antioquía. O mezhevi 'na cjê nu, mi zopjüvi c'o cjuarma y mi jíchivi o 'ñiji e Cristo na puncjü o nte. Je ngue a Antioquía c'ü o mbürü o xiji cristiano c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

²⁷ 'Ma mi bübü a Antioquía e Bernabé 'ñe e Saulo, o êjë ja nzi c'o mi profeta c'o vi 'ñeje a Jerusalén. ²⁸ 'Na c'o profeta mi chjü e Agabo. O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü. Nguec'ua o böbü nu ja mi jmurü c'o cjuarma, o mama c'ü ro êjë 'na tjiimi ro sufreji texe cja c'o país. O zädä c'e jña 'ma mi manda e Claudio. ²⁹ Nguec'ua c'o cjuarma c'o mi cārā a Antioquía o ñaji o mamaji c'ü ro mbenpeji o merio c'o cjuarma c'o mi cārā a Judea. C'ü ro sö nzi 'naja, ro mbös'üji c'o. ³⁰ Nuc'ua 'ma o jmutüji c'o merio, cjanu o ndäji c'ua e Bernabé 'ñe e Saulo o jñünüvi c'o merio o ma zopcüvi c'o mi pastor cja c'o cjuarma a Judea.

12

Muerte de Jacobo y encarcelamiento de Pedro

¹ C'o pa c'o, mi rey e Herodes. O manda o ma zürüji ja nzi c'o mi ma't'ü e Jesucristo, o tsjapü o sufreji. ² O manda o mbö't'üji co tjedyi e Jacobo c'ü mi ngue o cjuarma e Juan. ³ Nguec'ua me co mājā c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. O unü ngüenda e Herodes c'ü me mi mäji; nguec'ua xo manda o ma zürüji e Pedro. Mi ngue c'o pa 'ma mi siji o tjöméch'i c'o dya mi bāns'ä. ⁴ 'Ma o zürüji e Pedro, o manda e Herodes o pant'aji a pjörü. O manda c'ua dieciseis o tropa ro mbörüji e Pedro; ro pëpji nziyo tropa, cja rrü cambiaji c'ua. O nguiñi e Herodes, 'ma ro nguarü c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte, cja rrü manda ro mbö't'üji. ⁵ Nguec'ua mi pjörüji

na jo e Pedro. Pero c'o cjuarma c'o mi cārā a Jerusalén sido mi ötü Mizhocjimi co texe o mü'büji, c'ü ro mbös'ü na puncjü e Pedro.

Dios libra de la cárcel a Pedro

⁶ 'Na nu xömü 'ma ma bübü e Pedro a pjörü, mi 'nün't'ü o cadena nzi 'na o dyë. Y cada lado mi bübü 'na tropa c'ü xo mi tjün't'ü o dyë c'o cadena. Ma jñi e Pedro. Xo mi bübü yeje tropa c'o mi pjörü cja o ngoxtji c'e pjörü. C'ü na jyas'ü, e Herodes ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte. ⁷ C'e xömü 'nango jñetse 'na o anxe Mizhocjimi. Y me go jya's'ü cja c'e cuarto. C'e anxe o ñünmbü o ximatjü e Pedro ngue c'ua o zö. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Ixti ñanga, embeji e Pedro.

Nuc'ua c'o cadena c'o mi 'nün't'ü o dyë, o ndögü c'ua. ⁸ Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji e Pedro:

—Nzünt'ü in mbünt'ü, chin'ch'i in mbäcua.

O tsja c'ua e Pedro ja c'o nzi va mama c'e anxe. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Chjë in bitu cja rrü 'ñeje. Rá ot'ügö, rí bëpjague.

⁹ O mbedye c'ua e Pedro mi bëpja cja c'e anxe. Dya mi pārā cjo ix na cjuana mi pedye cja c'e pjörü. Mi sö nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jñi. ¹⁰ O cjögüvi yeje ngoxtji nu ja xo mi pjörü o tropa. Cjanu o zät'ävi cja c'e ngoxtji de t'ëzi c'ü mi mbedyeji a tji. C'e ngoxtji o xogütsjé c'ua. O mbedyevi c'ua o caminaovi 'na calle. 'Nango ojtjo c'ua c'e anxe, ya mi 'natsjé e Pedro. ¹¹ Nuc'ua cjanu o mbārā c'ua e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye cja c'e pjörü. Cjanu o mama c'ua:

—Nudya, rí pārägö Mizhocjimi o ndājā c'ü o anxe o ñi'nevgue libre. Nguec'ua dya ro tsjacügö e Herodes ja c'o nzi ga ne c'o ín menzumügö c'o dya creo, eñe.

¹² 'Ma mü o mbārā e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye libre, cjanu o ma c'ua cja o ngümü e María c'ü

nu nana e Juan c'ü xo mi chjũ Marcos. Nujnu, mi jmurü na puncjü o cjuarma mi ötüji Mizhocjimi. ¹³ Ma mü o zät'ä e Pedro cja c'e ngumü, o toca cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua 'na xunt'i cja c'e patio o ma dyärä cjó mi ngue. C'e xunt'i mi chjũ e Rode. ¹⁴ C'e xunt'i o mbätpä o jña e Pedro 'ma mü o zenguate, pero dya xopcü c'e ngoxtji. Na ngue me go mäjä. Cjanu o cjanu'di o cjugü a mbo, o ma xipji c'o ma cã nu:

—E Pedro böbü cja ngoxtji, embeji c'o.

¹⁵ O ndünrú c'ua anguezeji o mamaji:

—Nu'tsc'e in locague, eñeji.

O mama c'ua c'e xunt'i:

—Iyö. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, embeji c'o.

Anguezeji cjanu o mamaji:

—Iyö, dya ngue. Pe ngueje c'e anxe c'ü pjörü c'ü, eñeji.

¹⁶ E Pedro sido mi toca cja c'e ngoxtji. Nuc'ua c'o ma cã a mbo, cjanu o ma xopcüji c'e ngoxtji. 'Ma mü o jñandaji c'ü mi ngue e Pedro, me go nguijñiji c'ua o mamaji:

—Pärä, ¿ja va mbedye a pjörü nu?

¹⁷ Nuc'ua e Pedro cjanu o tsja c'ua o seña co o dyë ro ngo't'ü o neji. Cjanu o xipjiji ja va ñeme libre Mizhocjimi angueze. Xo xipjiji:

—Nujyo, rí xipjigueji e Jacobo ñe c'o ñaja cjuarma, eñe.

Cjanu o mbedye c'ua, o ma c'ü 'na lugar.

¹⁸ C'ü na jyas'ü, me mi sũ c'o tropa me mi pötü ma mamaji c'ü dya mi päräji ja vi ma e Pedro.

¹⁹ Nuc'ua e Herodes o ndäjä c'o o ma jyodü e Pedro, pero dya chöt'üji. Nguец'ua o tsjapü t'önü c'o tropa c'o mi pjörü e Pedro, cjanu o manda o mbö't'üji c'o. Cjanu o mbedye a Judea o ma a Cesarea o ma mimi nu.

La muerte de Herodes

²⁰ E Herodes me mi ünü c'o mi menzumü a Tiro ñe a Sidón.

Nguец'ua anguezeji mi jodüji ja rvá jo'tp'üji c'ü. Na ngue c'o mi siji, mi tömüji cja c'e país nu ja mi manda e Herodes. Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pjëzhi na nojo cja o palacio e Herodes. Nuc'ü, mi chjũ e Blasto. C'o mi cãrä a Tiro ñe a Sidón o möji cja e Blasto o ma ngö't'üji o merio o xipjiji:

—Pjöxcüjme rá jo'tp'ügöjme ne rey Herodes, embeji.

Nguец'ua e Blasto cjanu o ma cja e Herodes o ma xipji c'ü mi ne c'o mi menzumü a Tiro ñe a Sidón ro ñaji e Herodes. ²¹ Nuc'ua e Herodes o mbä's'ä 'na pa, c'ü ro ñaji c'o mi menzumü a Tiro ñe a Sidón. 'Ma mü o zädä c'e pa, e Herodes o jye'e c'o me na zö, na ngue mi rey. Cjanu o ndägä cja c'ü o silla c'ü xiji trono. Cjanu o zopjü c'o nte. ²² Nuc'ua c'o nte chaque o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu na ña'a, dya nte nu, Mizhocjimi nu, eñeji.

²³ E Herodes o jyëzi c'o nte o ma't'üji angueze. Dya mama:

—Dya rí matcügöji; nguextjo Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e rí ma't'üji, ro ñeñe.

Nguец'ua o ëjë 'naja o anxe Mizhocjimi o ë tsjapü o zö'dyë e Herodes, o ngä'ä o dyoxü a mbeme. C'o dyoxü o zapü a mbo o pjeme; dya mezhe o ndü.

²⁴ Xe na puncjü o nte c'o o dyärä o jña Mizhocjimi o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

²⁵ E Bernabé ñe e Saulo, 'ma o ma ünüvi c'o merio c'o cjuarma a Judea, cjanu o mbedyevi a Jerusalén o nzhogü o mëvi a Antioquía mi sivi e Juan c'ü xo mi chjũ Marcos.

13

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

¹ C'o cjuarma c'o mi cãrä a Antioquía, mi bübü c'o mi profeta ñe c'o mi xöpüte mi jizhiji o jña

Mizhocjimi. Mi ngue e Bernabé, 'ñe e Simón c'ü mi xiji Negro, 'ñe e Lucio c'ü mi menzumü a Cirene, 'ñe e Manaén c'ü junto va tevi e Herodes c'ü mi manda a Galilea, 'ñe e Saulo. ² 'Na nu pa, mi ma't'üji Mizhocjimi y mi mbempjeji. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o ña c'ua o xipjiji:

—Ya ró juajnügö e Bernabé 'ñe e Saulo ra mbëpquivi. Ixtí châgueji ra ma tsjavi c'e bëpji, embeji c'o.

³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ma't'üji Mizhocjimi 'ñe o mbempjeji, cjanu o 'ñe's'ejí o dyëji e Bernabé 'ñe e Saulo. Cjanu o ndäji ro mëvi cja c'o 'ñaja jñiñi ro ma mbëpivi Mizhocjimi.

Los apóstoles predicán en Chipre

⁴ Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü o ndájä e Bernabé 'ñe e Saulo. Nuc'ua anguezevi cjanu o zidyivi e Marcos o möji c'ua a Seleucia. Nuc'ua o mbedyeji nu, o möji c'ua cja 'na barco o zät'äji cja c'e isla c'ü ni chjü a Chipre c'ü bübü a nde cja c'e ndeje. ⁵ O zät'äji a Salamina c'ü tsja a Chipre. Nuc'ua cjanu o möji c'ua cja c'o nintsjimi c'o bübü a Chipre nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. E Bernabé 'ñe e Saulo o zopjüvi c'o mi jmurü nu, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi dyoji e Marcos ngue c'ua ro mbös'ü anguezevi. ⁶⁻⁸ Cja c'e isla a Chipre, mi gobernador e Sergio Paulo. Nuc'ü, mi pë's'i na puncjü o pjeñe. Mi dyojui e Sergio Paulo 'na bëzo c'ü mi menzumü a Israel c'ü mi cëro. Nuc'ü, mi chjü e Barjesús. Xö mi xiji e Elimas. Nuc'ü, mi cjäpü mi ña o jña Mizhocjimi, pero dya ma cjuana. E Bernabé 'ñe e Saulo 'ñe e Marcos o zät'äji texe cja c'o jñiñi cja c'e isla a Chipre. 'Ma mü o zät'äji cja c'e jñiñi a Pafos, nuc'ua e Sergio Paulo o zojnü c'ua anguezeji. Na ngue me mi ne ro dyärä o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o ña e Bernabé 'ñe e Saulo, dya go ne e Elimas. Me mi jodü

ja rvá ts'a's'ü, ngue c'ua c'e gobernador dya ro creo o jña Mizhocjimi c'o mi mama e Bernabé 'ñe e Saulo. ⁹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Saulo c'ü xo ni chjü e Pablo, me go jñanda e Elimas. ¹⁰ Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e in cjäpü in jíchi yo nte, pero me na s'o c'o in cjague. In onpügue yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. O t'its'ü e Satanás c'ü dya jo, in cjague o bëpji c'ü. In ngue na jü texe c'o na jo. Me na jo o 'ñiji Mizhocjimi, pero nan'ño gui jíchigue yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. ¹¹ Dyärä. Ra castigaots'ügue dya Mizhocjimi ra tsja c'ü rí ndëzhögue. Ra mezhe ja nzi o pa, dya rí jñanda o jya's'ü e jyarü, eñe e Pablo.

Nuc'ua o bëxömü o ndö e Elimas, dya cja mi janda. Nguec'ua mi örü cjó ro pënchp'i o dyë ro ngünjü. ¹² 'Ma mü o jñanda c'e gobernador ja va ndëzhö e Elimas, me go nguiñi c'ua:

—Nunca rí janda a cjanu. Me na zëzhi o jña Mizhocjimi, eñe.

Nguec'ua o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

¹³ Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi dyoji, cjanu o ndes'ejí c'ua cja 'na barco o mbedyeji a Pafos o möji c'ua a Perge c'ü tsja cja c'e estado de Panfilia. 'Ma mü o zät'äji nu, nuc'ua e Juan Marcos o jyanbüji co anguezevi, o nzhogü o ma c'ua a Jerusalén. ¹⁴ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o mbedyevi a Perge o mëvi c'ua a Antioquía c'ü bëxtjo cja c'e estado de Pisidia. Nuc'ua c'e pa 'ma mi söya c'o mi menzumü a Israel, o mëvi cja c'e nintsjimi, cjanu o mimivi c'ua. ¹⁵ Cjanu o böbü c'ua 'na c'ü o xörü o jña Mizhocjimi. O xörü 'na pasaje cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe 'na pasaje c'ü o dyopjü c'o profeta. Nuc'ua c'o mi manda cja c'e nintsjimi, cjanu o

mandaji 'naja c'ü o ma xipji e Pablo 'ñe e Bernabé:

—Mi cjuarmats'ügövi, 'ma in jünguevi 'na jña, xitscöjme, embeji c'o.

¹⁶ Cjanu o böbü c'ua e Pablo o tsja o seña co o dyé c'ü dya cjó ro ña. Cjanu o mama:

—Nu'tsc'ejí in menzumüts'ügöji a Israel, 'ñetsc'ejí dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi, dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji.

¹⁷ Mizhocjimi o juajnü c'o in mboxatitaji nutscöji rí menzumüji a Israel, o tsjapüji o nte. 'Ma mi cãrã anguezeji a ma a Egipto, Mizhocjimi o intsjimi anguezeji, nguec'ua va ngãrãji na puncjü. Nuc'ua o pjongüji libre cjanu o möji c'ua, na ngue me na zëzhi angueze.

¹⁸ O mezhe c'ua cuarenta cjë mi pjörü Mizhocjimi anguezeji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü. Zö mi cjaji c'o na s'o, pero Mizhocjimi mi pësp'iji paciencia anguezeji.

¹⁹ Mizhocjimi o chjotü c'o siete raza c'o mi cãrã a Canaán. Cjanu o unü a Canaán c'o in mboxatitagöji o tsjapü o cjaji.

²⁰ O mezhe cuatro ciento cincuenta cjë va 'ñeme Mizhocjimi c'o mi cja juesi cja c'o nte, hasta e Samuel c'ü mi bëpja juesi, c'ü xo mi profeta.

²¹ O mezhe c'ua, c'o in mboxatitaji o dyötüji Mizhocjimi ro 'ñeme 'naja anguezeji c'ü ro tsja rey. O 'ñeme c'ua e Saúl c'ü mi t'í cja e Cis, 'ñe mi mboxbëche cja e Benjamín. O mezhe cuarenta cjë c'ü mi rey, mi manda cja c'o in mboxatitaji.

²² Nuc'ua Mizhocjimi dya cja jyëzi xe ro manda e Saúl; o 'ñeme c'ua e David o tsja rey. O mama Mizhocjimi: “E David c'ü nu t'í e Isai, me rí mápägö c'ü; rí janda ätcägö c'ü. Ra tsja ja c'o nzi rgá negö”, eñe Mizhocjimi.

²³ O mama Mizhocjimi c'ü ro 'ñeme 'na c'o o mboxbëche e David ro 'ñe 'ñevgüegöji libre nutscöji rí menzumüji a Israel. Ya tsja

Mizhocjimi ja c'o nzi va mama, o ndäjä 'naja c'ü o ë 'ñevgüejí libre cja c'o na s'o c'o rí cjaji. Nuc'ü, ngueje e Jesús. ²⁴ Ante c'ü ro zopjü e Jesús c'o nte, e Juan ya mi pëpi Mizhocjimi. Mi zopjü c'o in menzumügöji mi xipjiji ro jyëziji c'o na s'o, ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi.

²⁵ E Juan, 'ma ya mi ngue ro nguarü c'ü mi pëpi Mizhocjimi, o xipji c'ua c'o nte: “In pëzhgüejí nguetscö c'ü o mama Mizhocjimi ra ë 'ñempc'ejí libre, pero dya nguetscö; ngue c'ü cja va ëjë. Bübü o mbëpji c'o xäpcä o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü.

Nutscö, dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu c'ü cja va ëjë. Na ngue angueze me na nojo na puncjü; nutscö, dya pje ni muvizügö”, eñe e Juan.

²⁶ O sido o ña e Pablo o mama:

—Rí zo'c'öji nu'tsc'ejí in menzumüts'ügöji a Israel, o mboxbëchezüji e Abraham. Xo rí zo'c'öji nu'tsc'ejí dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi. Mizhocjimi ne c'ü rí pãrãgüejí ja rgá sö rí salvagüejí in texeji.

²⁷ 'Ma mü o ëjë e Jesús, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi, dya mi pãrãji cjo vi 'ñeje cja Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o 'ñaja nte a Jerusalén dya xo mi pãrãji. Dya unüji ngüenda cjo ya vi zädä o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü c'o profeta, maco chjüma'ma xabaro mi xörüji o jña Mizhocjimi.

C'o profeta o mamaji c'ü mi jyödü ro ndü e Jesús. Nguec'ua va zädä c'o vi dyopjü c'o profeta.

²⁸ Zö dya chö'tp'üji c'ü vi tsja na s'o c'ü rví ndü, pero o dyötüji e Pilato c'ü ro manda ro mbó't'üji c'ü.

²⁹ Nguec'ua va zädä texe c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja rvá tsjapüji e Jesús. Nuc'ua, bübü c'o o ma ts'üpcü o cuerpo cja c'e ngronsi, cjanu o ma ngöt'üji cja 'na cueva.

³⁰ Zö ya vi ndü e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o bübütjo na yeje.

³¹ O mezhe c'ua ja nzi c'ü

o jñetse e Jesús, o jñanda na puncjü o nte c'ü ya vi te. C'o o jñanda, ngue c'o mi nzhodüji e Jesús ante c'ü ro mbö't'üji. Mi nzhodüji ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte a Galilea, hasta o zät'ä a Jerusalén. Nguец'ua zopjüji yo nte, xipjiji o te e Jesús.

³²⁻³³ 'Rí xi'tsc'öbe c'ü rguí mäcjeji. Nu c'e jña c'ü o xipji Mizhocjimi c'o ín mboxatitagöji, ya zädä yo cjë yo rí cärägöji nutscöji o mboxbëchezüji c'o. O tsjapü o te e Jesús ja c'o nzi ga t'opjü cja Salmo dos. Je mama a cjava c'e Salmo: "Ixi ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e ín Ch'itsc'ö", eñe Mizhocjimi. ³⁴ Mizhocjimi xo mama: "Rá intsjimits'ü ja c'o nzi rvä xipjigö e David." C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ü ro tsjapü ro te e Jesús, c'ü dya ro dya'a o cuerpo. ³⁵ Nguец'ua mama a cjava c'ü 'na Salmo: "Rí pärägö c'ü dya rí jyëzi ra dya'a ín cuerpogö. Na ngue i juancügö", eñe. ³⁶ E David o tsja rey cja c'o o menzumüji c'o mi ngue ín mboxatitagöji; o tsja ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero 'ma o ndü, o dyögüji a lado nu ja ya vi dyögüji c'o ín mboxatitaji. Cjanu o dya'a o cuerpo. ³⁷ Pero 'ma mü o ndü e Jesús, Mizhocjimi o tsjapü o te, dya go dya'a o cuerpo. ³⁸ Nguец'ua rí xi'tsc'öji nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügöji, ngueje e Jesús c'ü ra perdonao'ts'üji ín nzhubüji c'o ín tñji. ³⁹ C'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, dya ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o. Pero 'ma rí 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo, ra 'ñempc'ejí libre texe cja c'o na s'o. ⁴⁰ Pjòtpüji na puncjü ngüenda. Na ngue 'ma dya rí 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo, ra zädä 'ma rí sufregueji ja c'o nzi va dyopjü c'o profeta. Je dyopjüji a cjava:

⁴¹ Nu'tsc'ejí ín cjacüji burla. Pero jñant'maji, rá cjagö c'o me na nojo, c'ü dya rí creoji zö cjó ra xi'ts'iji.

Y rí mangueji: "¿Ja rgá sö ra zädä yo?"

Pero rí chüji, eñe Mizhocjimi.

⁴² Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi dyoji, cjanu o mbedyeji c'ua cja c'e nintsjimi. C'o nte me go mamaji c'ua:

—Tsjacüjme favor rí 'ñejui ra chjün, rí ë yepe rí xitscöjme yo i xitsijme dya.

⁴³ 'Ma mü o nguarü c'e culto, na puncjü c'o mi menzumü a Israel c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Xo 'ñe c'o dya mi menzumü a Israel pero mi ma't'üji Mizhocjimi, anguezeji xo na puncjü c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjüvi c'ua anguezeji o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí rí sido rí dyätpäji o jña e Jesucristo. Nguеje c'ü o ndjä Mizhocjimi o ë mböxcüji.

⁴⁴ Nuc'ua c'ü na ye nu xabaro, o ë c'ua texe c'o mi cärä c'e jñiñi o ë dyäräji o jña Mizhocjimi. ⁴⁵ C'o mi menzumü a Israel, 'ma mü o jñandaji xo vi jmurü na puncjü o nte c'o dya mi menzumü a Israel, o sjëyaji c'ua na puncjü. O zadüji e Pablo o mamaji c'ü dya ma cjuana c'ü mi mama. ⁴⁶ Dya zü e Pablo 'ñe e Bernabé, o mamavi:

—Nu'tsc'ejí rí menzumügöji a Israel, ngue'tsc'ejí ot'ü ró xi'tsc'öbe o jña Mizhocjimi. Pero dya i ñeji. Nguец'ua, zö Mizhocjimi ne ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, pero dya sö. Na ngue dya ín creoji c'ü xi'ts'iji. Nguец'ua dya cja rá zo'c'öbe; rá zopjübe c'o dya ngue ín menzumügöji. ⁴⁷ Nguе c'ü o xitsibe Mizhocjimi. O mama a cjava:

Ró juan'c'ü rí zopjü yo nte yo dya menzumü a Israel yo cärä texe cja ne xoñijö mü, ngue c'ua ra salvaji ra bübü ín jya's'ügö cja o mü'büji, eñe Mizhocjimi.

A cjanu va mama e Pablo.

⁴⁸ C'o dya mi menzumü a Israel, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o o

mama e Pablo, me go māji o mamaji c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Bübü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesús. Nguec'ua o bübütjoji co Mizhocjimi. Nuc'o, ngue c'o ya vi juajnü Mizhocjimi. ⁴⁹ Nuc'ua o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji, o mamaji texe c'o jñiñi cja c'e estado. ⁵⁰ Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel, o dyüt't'üji c'o ndixü c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi c'o mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo dyüt't'üji c'o bëzo c'o pje mi pjëzhi. Nguec'ua o nuji na ü e Pablo 'ñe e Bernabé, cjanu o pjongüji nu. ⁵¹ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbedyeve nu, cjanu o jyä'bävi c'ua o jömü c'o mi jäs'ä cja o mbäcuavi, ngue c'ua ro mbärä c'o mi menzumü nu, c'ü vi tsjaji c'o na s'o, dya recibidoji anguezevi. Cjanu o mëvi cja c'e jñiñi a Iconio. ⁵² C'o mi cārã a Antioquía c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, zö mi nuji na ü c'o, pero o Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji o tsjapüji me go māji.

14

Pablo y Bernabé en Iconio

¹ 'Ma mi bübüvi e Pablo 'ñe e Bernabé a Iconio, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel. O zopjüvi c'o nte ja c'o nzi ma zopjüvi cja c'o 'ñaja jñiñi. Nuc'ua na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. C'o o creo, mi cārã c'o mi menzumü a Israel; xo mi cārã c'o dya mi menzumü a Israel. ² C'o mi menzumü a Israel c'o dya go ne go creo, o dyüt't'üji c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua va nguijñiji c'o na s'o, o nuji c'ua na ü e Pablo 'ñe e Bernabé. ³ E Pablo 'ñe e Bernabé o mezhe va mimivi a Iconio. Mi zopjüvi c'o nte, dya mi süvi. Mi xipjiji:

—Me s'iyats'üji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, mi eñevi.

Nguec'ua c'ü ín Jmugöji o unüvi poder o tsjavi c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguec'ua va

mbärãji c'ü na cjuana c'o mi mama e Pablo 'ñe e Bernabé. ⁴ C'o mi cārã a Iconio, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguijñiji. Mi cārã c'o mi teñe c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpä o jña e Jesucristo; mi cārã c'o mi teñe c'o apóstole c'o mi ngue e Pablo 'ñe e Bernabé. ⁵ Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätä c'o apóstole, cjanu o ma ñaji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi. Xo ñaji c'o 'ñaja nte c'o dya mi menzumü a Israel. O mamaji c'ü ro tsjapüji burla c'o apóstole, cja rrü pjat'üji o ndojo. ⁶⁻⁷ Pero e Pablo 'ñe e Bernabé o mbärävi. Nguec'ua o c'ueñe o mëvi c'ua a Listra 'ñe a Derbe c'o tsja cja c'e estado de Licaonia. Nujnu, o zopjüvi c'o nte o xipjiji ja rvá sô e Jesús ro 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Xo zopjüji c'o nte cja c'o 'ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chäji.

Apedrean a Pablo en Listra

⁸ A Listra mi bübü 'na bëzo c'ü dya mi sô ro nzhodü, mi junrü a jömü. Je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. ⁹ Nuc'ü, o dyärä mi ña e Pablo 'ma mi zopjü c'o nte. E Pablo o jñanda na jo c'e bëzo, o mbärã c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü ro sô Mizhocjimi ro jocü. ¹⁰ Nguec'ua o ña c'ua na jens'e e Pablo o xipji c'e bëzo:

—Böbü dya, rí böbü derecho, eñe.

O böbü na zëzhi, cjanu o nzhodü c'ua. ¹¹ Na puncjü o nte c'o o jñanda e Pablo ja va jocü c'e bëzo. O mapjüji c'ua na jens'e o ñaji c'e jña Licaonia o mamaji:

—Nujyo, ngue yo ín ts'itagöji yo rí ma't'üji. O mbëzhi o nte nza czazgöji. O ëjuj nu ja rí cārãgöji o ë nugüji, eñeji.

¹² Cjanu o jñusp'üji c'ua ts'ita Júpiter e Bernabé. E Pablo, o jñusp'üji ts'ita Mercurio, na ngue mi ngue e Pablo c'ü mi zopjü c'o nte. ¹³ A tji cja o ngoxtji c'e jñiñi nu ja mi cjogüji, mi jārã 'na templo nu ja mi ma't'üji e Júpiter. Nuc'ua c'ü mi mböcjimi cja c'e templo o siji o

toro cja o ngoxtji c'e jñiñi. C'o toro ya vi ndepeji o ndäjñä. C'e mböcjimi 'ñe c'o nte mi ne ro mbö't'üji c'o toro, cja rrü mbäsp'äji e Pablo 'ñe e Bernabé c'ü rví ma't'üji. ¹⁴ E Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbärävi c'ü mi ne ro tsja c'o nte, o cjuan'divi o cjugüvi a nde nu ja mi cärä c'o nte. O ts'üdü o bituvi, o mapjüvi c'ua na jens'e o mamavi:

¹⁵ —Nu'tsc'ejí in bëzoji, çjenga in ne rí pötcübe o toro? Maco rí ntetjogöbe nza cjatsc'ejí. C'ü rvá ècjöbe, rá xi'tsc'öbe ja rgá sö ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o. Ni jyodü rí jyéziji yo ts'íta. Dya cja rí creoji, na ngue dya sö ra mböxc'üji. Rí 'ñench'e in mü'büji Mizhocjimi c'ü bübü para siempre, c'ü o dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijö mü, 'ñe texe yo bübü a jens'e 'ñe yo bübü cja ne xoñijö mü. Xo dyät'ä yo ndeje 'ñe texe c'o cã'ä nu. ¹⁶ Mi jinguã Mizhocjimi o jyèzi texe c'o nte mi cjaji ja c'o nzi ma netsjëji. ¹⁷ Pero Mizhocjimi mi unü c'o mi jyodü c'o nte; xo 'ñetscöji dacöji c'o pje ni jyodüzüji. Va penqueji o dyebe; dacüji o ts'itjö. Nguéc'ua me rí mäcjöji, bübü c'ü rá sigöji. A cjanu, ngue c'ü rga pärägöji bübü Mizhocjimi, eñe e Pablo 'ñe e Bernabé.

¹⁸ Zö mi mamavi a cjanu, pero c'o nte siempre mi ne ro mbö'tp'üji o toro anguezevi. Pero o sido o xipjivi c'ü dya ro tsjaji a cjanu.

¹⁹ Cjanu o säjä c'ua a Listra ja nzi o nte c'o mi menzumü a Israel, vi 'ñeji a Antioquia 'ñe a Iconio. O dyü't'üji c'ua c'o mi cärä a Listra o pjat'üji o ndojo e Pablo. Cjanu o ngüt'üji c'ua va pjongüji a tji cja c'e jñiñi. Mi pëzhiji ya vi ndü. ²⁰ Nuc'ua cjanu o è c'ua c'o cja vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o è böbüji nu ja mi 'mana e Pablo. Nuc'ua e Pablo cjanu o nanga c'ua, o cjugü na yeje cja c'e jñiñi. C'ü na ye nu pa, o mbedyevi nu e Bernabé o mëvi a Derbe.

²¹ A Derbe o zopjüvi c'o nte o xipjiji o jña Mizhocjimi. Na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nuc'ua cjanu o nzhogü o mëvi a Listra 'ñe a Iconio 'ñe a Antioquia. ²² O zopjüvi c'o mi creo e Jesucristo, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí sido rí 'ñejmeji e Jesucristo. Dya pje rí tsjijñiji 'ma pje c'o cja c'üji. Na ngue 'ma cjó c'o unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätä, nuji na ü 'ma c'o, y pje c'o cja püji, embeji c'o.

Nguéc'ua o zëzhiji, dya züji. ²³ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o juajnüvi c'ua c'o ro tsja pastor nzi 'naja jñiñi. C'o cjuarma c'o mi cärä nu, 'ñe c'o apóstole o mbempjeji. Nuc'ua c'o apóstole o dyötüvi Mizhocjimi ro mbös'ü c'o pastor 'ñe c' o 'ñaja cjuarma, na ngue vi creoji. Cjanu o mbedyevi o mëvi c'ua.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquia de Siria

²⁴ O huench'evi c'ua cja c'e estado de Pisidia o zät'ävi a Perge c'ü tsja a Panfilia. ²⁵ Ma mü o nguarü o zopjüvi c'o mi cärä nu, cjanu o zöbüvi o mëvi a ma a Atalia. ²⁶ Nujnu, o ndes'evi cja 'na barco c'ü mi ma a Antioquia c'ü tsja a Siria. Je mi mëvi nu, na ngue nujnu ngueje nu ja vi dyötü Mizhocjimi c'o cjuarma, ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Bernabé cja c'e bëpji. Je mi mëvi nu, na ngue ya vi cjuatüvi c'e bëpji. ²⁷ Ma o zät'ävi a Antioquia, o zojnüvi c'ua c'o cjuarma. 'Ma mü o jmurüji, nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o xipjiji ja va mbös'ü Mizhocjimi va zopjüvi c'o nte. Xo xipjiji Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o dya mi menzumü a Israel, xo dyätpäji o jña e Jesucristo. ²⁸ O mezhe c'ua na puncjü o pa, mi cäräji co c'o mi cärä a Antioquia c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

15

La reunión en Jerusalén

¹ C'o pa c'o, xo sājā c'ua ja nzi o bēzo a Antioquía c'o vi 'ñeje a Judea. O zopjūji c'o cjuarma o xipjiji:

—Ma dya ra circuncidaots'ūji ja c'o nzi va dyopjū e Moisés, dya ra sō rí salvagueji, embeji c'o cjuarma c'o mi cārā a Antioquía.

² E Pablo 'ñe e Bernabé o mamavi c'ū dya ro sō ro circuncidaoji c'o mi menzumū a Antioquía. Nguéc'ua va zōji c'ua o jña c'o. Nguéc'ua c'o cjuarma a Antioquía o xipjiji e Pablo 'ñe e Bernabé ro mēvi a Jerusalén, 'ñe ja nzi anguezeji, ro ma ñaji c'o apóstole 'ñe c'o pastor, ro dyönūji cjo mi jyodū ro circuncidaoji c'o dya mi menzumū a Israel.

³ Cjanu o möji c'ua. Bübü o cjuarma c'o o ma zogūji. 'Ma o cjogūji a Fenicia 'ñe a Samaria, o zāt'āji c'o jñiñi nu ja mi cārā o cjuarma. O xipjiji c'ū ya vi creo na puncjū o nte c'o dya mi menzumū a Israel. Nguéc'ua me co mājā c'o cjuarma.

⁴ 'Ma mü o zāt'āji a Jerusalén, c'o apóstole 'ñe c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma o recibidoji e Pablo 'ñe e Bernabé 'ñe c'o ma dyoji. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o mamavi ja va mbös'ū Mizhocjimi o zopjūvi c'o dya mi menzumū a Israel. ⁵ Mi bübü nu ja nzi o fariseo c'o vi creo e Jesucristo. O böbüji c'ua cjanu o mamaji:

—Ni jyodū rá circuncidaogōji c'o dya menzumū a Israel c'o atpā o jña e Jesucristo. Xo rá xipjiji ni jyodū ra dyātāji o ley Mizhocjimi c'ū o dyopjū e Moisés, eñeji.

⁶ Nguéc'ua o tsjaji 'na junta, o jmurū c'o apóstole 'ñe c'o pastor o ñaji ja rvá xipjiji c'o dya mi menzumū a Israel. ⁷ Nuc'ua 'ma ya vi mezhe vi zōji o jña, o böbü e Pedro o xipjiji:

—Mi cjuarmats'ügōji, in pārāgueji ya mezhe ja nzi cjē,

Mizhocjimi o juancügō nguetscō ot'ū ró zopjügō c'o dya menzumū a Israel ró xipjiji ja rvá 'ñemeji libre cja c'o na s'o. 'Ma o dyārāji c'o ró xipjiji, o creoji. ⁸ Ja c'o nzi va dyacōji Mizhocjimi o Espiritu, je xo ga cjanu va unū yo dya menzumū a Israel c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Na ngue Mizhocjimi pātpā o mü'bü texe yo nte. ⁹ Angueze dya juajnū cjó ra s'iya. O ndintspi o mü'bü yo dya menzumū a Israel 'ma o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ja c'o nzi va ndintsqui in mü'bügōji. ¹⁰ Maco Mizhocjimi ya recibido yo dya menzumū a Israel, ¿jenga in xipjiji ni jyodū ra dyātāji c'o ley? Dya rí tsjaji a cjanu; 'na ra ünnc'ūji Mizhocjimi. C'o in mboxatitagōji mi sóji na jyü c'o ley, dya sō ro cumpleji c'o. Ni xo ri nguetscōji. ¹¹ Rí pārāgōji na s'ozgōji pero ra salvazügōji Mizhocjimi na ngue me s'iyazūji e Jesús c'in Jmugōji. Je xo rga cjanu rgá salva yo dya menzumū a Israel, eñe e Pedro.

¹² 'Ma mü o nguarū o ña e Pedro, dya cjó cja ndünrü. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjūvi c'o mi cārā nu, o xipjiji ja va mbös'ūvi Mizhocjimi va zopjūvi c'o dya mi menzumū a Israel. O mbös'ū o tsjaví c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹³ 'Ma mü o nguarū o ñavi, cjanu o ña c'ua e Jacobo o xipji c'o mi cārā nu:

—Mi cjuarmats'ügōji, dyārāji c'ū rá xi'tsc'ōji. ¹⁴ Ya xitsiji e Simón Pedro c'ū ya mezhe Mizhocjimi xo juentse yo dya menzumū a Israel, xo tsjapū o nte yo. ¹⁵ Nujyo, ngue yo o dyopjū c'o profeta c'ū ro zādā. C'o o dyopjūji je mama a cjava:

¹⁶ Yo nte, dya cja matcūji ja c'o nzi va matcūji cja c'e ngumū de xipjadū c'ū o dyāt'ā e David.

Nguéc'ua 'ma ra zādā c'o pa, rá nzhogō rá cjapū yo nte ra matcūji na yeje.

17-18 Rá cjavü ín ntegö c'o 'ñaja nte, zö ja nde menzumüji.

Ra jyongüji ra mbâcâji, eñe Mizhocjimi.

Nujyo, o jítscöji ndeze mi jinguã yo. Je ga cjanu va mama c'o profeta.

¹⁹ O sido o ña e Jacobo o mama:

—C'ü rí mangö, yo dya menzumü a Israel c'o ya ejme dya Mizhocjimi, dya ni jyodü rá xipjiji ra circuncidaoji ja c'o nzi ga mama c'o ley.

²⁰ C'ü rá cjaji, rá penpeji 'na carta rá xipjiji c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o päsp'äji yo ts'ita. C'o bëzo, dya ra tsäji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsäji o bëzo. Xo 'ñe c'o dya be chjüntü. Xo rá xipjiji, dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. Dya xo ra ziji o cji.

²¹ Rá xipjiji a cjanu. Na ngue ya mezhe jizhiji o ley e Moisés texe cja c'o ciudad. 'Ma xabaro xörüji cja nintsjimi c'e ley, eñe e Jacobo.

²² Nuc'ua o nguejme conforme c'o apóstole 'ñe c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma. O juajnüji c'ua yeje cjuarma c'ü ro möji a Antioquía e Pablo 'ñe e Bernabé. Nuc'o, mi xo'ñivi cja c'o cjuarma. C'ü 'naja mi chjü e Judas Barsabás; c'ü 'naja mi chjü e Silas. ²³ O dyopjüji 'na carta o jñu's'üji a cjava:

“Nutschöjme rí apóstolegöjme 'ñetscöjme rí pastorgöjme rí pen'c'öjme ne carta. Rí zenguats'üjme cjuarma, nu'tsc'ejji dya in menzumüji a Israel in cārāji a Antioquía 'ñe texe cja ne estado de Siria 'ñe ne estado de Cilicia.

²⁴ C'ü rgá pen'c'öjme ne carta, ró ärägöjme bübü c'o o mbedye va ja rí cārägöjme c'o o ã nuc'üji. O xi'ts'iji ni jyodü ra circuncidaots'üji 'ñe rí tsjaji c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nguец'ua dya in pārāji ja ngue c'ü rí creoji. Nu c'o o ã xi'ts'iji a cjanu, dya ró tågöjme c'o.

²⁵ Ya ró ñagöjme ró juajnüjme yeje cjuarma rá täcöjme ra ãji e Bernabé 'ñe e Pablo, ra 'ñe zenguats'üji.

Me rí s'iyagöjme anguezevi. ²⁶ Zö cjögüvi na puncjü peligro 'na ra mbö't'üji c'o, pero sido zopjüvi yo nte, xipjiji o jña e Jesucristo c'in Jmugöji. ²⁷ Ró juajnüjme e Judas 'ñe e Silas ra ãji e Bernabé 'ñe e Pablo. E Judas 'ñe e Silas ra xi'ts'iji nu yo ró opjüjme cja ne carta. ²⁸ O Espiritu Mizhocjimi o dyacöjme o pjeñe, o jítscöjme c'o rá xi'tsc'öjme rí tsjaji. Y na jo, nguextjo c'o rá xi'tsc'öjme c'o. 'Ma jiyö, 'na rí sögueji na jyü. ²⁹ Yo rá xi'tsc'öjme, ngue c'ü dya rí saji o ts'ingue o animale c'o päsp'äji yo ts'ita. Dya xo rí siji o cji. Dya xo rí saji o animale c'o dya mbedye o cji. Nu'tsc'ejji in bëzoji, dya rí tsäji o ndixü; 'ñetsc'ejji in ndixüji, dya rí tsäji o bëzo. Xo 'ñetsc'ejji dya be in chjüntüji. 'Ma dya rí tsjaji yo na s'o, in cjaji na jo'ma. Zenguaji, Mizhocjimi ra mböxc'üji”, eñe c'e carta va dyopjüji.

³⁰ Cjanu o ndäji c'ua e Judas 'ñe e Silas o ndëdyivi c'e carta, o möji e Bernabé 'ñe e Pablo a Antioquía. 'Ma mü o zät'äji, cjanu o xipjiji c'ua c'o cjuarma a Antioquía ro jmurüji. 'Ma o jmurüji, o unüji c'ua c'e carta.

³¹ 'Ma mü o xörüji c'e carta, me go mäji na ngue ma jo c'o jña c'o mi t'opjü nu. ³² E Judas 'ñe e Silas mi profetavi. O xipjivi na puncjü o jña c'o cjuarma, o jíchiji ja ga cja o jña Mizhocjimi. Nguец'ua c'o cjuarma xenda go zëzhiji cja o jña Mizhocjimi. ³³ E Judas 'ñe e Silas o mezhevi ja nzi pa a Antioquía. Nuc'ua 'ma mü o nzhögüvi nu ja vi 'ñeji e Bernabé 'ñe e Pablo, c'o cjuarma a Antioquía o xipjiji anguezevi:

—Mizhocjimi ra mböxc'üvi. Xipjivi ra mbörü Cjimi c'o o ndäc'äji, eñeji.

³⁴⁻³⁵ E Pablo 'ñe e Bernabé xe go mimivi a Antioquía. Anguezevi 'ñe c'o 'ñaja xöpüte mi jizhiji mi mamaji o jña Mizhocjimi.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶ O mezhe c'ua ja nzi o pa, o mama c'ua e Pablo o xipji e Bernabé:

—Na jo rá mē cja c'o jñiñi nu ja ya ró zopjüvi o jña Mizhocjimi c'o nte. Rá ma zenguavi c'o cjuarma, rá nuvi pje cjaji, eñe e Pablo.

³⁷ E Bernabé mi ne ro zidyivi e Juan Marcos. ³⁸ Pero o mama e Pablo c'ü xenda na jo 'ma dya ro zidyivi c'ü. Na ngue e Marcos vi jyanbüji co anguezevi a Panfilia; dya sido cja c'e bēpji co anguezevi. ³⁹ Nguéc'ua o zövi c'ua o jña e Bernabé e Pablo. Nguéc'ua va xōgüvi c'ua. Nuc'ua e Bernabé cjanu o mēvi e Marcos. O mbes'evi cja 'na barco o mēvi a Chipre. ⁴⁰ Nuc'ua e Pablo o juajñü e Silas ro mēvi ro mbēpivi Mizhocjimi. C'o cjuarma a Antioquía o dyōtpüji Mizhocjimi ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mēvi c'ua. ⁴¹ O zāt'ävi texe cja c'e estado de Siria 'ñe cja c'e estado de Cilicia. E Pablo mi zopjü c'o cjuarma; nguec'ua va zēzhiji cja o jña Mizhocjimi.

16

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

¹ Nuc'ua cjanu o mēvi c'ua a Derbe 'ñeje a Listra. Mi bübü nu 'na t'i c'ü mi chjü e Timoteo. Nuc'ü, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu nana mi menzumü a Israel, y xo mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu tata mi menzumü a Grecia. ² C'o cjuarma a Listra 'ñe a Iconio mi mamaji c'ü mi cja na jo e Timoteo. ³ E Pablo o ne o zidyivi e Timoteo ngue c'ua ro mbös'üvi cja c'e bēpji. Pero ot'ü o circuncidao. Na ngue c'o mi menzumü a Israel c'o mi cārā cja c'o jñiñi nu ja ro möji e Pablo e Silas e Timoteo, mi pārāji c'ü mi griego c'ü o tata e Timoteo, dya mi menzumü a Israel. 'Ma o nguarü o circuncidao, cjanu o möji c'ua.

⁴ Texe cja c'o jñiñi ja c'o mi pöji, mi zopjüji c'o cjuarma mi xipjiji c'o vi mama c'o apóstole 'ñe c'o pastor c'o mi cārā a Jerusalén. ⁵ Nguéc'ua c'o cjuarma xenda go mbārāji go creoji e Jesucristo. Pama mi bübü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶ Nuc'ua mi ne ro möji a Asia ro xipjiji o jña e Jesucristo c'o nte. Pero o Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o mbārāji c'ü dya ro möji nu. Nguéc'ua va cjogütjoji cja c'e estado de Frigia 'ñe cja c'e estado de Galacia. ⁷ 'Ma ya mi ngue ro zāt'äji cja c'e estado de Misia, mi cja ro möji a Bitinia. Pero o Espíritu e Jesucristo dya jyēzi ro möji. ⁸ Nguéc'ua va cjogütjoji c'ua cja c'e estado de Misia, dya mamaji o jña Mizhocjimi nu. Nuc'ua o zāt'äji a Troas c'ü tsja a Misia. ⁹ 'Na nu xōmü 'ma mi cārāji a Troas, Mizhocjimi o jíchi e Pablo c'ü o jñanda, nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jī. O jñanda 'na bēzo c'ü mi menzumü cja c'e estado de Macedonia. Mi bōbü ma xipji e Pablo: “Möji a Macedonia rí ma pjōxcüjme”, eñe c'e bēzo. ¹⁰ Nutscö e Lucas, je ngue a Troas ró chjēgōjme e Pablo 'ñe c'o mi dyoji. Na ngue c'ü o jñanda e Pablo c'ü o jíchi Mizhocjimi, ró pārājme Mizhocjimi mi jítscōjme c'ü ro ma zopjüjme c'o mi cārā a Macedonia ro ma xipjijme o jña e Jesucristo. Ixtó xampjajme ro möcjōjme nu.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹ Ró tes'ejme c'ua cja c'e barco c'ü ró töt'üjme a Troas ró möjme derecho ró sāt'ājme a Samotracia. C'ü na ye nu pa, ró sāt'ājme a Neápolis ró dagüjme cja c'e barco. ¹² Nuc'ua ró pedyejme nu ró sāt'ājme a Filipos nu ja cārā na puncjü o nte c'o vi 'ñeje a Roma o 'ñe mandaji nu. A Filipos ngue 'na jñiñi c'ü me na nojo cja c'o 'ñaja jñiñi

c'o tsja a Macedonia. Ró mimijme ja nzi pa nu. ¹³ 'Ma mü o zädä c'e pa 'ma söya c'o menzumü a Israel, ró pedeyjme cja o ngoxtji c'e jñiñi ró möcjöjme a squina cja 'na ndare nu ja mi pa ötüji Mizhocjimi. Ró mimijme ró jíchijme c'o ndixü c'o mi jmurü nu. ¹⁴ 'Na c'o ndixü c'o mi ärä c'o mi mamajme, mi ngue 'na ndixü c'ü mi chjü e Lidia. Mi menzumü a Tiatira mi põ o bitu c'o ma cji pobü. Nuc'ü, mi ma't'ü Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü o creo c'o jña c'o o mama e Pablo. ¹⁵ Cjanu o ji c'ua, 'ñe c'o mi cärä o ngumü. Nuc'ua cjanu o xitscöjme:

—Nu 'ma in mangueji c'ü na cjuana rí ench'e in mü'bügö c'ü in Jmugöji, rí mbitats'üji rá mö in nzungö rí ma oxqueji nu, enzgöjme c'ü.

O zümpcäjme ró oxäjme nu.

¹⁶ 'Na nu pa, mi pöcjöjme nu ja mi pa ötüjme Mizhocjimi. Ró chjögöjme 'na xunt'i c'ü mi esclavo. Mi o'o o mü'bü 'na o espíritu e Satanás c'ü dya jo, mi unü poder mi divinao. C'o o lamu c'e xunt'i mi tõi na puncjü o merio co c'ü mi divinao c'e xunt'i. ¹⁷ Nuc'ü, mi tjünt'ü in xütjögöjme nu ja mi pöcjöjme e Pablo, mi mapjü na jens'e mi mama:

—Nu yo bëzo, ngue o mbëpji Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Xi'ts'iji ja rgä sö rí salvagueji, eñe c'e xunt'i.

¹⁸ O mezhe c'ua na puncjü o pa, mi cja a cjanu c'e xunt'i mi tjünt'ü in xütjögöjme mi mama a cjanu. O xicha c'ua e Pablo o pjünü o jñanda c'e xunt'i. Cjanu o xipji c'ua c'ü o espíritu c'ü dya jo:

—Me na zëzhi e Jesucristo; rí xi'tsc'ö rí pedye cja ne xunt'i.

Cjanu o mbedye c'ua.

¹⁹ C'o o lamu c'e xunt'i o mbäräji c'ua c'ü dya cja ro ndöji na puncjü o merio. Nguec'ua cjanu o zürüji c'ua e Pablo 'ñe e Silas o zidyiji a

fuerza a jmi c'o pje mi pjëzhi, ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda. ²⁰ 'Ma mü o zät'äji cja c'o pje mi pjëzhi, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu yo bëzo, je menzumüvi a Israel. Va ë xipjiji nan'ño jña yo nte ga dyonpüji. Nguec'ua dya päräji ja ngue c'ü ra creoji. ²¹ Mamavi o jña c'o mama in leygöji c'ü dya sö rá cjaji ni xo rá creoji. Na ngue rí menzumügöji a Roma, eñeji.

²² Nguec'ua c'o nte o üdüji, mi ne ro mbäräji e Pablo 'ñe e Silas. C'o pje mi pjëzhi cjanu o ts'ünbüvi c'ua o bitu e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mandavi o mbäräji co dyenza. ²³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mbäräji na puncjü, cjanu o pant'aji c'ua a pjörü. Cjanu o xipjiji c'ua c'e mböpjörü ro mbörüji na jo e Pablo 'ñe e Silas para dya ro mbedyevi. ²⁴ Nguec'ua c'e mböpjörü o tsja ja c'o nzi va xipjiji, o siji e Pablo 'ñe e Silas o ë tsjocüji mas a mbo cja c'e pjörü. Cjanu o ngö'tp'üji c'ua o nguavi cja yeje dyaxü c'o vi dyö't'üji, para dya ro sö ro mbedyevi.

²⁵ Nuc'ua c'ü ndexömü e Pablo 'ñe e Silas mi ötüvi Mizhocjimi y mi tövi o himno ma ma't'üvi Mizhocjimi. C'o 'ñaja c'o ma o'o a pjörü mi äräji. ²⁶ 'Nango mbi c'ua na zëzhi ne xoñijömü go 'ñömü c'o cimientu cja c'e pjörü go xogü c'o ngoxtji. C'o cadena c'o mi 'nün't'ü c'o ma o'o a pjörü, o ndögü nu ja mi sa'a cja ndüngümü. ²⁷ C'e mböpjörü 'ma mü o zö, o jñanda ya vi xogü c'o ngoxtji cja c'e pjörü. O ngübü c'ua o tjëdyi ro pö't'ütsjë. Na ngue mi pëzhi ya vi c'ueñe texe c'o ma o'o cja c'e pjörü. ²⁸ Nuc'ua e Pablo o mapjü c'ua na jens'e o xipji:

—Dya rí pö't'ütsjë; rí cäxtjögöjme rí texejme, eñe.

²⁹ Nuc'ua c'e mböpjörü o manda o tñji o sivi. Cjanu o cjuan'di o ma a mbo cja c'e pjörü, me mi mbi. Cjanu o ndüñijömü cja o jmi e Pablo

'ñe e Silas. ³⁰ Cjanu o zidyivi a tji o xipjivi:

—Nu'tsc'evi nin t'ecjañömvüvi, çpje ni jyodü rá cjağö ngue c'ua rá salvagö?

³¹ Cjanu o ndünrüvi o xipjivi:

—Rí 'ñench'e in mü'bü e Jesucristo rí tsjapü in Jmugue. Ra 'ñempc'e libre texe cja c'o na s'o; xo 'ñe yo cãrã in nzümü, embeji c'e mböpjörü.

³² Nuc'ua cjanu o xipjivi o jña Mizhocjimi c'e bëzo 'ñe texe c'o mi cãrã o ngümü. ³³ Nuc'ua mismo c'e xömü, c'e mböpjörü ixco zidy c'ua e Pablo 'ñe e Silas nu ja mi po o ndeje o mbe'chp'evi nu ja vi s'odü. Nuc'ua cjanu o jichiji co ndeje c'e mböpjörü 'ñe c'o mi cãrã o ngümü. ³⁴ Nuc'ua c'e mböpjörü cjanu o zidy e Pablo 'ñe e Silas cja o ngümü, o ma unüvi o xëdyi o zivi. Me go mäjã c'ua c'e mböpjörü 'ñe c'o mi cãrã o ngümü, na ngue vi 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

³⁵ Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o pje mi pjëzhi cjanu o zopjüvi c'ua c'o policia o xipjivi:

—Mëvi ma xopcüvi c'o bëzo c'o ró pant'aji a pjörü.

³⁶ 'Ma mü o zãt'ãvi nu, o xipjivi c'e mböpjörü. Nuc'ua c'e mböpjörü cjanu o ma xipji e Pablo:

—C'o pje pjëzhi o ndãvi c'o o ã mama c'ü sö rí pedyevi libre. Nguец'ua pedyevi, Mizhocjimi rí möji, eñe c'e mböpjörü.

³⁷ Pero e Pablo dya nguejme con-forme o xipji c'o policia:

—C'o pje pjëzhi o mandavi o mbãrãzübe na puncjü, me go bëchquibe in tsebe cja yo nte, zö dya jñüncübe ngüenda. Y o pandgabe a pjörü. O tsjacübe a cjanu, maco rí menzumügöbe a Roma. Nudya, nevi c'ü rá pedyebe, c'ü dya ra mbãrã yo nte. Iyö. Ma xipjivi ra ëjui ra 'ñe pjongüzübe libre.

³⁸ Cjanu o ma c'ua c'o policia cja c'o pje mi pjëzhi, o ma xipjivi ja va

mama e Pablo. 'Ma mü o dyãrã c'o pje mi pjëzhi c'ü mi menzumü a Roma e Pablo 'ñe e Silas, me go züvi c'ua. ³⁹ Cjanu o mëvi c'ua cja c'e pjörü o ma xipjivi e Pablo 'ñe e Silas:

—Perdonaozübe c'ü ró cja'c'öbe.

Cjanu o pjongüvi c'ua libre cja c'e pjörü. Cjanu o xipjivi:

—Rí ö'tc'üjme 'na favor rí pedyevi cja ne jñiñi, eñe c'o pje mi pjëzhi.

⁴⁰ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Silas 'ma mü o mbedyevi libre cja c'e pjörü, cjanu o ma zenguavi e Lidia. Nuc'ua cjanu o zopjüvi c'o cjuarma c'o mi cãrã nu; nguec'ua o mäji y o zëzhiji. O mbedye o möji c'ua co e Timoteo.

17

El alboroto en Tesalónica

¹ O zãt'ãji c'ua a Anfipolis 'ñe a Apolonia pero o cjogütjoji, o zãt'ãji cja c'e jñiñi a Tesalónica. Nujnu, bübü nu 'naja nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel.

² Texe nu ja mi sãt'ã e Pablo mi pa cja nintsjimi. Nguец'ua o mezhe jñi nzo, chjünma mi pa cja c'e nintsjimi a Tesalónica mi pa jichi o jña Mizhocjimi c'o nte. ³ O jichiji c'o mama o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ro mbãrãji mi jyodü ro sufre rvã ndü e Cristo, cja rrü tetjo c'ua na yeje. O xipjiji:

—In te'beji c'ü o mama Mizhocjimi ra ã 'ñevgueji libre. Pero rí xi'tsc'öji, nuc'ü, ya ëjë. Nguец'e Jesús.

⁴ C'o menzumü a Israel, bübü c'o o creo o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. C'o dya menzumü a Israel c'o xo mi sü Mizhocjimi, na puncjü c'o xo creo e Jesucristo. Nuc'o, mi bübü ja nzi ndixü c'o pje mi pjëzhi. ⁵ Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo, me go sjëyaji c'ua na ngue c'o nte o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. Nguец'ua cjanu o möji cja chöjmü nu ja mi cãrã c'o bëzo c'o ma s'o c'o

dya mi pëjji c'o ja nde mi nzhodü. O xipjiji ro möji anguezeji. 'Ma mi pöji, o mbürü o mapjüji c'ua na jens'e. Nguec'ua va mundo c'ua na puncjü o nte. Nuc'ua cjanu o möji cja o ngümü e Jasón, Cjanu o xo'tp'üji o ngümü cjanu o cjogüji, ngue c'ua ro pjongüji e Pablo 'ñe e Silas ro zidyiji nu ja ro jñünpüji ngüenda a jmi c'o nte. ⁶ Pero dya chöt'üji. Nguec'ua o pënch'iji c'ua e Jasón 'ñe ja nzi c'o 'ñaja cjuarma, o zidyiji a fuerza cja c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi. O mapjüji na jens'e mi mamaji:

—E Pablo 'ñe e Silas nzhodüvi onpüvi yo nte. Nguec'ua texe cja ne xoñijöümü bübü c'o ya s'onbüji o mü'bü na ngue c'o jña c'o mamavi. Nudya, va ëjui va ë oncügöji. ⁷ Nu ne Jasón o recibido cja o ngümü c'o, ngue c'ua sido oxüvi. C'o creo ja c'o nzi ga mama anguezevi, dya cjaji ja c'o nzi ga manda e César c'ü mero manda; mamaji e Jesús ngueje c'ü mero manda, eñeji.

⁸ C'o nte 'ñe c'o pje mi pjëzhi 'ma mü o dyäräji a cjanu, me go züji, dya mi pãrã pje ro tsajaji. ⁹ Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cjanu o cobrajaji o merio e Jasón 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, o xipjiji c'ü ro nzhocpüji c'o merio 'ma ro mbedye e Pablo 'ñe e Silas cja c'e jñiñi. Cjanu o 'ñemeji c'ua libre.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰ Nuc'ua c'o cjuarma cjanu o xipjiji e Pablo 'ñe e Silas c'ü ro mbedyevi c'e xöümü, ro mëvi a ma a Berea. 'Ma mü o zät'ävi nu, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ¹¹ C'o mi cãrã a Berea xenda mi äräji que na ngue c'o mi cãrã a Tesalónica. O dyäräji co texe o mü'büji c'o jña c'o mi mama e Pablo 'ñe e Silas. Pama mi nuji cja o jña Mizhocjimi cjo na cjuana c'o mi mamavi. ¹² Nguec'ua c'o menzumü a Israel, na puncjü c'o o 'ñench'e

o mü'bü e Jesucristo. Xo 'ñe na puncjü o ndixü c'o pje mi pjëzhi c'o mi griego c'o dya mi menzumü a Israel, xo creoji e Jesucristo. Xo 'ñe o bëzo c'o mi griego. ¹³ Nuc'ua c'o mi cãrã a Tesalónica c'o mi menzumü a Israel, o mbäräji c'ua e Pablo 'ñe e Silas vi mëvi a Berea; e Pablo mi zopjü c'o nte mi xipjiji o jña Mizhocjimi. Ixco möji c'ua o ma dyü't'üji c'o nte, ngue c'ua me go mundoji va mapjüji. ¹⁴ Nuc'ua c'o cjuarma ixco ndäji c'ua c'o ro ma caminao e Pablo ro zät'äji a squina cja c'e mar. E Silas 'ñe e Timoteo o nguejmevi a Berea. ¹⁵ C'o cjuarma o ma caminaoji e Pablo hasta o zät'äji a Atenas. Nuc'ua e Pablo o mama c'ua o xipjiji:

—'Ma rí nzhogueji a Berea, xipjiji e Silas 'ñe e Timoteo ra tsjaví posible ra ëjui, dya ra mezhevi.

Pablo en Atenas

¹⁶ E Pablo mi te'be e Silas 'ñe e Timoteo ro säjui a Atenas. Me go sufre o mü'bü, na ngue o jñanda mi tãgã na puncjü o ts'ita cja c'e jñiñi. ¹⁷ Nguec'ua mi pa cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o mi menzumü a Israel mi xipjiji ja ga cja c'ü na cjuana. Xo mi ñaji c'o dya mi menzumü a Israel c'o xo mi ma't'ü Mizhocjimi. Y pama mi pa cja c'e chöjmü mi ñaji c'o mi pa nu. ¹⁸ Nujnu, mi pa nu c'o mi xiji epicureo c'o mi xötpü o jña e Epicuro, 'ñe c'o mi xiji estoico c'o mi xötpü o jña e Zenón. Anguezeji o zöji o jña e Pablo. Bübü c'o o mama:

—Mbärã, ¿pje ra xitscöji ne bëzo nu ja nde pezhe o jña?, eñeji.

Bübü c'o o mama:

—Nza cja c'ü xitscöji rá creoji nan'ño ts'ita c'o ma't'üji nan'ño jñiñi, eñeji.

O mamaji a cjanu na ngue e Pablo mi xipji anguezeji ja ga cja e Jesús 'ñe c'e Resurrección. Anguezeji dya tendioji, mi cjpüji e Jesús 'ñe c'e Resurrección mi ngue o tjü yeje ts'ita. ¹⁹ O zidyiji c'ua e

Pablo nu ja mi chjü a Areópago nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o xipjiji:

—Rí ne rí xitscöjme ne jña nu in jizhgue ngue c'ua rá pãrãjme. ²⁰ In mangue yo nunca rí ãrãjme. Rí ne rá pãrãjme ja ga cja yo, embeji e Pablo.

²¹ C'o mi menzumü a Atenas 'ñe c'o dya mi menzumü a Atenas c'o mi cãrã nu, sido mi mamaji c'o jña c'o nuevo y me mi ne ra dyãrãji c'o jña c'o nuevo.

²² Nuc'ua e Pablo cjanu o böbü c'ua nu ja mi jünji ngüenda nu ja mi chjü a Areópago, cjanu o mama:

—Nu'tsc'eji in bëzoji in cãrãji va a Atenas, rí unnc'ö ngüenda c'ü me in ma't'üji o ts'ita. ²³ Ma mi nzhodügö mi janda yo ts'ita yo in ma't'üji, ró janda 'na altar c'ü juns'ü a cjava: “Ne altar ngue para c'e ts'ita c'ü dya rí pãrãgöji”, je juns'ü a cjanu. Nudya rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya in pãrãji pero in mamaji in ma't'üji, c'ü ngueje Mizhocjimi.

²⁴ 'Mizhocjimi o dyät'ã e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Nuc'ü, manda texe a jens'e 'ñe texe cja ne xoñijöümü. Nguec'ua dya bübü a mbo o templo 'ñe o ts'ingümü nu ja ra mimi. Na ngue nuyo, ät'ätjoji co dyë yo. ²⁵ Nu'tsc'eji in cijñiji c'ü pje c'o ni jyodü yo ts'ita rí unügueji. Pero Mizhocjimi dya pje ni jyodü. Maco ngue angueze o ngambgagöji va cja ne xoñijöümü, y dacüji c'ü rgá bübüji 'ñe c'ü rgá tsjons'ü in jñüji. Xo dacüji texe c'o ni jyongüji.

²⁶ 'Mizhocjimi o ngama texe yo raza 'ñe yo nación. Na ngue je mboxbëchiji cja c'e bëzo c'ü ot'ü o dyät'ã Mizhocjimi. O mama Mizhocjimi jinguã ro mimi nzi 'na raza yo cãrã dya, 'ñe ja ngue c'ua ro ngãrãji. Xo 'ñe c'o cja ra ngãrã. ²⁷ O ngama a cjanu Mizhocjimi yo raza, ngue c'ua texeji ra jyodüji angueze, ra mbãrãji ja ga cja, ra 'ñench'e o mü'büji. Na ngue dya

jë bübü Mizhocjimi co nuzgöji rí nteji. ²⁸ Na ngue dacüji c'ü rgá bübüji 'ñe c'ü rgá 'ñö'müji in dyëji 'ñe in cuaji. Nguec'ua sö rá mamaji bübü co nutscöji c'ü. Xo mama a cjanu 'naja c'o in menzumügueji c'o mi xiji poeta c'o mi pjëchi ra ña c'o pje nde ma jña. O mama: “O t'izgöji Mizhocjimi”, eñe. ²⁹ Nu 'ma o t'izgöji Mizhocjimi, ni jyodü rá unnc'öji ngüenda c'ü dya Mizhocjimi yo ts'ita yo ät'ã yo nte. Na ngue ät'ãji ja c'o nzi ga neji, de oro o de plata o de ndojo. ³⁰ 'Ma ot'ü, Mizhocjimi mi pësp'i na puncjü paciencia c'o mi ma't'ü yo ts'ita. Na ngue dya mi pãrãji. Pero nudya, mama Mizhocjimi c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'bü texe yo cãrã cja ne xoñijöümü. ³¹ Mizhocjimi ya juajnü 'na pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. O 'ñeme 'na bëzo c'ü ra jñüncüji na jo ngüenda. 'Ma o ndü c'e bëzo, Mizhocjimi o tsjapü o te. Ngue c'ü rga pãrãgöji rí texeji, c'e bëzo ngueje c'ü ra jñüncüji ngüenda, eñe e Pablo.

³² 'Ma mü o dyãrãji c'ü mi mama e Pablo c'ü vi te e Jesús 'ma ya vi ndü, bübü c'o o tsjapü burla va ndenbe e Pablo. Bübü c'o o mama:

—Xe rí xitscöjme 'na nu pa, eñeji.

³³ Nguec'ua e Pablo o mbedye nu ja mi cãrãji. ³⁴ Bübü c'o o ndeñe e Pablo o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. 'Na anguezeji mi chjü e Dionisio. Mi ngue 'na c'o bëzo c'o mi jün ngüenda. Xo creo 'na ndixü c'ü mi chjü e Dámaris.

18

Pablo en Corinto

¹ Nuc'ua e Pablo o mbedye a Atenas o ma a Corinto. ² Nujnu, o chjëvi nu 'na bëzo c'ü xo mi Israelita, pero vi jmus'ü cja c'e estado de Ponto c'ü tsja a Asia. Nuc'ü, mi chjü e Aquila. Cja vi 'ñeji c'ü nu su a Italia nu ja mi bübüvi. Na ngue e Claudio c'ü mi mero mi manda

o xipji texe c'o mi menzumü a Israel ro mbedyeji a Roma c'ü tsja cja c'e país a Italia. C'ü nu su e Aquila mi chjü e Priscila. E Pablo o ma zengua e Aquila 'ñe e Priscila cja o ngumüvi. ³ C'e bēpji c'ü mi cja e Aquila 'ñe e Priscila, mi mis-motjo c'e bēpji c'ü mi cja e Pablo. Mi tä'bāji o xipjadü o animale mi pōji. Y nu c'o mi tōmü, mi ät'āji o ngumüji. Nguec'ua e Pablo o mimiji co anguezevi, mi tä'bāji o xipjadü. ⁴ E Pablo mi pa 'ma xabaro cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o menzumü a Israel 'ñe c'o dya menzumü a Israel, mi xipjiji ro dyätpäji o jña e Jesucristo.

⁵ Nuc'ua cjanu o säjä c'ua e Silas 'ñe e Timoteo, vi 'ñejui cja c'e estado de Macedonia. Nuc'ua e Pablo pama mi zopjü c'o mi menzumü a Israel mi xipjiji:

—Rí xi'tsc'ōji c'ü na cjuana, e Jesús ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre, embeji.

⁶ Anguezeji dya go ne go creoji, y o zadüji e Pablo. Nguec'ua e Pablo o juancja o bitu ngue c'ua ro unüji ngüenda c'ü ro mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja ro ma zopjü anguezeji. Cjanu o mama c'ua:

—C'ü rí ma sufregueji, dya ngue ín s'ocügö; ngueje ín s'ocügueji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'ōji ri 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo, dya j dyätcāji. Nudya, rá zopjügö yo dya menzumü a Israel, eñe e Pablo.

⁷ Cjanu o mbedye c'ua cja c'e nintsjimi. O cjogü c'ua cja 'na ngumü c'ü bēxtjo mi jārā cja c'e nintsjimi. C'e ngumü mi ngue o ngumü e Justo. Nuc'ü, dya mi menzumü a Israel pero mi ma't'ü Mizhocjimi. Nu cja c'e ngumü ngue nu sido mi ña e Pablo o jña Mizhocjimi. ⁸ C'ü mi manda cja c'e nintsjimi, mi chjü e Crispo. Nuc'ü, o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji; xo 'ñe texe c'o mi cārā o

ngumü. C'o mi menzumü a Corinto, na puncjü c'o o dyätä e Pablo cjanu o creoji e Jesucristo. Cjanu o jiji. ⁹ 'Na nu xömü Mizhocjimi o unü e Pablo o jñanda nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jī, o xipji:

—Dya rí sū. Sido rí zopjügue yo nte, dya rí jueme. ¹⁰ Na ngue rí bübügö co nu'tsc'e. Dya rá jēzi cjó pje ra tsja'c'ü. Na ngue cja ne jñiñi cārā na puncjü o nte c'o ra dyätcā ín jña; nutsco rá cjavü ín ntegö, eñe Mizhocjimi.

¹¹ O mezhe 'na cjē nde va mimi e Pablo a Corinto mi jíchi o jña Mizhocjimi c'o nte.

¹² E Galión mi gobernador cja c'e estado de Acaya. 'Na nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpä o jña e Jesucristo, o jmurüji o ñaji. Cjanu o ma zürüji e Pablo o zidyiji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. ¹³ Cjanu o xipjiji c'ua e Galión:

—Ne bëzo nu, onpü yo nte xipjiji nan'ño rgá ma't'üji Mizhocjimi. Maco dya mama a cjanu c'o ley, eñeji va xipjiji e Galión.

¹⁴ Nuc'ua e Pablo ya mi ngue ro ndünrū. Pero e Galión o ña c'ua o xipji c'o mi menzumü a Israel:

—Nu'tsc'ēji ín menzumüji a Israel, sido va ē molestaozügöji, ya xichazügö co nu'tsc'ēji. 'Ma ro pō't'unte ne bëzo, o pje c'o ro tsjapü 'na nte, ro ä'tc'ōji 'ma. ¹⁵ Pero dya pje tsja nu. C'ü ni ñugueji na ü nu, ngue c'ü dya jizhi ja c'o nzi ga mama c'o in leygueji. Nan'ño jña c'o mama y nan'ño tjü c'ü nädä. Nguec'ua ngue'tsc'ēji sö rí reglat-sjēji; nutsco dya pē'sc'ü rá nugö yo, embeji c'o.

¹⁶ Cjanu o manda o pjongüji c'o mi menzumü a Israel nu ja mi jün ngüenda. ¹⁷ Nuc'ua c'o dya mi menzumü a Israel, o pēnch'iji c'ua e Sóstenes c'ü mi manda cja c'e nintsjimi a Corinto, o mbārāji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. Pero e Galión dya tsjavü ngüenda.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸ E Pablo xe go mezhe c'ua na puncjü o pa, o mimi a Corinto. Nuc'ua cjanu o ñezhe c'ua c'o cjuarma. Cjanu o möji c'ua e Aquila ñe e Priscila a ma a Siria, mi pöji cja 'na barco. 'Ma mü o zät'äji a Cencia, o ñaxpaji o ñi na ngue ya vi cumple c'e promesa c'ü vi mama va xipji Mizhocjimi. ¹⁹⁻²¹ O mbedyeji nu, o zät'äji a Efeso. E Pablo cjanu o cjogü cja c'e nintsjimi o ñaji c'o mi menzumü a Israel o xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Anguezeji mi süjmüji e Pablo xe ro mezhe rvá mimiji. Pero e Pablo o ndünrü o mama c'ü dya mi sö. Cjanu o ñezhe anguezeji o xipjiji:

—Ni jyodü rá magö a Jerusalén rá ma süpcö c'e mbaxcua c'ü ya ra zädä. Pero 'ma ra ne Mizhocjimi, rá nzhogü rá ã zenguats'üji na yeje.

Cjanu o ma ndes'e cja 'na barco c'ü mi cjogü a Efeso, o mbedye nu. E Aquila ñe e Priscila o nguejmevi a Efeso. ²² 'Ma mü o zät'ä c'e barco cja c'e jñiñi a Cesarea, o dagü e Pablo o ma'a nu ja mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén, o ma zenguaji. O mbedye c'ua nu, cjanu o ma c'ua a Antioquía. ²³ O mezhe ja nzi pa va mimi nu. Cjanu o mbedye o ma cja c'e estado de Galacia ñe cja c'e estado de Frigia. O zät'ä texe cja c'o jñiñi nu ja mi cãrã c'o mi ätpä o jña e Jesucristo, o zopjüji. Nguec'ua o mãji y o zëzhiji.

Apolos predica en Efeso

²⁴ Dya go mezhe go säjä c'ua a Efeso 'na bëzo c'ü mi chjü e Apolos. Mi Israelita pero vi jmus'ü a Alejandría. C'e bëzo mi pärã na jo o jña Mizhocjimi, y mi pjëchi ra zopjü na jo c'o nte. ²⁵ Nuc'ü, ya vi jichiji ja ga cja o ñiji e Jesús c'ín Jmugöji. Mi zopjü c'o nte co texe o mü'bü, mi xipjiji ja ga cja e Jesús ja c'o nzi va dyärã. Pero dya mi pärã na jo ja ga cja. E Apolos mi pärã e Juan mi jichi

co ndeje c'o nte. Pero dya mi pärã ja ga nãnbãji dya o tjü e Jesucristo 'ma jichiji c'o ench'e o mü'bü angueze. ²⁶ Nuc'ua e Apolos o mbürü o zopjü c'o nte cja c'e nintsjimi, o xipjiji texe c'ü mi pärã ja ga cja e Jesús. Y dya mi sü. Nuc'ua e Priscila ñe e Aquila 'ma mü o dyärãvi mi ña e Apolos, o zidyivi o ngumüvi. Cjanu o ñatsjëji c'ua o xipjivi c'o jña c'o xe mi bëzhi ro mbãrã. ²⁷⁻²⁸ Nuc'ua e Apolos cjanu o mama c'ü ro ndes'e cja 'na barco ro ma cja c'e estado de Acaya. Nguec'ua c'o cjuarma a Efeso o xipjiji e Apolos:

—Jã, na jo rí mague, embeji c'ü.

Cjanu o dyopjüji 'na carta ro ndëdyi e Apolos, ngue c'ua c'o cjuarma a Acaya ro recibidoji c'ü. 'Ma o zät'ä a Acaya, Mizhocjimi o unü poder e Apolo o zopjü c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. Mi söji o jña anguezeji nu ja mi cãrã texe c'o nte mi äräji. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji ja ga mama o jña Mizhocjimi; nguec'ua c'o nte va mbãrãji e Jesús ngueje c'ü o mama Mizhocjimi ra ñevgueji libre. Nguec'ua c'o mi söji o jña e Apolos o bëzhiji. Nguec'ua c'o ya vi creo e Jesucristo xenda go zëzhiji.

19

Pablo en Efeso

¹ 'Ma mi bübü e Apolos a Corinto c'ü tsja a Acaya, e Pablo mi nzhodü cja c'o jñiñi c'o mi jãrã cja t'ëje. Cjanu o zät'ä a Efeso. Cjanu o chjëji nu, ja nzi c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. ² Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma i creogueji, çcjo o ëjë o Espiritu Mizhocjimi cja in mü'bügueji?

O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Dya rí äräjme cjo bübü o Espiritu Mizhocjimi.

³ O ndünrü c'ua e Pablo o mama: —çJa vi jigueji 'ma?

O ndünrū c'ua anguezeji:

—O nzhogū ín mü'būjme ja c'o nzi va mama e Juan, cja rrū jigōjme.

⁴ O ndünrū c'ua e Pablo o xipjiji:

—'Ma mi jichi e Juan c'o nte, mi xipjiji ro jyēziji c'o na s'o ro 'ñench'e o mü'būji c'ū cja ro ējē, c'ū ngueje e Jesús. Ngueje c'ū o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, eñe e Pablo.

⁵ 'Ma mü o dyārāji a cjanu, cjanu o jiji c'ua na yeje. O nānbāji o tjū e Jesús c'ín Jmugōji va jichiji. ⁶ Nuc'ua e Pablo o 'ñe's'e o dyē anguezeji. Nuc'ua o ējē c'ua o Espiritu Mizhocjimi o ē būbū cja o mü'būji. Nuc'ua o mbürū o ñaji c'ua nan'ño idioma, y mi mamaji o jña Mizhocjimi. ⁷ Anguezeji mi sōji 'na doce bēzo.

⁸ O mezhe jñi zana e Pablo mi pa cja c'e nintsjimi, mi pa ñaji c'o nte mi xipjiji mi jyodū ro 'ñench'e o mü'būji e Jesús, na ngue ngueje angueze c'ū o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. ⁹ Pero būbū c'o o meze o mü'bū, c'o dya go 'ñejme e Jesucristo. Anguezeji o zopjūji c'ua c'o 'ñaja c'o mi jmurū cja c'e nintsjimi, o xipjiji c'ū dya ma jo o 'ñiji e Jesús. Nguec'ua e Pablo o mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja mi pa zopjū nu c'o nte. Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi teñe angueze, cjanu o mōji c'ua cja 'na scuela nu ja mi xōpūte 'na bēzo c'ū mi chjū e Tiranno. Nuc'ua e Pablo pama mi pa cja c'e scuela mi pa zopjū c'o nte. ¹⁰ O mezhe yeje cjē c'ū mi pa zopjū c'o nte nu. Nguec'ua texe c'o mi cārā cja c'e estado de Asia, o dyārāji o jña e Jesucristo c'ín Jmugōji, zō mi menzumū a Israel zō dya mi menzumū a Israel. ¹¹ Mizhocjimi o unū poder e Pablo o tsja c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹² Nguec'ua c'o ts'imbayo c'o mi jūt'ū o ñi e Pablo 'ñe c'o o péchera, mi canaji mi pa cuatūji c'o mi sō'dyē 'ñe c'o vi zürū c'o o s'ondajma e Satanás c'ū dya jo.

Nguec'ua mi jogū c'o mi sō'dyē y mi pedye c'o s'ondajma.

¹³ Būbū c'o menzumū a Israel c'o mi nzhodū mi cjua'ma c'o vi zürū o s'ondajma c'ū dya jo. Mi nānbāji o tjū e Jesús c'ín Jmugōji ma cjua'maji, xa'ma ro mbedye c'o s'ondajma. Mi mamaji:

—Pedye cja ne nte. Rí xi'tsc'ö co o poder e Jesús c'ū nādā e Pablo ga zopjū yo nte, embeji c'o s'ondajma.

¹⁴ Cja c'o menzumū a Israel, mi būbū 'na ndambōcjimi c'ū mi chjū e Esceva. Mi 'ñeje yencho t'i c'o mi nānbā o tjū e Jesús ma cjua'maji. ¹⁵ 'Na nu pa 'ma o nānbāji a cjanu o tjū e Jesús, o ndünrū c'ua c'e s'ondajma o mama:

—Ri pārāgō cjó ngueje e Jesús. Xo rí pārāgō cjó ngueje e Pablo. Natsc'ejī, ¿pje pjē'tsc'ejī?, eñe.

¹⁶ Nuc'ua c'e bēzo c'ū vi zürū c'e s'ondajma, 'nango dacū o ma ndaji c'o o t'i e Esceva. Me go mbārāji go ndōpūji. Nuc'ua o mbedyeji c'ua cja c'e ngumū, ya mi nzerгатjoji y ya me vi s'odūji. ¹⁷ Nuc'ua c'o mi cārā a Efeso c'o mi menzumū a Israel, 'ma mü o mbārāji c'ū vi tsja c'o o t'i e Esceva, me go zūji c'ua. Xo 'ñe c'o dya mi menzumū a Israel. Na ngue mi pārāji, zō mi nānbāji o tjū e Jesús pero dya mi creoji, nguec'ua va tsjapūji a cjanu c'o o t'i e Esceva. Nguec'ua o mamaji c'ū me na nojo e Jesús c'ū ín Jmugōji.

¹⁸ O ējē c'ua na puncjū c'o ya mi creo e Jesucristo pero sido mi cēroji, mi divinaoji y pje c'o nde mi cjaji. O mamaji c'ū dya ma jo c'o mi cjaji, y dya cja ro tsjaji. ¹⁹ Būbū o cēro c'o mi cja o magia. O ma tjēji c'o o li-broji c'o mi juns'ū c'o magia, cjanu o ndūt'ūji a jmi texe c'o nte. O tsjaji ngüenda c'ū ja nzi mi muvi c'o libro; o zās'ā cincuenta mil o merio de plata. ²⁰ Na puncjū o nte c'o o creo e Jesucristo co texe o mü'bū. Na ngue me na zēzhi o jña Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbū o mü'bū e Pablo ro ma na

yeje cja c'e estado de Macedonia 'ñe cja c' e estado de Acaya, ro ma zengua c'o cjuarma. Nuc'ua cja rrü ma a ma a Jerusalén. O mama:

—'Ma rá sät'ä a Jerusalén, xo ni jyodü rá ëjë a Roma, eñe.

²² Nuc'ua e Pablo o ndäjä yeje c'o nu mimbëpjiji o mëvi a Macedonia. Nuc'o, mi ngueje e Timoteo 'ñe e Erasto. E Pablo xe nguejme o mimi cja c'e estado de Asia.

El alboroto en Efeso

²³ 'Na nu pa 'ma xe mi bübü e Pablo a Efeso, me mi huëñi c'o nte me mi mapjüji. Na ngue mi bübü c'o dya go ne o 'ñiji Mizhocjimi.

²⁴ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Demetrio. Mi ät'ä o ts'inana de plata c'o mi xiji ts'ina Diana. Xo mi ät'ä o ts'ingümü nu ja mi tägä c'o ts'ina Diana. Mi tsäjä o mbëpji c'o mi pjëchi ra dyät'ä o ts'inana; nguec'ua mi tōji na puncjü o merio. ²⁵ E Demetrio o zojnü c'ua c'o o mbëpji 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ät'ä o ts'inana. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'ejji nin t'ecjanömjüji, in pârâji rí tōji na puncjü o merio rgä ät'äji yo ts'inana. ²⁶ Pero xo in pârâji ja ga cja ga tsja e Pablo, zopjü yo nte xipjiji c'ü dya mizhocjimi yo ts'inana; na ngue rí ät'ätjoji co in dyëgōji yo. Xo in äräji mama a cjanu e Pablo cja c'o 'ñaja jñiñi. Nguec'ua na puncjü o nte c'o dya cja ma't'ü yo ts'inana; ya creoji c'o mama e Pablo. Dya nguextjo va a Efeso; xo 'ñe texe cja ne estado de Asia. ²⁷ Bübü peligro ra tsjacüji burla yo nte, dya cja ra ndömjüji yo ts'inana yo rí ätc'öji. Y dya nguextjo nu, xo ra tsjapüji c'ü dya cja ni muvi o templo e ts'ina Diana. Dya cja ra züpüji e ts'ina Diana. Maco nudya ma't'üji texe va a Asia 'ñe texe cja ne xoñijömjü.

²⁸ 'Ma mü o dyärâji c'o o mama e Demetrio, me go sjëyaji c'ua na

puncjü o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na nojo e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji.

Y sido mi mapjüji a cjanu.

²⁹ Nguec'ua texe c'o nte cja c'e jñiñi o mbürü o huëñiji, pero dya mi pârâji pje mi pjëzhi. Nuc'ua cjanu o cjuan'di o möji c'ua nu ja mi cjaji o junta. 'Ma mü o möji nu, o pënch'iji e Gayo 'ñeje e Aristarco c'o mi dyoji e Pablo, o zidyiji a fuerza nu ja mi cjaji o junta. Anguezevi mi menzumüvi a Macedonia. ³⁰ E Pablo mi ne ro cjogü a nde cja c'o nte ro ñaji. Pero c'o mi creo e Jesucristo, dya jyëziji ro cjogü.

³¹ C'o pje mi pjëzhi c'o mi manda cja c'e estado de Asia, bübü c'o mi joji e Pablo. Anguezeji o ndäji c'o o ma'a nu ja mi bübü e Pablo o ma dyötüji 'na favor c'ü dya ro ma cja c'e junta, 'na pje c'o ro tsjapüji. ³² C'o nte me mi huëñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja; nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja. Nguec'ua na puncjü c'o dya mi pârâ pje vi jmurüji. ³³ Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o juajnüji 'na c'o o dyoji c'ü mi chjü e Alejandro para ro frentaoji co c'o nte. Bübü c'o o xipji e Alejandro pje vi jmurüji cja c'e junta. Nuc'ua e Alejandro o tsja o seña co o dyë ngue c'ua ro ngo't'ü o ne c'o nte. Na ngue mi ne ro xipjiji c'o nte c'ü dya mi ngue o s'ocü c'o mi menzumü a Israel. ³⁴ Pero c'o nte, 'ma mü o jñandaji e Alejandro mi menzumü a Israel, cjanu o mapjüji c'ua na yeje. O mezhe c'ua yeje hora junto va mapjüji a cjava:

—Me na nojo e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji va mapjüji.

³⁵ Nuc'ua c'ü mi representante cja c'e jñiñi, o xipji o ngo't'ü o ne c'o nte. Cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji a Efeso. Yo nte yo cārã texe cja ne xoñijömmü pärãji nutscöji rí menzumüji a Efeso rí pjörügöji e ts'ina Diana c'ü vi 'ñeje a jens'e o säjä a jömmü. Xo rí pjörügöji o templo. ³⁶ Maco nde pärãji a cjanu y dya cjó sö ra ngädã, na jo, dya rí mapjüji. Dya pje rí tsjaji. ³⁷ I siji yo yeje bëzo, maco dya pje pönüvi cja o templo c'ü ín ts'inanaji. Dya xo zadüvi c'ü. ³⁸ Nujyo, 'ma o tsjavi na s'o, 'ma pje c'o o tsjapüji e Demetrio 'ñe yo 'ñaja yo ät'ã yo ts'inana, nu'ma, sö anguezeji ra möji cja juesi. Nuc'ua c'e juesi ra jñünpü ngüenda yo yeje bëzo. ³⁹ 'Ma ngue 'na jña c'ü xe na s'ëzhi, rá ñaji 'ma ra zädã c'e pa 'ma rá cjaji junta, ja c'o nzi ga mama cja c'o ley. ⁴⁰ Nu c'o mandazüji, ra ëji ra ë huënzgöji jenga me ró huëñiji. Ra nguiñiji rí ne rá cjaji o revolucíon, dya cja rá ätäji o gobiernoji. Dya ra sö pje rá xipjiji, eñe c'e representante.

⁴¹ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, cjanu o xipji c'ua c'o nte ro möji o ngumüji.

20

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

¹ 'Ma o nguarü o huëñi c'o nte, nuc'ua e Pablo o mbenpe 'na jña c'o mi ejme e Jesucristo ro jmurüji. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o zopjüji. Cjanu o 'ñezheji cjanu o ma a ma a Macedonia. ² O zät'ã cja c'o jñiñi nu ja mi cārã o cjuarma, me go zopjüji ngue c'ua o mäji y o zëzhiji. Cjanu o mbedye a Macedonia o ma c'ua a Grecia c'ü xo xiji a Acaya. ³⁻⁶ O mezhe jñi zana va mimi nu. Nuc'ua o mama ro ndes'e cja barco ro ma a Siria. C'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo, mi mamaji ja rvã mböt'tüji e Pablo 'ma ro ma cja barco. O mbärã c'ua e Pablo; nguec'ua dya ndes'e cja barco. C'o o ndes'e ngue c'o mi dyo-ji e Pablo. Mi ngue e Sópater c'ü mi

menzumü a Berea, 'ñe e Aristarco 'ñe e Segundo c'o mi menzumü a Tesalónica, 'ñe e Gayo c'ü mi menzumü a Derbe, 'ñe e Timoteo. Xo 'ñe e Tíquico 'ñe e Trófimo c'o mi menzumü cja c'e estado de Asia. Anguezeji ot'ü o möji cja barco. Pero e Pablo o nzhogü o ma na yeje a Macedonia. Nujnu, je ro ma ndes'e cja barco. Nutscö e Lucas ró chjögöbe e Pablo a Filipos c'ü tsja a Macedonia. O zädã c'ua c'e mbaxua 'ma siji o tjömëch'i c'o dya bñs'ã. 'Ma o cjogü c'e mbaxua, ró tes'ebe cja barco a Filipos xo ró mëbe a Troas. O mezhe tsi'ch'a pa, cja ró sät'ãbe nu. Ya ma tepquegöbe c'o cjuarma c'o vi ot'ü. Ró mimijme siete pa nu.

Visita de Pablo en Troas

⁷ C'ü ot'ü pa nu ngo, ró jmurüjme c'o cjuarma c'o mi cārã a Troas, ngue c'ua ro sijme o tjömëch'i c'ü rva mbeñejme ja va ndü e Jesucristo. E Pablo o zopjü c'o cjuarma, na ngue ro pedyejme c'ü na ye nu pa. O mezhe ndexömmü va ña. ⁸ Mi tjë na puncjü o sivi nu ja mi jmurüjme cja c'e ngumü c'ü na jñi piso. ⁹ 'Na t'i c'ü mi chjü e Eutico mi tãgã cja ventana. O zürü o t'ijj na ngue o mezhe va ña'a e Pablo. Nguec'ua va ndögü a jömmü. 'Ma ró dagüjme ró ma nujme, ya vi ndü. ¹⁰ E Pablo xo dagü cja c'e jyäxcumü, o ma ndaja c'e t'i c'ü ya vi ndü. Nuc'ua cjanu o xitscöjme c'ua:

—Dya rí süji. Mizhocjimi o tsjapü o te, ya bübütjo na yeje, enzgöjme.

¹¹ Nuc'ua e Pablo 'ñezgöjme ró tes'ejme na yeje cja c'e jyäxcumü. E Pablo o më'ch'i c'e tjömëch'i c'ü rvã mbeñejme ja va ndü e Jesús. Cja rrü sigöjme o xëdyi. E Pablo cjanu o ñaji c'ua c'o cjuarma hasta 'ma o jyas'ü. Cjanu o ma c'ua. ¹² O zidyiji e Eutico cja o ngumü, me mi mäji. Na ngue vi ndü pero Mizhocjimi o tsjapü o te na yeje.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³ Ante c'ü ro mbedye e Pablo a Troas, o xitscöjme ro tes'ejme cja barco nu, ro möjme a Asón; angueze ro matsjê cja 'ñiji. ¹⁴ Nguec'ua 'ma ró chjégöjme e Pablo a Asón, xo ndes'e cja c'e barco. Cja rrũ möcöjme a Mitilene nu ja mi ma c'e barco. ¹⁵ C'ü na ye nu pa, o mbedye nu c'e barco ró möjme ró cjogüjme a lado cja c'e isla a Quío. C'ü na jñi nu pa, ró sät'äjme cja c'e isla a Samos, y ró oxüjme cja c'e jñiñi a Trogilio. C'ü na ngiyo nu pa, ró sät'äjme a Mileto. ¹⁶ E Pablo mi xädä ro ma a Jerusalén, xa'ma ro zät'ä nu 'ma ro pjongüji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pentecostés. Nguec'ua ya vi juajñü 'na barco c'ü ro cjogütjo a Efeso c'ü dya ro böbü. Na ngue dya mi ne ro metscöjme cja c'e estado de Asia.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷ 'Ma ró sät'äjme a Mileto, e Pablo o ndäjä c'o o ma a Efeso o ma siji c'o mi pastor cja c'o cjuarma. ¹⁸ 'Ma o ëji, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua anguezeji:

—In pärägueji ja rvá minc'ö a ndetsc'ejji ndeze c'e pa 'ma cja rvá sägö va a Asia. ¹⁹ Ró pëpcö Mizhocjimi co texe ín mü'bü. Y dya ró cja pü na nozü. Me mi huëgö na ngue c'o nte c'o dya go ne go creo. Y me mi sufregö na ngue c'o ín menzumügöjme a Israel me mi jodü ja rvá mbötçüji. ²⁰ Ró xi'tsc'öji texe c'o mi jyodü ri pärägueji; dya ró co'bügö ne ri 'na jña. Ró zo'c'üji 'ma mi jmurügueji; xo ró zo'c'üji cja ín nzungueji. ²¹ Ró zopjügö c'o ín menzumügöjme a Israel, ró xipjiji co texe ín mü'bü ro jyéziji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, y ro 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji. Xo 'ñetsc'ejji, dya in menzumügueji a Israel, xo ró zo'c'öji a cjanu. ²² Nudya rrä magö a Jerusalén. Na ngue o Espiritu Mizhocjimi jítscö c'ü ni jyodü rá

magö nu. Dya rí pärä pje ra tsjacüji nu. ²³ Pero texe cja c'o jñiñi ja rí sätc'ö, o Espiritu Mizhocjimi xitscö c'ü ra pantcaji a pjörü nu, 'ñe me rá sufregö. ²⁴ Pero dya ra tsja zö rá sufregö zö ra mbötçüji. C'ü rí negö, ngue c'ü rá cjuatü ne bëpji nu o dyacü e Jesús c'ín Jmugöji. O dyacü rí zopjügö yo nte rí xipjiji me s'iya Mizhocjimi anguezeji; ne ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o.

²⁵ 'Ma mi bübü co nu'tsc'ejji, mi xi'tsc'öji c'ü ri unü in mü'bügueji e Jesús c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nudya rí xi'tsc'öji c'ü dya cja rá chjégöji. ²⁶ Tsjijñiji na jo c'ü rí xi'tsc'öji, na ngue ya rá jyanbüji ne pa dya. 'Ma cjö c'o bübüts'üji c'ü dya ra salva, c'ü ra ma sufre, dya ngue ín s'ocügö. ²⁷ Na ngue ró xi'tsc'öji texe c'o ne Mizhocjimi rá pärägöji 'ñe rá cjaji; dya ró co'bügö ne ri 'na jña. ²⁸ Rí pjötpüji ngüenda ja rgui minc'ejji. Xo rí pjörüji texe c'o 'ñaja cjuarma c'o ma't'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji. Na ngue chjëntjui nza cja o ndëncjürü. O Espiritu Mizhocjimi o dya'c'üji ne bëpji rí tsjaji o mbörü. Rí pjörüji na jo, na ngue o pjödü o cji va ndü e Jesús; nguec'ua va tsjapü o ndëncjürü c'o. ²⁹ Rí pärägö 'ma rá jyanbüji, 'ma rá magö, ra ëjê c'o na s'o ga xöpunte. Nuc'o, ri chjëntjui nza cja o min'ño c'o me na sate, ra ë pjö't'üji c'o ndëncjürü. ³⁰ Xo ra bübüts'üji c'o ra jíchi c'o ya ri creo e Jesucristo, ra xipjiji o jña c'o dya cjuana, ngue c'ua c'o ya ri creo ra ndeñeji co anguezeji. Nguec'ua c'o ya ri creo e Jesucristo, bübü c'o ra creo c'o xöpüte. ³¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügüejji na puncjü ngüenda. Mbeñegueji, ró minc'ö jñi cjê a ndetsc'ejji. Zö xömü zö ndempa pero sido mi zo'c'öji. Mi xi'tsc'öji ja rvi minc'ejji hasta bübü 'ma mi huëgö por nu'tsc'ejji.

³² 'Nudya cjuarma, rí ötcö Mizhocjimi ra mbö'c'üji y ra

tsja'c'uji ra zi'ch'i in mü'bügueji o jña c'ü mama ja ga s'iyazügöji. Me na zèzhi o jña, ra mböxc'uji ra tsja'c'uji xenda rí dyätäji Mizhocjimi. Nguec'ua ra dya'c'uji c'o me na jo a jens'e c'o ra ch'unü texe c'o c'apü o nte. ³³ 'Ma mi bübügö co nu'tsc'eji, dya c'jó mi nepegö o merio ne ri ngue o bitu. ³⁴ In päräji mi pèpcjö c'ü ma tötc'ö c'ü mi sigö 'ñe c'o mi jegö, 'ñe c'ü mi si c'o mi dyocjömje 'ñe c'o mi jeji. ³⁵ Ró jí'ts'iji 'na tjürü c'ü xo rí tsjaji. Rí pèpcjeji ngue c'ua rí pjös'uji c'o pje ni jyodü. Rí mbeñegueji c'ü o mama e Jesús c'in Jmugöji: "Xenda rí mácjeji 'ma rí unüji, que na ngue 'ma ra ch'a'c'uji", eñe va mama.

³⁶ Nuc'ua e Pablo 'ma o nguarü o zopjü a cjanu c'o pastor, cjanu o ndüñijö mü o dyötü Mizhocjimi co texe anguezeji. ³⁷ Nuc'ua anguezeji me go huëji c'ua, na ngue ya ro ma e Pablo. Me go ndaji y me go zü'tp'üji o jmi. ³⁸ Me mi sentioji na ngue c'o jña c'o vi mama e Pablo c'ü dya cja ro chjëji. Nuc'ua ró möcjöjme e Pablo; anguezeji o ma zogüzüjme hasta cja c'e barco.

21

Viaje de Pablo a Jerusalén

¹ Nuc'ua 'ma mü o 'ñetscöjme c'o cjuarma, cja rrü möjme c'ua cja c'e barco. Ró möcjöjme derecho cja c'e isla c'ü ni chjü a Cos. C'ü na ye nu pa, ró möjme a Rodas. 'Ma ró pedyejme nu, ró möjme a Pátara. ² Nujnu, ró jodüjme nu 'na barco c'ü ro ma a Fenicia. 'Ma ró tö't'üjme, ró tes'ejme cja rrü möjme. ³ 'Ma ma möcjöjme, ró jandajme c'e isla c'ü ni chjü a Chipre ró cjogüjme cja o jodyë. Ró sidojme hasta ró sät'äjme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Tiro c'ü tsja a Siria. Ró dagüjme cja c'e barco, na ngue je ro sjö'büji nu c'o mi tunü c'e barco. ⁴ A Tiro ró jodüjme ja mi cärä c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. Nujnu, ró minc'öjme

nu siete pa. O Espiritu Mizhocjimi ya vi jíchiji c'o cjuarma c'ü me ro sufre e Pablo a Jerusalén. Nguec'ua o xipjiji e Pablo c'ü dya ro ma nu. ⁵ 'Ma o zädä c'o pa 'ma ro mbedye c'e barco, ró pedyejme cja c'e jñiñi a Tiro ro möjme. Nuc'ua texe c'o cjuarma 'ñe c'o o suji 'ñe c'o o t'iji o ma caminaozüjme 'ma ró pedyejme cja c'e jñiñi. 'Ma ró sät'äjme cja squina c'e mar, ró ndüñijö müjme ró ötcöjme Mizhocjimi. ⁶ Cjanu pötü rvá chagöjme, cjanu o 'ñetscöjme c'ua. Nuc'ua cja rrü tes'ejme cja c'e barco; anguezeji cjanu o nzhogüji o ngumüji.

⁷ 'Ma ró pedyejme a Tiro, ró möjme a Tolemaida c'ü tsja a Fenicia. 'Ma ró dagüjme nu, dya cja ró möcjöjme cja barco. A Tolemaida ró ma zengujme c'o cjuarma, y ró minc'öjme 'napa co anguezeji. ⁸ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma ró pedyejme a Tolemaida, cja rrü möjme a Cesarea. 'Ma ró sät'äjme nu, ró cjogüjme cja o ngumü e Felipe ró oxüjme nu. Nuc'ü, mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá sö ro salvaji. E Felipe mi ngue 'na c'o siete c'o vi uajñüji ro unü pje ro zi'i c'o ndixü c'o ya vi ndü o xira. ⁹ E Felipe mi tsjäñ zziyo o xunt'i c'o dya mi chjüntü. Mí mamaji o jña Mizhocjimi ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'büji. ¹⁰ Ró minc'öjme nu ja nzi pa. O ëjë c'ua 'na bëzo c'ü mi chjü e Agabo vi 'ñeje a Judea. Xo mi profeta mi mama o jña Mizhocjimi. ¹¹ O säjä nu ja mi cäräjme. Cjanu o nganba c'ua c'ü mi nzünt'ü e Pablo, cjanu o jyüt'ü c'ua o ngua 'ñe o dyë. Cjanu o mama:

—Rí xi'tsc'öji c'ü mama o Espiritu Mizhocjimi. C'o cärä a Jerusalén c'o dya ätpä o jña e Jesucristo, je xo rgá cjanu rgá jyüt'üji o dyë 'ñe o ngua ne bëzo nu ngue o cjaña ne mbünt'ü, cja rrü zidyiji ra ma nzhöji cja o dyë c'o dya menzumü a Israel.

¹² 'Ma ró ärägöjme c'o o mama e

Agabo, nuzgöjme 'ñe c'o cjuarma c'o mi cārã a Cesarea me ró ötcöjme na puncjü e Pablo c'ü dya ro ma a Jerusalén. ¹³ O ndünrú c'ua e Pablo o xitscöjme:

—¿Jenga in huëji? In cjacüji xo rá sentiogö. ¿Cjo in neji c'ü dya rá cjangö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? Rí bübü dispuesto ra zücüji a Jerusalén ra jyütcüji in dyë 'ñe in cua, ra pantcaji a pjörü. Dya nguextjo nu; xo rí bübü dispuesto ra mbötcüji na ngue rí pëpigö e Jesús c'in Jmugöji, eñe.

¹⁴ Ma dya dyätcäjme, dya cja pje ró xipjijme. Ró mamajme:

—Ra zädã rí tsjague ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

¹⁵ Nuc'ua ró xampjajme, cja rrü möjme c'ua a Jerusalén. ¹⁶ Bübü ja nzi cjuarma a Cesarea c'o o ma zogüzüjme hasta ró sät'äjme a Jerusalén. C'o cjuarma o zinzgöjme cja o ngümü e Mnasón c'ü mi menzumü a Chipre; je ró oxüjme nu. C'e bëzo, ya vi mezhe vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

Pablo visita a Jacobo

¹⁷ C'o cjuarma a Jerusalén me go mäji va recibidozüjme. ¹⁸ C'ü na ye nu pa, ró möcjöjme e Pablo ró ma zenguajme e Jacobo. Ya xo ma cãjã nu texe c'o pje mi pjëzhi cja c'o cjuarma. ¹⁹ Ma ró cjuarü ró zenguajme, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'o cjuarma ja va mbös'ü Mizhocjimi angueze va zopjü c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel. ²⁰ Ma o dyärãji c'o o mama e Pablo, o mama c'ü me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Cjanu o xipjiji c'ua e Pablo:

—Na jo c'ua ja gui mangue, cjuarma. Pero dyärã na jo c'o rá xi'tsc'öjme. Cārã na puncjü mil c'o in menzumügöji c'o ya creo e Jesucristo. Anguezeji me süpüji c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. Y neji texe c'o cjuarma xo ra züpüji c'o. ²¹ Anguezeji ärãji nan'ño gui

jíchigue c'o in menzumügöji c'o cārã c'o nan'ño jñiñi; ärãji in xipjiji c'ü dya cja ra dyätãji c'o o dyopjü e Moisés; ärãji in xipjiji c'ü dya cja ra circuncidaoji c'o o t'iji, ni xo ra tsjaji c'o 'ñaja in chjürügöji. ²² Yo in menzumügöji ra mbärãji c'ü i 'ñecje, ra mundoji 'na pje c'o ra tsja c'üji. Nguéc'ua, ¿ja rga cja püji? ²³ Na jo rí tsjague c'o rá xi'tsc'öjme dya. Bübüzgöjme nziyo cjuarma yo o tsja promesa va xipjiji Mizhocjimi. ²⁴ Rí möcjeji yo cjuarma cja ne templo rí chömügue o animale c'o rí unügeji. Nuc'ua yo cjuarma ra unüji c'o mböcjimi ra mbäsp'ãji Mizhocjimi. A cjanu ra jogüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua ra sö ra 'ñaxpaji o ñiji, na ngue ya rguí cumpleji c'o promesa. Nuc'ua yo in menzumügöji ra mbärãji c'ü dya cjuana c'ü ärãji; in cjague ja c'o nzi ga mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. ²⁵ Dya rí xi'tsc'öjme c'ü ni jyodü ra dyätã c'o ley c'o dya rí menzumügöji. Na ngue ya ró ñagöjme ró penpejme 'na carta ró xipjijme c'o ni jyodü ra tsjaji. Ngue c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o häsp'ã yo ts'ita. Dya xo ra ziji o cji. Dya xo ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. C'o bëzo, dya ra tsãji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsãji o bëzo, eñe e Jacobo.

Toman preso a Pablo en el templo

²⁶ C'ü na ye nu pa, e Pablo o möji c'ua c'o nziyo cjuarma o cjogüji cja c'e templo. Nuc'ua e Pablo o xipji c'e mböcjimi c'ü ya mi ngue ro cumple c'o bëzo c'o promesa c'o vi xipjiji Mizhocjimi. Xo mama e Pablo:

—Nutsco nguetsco rá tömügö c'o animale c'o ra dya c'ü yo bëzo, rí päsp'ague Mizhocjimi, eñe.

²⁷⁻²⁸ Nuc'ua ya mi ngue ro zädã c'o xe siete pa 'ma ro cumpleji c'o promesa. C'o menzumü a Israel c'o vi 'ñeje cja c'e estado de Asia, bübü

c'o o jñanda e Pablo cja c'e templo. O pënch'iji c'ua e Pablo, cjanu o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu'tsc'eji in bëzoji rí menzumüji a Israel, pjöxcüjme rá pënch'ijme ne bëzo. Ngueje nu nzhodü texe cja ne xoñijöümü, jíchi yo nte c'o me na s'o. Nujnu, ña'a contra nutscöji o ntezgöji Mizhocjimi. Xo ña'a contra o ley e Moisés, ñe ne templo nu me na sjü. Y dya nguextjo nu; o siji yo dya rí menzumügöji o cjogüji cja ne templo nu me na sjü o contaminaoji, eñeji.

²⁹ C'o vi ñeje a Asia o mamaji a cjanu, na ngue o jñandaji a Jerusalén e Tróximo c'ü mi menzumü a Efeso mi dyojui e Pablo. Mi pëzhiji e Pablo xo vi siji e Tróximo cja c'e templo.

³⁰ Me co üdü c'ua texe c'o mi cãrã cja c'e jñiñi. Go cjuan'diji c'ua go mundoji. Cjanu o pënch'iji e Pablo go pjongüji cja c'e templo. Ixco ngot'üji c'ua c'o ngoxtji. ³¹ C'o nte mi ne ixto mbö't'üji e Pablo. Pero bübü c'o o ma cja c'e bëzo c'ü mi manda 'na mil o tropa romana, o ma xipjiji c'ü ya vi mundo texe c'o mi menzumü a Jerusalén ma huëñiji. ³² Nu c'e bëzo, ixco ma't'ü c'ua c'o tropa ñe c'o mi manda cada cien tropa, ixco dagüji c'ua cja c'e jyäxcümü nu ja mi cãrãji c'ü mi chäjui c'e templo, o möji nu ja mi cãrã c'o nte. C'o nte 'ma mü o jñandaji c'e bëzo ñe c'o tropa, o jyëziji c'ua, dya cja mbãrãji e Pablo. ³³ O säjä c'ua c'e bëzo, cjanu o manda o pënch'iji e Pablo cjanu o ndün't'üji yeje cadena. Nuc'ua cjanu o zopjü c'o nte o dyönüji pje mi pjëzhi e Pablo y pje vi tsja. ³⁴ C'o nte me mi huëñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o ñaja; nan'ño c'o mi mama c'o ñaja. Nguec'ua dya mi sö ro mbãrã c'e bëzo pje vi tsja e Pablo. Nguec'ua cjanu o manda ro zidyiji e Pablo a mbo cja c'e jyäxcümü. ³⁵⁻³⁶ Ma o zãt'ã c'o tropa ñe e Pablo

cja c'e dezhe c'ü rví ndes'eji cja c'e jyäxcümü, c'o tropa o ndës'iji c'ua e Pablo cjanu o ngö's'ü o jyöji. Na ngue c'o nte me mi chütüji y me mi mapjüji na jens'e mi mamaji:

—Pö't'üji ne bëzo.

Pablo hace su defensa delante de la gente

³⁷⁻³⁸ Ma ya mi ngue ro cjogü c'o tropa a mbo cja c'e jyäxcümü, o mama c'ua e Pablo o xipji c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa:

—¿Cjo sö rá xi'tsc'ö 'na jña?, eñe e Pablo.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Mi pëzhgö mi ngue'tsc'e c'e bëzo c'ü menzumü a Egipto. Pero dya ngue'tsc'e, na ngue in ñague griego. Nuc'ü, mi dyoji c'o rí xicöjme o pö't'ünte. Dya be mezhe mi jodü ja rvã tsjaji o revolución ro ndöpüji ne gobierno. C'e bëzo o dyëdyi nziyo mil c'o mi pö't'üte o möji cja majyadü nu ja dya cjó nzheñe, eñe c'e bëzo va xipji e Pablo.

³⁹ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Nutsco rí Israelitagö. O jmuxcü a Tarso c'ü tsja cja c'e estado de Cilicia. Rí tsjagö cja 'na jñiñi c'ü me manda. Rí ö'tc'ü favor rí jyëzgui rá zopjügö yo nte, eñe.

⁴⁰ O unü c'ua sjëtsi. Nuc'ua e Pablo o böbü cja c'e dezhe, o tsja o seña co o dyë ro ngo't'ü o ne c'o nte. Nguec'ua, dya cja nda mi mapjüji na jens'e. Nuc'ua e Pablo o ña c'ua c'e idioma hebreo va zopjü c'o nte, o mama:

22

¹—Nu'tsc'eji in menzumüts'ügöji, nu'tsc'eji pjë'ts'iji in jünji ngüenda ñetsc'eji dya pje pjë'ts'iji, rí zo'c'öji. Dyärãgueji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, ngue c'ua rí pãrãgueji c'ü dya rí cjagö c'o na s'o, eñe e Pablo.

² Ma o dyãrãji e Pablo mi ña hebreo, xe go juemeji c'ua. O mama c'ua e Pablo:

³—Xo rí Israelitagö nza cjatsc'eji. O jmuxcügö a Tarso c'ü tsja a Ciliacia, pero ró tegö va cja ne ndajñiñi. Nu c'ü o jítscö, mi ngue e Gamaliel. O jítscö na jo c'o ley c'o o unü Mizhocjimi c'o ín mboxatitagöji. Mi sügö Mizhocjimi; 'ma cjó c'o mi pëzhgö c'ü dya mi sü Mizhocjimi, mi sjëyazgö na puncjü ja c'o nzi gui tsjagueji dya. ⁴ Nguec'ua mi nugö na ü c'o mi tēpi o 'ñiji e Jesús, mi negö c'ü ro mbö't'üji texeji. Mi mandagö ra ndün't'üji o cadena cja rrü pant'aji a pjörü, zö mi bëzo zö mi ndixü. ⁵ Nu mero ndamböcjimi 'ñe yo jün ngüenda cja yo ín menzumüji, pärâji c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji je ma cjazgö nu. Na ngue anguezeji o dyacüji o carta c'ü ro tjëdyi a ma a Damasco ro jíchi c'o mi manda cja c'o nintsjimi nu. Nuc'ua ró ma c'ua ro ma sürü c'o mi creo e Jesús c'o mi cãrã nu, cja rrü tjün't'üji co cadena ro ëji va a Jerusalén ngue c'ua ro castigaoji.

Pablo cuenta de su conversión

⁶ "Ma mi pagö cja 'ñiji, 'ma ya mi ngue ro sät'ã a Damasco, ya vi jñisiarü. 'Nango ëjë c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ü me mi juëns'i c'ü o pjat'ü nu ja mi pagö. ⁷ Ró tögü a jömu c'ü mi chägägö. Cja rrü ärägö 'na jña c'ü o xitscö a cjava: "Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga ín cjavü ra sufre yo creozügö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre", enzgö. ⁸ Ró tjüntügö ró xipji: "Nu'tsc'e nin t'ecjañömmü, ¿cjó ngue'tsc'e?" O ndünrü c'ua c'ü mi ña: "Nguetscö e Jesús mi menzumügö a Nazaret. In cjavü ra sufre yo creozgö; chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre", enzgö. ⁹ C'o mi pöcjöjme, me co züji. O jñandaji c'e jya's'ü pero dya dyärâji pje pjëzhi c'ü o mama c'e jña c'ü mi zocügö. ¹⁰ Ró mamagö c'ua: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿pje ín ne rá cjagö?", ró embe. O ndünrü c'ua c'ín Jmugö o xitsi:

"Ixtí mague dya, rí sät'ã a Damasco. Nujnu, ra xi'ts'iji nu, c'e bëpji c'ü ya mama Mizhocjimi rí tsjague", enze. ¹¹ Nuc'ua, dya cja mi jandagö na ngue me mi juëns'i c'e jya's'ü. Nguec'ua c'o mi pöcjöjme o pënzhuuji ín dyë, cjanu o ngüncüji o zinziji a Damasco.

¹² 'Mi bübü 'na bëzo a Damasco c'ü mi chjü e Ananías. Mi sü Mizhocjimi mi ätä c'o ley. C'o ín menzumügöji c'o mi cãrã nu, mi mamaji c'ü mi cja na jo. ¹³ O ëjë c'ua e Ananías nu ja mi oxügö, o böbü ín jmigö o xitsi: "Nu'tsc'e Saulo mi cjuarmats'ügö. Ra jogü dya in chö rí jñanda na yeje", enze. Ixco jogü c'ua ín chö ró janda e Ananías. ¹⁴ Nuc'ua e Ananías cjanu o xitscö: "Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o ín mboxatitagöji, o juan'c'ügue ndeze mi jinguã ngue c'ua rí pärâgue c'o ne angueze rí tsja. O dya'c'ügue i jñanda e Jesús nu c'ü me na jo a jmi Mizhocjimi. Xo dya'c'ü i dyärã o zo'c'ü. ¹⁵ Nguec'ua rí xipjigüe yo nte ja ga cja e Jesús; rí xipjiji ja ga cja c'ü i jñanda 'ñe c'o i dyärã. ¹⁶ Nudya, dya cja pje rí che'be; ixtí jigüe dya. Rí 'ñench'e in mü'bü e Jesús y rí tsjapü in Jmugue. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra ndin'tsc'i in mü'bü c'o na s'o", enzgö e Ananías.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los que no eran de Israel

¹⁷ "Ma ró nzhogö a Jerusalén, ró ëjë cja ne templo ró ë ötü Mizhocjimi. 'Ma mi ötügö Mizhocjimi, o dyacü c'ü ró janda, nza cja 'ma ro cjinch'i 'na t'ijí. ¹⁸ Ró janda e Jesús; o xitsi: "Pura pedyegue a Jerusalén, na ngue zö rí xipjigüe yo nte ja rvã zo'c'ügö y ja vi jñandgagö, pero dya ra creots'üji", enzgö. ¹⁹ Pero ró xicö c'ua: "Iyö ín Jmuts'ügö; ra creozüji. Pärâji mi pagö cja c'o nintsjimi mi pa jodü c'o mi creots'ü. Mi mandagö ra pant'aji a pjörü y ra mbärâji. ²⁰ 'Ma o mama e Esteban c'ü me

na jots'ügue, 'ma o mbö't'üji c'ü, xo mi bönc'ö nu, me mi mäcjö. Ró pjötpü o bitu c'o o mbö't'ü c'ü", ró embe c'in Jmugö. ²¹ O ndünrö c'ua o mama: "Pedyegue, rá täc'ä rí mague na jê nu ja cãrã c'o dya menzumü a Israel, rí ma zopjüji", enzgö. Nujyo, ngueje yo o mama e Pablo va xipji c'o nte.

Pablo en manos del comandante

²² C'o nte o dyäräji na jo, hasta 'ma cja mama e Pablo c'ü vi ch'unü o bëpji mi zopjü c'o dya menzumü a Israel. Nuc'ua cjanu o mapjüji c'ua na yeje o mamaji:

—Pö't'üji ne bëzo. Dya cja xe ra mimi cja ne xoñijömmü, eñeji.

²³ 'Ma mi mapjüji na jens'e, xo mi juant'aji o bituji y mi vos'üji o jömmü a jens'e. Na ngue me mi üdüji. ²⁴ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o manda o zidyiji e Pablo a mbo cja c'e jyäxcumü nu ja mi cãrã c'o tropa. Cjanu o manda ro ndas'üji o chirrio, ngue c'ua ro mama e Pablo pje vi tsja, nguec'ua ma mapjü c'o nte. ²⁵ Ante c'ü ro ndas'üji, o ndün't'üji o xipjadü. Mi böbü nu 'na bëzo c'ü mi manda cien tropa. Nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Mama cja c'o ley c'ü dya sö rí chas'üji o chirrio c'o menzumü a Roma. Ni jyodü ot'ü rí jñünpüji ngüenda pje mbë c'ü o tsja, eñe e Pablo.

²⁶ C'e bëzo 'ma o dyärä c'o o mama e Pablo, cjanu o ma c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, o ma xipji:

—Pjötüpü ngüenda ne bëzo, c'ü dya pje xe rí tsjapü. Na ngue menzumü a Roma.

²⁷ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o ëjê c'ua nu ja mi bübü e Pablo, o ë xipji:

—Xitsi. ¿Cjo in menzumügue a Roma?

O ndünrö c'ua e Pablo:

—Jã.

²⁸ O ndünrö c'ua c'e bëzo:

—Maco ró cjöt'ügö na puncjü o merio para ró cjagö menzumü a Roma.

O ndünrö c'ua e Pablo o mama:

—Nutsö rí menzumügö a Roma ndeze 'ma o jmuxcügö, eñe.

²⁹ Nuc'ua c'o ya mi ngue ro ndas'ü o chirrio e Pablo, o ndans'aji c'ua. Nuc'ua c'ü mi manda texe c'o tropa, xo zü c'ua. Na ngue vi manda o ndün't'üji co xipjadü e Pablo, maco mi menzumü a Roma.

Pablo delante de la Junta Suprema

³⁰ C'ü mi manda c'o tropa, mi ne ro mbãrã jenga mi mama c'o mi menzumü a Israel c'ü mi jyodü ro ndü e Pablo. Nguec'ua c'ü na ye nu pa, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe texe c'o mi jün ngüenda ro ëjmurüji. Nuc'ua cjanu o xãpcã e Pablo, cjanu o dagüvi cja c'e jyäxcumü. Cjanu o cjogüvi nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o xipji e Pablo ro böbü cja o jmiji.

23

¹ Nuc'ua e Pablo o jñanda na jo c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, sido rí jodü rá cjagö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, eñe.

² Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi c'ü mi chjü e Ananías, cjanu o xipji c'o bëxtjo mi böbü cja e Pablo ro mbë'chp'iji o ne. ³ O ndünrö c'ua e Pablo o xipji c'ü mi mero ndamböcjimi:

—Nu'tsc'e in cjpü na jots'ügue, pero na s'o c'o in cjague. Mizhocjimi ra castigaots'ü. In cjpü in jüncüji ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o ley; maco in manda ra mbëchquiji in te, eñe e Pablo.

⁴ O ndünrö c'ua c'o bëxtjo mi böbü, o mamaji:

—¿Jenga i sadügue nu? Maco o 'ñeme Mizhocjimi ra tsja mero ndamböcjimi.

⁵ O ndünrö c'ua e Pablo o mama:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, dya mi pārāgö cjo mi mero ndamböcjimi nu. 'Ma ro pārāgö, dya ro xipji a cjanu. Na ngue cja o ley Mizhocjimi, mama c'ü dya pje rá xicöji yo ín menzumügöji yo pje pjézhi.

⁶ Nuc'ua e Pablo o unü c'ua ngüenda c'o mi jün ngüenda, mi cārā 'na partido c'o mi saduceo, mi cārā 'na partido c'o mi fariseo. Nguec'ua o ña c'ua na jens'e:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, rí fariseogö o t'izgö 'na fariseo. In jüncüji ngüenda na ngue rí creogö c'ü ra zādā c'e pa 'ma ra te'e texe c'o ya ndü.

⁷ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, dya cja mi 'natjo o pjeñeji; ya nde mi nan'ño ma nguiñji c'ua. ⁸ Na ngue yo saduceo mamaji c'ü dya cja ra te c'o ya ndü. Xo mamaji c'ü ojtjo anxe. Xo mamaji c'ü dya bübü e Satanás c'ü dya jo, ne ri ngue c'o o mbëpji. Yo fariseo creoji bübü nza texe yo. Xo creoji c'ü ra te c'o ya ndü. ⁹ Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o mbürü o zöji o jña, o ñaji na jens'e. Cjanu o böbü c'ua, ja nzi c'o fariseo c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mamaji:

—Dya pje rí tó'tp'ügöjme c'o na s'o c'o ri cja ne bëzo. 'Na ri ngueje 'na o anxe Mizhocjimi c'ü o zopjü. 'Ma ga cjanu, na jo, dya pje rá cja püji. Na ngue 'ma rá c'a's'üji nu, chjëntjui c'ü ro c'a's'üji Mizhocjimi.

¹⁰ Nuc'ua c'o fariseo mas go zöji o jña c'o saduceo, y o mbürü o chüji. Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zü c'ua 'na ro mbārāji e Pablo ro s'odü na puncjü. Nguec'ua o ma't'ü c'o tropa o dagüji cja c'e jyäxcumü o ñañaji e Pablo a nde c'o saduceo, cjanu o zidyiji c'ua na yeje cja c'e jyäxcumü.

¹¹ Nuc'ua c'e xömü c'ü na ye nu pa, 'nango jñetse c'ua e Jesucristo c'ín Jmugöji mi böbü cja o jmi e Pablo, o xipji:

—Nu'tsc'e Pablo, dya rí süge; rí mäjje. I zopjügue yo nte va a Jerusalén, i xipji ja ga cjazgö. Xo ni jyodü rí mague a Roma xo rí zopjügue c'o nte c'o cārā nu, eñe e Jesús va xipji e Pablo.

Planes para matar a Pablo

¹² C'ü na ye nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o mamaji c'ü ro mbö't'üji e Pablo. O juraji Mizhocjimi va mamaji:

—Dya cja rá siji o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pö't'üji e Pablo. Ra zücöji Mizhocjimi 'ma dya rá cja göji a cjanu.

¹³ Mi sō mas de cuarenta c'o o mama a cjanu. ¹⁴ Anguezeji cjanu o möji c'ua cja c'o ndamböcjimi 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda, o ma xipji:

—Nutscöjme ró nädäjme Mizhocjimi. Ró mamajme c'ü dya cja rá sijme o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pö't'üjme e Pablo. Ra zücüjme Mizhocjimi 'ma dya rá cja jme a cjanu. ¹⁵ Nguec'ua nu'tsc'eji 'ñe c'o 'ñaja c'o jün ngüenda, chaque rí penpeji 'na jña c'e bëzo c'ü manda c'o tropa ra sin'c'iji e Pablo. Rí xipceji ni jyodü xenda rí pārāgueji pje pjézhi c'ü o tsja e Pablo. Nutscöjme ya rí bübüjme rá pö't'üjme ante c'ü ra sājā va, eñeji.

¹⁶ A Jerusalén mi bübü nu c'ü nu sobrinu e Pablo, o t'i c'ü nu cjü. Nuc'ü, o dyārā c'o mi mama c'o bëzo ro mbö't'üji e Pablo 'ma ro cjogü. Cjanu o ma c'ua cja c'e jyäxcumü o ma xipji e Pablo. ¹⁷ Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'ua 'naja c'o bëzo c'o mi manda cien tropa, cjanu o xipji:

—Rí ö'tc'ü favor rí mëvi ne t'i cja c'e bëzo c'ü manda texe yo tropa; va jün 'na jña pje ra xipji, embe.

¹⁸ O zidyi c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o xipji:

—C'ü rvá ějčöbe, o matcügö c'e bëzo c'ü ró cotc'öji c'ü ni chjü e Pablo. O dyötcü favor ró sigö ne t'i; va jün 'na jña pje ra xi'ts'i, embe.

¹⁹ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o pënchp'i c'ua o dyë c'e t'i, cjanu o ndans'avi ro ñatsjëvi. Cjanu o dyönü:

—¿Pje pjëzhi c'ü rí xitsi?

²⁰ O ndünrú c'ua c'e t'i:

—Yo menzumü va, ya ñaji. Ra xörü chaque ra ě dyö'tc'üji rí sidyi e Pablo nu ja jünji ngüenda. Ra xi'ts'iji c'ü ni jyodü xenda ra mbäräji pje pjëzhi c'ü o tsja e Pablo. ²¹ Nguéc'ua rí ö'tc'ügö c'ü dya rí tsjague c'ü ra ě xi'ts'iji. Na ngue sô mas de cuarenta bëzo c'o ne ra mbö't'ü e Pablo. Ya te'beji dya c'ü, ngue c'ua 'ma rí tsjogüvi, ra mbö't'üji. Anguezeji ya nädäji Mizhocjimi o mamaji a cjava: “Dya cja rá siji o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pö't'üji e Pablo. Ra zücüji Mizhocjimi 'ma dya rá cjägöji a cjanu”, eñe anguezeji. Nguéc'ua te'beji dya, c'ü rí tsjague ja c'o nzi rgá ě xi'ts'iji.

²² O ndünrú c'ua c'e bëzo:

—Pjötüpüge na puncjü ngüenda, dya cjó rí xipji c'ü i xitscö yo. Mague dya, embe c'e t'i.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³ Nuc'ua c'e bëzo cjanu o ma't'ü c'ua yeje c'o mi manda cien tropa, o xipjivi:

—Mandaguevi yo yeje ciento tropa yo nzhontjo ra xampjaji rí möji a Cesarea. Rí pedyeji 'ma ra unü a las nueve ne xömmü. Xo rí möji setenta tropa c'o chägä o pjadü, cja na yeje ciento c'o qui o lanza. ²⁴ Xo rí xöcüvi o pjadü c'o ra chägä e Pablo. Rí pjörüji na jo, ngue c'ua ra zät'ä na jo cja e Félix c'ü gobernador, embeji c'o yeje c'o mi manda cien tropa.

²⁵ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o dyopjü 'na

carta c'ü ro mbenpe e Félix. O jñu's'ü a cjava:

²⁶ “Nu'tsc'e Félix in gobernadorgue, rí zenguats'ügö nin t'ecjanömmü. Nguetscö e Claudio Lisias rí pen'c'ö ne carta. ²⁷ Rí xi'tsc'ö ne bëzo nu va siji yo tropa. C'o menzumü a Israel o zürüji ne bëzo, ya mi ngue ro mbö't'üji. 'Ma ró pärägö c'ü menzumü a Roma nu, ixtó ëdyigö in tropa ró ma ñanajme ró cjocüjme cja c'e jyäxcumü. ²⁸ Nutscö mi ne ro pärägö pje vi tsja ne bëzo, na ngue c'o nte mi mamaji c'ü vi tsja na s'o. Nguéc'ua ró dagübe cja c'e jyäxcumü ró sidyi ne bëzo nu ja jün ngüenda c'o menzumü a Israel. ²⁹ Mi mama c'o nte c'ü vi tsja na s'o nu. Pero ró unnc'ö ngüenda nguextjo c'o o ley anguezeji c'o mi mamaji c'ü dya ätä nu. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o na s'o c'o ro tsja, c'ü rva pö't'ü ni xo ri ngue c'ü rva pant'a a pjörü. ³⁰ Nuc'ua o ějë 'naja c'ü o 'ñe xitsi c'ü mi cärä o bëzo c'o ya vi ñaji ja rvá mbö't'üji ne bëzo. Nguéc'ua ró täcüyo tropa o siji nu. Y c'o nte c'o mama c'ü o tsja na s'o nu, ró xipjiji ra ěji ra ě xi'ts'iji”, eñe va dyopjü c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa c'o ma cäjä cja c'e jyäxcumü.

³¹ Nuc'ua c'o tropa cjanu o tsjaji ja c'o nzi va xipjiji; o zidyiji e Pablo c'e xömmü a Antípatris. ³² C'ü na ye nu pa, c'o tropa c'o mi nzhontjo o nzhogüji cja c'e jyäxcumü nu ja vi mbedyeji. C'o tropa c'o mi chägä o pjadü ngue c'o o möji e Pablo. ³³ 'Ma o zät'äji a Cesarea, o unüji c'e carta c'e gobernador, cjanu o nzhöji e Pablo. ³⁴ Nuc'ua c'e gobernador 'ma o nguarü o xörü c'e carta, cjanu o dyönü e Pablo pje ma estado mi tsja. 'Ma o mbärä mi tsja a Cilicia, cjanu o mama c'ua:

³⁵ —'Ma ra säjä c'o mama i tsjague c'o na s'o, rá jün'c'ügö ngüenda, embeji e Pablo.

Cjanu o manda o zidyiji e Pablo cja o palacio e Herodes nu ja ro oxü. Xo manda ro mbörüji nu.

24

Defensa de Pablo delante de Félix

¹ O mezhe c'ua tsi'ch'a pa, o säjä c'ua a Cesarea e Ananías c'ü mi mero ndamböcjimi, 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda. Ma siji 'na licenciado c'ü mi chjü e Tértulo. O möji cja c'e gobernador ngue c'ua ro cusaji e Pablo. ² Nuc'ua c'e gobernador o manda o siji e Pablo. 'Ma mü o säjä e Pablo, nuc'ua e Tértulo o mbürü o cusa e Pablo, o xipji c'e gobernador:

—Nu'tsc'e Félix nin t'ecjañöümü. Na ngue in gobernador, rí cārājme na jo, dya cjó rí chūjme. In pjöxcūjme na puncjü; nguec'ua dya pje bētscōjme. ³ Nguec'ua rí da'c'ūjme na puncjü 'na pōjö nu'tsc'e Félix, me na jontets'ü. ⁴ Dya rí ne rá bē'chc'ijme na puncjü in tiempo. Pero rí ö'tc'ūjme rí dyätcājme na ngue na jontets'ü. Dya puncjü o jña c'o rá ñagōjme. ⁵ Ne bēzo ró tö'tp'ūjme me na s'o c'o cja'a. Nzhodü texe cja ne xoñijöümü, zopjü c'o in menzumügōjme. Nguec'ua anguezeji, dya cja ne ra dyätāji in gobiernogue. C'o teñe angueze, ni chjü nazareno. Anguezeji dya cja ma't'ūji Mizhocjimi nza cjazgōjme; nan'ño ga creoji. ⁶ Ne bēzo ya mi ngue ro contaminao c'in templogōjme, pero ró sürūjme. Mi ne ro jünpūjme ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o in leygōjme. ⁷ Pero o metio e Lisias c'ü manda c'o tropa nu, o möji c'o o tropa nu ja mi jünpūjme ngüenda ne bēzo, o ma zinnguijme a fuerza. ⁸ Cjanu o xitsijme ro ecjōjme cja in jmigue. Nguec'ua 'ma rí tsjapü t'önü ne bēzo, rí pärägue c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'ōjme o tsja na s'o nu.

⁹ C'o 'ñaja c'o mi menzumü a Israel cjanu o mamaji c'ua:

—Na cjuana yo mama e Tértulo, embeji c'e gobernador.

¹⁰ Nuc'ua c'e gobernador cjanu o tsjapü c'ua o seña e Pablo ro ña. O mama c'ua e Pablo:

—Rí pärägō ya pa ja nzi cjē c'ü in gobernador in jüngue ngüenda cja in paísgōjme. Nguec'ua rí mägō; dya rí sū rá tjünrügō. ¹¹ Ya mezhe como 'na doce pa, ró magō a Jerusalén ró ma ma't'ügō Mizhocjimi. 'Ma rí tsja t'önü, rí pärägue c'ü na cjuana yo rá xi'tsc'ö. ¹² Nujyo, mamaji ró cjagō c'o na s'o 'ma ró magō a Jerusalén. Pero dya cjó ró sögöbe o jña para ro mundo c'o nte; ni ri ngue cja c'e templo, ni ri ngue cja c'o nintsjimi, ni ja xo ri ngue cja c'e ndajñiñi a Jerusalén. ¹³ Nujyo xi'tsc'ēji, dya sö ra mamaji c'ü na cjuana. ¹⁴ Nutscö na cjuana rí creogō c'e jña c'ü cja jizhi Mizhocjimi. Nujyo in menzumügōjme, mamaji c'ü nan'ño rgá creogō dya. Pero dya cjuana c'ü mama yo. Na ngue rí ma't'ügō Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o in mboxatitagōjme. Rí creogō texe c'o mama c'o ley, 'ñe texe c'o o dyopjü c'o profeta. ¹⁵ Rí creogō c'ü o mama Mizhocjimi ra te c'o ya ndü, c'o o tsja na jo 'ñe c'o o tsja na s'o. Nu yo in menzumügōjme xo creoji a cjanu. ¹⁶ Siempre rí jodügō rá cjagō c'o na jo, ngue c'ua dya rá cjagō na s'o a jmi Mizhocjimi, ni pje rá cjapcö yo nín minteji.

¹⁷ Ró magō ja nzi vez a Jerusalén, pero o mezhe ja nzi cjē c'ü cja ró magō. Mi doce pa, 'ma ró magō nu, ró jünügō c'o ró unü c'o pobre. Xo ró jünü c'o ro unügō Mizhocjimi. ¹⁸ 'Ma ró unügō Mizhocjimi cja c'e templo c'o ofrenda c'o mi jünügō, o jñandgaji nu. Pero nujyo, dya ngue yo o jñandga. C'o o jñandga, ngueje ja nzi in menzumügōjme c'o vi 'ñeje a Asia. Ya rvá cumplegō c'o rvá mama ro cjagō, ja c'o nzi ga cja in

chjürügöjme. Dya mi dyocjömje na puncjü o nte; dya cjó xo ró sögöbe o jña c'ü ro mundo o nte. ¹⁹ C'o vi 'ñeje a Asia c'o o jñandga cja c'e templo, 'ma o jñandgaji ró c jagö c'o na s'o, sö ra ëji ra 'ñe mamaji. ²⁰ O 'ma jiyö, ri dyönü yo ín menzumügöjme cjo ró c jagö c'o na s'o 'ma mi bünc'ö a jmi yo, 'ma mi jüncüji ngüenda. ²¹ 'Ma o jñüncüji ngüenda, ró ñagö na jens'e ró mama a cjava: "In jüncüji ngüenda na ngue rí creogö c'ü ra te texe c'o ya ndü", ró embeji. Nu c'o ró mama a cjanu, dya s'o c'o, eñe e Pablo.

²² E Félix ya mi pãrã na jo'o ja ma cja o 'ñiji e Jesucristo. Pero dya nguarü o jñünpü ngüenda e Pablo. O xipjiji c'o nte:

—'Ma ra ëjë e Lisias c'ü manda c'o tropa, rá jünpü na yeje ngüenda ne bëzo cja in jmigueji, eñe.

²³ Cjanu o ma't'ü c'ua 'na c'o mi manda cien tropa, o xipji c'ü ro mbörüji e Pablo, pero ro jyëziji ro nzhodü libre cja c'e palacio, y c'o o dyoji e Pablo mi sö ro ma zenguaji ro ma zopcüji c'o mi jyodü.

²⁴ O mezhe c'ua ja nzi pa, o ëjë c'ua na yeje e Félix nu ja mi jün ngüenda, ma dyojui c'ü nu su c'ü mi chjü e Drusila. E Drusila mi menzumü a Israel. Nuc'ua e Félix o manda ro ma siji e Pablo. 'Ma o säjä e Pablo, o zopjü e Félix 'ñe e Drusila o xipjivi ja ga cja e Jesucristo. ²⁵ O mama e Pablo ni jyodü 'na nte ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, y ra mbörütsjê ja rgá mimi, dya ra tsja ja c'o nzi ga netsjê. Na ngue ra zädã c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi texe yo nte. O zü c'ua e Félix cjanu o xipji e Pablo:

—Mague dya cja c'e palacio. 'Ma xe rá pè'sc'ö tiempo, rá zon'c'ü na yeje.

²⁶ C'ü vi mama e Félix c'ü ro ma e Pablo, xo ngueje c'ü mi te'be xa'ma ro unü o merio e Pablo, ngue c'ua ro 'ñeme libre. Nguéc'ua na puncjü vez va zojnü o ñavi. ²⁷ O mezhe c'ua

yeje cjë. Nuc'ua ya ro mbedye gobernador e Félix; ro tsja gobernador e Porcio Festo. E Félix dya 'ñeme libre e Pablo, na ngue mi ne ro unü favor c'o mi menzumü a Israel c'o mi nu'u na ü e Pablo.

25

Pablo delante de Festo

¹ 'Ma o tsja gobernador e Festo, o mezhe jñi pa, cjanu o mbedye a Cesarea o ma c'ua a Jerusalén.

² Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji e Festo c'ü vi tsja na s'o e Pablo. ³ O mamaji:

—Tsjacjümje favor rí manda ra siji a 'ñecjua e Pablo, eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue ya vi mamaji ja rvá mbö't'üji e Pablo 'ma ro cjogü cja 'ñiji. ⁴ O ndünrü c'ua e Festo:

—Je va cjot'ü a Cesarea e Pablo. Dya ra mezhe rá magö nu.

⁵ Nguéc'ua yo pje pjëzhits'üji rá möcjöjme a Cesarea. 'Ma pje c'o o tsja c'e bëzo, ra xitscöji 'ma rá sät'äjme nu, eñe e Festo.

⁶ E Festo o mezhe como dyëch'a o ocho pa a Jerusalén. Cjanu o nzhogü o ma a Cesarea nu ja vi 'ñeje. C'ü na ye nu pa, e Festo o mimi nu ja mi jün ngüenda, cjanu o manda o ma siji e Pablo. ⁷ 'Ma o säjä, ya ma cãjä c'o menzumü a Israel c'o vi 'ñeje a Jerusalén. Anguezeji o böbüji cja o jmi e Pablo, o mamaji na puncjü c'o na s'o c'o vi tsja. Pero dya sö ro mamaji c'ü na cjuana. ⁸ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Dya pje ró c jagö contra c'o mama ín leygöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Dya xo ró contaminao c'ü ín templojme. Dya pje xo ró mangö 'na jña contra e Cesar c'ü mero manda, embeji c'e gobernador.

⁹ E Festo mi ne ro unü favor c'o mi menzumü a Israel c'o mi nu'u na ü e Pablo. Nguéc'ua va dyönüji e Pablo:

—¿Cjo in ne rá sints'i a Jerusalén? Je rá ma jün'c'ügö nu ngüenda cjo na cjuana yo mama yo in menzumügueji.

¹⁰ O ndünrü c'ua e Pablo o xipji:

—Iyö. Na ngue je ngue va o 'ñempc'e e César rí jñü ngüenda; dya ngue a Jerusalén. In pârâgue na jo, c'ü dya pje ró cjaügö yo in menzumügöjme. ¹¹ 'Ma pje c'o i chötcü c'o na s'o c'o ró cjaügö c'ü rga tügö, rí bübü dispuesto rá tügö. Pero 'ma dya cjuana yo mama yo, dya in pë's'i derecho rí nzhögügö cja o dyë yo, c'ü pje ra tsjacüji. Rí negö ra jñüncü ngüenda e César c'ü mero manda a Roma, eñe e Pablo.

¹² Nuc'ua e Festo cjanu o ñaji c'ua c'o mi pjöste c'o mi pârâ c'o ley romana. Cjanu o xipji c'ua e Pablo:

—I dyötcü ngueje e César ra jñün'c'ü ngüenda. Nguец'ua ra zints'iji cja e César.

Pablo delante del rey Agripa

¹³ Dya mezhe pa, e Agripa c'ü mi rey 'ñe e Berenice o säjui c'ua a Cesarea, o'ñe zenguavi e Festo. ¹⁴ O mezhe va mimivi nu na puncjü o pa. E Festo o xipji c'e rey ja ma cja e Pablo, o mama:

—Bübü va 'na bëzo cja ne palacio c'ü dya sö ra mbedye libre ndeze 'ma mi gobernador e Félix. Nuc'ü, ni chjü e Pablo. ¹⁵ 'Ma ró magö a Jerusalén, c'o mero ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi cja yo in menzumügueji a Israel, o xitscöji c'ü vi tsja na s'o e Pablo. O dyötcüji c'ü ro mandagö ro mbö't'üji. ¹⁶ Nuc'ua ró xipjigöji: "Iyö. Nutscöjme rí menzumüjme a Roma, dya rí cjaime a cjanu. Zö cjö c'o ra ë mama bübü 'na nte c'ü o tsja na s'o, pero dya xtá pö't'ügöjme. C'e nte c'ü ri mamaji o tsja na s'o, pë's'i derecho ra pjendio ra mama cja o jmi c'o va ë cusa o tsja na s'o", ró embe c'o. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o ëji a 'ñeva, c'ü na ye nu pa, ró ma mimigö nu ja rí jün ngüenda. Cja

rrü mandagö c'ua o siji e Pablo. ¹⁸⁻¹⁹ Mi pëzhgö 'na pje c'o vi tsja c'e bëzo c'o ma s'o. Pero dya ga cjanu. Na ngue 'ma o böbü o ña c'o mi cusa e Pablo, dya mamaji na cjuana pje pjëzhi c'ü na s'o c'ü vi tsja. C'ü o mamaji, nguextjo c'ü ja ga cja ga ma't'üji Mizhocjimi, 'ñe c'ü nan'ño ga creo e Pablo. Mama e Pablo c'ü o ndü 'na bëzo c'ü mi chjü e Jesús, pero o tetjo na yeje. Anguezeji, dya neji a cjanu. ²⁰ Dya mi pârâ ja rva jünpügö ngüenda e Pablo. Na ngue, dya rí pârâgö ja ga cja o religión yo in menzumügueji a Israel. Nguец'ua ró önü e Pablo cjo mi ne ro sidyigö angueze a Jerusalén, je ro ma tjünpü ngüenda nu. ²¹ Pero dya ne e Pablo je ro ma tjünpü ngüenda a Jerusalén; o xitscö ngueje e César Augusto c'ü ra jñünpü ngüenda. Nguец'ua ró manda sido ra mbörüji va, hasta 'ma cja ra sö rá täjä ra zidyiji nu ja va bübü e César, eñe e Festo va xipji e Agripa.

²² O ndünrü c'ua e Agripa o xipji e Festo:

—Xo rí ne rá ärägö c'o mama c'e bëzo.

O ndünrü c'ua e Festo:

—Ra xörü rí dyärägue.

²³ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, o säjä c'ua e Agripa 'ñe e Berenice cja c'e cuarto nu ja mi jün ngüenda c'e gobernador. Mi jevi o bitu c'o me ma zö, y ma dyoji na puncjü c'o o dyoji. Xo säjä c'o bëzo c'o mi manda 'na mil o tropa. Xo säjä c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi a Cesarea. Nuc'ua e Festo o manda o ma siji e Pablo. ²⁴ Cjanu o mama c'ua e Festo:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, 'ñetsc'eji in texeji in cârâji va. Bübü in jmigueji ne bëzo nu in ne rí dyärâji c'o mama, eñe.

O sido o ña e Festo o xipji e Agripa:

—Texe c'o in menzumügueji a Israel c'o cârâ a Jerusalén, 'ñe c'o

cārã va, o xitscöji c'ü o tsja na s'o ne bëzo. O mapjüji na jens'e va mamaji c'ü mi jyodü ro ndü. ²⁵ Pero dya pje ró tö'tp'ü c'ü rví bö't'ü. Ne bëzo o xitscö ngueje e César c'ü mero manda a Roma ra jñünpü ngüenda. Nguec'ua ró mamagö c'ü rá manda ra zidyiji a manu. ²⁶ Pero dya rí pãrã ja rga cjpü. Na ngue 'ma rá penpe 'na carta e César c'ín jmgö, dya rí pãrã pje rá jü'sc'ö, na ngue dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo. Nguec'ua ró manda o siji cja in jmigueji in texeji rí dyärãji. Nu'tsc'e Agripa in reygue, ngue'tsc'e rí negö rí dyärãgue, ngue c'ua rí mamague pje rá jü'sc'ö cja c'e carta. ²⁷ Na ngue 'ma rá mandagö ra zidyiji ne bëzo cja e César ra jñünpüji ngüenda, pero 'ma dya rá mama pje ni cusaji, dya ra jogü, eñe e Festo.

26

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

¹ O mama c'ua e Agripa o xipji e Pablo:

—Sö rí ñague; rí da'c'ü sjëtsi.

Nuc'ua e Pablo o c'ua's'ã o dyë, cjanu o mbürü o ña o mama:

² —Nu'tsc'e Agripa in reygue. Yo ín menzumügöji me mamaji c'ü ró c jagö na s'o. Rí mäcjö na ngue ngue'tsc'e rí dyätcã na jo c'o rá mangö. ³ Na ngue in pãrãgue na jo yo ín chjürügöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Xo in pãrãgue c'o partido c'o bübüzüji; dya 'natjo rgá cjiññiji. Nguec'ua me rí sögöji o jña. Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí pescö paciencia rí dyätcägö.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴ Texe yo ín menzumügöji pãrãji ja ga cja rgá minc'ö ndeze 'ma cja mi ts'it'igö. Pãrãji ja ma minc'ö cja ín jñiñigö 'ñe a Jerusalén. ⁵ Ya mezhe pãrãji c'ü rí bñnc'ö cja c'e partido c'ü ni chjü fariseo.

Nutscöjme rí cãrãjme cja c'e partido, xenda rí süpcöjme c'o ley que na ngue c'o cãrã cja c'ü 'na partido. Yo ín menzumügöji pãrãji. 'Ma ro ne ro xi'ts'iji, ro mamaji c'ü na cjuana yo rí mangö. ⁶ Nudya in jñncü ngüenda; rí böbügö cja in jmigue na ngue rí creogö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü, ja c'o nzi va xipji c'o ín mboxatitagöji. ⁷ C'o ín menzumügöji c'o tsja cja c'o doce estado, sido ma't'üji Mizhocjimi na ngue te'beji c'e pa 'ma ra te c'o ya ndü. Nu'tsc'e Agripa in reygue, c'o ín menzumügöji te'beji c'o rí te'begö, maco anguezeji mamaji ró c jagö c'o na s'o, embeji e Agripa.

⁸ O sido o ña e Pablo o xipji texe c'o ma cãjã nu:

—¿Jenga dya in creoji c'ü sö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü?

Cómo Pablo antes perseguía a los cristianos

⁹ O sido o ña e Pablo o xipji c'e rey: —'Ma ot'ü mi nugö na ü c'o mi creo e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi cjpü ra sufreji. Mi pëzhgö je ga cjanu ma ne Mizhocjimi. ¹⁰ Ngue c'ü mi c jagö a Jerusalén. O dyacü sjëtsi c'o mero ndamböcjimi mi pant'agö a pjörü c'o o nte e Jesús, maco ma jo a jmi Mizhocjimi c'o. 'Ma mi jñnpüji ngüenda, mi mangö c'ü mi jyodü ro ndüji. ¹¹ 'Ma mi tö't'ügö cja nintsjimi c'o mi creo e Jesús, mi cjpü ra sufreji; xa'ma ro mamaji c'ü dya ma jo e Jesús. Me mi ünbugö na puncjü c'o. Nguec'ua 'ma mi c'ueñeji, 'ma mi pöji cja c'o jñiñi c'o tsja cja c'o nan'ño país, mi pa jodügöji nu.

Pablo cuenta otra vez su conversión

¹² 'Nguec'ua 'na nu pa, ró magö a Damasco. Na ngue c'o mero ndamböcjimi ya vi dyacü sjëtsi ro jodügö c'o o nte e Jesús ro cjpüji ro sufreji ja c'o nzi ma negö.

13 Nu'tsc'e rey, 'ma mi pagö cja 'ñiji, 'ma ya vi jñisiarü, ró jandagö 'nango ëjë a jens'e 'na jya's'ü c'ü o pjat'ü nu ja mi pagö 'ñe c'o mi pöcjöjme. Me mi juëns'i que na ngue e jyarü. 14 Nguec'ua ró tögöjme a jö mü nu c'o mi chägäjme. Nuc'ua ró äragö c'ü mi ña c'e jña hebreo o xitscö: "Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in cjavü ra sufre c'o creozgö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjech'e c'e maza c'ü ni chjocüji; nguec'ua ga s'odü", enzgö. 15 Ró tjünrügö c'ua ró mama: "Nu'tsc'e nin t'ecjañö mü, ¿cjö ngue'tsc'e?", ró embe. O ndünrö c'ua c'in Jmugö o xitsi: "Nguetscö e Jesús. In cjavü ra sufre yo creozügö; chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre. 16-18 Böbü. Ya ró juan'c'ügö rí pöpquigö. Ngue c'o rvá cja'c'ü i jñandga. Nguec'ua rá täc'ä ri mague cja c'o dya in menzumügueji, rí ma xipjiji ja vi jñandga dya. Xo rí xipjiji c'o cja xe rá jí'tsc'ö 'ma rí jñandga. Nudya e Satanás c'ü dya jo, ya ngo'tp'ü o ndöji. Pero 'ma rí zopjügueji, ra xogü o ndöji, ra zi'ch'i o mü'büji o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya cja ra nzhodüji cja bëxö mü; ra jyéziji c'o na s'o, dya cja ra dyätäji c'ü dya jo. Ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra perdonaoji anguezeji c'o na s'o c'o cjaji, ra tsjapüji o nte na ngue ri ejmezügö c'o. Bübü c'o in menzumügueji c'o ra jyodü pje ra tsja'c'ü; xo 'ñe c'o dya in menzumügueji. Pero rá emp'egö libre, dya pje ra tsja'c'üji", enzgö e Jesús. Ngue yo o mama e Pablo va xipji e Agripa.

Pablo obedece la visión

19 O sido o ña e Pablo o mama:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, nu c'o o xitsigö e Jesús 'ma vi 'ñeje a jens'e c'e jya's'ü, ró ätä; ngue yo rí cjavö. 20 Ot'ü ró zopjü c'o cärä

a Damasco. Ró xipjiji mi jyodü ro jyéziji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, cja rrü tsjaji c'o na jo'o ngue c'ua ro jñetse c'ü o nzhogü o mü'büji. Xo ró zopjügö a cjanu c'o nte a Jerusalén 'ñe texe cja c'e estado de Judea. Xo ró magö nu ja cärä c'o dya in menzumügöji, ró ma zopjügö anguezeji. 21 Nguec'ua 'ma mi bübügö cja c'e templo, o zücügö c'o in menzumügöji mi ne ro mbötcüji. 22 Pero dya mbötcüji. Na ngue o mböxcü Mizhocjimi. Nguec'ua xe rí bübütjo, rí böbügö cja in jmigueji. Rí zo'c'üji nu'tsc'eji pjë'ts'iji na nojo, 'ñetsc'eji dya pje pjë'ts'iji. C'ü rí xi'tsc'öji, ngue c'o o mama e Moisés 'ñe c'o profeta ro zädä. Dya rí mangö jña c'o nan'ño. 23 O mama e Moisés 'ñe c'o profeta, nu c'ü o mama Mizhocjimi ro ë 'ñevgueji libre mi jyodü ro sufre 'ñe ro ndü. Nuc'ua cja rrü te ro bübütjo na yeje, ngue c'ua ra zi'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü yo menzumü a Israel 'ñe yo dya menzumü a Israel, eñe e Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

24 'Ma mi mama a cjanu e Pablo mi pjendiotsjé, 'nango mapjü c'ua na jens'e e Festo o mama:

—Nu'tsc'e Pablo in locogue, na ngue yo na puncjü yo in studiague.

25 O ndünrö c'ua e Pablo o xipji:

—Nu'tsc'e Festo nin t'ecjanö mü, dya rí locogö. Rí mangö c'o na cjuana. 26 Ne rey pärä texe yo rí mangö. Nguec'ua dya rí sügö rí xipjigö texe yo. Rí pärägö, nujnu unü ngüenda texe yo o zädä, na ngue texe cja in paísögjme päräji.

27 Nuc'ua e Pablo cjanu o zopjü c'ua e Agripa o xipji:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, ¿cjo in creogue c'ü na cjuana c'o o dyopjü c'o profeta? Rí pärägö in creogue.

28 O ndünrö c'ua e Agripa o mama:

—Pe in cjiñi rá creogö e Jesús, na nge yo ja nzitjo jña yo in mangue.

²⁹ O ndünrú c'ua e Pablo o mama: —Zó ja nzitjo jña, zó na puncjü o jña, pero quera ri creogue e Jesús ja c'o nzi rgá creogö. Xo 'ñe texe yo ärä yo rí mangö ne pa dya. 'Ma rí creoji, xa'ma dya ra ngo'c'üji ja c'o nzi ga ngocöji, eñe.

³⁰ O böbü c'ua c'e rey 'ñe c'e gobernador 'ñe e Berenice 'ñe c'o ma jü'ü nu. ³¹ Cjanu o mbedyeji o ma ñatsjëji ja rva tsjapüji e Pablo. O pötü va mamaji:

—C'e bëzo, dya pje cja c'o na s'o c'ü rguí ndü, ni ra dyo a pjörü, eñeji.

³² O mama c'ua e Agripa o xipji e Festo:

—C'e bëzo, 'ma dya ro dyö'tc'ü ra jñünpü ngüenda e César angueze, ro sö ri 'ñemegue libre, eñe.

27

Pablo es enviado a Roma

¹ Nuc'ua e Festo cjanu o mama ro zidyiji e Pablo a Roma c'ü tsja a Italia, ro möji cja barco. E Festo o nzhö e Pablo cja 'na bëzo c'ü mi chjü e Julio c'ü mi manda cien tropa c'o mi xiji grupo Augusto. Xo nzhötüji e Julio c'o 'ñaja nte c'o ma o'o a pjörü, xo ro zidyiji a Italia. Nutscö e Lucas xo ró möcjöjme. ² Ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi 'ñeje cja c'e jñiñi a Adramitio, c'ü ro zät'ä cja c'o jñiñi a Asia c'o jära squina cja mar. Cja rrü möjme c'ua. Xo ró möcjöjme 'na bëzo c'ü mi chjü e Aristarco c'ü mi menzumü a Tesalónica c'ü tsja cja c'e estado de Macedonia. ³ C'ü na ye nu pa, ró sät'äjme a Sidón. Ma jonte e Julio o unü sjëtsi e Pablo o ma zengua c'o mi pärä nu. O ziji o xëdyi anguezeji, cjanu o oxüji cja o ngumüji. ⁴ Nuc'ua 'ma ró pedyejme a Sidón cja c'e barco, mi vü na zëzhi e ndajma, mi pjö's'ü c'e ndeje ma pjat'ü cja c'e barco. Na ngue e ndajma je mi 'ñeje nu ja ma möcjöjme. Nguec'ua 'ma ró cjogüjme cja c'e

isla c'ü ni chjü a Chipre, ró cjogüjme cja c'e lado o jodyë nu ja mi tsjötü. ⁵ Sido ró möjme cja c'e barco ró cjogüjme bëxtjo cja c'e estado de Cilicia 'ñe cja c'e estado de Panflia. Ró sät'äjme a Mira c'ü tsja cja c'e estado de Licia.

⁶ 'Ma mi cārājme a Mira, c'e bëzo c'ü mi manda cien tropa o jyodü 'na barco c'ü ro ma hasta a Italia. O chöt'ü c'ua 'na barco c'ü vi 'ñeje a Alejandria mi ma a Italia. Nuc'ua ró tes'ejme cja c'e barco. ⁷ Ró nzhodüjme ja nzi pa cja c'e ndeje, pero jmanch'a ma möjme. O metscöjme, co trabajo ró cjogüjme a Gnido nu ja mi bëxtjo. E ndajma mi vü na zëzhi, dya mi sö ro möcjöjme derecho. Nguec'ua ró unüjme vuelta cja in squierdajme, ró cjogüjme bëxtjo a Salmón cja c'e isla c'ü ni chjü a Creta. Cja rrü unüjme c'ua vuelta cja in jodyëgöjme, ngue c'ua ro cjogüjme a Creta cja c'e lado a sur nu ja mi tsjötü ts'ë. ⁸ Mi trávajo, pero ró sät'äjme nu ja ni chjü Puertos Buenos c'ü bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Lasea.

⁹ Ya vi metscöjme na puncjü o pa. Ya vi cjogü c'o pa c'o mi mbempje c'o menzumü a Israel. Ya vi zädä c'o pa c'o ma së 'ma mi bübü na puncjü o peligro ro nzhodüjme cja barco. Nguec'ua e Pablo o zopjü c'o mi pöcjöjme. ¹⁰ O xipjiji:

—Nu'tsc'ëji nin t'ecjañömüji, rí mangö 'ma rá sidoji, 'na pje c'o rá cjaji. 'Na ra nguibi ne barco ra bëzhi texe yo tunü. Xo 'ñetscöji rá tüji, eñe.

¹¹ C'e bëzo c'ü mi manda cien tropa, dya dyätä e Pablo; xenda dyätä c'ü mi ëdyi c'e barco 'ñe c'ü o cjaja c'e barco. O mamaji c'ü ro sidogöjme. ¹² Mi bübü ja nzi c'o mi ne ro nguejme c'e barco a Puertos Buenos. Pero xenda ma puncjü c'o dya ne. Na ngue a Puertos Buenos, dya nda ma jo'o ro böbü c'e barco c'o pa c'o ma së. Nguec'ua o mamaji

c'ü ro pedeyjme a Puertos Buenos ro sidoyjme, xa'ma ro sö ro sät'äjme a Fenice c'ü ngue c'ü 'na puerto cja c'e isla a Creta. Nujnu, je ro mimijme c'o pa c'o ma së. Na ngue c'e puerto, dya cjogü e ndajme 'ma ni 'ñeje a noroeste 'ñe 'ma ni 'ñeje a suroeste.

La tempestad en el mar

¹³ O pötü c'ua ja mi 'ñeje e ndajma. Dya cja mi 'ñeje nu ja ni nguibi e jyarü, ya je mi 'ñeje a sur. Dya cja mi vü na zëzhi. Nguec'ua c'ü mi ëdyi c'e barco 'ñe c'ü o cjaja, mi pëzhivi c'ü ro sö ro sät'äjme na jo a Fenice. Nguec'ua o mandavi o ngüs'üji c'o t'ëzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi pëch'i c'e barco para dya ro ndütü e ndajma ro ma. Ró möjme c'ua ró cjogüjme bëxtjo a Creta. ¹⁴ Dya go mezhe c'ua go pötü na yeje e ndajma. 'Nangö ë c'ua 'na trandajma c'ü vi 'ñeje a noreste cja c'e isla. ¹⁵ Nguec'ua, dya cja sö xe ro möjme derecho ro cjogüjme lado cja c'e isla. Ró jëzijme c'ua c'e barco o ndütü e ndajma. ¹⁶ O zät'ä cja 'na ts'i isla c'ü ni chjü a Claudia, ró cjogüjme cja c'e lado c'ü mi tsjötü. Cja rrü cjüs'üjme c'e ts'ibü c'ü mi cjüt'ü c'e barco, me mi trávajo ma cjüs'üjme. ¹⁷ 'Ma ró cjuarü ró cjüs'üjme c'e ts'ibü, nuc'ua c'o mi pëpji cja c'e barco, cjanu o tsjapüji o ndü c'o cable c'ü mi 'nünt'ü nu, ngue c'ua ro zëzhi c'e barco. Mi süji 'na mas ro ndütü e ndajma c'e barco ro zät'ä nu ja ni chjü a Sirte nu ja jä'ä o 'ñöxömü nu ja dya nda ga jë e ndeje. Mi süji 'na ro 'huagü c'e barco 'ma ro zät'ä nu. Nguec'ua va sjö'büji c'e manta c'ü ma mbät'ä, ngue c'ua dya nda ro ndütü e ndajma. O jyëziji c'e barco, dya cja mi ëdyiji. ¹⁸ C'ü na ye nu pa, sido mi pa c'e barco ma ndütü e ndajma. Nguec'ua o mboch'üji a ndeje c'o mi tunü c'e barco, ngue c'ua dya nda ro jyübü. ¹⁹ C'ü na jñi nu pa, ró poch'üjme a ndeje texe c'o

mi pë's'i c'e barco. ²⁰ O mezhe na puncjü o pa, dya mi cji e jyarü ne ri ngue yo seje. Sido mi vü na zëzhi e ndajma. Nguec'ua ró mamajme pãrã cjo ro pedeyjme na jo; 'na ro tñjme.

²¹ Ya vi mezhe c'ü dya cja mi sijme o xëdyi. Nuc'ua e Pablo o böbü c'ua a ndezgöjme, cjanu o mama:

—Nu'tsc'ëji nin t'ecjañöümüji, ró xi'tsc'öji c'ü dya ro pedeyji a Puertos Buenos cja c'e isla a Creta. 'Ma ri dyätcäji, xenda rvá jo 'ma; dya ro sufrejji. ²² Pero nudya rí xi'tsc'öji, dya rí sügueji. Zö ra 'huagü ne barco, pero dya cjó ra ndüzgöji. ²³ Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue mi xömü o ëjë 'na o anxe Mizhocjimi cja in jmigö o ë zocügö. Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e ngue c'ü rí ma't'ügö; ngue o ntezgö c'ü. ²⁴ O xitsi c'e anxe: "Nu'tsc'e Pablo, dya rí sügue. Dya rí chügue, na ngue ni jyodü rí sät'ägue a Roma rí böbügue a jmi e César c'ü mero manda. Mizhocjimi o dyä'tc'ä c'ü i dyötü, nguec'ua dya cjó ra ndü yo in pöcejji cja ne barco", enzgö. ²⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí sügueji. Rí creogö Mizhocjimi c'ü ra zädä ja c'o nzi va xitsi c'ü o anxe. ²⁶ Pero 'ma ra 'huagü ne barco, rá sogöji cja ndeje bëxtjo cja 'na ts'i isla rá pes'ëji, eñe e Pablo.

²⁷ Ya vi mezhe ye nzo c'e barco ma ndütü e ndajma. Mi nzhodü cja c'e mar c'ü ni chjü Mar Adria. Ya vi xömü. Nuc'ua c'ü ndexömü, c'o mi pëpji cja c'e barco o mamaji:

—Cja c'ü ya rá sät'äji cja 'na isla, eñeji.

²⁸ Cjanu o dyëdyiji ja nzi mi pë's'i c'ü ma jë c'e ndeje. Mi sö treinta y seis metro. Xe möji ts'ë, cjanu o dyëdyiji c'ua na yeje; ya mi sötjo veintisiete. ²⁹ Me go züji c'ua, 'na ro sät'äjme nu ja mi quiji o ndojo. Nguec'ua o ma quiji c'o nziyo t'ëzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi 'nünt'ü o tjüjmü, cjanu o mboch'üji

a ndeje cja o xütjü c'e barco ngue c'ua 'ma ro zät'ä a jömü, xa'ma ro gancha ro böbü c'e barco. Me mi mamaji quera ro jyans'ü. ³⁰ Nuc'ua c'o mi pëpji cja barco, o mbürü o sjö'büji c'ua c'e ts'ibü cja c'e ndeje. C'o t'ëzi c'o mi bübü a xo'ñi c'e barco, mi cja'püji ro ndunüji na ts'ijë cja rrü mboch'üji, ngue c'ua dya nda ro 'ñömü c'e barco. Pero c'ü mi sjö'büji c'e ts'ibü, ngue c'ü mi ne ro c'ueñeji ro salvaji. ³¹ Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'e bëzo c'ü mi manda cien tropa, 'ñe c'o o tropa, o xipjiji:

—Nujyo, ni jyodü, dya ra dagüji cja ne barco. 'Ma jiyö, rí chüji, dya rí salvaji, embeji c'o.

³² Nuc'ua c'o tropa cjanu o ma dyocüji c'o tjüjmü c'o mi sjö'büji c'e ts'ibü; o ndögü a ndeje.

³³ Nuc'ua 'ma ya ma jya's'ü, e Pablo o xipji anguezeji ro ziji o xëdyi. O mama:

—Ya mezhe ye nzo c'ü dya in sigueji o xëdyi. ³⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí sigueji dya o xëdyi ngue c'ua rí zëzhiji. Nguec'ua, dya rí chügueji ni pje rí tsajji, eñe.

³⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü o mama yo jña, cjanu o jñü c'ua o tjömëch'i cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi a jmi nza texeji. Cjanu o më'ch'i c'ua, cjanu o zi c'ua. ³⁶ Anguezeji o mbürü o mäji c'ua, dya cja nda mi süji. Xo ziji c'ua o xëdyi. ³⁷ Mi söjme ye ciento setenta y seis mi cäräjme cja c'e barco. ³⁸ 'Ma o nguarü o ziji o xëdyi o nijmiji, cjanu o mboch'üji a ndeje c'o mape c'o mi quiji o ndëxü. O tsajji a cjanu ngue c'ua dya nda ro jyübü c'e barco.

Se hunde el barco

³⁹ Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü na jo, ró jandajme c'e isla c'ü ya mi bëxtjo. C'o mi pëpji cja c'e barco, dya mi päräji ja mi ngue. Pero o jñandaji c'ü ma jä'ä o 'ñöxömü cja squina c'e ndeje. O mamaji xa'ma ro sö ro zät'ä c'e barco cja c'e 'ñöxömü.

⁴⁰ Nguec'ua o dyocüji c'o tjüjmü c'o mi 'nünt'ü c'o t'ëzi, ngue c'ua ro ma na yeje c'e barco. Y o xäpcäji c'e za'a c'ü mi dyëji. Xo ngüs'üji c'e manta c'ü ma mbät'ä, ngue c'ua o ndütü e ndajma. Nguec'ua c'e barco o mbürü o ma c'ua cja c'o 'ñöxömü c'o mi jä'ä a squina c'e ndeje. ⁴¹ Pero o zät'ä c'e barco nu ja dya nda ma jë c'e ndeje nu ja mi sjöbü yeje 'ñinzhe c'o mi chjë nu. Nguec'ua o böbü c'ua c'e barco. A xo'ñi c'e barco o nguibi cja c'e 'ñöxömü, dya cja mi 'ñömü. Pero o xütjü c'e barco o 'huagü, na ngue c'o ndeje me mi pjö's'ü na zëzhi. ⁴² Nuc'ua c'o tropa cjanu o mamaji:

—Na jo ixtá pö't'üji yo rvá siji yo ma o'o a pjörü. 'Ma jiyö, 'na ra dyömpüji cja ne ndeje ra c'ueñeji, eñe c'o tropa.

⁴³ C'ü mi manda c'o tropa, dya ne'e c'ü ro mbö't'üji e Pablo. Nguec'ua dya jyëzi ro tsajji ja c'o nzi ma mamaji. Cjanu o xitscöjme:

—'Ma in pjëchi rí dyömpüji cja ndeje, rí dyat'üji cja ndeje rí dyömpüji rí sät'äji cja squina ndeje. ⁴⁴ 'Ma dya in pjëchi rí dyömpüji, rí pëch'iji yo tabla yo ni ndunü e ndeje o yo pje nda ma za'a yo vi t'ät'ä ne barco. Ra ndüxc'üji ngue c'ua rí sät'äji cja squina ndeje, enzgöjme.

Nguec'ua ró pesc'öjme cja ndeje rí texeje, dya cjó ndüzgöjme.

28

Pablo en la isla de Malta

¹ 'Ma ró pes'ejme cja c'e ndeje, ró päräjme c'e isla mi chjü a Malta.

² C'o mi menzumü nu, ma jonteji. O recibidozüjme na jo, o 'ñörüji 'na sivi ró pa't'üjme na ngue ya mi ëjë o dyebe, y ma së. ³ E Pablo xo ma mbëchi 'na cjörü o za'a, cjanu o ma ngä's'ä cja c'e sivi. Nuc'ua 'ma mü o mbürü o pat'ü c'o za'a, 'nango mbedye c'ua 'na c'ijmi c'ü ma sate c'ü mi nza cja 'na pozü. O

zapü o dyë e Pablo, o 'nünt'ü, dya ts'i vi c'ügü. ⁴ C'o mi menzumü a Malta 'ma o jñandaji mi 'nünt'ütjo c'e c'ijmi, o pötü va mamaji c'ua:

—Ne bëzo, pe o pöt'üntu nu. Zö o mbes'e cja ndeje, dya ndü'ü, pero ya ngöt'ü dya c'o o tsja na s'o, eñeji.

⁵ Nuc'ua e Pablo o juancja o dyë; o c'ügü c'ua c'e c'ijmi o ndögü cja c'e sivi. Pero dya pje tsja e Pablo. ⁶ C'o mi menzumü nu, mi te'beji c'ü ro pjânt'ä o ts'ingue e Pablo, o ro ndü. O mezhe mi te'beji pero dya pje tsja e Pablo. Nguec'ua, dya cja nguinjñiji c'ü vi pöt'üntu e Pablo. Cjanu o mamaji e Pablo mi ngue 'naja c'o o ts'itaji c'o mi ma't'üji.

⁷ C'ü mi manda cja c'e isla a Malta mi chjü e Publio. Mi tjë o juajma c'o mi bëxtjo nu ja ró pes'ejme cja c'e ndeje. E Publio ma jonte, o recibidozümje na jo. O dyacümje ja ró oxümje, xo dyacümje c'o ró sijme. O metscöjme jñi pa nu. ⁸ C'ü nu tata e Publio, ma o'otjo cja ngama mi sö'dyë. Mi sö o pa'a 'ñeje mi unü posición. Nuc'ua e Pablo o ma'a nu ja ma o'o c'e tita. O 'ñe's'e o dyë, cjanu o dyötpü Mizhocjimi o jocü. ⁹ 'Ma o jogü c'e tita, cjanu o ëjë c'ua c'o 'ñaja c'o mi cãrã cja c'e isla c'o mi sö'dyë. E Pablo xo jocü anguezeji. ¹⁰ O dyacümje na puncjü o regalo. 'Ma o zädã c'e pa c'ü ro tes'ejme cja barco ro möjme a Italia, xo dyacöjme texe c'o mi jyongöjme.

Pablo llega a Roma

¹¹ O mezhe jñi zana rvã minc'öjme cja c'e isla. Nuc'ua ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi böbü a Malta c'o pa c'o ma së. C'e barco vi ' ñeje a Alejandría. A xo'ñi cja c'e barco, mi cuat'ü c'e ts'ita Cástor 'ñe c'e ts'ita Pólux. ¹² 'Ma ró sät'äjme a Siracusa, ró cjogümje cja c'e puerto o metscöjme jñi pa nu. ¹³ 'Ma ró pedyejme a Siracusa, ró cjogümje bëxtjo cja squina c'e ndeje ró sät'äjme a Regio. C'ü na ye nu pa, o mbürü o vü e ndajma c'ü vi 'ñeje

a sur. Nguec'ua c'ü na jñi nu pa, ró sät'äjme a Puteoli. ¹⁴ Nujnu ró dagümje cja c'e barco. Ró töt'ümje nu ja mi cãrã o cjuarma c'o xo creó e Jesucristo. O mbitazümje ró mimijme co anguezeji. O mezhe 'na nzo ró mimijme nu. Nuc'ua 'ma ró pedyejme nu, ró möjme cja c'e 'ñiji c'ü ni ma a Roma. ¹⁵ C'o cjuarma a Roma o mbãrãji c'ü ma möjme nu. Nguec'ua o mbedyeji nu, o ma ndüncümje. Bübü c'o ró chjögöjme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Foro de Apio; 'ñaja c'o cja ró ma chjögöjme 'ma ró sät'äjme cja c'e jñiñi a Tres Tabernas. 'Ma o jñanda e Pablo c'o cjuarma, o unü 'na pöjö Mizhocjimi y me go mäjã o mü'bü. ¹⁶ 'Ma ró sät'äjme a Roma, c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zidyí c'ua c'o bëzo c'o vi siji cja c'e barco c'o ma o'o a pjörü a Cesarea, o zät'äji nu ja mi bübü c'ü mi mero mböpjörü, ngue c'ua ro mbörüji c'o. Pero e Pablo, o jyëziji o mimi cja 'na ngümü aparte; 'natjo tropa c'ü o mbörü.

Pablo predica en Roma

¹⁷ O mezhe c'ua jñi pa, e Pablo o zojnüji c'ua c'o menzumü a Israel c'o mi manda cja c'o nintsjimi a Roma. 'Ma o jmurüji, cjanu o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji ín menzumüts'ügöji, dya pje cjó ró cjaþü ne ri 'naja c'o ín menzumügöji. Pero o zücüji a Jerusalén o zinziji cja c'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o pantcaji a pjörü. C'o ín menzumügöji mamaji rí cjaþü c'ü dya ni muvi yo tjürü yo o zocüzüji c'o ín mboxatitaji, pero iyö. ¹⁸ C'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o jñüncüji ngüenda pero dya pje chötcüji c'ü rví mbötcüji. Nguec'ua mi ne ro 'ñevgueji libre. ¹⁹ Pero dya go ne a cjanu c'o ín menzumügöji. Nguec'ua rvã örügö sjëtsi o sizgöji va a jmi e César. Dya ngue c'ü rá cusagö c'o ín

menzumüji; ngue c'ü ra jñüncü ngüenda e César rá mama pje vi cusazüji anguezeji. ²⁰ 'Nünt'ütjo o cadena ín dyè, na ngue yo me na jo yo rí te'begó. Maco xo te'be a cjanu c'o ín menzumügöji. Ngue c'ü rvá zon'c'üji; ngue c'ua rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o na jo c'o ín te'beji, eñe.

²¹ O ndünrú c'ua anguezeji o xipjiji e Pablo:

—Dya rí pãrãgöjme cjo ì tsjague na s'o. Na ngue dya cjó penquejme o carta ndeze a Judea. Dya cjó xo va èjë. C'ü pje ra è xitscöjme. ²² Rí ne rí zocüjme rí xitscöjme ja ga cja c'o ín creogue. Na ngue rí pãrãjme, texe cja c'o jñiñi mamaji c'ü dya ga jo o ñiji e Jesús.

²³ Cjanu o mbãsp'ãji 'na pa c'ü ro ñaji na yeje. 'Ma o zãdã c'e pa, o èji na puncjüji cja c'e ngumü nu ja mi pjörüji e Pablo. O mbürü o ña e Pablo c'ü xörü; o bóbü hasta c'ü nzhã. O mbenbeji c'ü mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, ñe c'o o dyopjü c'o profeta; o xipjiji c'ü ya vi zãdã c'o vi dyopjüji. O zopjüji a cjanu, ngue c'ua ro unüji ngüenda e Jesús ngueje c'ü o ñeme Mizhocjimi ra manda, ngue c'ua ro ñench'e o mü'büji c'ü. ²⁴ Bübü c'o o creo c'o mi mama e Pablo; bübü c'o dya creo. ²⁵ Nguec'ua, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguijñiji. Nuc'ua 'ma ya ro mbedyeji, o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—O Espíritu Mizhocjimi o xipji e Isaías c'ü mi profeta o zopjü c'o ín mboxatitagöji. Na cjuana c'e jña c'ü o mama ja ma cja anguezeji. Dyãräji c'ü o mama. Na ngue je xo ga cjatsc'ejji nu. O mama a cjava:

²⁶ Mague cja yo nte, rí ma xipjiji c'ü ra dyãräji pero dya ra mbãrãji.

Ra jñandaji pero dya ra mbãrãji pje pjëzhi.

²⁷ Yo nte, ya tsot'ü o mü'büji. Na ngue 'ma ro xogü o mü'büji,

xa'ma ro zo'o o mü'büji ín jñagö.

Y 'ma cjó c'o zopjüji, dya cja cja püji ngüenda. Na ngue 'ma ro tsjapüji ngüenda, xa'ma ro dyãräji ro mbãrãji pje ri pjëzhi.

Ya tsot'ü a nzhöji. Na ngue 'ma ro jñandaji, xa'ma ro mbãrãji, ro nzhogü o mü'büji.

Nuc'ua ro salvagö yo, ro emeji libre cja c'o na s'o, embeji e Isaías.

²⁸ O sido o ña e Pablo o mama:

—Dyãräji na jo c'ü rí xi'tsc'öji. Ngueje c'o dya ín menzumügöji c'o ra xipjiji dya o jña Mizhocjimi, ngue c'ua Mizhocjimi ra ñemeji libre cja c'o na s'o. Anguezeji ra dyãräji.

²⁹ 'Ma o nguarü e Pablo o mama c'o jña, cjanu o mbedye c'ua c'o o menzumüji, me mi pötü ma zöji o jña.

³⁰ O mezhe ye cjë va mimi e Pablo cja c'e ngumü. Mi cjöt'ü o renta; nguec'ua mi sô ra recibido c'o mi pa zengua. ³¹ Mi zopjü c'o nte mi xipjiji c'ü ro dyãtäji Mizhocjimi, na ngue ngueje c'ü manda. Xo mi jíchiji ja ga cja e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. Dya cjó mi sũ pje ro xipji, y dya cjó mi c'a's'ü.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS

Pablo escribe a la iglesia de Roma

¹ Nguetscö e Pablo. O mbëppjizü e Jesucristo. O ñembguegö Mizhocjimi rá ma nu c'ua ja ra ndäcjä rá ma, rá ma zopjü yo nte rá xipjiji nu jña angueze, nu me na jo.

² Nguejne jña nu ya vi mama Mizhocjimi cja o jña angueze. Ngue c'o profeta c'o o dyopjü c'e jña'a c'ü.

³ Nu jña Mizhocjimi nu me na jo, mama ja cja c'ü nu T'i. O ëjë nza cja 'na nte cja ne xoñijö mü. Mi ngueje 'naja o mboxbëche e David. ⁴ O Espiritu Mizhocjimi me na zëzhi, o tsjapü o nanga c'ü nu T'i 'ma ya vi ndü. A cjanu o 'mãrã ngueje o T'i Mizhocjimi. Nujnu ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁵ E Jesucristo o nugü na jo. O ndäcjä rá cja o bëppi angueze. Ngue c'ua ra 'ñejmeji, ra dyätãji angueze, yo nte yo cãrã texe cja ne xoñijö mü. A cjanu ra mamaji me na jo, me na nojo e Jesucristo. ⁶ Xo nzitjots'ügueji dya, xo o zon'c'üji e Jesucristo.

⁷ Nuts'c'ëji in cãrãji a Roma, rí pen'c'ëji ne xiscömã, rí bö'tc'üji Cjimi. Me nets'ëji Mizhocjimi. O zon'c'ügueji o tsja'c'üji o nte angueze. Mizhocjimi c'ü mi Tataji 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmuji me ra nuc'üji na jo, xo ra tsja'c'üji dya pje rí tsjijñiji.

Pablo quiere visitar Roma

⁸ C'ü ot'ü rá xi'ts'iji dya: texe cja ne xoñijö mü mamaji que in ejmeji e Jesucristo. Nguec'ua rí nãdã e Jesucristo rgã unü na pöjõ in Mizhocjimiji. ⁹ Ngue Mizhocjimi c'ü rí pëpigö co texe in mü'bü; rí mama yo na jo jña c'o mama ja

cja c'ü nu T'i. Mizhocjimi pãrã na jo, 'ma rí ötügö Mizhocjimi, dya rí jyombeñets'üji. ¹⁰ Rí ötügö Mizhocjimi, 'ma ra ne angueze, rá magö rá ma zenguats'üji. Ya mezhe rí ne rá ma'a. ¹¹ Rí ötügö angueze a cjanu, na ngueje me rí ne rá chjëji. Rí ne rá jí'ts'iji c'ü ya xo o jítsi Mizhocjimi, c'ua ja cja angueze, ngue c'ua xo ra zëzhi in mü'büji. ¹² Nu c'ü rí mangö dya, rí ne rá bübü c'ua ja in cãrãji ngue c'ua ra mäjã in mü'bügö. Xo 'ñets'ëji xo ra mäjã in mü'bügueji na ngueje nde 'natjo c'ü rí ejmeji rí texeji.

¹³ Mi cjuarmats'ügöji. Rí negö rí pãrãji, mi ne na puncjü ro ma'a. Però hasta nudyã dya be sö rá ma. Rí ne rá ma ngue c'ua c'ü rí pëpi Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí zëzhiji, c'ua ja xo nzi rvã cja'a 'ma mi nzhodügö cja yo dyaja jñiñi. ¹⁴ Ni jyodü na puncjü rá zopjü c'o ña griego. Dya nguextjo yo, xo texe yo nde ña nandyo jña. Ni jyodü rá zopjü c'o pjëchi ra xörü 'ñe c'o dya pjëchi ra xörü. ¹⁵ Nguec'ua me rí ne xo rá ma xi'ts'iji nu o jña e Cristo, nu'tsc'ëji in cãrãji a Roma.

El poder del evangelio

¹⁶ Me rí mãpãgö ne jña nu mama ja cja e Cristo, na ngue me na jo. Yo nte 'ma ãrãji ne jña, Mizhocjimi me pëppi na zëzhi ngue c'ua ra 'ñeme libre cja c'o na s'o texe c'o ra 'ñejme. Ot'ü ra dyãrã c'o menzumü a Israel ra jogü o mü'büji. Nuc'ua xo ra dyãrã c'o dyaja nte, xo ra jogü o mü'büji. ¹⁷ Nu na jo jña jítsiji ja ga sö ra mama Mizhocjimi ya na jozüji dya a jmi angueze. C'ü ra mama Mizhocjimi na jozüji, ni jyodü rá ench'e in mü'büji e Jesucristo. Y sido rá ejmeji angueze. Je ga cjanu va t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü angueze, nuc'ü, ra mama Mizhocjimi ya perdonao; dya tũ nzhübü dya c'ü. Xo ra bübütjo c'ü, na ngueje ejme", eñe.

La culpa de la humanidad

¹⁸ Ya 'mārā na jo, Mizhocjimi a jens'e me ra tsjapū ra sufrido c'o dya sū angueze, c'o cja na s'o. Jo pārāji c'ū na cjuana c'ū ne Mizhocjimi ra tsjaji, pero cjaji c'o na s'o. ¹⁹ Pārāji ja cja Mizhocjimi. Nguetsjē angueze o jíchiji. ²⁰ Mizhocjimi me na zēzhi; dya sō rá jandaji angueze. Pero ndeze 'ma o dyāt'ā Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijōmū, yo nte pārāji bübū Mizhocjimi. Pārāji me na zēzhi angueze. Na ngueje unūji ngüenda texe yo o dyāt'ā c'ū. Nguец'ua 'ma ra tjünpū nguarū c'o cja na s'o, dya ra sō ra mamaji c'ū dya mi pārāji ja ga cja Mizhocjimi. ²¹ Zō xi mi pārāji Mizhocjimi, dya mi cja pūji ngüenda. Dya xo mi unūji na pōjō. O pjeñeji c'ū mi cjiññiji, dya pje mi muvi. A cjanu, mi nzhodūji cja bēxōmū; ya mi ojtjo jya's'ū cja o mü'būji. ²² Mi cja pūji me mi pārāji. Pero o zādā c'ū dya cja mi pārāji Mizhocjimi. ²³ Dya cja ma't'ūji Mizhocjimi c'ū me na nojo c'ū dya sō ra ndū'ū c'ū ra ojtjo. O mbürū o dyāt'āji nu c'o ro ma't'ūji. O dyāt'āji o ts'ita, o ts'inana c'o jñetse nza cjangōji rí nteji, maco rí tū'ūji. Nde dyāt'āji o ts'ita yo 'ñetse nza cja s'ū'ū. Nde o dyāt'āji o ts'ita yo tū nziyo o ngua, y yo cjüt'ū o pjeme. Nguеje yo o ma't'ūji yo nza cja 'ma ri ngueje Mizhocjimi.

²⁴ Nguец'ua Mizhocjimi o jyēzi c'ua o tsjaji texe c'o na s'o c'o mi ne o mü'būji. Mi pōtma tsjaji c'o na s'o c'o me 'na tseje. ²⁵ Mizhocjimi o jyēzi o tsjaji a cjanu c'o na s'o, na ngue anguezeji ya vi jyēziji Mizhocjimi c'ū ixna cjuana c'ū o dyāt'ā texe. Nujyo o dyāt'ā Mizhocjimi nguejyo o ma't'ūji yo. Mizhocjimi dya cja ma't'ūji. Nguetjo angueze me na jo'o; me na nojo. Ni jyodū sido rá ma't'ūji. Je rga cjanu.

²⁶ Na ngue c'ū mi cjaji a cjanu, Mizhocjimi o jyēzi c'ua me xe ne'e

o cuerpoji c'o me na s'o. C'o ndixū dya cja mi ne ro mimivi co o xīraji. Mi obūtsjēji c'o nu mirixūji. ²⁷ Je xo ma cja tjonu c'o bēzo. Dya cja mi mimivi co o suji. Mi obūtsjēji co c'o o mibēzoji. Me mi pōtma neji o cuerpoji c'ū ro tsjaji c'o na s'o. Mi cjaji me 'na tseje. C'ū na s'o c'ū mi cjaji ngue c'ū je tsjapū me go sufrido o cuerpoji.

²⁸ Dya cja mi ne ro mbārāji ja ga cja Mizhocjimi. Nguец'ua Mizhocjimi o jyēziji c'ua ro nguijñiji o pjeñeji c'o na s'o, c'ū dya cja ro sō ro tsjaji c'ū na jo. Me ma s'o mi cjaji c'o me 'na tseje. ²⁹ Me mi cjaji c'o dya jo. C'o bēzo mi tsājāji ndixū; c'o ndixū mi tsājāji bēzo. C'o mi pē's'i c'o dyaja, mi nepeji. Y mi cjiññi na s'o o pjeñeji. Me mi pōtma envidiaji c'o o minteji. Me mi pō't'ūteji. 'Ma ra zōji jñ'a'a, me ma s'o ma santeji. Me mi pjēchiji ra dyonpū o dyoji. Me mi nuji na ü c'o o minteji. Me mi pōtma mbechpetsjēji c'o o dyoji. ³⁰ Mi xosp'ūji bēchjine c'o o minteji. Mizhocjimi ya me mi nuji na ü c'ū. Me na s'o jñ'a ma ndünrūji. Me mi cja pūji na nojoji. Me mi cja pūji me na joji. Mi jodūji pje xe ro tsjaji c'ū xenda na s'o. C'o o tataji, dya cja mi ātāji. ³¹ Dya cja xo mi cjiññiji c'ū na jo ngue c'ua ro tsjaji. Dya cja xo mi cumpleji c'ū mi mamaji. Dya cja xo mi s'iyaji o menzumūji. Dya cja xo mi perdonaoji c'o o minteji. Dya mi juentseji c'o o minteji ngue c'ua ro mbōs'ūji. ³² Je ma cjanu ma tsja c'o nte, y je xo ga cjanu ga tsja dya yo nte. Me cjaji c'o na s'o, zō pārāji mama Mizhocjimi ni jyodū ra ndū c'o. Dya xo nguextjo cjaji a cjanu, me xo mǎpāji c'o cja c'ua nzi ga tsja anguezeji.

2

Dios juzga conforme a la verdad

¹ Nu'tsc'eji, zō cjó c'o ri ngue'tsc'eji, dya rí tsjiññiji c'ū dya in tūji nzhübū. Nu'tsc'eji me in

so'büji yo in minteji. Pero nu c'o cja in minteji, xo in cjatjogueji. In mamaji c'ü dya jo c'o cjaji. Dya xo jo c'o in cjagueji. ² Rí päräji me na jo'o c'ü cja Mizhocjimi. Me ra jñünpü ngüenda c'o cja'a c'o ya ró xi'ts'iji. Ra tsjapü ra sufridoji. ³ Nu'tsc'ejí me in so'büji c'o dyaja c'o me cja c'o na s'o. Nde 'na ma cjazdjots'üji in cjaji c'o na s'o. ¿Cjo in cjiññiji, dya xo ra jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi? ⁴ Mizhocjimi me na jo, me pëscöji paciencia yo rí cjagöji. ¿Cjo in cjiññiji c'ü dya ra fastidiao? ¿Cjo dya in päräji dya, me pëscöji paciencia ngue c'ua ra nzhogü in mü'büji? Pero in cjaþüji c'ü dya ni muvi c'ü ni mbëscöji paciencia. ⁵ Me na me in mü'büji. Dya in ne ra nzhogü in mü'büji. Me sido in cjagueji c'o na s'o c'o rgui sufridogueji nu pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, texe c'o ró cjaji. C'e pa'a c'ü, ra 'ñetse me na jo rgá jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. ⁶ Ra tsjapü ra sufrido nu c'o cja na s'o. Nu c'o cja na jo, ra unüji c'ü na jo. ⁷ Bübü c'o te'be Mizhocjimi ra tsjapüji ra jogüji c'ua ja xo nzi ga cja angueze na jo. Jodüji c'ü ra mama Mizhocjimi cjaji na jo. 'Ma dya ra tögüji rgá tsjaji c'ü ne Mizhocjimi, angueze ra unüji 'ma c'ü ra bübüþtjoji, dya ra ndüji. ⁸ Pero bübü c'o dya ne ra dyätá yo jña yo na cjuana; cjaji c'o netsjëji. C'ü je ätäji ngue c'ü na s'o c'ü cjaji. Mizhocjimi ra ünmbü c'o. Ra tsjapü ra sufridoji na ngueje cjaji c'ü na s'o. ⁹ Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda ra tsjapü me ra sufrido texe c'o cja na s'o. Ra tjünþü ngüenda c'o menzumü a Israel. Nuc'ua xo ra tjünþü ngüenda c'o dyaja nte c'o dya menzumü a Israel. ¹⁰ Nu c'o cja na jo, ra chöt'üji c'ü me na zö. Mizhocjimi ra xipjiji cjaji na jo. Xo ra chöt'üji c'ü ra sóyaji. Nu c'o menzumü a Israel c'o o tsja na jo, ra chöt'ü c'o. Nuc'ua c'o

dyaja nte xo ra chöt'ü c'o.

¹¹ Na ngueje Mizhocjimi nde jyëztjo ga nu'u yo menzumü a Israel 'ñe texe yo dyaja nte. ¹² E Moisés o zopcüji o ley Mizhocjimi nu c'o menzumü a Israel. Dya o zopcüji c'o dya menzumü a Israel. Pero c'o dya menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, ra ndüji, zö dya ra jñünpüji ngüenda Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama c'e ley. Nu c'o menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda cjo o tsjaji c'ü mama c'e ley, cjo jiyö. ¹³ C'o na jo a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'o pärätjo c'ü mama o ley angueze. Ngueje c'o cja'a c'ua ja nzi ga mama. ¹⁴ Rí tsjiññiji dya, yo dya menzumü a Israel. Dya tjëji o ley Mizhocjimi. Pero bübü 'ma cjaji c'ü mama c'e ley na ngueje päräji a mbo o mü'büji c'ü na jo. Nu c'ü ni mbäräji a cjanu, chjëntjui c'ü ri tjëji 'na ley. ¹⁵ Nu c'o dya menzumü a Israel, 'ñetse c'ü päräji cja o mü'büji c'ü mama c'e ley. Na ngueje päräji cja o mü'büji 'ma cjaji na jo, y 'ma cjaji na s'o. Bübü 'ma cjiññiji: "¿Jenga ró cja na s'o?" Bübü 'ma mamaji: "Rí pärä ró cjagö na jo", eñeji. ¹⁶ Ra zädä c'e pa, Mizhocjimi ra unü e Jesucristo ra jñünpü ngüenda texe yo nte. Dya cjo pätcäji in mü'büji. Pero e Jesucristo pätcäji in mü'büji c'ü. Ra jñüncüji ngüenda nzi 'nazüji c'o ró cjaji. Ngue c'ü mama o jña e Cristo. Ngue c'o rí xipjigö yo nte.

La gente de Israel y la ley de Moisés

¹⁷ Nu'tsc'ejí rí menzumügöji a Israel, in mangueji in päräji c'e ley c'ü o zocüzüji e Moisés. Me in cjaþütsjëji na nojo in mangueji nguextjogzöji o ntezgöji Mizhocjimi. ¹⁸ In mangueji in pärägueji c'ü ne'e Mizhocjimi. In mamaji: "Rí pärägö c'ü na jo rá cja, na ngueje ró xöþpü ne ley", in eñeji. ¹⁹ In junt'ü in mü'büji in

pjëchiji rí jíchiji c'o dya be xogü o ndö. In mangueji in pãrãji rí xöpüji yo nzhontjo cja bëxömü, ngue c'ua ra bübü jya's'ü cja o mü'büji. ²⁰ In cjiññigueji me in pãrãji rí zopjütsjê yo dya pãrã. In mamaji me in pãrãji rí xöpüji yo cja xötpütjo. C'e ley c'ü in tjëgueji in mamaji je t'opjü c'ua c'ü, texe c'o ni jyodü rá pãrãji, 'ñe texe c'o na cjuana. ²¹ Nu'tsc'ejí in xöpüji, çjenga dya in cjaji c'ua ja gui xöpüji? Nu'tsc'ejí in zopjüji yo nte in xipjiji dya pje ra pönüji, çjenga in pönügüejí? ²² Nu'tsc'ejí in xipjiji yo bëzo c'ü dya ra tsãjãji ndixü, yo ndixü c'ü dya ra tsãjãji bëzo, çjenga in tsãjãgüejí? Nu'tsc'ejí me in üji yo ts'ita yo tãgã cja nitsjimi, çjenga in pönüji nu ja na tãgã yo? ²³ Nu'tsc'ejí me in cjapqueji c'ü me na nojots'üji na ngueje in tjëji o ley Mizhocjimi, çcjo dya in cjiññigüejí in bëchpiji o tseje Mizhocjimi na ngueje dya in cjagueji c'o mama c'e ley? ²⁴ Je xo ga cjatjonu, ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Nu yo dya menzumü a Israel sadüji Mizhocjimi na ngueje c'o menzumü a Israel cjaji c'o na s'o", eñe.

²⁵ Nutscöji rí menzumüji a Israel rí meyaji in cuerpoji ngue c'ua ra 'mãrã o ntezüji Mizhocjimi. Ngue c'ü rí mangöji rí circuncidaoji. C'ü ni jmeya in cuerpogüejí, ni muvi, 'ma rí tsjaji c'ua ja nzi ga mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma dya rí tsjaji c'ü mama c'e ley, Mizhocjimi jantc'aji nza cja 'ma dya ri jmeya in cuerpoji. ²⁶ Nu c'o dya jmeya o cuerpo, 'ma ra tsjaji na jo c'ua ja nzi ga mama c'e ley, Mizhocjimi nutjoji nza cja c'ü rvi jmeya o cuerpoji. ²⁷ Nu c'o ra nguejme c'ua ja va jmus'ü, c'ü dya ra jmeya o cuerpoji, 'ma ra tsjaji c'ü mama c'e ley, jizhiji c'ü dya ga jotsc'ejí nu'tsc'ejí, dya in cjaji c'ua ja ga mama c'e ley. Jizhiji c'ü dya jotsc'ejí, zö in pãrãji c'e ley y zö ya xo jmeya in

cuerpoji. ²⁸ Dya ga cjuana ngue o nte Mizhocjimi nu c'ü a xes'etjo mama ngue o nte Mizhocjimi. Dya xo ga cjuana ngue o t'i Mizhocjimi nu c'ü jmeya o cuerpo pero dya ejme Mizhocjimi. ²⁹ Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, ya o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü pötpü o mü'bü. Zö rá cjaji c'ü mama o ley Mizhocjimi, pero dya ngue c'ü rguí pötcü in mü'büji. Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, Mizhocjimi ra mama na jo'o c'ü, zö dya ra mama yo nte na jo'o c'ü.

3

¹ Yo menzumü a Israel, çpje pë's'iji 'ma, c'ü dya pë's'i yo dyaja nte? Çpje ni muvi c'ü ni jmeya o cuerpoji? ² Ni muvi na puncjü. C'ü xenda ni muvi c'ü pë's'i yo menzumü a Israel, ngueje nu jña Mizhocjimi nu o unüji ra dyätãji. ³ Pero c'o menzumü a Israel cãrã c'o dya ätä o jña Mizhocjimi. Na ngueje c'ü dya ejmeji, çpje in cjiññiji, cjo in cjincjeji c'ü dya ra cumple Mizhocjimi c'ü o mama ra tsja? Iyö. ⁴ Mizhocjimi tiene que ra cumple texe nu c'o o mama. Exna cjuana Mizhocjimi cja'a c'ü mama, zö ra mama texe yo nte c'o dya cjuana. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: Nu'tsc'e Mizhocjimi, na cjuana nu c'ü in mama. 'Ma ra unüji ngüenda ja cja c'ü in cjague, ra mbãrãji in cjague na jo, eñe.

⁵ 'Ma cjo c'o cja na s'o, rí mamaji c'ü dya ätä Mizhocjimi. A cjanu, ixi jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi. Maco jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi 'ma rí cjaji c'o na s'o, çjenga ra castigaozüji Mizhocjimi? Dya rí mangö a cjanu; c'ü rí mangö, ngue c'ü cjiññi yo nte ga cjanu. ⁶ Pero dya cjuana c'ü in cjiññiji. Na ngue 'ma dya ro castigao

Mizhocjimi, ¿ja rvá sô ro jñünpü ngüenda yo cja na s'o?

⁷ Bübü c'o mama a cjava: "Ma rí mamajme o bëchjine, rí cjaüpüme xenda ra 'ñetse c'ü na cjuana Mizhocjimi, 'ñe c'ü me na jo'o c'ü. Nguec'ua, ¿jenga ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi ra mama c'ü rí tñji ín nzhubüji?" eñeji. ⁸ Mamaji: "¿Cjo dya ra jogü rá cjaji c'o na s'o, ngue c'ua ra 'ñetse na jonte Mizhocjimi?" Bübü nte c'o mama rí mangö a cjanu. Dya cjuana c'ü mamaji. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji, na ngue na s'o c'ü mamaji.

Todos somos culpables

⁹ ¿Pje rá mangö 'ma? Rí menzumüji a Israel, ¿cjo xenda na jozüji que na ngueje yo dyaja nte? Jiyö. Ya ró jí'ts'iji c'ü nde tjünt'ü a xütjü nzhübü texe yo nte. Nutscöji rí menzumüji a Israel, xo nzitjo yo dyaja nte nde rí cjaji c'o na s'o. ¹⁰ Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: Dya cjó bübü c'ü rrä jo, ne rí 'naja.

¹¹ Dya cjó pârâ ja ga cja Mizhocjimi. Dya cjó jodü Mizhocjimi.

¹² Ya xögüji cja Mizhocjimi, nza texeji. Ya s'odüji.

Dya cjó bübü c'ü rí cja'a na jo, ne rí 'naja.

¹³ Me na s'o jña c'o mamaji. Onpüji yo nte 'ma ñaji. Me xosp'üji bëchjine.

¹⁴ Pedye a neji c'ü me santeji. Me söji jña'a.

¹⁵ Me ts'iquëtjo c'ü jodüji mbo ra tsja dyëji. Mbö't'ütej.

¹⁶ Me s'odüji texe. Nu ja sät'äji me cjaüpüji ra sufrido c'o cârâ nu.

¹⁷ Dya pârâji ja rgá mimiji na jo, c'ü dya ra chüji.

¹⁸ Dya pje süji Mizhocjimi. Je ga cjanu ga mama cja o jña Mizhocjimi.

¹⁹ Rí pârâgöji c'ü mama o ley Mizhocjimi je sjitscöji, nutscöji rí menzumüji a Israel, na ngueje rí

tjëji c'e ley. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü dya nguextjo c'o dya menzumü a Israel c'o na s'o a jmi Mizhocjimi; xo 'ñezgöji rí menzumüji a Israel xo rí tñji ín nzhubüji. Dya sô rá mamaji c'ü na jozgöji. ²⁰ A jmi Mizhocjimi dya cjó bübü c'ü dya tñ o nzhübü, zö jodü ra tsja c'ü mama c'e ley. Na ngue c'e ley, ngue c'ü xitscöji c'ü nde rí tñji ín nzhubüji.

La salvación es por medio de la fe

²¹ Nudya o tsjacüji rá pârâji ja rgá sô Mizhocjimi ra mama na jozüji dya. Ngue c'ü rí ench'e ín mü'büji e Cristo, dya ngue c'ü rí cjaji c'o mama c'e ley. Ya xo mama a cjanu cja yo vi t'opjü mi jinguâ, yo xiji ley 'ñe profeta. ²² Zö cjó c'o rí ngueje, nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama ya na jo dya c'ü. Yo menzumü a Israel'ñe yo dyaja nte nde 'na ma cjatjoji. ²³ Na ngueje texe yo nte cjaji c'o na s'o. Dya cjaji c'ü ne Mizhocjimi c'ü ra tsjaji.

²⁴ Na jonte Mizhocjimi. Dacütjoji c'ü dya ró tñjüji. Mizhocjimi mama c'ü dya rí tñji nzhübü na ngueje e Jesucristo o ndü va ngötcüji ín nzhübüji. ²⁵ Mi jinguâ, Mizhocjimi mi pësp'i na puncjü paciencia c'o mi cja na s'o. Nguec'ua cârâ c'o mi mama c'ü dya mi cjaüpü ngüenda Mizhocjimi zö mi cja na s'o c'o nte. Pero nudya, ya jítscöji Mizhocjimi c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngue Mizhocjimi o ndütü e Jesucristo c'o ín nzhübügöji, o pjödü o cji va ngötcüji c'o. Nguec'ua, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra perdonao o nzhübüji. ²⁶ Mizhocjimi jítisji dya c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngueje ya o ndü e Jesucristo, o ngötcüji ín nzhübüji. Pero nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama c'ü ya perdonao; dya tñ o nzhübü dya c'ü.

²⁷ Nguec'ua, dya sô rá cjaüpütsjëji na nojo. ¿Cjo pje ro sô ro cjaji

c'ü ro cjõt'ütsjëji ín nzhubüji? Jiyö. Dya sö ro cjaí texe c'ü mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo c'ü o ngötcüji ín nzhubüji, o mama Mizhocjimi c'ü na jozgöji dya a jmi. ²⁸ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, 'ma rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tũ dya ín nzhubüji. Dya ngue c'ü ri cjaí c'ü mama o ley.

²⁹ Nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿cjo nguetjözüji s'iyazgöji Mizhocjimi? ¿Cjo nguextjo ín Mizhocjimigöji? ¿Cjo dya xo ngue o Mizhocjimi yo dyaja nte? Xo nde texe yo dya menzumü a Israel no ngueje o Mizhocjimiji. ³⁰ 'Natjo Mizhocjimi bübü. Nu c'o menzumü a Israel, Mizhocjimi ra mama c'ü dya tũ nzhubü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Xo 'ñeje c'o dyaja nte, Mizhocjimi xo ra mama c'ü dya tũ nzhubü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. ³¹ ¿Cjo dya pje ni muvi c'ua c'ü o ley Mizhocjimi? Ni muvi c'e ley. Pero 'ma rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma na cjuana rí cjaí püji ni muvi c'e ley.

4

El ejemplo de Abraham

¹ Nu e Abraham c'ü ín mboxtitaji, nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿pje rá mamaji dya c'ü? ² 'Ma ro mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ nzhubü e Abraham na ngue c'ü pje vi tsja c'o na jo; nuc'ua e Abraham ro sö ro tsjapütsjë na nojo 'ma. Pero dya ngue c'ü ni tsja 'na nte c'o na jo, c'ü rguí jogü a jmi Mizhocjimi. ³ Nu yo o jña Mizhocjimi yo ya t'opjü mama a cjava: "E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguéc'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ nzhubü e Abraham." ⁴ 'Naja nte c'ü pëpji, tøjö c'ü ts'ö't'ü; dya

ch'unütjo. Pero dya cjö sö ra ndöjö c'ü unü Mizhocjimi. Mizhocjimi dacütjoji. ⁵ Ngue Mizhocjimi c'ü perdonao yo tũ nzhubü. Ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tũ nzhubü nu c'ü ra 'ñench'e angueze cja o mü'bü. Dya ngue c'ü cjö't'ü c'ü cja'a c'e nte. Mizhocjimi unütjo c'ü rguí jogü a jmi. ⁶ Je xo ga cjatjonu va mama e David, c'ü me ra mäjä 'na nte 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya tũ nzhubü dya c'ü. Dya ngue c'ü pje vi tsja c'o na jo c'e nte c'ü ro mama a cjanu Mizhocjimi. ⁷ O mama e David:

Me ra mäjä 'na nte, 'ma ra perdonao Mizhocjimi o nzhubü y dya ra castigao.

⁸ Me ra mäjä 'na nte 'ma ya ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tũ o nzhubü.

⁹ Rá önnc'üji 'na t'önü dya. ¿Cjo nguetjo c'o menzumü a Israel c'o jmeya o cuerpoji c'o ra mäjä a cjanu, maxque xo ra mäjä c'o dyaja nte c'o dya jmeya o cuerpoji? Xo ra mäjä c'o. Tsjijñji e Abraham c'ü mi menzumü a Israel. O 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguéc'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ nzhubü e Abraham. ¹⁰ 'Ma o mama a cjanu Mizhocjimi, ¿cjo ya vi jmeya o cuerpo e Abraham, cjo jiyö? Jiyö. Dya be mi jmeya o cuerpo 'ma c'ü. ¹¹ Pero ya vi 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; nguec'ua o mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ nzhubü e Abraham. O jmeya o cuerpo c'ü rví jizhi ya vi mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ nzhubü c'ü. Nguéc'ua e Abraham ngue o mboxtita texe c'o ench'e o mü'bü Mizhocjimi zö menzumüji a Israel, zö jiyö. Zö dya jmeya o cuerpo yo dya menzumü a Israel, pero 'ma ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, ra tsjapüji o mboxbëche 'ma e Abraham. Na ngueje ejmeji c'ua ja nzi xo va 'ñeje e Abraham. Y ra mama Mizhocjimi c'ü ya perdonaoji; dya

ri tūji nzhubū. ¹² Xo 'ñetjo yo menzumū a Israel yo ya jmeya o cuerpojū, 'ma ra 'ñench'e o mü'būji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham 'ma dya be mi jmeya o cuerpo, nu'ma, xo ra tsjapūji o mboxbêche 'ma angueze.

La promesa es cumplida por medio de la fe

¹³ Mizhocjimi o xipji e Abraham: "Rá da'c'o ne xoñijōmū c'ū rí tsjapū in tsjacje, cja na 'ñe c'o in mboxbêche, xo ra tsjapūji o c'ajaji." O xipji a cjanu na ngueje e Abraham vi 'ñench'e o mü'bū Mizhocjimi, nguec'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ū dya cja mi tū nzhubū e Abraham. Dya mi ngue c'ū vi tsja c'o mama c'e ley. ¹⁴ Ma ri ngue c'o cja c'ū mama c'e ley ro ch'unū ne xoñijōmū, dya r'vī muvi 'ma c'ū rgá ench'eji in mü'būji Mizhocjimi. A cjanu, dya xo ro cumple Mizhocjimi c'ū mi mama. ¹⁵ Nu 'ma búbū ley, 'ma dya rí c'ajaji c'ū mama c'e ley, Mizhocjimi ünngūji. Ra tsjacūji rá sufridoji na ngue c'ū rí c'ajaji. Pero nu ja ojtjo ley, dya c'jó yōdū ley.

¹⁶ O s'jipji e Abraham ro ch'unū ne xoñijōmū. Xo 'ñe texe c'o o mboxbêche, xo ro ch'unūji. O mama Mizhocjimi ro zādā a cjanu, nu 'ma ro 'ñench'eji o mü'būji angueze, y dya ro jyodütsjēji ja r'vá ndōjōji ne xoñijōmū. Nguetsjējē Mizhocjimi ro unūtjo. Nguec'ua na cjuana ro tsjapū o tsjaja texe c'o o mboxbêche e Abraham c'o cja ro ngārā. Dya nguextjo c'o o t'i e Abraham c'o tjē c'e ley ro ch'unū. Xo ro ch'unū nu c'o dya tjē c'e ley pero ench'eji o mü'būji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Mizhocjimi o jñanda e Abraham nza cja 'ma ri ngueje in mboxtitagōji texezūji rí ejmeji Mizhocjimi. ¹⁷ Nguec'ua je t'opjū cja o jña Mizhocjimi c'e jña c'ū vi s'jipji e Abraham. Mizhocjimi o

xipji a cjava: "Ró juan'c'ū rí tsja mboxtita me na puncjū jñiñi texe cja ne xoñijōmū", eñe. O mama a cjanu na ngueje e Abraham o 'ñench'e o mü'bū Mizhocjimi. E Abraham o 'ñejme c'ū mi sō Mizhocjimi ro tsjapū ro zēzhi na yeje 'na nte, zō ya ri pale, c'ū dya ro mezhe ro ndū. Xo o jñunt'ū o mü'bū c'ū mi sō Mizhocjimi ro zojnū c'o cja ro jmus'ū nza cja 'ma ya ri cārāji.

¹⁸ E Abraham 'ma ya vi c'ogū yo c'jē 'ma ro 'ñeje t'i, xe mi te'betjo Mizhocjimi ro unū 'na t'i'i. Mi ejme Mizhocjimi ro cumple c'ū vi mama. Mi ejme ro tsja mboxtita e Abraham na puncjū jñiñi cja ne xoñijōmū. Mizhocjimi ya vi xipji a cjava: "Je rga cjanu c'ū rrā puncjū c'o in mboxbêche; rrā puncjūji nza cja yo seje a jens'e", eñe. ¹⁹ E Abraham dya tōgū c'ū ro jyēzi Mizhocjimi; o 'ñejme cja o mü'bū Mizhocjimi ro cumple c'ū vi mama. Mi pārā c'ū ya mi tita angueze. Ya mi ngue ro sōtū 'na ciento c'jē'ē. Xo mi pārā ya vi c'ogū c'ū ro muxt'i e Sara c'ū nu su'ū. ²⁰ Pero sido mi junt'ū o mü'bū c'ū na cjuana c'ū vi mama Mizhocjimi. Me co zēzhi na puncjū. O 'ñejme Mizhocjimi ro cumple c'ū vi mama. O mama me na nojo Mizhocjimi. ²¹ E Abraham ya vi jñunt'ū o mü'bū c'ū dya s'ēzhi ro tsja Mizhocjimi nu c'ū vi mama. ²² E Abraham o 'ñejme c'ū ro tsja c'ū vi mama. Nguec'ua Mizhocjimi o mama c'ū dya cja mi tū nzhubū e Abraham.

²³ Nu c'o jña c'o ya t'opjū cja o jña Mizhocjimi mama a cjava: "O mama Mizhocjimi, e Abraham dya cja mi tū nzhubū na ngueje o 'ñench'e o mü'bū Mizhocjimi." Pero dya nguextjo e Abraham, ²⁴ xo 'ñezgōji ra mama Mizhocjimi c'ū dya rí tūji nzhubū 'ma rá ench'eji in mü'būji Mizhocjimi. Ngue Mizhocjimi c'ū o xos'ū e Jesucristo 'ma ya vi ndū. E Jesucristo

c'ü ín Jmugöji c'ü. ²⁵ Mizhocjimi o ndjä e Jesucristo o ë ndü. A cjanu o ngötcöji c'o ín nzhubüji. Nuc'ua o te'etjo na yeje 'ma ya vi bö't'ü; nguec'ua ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñji dya nzhubü.

5

El resultado de ser declarados sin culpa

¹ Mizhocjimi mama c'ü dya rí tñji nzhubü dya, na ngueje ya ró ench'eji ín mü'büji e Jesucristo. Ya xo rí pötü rgá nuji dya Mizhocjimi, na ngue c'ü o tsja'a e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmuji. ² Ya sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü nugüji na jo dya, na ngueje c'ü o tsja e Jesucristo. Me na zö Mizhocjimi. Me rí mäjäji rgá te'beji angueze; c'ua ja nzi ga cja na zö angueze, je xo rga cjazgöji nu. ³ C'ü ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze, dya nguextjo c'ü rgá mäcjöji c'ü. Xo rí mäjäji 'ma pje rí sufridoji. 'Ma rí sufridoji ngue 'ma rí zëzhiji, dya tögü ín mü'büji. ⁴ 'Ma rí zëzhiji, rí cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua rí te'beji Mizhocjimi ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze. ⁵ Rí pârâji na cjuana ra zädä. Rí pârâji na ngueje me si'ch'i ín mü'bügöji c'ü s'iyazügöji Mizhocjimi. Q Espiritu Mizhocjimi c'ü o ch'acüji ra bübü cja ín mü'büji, ngue c'ü cjacüji rá pârâji me s'iyazüji Mizhocjimi.

⁶ Me ma s'ozgöji. Dya sö pje ro cjangöji c'ü ro jocüzëgöji. Pero o säjä c'e pa o ndü e Cristo c'ü rva tügöji. ⁷ Casi dya cjó bübü c'ü me rí ne o minte ngue c'ua ro pätpä c'ü rví ndü nu minte. 'Na rí bübü c'o ro zëchi o mü'bü c'ü ro pätpä c'ü rví ndü 'na c'ü na jonte. ⁸ Pero ngueje 'ma rmí tñji ín nzhubüji, e Cristo o ë ndü c'ü rva tügöji. Je a cjanu, rí pârâji Mizhocjimi me s'iyazüji. ⁹ Nudya, ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñji dya nzhubü na ngueje o ë pjödü o cji e Jesucristo o böbü

a nde. Nguec'ua rí pârâji c'ü dya ra ünngüji Mizhocjimi nu pa c'ü ra jñüncüji nguenda yo rí cjaji. ¹⁰ O ë ndü e Jesucristo 'ma mi ünngüji Mizhocjimi. Nguec'ua ya rí joji dya Mizhocjimi. Nguec'ua rí pârâji sido böbü a ndezügöji; dacüji c'ü sido rá bübütjoji. ¹¹ Dya nguextjo rí mäjäji na ngueje rá bübütjoji. Exi ngue dya, rí mápäji Mizhocjimi na ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmuji o tsjacüji rá pötca nuji Mizhocjimi. Mizhocjimi dya ünngüji dya, na ngueje e Jesucristo o ngötcöji ín nzhubüji.

Adán y Cristo

¹² Nu c'ü e Adán c'ü ot'ü nte o tsja c'ü na s'o. Nguec'ua je va te c'ua e nzhubü cja ne xoñijömmü. Je a cjanu va mbürü c'ü rí tñji. Nguec'ua dya, nde rí tñji, na ngueje nde rí cjaji c'o na s'o. ¹³ 'Ma dya be mi ch'unü c'ü o ley Mizhocjimi, ya mi cjaji c'o na s'o cja ne xoñijömmü. Pero 'ma dya bübü ley, dya tjünpüji nguenda cjo tñji, cjo dya tñji nzhubü. ¹⁴ Pero o ndü texe c'o nte zö dya be mi ch'unüji c'e ley. O ndüji texeji ndeze e Adán hasta e Moisés c'ü o dyopjü c'e ley. O ndüji zö dya o tsjaji mismo c'e nzhubü c'ü vi tsja e Adán. E Adán c'ü ot'ü bëzo, dya mi chjëntjui c'e bëzo c'ü mi te'beji cja ro ëjë. Ngueje e Jesucristo.

¹⁵ E Adán o dyacöji c'ü na s 'o; e Jesucristo o dyacöji c'ü na jo. Nde rí tñji rí texeji, na ngueje o tsja c'o na s'o 'naja nte c'ü ngueje e Adán. Je xo ga cjatjonu, Mizhocjimi nu'u na jo dya na puncjü nte, unüji c'ü rguí bübütjoji, na ngueje c'ü o tsja na jo 'naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo. ¹⁶ E Adán mi 'natjo bëzo. 'Ma o tsja 'natjo nzhubü, ndeze nu'ma, texe yo nte cjaji c'o na s'o. Nguec'ua va mama Mizhocjimi, texe yo nte tñji nzhubü. Na puncjü nzhubü c'o o tsja yo nte. E Jesucristo o ngö'tp'ü o nzhubü texeji. A cjanu Mizhocjimi sö ra mama c'ü dya tñji dya o

nzhubüji. ¹⁷ Na ngueje o tsja c'ü na s'o 'natjo bëzo, texe yo nte tûji. C'ü 'naja bëzo c'ü ngueje e Jesucristo o ngõt'u'ü texe yo nzhubü. Nguec'ua nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra mama Mizhocjimi c'ü dya tûji nzhubü. Nguec'ua ra 'natjoji co angueze rgá bübütjoji.

¹⁸ 'Natjo nzhubü c'ü o tsja 'naja nte, c'ü ngueje e Adán. O mama c'ua Mizhocjimi rí tûji nzhubü rí texeji. Je xo va cjatjonu, na ngue c'ü vi tsja na jo 'natjo nte c'ü ngueje e Jesucristo, ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tûji nzhubü y rá bübütjoji. ¹⁹ Na ngueje c'ü dya dyätä Mizhocjimi 'naja nte c'ü ngueje e Adán, ndeze nu'ma, rí tûji nzhubü rí texeji. 'Naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo o dyätä Mizhocjimi. A cjanu, na puncjü nte c'o ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tû o nzhubüji.

²⁰ Mizhocjimi o dyacöji c'ü o ley ngue c'ua ro pārâji mi tûji na puncjü nzhubü. Zö mi tûji na puncjü nzhubü, me co juentsqueji Mizhocjimi. ²¹ A cjanu, c'o ín nzhubüji mi pötcöji. Pero me co juentscöji Mizhocjimi. O ndäjä e Jesucristo o è ndü por nutscöji. Nguec'ua na jozgöji dya a jmi Mizhocjimi, y angueze dacüji c'ü rgá bübütjoji.

6

Muertos respecto al pecado pero vivos en Cristo

¹ ¿Pje rá mamaji 'ma? ¿Cjo sido rá cjaji c'o na s'o ngue c'ua xenda ra juentsqueji Mizhocjimi? ² Jiyö. Ya ró tûji. Ya 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguec'ua dya cja rá cjaji c'o. ³ ¿Cjo dya ín pārâji, nutscöji rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo, 'ma ró jiji ró 'natjoji co e Cristo? Ne ra mama, ró 'natjoji co angueze 'ma o ndü. ⁴ 'Ma ró jiji ne ra mama ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü 'ñe 'ma o t'ögü. Mizhocjimi c'ü na

zèzhi o xos'ü nu T'i. A cjanu, c'ua ja nzi va tsjapü o te angueze, ya xo rí dadyoji ngue c'ua dadyo rga nzhodüji dya.

⁵ Na ngueje 'ma ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü, xo ró 'natjoji co angueze 'ma o te'e. ⁶ Rí pārägöji, me mi cjaji c'o na s'o c'ua ja nzi ma netsjëji, pero 'natjo c'ua o dät'ázüji cja ngronsi co e Jesucristo. O dät'ázüji nu, ngue c'ua dya cja rá ne rá cjaji c'o na s'o, ngue c'ua dya cja rá tñunt'üji a xütjü e nzhubü. ⁷ Na ngueje 'naja nte c'ü ya ndü, dya cja cja'a c'o na s'o. ⁸ 'Ma a cjanu ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü, rí pārägöji rí bübütjogöji na ngueje bübü angueze. ⁹ Rí pārâji e Jesucristo o nanga 'ma o ndü. Dya cja sö'ö xe ra ndü. Sido ra bübütjo. ¹⁰ 'Natjo va ndü e Jesucristo; dya ni jyodü ra ngötcüji na yeje ín nzhubüji. Ya bübütjo dya. Sido bübütjo a jmi Mizhocjimi. ¹¹ A cjanu rí jñunt'ü in mü'büji ya xo i chüji, c'ü dya cja rí chjunt'üji a xütjü e nzhubü. Nudya, ya ín bübütjoji, c'ü ya je rí chjunt'üji a xütjü ngueje Mizhocjimi. Je a cja c'ua dya, na ngueje ya ín 'natjoji co e Jesucristo.

¹² Nguec'ua, dya cja rí sidoji e nzhubü c'ü xe rí tsjaji c'ü ne'e in cuerpoji. ¹³ Dya cja rí jyëziji in cuerpoji xe ra tsja c'o na s'o, ne ri ngue ín chöji, ne ri ngue ín ts'ijñiji, texe in cuerpoji. Pero rí unüji in mü'büji Mizhocjimi na ngueje i chüji co e Jesucristo, y ya xoxc'üji Mizhocjimi. Xo rí unü in cuerpoji c'ü rguí tsjaji c'o na jo. ¹⁴ Dya cja xe ra mandats'üji e nzhubü. Nudya, dya ra jñün'c'üji ngüenda cjo i tsjaji c'o mama c'e ley. Na ngue Mizhocjimi nuc'üji na jo dya, ya perdonaots'üji.

Un ejemplo tomado de la esclavitud

¹⁵ Ya rí pārâji Mizhocjimi, dya ra jñüncüji ngüenda cjo ró cjaji c'o mama c'e ley. Na ngue me nugüji na jo Mizhocjimi. ¿Pje rá cjaji 'ma?

¿Cjo rá cjaji c'o na s'o 'ma? Jiyö. Dya rá cjaji c'o na s'o. ¹⁶ ¿Cjo dya in pārâji nu c'ü in âtäji c'ü in chjünt'üji a xütjü, ngue in jmuji c'ü? 'Ma rí chjünt'üji a xütjü e nzhubü, ngue in jmuji c'ü. Ngue c'ü ra mbö'tc'üji c'ü. 'Ma rí dyätäji Mizhocjimi, ngueje in Jmuji c'ü. Ngue c'ü ra tsja'c'üji rí bübütjoji. ¹⁷ Sido mi cjagueji c'o na s'o. Pero rí unü na pöjö Mizhocjimi, ya in âtäji co texe in mü'büji nu na jo jña nu ró xi'ts'iji. ¹⁸ O 'ñempc'ejí libe e Jesucristo c'ü dya cja rí sidoji e nzhubü. Nudya, c'ü je rí sidoji ngue c'ü na jo. ¹⁹ Rrã xi'ts'iji yo jña'a yo, ngue c'ua sö rí tendioji. Sido mi tjünt'üji a xütjü c'o na s'o. C'o ma s'o mi cjaji, xe mi juns'ü c'o mi cjaji c'o na s'o. Nudya ni jyödü rí unü in mü'büji Mizhocjimi, 'ñe in cuerpoji, ngue c'ua rí tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze.

²⁰ 'Ma mi tjünt'üji a xütjü e nzhubü, dya mi âtäji Mizhocjimi c'ü xi'ts'iji rí tsjaji na jo. ²¹ Nudya, ya in tsejeji dya c'ü mi cjaji c'o na s'o. ¿Pje mi tōjōgueji 'ma c'ü mi cjaji c'o na s'o? C'ü ra ts'ō't'ü c'o cja c'o, ngue c'ü ra ndü. ²² Ya o 'ñempc'ejí libe e Jesucristo ngue c'ua dya cja rí chjünt'üji a xütjü e nzhubü. O 'ñempc'ejí ngue c'ua rí pēpiji Mizhocjimi; sido rí chjünt'üji a xütjü angueze. C'ü ra dya'c'üji, ngue c'ü rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; y sido rí bübütjoji co Mizhocjimi. ²³ Nu c'ü ra ndünt'ü a xütjü e nzhubü, ra ndü'ü c'ü. Ngueje c'ü je ts'ō't'ü c'ü. Nu c'ü tjünt'ü a xütjü e Jesucristo c'ü in Jmuji, sido ra bübütjo c'ü, dya ra ndü. Ngueje c'ü je unü Mizhocjimi.

7

Un ejemplo tomado del matrimonio

¹ Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügōji, rí zo'c'üji, nu'tsc'ejí in pārâji c'e ley. ¿Cjo dya in pārâji, 'ma xe in bübütjoji ngue 'ma in âtäji c'e ley? Dya

ngueje 'ma ya ri chüji. ² Mama cja c'e ley, 'naja ndixü c'ü ya chjüntü, dya ra jyanmbüvi c'ü nu xïra 'ma xe ri bübütjo c'ü nu xïra. Pero 'ma ra ndü c'ü nu xïra, dya cja ni jyödü c'e ndixü ra dyätä c'e ley c'ü mama nguextjo nu xïra ra mimivi. Na ngueje ya ndü c'ü nu xïra. ³ Pero 'ma ra 'ñeje c'ü xe 'naja bëzo 'ma xe büntjo c'ü nu xïra, cja'a na s'o c'e ndixü, tsãjã bëzo. Pero 'ma ya rguí ndü c'ü nu xïra, c'e ley c'ü mama ja rvá mimivi c'ü nu xïra, dya cja manda c'e ndixü. Nuc'ua 'ma ra chjüntüvi c'ü 'naja bëzo, dya tsãjã bëzo 'ma.

⁴ Je xo ga cjatjots'ügueji nu, nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügōji. I chügueji na ngueje i 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü. I chügueji, nguec'ua dya cja mandats'üji c'e ley. Ya ngue c'ü 'naja c'ü mandats'üji dya. Ngueje e Jesucristo. Mizhocjimi o xos'ü 'ma ya vi ndü. I 'natjoji co e Cristo 'ma o te'e, ngue c'ua rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ⁵ C'e ley o jítscōji pje pjēzhi c'o na s'o c'o dya ro cjaji. Nguec'ua, 'ma dya be mi ench'e in mü'büji e Jesucristo, ma ējē in pjeñeji c'ü ro cjaji c'o na s'o c'o mama c'e ley c'ü dya ro cjaji. Mi cjaji; nguec'ua mi tūji. ⁶ Pero ró 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü. Nguec'ua ya 'ñembgueji libe, dya cja mandazüji c'e ley. Ngueje Mizhocjimi c'ü rí ätcōji dya. Dya cja rí jodüji ja rga âtäji c'e ley. Pero sö rá cjaji dya c'o na jo, na ngueje o Espíritu Mizhocjimi bübü cja in mü'büji.

El pecado que está en mí

⁷ Na ngue c'ü bübü c'e ley, xenda rí cjaji c'o na s'o. ¿Pje rá mangōji dya? ¿Cjo na s'o c'e ley? Jiyö. Pero 'ma dya ro ch'unü c'o ley, dya ro pārãgō cjo mi tügō nzhubü cjo jiyö. A cjanu, 'ma cjó c'o pje ro nepegō, dya ro pārã c'ü mi tū nzhubü 'ma dya ro bübü ley c'ü mama: "Dya cjó

pje rí ñepegue”, eñe. ⁸ C'ü mama c'e ley, o tsjapü xenda mi 'ñünngü ín mü'bü nguec'ua me mi ne ro c'jagö texe c'o na s'o. 'Ma dya ro bübü ley, dya ro unü ngüenda cjo mi tñ nzhübü. ⁹ 'Ma dya be rmí pãrãgö c'e ley, nutscö mi c'jijñigö rmí bünc'ö na jo. Pero 'ma ró pãrã c'e ley, nuc'ua extö pãrã dya rmí bünc'ö na jo, mi tügö nzhübü. ¹⁰ Vi ch'unü c'e ley c'ü rva bübütojoi. Pero nutscö mi tügö. ¹¹ Na ngueje 'ma mi ärä c'e ley, ma ëjë ín pjeñe c'ü ro c'jagö c'o na s'o. Mi c'jagö c'ü rmí netsjë. A cjanu, me co dyoncü c'o nzhübü c'o mi c'jagö. Nu c'o nzhübü c'o mi c'jagö ngue c'o ma tügö.

¹² Rí pãrãji me na jo c'e ley, c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi me na jo. Texe c'ü mandazüji c'e ley, me na jo'o. Ngue c'o ne'e Mizhocjimi. ¹³ Nudya, c'e ley c'ü na jo, ¿cjo mi pötcü c'ü? Iyö, dya ngue c'e ley c'ü mi pötcügö; ngueje c'o na s'o c'o mi c'jagö. Na jo c'e ley. Pero 'ma mi äragö c'e ley, xenda mi c'jagö c'o na s'o. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü me na s'o c'o va ëjë ín pjeñeji.

¹⁴ Rí pãrãji c'e ley je ni 'ñeje cja o Espiritu Mizhocjimi. Pero nutscö me na s'ozgö. Zö rí ne rá cja na jo, pero rí cja c'ü na s'o. ¹⁵ C'ü rí c'jagö, dya rí pãrãgö jenga rí c'jagö. Nu c'ü rí pãrãgö na jo rá cja, dya rí c'jagö c'ü. Nu c'ü na s'o c'ü rí c'jagö, me rí s'o'ogö c'ü. ¹⁶ 'Ma me rí s'o'o yo rí cja'a, ixi 'ñetsetjo c'ü rí pãrãgö c'ü na jo'o c'e ley. ¹⁷ C'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe, ngue c'o cjacü rá cja c'ü dya rí ne rá cja. ¹⁸ Rí pãrãgö dya pje jozgö. Me na zëzhi c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe. Nguec'ua zö rí ne rá cja c'ü na jo, pero dya pje sözgotjsjë. ¹⁹ Dya rí c'jagö c'ü na jo c'ü rí ne rá c'jagö. Nu c'ü na s'o c'ü dya rí ne rá cja'a, ngue c'ü rí c'jagö c'ü. ²⁰ Nu 'ma rí cja c'ü dya rí ne rá cja, ngueje c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñegö, cjacü rá c'jagö a cjanu.

²¹ Ya rí pãrã 'ma rí ne rá cja c'ü na

jo, ya rrü ts'axcü c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe. ²² Cja ín mü'bü me rí mäpä o ley Mizhocjimi. ²³ Zö rí mäpä o ley Mizhocjimi, y rí pãrã c'ü na jo c'e ley, xe rí c'jagö c'o na s'o. Nguec'ua dya pje sözgotjsjë rá c'jagö c'ü me ne ín mü'bügö rá ätä Mizhocjimi.

²⁴ Juenzgöji, ¿cjo ra sö ra böbü a nde, ra 'ñembgueji libre c'ü dya cja rá tjünt'üji a xütjü rá sidogöji e nzhübü c'ü pötcüji? ²⁵ Rí unügö na pöjö Mizhocjimi. Ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmuji c'ü o böbü a nde. O 'ñembguegöji libre. Rí yepe rí mangö, c'e ley c'ü o dyacüji Mizhocjimi, rí pãrã c'ü na jo'o c'ü. Pero c'e ley, dya sö ra 'ñembgueji cja yo nzhübü yo mandazüji.

8

La vida que es por el Espíritu de Dios

¹ Nuc'ua ya 'ñemeji libre dya, nu c'o 'natjoi co e Jesucristo, c'o cja c'ua ja ga ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja o mü'büji, y dya cja'aji c'ua ja ga netsjëji. ² Dya cja mandazüji e nzhübü c'ü mi pötcüji. Nu c'ü mandazüji dya, ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá bübütojoi na ngueje e Jesucristo o 'ñembgueji libre. ³ C'e ley, dya sö'ö ro 'ñembguegöji libre, na ngueje ma zëzhi c'o na s'o c'o ma ëjë ín pjeñeji. Pero Mizhocjimi c'ü na zëzhi o 'ñembgueji libre. O ndãjä e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñijöümü. Mi nte nza c'jazgöji, rí tñji nzhübü. Pero angueze, dya mi tñ nzhübü. C'o nzhübü c'o mi tügöji, ngue c'o je vi ndü angueze c'o. A cjanu mama Mizhocjimi, dya rí tñji nzhübü dya. ⁴ Nguec'ua sö rá c'jaji dya c'ü mama c'e ley, 'ma rá c'jaji c'ü ne'e o Espiritu Mizhocjimi y dya rá c'jaji c'ü rí netsjëji.

⁵ Nu c'o cja'a c'ua ja ga netsjëji, me jodüji c'ü netsjëji. Nu c'o cja'a c'ua ja ga ne o Espiritu Mizhocjimi, me jodüji c'ü ne'e o

Espíritu Mizhocjimi. ⁶ Nu c'ü jodü ra tsja c'ü netsjë, ra ndü'ü c'ü. Nu c'ü ra jyodü c'ü ne o Espiritu Mizhocjimi, ra бүбүтjо c'ü, dya ra ndü. Ra mbãrã c'ü na jo angueze a jmi Mizhocjimi. ⁷ Nu c'ü ra jyodü ra tsja c'ü netsjë, üvi Mizhocjimi c'ü. Dya ne ra dyãtpã o ley Mizhocjimi. Dya xo sö'ö ra dyãtä. ⁸ Nu c'o cja'a c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o c'o va ëjë o pjeñeji, dya sö ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi c'ü rguí mãjä.

⁹ Pero nu'tsc'ëji in ätäji o Espiritu Mizhocjimi c'ü бүбү in mü'büji. Dya in cjaji c'ü in netsjëji. Nu c'ü dya бүбү o Espiritu e Cristo cja o mü'bü, dya je 'ñeje e Cristo c'ü. ¹⁰ Nu 'ma бүбү cja in mü'büji e Jesucristo, ra бүбүтjо in aljmaji na ngueje o jocüts'üji Mizhocjimi. Pero ra ndü'ü in cuerpoji na ngueje in cjaji c'o na s'o. ¹¹ Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. Nu 'ma бүбү cja in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, xo ra unü fuerza dya, in cuerpoji c'ü ya ra ndü.

¹² Nguец'ua, nu'tsc'ëji mi cjuarmats'ügöji, ni jyodü c'ü dya rá sidoji e nzhubü c'ü rá cjaji c'o ne in cuerpoji. ¹³ Nu 'ma rí sidogueji e nzhubü, rí chüji 'ma. Pero nu 'ma rí dyãtäji o Espiritu Mizhocjimi c'ü бүбү cja in mü'büji, dya rí tsjaji c'ü in netsjëji 'ma. Y rí бүбүтjоgueji 'ma.

¹⁴ Nu c'o ätä o Espiritu Mizhocjimi, y cjaji c'ua nzi ga ne angueze, ngue o t'i Mizhocjimi c'o. ¹⁵ 'Ma mi jyodü ro ätäji e ley, dya mi sö. Me mi süji c'ua. Dya cja rí süji dya, na ngueje ya rí ätäji o Espiritu Mizhocjimi. Nguец'ua ya rí ma'tc'öji a cjava: "Nu'tsc'ë Mizhocjimi, mi Tatats'ügöjme", rí empji. ¹⁶ O Espiritu Mizhocjimi cjacüji rá pärãji cja in mü'büji o t'izüji Mizhocjimi. ¹⁷ Nu 'ma o t'izüji Mizhocjimi, бүбү c'ü ch'acüji. Ch'acüji c'ü pë's'i Mizhocjimi c'ü in

Tataji. C'ü ch'unü e Jesucristo c'ü nu T'i, xo 'ñezgöji xo ch'acüji c'ü. Je a cjanu, nu 'ma rí sufridoji na ngueje rí 'natjoji co e Cristo. Nuc'ua 'ma ra 'ñetse c'ü me na zö e Cristo, je xo rga czazgöji nu.

¹⁸ C'o me rí sufridoji yo pa dya yo, me ch'iquëtjо, na ngueje c'ü me na nojo c'ü cja rá jandaji. Rá jandaji c'ü me rrã zö. ¹⁹ Texe c'o o dyãt'ã Mizhocjimi me te'beji, me petsaji ra jñandgöji c'ü ya rvã nocüji cja o dyë angueze, nutscöji o t'izgöji Mizhocjimi. ²⁰ Texe yo o dyãt'ã Mizhocjimi cja ne xoñijömu, o tsjapüji o s'odüji. Dya ngue c'ü vi neji a cjanu. Mizhocjimi o tsjapüji a cjanu, ngue c'ua xo ra ndë'beji Mizhocjimi c'ü ra jocü texe. ²¹ Mizhocjimi ra jocüji ngue c'ua dya cja ra s'odüji. Ya xo rrã zöji 'ma ra 'ñeme libre Mizhocjimi c'o o t'i angueze. ²² Rí pärãji texe yo бүбү chjëntjui 'na ndixü c'ü ya ra zö'dyë. Me mapjü ga sufrido yo, je ga cjanu yo ndeze 'ma o mbürü o tsjaji c'o na s'o, hasta nu pa dya. ²³ Dya nguextjо yo, sufrido yo. Xo 'ñezgöji rí nteji, xo rí sufridoji. Chjëntjui c'ü ri mapjügöji a mbo in mü'büji. Mizhocjimi ya o dyacüji c'ü o Espiritu, nguец'ua ya rí pärãji nguetscöji o ts'it'izüji Mizhocjimi. Pero xe rí te'beji c'e pa, 'ma ya rrí dadyo in cuerpoji. C'e pa'a c'ü, ra 'ñetse na jo, c'ü o t'izüji Mizhocjimi. ²⁴ Ya o jocüzüji in mü'büji Mizhocjimi. Rí te'betjoji c'e pa 'ma ya rrí dadyo in cuerpoji. Dya cjó te'be nu c'ü ya zädä. ²⁵ Pero nu 'ma rí te'beji c'ü dya be rí nuji, ni jyodü sido rá te'beji, dya ra tögü in mü'büji.

²⁶ O Espiritu Mizhocjimi c'ü бүбү cja in mü'büji cjacüji sido rá te'beji. Xo pjöxcüji dya. Dya nda rí pärãji ja rga ötüji Mizhocjimi. Dya rí jünji jña c'ü rga mamaji. Pero o Espiritu Mizhocjimi ötcüji angueze. ²⁷ Mizhocjimi pätpã o mü'bü yo nte.

Xo pãrã pje na ôtù o Espíritu. Na ngue o Espíritu ôtçüji Mizhocjimi nutschöji o ntezgöji, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Más que victoriosos

28 Nu c'o s'iya Mizhocjimi, c'o o zojnü angueze c'ua nzi va ne angueze, rí pãrãji Mizhocjimi c'apü ra mbös'üji texe c'ü ra zädä; zö pje nde ra tsjapüji c'o. 29 Ndeze 'ma ot'ü, ya mi pãrã Mizhocjimi c'o o t'i angueze 'ma dya be mi jmus'üji. Nuc'o, o xöcü Mizhocjimi c'ü ro zädä c'ü exti nguetjoji e Jesucristo c'ü nu T'i. Nguec'ua c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü ngueje e Jesucristo ra ngue o ndasë na puncjü o cjuarma. 30 Nu c'o vi mbeñe Mizhocjimi ro ngue c'o o t'i, xo o zojnü c'o. Nu c'o o zojnü angueze, o tsjapü o jogüji cja o jmi angueze. Nuc'o, xo o tsjapüji rrã zö'öji nza cja e Jesucristo c'ü nu T'i'i.

31 ¿Pje rá mangöji, yo ró xi'ts'iji? Bübüzüji Mizhocjimi. Dya ni jyodü cjó rá süji. 32 Mizhocjimi dya mama: “Jyácätjo ín Ch'igö; dya rá tájägö nu”, ro 'ñeñe. Iyö. Pero o ndäjä o ë ndü va pätcäji. Nuc'ua, ¿cjo dya xo ra dyacüji texe c'ü ngue o tsjaja angueze? 33 ¿Cjó sö ra mama xe tû nzhubü yo o juajnü Mizhocjimi? Dya cjó sö. Nguetsjë angueze mama c'ü ya perdonaozüji, dya rí tûji nzhubü. 34 Nudya, ¿cjo sö ra mama ni jyodü rá tûji? Dya cjó sö, na ngueje ngue e Jesucristo c'ü o ndü c'ü rva tügöji, cjanu o te. Nudya, bübütjo dya c'ü, cja o jodyë Mizhocjimi nu ja sido ñacöji cja jmi Mizhocjimi. 35 ¿Cjó sö pje ra tsja c'ü dya cja ra s'iyazüji e Cristo? Dya sö'ö pje ra tsja'a 'naja. Zö pje rá nuji, zö pje rá sufridoji; me s'iyazüji e Cristo. Zö nugüji na ü; zö ri söji tjijmi; zö ojtjo pje rá jeji, me s'iyazüji e Cristo. Zö ya ngue rá tûji, zö ra mbötcüji, me s'iyazüji e Cristo. 36 C'ü rrã nuji nguejnu je ga

t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Mama a cjava:

Yo nte me cja'a ra mbötcüji texe yo pa'a na ngueje je ngue o t'izüji Mizhocjimi.

Rí chjëntjoji nza cja ndënchjürü c'o ya xöcüji ra mbö't'üji.

37 Zö rí nuji texe yo, sido rí zëzhiji. Na ngueje e Jesucristo c'ü bübü cja ín mü'büji me na zëzhi c'ü. Me xo s'iyazüji. 38 Cja ín mü'bügö rí pãrã na cjuana me s'iyazüji Mizhocjimi. Dya sö pje ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. Ne ri ngue c'ü rga tûji; ne ri ngue c'ü pje ra tsjacüji 'ma xe rí bübüji. Ne ri ngue c'o o anxë Mizhocjimi; ne ri ngue e Satanás c'ü dya jo 'ñe c'o o dyoji. Ne ri ngue c'o va sädä dya; ne ri ngue c'o cja ra zädä. Dya sö pje ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. 39 Ne ri ngue c'o bübü a jens'e; ne ri ngue c'o bübü a jömu. Texe yo o dyät'ä Mizhocjimi; dya pje bübü c'ü sö ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. Na ngue c'ü o tsja e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, rí pãrã me s'iyazüji Mizhocjimi.

9

Dios ha escogido a los de Israel

1 Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji na ngueje bübüzü e Cristo. Dya bëchjine c'ü rí xi'ts'iji. O Espíritu Mizhocjimi cjacü rá pãrã a mbo ín mü'bü c'ü na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. 2 Na cjuana me rí cijjñi na puncjü; me nzhumü ín mü'bü c'ü dya c'ueñe. 3 Na ngueje nuzgö rí negö 'ma ro sö, ja rva c'apügö ro pätpägö yo ín menzumügöjme, dya cja ro bübüzü e Cristo, nu 'ma je rva cjanu ro jogü o mü'büji, ro bübütjo yo ín menzumügöjme. 4 Nu yo ín menzumügöjme je menzumüji a Israel. Ngue c'o o tsjapü Mizhocjimi o t'i. Ngue c'o mi jandaji na zö Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje mi ne

angueze. Ngue c'o o ch'unü nu ley Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi ja rvá ma't'üji angueze. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje ro tsja angueze. ⁵ Nu c'o o mboxtita yo menzumü a Israel mi ngue c'o mi ma't'ü Mizhocjimi. E Cristo je vi peje nu cja c'o menzumü a Israel 'ma o jmus'ü cja ne xoñijö mü. Angueze ngue Mizhocjimi; manda texe a jens'e ñe texe cja ne xoñijö mü. Nguextjo angueze rá ma't'üji. Je rga cjanu, amén.

⁶ Nu c'o mi mama Mizhocjimi ro unü yo menzumü a Israel, jo na cjuana c'o. Pero dya texe c'o menzumü a Israel ngue o t'i Mizhocjimi. ⁷ Nu c'e t'i c'ü mi mama Mizhocjimi ro unü e Abraham, ngue e Isaac. Nguextjo c'o o mboxbêche e Isaac c'ü mama Mizhocjimi ngue c'o o mboxbêche e Abraham. ⁸ C'ü ni tsjapü o t'i Mizhocjimi 'na nte, dya ngue c'ü ri mboxbêche cja e Abraham, ngue c'ü ya mama Mizhocjimi ra tsjapü o t'i. ⁹ O mama Mizhocjimi a cjava, o xipji e Abraham: “Ra chjüncjê dya, rá êjê. Nguec'ua e Sara c'ü nin su ra mus'ü 'na ts'it'i”, eñe Mizhocjimi. C'e ts'it'i mi ngue e Isaac.

¹⁰ Nuc'ua e Rebeca mi tû yeje ts'it'i c'o mi cuate c'o ro musp'ü e Isaac c'ü mi ngue ín mboxtitagöji. ¹¹⁻¹² Mizhocjimi c'ü zojnü yo nte, juajnü c'o ne ra juajnü. 'Ma dya be mi jmus'ü c'o ye t'i, 'ma dya pje be mi cjavi c'ü na jo ne ri ngue c'ü na s'o, Mizhocjimi o mama, o xipji e Rebeca: “C'ü ot'ü ra jmus'ü, ra mbëpi c'ü va bëpja”, eñe. ¹³ Je xo ga cjatjonu c'ü mama cja c'ü t'opjü: “Nza yeje bëzo, ngue e Jacob c'ü ró juajnü rá intsjimigö; dya ngueje e Esaú”, eñe Mizhocjimi.

¹⁴ ¿Pje rá mangöji, 'ma? ¿Cjo rá mamaji c'ü dya jo c'ü cja Mizhocjimi? Jiyö. Me na jo ga tsja Mizhocjimi. ¹⁵ O xipji e Moisés: “Nuzgö rá juentscö nu c'ü rí ne rá

juentse”, eñe. ¹⁶ Mizhocjimi 'ma ra juentse 'na nte, dya ngue c'ü mi ne c'e nte c'ü rví juentse. Ne xo ri ngue c'ü me mi cja'a c'e nte c'ü rví juentse. Mizhocjimi ra juentse na ngueje ne ra juentse. ¹⁷ Je t'opjü c'ü o mama Mizhocjimi va xipji e Faraón: “Ró juan'c'ügö í tsja rey, ngue c'ua ra ñetse c'ü me na zêtsigö. Ró juan'c'ügö ngue c'ua ín chjügö ra 'mãrã texe cja ne xoñijö mü”, eñe. ¹⁸ Nguec'ua ñetse Mizhocjimi juentse c'ü ne ra juentse. C'ua ja nzi va tsjapü Mizhocjimi e Faraón ma me o mü'bü, je xo ga cjatjonu c'japü na me o mü'bü nu c'ü ne ra tsjapü a cjanu.

¹⁹ 'Na rí xitsiji: “¿Jenga mama Mizhocjimi c'ü ngue ín s'ocügöji c'ü rí cjaji 'ma? ¿Cjó ngue c'ü sô ra zövi Mizhocjimi? Angueze cja'a c'ü ne'e”, rí ñenzgöji. ²⁰ ¿Pje pjê'tsc'e c'ü ni sövi jña Mizhocjimi? 'Na s'äbã, 'ma ro sô ro ña'a, ¿cjo ro xipji c'ü vi dyät'ä: “¿Jenga í dyäcö a cjanu?”, ro ñeñe? ²¹ C'ü ät'ä o s'äbã, ¿cjo dya sô ra dyät'ä 'natjo mbëjömü 'na s'äbã c'ü na zö, xo ñe 'na s'äbã c'ü rguí dyüt'ü o cañabü?

²² ¿Pje rá mangöji 'ma? Mizhocjimi ne'e ra jizhi c'ü ünmbü nzhubü; y ngue angueze c'ü na zêzhi c'ü sô ra tsjapü ra sufrido c'o tû nzhubü. Zö Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji a cjanu, pero pësp'iji na puncjü paciencia anguezeji. ²³ A cjanu Mizhocjimi o mbësp'iji na puncjü paciencia; ngue c'ua ra ñetse me na zö c'ü c'japü nu c'o juentse angueze. Mizhocjimi o mama ndeze mi jinguã c'ü ra tsjapü a cjanu anguezeji. ²⁴ Ra tsjapü a cjanu Mizhocjimi nu c'o o zojnü angueze, dya nguextjo c'o menzumü a Israel; xo ñe c'o dyaja nte. ²⁵ Je xo ga cjatjonu c'ü mama Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Oseas. O mama a cjava:

C'o dya mi ngue ín ntegö, rá mama ngue ín ntegö dya c'o.

C'ü dya mi s'iyagö, rá xipji dya: “Rí s'iyats'ügö dya”, rá embe.

²⁶ Nu ja vi sjiþjiji: “Dya ngue'tsc'eji in ntets'ügöji”, eñe,

ngueje nu c'ua ja ra sjiþjiji ngueje o t'iji Mizhocjimi c'ü bübüto.

²⁷ Xo ñeje e Isaias o mama co texe o mü'bü ja rva cja yo menzumü a Israel. O mama a cjava: “C'o o mboxbêche e Israel rrâ puncjüji; ri chjëntjui ñöxijö mü a ñünü e ndeje. Zö rrâ puncjüji, pero ja nzitjo c'o ra jogü o mü'bü c'o. ²⁸ Dya cja xe ra mezhe ra tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama, ra jñünpü ngüenda yo cãrã cja ne xoñijö mü c'o cja na s'o, ra castigaoji”, eñe. ²⁹ Je xo ga cjatjonu va dyopjü e Isaias c'ü ro zädã. O mama a cjava:

Na ngueje me juentsete Mizhocjimi c'ü manda texe, o jyëzi c'ü xe ro cãrãji ja rí nziji.

'Ma jiyö, ya ro tjorüzüji rí texeji, nza cja c'o mi menzumü a Sodoma ñe c'o mi menzumü a Gomorra. O tjorü c'o, eñe.

La gente de Israel y el evangelio

³⁰ ¿Pje rá mangöji 'ma? Nu c'o dya mi menzumü a Israel, dya mi jodüji ja rvã jogüji a jmi Mizhocjimi. Pero o ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi mama c'ü dya tûji nzhubü dya. ³¹ Nu c'o menzumü a Israel mi jodü ro tsjaji texe c'o mama o ley Mizhocjimi ngue c'ua ro jogüji a jmi angueze. Pero dya sö ro tsjaji. Nguec'ua xe tüttoji nzhubü. ³² ¿Jenga xe tüttoji nzhubü? Xe tüttoji nzhubü na ngueje dya ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. C'ü mi cjaji, mi jodü ro cumpleji ngue c'ua ro jogüji a jmi Mizhocjimi. O pjeñeji cja c'e ndojo, c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ³³ C'e jña mama a cjava:

Tsjijñiji na jo. Rí emegö a Sion 'na ndojo c'ü ni pje'seji ñe c'ü ni nügüji. C'e ndojo ne ra mama e Cristo. Nu c'ü ra

ñench'e o mü'bü angueze, dya ra bëzhi o tseje; ra chöt'ü c'ü na cjuana c'ü mama angueze, eñe.

10

¹ Mi cjuarmats'ügöji, c'ü ne'e in mü'bügö, c'ü rí ötpügö Mizhocjimi yo menzumü a Israel ngue c'ü ra ñemeji libre cja c'o na s'o, ra jogü o mü'büji. ² Rí pãrã na jo, me jodüji c'ü me ra neji Mizhocjimi. Pero dya pãrãji ra ma't'üji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze. ³ Anguezeji dya cjaþüji ngüenda Mizhocjimi ja rgã sö ra jopcü o mü'büji. C'ü cjaji, jodütsjëji ra cumpleji o ley Mizhocjimi ngue c'ua ra jogüji cja o jmi. Dya ne ra dyätãji c'ü mama Mizhocjimi, c'ü ja rgã sö ra jopcü o mü'büji. ⁴ C'ü rguí jogü 'na nte a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra cumple c'ü o ley. Na ngue ya ëjë e Cristo. Nu c'o enche o mü'bü e Cristo, nguextjo c'o mama Mizhocjimi ya jogüji cja o jmi.

⁵ Nu c'o ne c'ü ra jopcü o mü'büji na ngueje jodü ra dyätãji o ley e Moisés, je t'opjü a cjava cja c'e ley: “Para ra bübüto 'na nte, ni jyodü ra tsja texe c'o mama c'e ley”, eñe. ⁶ Pero nudya, 'ma cjó c'o ra ñench'e o mü'bü e Cristo, ra jogü 'ma a jmi Mizhocjimi. Dya ni jyodü ra nguiñi cja o mü'bü: “¿Cjó ra ma a jens'e ra ma sinquiji a ñecjua e Cristo?” ⁷ Dya xo ni jyodü ra nguiñi: “¿Cjó ra ma cja c'o ya ndü ra tsjapü ra te'e e Cristo?”, ra ñeñe, iyö. ⁸ Pero, ¿pje cjijñi cja o mü'bü nu c'e nte c'ü dya tû nzhubü na ngueje o ñench'e o mü'bü e Cristo? Mama c'e nte'e c'ü: “Ya ró ãrã o jña e Cristo; bübü o jña cja in mü'bügö, y rí ña'a o jña”, eñe. C'e jña, ngue c'ü rí xipjigö yo nte. ⁹ Rí xi'ts'iji: 'Ma na cjuana rí mangueji e Jesucristo ngue in Jmugueji y 'ma na cjuana in ejmeji cja in mü'bü Mizhocjimi o xos'ü 'ma o ndü, ra jocüts'üji in mü'bü

'ma. ¹⁰ Na ngueje 'ma rí 'ñench'e in mü'büji e Cristo, ra mama Mizhocjimi ya perdonaots'üji, dya in tüji dya nzhubü; y 'ma dya rí tseji rí mangueji e Cristo ngue in Jmugueji, Mizhocjimi ra jocüts'ü in mü'büji 'ma.

¹¹ O jña Mizhocjimi mama a cjava: “Nu c'ü ejme e Jesucristo, dya ra yembeñe na ngueje Mizhocjimi ra tsja texe c'ü o mama”, eñe. ¹² C'ü ra 'ñejme, dya ra tsja zö ri menzumüji a Israel; zö ja nde ri menzumüji. Na ngueje 'natjo o Jmu yo menzumü a Israel y yo dyaja nte. Ra 'nintsjimiji texe c'o ma't'ü angueze. ¹³ Na ngueje ra jogü o mü'bü texe c'o na cjuana ma't'ü c'ü in Jmugöji. ¹⁴ Pero, ¿ja rgá sö ra ma't'üji nu c'ü dya be ejmeji? ¿Ja xo rgá sö ra 'ñejmeji nu c'ü dya be äräji ja ga cja? ¿Ja xo rgá sö ra dyäräji nu 'ma ojtjo cjo ra zopjüji? ¹⁵ 'Ma dya cjo däjä, ¿ja rgá sö ra zopjüji? Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü c'ü mama a cjava: “Me na jo 'ma cjo c'o ra ma zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi.”

¹⁶ Dya texeji o 'ñejmeji nu o jña e Cristo. Ya zädä c'ua ja nzi va mama e Isaías. O mama a cjava: “Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿cjo ngue c'ü o 'ñejme c'o ró mamajme?”, eñe. ¹⁷ Ot'ü ra dyärä 'na nte o jña e Cristo; nuc'ua ra 'ñejme 'ma.

¹⁸ Pero rí mangö, ¿cjo dya dyäräji? Jä, na cjuana o dyäräji. O jña Mizhocjimi mama a cjava:

Nu e jña'a nu, o mamaji texe cja ne xoñijömmü.

Xo dyäräji texe c'ua ja jnorü ne xoñijömmü.

¹⁹ Rá önnc'üji na yeje. ¿Cjo dya unü ngüenda c'o menzumü a Israel? E Moisés ngue c'ü ot'ü o dyopjü a cjava:

Rá nu na jo yo dya ngue in ntegö, ngue c'ua me rí envidiagueji anguezeji.

Yo nte yo dya pärä, rá cjaþüji na jo ngue c'ua rí ünmbügueji yo.

²⁰ Xo 'ñeje e Isaías o zëchi o mü'bü c'ü rví mama a cjava:

C'o dya mi jongü, ngue c'o o chöcügö c'o.

Ró jizhitsjé c'ü rví mbäcä c'o dya mi jodü ja rvá mbäcä, eñe.

²¹ Pero c'ü mi mama ja ga cja yo menzumü a Israel, o mama e Isaías a cjava: “Najpa, 'najpa, rvá te'bete rvá ma't'ü yo nte yo dya ne ra dyätcä. Pero dya cjacüji ngüenda c'ü rí mama”, eñe e Isaías va pätpä Mizhocjimi.

11

Los de Israel que son salvos

¹ Nguec'ua rí mangö: Nudya, ¿cjo ya jyëzi Mizhocjimi yo menzumü a Israel yo o juajnü mi jinguä? Jiyö; nutscö rí ejmegö e Jesucristo. Maco nguetscö 'naja yo menzumü a Israel. O mboxbëchezü e Abraham. Je xo rí bëche cja e Benjamín. ² Mizhocjimi dya jyëzi yo o nte angueze yo ya vi xöcü ro tsjapü o t'i angueze. Nudya, ¿cjo dya in päräji ja ga mama nu t'opjü, nu nädä e Elías, 'ma o ngöt'ü c'o nu menzumüji a Israel? O ngöt'üji a jmi Mizhocjimi. ³ O mama e Elías a cjava: “Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ya mböt't'üji c'o mi mama in jñague. Ya yä't'äji c'o altar nu ja mi ma'tc'ügue c'o in nte'e. Ya nguetjözügö xe rí bünc'ö. Nudya jongüji ja rgá mböt'cüji”, eñe e Elías. ⁴ ¿Ja va ndüntü c'ua Mizhocjimi? O ndünrü a cjava: “Ró xöcügö yenko mil c'o dya ndüñijömmü a jmi c'e ts'ita Baal. Nuc'o, matcügö c'o”, eñe Mizhocjimi. ⁵ Je xo ga cjatjonu yo pa dya yo. Cärä ja nzi yo menzumü a Israel yo ejme Mizhocjimi. Angueze o juajnüji na ngueje me na jonte c'ü. ⁶ O unütjoji c'ü ro jogü o mü'büji. Dya ngue c'ü pje vi tsja anguezeji c'o na jo c'ü o jogü o

mü'büji. 'Ma ri ngue a cjanu, dya ro ch'unütjoji 'ma.

⁷ ¿Pje rá mangöji 'ma? Yo menzumü a Israel dya chöt'üji c'ü me mi jodüji. Pero c'o o juajnü Mizhocjimi, ngue c'o o chöt'ü c'o. C'o dyaja o tsjapüji ma me o mü'büji. ⁸ Anguezeji cjaji c'ua ja ga mama o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Mizhocjimi o unüji 'na pjeñe c'ü dya ro tsjapüji ngüenda. O tsjapü o ndöji c'ü dya ro jñandaji, 'ñe o ngöji c'ü dya ro dyäräji. Je ga cjatjonu anguezeji hasta yo pa dya", eñe. ⁹ Xo 'ñeje e David, o mama a cjava:

Me ñönüji na jo nguec'ua ga nguifñiji me mäjä Mizhocjimi ga neji. C'ü o pjeñeji onpütjoji.

Pero Mizhocjimi ra nzhopcüji c'ü cjaji.

¹⁰ Ra ndëzhöji ngue c'ua dya ra sö ra jñandaji. Texe yo pa ra c 'oxütjöji, eñe.

La salvación de los que no son de Israel

¹¹ C'ü rí mangö, ¿cjo ya pjeñeji c'ü dya cja ra sö ra böbüji? Jägä ra sötjo, 'ma ra dyätäji Mizhocjimi. Pero yo menzumü a Israel, dya ne ro dyätäji o jña e Cristo; yo dyaja nte ngueje yo na ätä dya. Nguec'ua sö ra jopcü o mü'büji. A cjanu yo menzumü a Israel ra envidiaji na ngue c'ü ni jopcü o mü'bü dya, yo dyaja nte. ¹² O bëzhi yo menzumü a Israel 'ma dya ne ro dyäräji o jña e Cristo. Mizhocjimi o 'nintsjimi c'ua yo dyaja nte cja ne xoñijömmü. Tsjiññiji. Xenda ra 'nintsjimi texe yo nte cja ne xoñijömmü 'ma xo ra nzhogü o mü'bü yo menzumü a Israel ra 'ñejmeji e Cristo.

¹³ Nu'tsc'ejji in päräji, Mizhocjimi o ndäcjä rá zo'c'üji dya, nu'tsc'ejji dya in menzumüji a Israel. Co texe in mü'bü rí zo'c'üji o jña e Cristo. ¹⁴ Xo rí xipji a cjanu yo in menzumügöjme c'ü ya jocüts'ü

in mü'büji Mizhocjimi. Xa'ma xo ra ne ra 'ñejme ja nzi anguesji, ra jogü o mü'büji. ¹⁵ Nu c'o menzumü a Israel, o xögüji cja Mizhocjimi; ngue c'ua Mizhocjimi dya cja cjapü o nte c'o. Nguec'ua nudya, ngue yo dyaja nte cja ne xoñijömmü c'o recibido dya Mizhocjimi. Tsjiññiji, nu 'ma ra 'ñejme e Jesucristo yo menzumü a Israel, ra recibido na yeje Mizhocjimi 'ma yo. Nu'ma, ra chjënjuji c'ü ro nanga c'o ya vi ndü'ü. ¹⁶ E Abraham chjënjuji 'na dyüza. C'o o mboxbëche chjënjuji c'o o dyëza. A cjanu, Mizhocjimi 'ma o xöcü e Abraham xo o xöcü texe c'o o mboxbëche.

¹⁷ Bübü c'o dyëza c'o o 'huacüji cja c'e za'a. Anguesji ngue c'o menzumü a Israel c'o dya ejme e Jesucristo. Nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel, in chjënjuji o dyëza 'na olivo c'ü tetsjējē. O ch'äcäts'üji nu ja vi 'huacü c'o dyëza c'e olivo c'ü exvi 'ñench'ejji. Xo 'ñetsc'ejji dya, je ni 'ñeje cja c'e dyü'ü c'ü da'c'üji c'ü ni nocüji. ¹⁸ Zö je ga cjatjonu, dya rí tsjiññiji xenda na jotsc'ejji que na ngueje c'o dyaja c'o o 'huacüji. Nu 'ma ra ëjē in pjeñeji a cjanu, rí unnc'ejji na jo ngüenda c'ü dya je ni 'ñejets'üji c'ü rguí nocü c'e dyü'ü. Ngue c'e dyü'ü c'ü da'c'üji c'ü rguí nocügieji.

¹⁹ 'Na ri bübüts'üji c'ü ra xitsi a cjava: "O 'huacüji c'o dyë olivo ngue c'ua o ch'äcäzügöjme", ra 'ñenzeji. ²⁰ Jä, na cjuana c'ü in mangueji. Pero pjötpüji ngüenda. ¿Jenga o 'huacüji? O 'huacüji na ngueje dya 'ñejmeji Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji o ch'äcäts'üji na ngueje in ejmeji dya Mizhocjimi. Nguec'ua dya rí tsjapütsjēji na nojo. C'ü rí tsjaji, rí süji Mizhocjimi. ²¹ Tsjiññiji na jo. Mizhocjimi o 'huacü yo dyëza c'o je vi mbeje cja c'e za. Pjötpüji ngüenda, 'ma. Mizhocjimi xo sö'ö ra 'huacüts'üji nu'tsc'ejji o ch'äcäts'ügieji cja c'e za'a. ²² Me

na jonte Mizhocjimi. Pero me xo cjavü ra sufrido nu c'o dya o 'ñejme. O 'huacüji cja c'e za'a. Pero nu'tsc'ejji, me na jonte c'ua nzi ga nuc'üji 'ma sido ri 'ñejmeji. 'Ma dya sido rí 'ñejmeji, xo ra 'huacüts'ügueji cja c'e za'a. ²³ Xo nzi'tjo nu c'o menzumü a Israel, 'ma ra nzhogü o mü'büji ra 'ñejmeji Mizhocjimi, xo ra chãcã Mizhocjimi anguezeji. Na ngueje Mizhocjimi me na zëzhi. Sö ra chãcãtjoji na yeje. ²⁴ Na ngueje c'o menzumü a Israel ngueje c'e olivo c'ü exo 'ñench'ejji. Nu'tsc'ejji ngue'tsc'ejji c'e za c'ü ni chjü olivo c'ü o tetsjêjê. O ch'ãcãts'üji cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ejji. Xe ra sö ra ch'ãcãtjo na yeje c'o dyë c'o je vi mbeje cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ejji.

La salvación final de los de Israel

²⁵ Mi cjuarmats'üji. Bübü c'ü dya 'mãrã 'ma ot'ü c'ü rí negö rí pãrãgueji na jo. Rã xi'tsc'öji ngue c'ua dya rí tsjavütsjêji na nojo. Cãrã c'o menzumü a Israel c'o o meze o mü'büji. Je rga cjavtjoji c'ua dya, hasta 'ma cja ra sötü c'ua texe c'o ra 'ñejme Mizhocjimi yo dyaja nte. ²⁶ Nuc'ua ra jogü c'ua o mü'bü texe yo menzumü a Israel, c'ua ja nzi va t'opjü a cjava:

Ra êjê nu c'ü ra böbü a nde. Rguí 'ñeje a Sion, ra ndintspi o mü'bü yo o mboxbêche e Jacob.

²⁷ Nujnu ngue nu ró mama 'ma ot'ü c'ü rá cjavö; ró mama c'ü rá tjintspiji o mü'büji, eñe Mizhocjimi c'ü ra tsja'a.

²⁸ Anguezeji üji Mizhocjimi. Dya o dyätãji o jña e Cristo. Nguec'ua ya o sãjã c'ua ja in cãrãgueji c'e jña. Pero Mizhocjimi o juajnü yo menzumü a Israel na ngueje ngue o mboxbêcheji e Abraham. Mizhocjimi me s'iyaji. ²⁹ Nu c'ü mama Mizhocjimi ra tsja, ra cumple c'ü. O zojnü c'o menzumü a Israel. Mizhocjimi dya pötü c'ü cja'a. ³⁰ Nu'tsc'ejji, dya in

menzumüji a Israel, mi jinguã, dya mi negueji ri dyätãji Mizhocjimi. Pero ya juen'tsc'ejji dya angueze, na ngueje yo menzumü a Israel, dya ne ra 'ñejmeji. ³¹ Je xo ga cjavtjonu anguezeji, dya ne ra dyätãji. Pero c'ua nzi ga juen'tsc'egueji dya Mizhocjimi, xo ra zãdã c'ü ra juentse anguezeji. ³² Mizhocjimi o tsjavü c'ü o 'ñetse c'ü tũ'ü o nzhübü texe yo nte, yo menzumü a Israel 'ñe yo dyaja nte. Nguec'ua Mizhocjimi sö ra juentseji texeji.

³³ Me na jo c'ü cjiñi Mizhocjimi. Me na nojo c'ü cja'a. ¿Cjó sö ra mbãrã jenga cja'a c'ü cja? Pero angueze, me na zö texe c'o cja'a. ³⁴ Q jña Mizhocjimi mama a cjava: “¿Cjó ngue c'ü o mbãrã c'ü mi cjiñi Mizhocjimi? ¿Cjó ngue c'ü sö ra tsja xöpüte ra xipji Mizhocjimi c'ü ra tsja? Dya cjó sö. ³⁵ ¿Cjó ngue c'ü ya vi mbeñe Mizhocjimi ante c'ü ro tsja Mizhocjimi ro mbeñe c'e nte? Ojtjo dya cjó bübü”, eñe. ³⁶ Texe yo bübü, texe yo ts'a, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi. 'Ma pje c'o ts'a, ngueje angueze vi mbeñe c'ü ro ts'a. 'Ma pje c'o ts'a, ngue c'ü ra 'mãrã Mizhocjimi. Dya rá jëziji rga mamaji angueze me na zö'ö. Je rga cjanu, amên.

12

La vida consagrada a Dios

¹ Mi cjuarmats'üji, me co juen'tsc'ejji Mizhocjimi. Nguec'ua rí ö'tc'üji rí nzhötütsjêji Mizhocjimi co texe in mü'büji texe yo pa c'o rí bübüji, rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Ngue c'ü ni jyodü rí tsjaji. Ngue c'ü rguí mãjã Mizhocjimi. ² Q Espiritu Mizhocjimi da'c'üji nuevo in pjeñeji. Nudya c'ü in dadyoji, ni jyodü dadyo rguí nzhodüji. Dya cja rí nzhodüji c'ua ja nzi ga nzhodü nu c'o dya pãrã Mizhocjimi. Nuc'ua sö rí pãrãji c'ü ne Mizhocjimi. Sö rí pãrãji c'ü na jo.

³ Mizhocjimi o dyacü c'ü ja rgá sô rá jí'ts'íji c'ua nzi ga cja angueze. Nguec'ua rrá zo'c'üji. Mizhocjimi o dya'c'üji ja rgui pëpíji angueze. Nguec'ua dya rí tsjijñitsjéji que me na nojots'üji. Dya rí tsjijñíji que xenda ni muvits'üji a jmi Mizhocjimi que na ngueje yo nin cjuarmaji. ⁴ Nu ín cuerpoji búbü na puncjü yo ch'ácázüji. Pero dya 'na ma cjatjo c'ü o bëpji anguezeji. ⁵ Je xo ga cjatjözügöji nu. Na puncjüzüji. Pero 'natjo ín cuerpoji na ngueje e Cristo búbü cja ín mü'büji. Rí 'natjo cuerpoji rí texeji; rí pötü rgá pjöxteji.

⁶ Yo bëpji yo sô rá cjaji, nde nandyo yo, c'ua nzi va dyacüji Mizhocjimi rá cjaji. C'o o ch'unü ra ña o jña Mizhocjimi, ra ña c'ua ja nzi va unü Mizhocjimi ra ña. ⁷ C'o o ch'unü ra tsja mböxte cja o bëpji Mizhocjimi, ra tsjacjuana. C'o o ch'unü ra xöpü o jña Mizhocjimi, ra xöpü na jo'o. ⁸ C'o o ch'unü ra zopjü yo cjuarma, ra zopjüji na jo o jña Mizhocjimi. Nu c'o ra unü c'ü pje nde pë's'i, ra unü co texe o mü'bü. Nu c'o o ch'unü ra tsja xo'ñi cja o bëpji Mizhocjimi, ra mbötpü ngüenda ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu c'ü pjös'ü c'o pje ni jyodü, ra mäjä rgá mbös'ü.

Deberes de la vida cristiana

⁹ Rí s'iyaji yo nin minteji co texe ín mü'büji. Jyëzgueji c'o na s'o. Sido rí tsjaji c'o na jo. ¹⁰ Rí pötqui s'iyaji na ngueje nde ín cjuarmaji ín texeji. Dya rí envidiaji yo nin cjuarmaji. Pero rí tsjijñíji c'ü xenda na jo nzi 'naja anguezeji que na ngue'tsc'eji.

¹¹ C'ü rí tsjaji rí pëpjigueji na jo; dya rí ndyemeji. Ngueje c'ín Jmugöji ín pëpíji. C'ü rí tsjaji, rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü búbü cja ín mü'büji.

¹² Rí mäcjeji na ngue ra ch'a'c'eji c'o me na jo'o. Zö pje rí sufridoji,

pero dya rí jyëziji Mizhocjimi. Sido rí dyötüji angueze.

¹³ Mizhocjimi ne'e, nu c'o ín pë's'i rí unüji nin cjuarmaji 'ma pje ni jyodüji. Rí pjötpüji ngüenda rí sájaji na jo c'o cjuarma c'o va ëjë na j'e'ë.

¹⁴ Rí ma'tp'ütjoji Cjimi c'o nuc'üji na ü. Rí xipjiji na jo jña, dya rí sadüji.

¹⁵ 'Ma cjó c'o mäjä, xo rí mäcjeji co anguezeji. 'Ma cjó c'o nzhümü o mü'bü, xo rí ndümüji co anguezeji.

¹⁶ Rí pötqui ñuji na jo. Dya rí tsjapüji na nojo c'ü ri nguetjo yo pje pjëzhi rí ñegueji y rí jogueji. Texe yo dya pje pjëzhi, xo rí ñeji yo, xo rí joji yo. Dya rí tsjiñitsjéji c'ü me ri pãrãgueji.

¹⁷ 'Ma cjó c'o ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. C'ü rí tsjaji, mimiji na jo a jmi yo nte. ¹⁸ Rí tsjaji posible rí pötqui ñuji texe yo nte, zö dya ra nuc'üji anguezeji. ¹⁹ Nu'tsc'eji rí s'iyats'üji, 'ma cjó c'o pje ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. Nu'tsc'eji jyëziji ra nzhopcüji Mizhocjimi. Na ngueje o jña Mizhocjimi je t'opjü a cjava: "Nguetscö rá nzhopcö 'ma cjó c'o pje cjavü na s'o c'ü nu minteji. Nguetscö je rá castigao", eñe c'ín Jmuji. ²⁰ Xo mama a cjava: "Nu 'ma ri sant'a c'ü ín üvi, unügue c'ü ra zi'i. Nu 'ma ri türe, unügue ndeje. 'Ma rí tsjague a cjanu, xãmã ra nguijñi, ra tseje na ngue vi tsja'c'ü na s'o", eñe c'ín Jmuji. ²¹ C'ü pje ra tsja'c'üji c'ü na s'o, dya rí jyëzi ra ndö'c'üji c'ü rí tsjaji c'ua c'ü na s'o. C'ü rí tsjaji, tsjapüji c'ü na jo c'e nte. 'Ma rga cjanu, rí chöpüji c'ü na s'o 'ma.

13

¹ Ni jyodü rí dyätäji yo pje pjëzhi ín texeji. Mizhocjimi jëzi yo pje pjëzhi ra mandaji cja yo nu minteji. Ngue angueze o ngamaji ra tsjaji jmu. ² Nguec'ua, c'ü dya ra dyätä c'o jmu, dya xo ätä Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda

'ma. Ra tsjapü ra sufrido. ³ C'ü vi ngamaji c'o pje pjëzhi, dya ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na jo; ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na s'o. Nu'tsc'ëji, nu 'ma dya in neji rí sÿji yo pje pjëzhi, tsjagueji na jo 'ma. Nuc'ua anguezeji ra mamaji me na jotsc'ëji. ⁴ Mizhocjimi o ngamaji yo pje pjëzhi ngue c'ua rí mimiji na jo. Pero nu 'ma rí tsjaji na s'o, rí sÿgueji 'ma. Na ngueje dya bëvatjo ga mbë's'i poder yo pje pjëzhi ra tsja c'üji rí sufridoji. Ngue o mbëpjiji Mizhocjimi ngue c'ua ra tsjapü ra sufrido c'o cja'a na s'o. Ra nzhopcüji c'ü vi tsjaji na s'o. ⁵ Nguec'ua rí dyätäji anguezeji. Dya nguextjo c'ü rguí sÿji c'ü pje ra tsja c'üji rí sufridoji. Rí dyätäji na ngueje in päräji c'ü na jo a cjanu. ⁶ Ngue yo ni tsjöt'üji o ndünjuajma yo pje pjëzhi. Na ngue ya ngama Mizhocjimi anguezeji ra mandaji.

⁷ Tsjöt'üji texe c'o in tÿji. C'ü in tunpüji faina rí tsjaji. C'ü in tunpüji ndünjuajma, tsjöt'üji. C'ü ni jyodü rí sÿji, rí sÿji c'ü. C'ü ni jyodü rí respetaoji, rí respetaoji c'ü. ⁸ Dya cjó pje rí chÿsp'üji ngüenda. Pero rí pötqui s'iyaji. C'ü ra s'iya nu minteji, cja'a c'ü mama o ley Mizhocjimi. ⁹ Je t'opjü a cjava: "Dya rí tsjä ndixü. Ne xo ri ngue e ndixü ra tsjä bëzo. Dya rí pö't'üte. Dya cjó pje rí pömbü. Dya cjó rí xosp'ü bëchjine. Dya cjó pje rí ñepe." Nujyo ley yo, 'ñe c'o pje nde ma ley, ya vi tsjagueji c'ü mama yo, nu 'ma rí dyätäji c'e ley c'ü mama a cjava: "Rí s'iya nin minteji c'ua ja gui ñetsjëgue", eñe. ¹⁰ C'ü ra s'iya nu minteji, dya ra tsjapü c'ü na s'o. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra s'iya nu minteji, ya tsja 'ma, texe c'ü mama c'e ley.

¹¹ Dya cja rí ñji, rí söji. Tsjaji c'ü mama Mizhocjimi. Nutscöji ró ench'e in mü'büji e Jesucristo. Dya cja ra mezhe ra cumple texe c'o na jo c'o o mama ra dyacüji. ¹² E xömü ya ni ma'a. Ya va pä'mã

a jömü e pa 'ma ra ëjë na yeje e Cristo. Dya cja rá cjaji c'o dya ma jo c'o mi cjaji 'ma rmi nzhodüji cja bëxömü. Rá zëzhji, rá cjaji c'o na jo. Na ngueje ya rí nzhodüji cja e jya's'ü. ¹³ Rá mimigöji na jo nza cja 'ma ri ngue 'ma ndempa 'ma cjó c'o jandgaji. Dya me rá cjambaxuaji c'ü me rá tÿji. Dya rá tsjäji ndixü, ne ri ndixü ra tsjäji bëzo. Dya rá cjaji c'ü pëndözüji in cuerpoji. Dya rá cjaji chü. Dya cjó rá envidiaji. ¹⁴ Rí jyëziji e Cristo c'ü bübü cja in mü'büji ra tsja c'üji rí zëzhji. Dya rí tsjapüji ngüenda nu in cuerpoji c'ü rguí tsjijñiji ja rguí tsjaji c'ü ne'e nu in cuerpoji.

14

No critiques a tu hermano

¹ Bübü cjuarma c'o cjiñi cja o mü'bü c'ü dya ra jogü ra tsjaji nu c'o in cjagueji, zö in cjiñiji cja in mü'büji ra jogü rí tsjagueji c'o. Rí säjäji c'o cjuarma c'o. Pero dya rí söji ñã c'ü rguí xipjiji c'ü dya jo c'ü cjiñi anguezeji. ² Bübü c'o cjiñi na jo ra zi pje nde ma ñönü. Xo bübü c'o ra zitjo c'ajna, na ngueje cjiñiji cja o mü'büji c'ü dya ra jogü ra zaji o ts'ingue. ³ Nu c'ü sa ts'ingue, dya ra tsjapü menu c'ü dya sa ts'ingue. C'ü si c'ajna, dya xo ra mama c'ü dya jo c'ü cja nu c'ü dya si c'ajna. Na ngueje Mizhocjimi säjä nu c'ü sa ts'ingue; xo nzitjo c'ü si c'ajna. ⁴ ¿Jenga in so'büji yo nin cjuarmaji? Maco ngueje o mbëpjiji Mizhocjimi. Dya ngueje in mbëpjigüejiji. Nguetsjë Mizhocjimi mama cjo na jo va mbëpjiji, cjo jiyö. Mizhocjimi sö ra tsjapüji ra mbëpjiji na jo na ngueje na zëzhi angueze.

⁵ Bübü c'o cjiñi c'ü bübü pa'a c'o xenda na sjü'ü a jmi Mizhocjimi que na ngueje c'o dyaja pa'a. Bübü c'o cjiñi nde 'na ma cjatjo yo pa'a a jmi Mizhocjimi. Ni jyodü nzi naja ra mbärã na jo cja o pjeñe c'ü na jo c'ü cja'a. ⁶ C'o cjavü ngüenda

c'o sjüpa, mbeñeji Mizhocjimi ga tsjaji. C'o dya cjäpü ngüenda, xo mbeñeji Mizhocjimi. C'o si pje nde ma jñönü, mbeñeji Mizhocjimi na ngueje unüji na pöjõ. C'o dya xo si, xo mbeñe Mizhocjimi c'o. Xo unüji na pöjõ.

⁷ Dya rí cãrãtsjögöji. 'Ma rí tûji, dya xo rí büntsëji. ⁸ Nu 'ma rí bübüji, ngueje ín Jmuji c'ü rí bübüji a jmi. Nu 'ma rí tûji, xo ngueje a jmi e Jmu c'ü rí tûji. Nguec'ua zõ rí bübüttöji o zõ ya rga tûji, je 'ñezgöji e Jesucristo. ⁹ E Cristo o tsja o Jmu c'o ya ndü 'ñe yo cãrãtjo dya. Ngue c'ü vi ndü'ü e Cristo, cjanu o tetjo o bübüttö.

¹⁰ Nu'tsc'eji, ¿jenga ín so'bügueji nin cjuarma? ¿Jenga ín cjäpüji menu nin cjuarma? Maco texezüji nde rá böbüji a jmi Mizhocjimi c'ü rguí jñüncüji ngüenda. ¹¹ Je t'opjü a cjava c'ü o mama c'ín Jmugöji:

Ixna cjuana rí bübügö. Je xo ga cjatjonu, na cjuana ra ndüñijömjüji texeji cja ín jmigö; ra mamaji c'ua nguezgö Mizhocjimi rí mandagö texe, eñe.

¹² Nguec'ua nzi 'nazgöji rá nzhötüji ngüenda Mizhocjimi c'ü pje nde ró cjaji nzi 'nazgöji.

No hagas tropezar a tu hermano

¹³ Nguec'ua dya cja rá pötca so'bü ín dyoji. C'ü rá cjaji, rá cjiññiji na jo c'ü dya pje rá cjaji c'ü ra tsjapü ra nügü yo mi cjuarmaji, nguec'ua dya ra xögüji cja e Cristo. ¹⁴ E Jesucristo c'ü bübü cja ín mü'bügö, o tsjacü rá pãrã c'ü dya cja c'o na s'o 'naja nte, zõ ra za ts'ingue, zõ dya ra za ts'ingue. Pero nu c'ü cjiññi c'ü cja c'o na s'o 'ma sa ts'ingue, o ma dya sa ts'ingue; nuc'ü, cja c'o na s'o 'ma c'ü. ¹⁵ 'Ma ra nügü nin cjuarmaji na ngue ín sagueji ts'ingue, nuc'ua c'ü ín cjagueji je 'ñetse c'ua, dya ín s'iyaji nin cjuarmaji. O ndü e Cristo ngue c'ua ro 'ñeme libre nin cjuarmaji. Dya rí tsjapüji ra

xögüji cja e Cristo na ngue c'ü ín ne rí saji ts'ingue. ¹⁶ Zõ ín pãrãgueji c'o na jo rí tsjaji, pero rí pjötpüji ngüenda ja rguí nzhodüji ngue c'ua, dya ra sõ ra mamaji na s'o c'ü ín cjagueji. ¹⁷ Ngue Mizhocjimi c'ü mandazüji. Nguec'ua, dya ra tsja zõ pje rá siji, zõ dya pje rá siji. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rá nzhodüji na jo, 'ñe rá cãrãji na jo yo nte. Me xo rá mäjãji na ngueje bübü o Espiritu Mizhocjimi cja ín mü'büji. ¹⁸ Nu c'ü pëpi a cjanu e Cristo, Mizhocjimi ra mãpä c'ü, y yo nte ra mbãrã cja o mü'büji na jo ga nzhodü c'ü.

¹⁹ Sido rí jyodüji rí pötqui ñuji, rí pötqui pjös'üji ngue c'ua xenda rí pãrãji Mizhocjimi ín texeji. ²⁰ Dya pje rí sigueji c'ü rguí s'o'tp'üji c'ü cja Mizhocjimi cja o mü'bü c'ü 'naja. Jã, na cjuana na jo texe yo pje nde ma jñönü. Pero 'ma cjo c'o pje ra zi c'ü rguí tsja c'o na s'o c'ü 'naja, dya rga jo 'ma. ²¹ Na jo c'ü dya rí saji ts'ingue, dya xo rí siji vino. Dya pje rí tsjaji c'ü rí tsjapüji ra nügü nin cjuarmaji, o ra mamaji c'ü dya jo c'ü ín cjagueji. ²² Nu c'ü o jí'ts'iji Mizhocjimi ra jogü rí tsjaji na ngueje ín ejmeji angueze, ngue c'ü rí tsjaji c'ü. Pero nin cjuarmaji c'ü ejme cja o mü'bü c'ü dya ra jogü ra tsja a cjanu, dya rí tsjaji a jmi'í c'ü. Nu 'ma ín pãrã cja ín mü'büji na jo ín cjaji, me ín mãcëjeji 'ma. ²³ 'Naja cjuarma c'ü dya pãrã cjo na jo ra za ts'ingue cjo jiyö, 'ma ra za c'e ts'ingue, cja c'o na s'o 'ma. Na ngueje 'ma dya pãrã 'naja cjuarma cjo na jo ra tsja cjo jiyö, pero 'ma ra tsja, cja c'o na s'o 'ma.

15

Agrada a tu prójimo, no a ti mismo

¹ Bübüzügöji rí ejmeji ra jogü pje rá cjaji. Nutscöji rí ejmeji a cjanu, dya rá xipijji c'o dyaja c'ü ni jyodü ra 'ñejmeji c'ua ja nzi rgã ejmegöji. ² Bübü c'o rí ne rá cjaji c'o rí pãrãji

c'o na jo. Pero ni jyodü rá cjiññiji yo ín cjuarmaji. Na ngueje, dya ra jogü pje rá cjaji c'ü rá cjacöji ra tsja na s'o anguezeji. Rá cjaji ngue c'ua xenda ra mbârãji Mizhocjimi. ³ Je xo va cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjatsjë nu c'ü mi ne'e; o tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o jña c'o sanc'üji nu'tsc'e ín Mizhocjimits'ü, nguetscö je rí sêchigö c'o." ⁴ Texe c'o o t'opjü mi jinguã, je vi t'opjü c'o, c'ü rga xörüji ngue c'ua rá pârãgöji. Nguet'ua rá te'beji na jo Mizhocjimi. Yo o jña Mizhocjimi yo t'opjü jítsiji rá sêchiji, nde rá mäjãji. ⁵ Ngue Mizhocjimi c'ü cjacüji rá zêzhiji ñe rá mäjãji. Angueze ra dya c'üji c'ü 'natjo rguí tsjiññiji, c'ua ja nzi va tsja e Jesucristo. ⁶ Nguet'ua 'natjo jña rí mamaji. Rí mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü nu Tata ín Jmuji e Jesucristo.

El evangelio anunciado a los que no son de Israel

⁷ Nguet'ua rí pötqui säjäji, c'ua ja nzi va säcjãji e Cristo. 'Ma je rguí tsjaji a cjanu, ra 'mãrã Mizhocjimi me na zö'ö. ⁸ Rí mangö e Cristo o tsja mböxte cja yo menzumü a Israel ngue c'ua ro mbârã yo nte c'ü na cjuana c'ü mama Mizhocjimi. O tsja mböxte ngue c'ua ro zädã c'ü vi xipji Mizhocjimi c'o ín mboxatitajme. ⁹ O ã tsja mböxte ngue c'ua xo ra juentse yo nte yo dya menzumü a Israel. Nguet'ua anguezeji me ra mamaji c'ü me na zö Mizhocjimi c'ua ja nzi va t'opjü a cjava:

Ngue nu rga tð'c'ügö tjðjð a nde'e cja yo dya menzumü a Israel. Y rá ma'tc'ügö in chjügue, eñe.

¹⁰ Xo mama a cjava:

Nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, rí mäjceji co yo o nte Mizhocjimi.

¹¹ Xo mama:

Nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, rí ma'tc'eji ín Jmuji, in texeji.

Texe yo nte nde ra mamaji me na jo Mizhocjimi.

¹² Je xo ga cjatjonu va mama e Isaías:

Ra êjë 'naja o mboxbêche e Isaí, nza cja 'ma peje 'na dyüza c'ü ya ni dyocüji.

Ra 'ñemeji ra tsja Jmu cja yo nte yo dya menzumü a Israel.

'Ma ra êjë c'ü, ngue c'ü ra 'ñench'e o mü'büji, eñe.

¹³ Mizhocjimi dacüji c'ü me rrã te'beji. Rí ötügö ra tsja c'üji rí mäjceji na puncjü. Me ra söya na jo in mün'c'eji na ngueje in ejmeji angueze. Nguet'ua me xo rí che'beji na jo na ngueje na zêzhi o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'bügëji.

¹⁴ Mi cjuarmats'ügöji, ya ró junt'ü ín mü'bügö na jo c'ü in cjaji. Xo nde in pârãji c'ü ni jyodü. Xo söts'üji rí pötqui zopjüji nzi 'natsc'eji. ¹⁵ Nujyo rí opjügö, rí zo'c'üji co yo na zêzhi jña ngue c'ua rí mbenn'c'eji. Ró opjügö a cjanu na ngueje o 'ñempcö Mizhocjimi rá zo'c'eji nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel. ¹⁶ O 'ñempcö Mizhocjimi rí pëpi e Jesucristo a nde cja yo dya menzumü a Israel. Rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Nguet'ua 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra mäjã Mizhocjimi. Nguet'ua Espiritu Mizhocjimi ra xöcüji.

¹⁷ Me ni muvi c'ü ni mböxcü e Jesucristo c'ü rí pëpi Mizhocjimi. ¹⁸ C'ü rá mama, nguextjo c'ü o mböxcü e Cristo ró cja. Nguet'ua yo dya menzumü a Israel o dyätãji Mizhocjimi na ngue c'ü rvã zopjüji, ñe c'ü rvã cja. ¹⁹ O Espiritu Mizhocjimi c'ü na zêzhi o 'ñünngügö ín mü'bü. O mböxcü ró cja. O nojo, c'o me mi cjiññi yo nte; ngue c'ua mi unüji nguenda c'ü na cjuana c'o mi mangö. Ró mama

na jo nu jña nu mama ja ga cja e Cristo. Ró pjürü ró mama ne jña'a nu ndeze a Jerusalén; ró nzhodü ró zopjü yo nte cja na puncjü jñiñi hasta ró sät'ä a ma a Ílirico. ²⁰ Me ne ín mü'bü rá mama o jña e Cristo nu c'ua ja dya be pârâji e Cristo. Nguec'ua, dya rí chjëntcjöbe nza cja c'ü jâb'ä 'na ngumü nu ja ot'ü vi pjütü cimientu c'ü 'naja. ²¹ C'o rí zopjügö, ngue c'o nädâji a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'o dya sjippi ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'o ra mbârâ ja ga cja angueze.

Nu c'o dya dyärâ, ngue c'o ra mbârâ c'o.

Pablo piensa ir a Roma

²² Na ngue c'ü rgá nzhonc'ö cja yo jñiñi nu ja dya be ärâji o jña e Jesucristo, dya sö ro ma zenguats'üji. ²³ Pero nudya, dya cja xe bübü jñiñi a 'ñecjua c'ü xe ni jyodü rá zopjüji. Y ya mezhe cjë'ë me rí ne rá ma zenguats'üji. ²⁴ Nguec'ua 'ma rá ma a ma a España, rí negö rá cjogü rá ma zenguats'üji. Rí ne rá mimi ja nzi pa co nu'tsc'ejji, rá mäjcoji. Nuc'ua ra jogü rí pjöxcüji c'ü rga magö na jo cja 'ñiji. ²⁵ Pero nudya, je rga magö a ma a Jerusalén. Rá ma sopcö o merio c'o o nte Mizhocjimi c'o cärâ nu. ²⁶ C'o ejme Mizhocjimi c'o cärâ a Macedonia 'ñe yo cärâ a Acaya, o ne ro jmutüji merio c'ü ro mbenpeji c'o o nte Mizhocjimi c'o cärâ a Jerusalén c'o dya pje pë's'i. ²⁷ O ne ro tsjaji a cjanu. Na cjuana ni jyodü ra mbös'üji yo menzumü a Israel. Na ngueje anguezeji o mbös'üji yo dya menzumü a Israel 'ma o zopjüji o jña e Cristo. Nguec'ua yo dya menzumü a Israel ni jyodü xo ra mbös'üji dya, c'o menzumü a Israel. ²⁸ Nguec'ua rá ma sogü a ma a Jerusalén yo na jmutü c'o menzumü a Macedonia 'ñe c'o menzumü a Acaya. Nuc'ua 'ma rá ma a ma a España, rá cjogü c'ua ja in cärâgueji. ²⁹ Rí pârâgö 'ma

rá sät'ä nu ja in cärâgueji, xenda ra 'nintsjmizüji e Cristo 'ma.

³⁰ Mi cjuarmats'ügöji rí ö'tc'üji rí pjöxcüji rí dyötcöji Mizhocjimi co texe ín mü'büji na ngue c'ü rgá ejmegöji e Jesucristo c'ü ín Jmuji. Xo rí dyötcöji Mizhocjimi na ngue c'ü o dyacüji o Espiritu c'ü rá pötca s'iyaji. ³¹ Rí dyötcöji Mizhocjimi c'ü ra böbü a nde, ra mböcü. Na ngueje me cärâ a ma a Judea c'o dya ne ra 'ñejme. Xo rí dyötcöji Mizhocjimi ngue c'ua c'o o nte Mizhocjimi c'o cärâ a ma a Jerusalén me ra mäjâji rgá nguiji c'o merio c'o rá ma sopcüji. ³² Xo rí dyötcöji Mizhocjimi nu 'ma ra ne angueze, rá mäjâ rga sät'ä nu ja in cärâgueji, ngue c'ua rá söyagö ja nzi pa. ³³ Mizhocjimi ngue c'ü dacüji c'ü ra söya ín mü'büji. Angueze ra bübüts'üji, texets'üji. Je rga cjanu, amén.

16

Saludos personales

¹ Rí ne rí pârâji nu e Febe, mi cjügöji na ngue xo ejme e Cristo. Va tjë'ë ne carta. Nujnu pjöxte, pépi ín Jmuji nu cja c'o cjuarma c'o cärâ a Cencrea. ² Rí säjâgueji nu, c'ua ja xo gui säjâji c'o dyaja c'o ejme c'ü ín Jmuji. Rí pjös'üji texe c'o rguí jyodü e Febe. Angueze ya mbös'ü na puncjü cjuarma. Xo me co mböxcü na puncjü.

³ Xipjiji ra mbörü Cjimi nza yejevi e Priscila co e Aquila. Rí mimbëppijme cja e Jesucristo. ⁴ Nza yejevi mi nzhötsjëvi c'ü rví ndüvi, c'ü dya ro mbötcügö c'o nte. Rí unügö na pöjö anguezevi. Dya xo nguextjözügö. Xo 'ñe texe yo ejme Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel, xo unüji na pöjö e Priscila 'ñe e Aquila. ⁵ Xo rí bötpügö Cjimi c'o ejme Mizhocjimi c'o jmurü cja o ngumü e Priscila 'ñe e Aquila. Xo rí bötpügö Cjimi e Epeneto c'ü me rí s'iyagö. Ngue c'ü ot'ü o 'ñejme e

Cristo nučuã a Acaya. ⁶ Xipjiji e María ra mbörü Cjimi. Angueze o pëpji na puncjü a ndetsc'ej. ⁷ Xipjiji ra mbörüvi Cjimi e Andrónico 'ñe e Junias; rí c'ajme c'o. Ma bübüjme a pjörü. C'o apóstole mamaji me na jonte anguezevi. Ot'ü o mbärävi e Cristo que na nguetscö.

⁸ Xipjiji ra mbörü Cjimi e Amplias. Me rí s'iyä na ngueje ejme e Jesucristo c'ü in Jmuji. ⁹ Rí bötpügö Cjimi e Urbano c'ü o mböxcüjme ró pëpji e Jesucristo. Xo rí bötpügö Cjimi e Estaquis. Rí s'iyagö c'ü. ¹⁰ Xo rí bötpügö Cjimi e Apeles c'ü ya 'mārã na jo c'ü ejme e Jesucristo. Xo rí xipjiji ra mbörü Cjimi c'o cārã nu ngümü e Aristóbulo. ¹¹ Xipjiji ra mbörü Cjimi e Herodiön c'ü rí cjabe. Rí bötpügö Cjimi e Narciso 'ñe c'o cārã o ngümü c'o xo ejme e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ¹² Xo rí xipjiji e Trifena 'ñe e Trifosa ra mbörüvi Cjimi. Anguezevi pëpji na puncjü c'ua ja ga ne c'ü in Jmuji. Xo rí xipjiji e Pérsida ra mbörü Cjimi. Me rí s'iyagö c'ü. Xo o pëpji na zëzhi c'ua ja ga ne in Jmuji. ¹³ Xo rí bötpü Cjimi e Rufo. Nuc'ü, me nädäji c'ü na jo ga dyätã c'ü in Jmuji. Xo rí bötpügö Cjimi c'ü nu mamá e Rufo c'ü chjënjuj nza cja 'ma xo ri ngue mi mamágö c'ü. ¹⁴ Xo rí bötpü Cjimi e Asíncrito 'ñe e Flegonte 'ñe e Hermas 'ñe e Patrobas 'ñe e Hermes 'ñe c'o cjuarma c'o jmurü co anguezeji. ¹⁵ Xo rí bötpü Cjimi e Filólogo 'ñe e Julia 'ñe e Nereo 'ñe c'ü nu cjü 'ñe e Olimpas 'ñe texe c'o o nte Mizhocjimi c'o jmurü co anguezeji.

¹⁶ Rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji, na ngue c'ü ya je 'ñets'ügueji Mizhocjimi. Bö'tc'üji Cjimi texe yo ja nde jmurü yo ma't'ü e Jesucristo.

¹⁷ Mi cjuarmats'üji, rí ö'tc'üji rí pjötpüji ngüenda nu c'o nan'ño ga jizhi, nguec'ua ga xöcüji c'o cjuarma. Dya rí dyocjeji c'o. ¹⁸ Na

ngueje c'o cja'a a cjanu, dya cjaji c'ü manda e Jesucristo c'ü in Jmuji. Cjatsjëji c'ua ja nzi ga neji. Me t'ecjañümü ga ñaji. Me xo c'apüji me pärãji. A cjanu onpüji c'o cjuarma c'o ts'i ni 'ñejme c'o pje nde sjipjiji. ¹⁹ Pero texe yo nte ya pä'tc'äji nu'tsc'ej in ätäji o jña e Cristo. Nguet'ua me rí mä'tc'äji. Rí negö rí pärãgueji ja rguj tsjaji na jo; dya rí ne rí pärãgueji c'ü na s'o. ²⁰ Mizhocjimi ngue c'ü cjacüji dya pje rá cjiñjiji. Dya ra mezhe, angueze ra tsja'c'ü rí chöpüji c'ü dya jo c'ü ni chjü Satanás. Rí yödütjoji c'ü. Rí ötcö e Jesucristo c'ü in Jmuji me ra nuc'üji na jo.

²¹ Bö'tc'üji Cjimi e Timoteo c'ü in mimbëpjiibe. Xo 'ñeje e Lucio 'ñe e Jasón 'ñe e Sosípater c'o rí c'ajme.

²² Xo bö'tc'üji Cjimi e Tercio nu na opjü ne carta. Xo ejme e Jesucristo c'ü in Jmuji.

²³ Xo bö'tc'üji Cjimi e Gayo. Angueze o säcjã na jo nu cja ngümü. Xo säjä texe yo cjuarma a 'ñecjua. Xo bö'tc'üji Cjimi e Erasto c'ü ngue tesorero cja ne ndajñiñi va. Xo bö'tc'üji Cjimi e cjuarma Cuarto.

²⁴ Rí ötcö e Jesucristo c'ü in Jmugöji me ra nuc'üji na jo nza texets'üji. Je rga cjanu, amén.

Alabanza final

²⁵ Me na jo Mizhocjimi c'ü sö'ö ra tsja'c'ü ra zë'ts'iji c'ua ja ga mama o jña e Cristo nu rí mama. Ngue nu cja 'mārã. Mi jinguã dya cjó mi pärã nu. ²⁶ Ya 'mārã ne jña dya nu. Nde 'na ma cjatjo ga mama nu jña'a nu, 'ñe c'ü o dyopjü c'o profeta. Mizhocjimi c'ü ra bübütjo para siempre, o manda c'ü ro jmama o jña, c'ü ro sjipji texe cja yo jñiñi texe cja ne xoñijömü, ngue c'ua ra dyärãji, ra 'ñejmeji.

²⁷ Nguetjo Mizhocjimi c'ü me pärã na jo. Dya rá jëziji rá mamaji me na zö'ö Mizhocjimi na ngue c'ü

o tsja e Jesucristo. Je rga cjanu,
amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

¹ Nutscö e Pablo rí apóstolegö o juancügö e Jesucristo rá zopcjö yo nte. Nguetsjë Mizhocjimi o ne o juancügö a cjanu. Nutscö 'ñe e cjuarma Sóstenes rí pen'c'egöbe ne carta. ² Nu'tsc'ejí in cārāgueji a Corinto c'ü tsja a Grecia, in jmurüji in ma'tc'ejí Mizhocjimi, ngue'tsc'ejí rí pen'c'ejí ne carta. Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mün'c'ejí. Nguec'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o tsja'c'üji Mizhocjimi o ntets'üji. Y o xöcüs'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya nguextjots'ejí o ntets'ejí Mizhocjimi; xo ngue o nte angueze texe c'o ma't'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji, zö ja nde cārāji. Dya nguextjozgöji in Jmugöji c'ü; xo 'ñe anguezeji, xo ngue o Jmuji. ³ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mājā in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

Bendiciones por medio de Cristo

⁴ Texe 'ma rí ötügö Mizhocjimi, rí unngö 'na pöjö c'ü ya me o mböxc'ügueji na jo. O mböxc'ejí a cjanu, na ngue bübü in mü'büji dya e Cristo Jesús. ⁵ O mböxc'ejí o dya'c'üji c'ü ja rguí pēpqueji c'ü. Nguec'ua sö rí zopcjeji dya yo nte, 'ñe rí pārāgueji dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. O dya'c'üji a cjanu Mizhocjimi, na ngueje bübü in mün'c'ejí dya e Jesucristo. ⁶ Nguec'ua ya zādā c'ua ja rvá xi'tsc'öji. Na ngueje 'ma mi bübü co nu'tsc'ejí, ró xi'tsc'öji ro mböxc'üji e Cristo rí nzhodüji na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Y na cjuana ya o mböxc'üji a cjanu. ⁷ Nguec'ua, dya

pje bē'tsc'ejí dya; sö rí pēpqueji na jo dya Mizhocjimi. Y te'be in mün'c'ejí dya c'ü ra ējē na yeje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁸ Mizhocjimi ra sido ra dya'c'ejí c'ü rguí zēzhiji, ngue c'ua texe c'o cjē c'o xe rí minc'ejí, dya rí jyēzgueji c'ü. Nguec'ua c'e pa 'ma ra ējē e Jesucristo c'ín Jmugöji, dya pje ra chötcöji c'o na s'o. ⁹ Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mün'c'ejí nzi 'natsc'ejí i 'ñench'e in mü'büji c'ü nu T'i c'ü ngueje e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nguec'ua 'natjo in mü'büji dya co angueze. Ixtí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü ra dya'c'ejí c'ü rguí zēzhiji. Na ngueje angueze cja'a c'ua ja nzi ga mama.

Divisiones en la iglesia

¹⁰ Rí ö'tc'ügöji cjuarma, c'ü ri 'natjo jña c'ü rí ñagueji, dya rí söji o jña. Na ngue je ga cjanu ga mandazüji e Jesucristo c'ín Jmugöji. Dya xo rí xögejeji cja yo nin cjuarmaji. Nu c'ü rí tsjagueji, rí pötqui ñeji ngue c'ua ri 'natjo pjeñe c'ü rí tsjijñigueji, 'ñe c'ü rí tsjagueji. ¹¹ Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji, o ngöxcö c'o cārā o ngümü e Cloé c'ü ya in pötqui dyonpüteji. ¹² Bübüts'ejí c'o mama: “Rí teñejme e Pablo. Ngue c'ü xe na jo ga xöpunte”, eñeji. Bübü c'o mama: “Iyö. Ngue e Apolos rí teñejme.” Bübü c'o mama: “Ngue e Pedro rí teñejme.” Bübü c'o mama: “Nutscöjme rí teñejme e Cristo”, eñeji. ¹³ ¿Cjo bübü na puncjü Cristo? Iyö, 'natjo c'ü bübü. Nutscö e Pablo, ¿cjo nguezgö o ndät'äzöji cja ngronsi c'ü rva päjt'ägöji? Iyö, dya nguezgö. ¿Cjo ngue in chjügö o nāngägöji 'ma i jigueji? Iyö, dya nguezgö; ngue o tjü e Cristo. ¹⁴ Rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü nguextjo e Crispo 'ñe e Gayo c'o ró jichcö a ndets'ejí. ¹⁵ Na ngue 'ma ro jichcö na puncjü o nte, bübü c'o ro mama: “E Pablo jichi cja ndeje na puncjü o nte, ngue c'ua ra ndeñeji co angueze”, ro 'ñeñeji.

16 Xo rí mbeñegö xo ró jichcö c'o cãrã nu ngumü e Estéfanas: Pero dya cja rí mbeñe cjó je nde ró jichcö. 17 C'ü vi juancügö e Cristo, dya ngue c'ü rá jichcö yo nte; ngue c'ü rá xipijí ja ga cja e Jesucristo. 'Ma rí zopcjö yo nte, dya rí jodü rá xicöji jña c'o me na zö, para ra mamaji me rí pãrãgö. 'Ma rva cjanu, dya ro tsjapü ngüenda 'ma yo nte c'ü o pãtcöji e Jesucristo va ndü cja ngronsi.

Cristo, el poder y la sabiduría de Dios

18 Nutscöjme rí apóstolejme rí zopcjöjme yo nte, rí xicöjme o ndü e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji. Cãrã o nte c'o cjanü dya ni muvi yo rí mangöjme a cjanu. Anguezeji ya ni ma ra bêzhi o aljmaji, dya ra salvaji. Pero nutscöji sido jocüzü ín mü'büji Mizhocjimi ngue c'ua rá jëzgjöji c'o na s'o. Nguéc'ua c'o jña c'o mama ja va ndü e Jesucristo cja ngronsi, ngue c'o rgá pãrãgöji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. 19 Ya zädã c'ü t'opjü ga cjava:

Yo me pãrã, rá jünbüji c'ü ni mbãrãji.

C'o pë's'i na puncjü o pjeñe, rá cjanü c'ü dya cja rguí muvi c'o ra nguijñi c'o, eñe Mizhocjimi.

20 Yo cãrã cja ne xoñijömmü c'o dya pãrã Mizhocjimi, bübü c'o me pãrã. Xo bübü c'o me pjëchi ra jíchi yo nu minteji. Xo bübü c'o me pjëchi ra zöji o jña yo nu minteji. Pero, çpje ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o nte c'o? Ya jizhi dya Mizhocjimi c'ü dya ni muvi c'ü pãrãtsjé yo nte.

21 Mizhocjimi pë's'i na jo o pjeñe. Nguéc'ua ndeze mi jinguã o mbeñe c'ü dya ro só ro nguijñitsjé yo nte ro mbãrãji angueze. Mizhocjimi o ne ro salva yo nte, nguéc'ua va juajnü c'o ra zopjü yo nte, ra xipijí ja ga cja e Jesucristo. Nguéc'ua 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra 'ñeme libre cja c'o na s'o. C'o jña c'o mama ja va sufre e

Jesucristo, ngue c'o cjanü yo nte c'ü dya ni muvi c'o.

22 Yo ín menzumüjme a Israel örüji 'na señal c'ü ra jñandaji. 'Ma jiyö, dya ra creoji zö cjó c'o ra zopjüji. Yo ín menzumügueji a Grecia me jodüji 'na c'ü me pãrã, ra zopjüji. 'Ma jiyö, dya xo ra creoji.

23 Nutscöjme rí apóstolejme 'ma rí zopcjöjme yo nte, rí xicöjme o ndü e Cristo cja ngronsi por nutscöji. Yo ín menzumüjme a Israel, dya ne ra creoji; cjiññiji dya pë's'i poder, na ngue o sufre. Yo ín menzumügueji a Grecia, cjanüji c'ü dya ni muvi c'ü vi ndü a cjanu e Cristo. 24 Pero Mizhocjimi o 'ñünnü ín mü'büjme ja rí nzijme rí menzumüjme a Israel; nguéc'ua rvá ejmegöjme e Jesucristo. Xo 'ñünn'ü ín mün'c'ejí ja nzitsc'ejí ín menzumügueji a Grecia. Nguéc'ua 'ma rí ãrãgöji c'ü ja va sufre e Cristo, rí unnc'öji ngüenda c'ü na zëzhi Mizhocjimi 'ñe c'ü me na jo va mbeñe. 25 Mama yo ín menzumügueji c'ü dya ni muvi c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Pero xenda na jo o pjeñe Mizhocjimi que na ngue yo nte. Mama yo ín menzumügöjme c'ü dya ga zëzhi e Jesucristo na ngue o sufre. Pero xenda na zëzhi Mizhocjimi c'ü o jyëzi o sufre e Cristo, que na ngue yo nte. 26 Tsjijñiji cjuarma ja ga cjatsc'ejí. Dya puncjüts'üji c'o pë's'i na puncjü o pjeñe c'ua ja nzi ga mbë's'i yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi o 'ñünn'ü ín mün'c'ejí i creoji e Jesucristo. Dya xo puncjüts'üji c'o pje pjëzhi, ni xo na puncjüts'ejí c'o ngue o t'i c'o me ma jonte, pero Mizhocjimi o 'ñünn'ü ín mü'büji i 'ñejmeji. 27 Nu'tsc'ejí mama yo nte c'ü dya ín jüngueji ín pjeñeji, o juan'c'ejí Mizhocjimi ngue c'ua ra bêchpíji o tseje nu c'o nãntji me pãrã. Nu'tsc'ejí mama yo nte c'ü dya pje pjë'tsc'ejí, o juan'c'ejí Mizhocjimi ngue c'ua ra bêchpíji

o tseje c'o me nântji pje pjêzhi.
 28 Nu'tsc'ejî cja'c'ûji yo nte c'û
 dya ni muvitsc'ejî, o juan'c'ejî
 Mizhocjimi ngue c'ua ra jñunbû
 c'û ni muvi c'o nântji me ni muvi.
 29 Je va cjanu va tsja Mizhocjimi.
 Nguec'ua dya cjó ra tsjapütsjê na
 nojo a jmi Mizhocjimi.

30 Nu'tsc'ejî bûbû in mün'c'ejî
 dya e Cristo; nguec'ua in pâragueji
 ja ga cja Mizhocjimi. Rí pâragöji
 c'û o ngötcüji e Jesucristo c'o in
 nzhunc'öji; nguec'ua dya cja rí tûji
 c'o. Xo rí pâragöji c'û sido pëpji
 cja in mü'bûji ngue c'ua xenda rá
 cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze.
 Nguetsjê Mizhocjimi c'û o dyacöji
 c'û ni bûbû in mün'c'öji dya e
 Cristo. 31 Nguec'ua, dya rá cja
 püji na nozüji c'û rgá pâragöji yo.
 Rá cjaji c'ua ja nzi ga t'opjü o jña
 Mizhocjimi c'û mama ga cjava:
 "Dya ra jogü cjó ra tsjapütsjê na
 nojo. Nguextjo Mizhocjimi rá
 cja pcöji na nojo", eñe c'e jña.

2

El mensaje de Cristo crucificado

1 Je xo va cjanu rvá cja gö 'ma ró
 sägö nu va ja in cãragueji cjuarma.
 'Ma ró xi'tsc'öji ja ga salvazüji
 Mizhocjimi, dya zö rvá zo'c'öji.
 Dya xo ró xi'tsc'öji jña c'o mama
 yo cja pü me pâra. 2 Na ngueje ró
 negö nguextjo ró xi'tsc'öji ja ga
 cja e Jesucristo, 'ñe ja va pâtcöji
 va ndü cja ngronsi. 3 Y 'ma ró
 minc'öji va, dya mi sögö ma zëtscö.
 Xo mi mbigö ma sügö, 'na dya ro
 zo'c'öji na jo. 4 Yo nte, me jodü ja
 rgá 'ñunbû o mü'bû yo nu minteji,
 nguec'ua ga mamaji jña c'o 'ñetse
 me pâraji. Pero nutscö, dya je
 va cjanu rvá zo'c'öji. O Espiritu
 Mizhocjimi o 'ñünnc'û in mü'bûji i
 pâraji c'û na cjuana c'o mi xi'tsc'öji.
 Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'bûji e
 Jesucristo. 5 Dya ró negö c'û rvi
 mamaji: "E Pablo pâra na puncjü;
 na jo ga zocöji. Nguec'ua ró creoji

e Jesús", ri 'ñeñeji, iyö. Ró ötügö
 Mizhocjimi c'û ro 'ñünnc'ejî in
 mü'bûji. Nguec'ua ix na cjuana vi
 'ñench'e in mü'bûji e Jesucristo.

Dios se da a conocer por medio de su Espíritu

6 Nutscöjme, zö dya zö rgá
 zopjüjme yo nte, pero rí pjêhcöjme
 na jo 'na jña. Pero nguextjo c'o
 nzhodü na jo co Mizhocjimi c'o rí
 xicöjme yo. Dya nza cja c'e pjeñe
 c'û pë's'i yo nte yo cãra yo cjê dya
 yo dya pâra Mizhocjimi. Ni xo
 nza cja c'û pjêchi yo pje pjêzhi yo
 cjê dya. Na ngueje anguezeji, ra
 tsjapü Mizhocjimi c'û dya cja pje
 ra mbêzhiji. 7 C'û rí xipjijme c'o
 nzhodü na jo co Mizhocjimi, ngue
 c'û cijñi Mizhocjimi. 'Ma ot'ü, dya
 cjó mi pâra c'e pjeñe c'û. Na ngue
 dya be mi ch'acöji ro pâraji. Pero
 'ma dya be mi ät'ä ne xoñijö mü,
 ya xcuü mbeñe Mizhocjimi c'û ra
 tsjacüji me rguí muvizgöji cja o
 jmi. 8 C'û o mbeñe Mizhocjimi,
 dya mbãra ne rí 'naja yo pje pjêzhi
 yo cjê dya. Nguec'ua va ndät'äji
 e Jesucristo cja ngronsi, maco
 Mizhocjimi e Jesucristo c'û me na
 nojo. 9 Anguezeji go zädä c'ua ja
 nzi va t'opjü cja o jña Mizhocjimi
 c'û mama ga cjava:
 Nunca go jñandaji c'o ya vi preparao
 Mizhocjimi ra unü c'o ejme
 angueze 'ñe neji.
 Dya xo go dyãraji c'û ja ga cja.
 Ni xo go nguijñitsjêji cja o mü'bûji
 c'o, eñe c'e jña.

10 Pero nutscöji 'ma ró ench'e in
 mün'c'öji e Jesucristo, o dyacüji
 Mizhocjimi o Espiritu o ã bûbû cja
 in mün'c'öji. O Espiritu Mizhocjimi
 pâra texe c'û ya mbeñe Mizhocjimi.
 Nguec'ua rgá pâragöji yo ya
 preparao Mizhocjimi ra dyacüji.

11 Dya cjó pâra texe c'ua ja ga
 nguijñi c'û 'na nte. Nguextjo c'e
 nte, pâra tsjê o pjeñetsjê angueze.
 Je xo ga cjatjonu, dya cjó xo pâra
 ja ga nguijñi Mizhocjimi; nguextjo

c'ü o Espiritu angueze. ¹² Nutscöji, dya ch'acöji rá cjiññi c'ua ja nzi ga nguiññi yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Mizhocjimi ya dyacüji o Espiritu, ngue c'ua ra sö rá pãrãgöji c'ua ja va s'iyazgöji Mizhocjimi, 'ñe c'ua ja ga mböxcöji. ¹³ Nujyo, nguejyo rí mangöjme yo. Pero dya ngue ín jñatsjéjme yo rí cjiññitsjéjme yo rí mangöjme. Yo rí mangöjme, nguejyo jña yo jitsijme o Espiritu Mizhocjimi. Y c'o nte c'o rí xipijjme yo jña yo, ngue c'o ya búbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi c'o.

¹⁴ C'o nte c'o dya búbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi, dya ne ra creoji c'o mama c'ü. Na ngue cjavüji c'ü dya pje ni muvi c'o mama c'ü. Dya xo sö ra mbãrãji pje pjézhi c'o mama c'ü. Nguextjo c'o nte c'o búbü o mü'bü angueze c'o sö ra mbãrã pje pjézhi c'o mama c'ü. ¹⁵⁻¹⁶ Nu c'o búbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi sö ra mbãrãji c'o na cjuana ni muvi. Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: “Dya cjó sö ra mbãrã c'ü cjiññi c'ín Jmugöji. Nguéc'ua, dya cjó sö ra tsja xöpunte 'na nte, c'ü pje ra jíchi c'ín Jmugöji”, eñe c'e jña. Nuzgöji búbü ín mün'c'öji dya e Jesucristo, nguec'ua rgá mbeñeji c'e pjeñe c'ü cjiññi angueze. Nguéc'ua yo nte me dyätjzögöji, dya sö ra mbãrãji ja ga cja rgá mbeñeji. Na ngueje anguezeji, dya búbü o mü'büji o Espiritu Mizhocjimi.

3

Compañeros de trabajo sirviendo a Dios

¹ Ma mi búbügö co nu'tsc'ejji cjuarma, ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. Y xe ro xi'tsc'öji mas o jña, pero dya be sö rvi jñunt'ü ín mün'c'ejji c'o. Na ngue dya i tsjagueji na jo c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi; i tsjaji c'o ín netsjéji. Dya xo i dyätãji na jo e Cristo. ² Nza cjatsc'ejji yo

lëlë yo sibatjo, yo dya sö ra za o ts'ingue. Ró xi'tsc'öji jña c'o dya s'ëzhi rvi pãrãji. Na ngue dya be sö rvi jñunt'ü ín mün'c'ejji c'o xe 'ñaja jña. Dya be xo sö. ³ Na ngueje sido ín cjagueji c'o ín netsjéji. In pötqui huinsteji y me xo ín pötqui dyonpütsjéji. C'ü ni tsjagueji a cjanu, je ni 'ñetse nu, c'ü ín cjagueji c'o ín netsjéji. Je xo ni 'ñetse nu, c'ü ín nzhodüji c'ua ja nzi ga nzhodü c'o nte c'o dya pãrã Mizhocjimi. ⁴ Bübütsc'ejji c'o mama: “Nutscöjme rí teñejme e Pablo”, eñe c'o cjuarma. Bübü c'o mama: “Nutscöjme rí teñejme e Apolos”, eñeji. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, nza cjatsc'ejji yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi.

⁵ Nuzgö e Pablo 'ñe e Apolos, dya ni jyodü rí mangueji nda ni muvizgöbe. Na ngueje rí mbëpjitjobe cja Mizhocjimi rí nza yejebe, nde ró zo'c'öbe ín texeji. Nguéc'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Rí pëpcjöbe c'ua ja nzi va dyacöbe c'ín Jmuji. ⁶ Nguetscö e Pablo ot'ü ró zo'c'öji, nguec'ua rí chjëntcjöbe nza cja 'naja c'ü ro ngant'a o planta. E Apolos cja zo'c'ejji nguec'ua chjënjui nza cja c'ü ro xi'chp'i o ndeje c'o planta. Pero Mizhocjimi ngue c'ü che'ts'ejji c'ü. ⁷ Nguéc'ua, dya nda ni muvi c'ü cant'a, ni xo ri ngue c'ü xi'chp'i o ndeje. C'ü na cjuana ni muvi, ngue Mizhocjimi c'ü cjavü ra nocü. ⁸ C'ü cant'a 'ñe c'ü xi'chp'i o ndeje, nde 'na ma cjatjovi. Pero zö nde 'na ma cjatjovi, ra ts'ö't'üvi c'ua ja nzi va pëpjivi. ⁹ Nutscö 'ñe e Apolos rí mimbëppjigöbe cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji ín chjëntcjeji nza cja 'na juajma c'ü ya ndujmüji c'ü ngue o cjaja Mizhocjimi.

O ín chjëntcjeji 'na ngumü c'ü na jãbã angueze. ¹⁰ Mizhocjimi o dyacö c'ü ja rgá zopcjö yo nte. Nguéc'ua rí chjëntcjöbe 'na bëzo c'ü ri pjéchi ra jyãbã na jo 'na ngumü. Nuzgö 'ma ró xi'tsc'öji rvi 'ñejmeji e Cristo, ró chjëntjobe 'na bëzo c'ü

ro ngü'p'ü o cimientu 'na ngumü. C'o 'ñaja xöpunte c'o va 'ñe zo'c'ejí, chjéntjui 'na bëzo c'ü ro bö'bü o ndüngümü. Pero ni jyodü nzi 'naji ra mbötpüji ngüenda ja ga zo'c'ejí. ¹¹ Yo nte, 'ma jäbäji 'na ngumü, ot'ü cjü'p'üji o cimientu. Je xo va cjatjonu, nutscö ot'ü ró zo'c'öji, ró xi'tsc'öji rvi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Y dya ra jogü cjó ra 'ñe xi'tsc'ejí nan'ño rguí 'ñejmeji. Na ngue ojtjo xe 'naja c'ü ra salvazüji. ¹² C'o 'ñaja xöpunte, zö xo ra xö'c'ejí ja ga cja e Cristo, pero ni jyodü ra mbëpji na jo Mizhocjimi. 'Ma ra mbëpji na jo, ra chjéntjui 'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngumü co oro, o co plata, o co ndojo c'o me ni muvi. 'Ma jiyö, ra chjéntjui 'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngumü co zatjo, o co zacatón, o co xitjitjo. ¹³⁻¹⁵ 'Ma tjë'ë 'na ngumü, jñetse cjo na jo va dyät'äji cjo jiyö. Na ngueje 'ma zatjo o zacatón c'ü vi dyät'äji, ixta chjorü 'ma c'e ngumü. Pero 'ma ndojo vi t'ät'ä, iyö 'ma. Je xo rga cjatjonu c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda, ra 'ñetse ja va mbëpi Mizhocjimi nzi 'na xöpüte, cjo na jo o jiyö. Nu 'ma na jo va mbëpi, ra ts'ö't'ü 'ma c'ü. 'Ma jiyö, ra chjéntjui 'na bëzo c'ü ri tjë'ë o ngumü. Zö ra sufre rgá mbedye c'e bëzo ngue c'ua ra salva, pero ra chjorü c'e ngumü c'ü vi dyät'ä. Je xo rga cjatjonu c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo pero dya ga jo va mbëpji c'ü in Jmugöji. Zö ra salvaji, pero dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'e bëpji c'ü vi tsjaji. Nguec'ua, dya ra ngó't'üji.

¹⁶ ¿Cjo dya in päräji, ngue o templots'üji Mizhocjimi? Na ngue nguetsjé c'ü o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'ejí dya. ¹⁷ Nu 'ma rí sido rí huinsteji, ra zädä c'ü rí chjorütsjéji. Dya rí tsjaji a cjanu. Na ngue 'ma in cjaji a cjanu, in s'onbüji o templo Mizhocjimi c'ü me na sjü, c'ü ngue'tsc'ejí. Nu c'o ra sido ra

tsjatsc'ejí a cjanu, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'o.

¹⁸ In cjiññiji c'ü me ni muvi 'ma cjó c'o pärä na puncjü. Pero dya rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o cjiññitsc'ejí c'ü me pärä c'ua ja nzi ga mbärä yo nte yo cärä yo cjé dya, ni jyodü ra jyéziji c'e pjeñe c'ü cjiññiji a cjanu. Y ra mbürü ra nguiññiji c'e pjeñe c'ü cjiññi Mizhocjimi, zö mama yo nte c'ü dya ni muvi c'ü. A cjanu ra sö ra mbäräji c'ua c'ü na cjuana. ¹⁹ C'o pärä yo nte cja ne xoñijömü va, dya ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o. Na ngueje je t'opjü c'ü mama ga cjava: "C'o me pärä, pjéchiji ja ga dyonpüji yo nu minteji. Pero Mizhocjimi c'asp'üji c'ü ni tsjaji ga cjanu", eñe. ²⁰ Je xo t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o cjavü me pärä, pärä c'in Jmugöji c'ü dya ni muvi c'ü cjiññi c'o", eñe. ²¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji in texeji, dya rí mamaji c'ü cjó nda ni muvi 'na nte na ngue c'ü pje ni mbëzhi c'ü, nza cjazgöjme rí apóstolejme. Na ngue nde rí mbëpjijogöjme ngue c'ua rá pjöxc'üjme in texeji. ²² Zö ri nguezgö e Pablo, zö ri ngue e Apolos o e Pedro, Mizhocjimi o dyacüjme ne bëpji ngue c'ua rá pjöxc'üjme. Zö pje c'o va sädä yo cjé yo in cäräji cja ne xoñijömü, zö pje c'o xe ra zädä, zö rí chügueji, pero Mizhocjimi ya mbeñe ja ga cja texe yo, y ra mböxc'üji. ²³ Nguec'ua, dya rí tsjacöjme in jmuzgöjme. Na ngueje e Cristo ngue in Jmugöji c'ü rá ätcöji. Y e Cristo ätä Mizhocjimi c'ü nu Tata.

4

El trabajo de los apóstoles

¹ Ni jyodü rí unnc'ejí ngüenda c'ü rí mbëpjijogöjme cja e Jesucristo. Mizhocjimi o dyacöjme ne bëpji nu, c'ü rí xipijime yo nte yo o jña yo dya mi päräji mi jinguä. ² In pärägueji o mbëpji ni jyodü ra

tsjacjuanaji ja c'o nzi ga ne c'o o lamuji. ³ Nguec'ua, dya nda rí cja'c'oji ngüenda, 'ma ngue'tsc'ejí in mangueji cjo na jo rgá pépcö e Jesucristo o iyö. Dya xo rí cjacpö ngüenda yo nte zö xitscö yo, cjo na jo rgá pépcö c'ü o iyö. Dya xo rí mbeñetsjögö ja rgá pépcö c'ü. ⁴ Zö rí cjiññitsjé c'ü rgá ätcö na jo, pero dya ngue c'ü rguí mamaji c'ü na jozögö. Nu c'ü ra jñüncügö ngüenda c'ü ja rvá pépcö c'ü, nguextjo c'in Jmugöji. ⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjiññiji 'na nte ja ga mbëpi Mizhocjimi. Na ngueje dya be va sädä c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Che'beji hasta 'ma cja ra ëjé c'in Jmugöji ra 'ñe tsjapü ra 'ñetse na jo, c'o dya 'ñetse dya. Ra tsjapü ra 'ñetse c'o cjiññi o mü'bü dya yo nte. Nuc'ua nu 'ma na jo rvá pépcöji c'ü, nguextjo Mizhocjimi ra mama c'ü na jo rvá cjaji.

⁶ Mi cjuarmats'ügöji, c'ü rvá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü dya rí tsjiññiji e Apolos c'ü me ni muvi, ni ri nguezögö c'ü me ni muvizgö; ngue c'ua rí tsjagueji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ne rí 'natsc'ejí, dya rí tsjapqueji c'ü me in pärägueji c'ü rguí mamaji c'ü me na jo 'na nte'e, 'ñe c'ü rguí tsjapqueji menu c'ü 'naja. ⁷ Nu'tsc'ejí, ¿cjó dya'c'ejí sjëtsi c'ü in cjinncjeji c'ü xenda na jotsc'ejí que na ngueje c'o 'ñaja? Dya cjó dya'c'ejí sjëtsi. C'ü in pärägueji, ¿cjo dya xo dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü? Maco o dya'c'ejí, ¿jenga in cjacqueji na nots'üji nza cja 'ma ri ngue in pjeñetsjéji c'ü in cjiññiji?

⁸ Nu'tsc'ejí in pëzhgueji c'ü dya cja xe ni jyodü rá jí'tsc'öjme. In pëzhgueji c'ü dya pje xe ni jyodü rí pärâji. In cjacpüji na nots'ejí nza cja 'ma ya me ri jmugueji; maco zügöjme rí apóstolejme, dya rí söjme cjo ri jmugöjme. Quera ri tsjagueji na jo, ngue c'ua rvá nots'ejí a jmi Mizhocjimi, ngue c'ua nuzgöjme

xo ro mbëtsijme jmu'u co nu'tsc'ejí 'ma. ⁹ Nutscöjme rí apóstolejme, rí cjiññigö c'ü dya ni muvizgöjme va ngambgöjme Mizhocjimi; rí cjiññigö o ngambgöjme nza cja o nte. C'o ya tjünpü ngüenda ra bö't'ü. Rí cjiññigö a cjanu, na ngueje cja ne xoñijömmü me bëchquigöjme in tsejme ga jñandgöjme yo nte, na ngue yo rí sufregöjme. Xo 'ñe c'o o anxe Mizhocjimi me xo jandgöjme rí sufregöjme. ¹⁰ Nutscöjme rí apóstolejme rí zopjüjme yo nte rí xipijjme ja ga cja e Cristo. Nguec'ua ga xitscöjme c'ü dya rí pärâ c'ü rí cjaime. Pero nu'tsc'ejí bübü in mün'c'ejí dya e Cristo, in cjacqueji c'ü me in pärägueji. Nutscöjme, mama yo nte c'ü dya ni muvizgöjme; nu'tsc'ejí in cjacpüji c'ü me ni muvitsc'ejí. Nutscöjme me cjacüjme menu yo nte; nu'tsc'ejí me respetaots'üji yo. ¹¹ Hasta yo pa dya, bübü 'ma bëtsijme c'ü rá sijme 'ñe c'ü rá jejme. Yapcüjme yo nte, y ja c'o nde rí nzhonnc'öjme. ¹² Zö rí apóstolegöjme pero me po in cuëgöjme rgá pépcöjme ngue c'ua rá tötc'öjme 'na xëdyi. 'Ma sangöjme yo nte, rí ma'tp'üttojme Cjimi yo. 'Ma cjacüjme yo nte rá sufregöjme, rí pësp'ijme paciencia. ¹³ Zö pechquejme o bëchjine, pero sido rí zopcjöjme na jo. Yo nte yo dya pärâ Mizhocjimi, cjacüjme nza cja o cañabü. Hasta nudya cjacüjme c'ü dya ni muvizgöjme.

¹⁴ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rvi tsejueji. Ró xi'tsc'öji nza cja 'na bëzo c'ü zopjü o t'i ga unü consejo, na ngueje me ne'e c'e t'i. ¹⁵ Zö xi ri sö'ö 'na dyëch'a mil c'o in xöpütegueji c'o o xi'tsc'ejí ja ga cja e Cristo, pero dya in 'ñecjeji na puncjü nin tatagueji. Nguextjozögö chjëntjui c'ü ri nguezögö nin tatazögöji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'öji ja rvá jocüts'ü in mü'büji e Jesucristo, i 'ñench'e in mü'büji c'ü. ¹⁶ Nguec'ua rí ö'tc'öji rí nzhodügueji

c'ua ja nzi rgá nzhodügö.

¹⁷ Ró tájä e Timoteo ra ã nuc'üji. Nuc'ü, rí s'iyagö chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö. Angueze ärä c'ü ri xipjigö, na ngueje xo bübü o mü'bü e Cristo c'ü ín Jmugöji. Angueze ra mbennc'ejí ja rgá minc'ö rgá ätcö e Cristo. Je xo rgá jíhcö a cjanu texe c'ua ja nde jmurü c'o cjuarma. ¹⁸ Bübüts'ejí c'o c'apütsjê na nojo, na ngueje pêzhíji c'ü dya rá êgö nu va ja ín cãrãgueji. ¹⁹ Pero rí xi'tsc'öji, 'ma ra ne Mizhocjimi, dya ra mezhe rá êgö rá 'ñe zenguats'üji. Jo rá 'ñe nugö c'o c'apü me pãrä. Dya rá c'apü ngüenda c'o jña c'o ri mama c'o. Pero rá nu'u cjo c'ají ja c'o nzi ga 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji. ²⁰ C'ü ni mandazüji Mizhocjimi, dya nguex-tjo jña c'o rí äragöji. C'ü ni muvi, ngue c'ü rá c'ají c'ua ja nzi ga 'ñünnügü Mizhocjimi ín mün'c'öji. ²¹ ¿Ja ngue c'ü ín negueji? ¿Cjo ín ne rí sido rí tsjapqueji na notsc'ejí ngue c'ua rá ã huënc'íji na zëzhí? ¿O rí jyëziji c'ü ín c'ají a cjanu ngue c'ua jmanch'a rga zo'c'öji, ngue c'ua rí pãrãgueji na jo c'ü rí s'iyats'ügöji?

5

Se juzga un caso de inmoralidad

¹ Me mamají c'ü bübüts'ejí 'na cjuarma c'ü dyojui c'ü nu jánana. Me na s'o c'ü cja a cjanu, nguec'ua hasta yo nte yo dya ma't'ü Mizhocjimi mamají c'ü dya c'jó sö ra tsja a cjanu. ² Maco nu'tsc'ejí ín sido ín c'apqueji c'ü me na jots'c'ejí. Xenda rvã jo 'ma rvi ndumügueji 'ñe rvi pjongueji c'e cjuarma a ndets'ejí. Na ngue me na s'o c'ü cja c'ü. ³ Nutscö, dya rí bünc'ö va ja ín cãrãgueji, pero chjëntjui c'ü ri bünc'öji, na ngue rí mbents'c'öji co texe ín mün'c'ö. Nguec'ua chjëntjui nza cja 'ma ri bünc'öji, nutscö ya ró c'ijjñi ja rga xi'tsc'öji c'ü rí tsjapqueji c'e cjuarma c'ü cja na s'o ga dyojui c'ü nu jánana. ⁴ Rí

jmurügueji. Nutscö chjëntjui c'ü xo rá bübü co nu'tsc'ejí. Y xo ra bübü e Jesucristo c'ín Jmugöji co texe o poder angueze. Rí jñünpüji ngüenda c'e cjuarma na ngueje ya dya'c'ejí c'e poder e Jesús c'ín Jmugöji. ⁵ Rí xi'tsc'öji rí pjongüji c'e cjuarma, ngue c'ua Mizhocjimi ra jyëzi e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufre o cuerpo, ngue c'ua c'e cjuarma xa'ma ra nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi. Nguec'ua c'e pa 'ma ra êjê e Jesús c'ín Jmugöji, ya rguí jogü o mü'bü c'e cjuarma c'o na s'o.

⁶ C'ü ni tsjapqueji na jots'c'ejí, chjëntjui nza cja o levadura c'o ni bãns'ã o tjömëch'i. ¿Cjo dya ín pãrãgueji ra tsjapü ra bãns'ã na puncjü o tjömëch'i, zö ri ts'ëtjo o levadura c'ü ra huanbají o harina? ⁷ In pãrãgueji ja ga cja c'e mbaxua 'ma pö't'üji o ts'imë y pjongüji o levadura cja o ngumüji. Je xo ga c'jatjo dya nu, o mbö't'üji e Cristo ngue c'ua dya cja ra bübüts'ejí c'o na s'o. Nguec'ua, ja c'o nzi ga pjongüji o levadura, rí pjongüji c'e cjuarma c'ü cja na s'o a ndets'ejí. ⁸ Dya rá c'jagöji c'o na s'o. Na ngue chjëntjui o levadura c'o. Rá c'ají c'o na jo'o 'ñe c'o na cjuana. Nuc'o, chjëntjui c'e harina c'ü dya huanbají o levadura.

⁹ Ró opcjö 'na carta c'ü ró pen'c'ejí. Ró xi'tsc'öji c'ü dya rí dyocjeji c'o tsãjä o ndixü, ni ri ngue c'o ndixü c'o tsãjä o bëzo. ¹⁰ Pe ín c'ijjñiji ró xi'tsc'öji c'ü dya rí ñaji yo dya cjuarma c'o cja na s'o. Pero dya ngue c'ü ró xi'tsc'öji. Na ngue 'ma dya rí ñaji yo dya cjuarma, ¿ja rgá sö rí chömüji, ja rgá sö rí pögueji, ja rgá sö rí minc'ejí? Na ngue cja yo dya cjuarma, na puncjü c'o tsãjä o ndixü, 'ñe na puncjü c'o me nepe c'o pë's'i nu minteji. Xo na puncjü c'o me pjëchi ja ga dyonpü nu minteji, ngue c'ua pje c'o tjënbjii o pje c'o jünbüji. Xo na puncjü c'o

ma't'ü o ts'ita. ¹¹ Rí mbennc'ejí dya c'ü ró xi'tsc'öjé cja c'e carta. Ngue c'ü dya rí dyocjeji c'o xiji cjuarma 'ma tsâji o ndixû, o 'ma nepeji c'o pè's'i nu minteji, o 'ma ma't'üji o ts'ita. Dya xo rí dyocjeji c'o xiji cjuarma 'ma so'büteji, o 'ma tí'íji, o 'ma onpüji nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndënbiji o pje c'o ra jñünbüji. Dya xo rí sigueji o xëdyi c'o. ¹²⁻¹³ Yo dya cjuarma, ¿pje pè'sc'ü rá nugöji co nujyo, c'ü rga jünpügöji ngüenda va yo? Nguetsjë Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda anguezeji. C'o ni jyodü rí jñünpügueji ngüenda nguextjo c'o cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'öjé, pjongueji nu c'ü bün'hui c'ü nu jánana, na ngue me na s'o a ndetsc'ejí.

6

Pleitos delante de jueces que no son creyentes

¹ 'Ma pje c'o cja'c'ejí yo nin cjuarmagueji, in pöcjeji a jmi c'o juesi c'o dya creo Mizhocjimi ngue c'ua ra jñünpüji ngüenda yo nin cjuarmaji. ¿Pje ma jmi in pè'sc'ejí c'ü in cjagueji a cjanu? Maco dya in pöcjeji a jmi c'o ngue o t'i Mizhocjimi nza cjatsc'ejí. ² ¿Cjo dya in pârâgueji 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, nguezgöji o t'izgöji Mizhocjimi rá jünpüji ngüenda texe yo cârâ va cja ne xoñijö mü? Maco rá jünpüji ngüenda texe yo nte c'e pa c'ü, ¿cjo dya xo sötsc'ejí rí jñünpüji ngüenda dya yo nin cjuarmaji? ³ ¿Cjo dya in pârâgueji c'ü xo rá jünpügöji ngüenda c'o o anxe Mizhocjimi? Y 'ma rá jünpügöji ngüenda c'o o anxe Mizhocjimi, xo sô rá jünpügöji ngüenda yo mi cjuarmagöji c'o pje nde cja va cja ne xoñijö mü. ⁴ Nguec'ua 'ma bübüts'ejí c'o ts'i pje ma chü, ¿jenga in pöcjeji a jmi c'o juesi c'o dya ejme Mizhocjimi? Na ngueje dya pje pjëzhi cja o t'i Mizhocjimi c'o. ⁵ Rí xi'tsc'öjé a cjanu

ngue c'ua rí tsegueji. A poco dya bübüts'ejí 'na cjuarma c'ü pè's'i na jo o pjeñe ra sô ra jñün'c'ejí ngüenda. ⁶ Pero c'ü in cjagueji, in sidyiji yo nin cjuarmaji nu ja ra ma jñünpüji ngüenda. Me na s'o ga cjanu. Pero c'ü xenda na s'o, ngue c'ü in sidyiji yo, a jmi c'o dya ejme Mizhocjimi.

⁷ C'ü ni sidyiji yo nin cjuarmaji ra tjünpüji ngüenda, in jëziji ga ndö'c'ejí c'ü dya jo. ¿Jenga dya in jëztjogueji zö cjó pje ra tsja'c'ejí? ¿Jenga dya in pësp'iji paciencia texe c'o pje nde jünnc'ejí 'ñe c'o pje nde tjënc'iji? Xenda na jo rí pësp'iji paciencia a cjanu. ⁸ Maco nu'tsc'ejí, xo bübü 'ma xo in cjaí c'o na s'o, hasta yo nin cjuarmaji in cja püji, pje c'o in jünbüji.

⁹⁻¹⁰ Pe in cjiññiji zö ra tsja na s'o 'na nte pero sô ra zät'ä nu ja manda Mizhocjimi. Dya cja rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o ma't'ü o ts'ita, dya sô ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o tsâjâ o ndixû, ni ri ngue o ndixû c'o tsâjâ o bëzo, dya xo sô ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o dya be chjüntü c'o cja a cjanu c'o na s'o. Ni xo ri ngue c'o obütsjë nu mibëzoji. Ni xo ri ngue yo mbë'ë, dya xo sô ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o nepe c'o pè's'i nu minteji. Ni xo ri ngue c'o tí'í. Ni xo ri ngue c'o sante. Ni xo ri ngue c'o onpü nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndënbiji o ra jñünbüji. ¹¹ Bübüts'ejí c'o je xo ma cjanu ma tsja c'o na s'o. Pero ya i ñe o ndin'tsc'iji in mün'c'ejí. Ya xo o xöcüts'üji Mizhocjimi. Y dya in tüji dya in nzhunc'ejí. Nguetsjë o Espíritu ín Mizhocjimigöji c'ü o dya'c'ejí a cjanu. Je dya'c'ejí a cjanu na ngue c'ü vi ndü e Jesucristo c'ín Jmugöji por nutscöji.

La santidad del cuerpo

¹² Bübü c'o mama c'ü sô rá cjagöji texe c'o ne in cuerpoji. Pero rí xi'tsc'öjé c'ü dya ni jyodü rá cjagöji

texe c'o, na ngueje dya pjöxcöji c'o. Dya xo rá cjangöji c'ua ja nzi rgá netsjêgöji. 'Ma jiyö, ra ndöcügöji c'o. ¹³ O jñöñü ngue para ín pjemegöji. Xo 'ñe ín pjemegöji me ne o jñöñü. Nguec'ua só rá sigöji c'o pje nde ma jñöñü, na ngueje ra zädä c'e pa 'ma ra chjotü Mizhocjimi o jñöñü 'ñe ín pjemegöji nza yejui. Pero dya rgá cjanu ín cuerpogöji. Nguec'ua ín cuerpoji, dya ngue para rá tsâji o ndixü. Xo 'ñe o cuerpo o ndixü, dya ngue para ra tsâji o bëzo. Nín cuerpogöji ngue para rá pëpcöji c'ín Jmuji c'ü bübü a jens'e. Y c'ín Jmugöji ni jyongöji ra bübü cja ín cuerpoji c'ü. ¹⁴ Mizhocjimi o tsjapü o te c'ín Jmugöji 'ma ya vi ndü. Nguec'ua je xo rgá cjazgöji nu, ra tsjacöji Mizhocjimi rá tetcjöji c'ü ri nuevo ín cuerpoji, na ngueje me na zëzhi angueze.

¹⁵⁻¹⁶ In pârâgueji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi: "Ma cjó c'o ra min'hui 'na ndixü, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'o mi yeje", eñe. Nguec'ua 'na cjuarma, 'ma ra juntavi 'na ndixü c'ü dya ngue nu su, ya unü o cuerpo c'e ndixü; maco ngue o cjaja e Cristo ín cuerpogöji. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra tsâjâ o ndixü, chjëntjui c'ü ri jünbü o cuerpo c'ü ngue o cjaja e Cristo, cja rrü unü c'e ndixü. Xo 'ñe yo hermana 'ma tsâji o bëzo. ¿Cjo rá cjaji a cjanu? Iyö, dya ra sö. ¹⁷ 'Na nte 'ma ra bübü o mü'bü e Cristo c'ín Jmugöji, ya ri 'natjo o mü'büvi.

¹⁸ Pjötüpüji na puncjü ngüenda c'ü dya rá tsâcjeji o ndixü. Xo 'ñetsc'ejí in hermanaji, dya rá tsâcjeji o bëzo. Xo 'ñetsc'ejí, dya be in chjüntüji, dya xo rá tsjagueji c'o na s'o. Na s'o texe yo nzhubü. Pero 'ma cjó c'o tsâjâ o ndixü, me na s'o c'o. Na ngueje unü o cuerpo c'e ndixü, maco ngue o cjaja Mizhocjimi c'ü o cuerpo c'e bëzo. ¹⁹ ¿Cjo dya in pârâgueji, in cuerpogueji ngue o templo o Espíritu Mizhocjimi c'ü

me na sjü'ü c'ü bübü in mün'c'ejí? Nguetsjê Mizhocjimi c'ü o dya'c'üji c'ü. Dya ngue in tsjatsjêgueji in cuerpoji. ²⁰ Na ngueje Mizhocjimi o ngöt'ü me na mizhi va ndömpc'ejí. Nguec'ua, dya rá tsjaji c'o netsjê in cuerpoji. Rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua xenda ra mbârâ yo nte c'ü me na nojo angueze.

7

Consejos sobre el matrimonio

¹ Nudya rá xi'tsc'öji c'o t'önü c'o i dyönnügüji cja c'e carta c'ü i penquegöji. Rí xi'tsc'öji, na jo e bëzo dya ra 'ñe nu su'u. ² Pero para dya ra ndö'c'ejí c'ü rguí tsâcjeji o ndixü, ni jyodü nzi 'na bëzotsc'ejí ra 'ñeje nu su'u. Xo 'ñe nzi 'na ndixüts'ejí ra 'ñeje nu xîra. ³ E bëzo ni jyodü c'ü dya ra ngänbâ o cuerpo c'ü nu su. Je xo rgá cjatjonu e ndixü, ni jyodü c'ü dya ra ngänbâ o cuerpo c'ü nu xîra. ⁴ Na ngueje c'e ndixü c'ü ya chjüntü, dya mandatsjê c'ü o cuerpo. Ngue c'ü nu xîra c'ü manda c'ü. Xo 'ñetjo e bëzo, dya cja xo mandatsjê c'ü o cuerpo c'ü. Je ngue c'ü nu su c'ü manda c'ü. ⁵ Nu'tsc'ejí in bëzoji, dya rá tsänbâji in cuerpoji yo nin suji. Xo 'ñetsc'ejí in ndixüji, dya xo rá tsänbâji in cuerpoji yo nin xîraji. Ra sö rá pötqui tsädâvi a cjanu, nguextjo 'ma rá ñatsjêvi in nza yejui c'ü xenda rá dyötüvi Mizhocjimi. Nu'ma, ra sö rá jyëzi c'ü rguí juntavi 'ma. Pero dya xo ra mezhe pa c'ü rguí pötqui jyëzivi. Nuc'ua ndo rá yepe rá juntavi c'ua. 'Ma jiyö, 'na ra ndö'c'evi 'ma c'ü dya jo, na ngueje dya ra sö rá sêchivi c'ü ne in cuerpovi.

⁶ Dya rá xi'tsc'öji rá chjüntqueji, pero in pë'sc'ejí sjëtsi rá chjüntqueji. ⁷ Quera ro tsja nza cjazgö texe yo cjuarma, dya ro chjüntüji. Pero nzi 'nazgöji só rá cjaji c'ua ja nzi va dyacöji Mizhocjimi. Bübü c'o

ya o ch'unü ra chjüntü, bübü c'o o ch'unü ra mintsjê.

⁸ Nu'tsc'ëji dya be in chjüntqueji, rí xi'tsc'öji c'ü na jo rí tsjaji nza czazgö c'ü dya rí chjüntqueji. Xo 'ñetsc'ëji ya ndü nin xïraji, dya cja rí yepe rí chjüntqueji. ⁹ Pero 'ma dya sö rí sëchiji cja in cuerpoji, rí chjüntqueji 'ma. Na ngueje xenda na jo rí chjüntqueji, que na ngue rí sufreji rgui minc'ëji.

¹⁰ Nu'tsc'ëji ya in chjüntüji, dya rí c'uenbeji nin xïraji. Dya nguezgö ró cjiñitsjêgö yo; ngue c'in Jmugöji c'ü manda ga cjanu. ¹¹ 'Ma bübüts'ëji c'ü ra jyanbüvi c'ü nu xïra, dya cja ra yepe ra chjüntü 'ma c'ü. O ra ma jo'tp'ü c'ü nu xïra, ngue c'ua ra mintjovi c'ua na yeje. Nu'tsc'ëji in bëzoji, dya rí pëzgueji nin suji.

¹² Xo bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji nu'tsc'ëji 'ma dya ejme Mizhocjimi nin suji 'ñe nin xïraji. Dya ngue c'ü ixo mandazü c'in Jmugöji; nguezgö rí xi'tsc'öji yo. Nu'tsc'ëji cjuarma, 'ma dya creo Mizhocjimi yo nin sugueji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintcjeji c'o, dya rí jyanbügueji 'ma c'o. ¹³ Xo 'ñetsc'ëji hermana, 'ma dya ejme Mizhocjimi yo nin xïragueji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintcjeji c'o, dya xo rí jyanbügueji 'ma c'o. ¹⁴ Na ngueje Mizhocjimi ra intsjimi c'e bëzo c'ü dya creo, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu su'u. Xo 'ñe c'e ndixü c'ü dya creo, xo ra intsjimiji c'ü, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu xïra. 'Ma jiyö, dya ro intsjimi Mizhocjimi c'o o t'iji 'ma. Pero nudya, ya intsjimi Mizhocjimi c'o. ¹⁵ 'Ma ne ra ma c'ü nin suji o c'ü nin xïraji c'o dya ejme Mizhocjimi, nu'tsc'ëji rí jyëziji ra ma c'o. Nu'ma, dya cja xe ni jyödü xe rí minc'ëji 'ma c'o nin xïraji, o c'o nin sugueji. Na ngue ne'e Mizhocjimi c'ü rá cãrãji na jo. ¹⁶ Nu'tsc'ëji in ndixüji, pe in cjiñijji 'ma dya rí jyëzgueji ra ma yo nin xïraji, xa'ma ra salva 'ma c'o. Pero,

çja rgui pãrãgueji? Xo 'ñetsc'ëji in bëzoji, çja xo rgui pãrãgueji cjo ra salva yo nin sugueji, 'ma dya xo rí jyëzgueji ra ma c'o? Dya ra sö rí pãrãgueji.

¹⁷ Nzi 'natsc'ëji rí tsjaji c'ua ja c'o nzi va dya'c'ëji c'in Jmugöji. Je ga cjanu rgá xipcjö yo cjuarma texe nu ja jmurüji. ¹⁸ Bübüts'ëji c'o ya circuncidaots'ëji in cuerpoji. Nu 'ma ya vi circuncidaots'ëji 'ma o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, nu'ma, dya rí jyödüji ja rgui borraji c'o jmeya. Y 'ma dya vi circuncidaots'ëji 'ma o 'ñünc'ü in mü'büji, dya ni jyödü rí circuncidaoji 'ma. ¹⁹ C'ü ni circuncidaoji 'na nte, dya ni muvi c'ü. Dya xo ni muvi c'ü dya ni circuncidaoji. C'ü na cjuana ni muvi, ngue c'ü rá cjaji c'ü mandazüji Mizhocjimi. ²⁰ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'ua ja c'o nzi ma cjatsc'ëji 'ma o 'ñünc'ü in mün'c'ëji Mizhocjimi, je rga cjanu rgui minc'ëji nzi 'natsc'ëji. ²¹ Nu 'ma ngue o cjatsc'ëji 'na hacendado 'ma mü o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi, dya rí pë'sc'ëji ndümü zö rí sido ri ngue'tsc'ëji o cjats'üji c'e hacendado c'ü. Pero 'ma ra sö rí reglaji ngue c'ua rí pedyegoeji libre, rí tsjaji 'ma. Xenda na jo ga cjanu. ²² C'o ngue o cjaja 'na hacendado 'ma mü o 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi, ya libre a jmi e Cristo c'o, zö ri sidotjoji ri ngue o cjaja c'e hacendado. Y c'o libre c'o dya cjó o cjaja, ya ngue o cjaja dya e Cristo c'o, ra mbëpiji angueze. ²³ E Cristo o ngöt'ü me na mizhi va ndömpc'ëji. Nguec'ua, dya xtí dyätqueji c'ü ra xi'ts'iji yo nte; rí dyätãji c'ü xi'ts'iji e Cristo. ²⁴ Mi cjuarmats'ügöji, zö mi libregueji o jiyö 'ma mü o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi, zö vi chjüntqueji o jiyö, zö vi circuncidaots'ëji o jiyö, pero c'ü ni jyödü, ngue c'ü rí sidoji Mizhocjimi.

²⁵ C'ü ra tsja c'ü dya be chjüntü,

dya mandazü c'ín Jmugöji rá xi'tsc'öji. Pero o juentsquegö o dyacö rí apóstolegö. Nguec'ua rí cjiññi rí mamagö jña, c'ua ja nzi ga ne angueze. ²⁶ Rí cjiññigö xenda na jo 'ma dya ra chjüntü dya yo hermano 'ñe yo hermana. Na ngueje ya va sädä c'o pa c'o me ra tsjacüji yo nte rá sufreji va. ²⁷ 'Ma in 'ñegueji nin suji, dya rí jyodü ja rguí jyanbüji. 'Ma dya in 'ñegueji nin suji, dya rí jyodüji nin suji 'ma. ²⁸ Pero 'ma rí chjüntqueji, dya s'o c'ü in cjagueji 'ma. Xo 'ñetsc'ejí in ndixüji, dya xo ga s'o 'ma rí chjüntqueji. Pero me rí sufregueji va c'o pa c'o ya va sädä. Rí mangö c'ü na jo'o, dya rí chjüntqueji ngue c'ua xa'ma dya nda rí sufregueji 'ma.

²⁹ Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji dya, cjuarma. Ya va sädä c'o pa c'o rá sufreji va. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'o ya 'ñeje nu su'u, ra mbëpiji Mizhocjimi rgá minji co c'ü nu suji, chjëntjui nza cja c'ü dya ri 'ñeji o suji. ³⁰ C'o cjiññi ga ndümü, ra mimiji nza cja c'ü dya ri ndümüji. C'o mājā, ra mimiji nza cja c'ü dya ri mājāji. C'o pje nde tōmü, ra mimiji nza cja c'ü dya pje ri pë's'iji. ³¹ Y 'ma bübütsc'ejí c'o mápā yo bübü va cja ne xoñijōmü, dya ra mápāji na puncjü c'o. Na ngue c'o cja yo nte cja ne xoñijōmü, ya va sädä c'ü dya cja rguí muvi c'o.

³² Rí negö c'ü dya pje rí mbennc'ejí cja ne xoñijōmü. C'o cjuarma c'o dya chjüntü, me ne ra mbëpiji c'ín Jmugöji nguec'ua ra mājā angueze. ³³ Pero c'o cjuarma c'o ya chjüntü, me ne ra tsjaji c'ü cjaji cja ne xoñijōmü. Jodüji ja rgá mājā c'o nu suji. ³⁴ Je xo ga cjatjonu c'o ndixü c'o ya chjüntü, 'ñe c'o dya chjüntü. Nde nan'ño ga nguiññiji. C'o dya be chjüntü, me ne ra mbëpiji c'ín Jmugöji. Jodüji ra dyätāji angueze co texe o cuerpoji, 'ñe co texe o mü'büji. Pero c'o ya

chjüntü, me ne ra tsjaji c'ü cjaji cja ne xoñijōmü; jodüji ja rgá mājā c'o nu xīraji.

³⁵ Dya ngue c'ü rgá c'axc'üji c'ü rí xi'tsc'öji c'ü dya rí chjüntqueji. Ngue c'ü rí ne rá pjöxc'ügöji, ngue c'ua ra sö rí sido rí pëpiji na jo c'ín Jmugöji, c'ü ri nguextjo angueze c'ü rí jyodüji c'ü rguí mājā.

³⁶ 'Ma cjó c'o 'ñeje 'na xunt'i c'ü dya chjüntü, 'ma ya cjogütjo va xunt'i, 'ma cjiññi c'ü nu tata c'ü ni jyodü ra chjüntü; nu'ma, ra tsja c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiññi, ra chjüntpü 'ma c'ü o xunt'i. Dya xo rrā s'o c'ü ra chjüntpü c'ü. ³⁷ Pero 'ma ya mbeñe na jo c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, 'ñe 'ma xo janda na jo c'ü dya ni jyodü ra chjüntpü; nu'ma, ra sö ra tsja 'ma c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiññi. 'Ma ya nguiññi na jo c'ü dya ra chjüntü c'ü nu xunt'i, na jo c'ü dya ra chjüntpü 'ma c'ü. ³⁸ Nu c'ü ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, na jo cja'a c'ü. Nu c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, xenda na jo c'ü cja'a c'ü.

³⁹ Dya ra sö 'na ndixü ra jyanbüvi c'ü nu xīra, 'ma xe büntjo. Pero 'ma ya rguí ndü c'ü nu xīra, ya sö ra chjüntüvi c'ü 'na bëzo 'ma. Pero ra chjüntüvi 'na bëzo c'ü xo ätpā o jña c'ín Jmugöji. ⁴⁰ Pero rí mangö nu 'ma ra mintsjē c'e ndixü, xenda na jo rgá mimi 'ma. Je xo ga cjanu rgá cjiññi c'ü ni zocöji o Espiritu Mizhocjimi.

8

Los alimentos consagrados a los ídolos

¹ Xo 'ñe i tsjacöji t'önü ja ga cja c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäs'p'ä cja yo ts'ita. Jā, na cjuana c'ü i xitscöji c'ü rí pāragöji ja ga cja, rí texeji. Pero 'ma cjó c'o cjiññi me pāra, cja'pütsjē na nojo 'ma c'ü. 'Ma cjó c'o s'īya c'ü nu cjuarma, ngue 'ma pjös'ü na jo 'ma c'ü. ² C'o cjiññi me pāra, ni jyodü ra unüji ngüenda

c'ü dya be pârâji ja c'o nzi ga jyodu ra mbârâji. ³ C'ü ni muvi, dya ngue c'ü rá pârâgöji na puncjü; ngue c'ü rá neji Mizhocjimi. Nu'ma, ra recibidozüji Mizhocjimi.

⁴ I dyönnögöji cjo na jo rí sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäs'p'ä cja yo ts'ita. Rí pârâgöji, dya pje ni muvi yo ts'ita cja ne xoñijömmü, na ngue 'natjo Mizhocjimi c'ü bübü. ⁵ Cârâ na puncjü c'o xiji mizhocjimi cja ne xoñijömmü 'ñe a jens'e. Na cjuana cârâ na puncjü c'o xiji mizhocjimi c'o cja pü yo nte o jmuji. ⁶ Pero nutsçöji rí ejmeji e Cristo, 'natjo Mizhocjimi c'ü rí ma'tc'öji, c'ü ngue ín Tatagöji c'ü o dyät'ä texe ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü. C'ü vi ngambgöji, nguextjo angueze rá pëpcöji c'ü. Xo 'natjo c'ü rí cja pçöji ín Jmugöji, c'ü ngue e Jesucristo c'ü o dyät'ä texe yo bübü. Ngue angueze o dyacöji c'ü rgá bñnc'öji dya.

⁷ Pero yo cjuarma, dya texeji pârâji ga cjanu; dya texeji pârâji c'ü dya pje ni muvi yo ts'ita. Na ngueje cârâ o cjuarma c'o ot'ü mi ma't'ü yo ts'ita. Nguec'ua 'ma sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi bäs'p'ä cja yo ts'ita, xe cjiññiji yo ts'ita 'ma, 'ñe cjiññiji c'ü na s'o c'ü na cja. Na ngueje dya be pârâji cjo na jo xe ra za'aji, cjo jiyö. ⁸ Dya ngue c'ü rá sigöji c'o, c'ü rguí recibidozüji Mizhocjimi. 'Ma rá sigöji c'o, dya pje ra mböxcöji c'o. Ni ri ngue 'ma dya rá sigöji, dya pje xo ra bëtscöji. ⁹ Sö rí sigueji c'o ts'ingue c'o vi bäs'p'ä cja yo ts'ita. Pero bübü cjuarma c'o dya be pârâ cjo na jo xe ra ziji cjo jiyö. Nguec'ua rí pjötpügeji ngüenda c'ü dya rí ts-japqueji ra tsja c'o na s'o anguezeji c'ü ra ziji. ¹⁰ Na ngue 'ma rí möji nu ja c'o bübü yo ts'ita rí ma siji c'o ts'ingue c'o vi bäs'p'ä yo, 'ñe 'ma ra jñantc'aji 'na cjuarma c'ü dya be pârâ cjo na jo xe ra zi cjo iyö, ¿cjo

dya ra tsja c'o na s'o c'ü rguí rezga ra zi c'ü? Já, ra tsja c'o na s'o c'ü rguí rezga ra zi. ¹¹ Y nu'tsc'ejji na ngue c'ü ín cja pqueji me ín pârâji, 'ñe ín siji c'o o bäs'p'ä cja yo ts'ita, nu'ma, 'na ra bözhi o aljma c'o cjuarma c'o dya be pârâ na jo. Maco c'ü vi ndü e Cristo, ngue c'ü dya ra bözhi, ra bñntjo c'o. ¹² Nguec'ua 'ma ín sigueji a cjanu, ín cja. c'o na s'o contra e Cristo na ngueje ín s'onbüji o bëpji angueze. Ngue c'ü ín cja. c'ü 'ma xo si yo nin cjuarmaji nu 'ma dya be pârâji na jo ra ziji o jiyö. Dya nguextjo c'ü ín cja. c'o na s'o contra anguezeji; xo ín cja. c'o na s'o contra e Cristo. ¹³ Nu 'ma ri cja c'o na s'o 'na mi cjuarmagö, na ngue c'ü rvá sigö c'o ts'ingue c'o vi bäs'p'ä cja yo ts'ita, nu'ma, nunca xe rá sigö 'ma c'o ts'ingue c'o. 'Ma jiyö, rá cja pçö ra tsja c'o na s'o 'ma mi cjuarma.

9

Los derechos de un apóstol

¹ Sö rá cja gö texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Na ngue e Jesucristo o 'ñevgueji libre, nguec'ua dya cja mandazüji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Y na yeje, pjëtscö apóstole. Ró janda e Jesús c'ín Jmugöji. Y 'ma ró pëpcjö a ndetsc'ejji, i 'ñench'e in mün'c'ejji c'ü. ² Bübü c'o mama c'ü dya rí apóstolegö. Pero nu'tsc'ejji ín pârâgueji c'ü rí apóstolegö. Na ngueje bübütsc'ejji dya in mün'c'ejji c'ín Jmuji, na ngue ró zo'c'öji.

³ Ngue nu rí xicö c'o cja cö t'önü pje pjëtscö. ⁴ Nutsçöjme rí apóstolejme, rí pë'sc'öjme derecho c'ü ra dyacöjme yo cjuarma c'ü rá sijme. ⁵ E Pedro 'ñe c'o nu cjuarma e Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe c'o 'ñaja apóstole, 'ma nzhodü ga zopjüji yo nte, sidyiji o suji c'o xo creo e Jesucristo. Natscö 'ma ri 'ñegö mi su'u, ¿cjo dya xo ro pë'sc'ö derecho ro dyocjöbe c'ü? ⁶ ¿Cjo ín cjiññiji

nguxtjo c'o 'ñaja apóstole c'o pè's'i derecho ra ch'unü c'ü ra ziji? Pe in cijññiji ni jyodü rá pèjigö ngue c'ua rá töt'ü c'ü rá sigö; xo 'ñe e Bernabé, ra pèpji para ra chöt'ü c'ü ra zi. ⁷ Rí önnc'üji, ¿cjo bübü 'na tropa c'ü ni jyodü ra gastotsjé o merio ra ndömü c'ü ra zi, 'ñe c'ü ra jye? Iyö, dya bübü. Y c'o cant'a o uva, ¿cjo dya xo sö ra ziji c'o ri quis'i? Já, sö ra ziji. C'o c'as'ü o ndénchjürü, ¿cjo dya sö ra ziji c'ü o lechi c'o? Já, xo sö ra ziji. ⁸ ¿Cjo nguxtjo rí mangö c'ua ja ga tsja yo nte? Iyö, xo mama ga cjanu yo o mandamiento Mizhocjimi. ⁹ C'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, t'opjü a cjava c'o: “Ma ra yödü o ndëxü c'o in nzhünüji, dya pje rí jñu'tp'üji a ne c'o; jyëziji ra ñöñüji.” C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, dya ngue c'ü me s'iya o nzhünü. ¹⁰ C'e jña je vi t'opjü por nutscöji rí nteji, ngue c'ua rá pãrãgöji, c'ü huajma ni jyodü ra ch'unü o ndëxü c'o ra mbedye cja c'e juajma. Xo 'ñetjo c'ü tagü o ndëxü. Nguéc'ua 'ma cja huajmatjo, o 'ma ya tagü, ixta jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü c'o ndëxü. ¹¹ Ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¿Cjo me rí sögueji na jyü rgui pjöxcö c'o in pè'sc'ejí? ¹² C'o 'ñaja xöpüte, mamaji pè's'iji derecho ra dyö'tc'ügueji; nazgö, ¿cjo dya xenda rí pè'sc'ö derecho rá ö'tc'ö? Pero dya pje rí ö'tc'ö. C'ü rí c jagö, rí huanta texe 'ma pje c'o bëtsi, ngue c'ua ra sö rá zopjü na puncjü o nte, ra dyärãji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Cristo. ¹³ ¿Cjo dya in pãrãgueji, c'o pèpji cja c'ü o templo c'o in menzumüjme a Israel, si'iji o pje bübü cja c'e templo? Anguezeji pèpji cja c'e arta, nguec'ua ga zipiji c'o o ts'ingue c'o animale c'o pö'tp'üji Mizhocjimi nu. ¹⁴ Je xo ga cjatjonu va manda c'in Jmugöji, nu c'o zopjü yo nte ga xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji, ni jyodü ra ch'unü

c'ü ra ziji, na ngue xipjiji o jña Mizhocjimi. ¹⁵ Pero nutscö, dya xo rí örügö c'ü rá sigö, 'ñe c'ü rá jegö. Dya xo ngue c'ü rgá pen'c'öji ne carta, c'ü pje rí dyacöji. Na ngue c'ü dya rgá örügö, ngue c'ü rgá mäcjö c'ü. Nguéc'ua xenda na jo c'ü dya rá örügö, zö ro tügö o tjijmi.

¹⁶ Rí zopcjö yo nte rí xipjiji ja rgá sö ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Pero dya ra sö rá cja pütsjé na nojo. Na ngueje pè'sc'ü rá zopjüji a cjanu. 'Ma jiyö, juentscö ra jñüncö ngüenda 'ma Mizhocjimi. ¹⁷ Dya nguezgö ró juanncjötsjé ne bèpji nu rgá zopjü yo nte. Ma rva cjanu, ro ngötcüji 'ma. Pero o ch'acö ne bèpji; nguec'ua rá c jagö zö dya ró juajnü. ¹⁸ ¿Pje ra ts'ötcö 'ma cja ne xoñijömü? Ojtjo, dya pje ra ts'ötcö. Pero rí mäcjö na ngueje dya pje rí cobragö yo nte, 'ma rí xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji. Dya pje rí örügö, zö xi rí pè'sc'ö derecho ra dyacöji.

¹⁹ Zö dya ngue o mbèpjizü ne rí 'na nte, pero rí pjös'ügö texe yo nte, ngue c'ua c'o dya be ench'e o mü'bü e Cristo, ra 'ñench'e o mü'büji na puncjüji. ²⁰ 'Ma rí bübügö cja c'o in menzumüjme a Israel, rí c jagö nza cja anguezeji ngue c'ua ra 'ñench'e o mü'büji e Cristo. Dya cja rí süpcö c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, pero 'ma rí cãrãgöjme c'o me süpü c'o ley, rí c jagö c'ü mama c'o ley, nza cja c'ü me xo ri süpügö, ngue c'ua c'o me süpü c'o ley ra dyätpãji o jña e Cristo. ²¹ 'Ma rí bübügö cja c'o dya tjé c'o ley, rí c jagö nza cja c'ü dya ri mandazü c'o ley, ngue c'ua xo rá tøjö c'o dya tjé c'o ley, ra 'ñejmeji e Cristo. Dya ngue c'ü dya mandazü Mizhocjimi, pero ngue c'ü o jña e Cristo c'ü rí ätãgö dya. ²² Cãrã o nte c'o cijññi c'ü bübü o jñöñü c'ü dya sö ra ziji. 'Ma rí bübügö co anguezeji, rí c jagö nza cja anguezeji, dya xo rí sigö c'o jñöñü. Rí c jagö a cjanu, ngue c'ua

rá tōjōgō c'o, ra 'ñench'e o mü'būji e Jesucristo. Texe cja yo nte, rí cjağō nza cja anguezeji. Rí cjağō texe, ngue c'ua ra būbū c'o ra 'ñejme, ra jogū o mü'būji. ²³ Texe nde rí cjağō yo, ngue c'ua xe rrā puncjū o nte c'o ra creo yo jña yo rí xipjiji c'ū ja rgá 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Y ngue c'ua xo 'ñezgō xo ra mbōxcō yo jña yo.

²⁴ In pārāgueji cja 'na carrera, cjañi carrera texeji. Pero 'natjo c'ū ra ndōjō, y ngue c'ū ra ch'unū c'e listón c'ū. Je xo rga cjatsc'eji nu, rí tsjacuanaji rgui dyātāji Mizhocjimi, ngue c'ua ra ch'a'ceji c'o me na jo. ²⁵ C'o eñe pje nde ma t'eñe, jējizi texe c'o dya ni jyodū ra ziji, 'ñe c'o pje ra tsjaji, ngue c'ua ra sō ra ndōji. Maco ts'i ni tjeze c'ū ra ch'unūji 'ma ra ndōji. Pero nutscōji, c'ū ra dyaçōji Mizhocjimi, nunca ra tjeze c'ū. ²⁶ Nutscō, dya nza cjağō c'ū ri cja carrera c'ū dya ri pārā ja ra zāt'ā. Dya xo nza cjağō boxeador c'ū me ri c'uana a dyē, pero dya ri sūrū ra yabū c'ū 'naja. ²⁷ Rí pjōrūtsjē ja rgá minc'ō, ngue c'ua dya rá cjağō c'o na s'o c'o ne ín cuerpogō. 'Ma jiyō, ra ch'ōtcō c'ū dya rvá ātcō na jo Mizhocjimi; zō rvá zopcjō na puncjū o nte.

10

Consejos contra la idolatría

¹ Nguec'ua rí negō rí mbeñeji na jo cjuarma, ja va mbōs'ū Mizhocjimi c'o ín mboxatitagōjme o mbedyeji a Egipto. O ndünt'ūji a xütjū cja c'e ngōmū. Y o mbes'eji na jo cja c'e mar. ² 'Ma o zütūji c'e ngōmū, 'ñe 'ma o mbes'eji cja c'e mar, o jizhiji texeji c'ū ro dyātāji e Moisés. ³ Mí ojtjo pje ro ziji nu, pero Mizhocjimi sido mi penpeji c'ū ro ziji. Nu c'e jñōnū, nde mi siji texeji c'ū. ⁴ Y xo mi siji texeji c'e ndeje c'ū o unū Mizhocjimi anguezeji. Dya mi bēzhi o ndeje na ngueje mī pōji anguesji 'naja c'ū o tsjapū

ro mbeje o ndeje cja c'e ndojo c'ū ro ziji. Mi nguetsjē e Cristo c'ū. ⁵ Zō vi mbōs'ūji a cjanu texe c'o vi mbedye a Egipto, pero yetjo nte c'o o tsja na jo c'ū va mājā Mizhocjimi. Pero c'o 'ñaja c'o ma puncjū, iyō c'o. Nguec'ua va üdū Mizhocjimi, nguec'ua va ndū anguezeji mi bodūji cja c'e majyadū.

⁶ C'ū ja va mbōs'ūji c'o, 'ñe c'o o tsjapū Mizhocjimi c'o, ngue c'ū xo rga unnc'ōji ngüenda, ngue c'ua dya rá ne rá cjañi c'o na s'o, ja c'o nzi ma tsja anguesji. ⁷ Mi cārā anguezeji c'o mi ma't'ū o ts'ita. Na ngueje mama a cjava o jña Mizhocjimi: "O mimi c'o nte, o ziji o xēdyi. Cjanu o bōbūji c'ua; go nemeji a jmi c'e ts'inzhünū c'ū vi dyāt'āji", eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'eji, dya rí tsjagueji a cjanu rí ma't'eji yo ts'ita. ⁸ Mi cārā anguezeji c'o mi tsājā o ndixū. Nguec'ua 'na nu pa, o ndū veintitres milji. Nutscōji, dya rá cjağōji a cjanu. ⁹ Mi cārā anguezeji c'o mi cja na s'o; mī nuji cjo ro castigao Mizhocjimi anguezeji. Nguec'ua ma ējē c'o c'ijmi mi saji c'o nte; nguec'ua mi tūji. Nutscōji, dya rá sōji a cjanu o jña e Jesucristo rá nuji cjo ra castigaozūji o iyō. ¹⁰ Mi cārā anguezeji c'o me mi reclamo. Nguec'ua va mbō't'ūji c'o, o tsja 'naja c'o o anxe Mizhocjimi. Nu'tsc'eji, dya rí reclamoji a cjanu.

¹¹ Texe c'o o tsjapū Mizhocjimi c'o, ngue c'ū rga unnc'ōji ngüenda. Xo t'opjū c'o, ngue c'ua xo ra zi'ch'i ín mün'c'ōji c'o, ngue c'ua dya xo rá cjañi a cjanu c'o na s'o. Na ngueje ya rí cārāji yo cjē yo ya ni ma ra nguarū. ¹² Nguec'ua rí xi'tsc'ōji, c'ū cjiñi me na jo cja o jmi Mizhocjimi, ni jyodū ra mbōngüenda c'ū. 'Ma jiyō, 'na ra tsja c'o na s'o. ¹³ Texe yo nte, būbū 'ma va ējē o pjeñeji ra tsjaji c'o na s'o. Pero Mizhocjimi sō ra mbōs'ūji na jo; dya ra tsjaji c'o. Nguec'ua 'ma va ējē in pjeñeji

c'o na s'o, dya ni jyodü rí tsjaji c'o. Ixtí jñunt'ü in mün'c'ejí, Mizhocjimi ra dya'c'üji ja rgui zêzhiji ngue c'ua dya rí tsjaji c'o na s'o.

14 Rí s'iyatsc'öji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya pje rí tsjaji c'ü rgui pè's'iji parte co yo ts'ita. 15 Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngueje in pãrãgueji c'ü na jo. Rí tsjijñiji na jo, ngue c'ua rí pãrãgueji c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. 16 'Ma rí jmurügöji rí mbeñeji ja va ndü e Cristo, ot'ü rí unngöji 'na pöjö, cja rrü sigöji c'ü po'o c'e vaso. 'Ma rí cjagöji a cjanu, rí jizhiji 'ma c'ü 'natjo in mü'büji nzi 'nazgöji rgá pè's'iji parte co e Cristo c'ü o pjödü o cji por nutscöji. Xo 'ñe 'ma rí mè'chc'öji c'e tjömèch'i cja rrü siji, xo rí jizhgöji 'ma c'ü 'natjo in mü'büji nzi 'nazgöji rgá pè's'iji parte co e Cristo c'ü o sufre va ndü por nutscöji. 17 'Natjo c'e tjömèch'i c'ü rí sigöji rgá mbeñeji ja va ndü e Cristo. Nguec'ua zö na puncjüzüji rí ejmeji e Cristo, pero 'natjo in mü'büji rgá pè's'iji parte co e Cristo. Na ngueje rí sigöji c'ü 'natjo tjömèch'i rí texeji.

18 Tsjijñiji c'o in menzumügöjme a Israel. Anguezeji 'natjo c'ua mi saji c'o o ts'ingue c'o animal c'o mi päsp'äji Mizhocjimi cja c'e arta. Nguec'ua mi jizhiji c'ü mi 'natjo o mü'büji ma mbè's'iji parte co Mizhocjimi c'ü mi ngue o cja c'e arta. 19 ¿Cjo in unnc'ejí ngüenda yo rí xi'tsc'öji? ¿Cjo in cjinnceji rí mangö c'ü pje ni muvi yo ts'ita? Iyö. ¿Cjo in cjinnceji rí mangö c'ü pje ni muvi c'o ts'ingue c'o päsp'äji cja yo ts'ita? Iyö, dya rí mangö ga cjanu. 20 Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma pje c'o pö't'ü c'o dya ejme Mizhocjimi, cja rrü mbä's'äji cja c'o o arta anguesji, dya ngue Mizhocjimi c'ü päsp'äji; ngue c'o demonio c'o ngue o dyoji e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua 'ma in sagueji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita, chjëntjui c'ü rí pè's'igüejí parte co c'o demonio. Nguec'ua, dya rí negö

rí sido rí sagueji c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita. 21 'Ma in sagueji c'ü po'o c'e vaso gui mbeñeji e Jesucristo, dya sö rí sigueji c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita. 'Ma in sagueji c'o ni pè'sc'ejí parte co e Jesucristo, dya sö rí sigueji c'o rvi pè's'iji parte co c'o demonio. 22 Nu 'ma sido rá sagöji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita, ra üdü 'ma c'in Jmugöji, na ngue dya rí negöji 'ma angueze co texe in mü'büji. A poco in cjijñiji c'ü xenda na zêtscöji que na ngue angueze.

La libertad y el amor cristiano

23 Sö rí tsjagueji texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Pero dya ni jyodü texe rí tsjagueji c'o. Y texe c'o, dya xo pjöxc'ejí c'o, ni xo ri ngue yo nin cjuarmaji. 24 Dya rí tsjijñiji nguextjo cjo in pè'sc'ejí derecho c'ü pje rí tsjaji; xo rí tsjinncjeji yo nin cjuarmaji. Na ngueje dya jo pje rí tsjaji c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o yo.

25 Texe c'o pje nde ma ts'ingue c'o pöji cja böngue, ra sö rí sigueji c'o. Dya rí tsjaji t'önü cjo vi mbäsp'äji cja ts'ita c'o ts'ingue. Na ngue dya ni jyodü rí tsjijñiji c'o. 26 Na ngueje ne xoñijömü, o cjaja in Jmugöji nu. Xo 'ñe texe yo bübü.

27 'Ma cjó c'o ra zon'c'ejí c'o dya ejme Mizhocjimi, ra xi'tsc'ejí rí möji rí ma siji o xëdyi cja o ngumüji, nu 'ma in ne rí möji, rí siji texe c'o ra ch'a'c'ejí. Dya rí tsjapüji t'önü cjo vi mbäsp'äji cja ts'ita c'o jñönü. Na ngueje dya ni jyodü rí pãrãgueji. 28 Pero 'ma cjó c'o ra xi'tsc'ejí: "Yo ts'ingue yo ch'a'c'ejí, o bäs'p'ä cja ts'ita yo", ra 'ñents'ejí, dya rí sigueji 'ma. 'Ma jiyö, rí tsjapqueji ra tsja c'ü na s'o 'ma c'ü o xi'tsc'ejí. Na ngueje nuc'ü, cjijñi c'ü dya ga jo ra zi c'e ts'ingue. 29 Dya ngue'tsc'ejí rí tsjijñigüejí c'ü dya ra sö rí sigueji, jiyö. C'ü ra nguiñi dya jo ra zi, ngue c'ü o xi'tsc'ejí c'ü vi bäs'p'ä c'e ts'ingue cja yo ts'ita. Nguec'ua

dya rí sigueji c'o. Nu'tsc'eji pe rí xitscöji a cjava: "Rí pè'sc'öjme derecho rá sigöjme c'o pje nde ma jñõnũ. Nguec'ua, dya cjó pè's'i derecho ra zopcöjme, zö ri cjiñi c'ü dya jo c'ü rí sigöjme. ³⁰ Nguec'ua, çjenga sopcöjme 'ma rí sigöjme c'o ts'ingue c'o pásp'aji cja yo ts'ita; maco rí unüjme 'na pöjõ Mizhocjimi?", rí 'ñenzgöji. ³¹ Pero rí xi'tsc'öji, 'ma rí sigueji o xedyi, o 'ma pje c'o nde rí siji, o 'ma pje c'o rí tsjagueji, rí tsjaji c'ua ja ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra 'mārā me na jo angueze. ³² Rí tsjaji c'ü dya cjó rí tsjapüji ra tsja c'o na s'o, zö ri ngue yo in menzumüjme a Israel, o zö ri ngue yo in menzumüjme a Grecia, zö creoji Mizhocjimi, zö dya creoji. ³³ Rí tsjaji ja c'o nzi rgá cjagö. Na ngueje nutscö, dya rí cjiñigö nguextjo cjo sö pje rá cjagö. Xo rí cjinncjö yo nte, na ngueje dya ra jogü pje rá cjagö c'ü rá cjapcö yo nte ra tsjaji c'o na s'o. Rí cjagö a cjanu ngue c'ua xa'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra salvaji.

11

¹ Rí cjagö a cjanu, na ngue ngueje o 'ñiji e Cristo. Nu'tsc'eji rí tsjagueji c'ua ja nzi rgá cjagö.

Las mujeres en el culto

² Me rí mä'c'ägöji cjuarma, na ngue in mbenzgöji texe c'ua ja rí nzhodü. Me xo in cjaji ja c'o nzi rvá xi'tsc'öji. ³ Pero bübü c'ü xe rí negö rí pāragueji. Mizhocjimi manda cja e Cristo. E Cristo manda cja e bēzo. E bēzo manda cja e ndixü. ⁴ E bēzo, 'ma ro jñus'ü o tjūs'ü 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go mama o jña Mizhocjimi, ro bēzhi o tseje 'ma c'ü. ⁵ Pero e ndixü, nu 'ma dya pje ra ngo'bü o ñi 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go ña o jña Mizhocjimi, xo ra bēzhi o tseje 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ro t'āxpā o ñi c'ü. ⁶ Na ndixü c'ü dya ra ngo'bü o ñi, ni jyodü ra t'āxā c'ü. Pero nu 'ma

ix 'na tsetjo c'ü rgui t'āxā, ni jyodü ra ngo'bü o ñi 'ma c'ü. ⁷ E bēzo, dya ni jyodü pje ra jñus'ü. Na ngue o dyāt'ā Mizhocjimi e bēzo c'ü ixi nguetjo angueze. Nguec'ua ngueje Mizhocjimi c'ü manda cja e bēzo. Pero e ndixü je vi 'ñeje cja e bēzo, nguec'ua ngue e bēzo manda cja e ndixü. ⁸ Dya ngue e ndixü, c'ü vi t'āt'ā e bēzo. Je ngue e bēzo c'ü vi t'āt'ā e ndixü. ⁹ Dya ngue e bēzo o t'āt'ā para ra mbös'üji e ndixü. Ngue e ndixü o t'āt'ā, ngue c'ua ra mbös'üji e bēzo. ¹⁰ C'ü ni ngo'bü o ñi yo ndixü, je jizhiji c'ü dya mandaji cja yo bēzo. Co'büji o ñiji a cjanu, na ngue janda c'o o anxe Mizhocjimi. ¹¹ Mizhocjimi recibido yo bēzo 'ñe yo ndixü nza yejui. Na ngue 'ma ri ojtjo yo bēzo, dya ri bübü 'ma yo ndixü. Y 'ma ri ojtjo yo ndixü, dya ri bübü 'ma yo bēzo. ¹² Na ngueje e Eva c'ü mi ot'ü ndixü, je vi 'ñeje cja e Adán c'ü mi ot'ü bēzo. Je xo ga cjatjonu e bēzo, je ni 'ñeje cja e ndixü. Zö ri bēzo, zö ri ndixü, pero ngue Mizhocjimi o ngambgagöji.

¹³ Nu'tsc'eji rí tsjiñiji. Çcjo na jo ra dyötü Mizhocjimi e ndixü, nu 'ma dya ra ngo'bü o ñi? Iyö, dya ga jo. ¹⁴ 'Ma na maja o ñixte 'na bēzo, dya ni jyodü cjó ra xi'tsc'eji c'ü ix 'na tsetjo; ixi jñetsetjo. ¹⁵ 'Ma na maja o ñixte 'na ndixü, dya pje ngue 'na tseje. O ch'unü yo ndixü ra mbe o ñixte yo, ngue c'ua ra ngo'p'üji a ñi. ¹⁶ Bübütsc'eji c'o ra sjēya rgá ndünrū, na ngue yo jña yo rí xi'tsc'öji. Pero rí xicö c'o, dya rí pè'sc'öji xe 'na tjürü que na ngue nu rí xi'tsc'öji rí tso'büji in ñiji. Ni xo ri pè's'iji xe 'na tjürü c'ua ja nde jmurü yo cjuarma ga ma't'üji Mizhocjimi.

Abusos en la Cena del Señor

¹⁷ Bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. C'ü ni jmurüjueji, ngue para rí ma't'üji Mizhocjimi; dya ngue para rí tsjaji yo na s'o. ¹⁸ C'ü xenda ni jyodü rá xi'tsc'öji, rí ärägö 'ma in jmurüjueji,

nde in xõgueji nde ts'i grupots'c'ej. Pe na cjuana c'o rí ärägö. ¹⁹ A poco in cjiññiji ni jyodü ra bübüts'c'ej c'o ts'igrupo, ngue c'ua ra ñets'ets'üji cjo ngue c'o xenda pärã na jo ja ga cja, ngue c'ua ra tsjapüji na nojo. ²⁰ Pero 'ma in jmurügueji nde ts'i grupots'c'ej, ¿ja rgã sö 'natjo c'ua ja rí sigueji c'o rguí mbeñegueji ja va ndü c'ín Jmugöji? ²¹ Na ngueje nde va tütsjégueji in jñõñüji, cja rrí s'itsjégueji. Nguéc'ua sant'a c'o dya nda pè's'i c'ü ra zi, y c'o ñaja, ya nijmiji hasta bünc'o ya ne ra títjo. ²² Nama, ¿cjo dya in pè'sc'ej in nzungueji c'ua ja rí sigueji o xèdyi? Pe in cjiññiji c'ü dya ni muvi c'ü 'natjo c'ua ja rí jmurügueji rí ma'tc'ej Mizhocjimi. Na ngueje c'ü ni s'itsjégueji in jñõñüji, in c'japüji ra tseje c'o dya pje pè's'i. C'ü ni tsjagueji a cjanu, ¿cjo rá xi'tsc'öji c'ü rí mã'c'öji? Iyö, dya ra sö.

La Cena del Señor

²³ Ya ró xi'tsc'öji ja rguí mbeñeji c'ua ja va ndü e Jesús c'ín Jmugöji. Nguetsjé angueze c'ü o xitsigö c'ua ja va cja va tsja'a c'e xõmü 'ma o zürüji o zidyiji cja c'o pje mi pjèzhi. O jñü c'e tjõmèch'i. ²⁴ Nuc'ua o unü 'na pøjö Mizhocjimi. Cjanu o xèpi c'ua c'o o discípulo. Cjanu o xipjiji c'ua: “Nujyo rí xè'tsc'öji, jñüji rí si'iji yo. Ngue in cuerpogö yo. Co nín cuerpogö, rá päjtc'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya rí jyombeñe rí tsjagueji nu, ngue c'ua rí mbenzgöji”, eñe. ²⁵ Nuc'ua, 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjõmèch'i, e Jesús xo ndü c'ua c'e vaso. O yepe o unü 'na pøjö ja c'o nzi va jñü c'e tjõmèch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo: “Nujnu, ngue in tsjigö nu. C'ü rga pjödü in tsji, ngue c'ü rguí pärãgueji c'ü ra perdonaots'üji Mizhocjimi, ja c'o nzi va mama. Texe 'ma rí sigueji a cjanu, rí mbenzgöji 'ma”, embeji. ²⁶ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, 'ma rí sigueji a cjanu o tjõmèch'i, ñe c'ü rí po o vaso, in

jizhigueji 'ma c'ü o päjtc'äji va ndü c'ín Jmugöji. Rí tsjagueji a cjanu, hasta 'ma ra èjè na yeje.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

²⁷ 'Ma cjo c'o ra zi c'e tjõmèch'i 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso, 'ma dya ra mbeñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ja va ndü, nu'ma, ra merecido c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre, na ngueje c'ü dya vi tsjapü ni muvi c'ü vi sufre o cuerpo c'ín Jmugöji, 'ñe c'ü vi pjödü o cji. ²⁸ Nguéc'ua nzi 'natsc'ej, ot'ü rí tsjiññiji. Nguéc'ua 'ma ri bübüts'üji c'o na s'o, rí dyötüji Mizhocjimi ra perdonaots'c'ej c'o. Nuc'ua, cja rrí siji c'ua c'e tjõmèch'i, 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso. ²⁹ Na ngueje 'ma cjo c'o ra zi' c'o, nu 'ma dya ra mbeñeji c'ü o cuerpo c'ín Jmuji ja va sufre por nutscöji, Mizhocjimi ra castigao 'ma c'o. Na ngueje dya nguiññiji c'ua ja nzi ga jyodü. ³⁰ Nguéc'ua ga bübüts'c'ej na puncjü c'o sö'dyè, 'ñe c'o dya ga zèzhi, 'ñe c'o ya ndü. ³¹ Pero 'ma ot'ü rá cjiññiji, dya ra castigaozüji 'ma Mizhocjimi. ³² Castigaozüji a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ua rá xõtpü rá ätcöji c'ü. Je ga cjanu ga castigaozgöji va c'ü, ngue c'ua c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi ra ma sufre c'o dya ätpä o jña, dya ra jñüncügöji ngüenda 'ma. ³³ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, 'ma in jmurügueji gui siji o xèdyi, rí põtqui che'beji. ³⁴ Nu'ma cjo c'o ri sant'a, ot'ü ra zi o xèdyi cja o ngumü c'ü. Nu 'ma rí tsjagueji a cjanu cja rrí jmurügueji, dya ra castigaots'üji 'ma Mizhocjimi. Bübü c'o xe rá xi'tsc'öji, pero cja rá è xi'tsc'öji.

12

Las capacidades que el Espíritu Santo da a cada uno

¹ Rí negö rí pärãgueji cjuarma, ja ga ñünngü in mü'büji o Espíritu

Mizhocjimi, ngue c'ua ra sö rá pëpji Mizhocjimi.

² In pârâgueji ja ma cjatsc'ejji 'ma dya be mi ench'e in mü'büji e Jesucristo. Mi 'ñünc'ejji in mü'büji mi ma'tc'ejji o ts'ita yo dya ña. ³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma c'jô c'o ra zadü e Jesús, ixtí pârâgueji c'ü dya ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'e nte. Pero 'ma c'jô c'o ra mama co texe o mü'bü ngue in Jmuji e Jesús, nu'ma, ngue 'ma 'ñünbü o mü'bü 'ma o Espíritu Mizhocjimi.

⁴ Nde nan'ño ga dyacöji o Espíritu Mizhocjimi nzi 'nazgöji, ngue c'ua xo nan'ño rgá pëpcöji Mizhocjimi. Pero 'natjo c'e Espíritu. ⁵ Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pjöstegöji nzi 'nazgöji, pero 'natjo c'in Jmuji. ⁶ Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pëpji, pero 'natjo Mizhocjimi c'ü pjöxcöji rá cjaji texe c'ü rgá pëpcöji. ⁷ C'ü ni 'ñüngü in mün'c'öji o Espíritu Mizhocjimi c'ü rgá pëpcöji Mizhocjimi, ngue c'ü rga pötca pjösteji. ⁸ Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbârâji c'ü na cjuana. Pero nguetsjê o Espíritu Mizhocjimi c'ü unüji a cjanu. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbârâji ja rgá mimiji. Pero nguetsjê c'e Espíritu c'ü 'ñünbü o mü'büji, ngue c'ua ra zopjüji a cjanu. ⁹ Bübüzüji c'o ya ch'unü ra nde'be o mü'büji c'ü ra tsja Mizhocjimi c'o me na nojo. Pero nguetsjê o Espíritu Mizhocjimi c'ü je unüji a cjanu. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá jocü yo sö'dyê. Pero nguetsjê c'e Espíritu c'ü unüji a cjanu. ¹⁰ Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá tsja c'o na nojo c'o nunca janda yo nte. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ra ñaji o jña Mizhocjimi co poder. Bübüzögöji c'o ya ch'unü, ngue c'ua 'ma c'jô c'o ra mama 'na jña, ixta mbârâji c'je ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü o 'ñünbü o

mü'bü, o ngue e Satanás c'ü dya jo. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ra ña nan'ño idioma c'o dya pârâji. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ra mbârâ, ngue c'ua 'ma c'jô c'o ra ña nan'ño idioma, ra xipjiji c'o rrâ cá nu c'o dya ri meya, pje ne ra mama c'o jña. ¹¹ Na puncjü bëpji, pero 'natjo o Espíritu Mizhocjimi c'ü 'ñüngöji in mün'c'öji rá cjaji texe yo bëpji. Nde dacüji ja c'o nzi ga netsjê.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹² 'Na nte, 'natjo o cuerpo, pero na puncjü yo bübü o cuerpo c'ü. Na puncjü c'o, pero 'natjo cuerpo. Je xo ga cjatjonu e Cristo, 'natjo angueze pero na puncjüzgöji rí bünc'öji c'ü. ¹³ Nutscöji 'ma ró ench'e in mü'büji e Cristo, cja ch'acöji 'ma 'natjo o Espíritu Mizhocjimi c'ü ra bübü in mün'c'öji rí texeji. Nguec'ua rí chjëntcöji 'natjo cuerpo dya, zö ri menzumüji a Israel, o zö ri menzumüji a Grecia. Rí chjëntcöji 'natjo cuerpo dya, zö ri esclavoji, o zö dya ri esclavoji. O ch'acöji 'natjo Espíritu rí texeji.

¹⁴ O cuerpo 'na nte, dya 'natjo c'o bübü; na puncjü c'o. ¹⁵ Zö ro ña in cuagöji ro mama: "Dya rí dyëgö, nguec'ua dya rí bübü cja ne cuerpo", ro 'ñeñe, pero bübü nín cuají cja in cuerpoji. ¹⁶ Xo 'ñe in tsögöji, zö ro ña ro mama: "Dya rí ndögö, nguec'ua dya rí bübü cja ne cuerpo", ro 'ñeñe, pero xo bübü nín tsöji cja in cuerpoji. ¹⁷ Nu 'ma ri dyavü o ndö texe in cuerpoji, ¿ja rva ärägöji 'ma? Xo 'ñe 'ma ri dyavü o ng'ö, ¿ja rva püns'üji pje ri jyärä 'ma? ¹⁸ Pero Mizhocjimi o dyätcäji texe yo bübüzüji c'ü ri 'natjo in cuerpoji. Je ga cjanu va ne angueze. ¹⁹ Nu 'ma nde ri bübü aparte yo bübüzüji, ¿ja ri bübü 'ma in cuerpoji? ²⁰ Pero c'ua ja ga cja dya, bübüzüji na puncjü, pero 'natjo in cuerpoji.

21 Nu 'ma ro sö ro ña ín chögöji, pero dya ro xipji ín dyëji: “Dya ní jyodüzü c'ü pje rí pjöxcö”, ro 'ñeñe. Na ngue pötca pjöstevi. Ni xo ri ngue ín ñigöji, 'ma ro sö ro ña, pero dya ro xipji ín cuaji: “Dya ni jyodüzü c'ü pje rí pjöxcövi”, ro 'ñembevi. 22 Bübü ín cuerpoji c'o nza cja c'ü dya nda ni jyodüzüji. Pero ni jyodüzüji texe yo. 23 Yo бүбү cja ín cuerpogöji c'o rí cjacpöji c'ü dya nda ni muvi, ngue c'o rí co'bügöji na jo c'o. Xo 'ñe yo dya jo ga jñetse, rí co'büji na jo, ngue c'ua xo na jo rgá jñetse yo. 24 Yo бүбү ín cuerpoji yo jñetse na jo, dya nda ni jyodü rá co'büji yo. Mizhocjimi o dyät'a yo бүбү ín cuerpoji, ngue c'ua xenda ni muvi c'o rí cjacpüji c'ü dya nda ni muvi. 25 O dyät'äji a cjanu yo, ngue c'ua dya ra pëpjitsjë aparte yo, ra pötca pjösteji. 26 Nguéc'ua 'ma ra zö'ö na ü'ü 'na yo бүбү ín cuerpoji, nde ra zö na ü'ü 'ma texe ín cuerpoji. Xo 'ñe 'ma rá pjörüji na jo 'na yo бүбү ín cuerpoji, xo na jo rgá zö 'ma texe ín cuerpoji.

27 Nu'tsc'ejí o cuerpots'ügueji dya e Cristo. In бүбүgueji cja o cuerpo nzi 'natsc'ejí. 28 Nutscöji rí jmurüji rí ma't'üji Mizhocjimi, Mizhocjimi ya dyacöji ín bëpcjöji nzi 'nazgöji. Bübü c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsja apóstole ra zopjüji yo nte. Ngue c'ü xenda ni muvi cja c'o bëpji c'o dacöji c'ü. Bübü c'o ra mama o jña angueze co poder. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. C'ü na jñi, бүбү c'o ra xöpü o nte. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. Bübü c'o ch'unü ja rgá tsja c'o na nojo. Bübü c'o ra tsjapü ra ndis'i c'o ri sö'dyë. Bübü c'o ra pjöste, 'ñe c'o ra tsja xo'ñi ngue c'ua c'o 'ñaja cjuarma ra tsjaji o bëpjíji. Bübü c'o ra ña nan'ño idioma c'o dya pãrãji. 29 ¿Cjo nde rí texcöji rí apóstoleji? ¿Cjo nde rí ñaji o jña Mizhocjimi co poder? ¿Cjo nde rí xöpüji yo nte? ¿Cjo nde ch'acöji ja rga cjaí c'o na nojo? Iyö, dya

nde ch'acöji c'o. 30 ¿Cjo nde ch'acöji rá jocüji yo sö'dyë? ¿Cjo nde rí ñaji nan'ño idioma? ¿Cjo nde sö rá xipjiji c'o cjuarma pje ne ra mama 'ma cjo c'o ra ña nan'ño idioma? Iyö. 31 Nu'tsc'ejí rí jyodüji c'ü ra ch'a'c'ejí c'o xenda ni muvi ga bëpji yo cja ró xi'tsc'öji. Pero бүбү 'na c'ü rí tsjaji c'ü xenda ni muvi que na ngue yo bëpji yo. Dyärãji na jo dya, c'ü rá xi'tsc'öji.

13

El amor

1 Zö ch'acö rí ñagö c'o nan'ño idioma, y zö xo ro ñagö ja c'o nzi ga ña c'o anxe, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, ri chjëntcjöbe 'ma 'na t'ëzi c'ü zünü na jo, pero dya pje xe ni muvi. O ri chjëntcjöbe o címbalo c'o pjë'biji. Zö ro mbedye na jo jña ín tegö, pero ¿pje rví muvizgö 'ma? 2 Zö ch'acö rá ñagö o jña Mizhocjimi co poder, y zö xi ro pãrãgö texe c'o dya mi 'mãrã mi jingüã 'ñe texe c'o na cjuana, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, dya pje rví muvizgö 'ma. Zö xi ro ejme na jo Mizhocjimi, nguéc'ua ro sö ro xipji yo t'eje: “Ch-jans'aji ga manu”, ro empji, nuc'ua ro ndans'aji; pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, dya pje rví muvizgö 'ma. 3 Zö xi ro jüngö texe c'o rí pë'sc'ö ro unügö c'o dya pje pë's'i, pero 'ma dya ro s'iyagö yo nín mintegöji, ¿pje ro dyezgö 'ma? Y 'ma ro zücöji ro pantcöji a sivi, zö ro sëchcö na jo rvá ndë ín cuerpo, pero 'ma dya ro s'iya yo nín minteji, ¿pje xo ro dyezgö 'ma?

4 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, rá pësp'íji paciencia 'ma cjo pje nde ra tsjacüji. Rá jodüji ja rga pjös'üji anguesji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya rá mbidiaji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya xo rá cjacpütsjëji na nojo rga mamaji: “Me na jozgöjme”, rá eñeji. 5 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya pje rá mamaji c'ü rguí tseji anguezeji. Dya rá

jodüji ja rga pjös'ütsjéji; rá jodüji ja rga pjös'üji yo nín minteji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya ra ünngöji 'ma cjó pje ra tsjacüji. Dya xo rá mbeñeji c'o pje ví tsjacöji c'o na s'o. ⁶ 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya rá mäjäji 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Rá mäjäji 'ma cjó c'o ra tsja na jo. ⁷ 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, rá pësp'iji paciencia zö cjó pje ra xitsiji o zö cjó pje ra tsjacüji. Y rá creoji 'ma ra mama ra tsja c'o na jo.

⁸ Ra zädä c'ü dya cja rguí jyodü cjó ra ña o jña Mizhocjimi. Xo ra zädä c'ü dya cjó xe ra unü o Espíritu Mizhocjimi c'ü xe ra ña nan'ño idioma. Xo ra zädä c'ü dya cja rguí jyodü ra dyacöji o Espíritu ja rga pãrãgöji. Pero, zö ya rguí nguins'i ne xoñijömmü, Mizhocjimi ne'e c'ü rá pötca s'iyagöji. ⁹ C'ü rgá pãrãgöji Mizhocjimi nu va cja ne xoñijömmü, dya xo rá pãrãgöji na jo. Xo 'ñe c'o rgá ñagöji o jña, dya xo rá mangöji na jo c'o. ¹⁰ Dya nda rá pãrãgöji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pãrãgöji na jo.

¹¹ 'Ma cja mi ts'it'igö, mi ñagö nzi ts'it'i, mi mbeñe nzi ts'it'i, mi cjiñi nzi ts'it'i. Pero 'ma ya ró bëzogö, dya cja ró cjangö nzi ts'it'i 'ma. ¹² Je xo ga cjazgöji nu, c'ü rgá pãrãgöji dya, chjëntjui c'ü ri jan-datjoji cja jñeje, c'ü dya jñetsezüji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pãrãji texe c'o dya rá pãrãgöji dya. Dya xo rá pãrãgö na jo dya. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pãrãgö texe c'o na cjuana ja c'o nzi ga mbãcö Mizhocjimi. ¹³ Nguец'ua rá xi'tsc'öji, ni jyodü sido rá ejmeji Mizhocjimi, 'ñe rá te'beji c'ü ra zädä c'o ya mama angueze, 'ñe rá s'iyaji yo nín minteji. Nujoyo, siempre ni jyodü rá cjaji yo. C'ü xenda ne Mizhocjimi rá cjaji, ngue c'ü rá s'iyaji yo nín minteji.

14

El hablar en lenguas

¹ C'ü rí tsjaji, rí s'iyagueji yo nin minteji. Xo rí ñeji c'ü ra dya'c'ejí o Espíritu Mizhocjimi ja rgui pëpqueji Mizhocjimi. C'e bëpji c'ü xenda rí ñeji, ngue c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. ² Nu 'ma cjó c'o vi unü o Espíritu Mizhocjimi ra ña nan'ño idioma c'ü dya pãrã, dya ngue yo nte yo ri zopjü c'ü. Nguextjo Mizhocjimi c'ü ãrã. Na ngueje dya cjó sö ra mbãrã pje pjëzhi c'ü ri mama c'ü. Na ngueje 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi ra ña o jña c'o dya cjó ra mbãrã. ³ Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder, ngue yo nte yo ri zopjü c'ü, nguec'ua xenda ra mbãrãji Mizhocjimi. Xo zopjüji ja rgá mimiji. Xo cjapjüji ra mä o mü'büji. ⁴ Pero 'ma cjó c'o ch'unü ra ña nan'ño idioma, nguextjot-sjë c'e nte c'ü ri ña, c'ü xenda ra mbãrã Mizhocjimi. Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder, ngueje texe c'o ri jmurü c'o xenda ra mbãrãji Mizhocjimi.

⁵ Quera ro dya'c'üji ri ñagueji nan'ño idioma in texeji. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Na ngueje xenda na jo c'e bëpji c'ü, que na ngue 'ma ri ñagueji nan'ño idioma c'o dya cjó pãrã. Pero 'ma sö rí xipjiji c'o ri jmurü pje ne ra mama c'o jña c'o in mamaji gui ñaji nan'ño idioma, nu'ma, na jo 'ma c'ü. Na ngue a cjanu, xenda ra mbãrãji Mizhocjimi. ⁶ Tsjijñiji cjuarma. 'Ma ro ëgö ro 'ñe zen-guats'üji, 'ma ro ñagö nan'ño idioma, pero 'ma dya ro xi'tsc'öji c'ü vi jítscö Mizhocjimi, o c'ü rí pãrãgö, ¿pje ro dyeje 'ma? Nu 'ma dya pje ro xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, o 'ma dya pje ro jí'tsc'öji, ¿pje xo ro dyeje 'ma?

⁷ In pãrãji o pito, 'ñe o bizhi. Dya pë's'iji vida, pero zünüji. Pero 'ma dya ra cambia c'e tono c'ü ni mbë'biji yo bizhi, ¿ja rgá sö ra

mbārāji 'ma, pje pjēzhi c'ü ri bē'bi?
⁸ Xo 'ñe o corneta. Nu 'ma dya ra mbes'e na jo c'ü ra mbē'biji, ¿ja rgá sò ra xampja 'ma 'na tropa, ra ma cja chü? ⁹ Je xo ga cjatsc'ejj nu. Nu 'ma rí ñaji nan'ño idioma, ¿ja rgá sò cjó ra mbārā pje pjēzhi c'ü ri mangueji 'ma? Chjëntjui c'ü ro ndunü o ndajma c'o jña c'o. ¹⁰ Bübü me na puncjü o idioma yo ñaji cja ne xoñijö mü, y nde t'ärā nza texyo. ¹¹ Pero 'ma dya rá pârāgö c'o jña c'o ri ña 'na nte, ra nguiñi 'ma c'e nte c'ü nguetscö dya rí men-zumügöbe c'ü. Xo 'ñezgö xo rá unnc'ö nguenda c'e nte, c'ü dya ri tsja cja in jñiñigö. ¹² Nu'tsc'ejj in jodüji c'ü ra 'ñünnc'ejj in mün'c'ejj o Espíritu Mizhocjimi, ngue c'ua ra sò rí pēpqueji Mizhocjimi. Nguet'ua rí xi'tsc'öji, rí jyodü rí tsjaji c'o bēpji c'o ra mbös'ü texe c'o ri jmurü xenda ra mbārāji Mizhocjimi.

¹³ Nguet'ua c'ü ña nan'ño idioma, ra dyötü Mizhocjimi ra unü c'ü rguí mbārā pje ne ra mama c'o jña c'o ri ña, ngue c'ua ra xipji c'o 'ñaja. ¹⁴ 'Ma rí ötcö Mizhocjimi, 'ma rí ñagö nan'ño idioma c'ü dya rí pârāgö, pedye in tegö c'o je ni 'ñeje cja in mü'bügö. Pero dya rí cjiñi in ñigö pje ne ra mama yo jña. ¹⁵ Nguet'ua ni jyodü rá ötügö Mizhocjimi co in mün'c'ö, 'ñe in ñigö, nza yejui. Rá töpü o himno co texe in mün'c'ö 'ñe in ñigö. ¹⁶ 'Ma in unügueji 'na pöjö Mizhocjimi, 'ma rí ñaji nan'ño idioma, nu'ma, ¿ja rgá sò ra mbārā c'o cja vi ndät'ä ra mamaji: "Na cjuana c'ü mama yo", ra 'ñeñeji? Maco dya ra mbārāji pje pjēzhi c'ü vi mangueji vi unngueji 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁷ Já, pe ri unngueji na jo 'na pöjö Mizhocjimi. Pero 'ma je rga cjanu rguí ñaji nan'ño idioma, dya ra mbös'üji c'o 'ñaja nte c'o ri jmurü. ¹⁸ Rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü xenda rí ñagö nan'ño idioma que na ngue in texgueji. ¹⁹ Pero texe nu ja rí pa

zopjügö yo cjuarma, xenda rí ne rá cjiñi in ñigö ja rga ñagö, zö ri tsi'ch'atjo jña, que na ngue c'ü ro ñagö 'na diez mil jña cja nan'ño idioma. Na ngue 'ma rá cjiñi in ñigö ja rga ñagö, rá jíhcö 'ma yo cjuarma.

²⁰ Xo 'ñetsc'ejj cjuarma. 'Ma in ñagueji nan'ño idioma, nu 'ma dya in pârāji pje ne ra mama c'o jña c'o in mangueji, nu'ma, in chjëntc'ejj 'ma yo ts'it'i yo dya be cjiñi na jo o ñiji. Na jo rí tsjaji nzi ts'it'i c'ü dya cjó pje rí tsjapqueji c'o na s'o. Pero rí tsjiñi nzi bēzo. ²¹ Tsjijñiji c'ü ya t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Rá juajnü c'o nte c'o ri tsja a nan'ño nación c'o ri ña'a nan'ño idioma. Ra ēji ra 'ñe zopjüji in jñagö yo nte. Pero zö xi rá cjagö a cjanu, dya xo ra dyätcö in jña yo nte", eñe Mizhocjimi. ²² Yo nan'ño idioma, ngue yo rguí mbārā yo nte c'ü bübütsc'ejj Mizhocjimi. C'o ra unü nguenda a cjanu, dya ngue yo ya creo; ngue c'o dya creo. Pero c'ü rgá ñaji o jña Mizhocjimi co poder, dya ngue c'o dya ejme c'o ra unü nguenda; ngue c'o ya ejme. ²³ 'Ma in jmurügueji, 'ma nde ri ñagueji nan'ño idioma, y 'ma ra cjogü c'o cja ni ndäxtjo, o c'o dya ejme Mizhocjimi, ¿pje ra manxā c'o? ¿Cjo dya ra xi'ts'iji in locoji 'ma in ñagueji a cjanu yo nan'ño idioma? ²⁴ Pero 'ma nde ri mangueji o jña Mizhocjimi, y ra cjogü 'naja c'ü dya ejme, o c'ü cja ni ndäxtjo, ra zi'ch'i o mü'bü 'ma c'ü, na ngue c'ü nde vi mangueji. Y ra unü nguenda c'o na s'o c'o vi tsja c'ü. ²⁵ Cja ra mbeñetsjē a mbo o mü'bü c'o vi tsja na s'o. Cja rrü ndüñijö mü cja in jmigueji ra ma't'ü Mizhocjimi. Y ra mama na cjuana bübütsc'ejj Mizhocjimi.

Hagan todo decentemente y con orden

²⁶ Nguet'ua rí xi'tsc'öji pje rí tsjaji cjuarma. Bübütsc'üji c'o ra tō

'na himno. Bübütsc'ejí c'o ra ña o jña Mizhocjimi rgá zo'c'ejí. Y c'o ya ch'unütsc'ejí ra mbārā, ra jí'tsc'ejí c'o. Bübütsc'ejí c'o ra ña nan'ño idioma. Bübüts'ügueji c'o ra mama pje ne ra mama c'o jña c'o. Pero texe yo, rí tsjagueji yo, ngue c'ua texe yo cjuarma xenda ra mbārāji Mizhocjimi. ²⁷ 'Ma cjó c'o ra ñatsc'ejí nan'ño idioma, ra sō ra ñatsc'ejí yeje o jñi'i. Pero dya ra cjogü jñi'i. Y ra pötü rgá ñaji. Xo ni jyodü cjó c'o ra xi'ts'íji pje ne ra mama c'o jña c'o ri ña c'o. ²⁸ 'Ma in jmurügueji, nu 'ma dya ri bübü 'na cjuarma c'ü vi ch'unü ra mbārā pje ne ra mama c'o nan'ño idioma, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ñatsc'ejí nan'ño idioma. Ra ñatsjē, y ra ñavi Mizhocjimi. ²⁹ Je xo rga cjatjonu c'o ri ña o jña Mizhocjimi, ra ña'a yeje o jñi. Y c'o 'ñaja profeta c'o ri cārā nu, ra unüji ngüenda cjo na jo o iyō. ³⁰ Y zō ya ri ña 'natsc'ejí, pero 'ma ra tsja Mizhocjimi pje c'o ra jíchi 'naja c'ü ri junrütjo, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ña. ³¹ Nu 'ma rí pötqueji a cjanu, ra sō nde rí mamaji o jña Mizhocjimi in texeji, ngue c'ua nde rí jñüns'üji nde 'na jña. Y nde ra zi'ch'i in mün'c'ejí in texeji. ³² 'Ma cjó c'o ya ri ña o jña Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ññnbü o Espíritu Mizhocjimi o mü'bü c'ü 'naja cjuarma ra ña, dya ni jyodü sido ra ña c'ü ot'ü. Ra sō ra jueme, ngue c'ua xo ra sō ra ña'a c'ü 'na. ³³ Na ngueje Mizhocjimi dya ne'e c'ü rá huēñiji. Ne angueze rá cjaji co orde.

³⁴ 'Ma nde ri jmurgueji, dya ra sō ra zo'c'ejí yo ndixü. Na ngue dya pē's'íji derecho ra ñaji; ni jyodü ra dyātāji c'o pje pjēzhi nu ja in jmurüji. Je ga cjanu ga mama c'ü o ley Mizhocjimi. ³⁵ 'Ma pje c'o ne ra mbārā yo ndixü, ra dyönütsjēji nu xīraji cja o ngumüji. Na ngue ix 'na tsetjo c'ü ra ña 'na ndixü ra zopjü c'o ri jmurü.

³⁶ Rí cja'c'üji t'önü, ¿cjo

ngue'tsc'ejí je mbedyets'üji nu o jña Mizhocjimi, nguec'ua dya ne in mü'büji yo rí xi'tsc'öji? ¿O cjo nguextjots'üji in pārāgueji? ³⁷ 'Ma cjó c'o cjiññits'üji c'ü pātpā Mizhocjimi, 'ñe c'ü 'ññnbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi ra mbēpi Mizhocjimi, ni jyodü ra unü ngüenda yo rí xi'tsc'öji. Na ngueje ngue o jña c'in Jmugöji yo. ³⁸ Y c'ü dya ra tsjapü ngüenda yo, dya xo ra tsjapüji ngüenda c'ü.

³⁹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, rí jyodüji rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Pero 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma c'o ra unü o Espíritu Mizhocjimi, dya rí ts'a's'üji c'ü. ⁴⁰ Pero texe rí tsjaji na jo co orde.

15

La resurrección de Cristo

¹ 'Ma ot'ü, ró xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo. Nudya, cja ndo rá mbennc'ejí na yeje dya c'o jña c'o. Ngue c'o jña c'o i creoji y sido in creoji dya. ² Ró zo'c'öji, i dyätpāji o jña e Jesucristo. Nu 'ma i unn'ejí na jo ngüenda c'ü ró xi'tsc'öji, 'ñe 'ma rí sido rí creoji, nu'ma, ni ma ra jogü in mün'c'ejí 'ma c'o na s'o.

³ C'ü ró xi'tsc'öji, nguetsjē Mizhocjimi c'ü o jítscō c'o. Y ngue c'o xenda ni jyodü rá pārāgöji. Ró xi'tsc'öji o ndü e Cristo va ngötcüji in nzhunc'öji, ja c'o nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro ndü. ⁴ Xo ró xi'tsc'öji o ngöt'üji cja cueva c'ü. Nuc'ua na jñi nu pa, o te'etjo c'ua ja nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro tetjo. ⁵ Xo ró xi'tsc'öji 'ma ya vi te'e e Jesucristo, o jñanda e Pedro c'ü ya ndo mi büntjo e Jesucristo. Nuc'ua, o jñanda na yeje e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole. ⁶ Nuc'ua, como 'na tsi'ch'a ciento cjuarma c'o 'natjo c'ua mi cārāji c'o o jñanda e Jesucristo. Xe cārātjo na puncjü anguesji, pero bübü c'o ya ndü. ⁷ Nuc'ua, e Jacobo xo

jñanda e Jesucristo. Después texe c'o apóstole o jñandaji c'ua.

⁸ Nutscö e Pablo, rí bēpjagö cja c'o apóstole. Na ngueje o mezhe cja ró jandagö e Jesucristo. C'ua ja nzi ga cja 'na lélë c'ü ya yöxcü 'nanga jmus'ütjo, je xo ma cjazgö nu 'ma o tsjacö apóstole; ni xo ró mbeñe c'ü ro c jagö apóstole. ⁹ C'o 'ñaja apóstole, xenda ma joji que na nguetscö. Dya ma jozgö c'ü ro juancügö Mizhocjimi rá c jagö apóstole. Na ngueje mi c japcö ra sufre yo o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'üji e Jesucristo. ¹⁰ Pero rí apóstolegö dya, na ngue o juentscö Mizhocjimi o dyacö ne bēpi rí apóstolegö. Dya bëva va juentscö. Na ngueje xenda na puncjü c'ü rí pēpcjö, que na ngueje texe c'o 'ñaja apóstole. Dya rí c jatsjē ne bēpi nu; ngue Mizhocjimi me pjöxcö na puncjü. ¹¹ Pero zö ri nguezgö, o zö ri ngue c'o 'ñaja apóstole, nde rí mangöjme c'ua ja va ndü e Jesucristo, cjanu o te c'ua na yeje. Nu yo jña yo, ngue yo in creoji dya yo.

La resurrección de los muertos

¹² Rí zopjüjme yo nte, rí xipjijme c'ü o te'e e Cristo 'ma ya vi ndü o bübütjo na yeje. Maco bübüts'üji c'o mama c'ü dya sö rá tegöji na yeje 'ma ya rga tñji. ¹³ Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te'e yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁴ Y 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, dya rví muvi 'ma c'o rí xi'tsc'öji. Ni ri ngue c'o xi'tsc'eji c'o 'ñaja apóstole. Dya xo rví muvi 'ma, c'ü ni 'ñejmegueji e Cristo. ¹⁵ Nu'ma, xo ro ch'ötcöjme c'ü rvá pezhejme o bëchjine c'ü ja va cja va tsja Mizhocjimi. Na ngueje ya ró xi'tsc'öjme c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Pero nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo. ¹⁶ Na ngueje 'ma dya rvá cjuana

c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁷ Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo, dya pje xo rví muvi 'ma c'ü ni 'ñench'e in mü'bügueji e Cristo. Xe ri tñgueji 'ma in nzhunc'eji. ¹⁸ Yo ejme e Cristo, bübü c'o ya ndü. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, xo 'ñetjo anguezeji, dya xo ro teji. Nguet'ua ro bëzhiji 'ma. ¹⁹ 'Ma dya rvá cjuana c'ü rá tegöji rá ma cãrãji co e Cristo, juenzgöji 'ma; ¿pje rví muvi 'ma c'ü rgá ätpãji o jña angueze? Nu'ma, xenda na jo c'ü ro mápãji nguextjo yo bübü cja ne xoñijömu, ja c'o nzi ga tsja yo dya ejme e Cristo.

²⁰ Pero dya je ga cjanu. Na ngueje Mizhocjimi o tsjapü o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Nguet'ua 'ma ra zädä c'e pa, cja nde ra te'e texe c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ya ndü. ²¹ Na ngue c'ü vi ndü 'na nte, nguec'ua nde rgá tñji. Je xo rga cjatjonu, na ngue c'ü vi te'e c'ü 'na nte, nguec'ua xo rá tetcjöji rí texeji co in cuerpoji. ²² O ndü e Adán c'ü mi ngue in mboxpalegöji, na ngueje o tsja c'o na s'o. O jñuscöji xo rí c jaji c'o na s'o; nguec'ua xo rgá tñgöji rí texeji. Je xo ga cjatjonu; ra tsjacöji Mizhocjimi nde rá teji rí texeji co in cuerpoji. Na ngue ya jñuscöji e Cristo; c'ua ja ga cja angueze, je xo ga cjazgöji dya nu. ²³ Pero cja rá teji 'ma cja ra zädä c'e pa. Ot'ü o te e Cristo. Nuc'ua 'ma ra ëjē na ye e Cristo, cja ra te texe c'o ench'e o mü'bü angueze. ²⁴ Nuc'ua ra nguins'i ne xoñijömu. Y c'e poder c'ü pēs'si dya e Cristo ra manda, ra unñji Mizhocjimi, ra tsja e Cristo. Pero ot'ü ra tsja e Cristo ra ndöpü c'o pje nde pjēzhi, zö pje ma poder c'ü me rrã nojo ri pēs's'iji. Nguet'ua dya pje xe ra mbëzhiji. ²⁵ Ni jyodü ot'ü ra manda e Cristo, hasta 'ma cja ra ndöpü texe c'o üji, ra chjotpüji texe

o poderji. ²⁶ C'ü üvi e Cristo c'ü rguí nguarü ra ndöpüji, ngue e muerte. Nguec'ua dya cja xe rá túji. ²⁷ Je t'opjú a cjava: "O unüji texe poder ra manda", eñe. Dya ngue c'ü ra manda e Cristo cja Mizhocjimi; maco nguetsjë Mizhocjimi c'ü o unü c'e poder e Cristo. ²⁸ Nuc'ua, 'ma ya nde ra chjotpüji o poder texe c'o üvi e Cristo, ra nzhopcüji texe poder Mizhocjimi; ra tsja e Cristo c'ü nguetsjë c'ü o T'i. Na ngueje nguetsjë Mizhocjimi c'ü ot'ü o unü c'e poder c'ü. Nguec'ua Mizhocjimi ra mbè's'i na yeje texe o poder.

²⁹ Bübü c'o ji'i c'ü ro ji c'o ya ndü. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, dya ro tsjaji 'ma a cjanu. Xo pãrã anguezeji c'ü ra te yo añima, ngue c'ua ga jiji a cjanu.

³⁰ Nutscöjme rí apóstolejme, pama rí cjogöjme peligro rgá zopjüjme yo nte. Nu 'ma dya rvá cjuana ra te yo añima, ¿pje rví muvi 'ma c'ü rgá sufregöjme a cjanu? ³¹ Ya pëpji dya e Cristo Jesús c'ín Jmugöji a mbo cja in mün'ceji, nguec'ua nutscö rí mã'c'öji. In pãrãgueji c'ü na cjuana rí mã'c'öji. Je xo ga cjatjonu rí jñunt'ü in mün'ceji c'ü na cjuana pama rí cjogü peligro rá tũ. ³² 'Ma ró sufre na puncjü a Efeso, chjëntjui c'ü ro chügöbe o animale c'o me na sate. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, ¿pje ro dyeje 'ma, c'ü rvá sufregö a cjanu? Xenda na jo c'ü ro cjaji ja c'o nzi ga mama yo nte. Mamaji anguezeji: "Xe rá sigöji dya, nu dya xe rí bünc'öji. 'Ma rá túji, ra nguejme yo. Na ngue dya cja rá teji", eñeji.

³³ Dya cja xe rí jyëzgueji cjó xe ra dyon'ceji ra xi'tsc'ceji jña a cjanu. Zö xi na jo in chjürügueji, pero nu 'ma rí dyoji c'o cjiñi na s'o, xo rí tsjiñiji a cjanu, y rí tsjaji c'o na s'o 'ma. ³⁴ Chjümbeñegueji. Jyëziji c'ü ni dyocjeji c'o nte c'o, na ngue na s'o ga cjanu. Na ngue anguezeji,

dya pãrãji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji a cjanu, xa'ma rí pjörü in tseji.

Cómo van a resucitar los muertos

³⁵ Bübü c'o ra xitscö: "¿Ja rgá te yo añima? 'Ma rá teji cja t'o, ¿ja rgá cja c'ín cuerpoji 'ma?", ra 'ñenzgöji. ³⁶ Nu 'ma in mangueji a cjanu, dya in unnc'eji ngüenda ja ga cja. 'Ma in tujmüji o ndëchjõ, ot'ü in ögüji. Nu 'ma jiyö, dya ro mbes'e 'ma c'o. ³⁷ Y 'ma in tujmüji, dya ngue c'o ts'itjõ c'o in tujmüji; ngue c'o ts'indëchjõ. Je xo ga cjatjonu o ndëxü, o pje c'o nde in podüji. ³⁸ Mizhocjimi cja'a c'ua ja c'o nzi ga ne. Na ngueje unü nzi 'na ts'igrano c'ua ja nzi ga mbes'eji. Nde nan'ñoji. ³⁹ Je xo ga cjatjonu texe o ts'ingue, dya 'na ma cjatjo yo. Nan'ño o ts'ingue o nte. Xo nan'ño o ts'ingue yo animale nza cja e burro. Y xo nan'ño o ts'ingue o jmõ, 'ñe o ts'ingue yo s'ü. ⁴⁰ Na jo va t'ät'ã yo bübü a jens'e. Xo na jo va t'ät'ã yo cãrã cja ne xoñijömmü, 'ñe yo cja'a. Pero nan'ñovi. ⁴¹ E jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje, nde zãrã yo. Pero nde nan'ño ga zãrãji nzi 'naji. ⁴² Je xo rgá cjatjonu, 'ma ra te'e yo añima. Yo añima yo ögüji, dya'a o ts'ingueji. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü dya cja xe ra ndü. ⁴³ 'Ma ya ni ndüji, dya cja ni muvi 'ma c'e cuerpo. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü me xe rrã jo. 'Ma ya ni ndüji, dya cja 'ñömmü. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü xenda rrã zëzhi. ⁴⁴ Nín cuerpoji nu bübüzüji dya, ngue para rá mimiji cja ne xoñijömmü. Pero ra dyögüji in cuerpoji. Nuc'ua 'ma rá tegöji, ra bübüzüji in cuerpoji para rá ma minc'öji co Mizhocjimi. Bübü in cuerpoji nu rgá cãrãji cja ne xoñijömmü. Pero in cuerpoji c'ua ja rga cja, ngue c'ü rga ma cãrãji co Mizhocjimi. ⁴⁵ Je xo ga cjanu va t'opjú c'ü mama a cjava: "'Ma mü o dyät'ã Mizhocjimi c'ü ot'ü Adán, o bübü c'ü o cuerpo c'ü."

Pero 'ma ya vi mezhe, o ějě e Jesús c'ü sô rá xiji c'ü bĕpja Adán. Angueze, Mizhocjimi c'ü. Nguец'ua sô ra tsjacôji rá bĕbütjogôji na yeje. ⁴⁶ C'ín cuerpoji c'ü rga ma cārāji co Mizhocjimi, dya nza cja nu ot'ü bĕbū. Nu ot'ü bĕbū, ngue nín cuerpoji dya, nu rgá cārāji cja ne xoñijōmū. C'ín cuerpoji c'ü rga ma cārāji co Mizhocjimi, ngue c'ü cja ra ch'acūji c'ü. ⁴⁷ C'ü ot'ü nte, je vi 'ñeje cja ne xoñijōmū c'ü. Vi t'āt'ātjo co jōmū c'ü. C'ü 'na bĕzo, je vi 'ñeje a jens'e c'ü. Nguetsjĕ c'ín Jmugôji c'ü. ⁴⁸ C'ua ja c'o nzi ma cja c'e bĕzo c'ü vi t'āt'ātjo co jōmū, je xo ga cjazgôji nu. Na ngueje xo jōmütjo nín cuerpogôji. Pero rí tsjagôji dya a jens'e, na ngue rí ench'e ín mü'būji e Jesucristo. Nguец'ua, ja c'o nzi ga cja c'ü tsja a jens'e c'ü ngue ín Jmugôji e Jesucristo, je xo rgá cjazgôji nu. ⁴⁹ Nutscôji o jñuscôji c'ua ja c'o nzi ma cja c'e bĕzo c'ü vi t'āt'ā co jōmū. Je xo rgá cjatjonu, ra jñuscôji c'ua ja c'o nzi ga cja, nu c'ü vi 'ñeje a jens'e.

⁵⁰ Bĕbū c'ü rá xi'tsc'ôji cjuarma. Co nín cuerpogôji nu bĕbüzgôji dya, dya ra sô ra ch'acôji c'ü rá sāt'ôji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngueje nín cuerpogôji, bĕbū ts'ingue, 'ñe o cji nu. Co nín cuerpogôji, dya sô ra ch'acôji dya c'ü rá sāt'āji nu ja dya pje dya'a. Na ngueje nín cuerpogôji, dya'a nu. ⁵¹ Dyärā'maji. Rá xi'tsc'ôji dya o jña, c'o dya ch'unü ro mbārā c'o mi cārā mi jinguā. Dya rá tŭgôji rí texeji. Pero rí texeji ra pōtcūji Mizhocjimi c'ü ja ga cja nín cuerpogôji. ⁵² 'Ma ra zünü c'ü rguí nguarü trompeta, jo rrü pōtcūji. 'Ma cjó c'o c'uijmi a nzhō'ō, dya mezhe nada. Je xo rga cjanu rgá pōtcôji. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapū ra te'e texe c'o ya ndū. Ra bĕbū o cuerpoji c'ü nunca ra ndū. Xo 'ñetscôji ri cārāji, nde ra pōtcügôji. ⁵³ Ni jyodū ra bĕbüzgôji 'na cuerpo c'ü dya ra dya'a. Na ngue nín cuerpogôji

nu bĕbüzgôji dya, ra dya'a nu. Ni jyodū ra bĕbüzgôji 'na cuerpo c'ü dya ra ndū. Na ngue nín cuerpoji nu bĕbüzgôji dya, ra ndū nu. ⁵⁴ Nín cuerpoji nu bĕbüzgôji dya, ra ndū y ra dya'a nu. Pero ra zādāzgôji c'ü ri nuevo ín cuerpoji c'ü dya cja ra ndū. Nu'ma, ya rguí zādā 'ma c'e jña c'ü t'opjū a cjava: "Ya ndōpūji e muerte; ya chjotūji c'ü. ⁵⁵ Zō rá tŭgôji, zō ra dyögüzūji, pero dya ra ndōcūji e muerte. Na ngue, dya rá quejmeji cja t'o", eñe o jña Mizhocjimi. ⁵⁶ Rí tŭji, na ngueje rí cjaji c'o na s'o. Rí cjaji c'o na s'o, na ngue dya rí ne rá ātāji o ley Mizhocjimi. ⁵⁷ Pero rí unngō 'na pōjō Mizhocjimi. Zō rá tŭji, pero ra tsjacūji Mizhocjimi rá tetcjōji na yeje. Na ngue o ndū e Jesucristo c'ü ín Jmugôji va ngōtcūji ín nzhunc'ōji, cjanu o tetjo c'ua na yeje.

⁵⁸ Rí s'iyats'ügôji cjuarma, nguец'ua rí xi'tsc'ôji c'ü dya rí yembeñeji c'ü rguí jyēzgueji Mizhocjimi. Rí sido rí pĕpiji na puncjū c'ín Jmugôji. Y rí jñunt'ü ín mü'būji c'ü dya bĕvatjo gui pĕpqueji angueze. Na ngue rá tetcjōji na ye.

16

La colecta para los hermanos

¹ Rí xi'tsc'ôji ja ga cja o merio c'o rá jmutūji rá pjōs'ūji c'o o t'i Mizhocjimi c'o cārā a Jerusalén. C'ua ja c'o nzi rvá xipji c'o cjuarma a Galacia, je xo rga cjanu rguí tsjagueji. ² C'ü ot'ü pa nu ngo'o, nzi 'natsc'eji ra xōcū ja nzi merio c'ua ja va unü Mizhocjimi o ndōjō; ra mbĕ's'i cja o ngumū c'o. Nguец'ua 'ma rá sājō va ja in cārāji, dya ní jyodū cja rí jmutqueji 'ma c'o merio. ³ Rí juajnŭgueji c'o in confiaoji. Nguец'ua 'ma rá sājō va, rá taji ra mōji a ma a Jerusalén. Y rá unūji 'na xiscōmū ra ndĕdyiji ngue c'ua c'o cjuarma a Jerusalén ra recibidoji anguezeji. Cja rrū mōji c'ua, ra ma zogūji c'o merio.

4 'Ma xo ni jyodü rá möcjøjme c'o a ma a Jerusalén, ra jogü.

Planes de viaje de Pablo

5 'Na nu pa, rá cjogü cja c'e nación a Macedonia. Cja rrü 'ñe zenguats'üji. Na ngueje ni jyodü rá cjogö a Macedonia. 6 'Ma rá säcjö va ja in cãrãgueji, xa'ma rá mimiji co nu'tsc'eji yo pa yo rrã sê. Nuc'ua 'ma rá pedye, ra sö rí pjöxcöji c'ü rga ma cja 'ñiji. 7 Dya ngue c'ü rí ne rá zenguats'ütjoji cja rrü ma, iyö. Ne in mü'bü rá mimiji ja nzi zana, nu 'ma ra dyacö sjëtsi Mizhocjimi c'ín Jmuji. 8 Xe rá mimigö ja xe nzi pa a Efeso, hasta 'ma ra cjogü c'e mbaxua Pentecostés. 9 Na ngueje ya recibidozüji na jo a Efeso rá ña'a o jña Mizhocjimi, y na puncjü o nte yo rí zopjü. Y xo na puncjü yo nugü na ü.

10 Xa'ma ra säjä e Timoteo va ja in cãrãgueji. Nu 'ma ra säjä, rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí tsjapüji ra tseje. Na ngue xo pépi c'ín Jmugöji c'ü, c'ua ja c'o nzi rgá pëpigö. 11 Dya rí tsjapüji menu c'ü. Nuc'ua, 'ma ra mbedye va, rí pjös'üji ra ma, ngue c'ua ra ma nu ja rí bünc'ö. Na ngueje rí pëtsa ra ma nu. Xo 'ñe c'o cjuarma.

12 E cjuarma Apolos ró ötü na puncjü ro ëji c'o cjuarma ro 'ñe zenguats'üji. Pero angueze o mama c'ü dya ro ëji c'o cjuarma. Cja ra ëjë, 'ma ra mbë's'i tiempo.

Saludos finales

13 Nu'tsc'eji rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí tsjaji c'o na s'o. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. Rí zëzhiji zö pje rí sufreji. 14 Texe c'o rí tsjaji, rí s'iyaji yo nin minteji. 15 Ya in pãrãgueji, e Estéfanos 'ñe c'o cãrã nu ngumü ngue c'o ot'ü o dyätpä o jña e Jesucristo va a Acaya c'o. Anguezeji me pjös'üji yo o t'i Mizhocjimi. 16 Nguéc'ua rí xi'tsc'öji rí respetaoji e Estéfanos, 'ñe c'o cãrã nu ngumü. Xo 'ñe

texe c'o je ga cjanu ga pjöste. Rí respetaoji texe c'o pëpji na zëzhi c'o pje nde ma mböste. 17 Me rí mäcjö. Na ngueje o ma e Estéfanos, 'ñe e Fortunato, 'ñe e Acaico nu ja rí bünc'ö; o ma zenguazüji. Chjëntjui c'ü ro päjtc'ãgueji c'o, na ngue dya sö rvi möcjeji a manu. 18 Na ngue c'ü vi möji anguezeji vi ma zocüzügöji 'na jña, nguec'ua dya cja xe rí mbentsc'öji dya. Ni xo rí ngue'tsc'eji, dya cja xe ni jyodü rí mbenzgöji. Nguéc'ua rí tsjapüji ngüenda anguezeji, xo 'ñe texe c'o je ga cjanu ga pjöste.

19 Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o cjuarma texe nu ja jmurüji a ma a Asia. Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e Aquila, 'ñe e Priscila. Xo va bö'tc'üji Cjimi c'o cjuarma c'o jmurü o ngumü anguezevi. Va bö'tc'ütjoji Cjimi na puncjü anguezeji; ö'tc'üji ra mböxc'üji e Jesucristo c'ín Jmugöji. 20 Va bö'tc'üji Cjimi texe c'o cjuarma. Rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji. Na ngue o t'itsc'eji Mizhocjimi.

21 Yo jña yo ni nguarü rgá ma'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjügö co in dyëgö yo.

22 C'o nte c'o dya ne'e e Jesucristo c'ín Jmugöji, jyëzgueji c'o. Xo ra jyëzi Mizhocjimi c'o. Rí mbennc'eji a cjanu, na ngue ra ëjë c'ín Jmugöji.

23 E Jesucristo c'ín Jmugöji ra mböxc'üji. 24 Rí s'iyats'üji na ngue bübü e Cristo Jesús a mbo in mün'c'öji. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

¹ Nutscö e Pablo o juancügö e Jesucristo rá c jagö apóstole, rá zopjü yo nte. Je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nutscöbe e cjuarma Timoteo rá pen'cöbe ne carta. Nu'tsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi in jmurüji a Corinto c'ü tsja a Acaya in mat'üji Mizhocjimi, ngue'tsc'ejí rá pen'cöbe ne carta. Dya nguextjotsc'ejí in cãrãji a Corinto rá zenguats'ügöbe. Xo 'ñetjo c'o cjuarma c'o cãrã c'o 'ñaja jñiñi a Acaya, rá xiqueji ra mbörü Cjimi c'o. ² Rí ötcöbe Mizhocjimi c'in Tataji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mäjã in mün'c'ejí, dya pje rá mbeñeji.

Sufrimientos de Pablo

³ Me na jo Mizhocjimi, rá unügö na puncjü 'na pöjö. Ngue nu Tata e Jesucristo c'in Jmugöji. Mizhocjimi me juentsqueji 'ma pje c'o rá sufregöji, na ngue in Tatagöji c'ü. Y cjacüji rá mäji, na ngue in Mizhocjimigöji c'ü. ⁴ Mizhocjimi cjacö rá mäjã. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra säjä o ndümü, o pje c'o ra sufre, ra sö rá zopjü c'o, ngue c'ua ra mäji. Rá xicöji ja va tsjacö Mizhocjimi rvã mäjã 'ma mi sufregö. ⁵ Me go sufre e Cristo. Je xo ga cjazgönu, me rá sufregö na ngueje rá pépcö c'ü. Pero angueze búbü in mün'c'ö ngue c'ua me cjacö rá mäjã. ⁶ Ró sufregö rvã zo'c'öji. Pero o 'ñempc'ejí libre Mizhocjimi cja c'o na s'o c'o mi cjaji, y me go mäjã in mün'c'ejí. 'Ma rá sufregö, Mizhocjimi cjacö rá mäjã. Nguec'ua ra sö rá zo'c'öji 'ma pje c'o rá sufregueji ja c'o nzi

rgã sufregö; ra sö rá zo'c'öji ngue c'ua xo rá mäceji. Y rá zëzhgueji, dya rá jyëzhgueji Mizhocjimi. Ngue c'ua rá unnc'ejí ngüenda, zö rá sufregö, zö cjacö rá mäjã, pero nde ngueje para rá pjöxc'öji. ⁷ Zö rá sufregueji c'ua ja nzi rgã sufregö, pero rá pärägö ra tsja'c'ejí Mizhocjimi rá mäceji, ja c'o nzi ga tsjacö rá mäcjö.

⁸ Rí negö rá pärägueji cjuarma, ja c'o rvã sufregö ga manu a Asia. Me ró sufregö na puncjü, dya mi pärägö cjo ro huantagö c'o ma s'ëzhi. Ró cjiñigö c'ü ro tügö nu. ⁹ O tsjacü Mizhocjimi ró cjiñi a cjanu, ngue c'ua ro unnc'ö ngüenda c'ü dya mi sö ro séchitsjögö, ngue c'ua ro junt'ü in mü'bü c'ü ro dyacö Mizhocjimi c'ü rva zëzhi. Na ngueje angueze sö ra tsjapü 'na nte ra búbü na yeje 'ma ya rguí ndü. ¹⁰ Ya ro tügö c'ü me ró sufregö, pero o mböxcö Mizhocjimi. Nguec'ua dya ró tügö. Ngue Mizhocjimi c'ü pjöxcö. Rí pärägö ngueje c'ü ra mböxcö 'ma pje c'o xe rá sufre. ¹¹ Pero ni jyodü rá dyötcüji na puncjü Mizhocjimi ra mböxcö c'ü. A cjanu 'ma ra mböxcö Mizhocjimi, me na puncjü o cjuarma c'o ra unü 'na pöjö Mizhocjimi.

Por qué Pablo se tardó en ir a Corinto

¹² Me rá mäcjö, na ngueje rá pärägö c'ü na jo rgã zo'c'öji. Xo rá pärägö c'ü na jo rgã zopjügö yo nte, dya rá jodügö c'ü na ndenngueji co nuzgö. Mizhocjimi me pjöxcö rá minc'ö na jo, 'ñe rá xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya rá xi'tsc'öji o bëchjine. ¹³⁻¹⁴ 'Ma rá pen'c'ejí 'na carta, xo rá xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya rá xi'tsc'öji o bëchjine. Nguec'ua 'ma rá xörügueji, ra sö rá unnc'ejí ngüenda pje pjëzhi c'ü rá mangö. Bübütsc'ejí c'o mäcö, na ngueje unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o rá xi'tsc'öji. Pero rá te'begö rá mäcöji na jo in texeji. Nutscö rá te'begö rá mä'c'öji c'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo c'in Jmugöji.

15-16 Ró cjiñi cja ín mü'bü nu'tsc'ejí mi mächöji mi creozüji. Nguéc'ua ró mbeñegö ro 'ñe zenguats'üji, cja rrü magö c'ua a Macedonia. Nuc'ua 'ma ro pedye a Macedonia, ro nzhogü ro 'ñe zenguats'üji na yeje, ngue c'ua rvi mäcjeji na yeje. Nuc'ua ro sö ri pjöxcöji ngue c'ua dya pje ro bëtscö cja 'ñüji 'ma ro magö a Judea. ¹⁷ Pero dya mi sö ro ëcjö c'ua ja nzi rvá mbeñe. Nguéc'ua bübüts'ejí c'o mama c'ü ró mamatjo ro ëjë, pero dya ró cjiñi, ngue c'ua dya rvá cumplegö. Bübüts'ejí c'o mama c'ü rí cjadö c'ua ja nzi ga tsja yonte; mamaji c'ü rí mantjo c'ü rá cjadö, zö dya rí cjiñi cjo rá cumple. ¹⁸ Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi cumple c'ü mama. Je xo ga cjazgönu, 'ma pje c'o rí xi'tsc'öji, dya rí cjiñigö 'na jña, cja rrü mangö c'ü 'na jña c'ü ri nan'ño. ¹⁹ E Silvano 'ñe e Timoteo 'ñezgö ró zo'c'öjme ró xi'tsc'öjme ja ga cja c'ü nu T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, dya yembeñe o jña c'ü; siempre mama c'ü na cjuana. ²⁰ 'Ma o ëjë e Jesucristo, o zädä c'o ya vi mama Mizhocjimi. E Jesucristo o cumple texe c'o. Nguéc'ua rí mangöji me na jo Mizhocjimi, na cjuana texe c'o mama. ²¹ Mizhocjimi ngue c'ü cjadöji rá zëzhgöji, rá sido rá ätpäji o jña e Cristo. Ngué angueze o juancüji. ²² Y o dyacöji o Espiritu o ëjë cja ín mün'c'öji; nguec'ua jñetsezgöji c'ü ya ngue o t'izgöji dya c'ü. Bübü ín mün'c'öji dya o Espiritu Mizhocjimi, ngue c'ua rí pärägöji c'ü xe ra dyacöji Mizhocjimi c'o me na jo.

²³ Rá xi'tsc'öji jenga dya ró ëcjö a Corinto c'ua ja nzi rvá mangö. Pätcö ín mü'bü Mizhocjimi c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. 'Ma ro ëcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, rvi jyodü ro huënch'ijí na ngueje c'o ma s'o c'o mi bübü a ndets'ejí. Nuc'ua me rvi nzhumügueji 'ma. ²⁴ 'Ma ro

huënch'öji, dya ro xi'ts'ijí c'ü dya ín creoji na jo. Na ngue ya ín ejmeji e Jesucristo. C'ü rva huënch'ijí, ngue c'ü ro pjöxc'üji xa'ma ri jyëzgueji c'o na s'o, ngue c'ua ri mäcjeji.

2

¹ Ró mbeñegö c'ü dya ro ëcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, na ngueje dya mi negö me ro sentiogö a ndets'ejí c'ua ja nzi rvá sentiogö 'na nu vez 'ma ró 'ñe zenguats'üji. Na ngueje 'ma ro tö'tc'üji c'ü xe ri cjaji c'o na s'o, me ro sentiogö. ² Nuc'ua ro huënch'öji, nu'tsc'ejí me xo ri sentiogueji 'ma. A cjanu, dya xo ro sö ro mäcjö 'ma. ³ Nguéc'ua, dya ró ëcjö. Pero ró pen'c'ejí 'na carta ró huënch'öji, ngue c'ua 'ma ro ëcjö, ya rvi jyëzgueji c'o na s'o. Nuc'ua, dya cja ro sentiogö, ro mäjä co nu'tsc'ejí. Na ngueje ró cjiñigö, nu'tsc'ejí ín neji c'ü rá mäcjö. 'Ma jiyö, dya xo sö rí mäcjeji. ⁴ 'Ma ró pen'c'ejí c'e carta, me ró cjiñi cjo ri jyëzgueji c'o na s'o. Y me ró huëgö. 'Ma i xörügueji c'e carta, me xo i sentiogueji. C'ü rvá huënch'öji, dya nguextjo c'ü ri sentiogueji; xo ngue c'ü ri unnc'ejí ngüenda me rí s'iyats'üji.

Perdón para el que había hecho mal

⁵ Me ró sentiogö ín mü'bü, na ngue c'ü vi tsja na s'o c'e cjuarma. Pero dya nguextjozögö ró sentiogö, xo 'ñets'ejí. ⁶ Nu'tsc'ejí i ñagueji i castigaoji c'e cjuarma. Ya na jo, dya cja ni jyodü pje xe rí tsjapüji c'e cjuarma. ⁷ C'ü rí tsjagueji dya, rí perdonaoji na ngueje ya nzhogü o mü'bü. Y rí zopjüji na jo'o ngue c'ua ra mäjä. 'Ma jiyö, ra tögü o mü'bü c'e cjuarma rgá sentio na puncjü. ⁸ Rí ö'tc'üji rí recibidoji na yeje dya c'e cjuarma, ngue c'ua ra unü nguenda c'ü me ín s'iyagueji. ⁹ C'ü rvá pen'c'öji c'e carta, ngue c'ü rva pärägö cjo ri tsjagueji c'o rvá xi'tsc'öji rvi castigaoji c'e cjuarma.

10 'Ma cjó c'o rí perdonagueji, xo 'ñetscö xo rá perdonagö. Rá perdonao, na ngueje je ga cjanu ga ne e Cristo c'ü jandgagö. Rá perdonao, ngue c'ua rí unnc'ejí ngüenda ni jyodü rá perdonaoji. 11 'Ma jiyö, ra ndöcöji e Satanás nu c'ü dya jo. Rí pärägöji, dya ne c'ü dya jo c'ü rá pötca perdonaoji.

Intranquilidad de Pablo en Troas

12 Ró magö a Troas ró zopjü c'o nte ró xipjiji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Y o recibidozüji na jo ró pépcö c'ín Jmuji rvá zopcjöji. 13 Mí te'begö mi cjuarmaji e Tito ro zät'ä a Troas rví 'ñeje cja in jñiñigueji a Corinto. Pero dya go zät'ä. Nguec'ua me mi mbentsc'öji pje mi cjagueji. Nguec'ua rvá ézhê c'o cjuarma a Troas, ró ma c'ua a ma a Macedonia; xa'ma je ro chjêgöbe nu e Tito.

Victoriosos en Cristo

14 Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngue bübü ín mün'c'ö e Jesucristo, pjöxcö Mizhocjimi. Nguec'ua pedye na jo ín bëppigö, zö pje c'o ri cjagö zö ri sufregö. Zö ja c'o ri sät'ägö, rí xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua ga inch'i o jña e Jesucristo texe cja ne xoñijömmü, nzi ga inch'i o nguichjünü texe cja 'na ngumü. Nguec'ua na puncjü c'o ya mbärä e Jesucristo. 15 Yo nte me püns'üji na quijmi o nguichjünü. Je xo ga cjatjonu, me mäjä Mizhocjimi, na ngueje rí xipji yo nte ja ga cja e Jesucristo. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rá cjagö, zö bübü c'o ra dyätpä o jña e Cristo nguec'ua ra jogü o mü'büji, zö bübü c'o dya ra dyätpä o jña nguec'ua dya ra jogü o mü'büji. 16 Rí zopjü yo nte. Nu c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra bübütjo c'o. C'o dya ra 'ñench'e o mü'bü, ra ndü c'o, dya ra salvaji. Nguec'ua me na sjü'ü ne bëpji. ¿Ja rga cumplegö nu?

17 Cärä na puncjü c'o xöpü o nte, nan'ño ga jíchiji o jña e Jesucristo, cjai ra ndöji o merio. Nutscö, dya ga cjanu rgá jizhgö. Rí xipji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Ngue Mizhocjimi c'ü o juancügö c'ü xo jandgagö ja rgá cjagö ne bëpji. Y pjöxcö e Jesucristo c'ü bübü ín mün'c'ö.

3

El mensaje del nuevo pacto

1 Na ngue c'o cja rvá xi'tsc'öji, bübü c'o ra mama: “Ndo cja pütsjê na nojo e Pablo, me cja pü c'ü me na jo ga xöpüte”, ra 'ñeñeji. C'o nan'ño ga xöpü, tjêji o carta de recomendación. Nguec'ua gui recibidogueji c'o. A poco in cjiññiji xo ni jyodü rá tjêgö 'na carta de recomendación rá jí'tsc'öji, ngue c'ua rí recibidozögöji na yeje. A poco in cjiññiji ni jyodü rí dyacöji 'na carta de recomendación rá jíchi c'o 'ñaja cjuarma, ngue c'ua xo ra recibidozüji. 2 'Ma ró zo'c'öji, i 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Rí pärägö c'ü rí mbëppigö cja Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o xo ra unü ngüenda ja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, xo ra mbäräji 'ma c'ü rí mbëppigö cja Mizhocjimi. 3 'Ma ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, e Cristo o tsjapü o zi'ch'i in mü'büji c'o jña. Nguec'ua gui nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguec'ua in chjêntcjeji 'na carta de recomendación, ngue c'ua ra unü ngüenda yo nte c'ü rí mbëppigö cja Mizhocjimi. Nu o jña Mizhocjimi, dya jñu'sc'üji co o tinta; ngue o Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o zi'ch'i in mü'büji. Mi jinguä 'ma o dyacöji Mizhocjimi c'o o mandamiento, o jñu's'ü cja laja c'o. Pero nudya, je ngue a mbo cja in mü'büji nu ja jü's'ü dya o jña.

4 Na ngue pjöxcö e Jesucristo, rí pärägö c'ü sö na jo rá pépcö Mizhocjimi. 5 Nutscö, dya sö rá cjatsjêgö c'ü na jo. Ngueje

Mizhocjimi c'ü dacö poder ngue c'ua sö rá pëpcö c'ü. ⁶ O dyacö poder rá pëpcö, rá zopjü yo nte rá xipjiji 'na jña c'ü nuevo c'ü me na jo. C'e jña'a, dya ngue c'o mandamiento c'o o jñu's'üji cja c'o laja 'ñe cja c'o xipjadü; ngueje 'na jña c'ü ra jñu's'ü o Espíritu Mizhocjimi a mbo cja ín mün'c'öji. C'o me jodü ra cumple c'o mandamiento, ra ndüji, dya ra salvaji. Pero o Espíritu Mizhocjimi ra dyacöji c'ü rga bübüjtöji.

⁷⁻⁸ Mizhocjimi o zopjü e Moisés, o unü c'o laja c'o mi juns'ü c'o mandamiento. E Moisés cjanu o tjëmpi c'o nu menzumüji a Israel. Me ma zö ma jya's'ü o jmi e Moisés 'ma o ch'unü c'o mandamiento. Nguetjio 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma ra unüji c'ua ngüenda ja ga cja. ¹⁵ Já, hasta yo pa dya, 'ma xörüji o ley c'o o dyopjü e Moisés, tsot'ü o ndöji. ¹⁶ Pero 'ma cjó c'o ra nzhögü o mü'bü cja c'ín Jmugöji, dya cja ra tsot'ü 'ma o ndöji, ra unüji c'ua ngüenda c'ü dya ngue c'o mandamiento c'o ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguextjo e Jesucristo ra 'ñevgueji libre. ¹⁷ Ngue c'ín Jmugöji c'ü o dyacüji o Espíritu o ëjë co nuzgöji. 'Ma rá ench'e ín mün'c'öji e Jesucristo c'ín Jmugöji, c'ü o Espíritu ra dyacöji c'ü dya cja rá sü rga chëzhiji a jmi Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscöji, dya cja tsot'ü ín chögöji. Nguetjio 'ma rá sido rá chëzhiji cja e Jesucristo c'ín Jmugöji, 'ma rá sido rá unüji ngüenda ja ga cja c'ü me na zö angueze 'ñe me na jo, xo 'ñetscöji ya rguí ma ra pötcüji ín mü'büji c'ü. Nguetjio 'ma ja c'o nzi ga cja angueze, je xo rga czazgöji nu. Na ngueje c'ü o Espíritu ra pëpji a mbo ín mü'büji.

4

¹ Mizhocjimi o s'iyazügö o dyacö ne bëpji. Nguetjio 'ma, dya rá sügö rgá zopcjö yo nte, ni xo ri tögü ín mün'c'ö. ² Bübü c'o cja na s'o c'ü

¹² Rí pärägö c'ü dya ra nguarü ne

ix 'na tsetjo. Me pãrãji ja ga dyonpũji yo nu minteji. Cjapũ ñaji o jña Mizhocjimi, pero dya mamaji c'ũ na cjuana. Põtũji c'e jña ngue c'ua yo nte ra ndeñeji co anguezeji. Nutscö, dya ga cjanu rgã cjagö. Jandgagö Mizhocjimi c'ũ rí mangö c'ũ na cjuana c'ũ ja ix ga cja o jña. 'Ma ra ne ra unũ ngüenda yo nte, ra sô ra mbãrãji texeji c'ũ na cjuana c'o rí xipjiji. ³ 'Ma rí xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo, búbü c'o dya creo c'o rí mangö. Ngueje c'o ya ni ma ra bêzhi o aljma, dya ra salvaji. ⁴ Anguezeji, dya ne ra 'ñenche o mü'bũji e Jesucristo; ätäji e Satanás nu c'ũ dya jo, ätäji nza cja c'ũ ri ngue Mizhocjimi. C'ũ dya jo, co'tp'ũ o ndöji. Nguec'ua 'ma äräji ja ga cja e Jesucristo, dya jya's'ũ o mü'bũji. Nguec'ua, dya pãrãji cjo Mizhocjimi e Jesucristo c'ũ me na zö. ⁵ Nutscö, dya rí xi'tsc'öji ja ga cjazgö; rí xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo. Rí xi'tsc'öji ngue ín Jmugöji c'ũ. Rí zo'c'öji, na ngueje rí pëpcö angueze rgã pjöxc'öji. ⁶ Mi jingüã 'ma mi bêxömütjo, o mama Mizhocjimi que ro búbü o jya's'ũ. O búbü c'ua jya's'ũ. Je xo va cjatjonu, Mizhocjimi o dyacöji o jya's'ũ a mbo cja ín mün'c'öji. Nguec'ua rí unnc'öji ngüenda, 'ma rí äräji ja ga cja e Cristo, rí pãrãji ja ga cja c'ũ me na zö Mizhocjimi. Na ngueje e Cristo, xo Mizhocjimi c'ũ.

El vivir por la fe

⁷ Yo nte pë's'iji c'o me ni muvi a mbo cja 'na s'ãbã, maco dya ni muvi c'e s'ãbã. Je xo ga cjazgönu, me ni muvi o jya's'ũ Mizhocjimi c'ũ búbü ín mün'c'ö. Pero ín cuerpogö, dya ni muvi, dya ga zëzhi. A cjanu ga jñetse c'ũ je ngue Mizhocjimi c'ũ me na zëzhi, dya nguetscö. ⁸ Búbü 'ma pje c'o nde rí sufregö. Pero me na zëzhi Mizhocjimi, me pjöxcö na puncjü. Búbü 'ma me cijñi ín mü'bũ ja rga cjanü, pero dya tögü ín mü'bũ. ⁹ Me jongö yo nte, me ne ra

tsjacüji rá sufre. Pero dya jëzguigö Mizhocjimi. Zö búbü 'ma ya ra mbötcöji, pero xe rí búbütjo. ¹⁰ Ja c'o nde rí nzhodügö, me jongöji ja rgã mbötcöji, ja c'o nzi va mbö't'üji e Jesús. Nguec'ua me rí sufregö. Pero Mizhocjimi pjöcügö. Je ga cjanu ga jñetse c'ũ búbütjo e Jesucristo, y dacü c'ũ rgã búbütjogö. ¹¹ Nu dya xe rí büntcjö, me jongöji ja rgã mbötcöji, na ngueje rí pëpigö e Jesús. Dya pje ga zëtscö, pero angueze cjacü rá zëzhgö. Je ga cjanu ga jñetse c'ũ búbü e Jesús a mbo cja ín mün'c'ö. ¹² Na ngue c'ũ rgã zo'c'öji, o dya'c'üji nueva vida, pero rí búbü peligro rá tügö.

¹³⁻¹⁴ Topjü a cjava o jña Mizhocjimi: "Ró creo c'ũ ró ärä, nguec'ua rvã mangö", eñe. Je xo ga cjazgönu. Rí creogö zö rá tügö, pero ra tsjacö Mizhocjimi rá búbütjo na yeje, c'ua ja nzi va tsjapü e Jesús o búbütjo na yeje. Y ra zinzgö co nu'tsc'eji, rá ma cãrãji cja o jmi. Nguec'ua rvã zo'c'üji. ¹⁵ Nu yo rí sufregö, ngue para rá pjöxc'öji. Na ngue c'ũ rí zo'c'öji, xenda na puncjüts'üji c'o ra unũ ngüenda ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguec'ua na puncjü c'o ra unũ 'na pöjö Mizhocjimi, ra mamaji c'ũ me na nojo angueze, ñe me na jo.

¹⁶ Nguec'ua, dya ga tögü ín mün'c'ö. Zö ya ni ma rá titagö, pero pama pama pjöxcö Mizhocjimi, dacö cja ín mün'c'ö c'ũ rga zëzhigö. ¹⁷ Yo rí sufregö, nza cja c'ũ 'na ts'indajmetjo, chjëntjui c'ũ dya rí sufregö. Na ngueje rí pãrãgö ra dyacö Mizhocjimi ja c'o me na zö, c'ũ dya ra nguarü. ¹⁸ Dya rí cjanü ngüenda yo rí janda cja ne xoñijömmü. Rí cjanü ngüenda c'o búbü a jens'e c'o dya rí janda. Na ngueje yo rí janda, ra cjugütjo yo. Pero c'o dya rí janda, ra mezhe c'ũ dya ra nguarü c'o.

5

¹ 'Ma rá tǔgöji, ra chjorü nu ín cuerpogöji nu rí bǔbǔgöji cja ne xoñijǔmǔ. Pero rí pǎrǎgö ra zǎdǎ 'ma ra dyacöji c'ü rí nuevo ín cuerpoji c'ü dya ra chjorü. Ngue Mizhocjimi c'ü ra dyacöji c'ü rí nuevo ín cuerpoji; dya ngue yo nte yo ra dyät'ä. 'Ma ya rí nuevo ín cuerpoji, rá sido rá bǔbǔgöji a jens'e para siempre. ²⁻³ Nu dya xe bǔbǔ dya ín cuerpogö, me rí sö rgá sufre. Rí negö ra ch'acö c'ü rí nuevo ín cuerpo c'ü dya rá tǔgö. Na ngueje 'ma rá tǔgö, ra dya ín cuerpogö, y dya be rí ch'acügö c'ü rí nuevo ín cuerpogö. Cja ra ch'acü a cjanu, 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. ⁴ Nu dya xe bǔbǔ dya ín cuerpogö, me rí sö rgá sufre. Pero dya rí negö rá tǔgö dya. Na ngueje 'ma rá tǔgö, ra dya'a ín cuerpogö y dya be rí ch'acügö c'ü rí nuevo ín cuerpo. Rí negö ra ch'acö c'ü rí nuevo ín cuerpo, nu dya xe rí bǔbǔgö. Ngue c'ua ra pötcügöji nu ín cuerpo nu ra chjorü, ixta ch'acö c'ü rí nuevo ín cuerpo ngue c'ua dya ra chjorü. ⁵ Nguetsjë Mizhocjimi c'ü o mama ra dyacöji a cjanu. Y ya xipji o Espiritu o ëjë o ñe bǔbǔ cja ín mǔn'c'öji. Nguec'ua rí pǎrǎgöji c'ü xo ra dyacöji c'ü rí nuevo ín cuerpogöji.

⁶ Zö rá tǔgö, pero dya ra tsja'a, na ngue me mǎjä ín mǔn'c'ö. Nu dya xe rí bǔbǔgöji, dya be rí cǎrǎji a jens'e a jmi c'ín Jmugöji. ⁷ C'ü rí mangö, rí ench'e ín mǔn'c'öji e Jesucristo, zö dya be rí jandgöji dya c'ü. ⁸ Zö rá tǔgö, pero dya rí sügö. Na ngue rí pǎrǎgö nzi rá tǔgöji, ixta ma bǔbǔgöji a jens'e a jmi c'ín Jmugöji. Zö dya be rí ch'acö c'ü rí nuevo ín cuerpo, pero xenda na jo rá tǔgö rá ma bǔbǔgö a jmi c'ü ín Jmugöji, que na ngue ra mezhe rá sufre rga minc'ö va. ⁹ Zö xe rí bǔbǔgö 'ma ra ëjë e Jesucristo, zö ya rga tǔgö, pero dya ra tsja. Me rí jodügö rá cjangö ja

c'o nzi ga ne angueze. ¹⁰ Na ngueje rí texeji rá cǎrǎji a jmi e Cristo nu ja ra jñüncöji ngüenda, ngue c'ua ra jñetse ja rvá minc'öji, ngue c'ua angueze ra ngötcöji nzi 'nazgöji texe c'o ró cjaji cja ne xoñijǔmǔ. 'Ma rá cjaji ja c'o nzi ga ne angueze, ra ngötcüji 'ma c'o na jo. 'Ma jiyö, dya ra ngötcüji 'ma; ra jñetse c'ü rvá cjaji c'o na s'o.

El mensaje de la paz

¹¹ Rí sügö c'ín Jmugöji, na ngueje rí pǎrǎgö ra jñüncü ngüenda c'ü. Nguec'ua rí xipji yo nte ra unüji ngüenda nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. Mizhocjimi pǎtcö ín mü'bü c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne. Y rí te'begö c'ü xo 'ñetsc'eji xo rí unnc'eji ngüenda c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ¹² Ró xi'tsc'öji na yeje c'ü nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rí cjavü na nojo; ngue c'ü rguí pǎrǎgueji ja rguí chjünrüji 'ma pje c'o ra xi'tsc'eji c'o na s'o ga xöpüte. Anguezeji mamaji c'ü dya cjuanazgö 'na xöpüte. Na ngueje cjavüji ni muvi 'na nte, 'ma pje c'o pjëzhi o 'ma pjëchi ra ña'a na jo; dya cjavüji ngüenda c'ü bǔbǔ a mbo cja o mü'bü. Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua ra sö rí xipjiji c'o 'ña xöpüte c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. ¹³ Na ngue c'ü rí mangö c'ü na cjuanazgö 'na xöpüte, bǔbǔ c'o xi'ts'iji ya rí locogö. Y mamaji c'ü rí cjavcö me na nozü. Pero rí xi'tsc'öji, c'ü rgá mangö na cjuanazgö 'na xöpüte, ngue c'ü rguí jñetse me na nojo Mizhocjimi. Y 'ma rí xi'tsc'öji na jo 'na pjeñe, ngue c'ü rgá pjöxc'öji c'ü. ¹⁴ Na ngue c'ü me go s'iyazgöji e Jesucristo, rí unnc'ö ngüenda xo ni jyodü rá s'iyagö yo nte rga zopcjö yo. Na ngueje ró unü ngüenda o ndü angueze c'ü ro tǔgöji rí texeji; nguec'ua chjëntjui c'ü ya ró tǔgöji. ¹⁵ O ndü por nutscöji rí texeji, nguec'ua 'ma rá ench'e ín

mü'büji angueze, rá bübüttöji 'ma. Nuc'ua, dya cja rá cjaji ja c'o rgá netsjëji, rá cjaji dya ja c'o nzi ga ne angueze. Na ngueje o ndü por nutscöji, cjanu o bübüttö na yeje. ¹⁶ Nguec'ua nutscö, dya cja rá cjapü ngüenda zö ja ga jñetse 'na nte, o zö pje ri pjëzhi. 'Ma ot'ü, mi cjapcö dya mi muvi e Jesús, mi cjiñgö c'ü mi nguextjo 'na nte. Pero dya cja rá cjiñgö a cjanu, rá unnc'ö dya ngüenda e Jesús ngueje Cristo c'ü ne ra mama: Vi 'ñeje cja Mizhocjimi. ¹⁷ 'Ma cjö c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ya ri nuevo 'ma o mü'bü 'ñe o pjeñe c'ü. Dya cja ri cjiñi nza cja 'ma ot'ü. Tsjijñiji cjuarma, ya ri nuevo rgá nguiñi o mü'bü 'ma c'e nte.

¹⁸ Nguetsjë Mizhocjimi o tsjacöji ya nuevo dya ín mün'c'öji. O ndäjä e Cristo o ëjë, o 'ñe ndü por nutscöji, ngue c'ua sö ra nugüji dya na jo Mizhocjimi. Y nguetsjë Mizhocjimi c'ü o dyacö ne bëpji rá xipji yo nte, c'ü ya sö rá chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi, na ngue angueze ya sö ra recibidozüji. ¹⁹ Mizhocjimi o ndäjä e Cristo o ë ndü por nutscöji rá nteji. Nguec'ua sö dya Mizhocjimi ra perdonaozögöji dya c'o, ra nugüji na jo. O dyacö ne bëpji rá xipji yo nte, c'ü ra sö ra chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi. ²⁰ Rí pätpägö e Cristo rgá zopjü yo nte, chjëntjui c'ü ri nguetsjë Mizhocjimi ri ña'a. C'ü ro mama e Cristo, nutscö rá zopjü yo nte co texe ín mün'c'ö, rá xicöji a cjava: "Chëzhgueji dya cja o jmi Mizhocjimi; angueze ra recibidots'üji", rá embe yo nte. ²¹ E Jesucristo mi ojtjo o nzhubü, nunca mi cja c'o na s'o. Pero Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo o ngötcüji ín nzhuñc'öji, nza cja 'ma ri ngue angueze rví tsja c'o na s'o. O tsja a cjanu Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rá ench'e ín mün'c'öji e Jesucristo, ra nugüji Mizhocjimi nza cja c'ü nunca rva cjaögöji c'o na s'o.

6

¹ Rí pëpcö Mizhocjimi; nguec'ua rí zo'c'öji. In mangueji c'ü in junt'ü in mü'büji que Mizhocjimi nugüji dya na jo. Pero 'ma dya rí tsjaji ja c'o nzi ga ne, nu'ma, 'ñetse c'ü dya cjuana in creoji. ² O mama Mizhocjimi:

C'e pa c'ü rvá mangö, ró äjtc'ägöji 'ma i dyötcöji.

Ró pjöxc'öji c'e pa c'ü ya rvá mangö ro empc'öji libre, eñe Mizhocjimi.

Rí tsjiñiji, ya zädä c'o cjë nu c'o o mama Mizhocjimi. Nudya, ngue dya, sö ra salvatsc'ëji Mizhocjimi.

³ Rí jodü ja rga minc'ö na jo, ngue c'ua dya ra sö cjö ra zopcügö ra mama: "Dya ga jo yo jña yo xitscöji e Pablo. Dya rí negö yo", ra 'ñeñe. ⁴ Zö pje rí sufregö pero rí sëhcö, dya rí jëzgö ne bëpji. Rí cjaögö a cjanu ngue c'ua ra 'mârâ na jo'o c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi. Bübü 'ma pje c'o nde rí sufregö, dya rí pârâ ja rga cjapü. Pero rí sëhcö c'o. ⁵ Bübü 'ma jücüji co chirrio. Xo bübü 'ma pantcaji a pjörü. Xo bübü 'ma me jmurü yo nte me mamaji pje ra tsjacöji. Pero rí sëhcö c'o. Rí pëpcö Mizhocjimi hasta ya me ni mbotjo ín cuë. Nguec'ua rí bëzhi na puncjü ín ch'jï, y bün'ma dya rí sigö o xëdyi. ⁶ Siempre rí jodügö ja rga cjaögö c'o na jo. C'ü rí pârägö ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'ü ri xipjigö yo nte. 'Ma cjö pje cjacö, rí pësp'iji paciencia. Rí cjaögö na jontezgö ngue c'ua rá pjös'ü yo nín mintegöji. Me pjöxcö o Espiritu Mizhocjimi ja rgá pëpcö Mizhocjimi. Y rí s'iyagö yo nín mintegöji, dya rí cjapütjo que rí s'iyaji. Nujyo, ngue yo ni jñetse c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi. ⁷ Bübüzgö o poder Mizhocjimi; nguec'ua rgá zopcjö yo nte rá xicöji o jña angueze c'o na cjuana. Ya na jözügö dya a jmi Mizhocjimi; nguec'ua ya dyacö texe c'ü ni jyongö, ngue c'ua rá tögö

o nte ra dyätpäji o jña e Jesucristo, 'ñe ngue c'ua dya ra ndöcö e Satanás nu c'ü dya jo. ⁸ Bübü 'ma respetaozüji, бүбү 'ma cjacöji c'ü dya ni muvizgö. Bübü 'ma xoscöji o bëchjine, бүбү 'ma mamaji c'ü na jontezgö. Pero rí sido rí pëpcö Mizhocjimi rgá zopcjö yo nte. Zö mamaji c'ü rí onpü yo nte, pero rí sido rí xicöji c'ü na cjuana. ⁹ Zö cārā c'o cjacö c'ü dya ni muvizgö, pero бүбү c'o unü ngüenda ngue o mbëppjizgö Mizhocjimi. Zö бүбү 'ma ya ngue rá tügö, pero rí jñandaji xe rí бүбүtjo. Zö pencö Mizhocjimi o ndümü, pero dya cjacö rá tügö. ¹⁰ Bün'ma me rí nzhmügö, pero Mizhocjimi cjacö rá mājā. Zö dya pje rí pë'sc'ö, pero rí xicö yo nte yo jña yo me ni muvi, ngue c'ua ra mbë's'iji c'o na cjuana ni muvi. Dya pje rí pë'sc'ö nzi ga mbë's'i yo nte. Pero rí pë'sc'ö texe c'o na cjuana ni muvi.

¹¹ Mi cjuarmats'üji in cārāji a Corinto, rí xi'tsc'öji texe c'o rí pë'sc'ö cja in mü'bü, dya pje rí co'bügö ne rí 'na jña. Me rí nets'eji. ¹² In cjiññiji c'ü dya rí netsc'öji. Ngue'tsc'eji, dya in nezgöji. ¹³ Rí xi'tsc'öji dya, nza cja 'na bëzo c'ü zopjü c'o o t'i. Rí ñezgöji ja c'o nzi rgá netsc'öji.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴ Dya sö rá 'hüech'iji cja 'na yovo 'na nzhünü co 'na burru. Je xo ga cjatjonu, dya sö rí nzhodüji c'o dya creio Mizhocjimi rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. C'o na jo, dya sö ra dyoji c'o na s'o. C'o ya бүбү o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi, dya sö ra dyoji c'o nzhodü cja bëxöümü. ¹⁵ Dya xo sö e Cristo rí 'natjo o pjeñevi e Satanás nu c'ü dya jo. 'Na nte c'ü ya 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya sö ra nzhodüvi c'ü dya ne ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo. ¹⁶ Cja c'e templo nu ja mat'üji Mizhocjimi, dya sö ra ndägā o santo. Je xo rga cjatse'iji nu, dya rí nzhodüji c'o dya ne ra 'ñejme Mizhocjimi.

Na ngueje ngue o templotsc'eji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. O mama a cjava:

Rá mimigö a nde anguezeji, rá nzhodügö co anguezeji.

Ri nguetscö o Mizhocjimizüji, y rá cjacö in ch'igö c'o, eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Nguec'ua ni jyodü rí tsjaji ja c'o xo nzi va mama Mizhocjimi:

Rí xögüji cja c'o cja'a na s'o, dya cja rí dyocjeji.

Dya cja rí tsjaji c'o na s'o. Nguec'ua rá recibidotsc'öji.

¹⁸ Ri nguetscö in Tatazügöji. Y rá cja'c'öji in ch'itsc'öji 'ñe in xunt'itsc'öji, eñe Mizhocjimi c'ü me na nojo.

7

¹ Rí s'iyatsc'öji cjuarma; nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Na ngue yo o mama Mizhocjimi, ni jyodü rá xögüji texe cja c'o na s'o, ngue c'ua ra ndintsquigöji c'o. Na ngueje 'ma rá cjaji c'o na s'o, ra s'odü in cuerpogöji 'ñe in mü'büji. Ni jyodü rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, y nguextjo angueze rá sügöji.

El cambio de actitud de los corintios

² Rí ñezgöji co texe in mün'c'eji. Dya pje ró cja'c'öji c'ü na s'o ne rí 'natsc'eji. Dya pje ró xi'tsc'öji c'ü ro s'odü in mün'c'eji ne rí 'natsc'eji. Dya ró pe'chc'eji bëchjine ne rí 'natsc'eji. ³ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rí mangö c'ü in cjiññiji c'ü rvá cja'c'öji c'o na s'o. Ya ró xi'ts'iji c'ü me rí nets'eji co texe in mün'c'ö. Zö pje xe rá sufregö, pero rá sido rá nets'eji hasta rí бүбү rá tügö co nu'tsc'eji. ⁴ Rí xi'tsc'öji me rí mǎ'c'öji. Y rí xipjigö c'o ñaja cjuarma c'ü na jo gui tsjagueji. Zö me rí sufregö, pero me rí mǎcjö.

⁵ Ma ró sät'ägö a Macedonia, dya sö ro söya in pjeñegö, na ngue mi бүбү c'o pje nde ma problema. Mi sufregö, y me mi mbeñe in mün'c'ö.

6 Pero Mizhocjimi me cja pü ra mäjä 'ma cjo c'o ya ni tögü o mü'bü. Nuc'ü, xo tsjacó ró mäjä. Na ngueje e Tito o zät'ä nu ja mi bübügö. 7 C'ü vi zät'ä e Tito, dya nguextjo c'ü rvá mäjö c'ü. Xo ró mäjö, na ngue o xitscö e Tito c'ü vi mäjä angueze 'ma o 'ñe nuc'ej. O xitscö c'ü me in ne rí jñandgagöji. O xitscö c'ü me i nzhumügueji por c'ü vi tsjagueji. Xo xitscö c'ü me in ne rí tsjagueji c'o ya rvá xi'tsc'öji. Nguec'ua xe mas ró mäjö.

8 Me i nzhumügueji 'ma i xörüji c'e carta c'ü ró pen'c'öji. Nguec'ua mi cijñigö: "Na jo, dya ro penpegöji c'e carta", rí eñetsjögö. Pero rí pärägö dya, dya go mezhe vi nzhumügueji. Nguec'ua rí mäjö ró pen'c'öji c'e carta. 9 C'ü rgá mäjö, dya nguextjo c'ü vi nzhumügueji. Rí mäjö na ngueje i nzhümüji c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, i nzhümüji cjanu o nzhogü in mün'c'ej cja Mizhocjimi. Nguec'ua ixi jñetsetjo c'ü dya ró cja'c'öji na s'o 'ma ró pen'c'öji c'e carta. 10 'Ma cjo c'o ra nzhümü ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra nzhogü o mü'bü ra salva. Y dya ra yembeñe c'e nte c'ü xe ra nzhogü cja c'o na s'o. Na puncjü o nte c'o nzhümü, pero dya nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nguec'ua ra ndüji, dya ra salvaji. 11 Nu'tsc'ej i nzhumügueji ja c'o nzi va ne Mizhocjimi; nguec'ua me in ne rí tsjaji dya c'o na jo. Dya mi cja pqueji ngüenda c'o na s'o c'o mi bübü a ndetsc'ej. Pero 'ma i xörügueji c'e carta, ix i tsjapüji ngüenda. Y mi negueji ro pärägö c'ü ja ma cja, c'ü dya i pë'sc'ej in s'ocügueji in texeji. Me xo i s'ogueji c'ü vi tsja na s'o 'na cjuarmatsc'ej. Me xo i sügueji. Me xo mi ne rí jñandgagöji, rí xitscöji c'ü in ne rí dyätcägöji. Xo i castigaoji c'e cjuarma na ngue vi tsja na s'o. I tsjaji texe c'o ró xi'tsc'öji; nguec'ua dya cja pje sö'ö pje xe rá xi'tsc'öji

dya. 12 Ró pen'c'öji c'e carta, ró xi'tsc'öji ri castigaoji c'e cjuarma c'ü vi tsja na s'o. Xo mi juentsegö nu c'ü vi tsjapüji na s'o. Pero c'ü xenda mi cijñigö, ngue'tsc'ej. Ró pen'c'ej c'e carta ngue c'ua ri unnc'ej ngüenda c'ü ix na cjuana in nezeji a mbo cja in mün'c'ej, 'ñe in ne rí dyätcäji. Je a cjanu va ne Mizhocjimi.

13 Nguec'ua rí mäjö dya, dya cja pje rí mbeñe dya. Y mas rí mäjö, na ngueje ya xo vi mäjä e Tito. 'Ma o ëjë e Tito o 'ñe nuc'ej, i recibidoji in texeji; nguec'ua dya cja pje xo mbeñe dya c'ü. 14 Ante c'ü ro ëjë e Tito ro 'ñe zenguats'üji, ya rvá xicö que ri dyätcäji. Y dya ró bëzhgö in tsegö. Na ngue i dyätcäji. Nguec'ua na cjuana c'o ró xipji e Tito. Je xo ga cjatjonu, texe c'o rí xi'tsc'öji, na cjuana c'o. 15 E Tito, me nets'ej na puncjü, na ngueje mbeñe ja c'o vi recibidogueji angueze. Me i sügueji 'ma i dyäräji c'ü o xi'ts'iji. Me i dyätäji c'ü. 16 Me rí mäjö, rí pärägö que rí tsjagueji na jo.

8

Dando generosamente

1 Rí ne rá xi'tsc'öji cjuarma, c'o o tsja c'o cjuarma c'o jmurü cja c'o jñiñi c'o tsja a manu a Macedonia. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia ra mbös'üji c'o cjuarma a ma a Judea c'o pje ni jyodü. 2 C'o cjuarma a Macedonia me go sufreji o prueba, pero me go mäji na puncjü. Nguec'ua va tsja anguezeji o jmutüji o merio ra mbenpeji c'o cjuarma a Judea. O jmutüji co texe o mü'büji zö dya pje xo teme anguezeji. 3 Rí xi'ts'iji c'ü na cjuana. Anguezeji o tsjaji mas posible o jmutüji o t'opjü c'ü o söji. Anguezetsjëji o ne o jmutüji. 4 O dyötcöji na puncjü c'ü xo ro sö anguezeji ro mbös'üji c'o 'ñaja jñiñi rvá mbenpeji o merio c'o cjuarma a Judea. 5 Ya mi te'begö

c'ü ro tsja anguezeji ro mbös'üji o merio. Pero dya nguextjo c'ü o tsjaji. Ot'ü o unüji o mü'büji c'ín Jmugöji ro dyätäji c'ü, 'ñezgö xo ro dyätcägöji. Na ngue je va cjanu va ne Mizhocjimi. ⁶ Nguец'ua ró xipji e Tito ra ëjë ra 'ñe cjuatü c'e bëpji c'ü o mbürü a ndetsc'ejji. Na ngue 'ma mi bübü e Tito co nu'tsc'ejji, o xi'tsc'ejji c'ü na jo ri jmutqueji o merio ri pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea. ⁷ Na jo gui 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. In pârâji na jo o jña Mizhocjimi, y in pârâji ja gui zopjüji na jo yo nte. Me in jodü rí tsjaji c'o na jo. Me xo in nezeji. Ja c'o nzi gui tsjaji texe yo na jo, xo rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ⁸ Nujyo, dya xtí mandats'üji yo. Nguextjo c'ü rí unnc'ejji ngüenda ja ga tsja c'o cjuarma a Macedonia me jodü ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. Nguец'ua je xo rguí tsjagueji a cjanu. A cjanu ra jñetse c'ua na jo, c'ü na cjuana in nezeji. ⁹ In pârâgueji ja va s'iyazgöji e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nutscöji, dya pje mi muvizgöji cja o jmi Mizhocjimi. E Jesucristo me ni muvi; nuc'ü, ixmi bübüvi Mizhocjimi c'ü. Pero o ëjë cja ne xoñijömmü nza czazgöji rí nteji, me go tsjapüji dya ni muvi c'ü. Nguец'ua me ni muvizgöji dya cja jmi Mizhocjimi.

¹⁰ A cjë'ë mi negueji ri pjös'üji c'o cjuarma a Judea; nguец'ua vi jmutqueji ja nzi o merio. Rí cjiñigö, na jo rí cjuatüji c'ü i pjürügueji. ¹¹ C'ü ya i pjürüji, nudya rí cjuatüji co texe in mü'büji ja c'o nzi vi pjürüji. Rí pjös'üji c'o cjuarma c'ü mas ra sötsc'ejji. ¹² 'Ma rí unügueji co texe in mün'c'ejji, ra mäjä 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi dya te'be rí unügueji c'o dya in pë's'ijji, nguextjo c'o sötsc'ejji.

¹³ Rí negö rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea. Pero dya rí tsjopqueji rguí unüji o merio. 'Ma ga cjanu, ngue'tsc'ejji me rí sufregueji c'o rguí

jyodüts'üji. ¹⁴ Rí pjösc'ejji ngue c'ua anguezeji ra mbë's'ijji algo, 'ñetsc'ejji xe xo rí pë'sc'ejji algo. Nu'tsc'ejji xenda in pë'sc'ejji dya; nguец'ua rí unügueji c'o ni jyodüji anguezeji dya. 'Ma ra zädä 'ma xenda ra mbë's'ijji anguezeji, ra sö anguezeji ra dya'c'ejji c'o rguí jyodüts'üji. Nguец'ua nde rí pë'sc'ejji algo in texeji. ¹⁵ Mbeñeji ja c'o nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Je mama a cjava: "Nu c'o na puncjü va jñüs'ü c'o maná, dya pje go mboncjü c'o. Nu c'o dya nda jñüs'ü, xo zötjo c'o, dya pje go bëzhi c'ü ro ziji."

Tito y sus compañeros

¹⁶ Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngueje o 'ñünbü o mü'bü e Tito me xo ne'e c'ü rí tsjagueji a cjanu yo na jo. ¹⁷ 'Ma ró xipji e Tito ra 'ñe xi'ts'ijji rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea, me go mäjä va dyätcägö. Ya xmi ne e Tito ra 'ñe nuc'ejji. Na ngue me ne'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹⁸ Rá xipji e Tito ra ëji yeje cjuarma. 'Na c'o cjuarma c'o ra ëji e Tito, me nädäji texe nu ja jmurü yo cjuarma. Na ngueje cja'a c'e cjuarma me zopjü yo nte, me xipjiji ja ga cja e Jesucristo. ¹⁹ C'o congregación o juajnüji c'e cjuarma rá ma sopcöjme c'o merio c'o cjuarma a Judea 'ma rí cjuarü rí jmutqueji. Nguец'ua 'ma rá ëcjöjme ja nzi cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, ya rguí jmutqueji c'o merio. Nguец'ua rá möcjöjme c'ua c'e cjuarma a ma a Judea, rá pjös'üji c'o merio. A cjanu ra jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi. Xo ra jñetse c'ü me in ne rí pjösc'ejji c'o. ²⁰ Rá möcjöjme c'e cjuarma ngue c'ua dya ra jyäxcöji c'o merio c'o na puncjü c'o rrü pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ²¹ Pârâ c'ín Jmugöji c'ü dya rá tjörügö c'o merio. Pero rá möcjöjme c'e cjuarma. 'Ma jiyö, 'na ra mamaji c'ü ró tjörügö c'o merio.

22 C'e cjuarma c'ü ra ěji e Tito 'ñe c'e cjuarma c'ü cja ró xi'ts'iji, na jonte c'ü. Na puncjü rvá sógö c'e cjuarma; nguec'ua rí pãrãgö me jodü ja rgá tsja c'o na jo. Nudya, me ne'e angueze ra 'ñe zenguats'üji, na ngueje pãrã c'ü rí tsjaji na jo. 23 Nu'tsc'ejji, 'ma cjó c'o ra dyönnc'ejji: “¿Pje pjëzhi e Tito?”, ra 'ñentsc'ejji, rí xipjigueji: “Ngue o dyojui e Pablo nu pëpjivi. Anguezevi pjöxcöjme”, rí 'ñembeji c'o. 'Ma cjó c'o ra dyönnc'ejji c'ü pje pjëzhi c'o yeje cjuarma c'o ra ěji e Tito, rí xipjiji ngueje c'o vi juajnü c'o congregación. Rí xipjiji c'ü pëpjivi na jo cja Mizhocjimi; nguec'ua ga unü ngüenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. 24 C'o cjuarma c'o ra 'ñe zenguats'üji, rí xicöji c'ü in cjagueji na jo. Rí recibidogueji na jo c'o cjuarma. A cjanu ra jñetse c'ü in s'iyagueji c'o. Ra mbãrã c'ua c'o cjuarma cja c'o 'ñaja congregación c'ü na cjuana c'o rí xicö anguezeji c'ü in cjagueji na jo.

9

La colecta para los hermanos

1 Zö rí xi'tsc'öji cja ne carta ja rguí pjösc'ejji o merio c'o cjuarma a Judea, pero dya ni jyodü rá xi'ts'iji. 2 Na ngueje rí pãrãgö in ne rí pjös'ügueji. Rí xipjigö c'o cjuarma a ma a Macedonia ja gui tsjagueji nu'tsc'ejji in menzumüji a Corinto c'ü tsja a Acaya. Rí xicöji a cjava: “C'o cjuarma a ma a Acaya, ya bübüji dispuesto ra mbös'üji o merio c'o cjuarma a Judea. Ndeze a cjë'ë, neji a cjanu”, rí embeji. Nguec'ua me xo ne o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia xo ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. 3 Ró xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ü rí pjösc'ejji o merio c'o cjuarma a Judea. Nguec'ua rá xipji e Tito 'ñe c'o yeje cjuarma ra ěji, ngue c'ua rí pjürü rí jmutqueji c'o merio. 'Ma dya rí jmutügueji, na mama c'o

cjuarma a ma a Macedonia c'ü dya cjuana c'ü ró xicöji. 4 Na ngueje 'ma rá ěcjöjme ja nzi o cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, 'ma ra chö'tc'ejji anguezeji c'ü dya be rí jmutqueji o merio, rá bëzhgö in tseje 'ma. Na ngue me rí mäjã rgá xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ü rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea. Xo 'ñentsc'ejji xo rí tsegueji 'ma. 5 Nguec'ua ró cjiñigö c'ü mi jyodü ro xipji e Tito 'ñe c'o ra dyoji, ra ěji ante c'ü rá ěcjöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia. Ra xi'tsc'ejji ja rguí jmutqueji c'o merio c'o ya i mangueji rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, ngue c'ua 'ma rá säcjöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia, ya rí quixtjo c'o merio. 'Ma rí unügueji o merio, dya rí tsjiñigueji c'o in meriogueji. Rí unüji co texe in mü'büji.

6 'Ma rí unügueji in merioji, rí mbeñeji yo rá xi'tsc'öji dya: C'ü ts'inguilëtjo o ts'indëchjö ra ndujmü, ts'inguilëtjo o tjö ra xenze c'ü. C'ü na puncjü o ts'indëchjö ra ndujmü, na puncjü o tjö ra xenze c'ü. 7 Rí unügueji ja c'o nzi va nguiñi in mü'bügueji nzi 'natsc'ejji. Dya rí sentio rguí unüji. Dya xo rí unüji nza cja c'ü rí cja c'üji a fuerza. Mizhocjimi me ne'e nu c'ü me mäjã ga unü. 8 Me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra dya c'ejji texe c'o na jo, ngue c'ua rí pë'sc'ejji na puncjü, dya ra bë'ts'iji. Nguec'ua ra sö rí pjösc'ejji c'o pje ni jyodü. 9 Ra sö rí tsjaji c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü t'opjü a cjava:

'Ma cjó c'o ra mbös'ü yo nu minteji c'o pje rguí jyodüji, siempre ra mbës'i 'ma c'ü, ngue c'ua ra sö ra sido ra mbös'ü yo nu minteji.

10 Mizhocjimi dacüji o semilla rá tujmüji. Xo dacüji c'o pje rá siji. Je xo rga cjatjonu ra dya c'ejji texe c'o ni jyodüts'üji, y mas ra dya c'ejji. A cjanu ra sö rí tsjagueji rrü jontetsc'ejji rí pjösc'ejji

yo nin mintegueji. ¹¹ Ra dya'c'ejji Mizhocjimi c'o na jo, ngue c'ua rí pjösc'ejji na jo c'o nin cjuarmagueji. Nguec'ua 'ma rá ma socóyme o merio c'o cjuarma, anguezeji ra unüji na puncjü 'na pöjö Mizhocjimi. ¹² C'ü rgui pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, na jo c'ü. Na ngueje pje c'o ni jyodüji anguezeji. Pero c'ü xenda ni muvi, ngueje c'ü ra tsja anguezeji ra unüji na puncjü 'na pöjö Mizhocjimi na ngue vi pjösc'ejji c'o. ¹³ In mangueji c'ü in átqueji o jña e Cristo. 'Ma rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, ra unüji 'ma ngüenda na cjuana in ejmeji e Jesucristo, ra mamaji me na nojo Mizhocjimi. Ra mamaji me na nojo Mizhocjimi por c'ü vi pjösc'ejji na jo anguezeji, 'ñe in pjös'üji 'ma cjó c'o pje ni jyodü. ¹⁴ Anguezeji ra mbents'ejji ra dyö'tc'ejji Mizhocjimi. Na ngueje me go 'ñünc'ü in mün'c'ejji Mizhocjimi i pjös'üji. ¹⁵ Dya rí jünji jña ja rga unüji na jo 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngue o dyacöji c'ü me ni muvi c'ü ngueje e Jesucristo c'ü o ëjë cja ne xoñijö mü por nutscöji.

10

La autoridad de Pablo como apóstol

¹ Nutscö e Pablo rí xi'tsc'öji rí dyätcägöji. Pero c'ua ja nzi ma cja e Jesucristo, je xo ga cjazgönu, dya rí cjacö na nojo rgá zo'c'öji, y rí bübü dispuesto rá perdonaotsc'öji. Bübütsc'ejji c'o mama me rí sū rgá zo'c'öji 'ma rí bübü co nu'tsc'ejji, pero c'ü me rí huënchc'öji na zëzhi 'ma rí pen'c'öji 'na carta. ² Bübütsc'ejji c'o pëzhi que rí cjasjögö ne bëpji nza cja 'na nte c'ü dya creo Mizhocjimi. Rí ö'tc'öji rí dyätcäji in texeji. 'Ma jiyö, ya ró cijjñigö, 'ma rá 'ñe zenguats'üji, rá huënch'i na zëzhi c'o mama rí sū rgá zo'c'öji. Dya rá sūgö. ³ Rí ntetjogö, pero c'ü rgá zo'c'öji, dya nza cja ga zo'c'üji yo

nte yo dya pärá Mizhocjimi. ⁴ Cja ne bëpji nu rgá pëpcö Mizhocjimi, dya rí cijjñitsjögö in pjeñe ja rga zopjü c'o mama dya cjuana o jña Mizhocjimi; Mizhocjimi dacö o poder. ⁵ Yo nte, me cijjñitsjëji o pjeñe ga tsjapüji na nojo. Me üji yo jña yo mama ja ga cja Mizhocjimi. Pero co o poder Mizhocjimi rí zopcjöji, ngue c'ua na puncjü c'o jëzi c'e pjeñe c'ü cijjñiji, cja na dyätäji c'ua e Cristo. ⁶ Nguec'ua nu'tsc'ejji rí dyätcägöji. C'o dya ra dyätcägö, ya rí bübü rá castigaogö c'o.

⁷ Bübü c'o cijjñitsjë c'ü mbëpji cja Mizhocjimi, y mamaji c'ü dya ngue o mbëpizü c'ü. Nu'tsc'ejji in creogueji c'o, na ngue dya in pätpäji o mü'büji. Bueno, 'ma cjó c'o mama ngueje o mbëpji Mizhocjimi anguezeji, ni jyodü xo ra unüji ngüenda nutscö xo rí mbëpji cja Mizhocjimi. ⁸ Nguetsjë c'in Jmugöji o dyacö poder rá cjägö ne bëpji. Ne bëpji, dya ngue c'ü rá xöcüs'üji; ngueje c'ü mas rí 'ñejmeji e Jesucristo. Zö xe rá xi'tsc'öji c'ü ja ga mbëtscö na nojo, pero na cjuana. Dya cjó sö ra mama c'ü dya cjuana yo rí mangö c'ü rga bëzhgö in tseje. ⁹ Ixtí unnc'ejji ngüenda, c'ü rgá pen'c'öji o carta, dya ngue c'ü rgui sūgueji. ¹⁰ C'o xöpüte xi'tsc'ejji a cjava: "E Pablo 'ma pen'c'ejji o carta, me huënchc'ijji na zëzhi nza cja c'ü ri pë's'i o poder. Pero 'ma bübü co nu'tsc'ejji c'ü, dya huënchc'ejji a cjanu. Y dya ña na jo", ents'ejji c'o xöpüte. ¹¹ C'o xi'tsc'ejji a cjanu, ni jyodü ixta unüji ngüenda, 'ma rá ëcjö co nu'tsc'ejji rí bübü rá castigaots'üji c'ua ja nzi rgá mangö cja yo carta 'ma dya rí bübü co nu'tsc'ejji.

¹² C'o xöpüte, me mamatsjëji c'ü me na jo ga jizhiji. Cijjñitsjëji que na jo ga xöpüntejji, na ngue nde dyotji ga jizhiji. Pero dya ni muvi c'ü ni jyëtsitsjëji a cjanu. Nutscö,

dya rá mangö cjo nda na jozgö que na ngue anguezeji. ¹³ Dya rá cjaþütsjögö a cjanu na nojo. C'ü rá mangö, nguextjo c'ü ja va cja va dyacö Mizhocjimi ne bëpji nu rgá zopcjö yo nte. Ngue angueze o dyacö ró 'ñe zo'c'öji. ¹⁴ Nguetscö ot'ü ró 'ñe xi'tsc'öji ja ga cja e Cristo. Nguec'ua rí pë'sc'ö derecho rá zo'c'öji; nu'tsc'ëji ni jyodü rí dyätcägöji. ¹⁵ Dya rí cjaögö ja c'o ga tsja c'o xöpüte. Anguezeji pöji nu ja ya vi ma'a c'ü 'naja vi ma zopjü yo nte. Cjaþüji na noji nza cja 'ma ri nguetsjë anguezeji ot'ü vi zopjüji yo nte. Rí te'begö rí 'ñejmeji na jo Mizhocjimi. A cjanu ra sö rá magö cja c'o 'ñaja jñiñi ja c'o nzi va dyacö Mizhocjimi rá ma pëpji. ¹⁶ Rá magö cja c'o jñiñi c'o mas na jë, rá ma xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Y 'ma rá sät'ägö nu ja ya mbürü o creoji o jña Mizhocjimi, dya rá onpü yo nte, cja rrü mangö: "Na puncjü o nte va yo ya ndenngue co nuzgö", rá eñegö, iyö. Na ngue ri ngue c'ü 'na cjuarma c'ü ya vi pjütü c'e bëpji.

¹⁷ 'Ma cjó c'o ra mbëpi na jo Mizhocjimi, dya ni jyodü ra mama: "Nutsco ró cjaögö ne bëpji." C'ü ni jyodü ra mama: "Mizhocjimi o mböxcü ró pëpjigö ne bëpji", ra'ñeñe. ¹⁸ Zö ra mama 'na nte: "Me na jozgö", ra 'ñeñe, pero dya ngue c'ü ni jñetse cjo na jo. Pero 'ma mama Mizhocjimi c'ü na jo 'na nte, ix na cjuana na jo 'ma c'ü.

11

Pablo y los apóstoles falsos

¹ Xa'ma rí pë'sc'ëji paciencia co nutsco c'o xe rá xi'tsc'öji. Na ngue c'ü rí cjaþcö me ni muvi ne bëpji nu rgá zopcjö yo nte, bübü c'o ra mama que rí locogö, dya rí jüngö ín pjeñe. Pero rí ö'tc'öji rí pëscöji paciencia c'o xe rá xi'tsc'öji. ² 'Na bëzo me pjörü c'ü nu xunt'i, ngue c'ua 'ma ra chjüntpü c'ü o xunt'i, dya be ri chjëvi o bëzo. Nguec'ua

nguextjo c'ü nu xïra ra dyojui. Je xo ga cjazgö nu, me rí pjö'c'öji c'ua ja nzi ga mbö'c'ëji Mizhocjimi. Rí negö nguextjo e Cristo rí ñegueji. ³ C'e c'ijmi o dyonpü e Eva, mi cjaþü mi xipji c'o na cjuana pero iyö. Je xo ga cjaþjonu, rí sügö 'na cjó c'o ra dyon'c'üji ra s'onnc'üji in pjeñeji; nguec'ua dya cja rí ñegueji e Cristo co texe in mün'c'ëji. ⁴ Ró xi'tsc'öji ja rgá sö e Jesús ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguec'ua vi creogueji. Y Mizhocjimi o dya'c'ëji c'ü o Espiritu o ëjë cja in mün'c'ëji. Pero bübü o xöpüte c'o va ëtsjë c'o nan'ño ga zo'c'üji. Maco in pësp'ijji paciencia anguezeji, xo ni jyodü rí pëscöji paciencia yo rí xi'tsc'öji. ⁵ Anguezeji cjaþüji me na noji, mamaji c'ü ngue anguezeji o apóstole e Jesucristo. A poco in cjiññiji c'ü xenda na nojo anguezeji que rá nguetscö. ⁶ Anguezeji mamaji c'ü dya zö rgá ñagö. Zö ga cjanu, pero rí pãrãgö na jo yo rí xi'tsc'öji. In pãrãgueji c'ü rí pãrãgö na jo. Na ngueje 'ma ró zo'c'öji, dya ró co'bügö ne rí 'naja jña.

⁷ 'Ma ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, dya ró jüngö c'o mi dacöji. A poco in cjiññiji c'ü rvá cja na s'o, na ngue dya ró jün'c'üji. Nu c'ü rvá zo'c'öji, dya ngue c'ü pje ro jün'c'üji; ngueje c'ü rví muvitsc'ëji a jmi Mizhocjimi. ⁸ Ró jüngö c'o merio c'o o dyacö c'o cjuarma cja c'o 'ñaja congregación. Nguec'ua o sö ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ⁹ 'Ma mi bübü co nu'tsc'ëji, 'ma pje c'o mi bëtsco, dya ró ötü ne ri 'natsc'ëji. Pero c'o cjuarma a ma a Macedonia o ndäji c'o o ëjë o 'ñe zocüzügöji c'o mi jyodüzü. Nguec'ua dya ró jün'c'üji, dya pje xo rá jün'c'üji. Na ngueje dya rí negö rí sögueji na jyü. ¹⁰ Bübü e Cristo co nutsco; nguec'ua na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Me rí mäcjö na ngueje dya ró jüngö c'o mi dacöji nu'tsc'ëji in tsjaji texe a

'ñe a Acaya. Y nunca dya pje rá jün'c'üji. ¹¹ Bübü c'o mama c'ü dya rí nets'egöji, nguec'ua dya rgá jüngö c'o ri dyacöji. Pero pätcö in mü'bü Mizhocjimi rí nets'ejí.

¹² C'o 'ñaja xöpüte, neji c'ü rá jüngö c'o ri dyacöji. A cjanu ra sö ra xi'ts'iji: "Jñanchjaji, e Pablo rí chjëntcjöjme c'ü", ra 'ñeñeji. Nguec'ua, dya rgá jün'c'üji c'o ri dyacöji, dya xo rá jün'c'üji. ¹³ Anguezeji me nzhodüji ga dyonpüji yo nte. Cjapüji c'ü ri ngue o apóstole e Cristo, maco dya juajnü e Cristo anguezeji. ¹⁴ Dya ni jyodü rí tsjijñiji na puncjü c'ü ni tsja a cjanu anguezeji. Na ngue je xo ga cjanu ga tsja e Satanás nu c'ü dya jo, bün'ma cjapü c'ü ri ngue 'ñaja c'o o anxe Mizhocjimi. ¹⁵ Nguec'ua dya ni jyodü rí tsjijñiji na puncjü c'o xöpüte c'o cjapü ri xi'tsc'ejí c'o na jo. Na ngueje anguezeji, ngue o mbëpji c'ü dya jo. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrejí, na ngueje cjaji na s'o.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

¹⁶ Me rí xi'tsc'öji ja ga mbëtscö na nojo, pero dya rí ma tsjijñiji cjo rí locogö. Zö rí tsjijñiji c'ü rí locogö, pero xe rí pëscöji paciencia c'ü xe rá mangö c'ü ja ga mbëtscö na nojo. Maco in pësp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjapü na nojo. ¹⁷ Dya mandazgöji c'in Jmugöji me rá mangöji pje pjëtscöji. Pero xe ni jyodü rá mangö c'ü pje pjëtscö, zö rí mangueji rí locogö. ¹⁸ C'o xöpüte me cjapüji na nojo na ngue c'ü pjëzhiji. Xo rá mangö dya c'ü ja ga mbëtscö na nojo. ¹⁹ In cjijñiji in pé'sc'ejí na puncjü in pjeñeji; nguec'ua gui pësp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjapü na nojo. ²⁰ C'o xöpüte me mandatsc'ejí, pero in sido in pësp'iji paciencia in ätägueji c'o. Anguezeji me jün'c'üji in merioji, pero in sido in pësp'iji paciencia. Anguezeji me cjapüji in

jmgueji, me cja'c'ejí c'ü dya ni muvitsc'ejí. Xo pjé'chc'ejí in jmiji, pero in sido in pësp'iji paciencia in ätäji. ²¹ A poco in cjijñiji xe na jo 'ma xo ro cjapcö chala a ndetsc'ejí ja c'o nzi ga tsja c'o xöpüte. Rí perdonaozgöji c'ü dya ró cja'c'öji a cjanu c'o na s'o.

C'o xöpüte, me mäjä ga tsjapütsjëji na nojo. Je xo rga cjazgö dya nu, c'o mama anguezeji ja ga mbëzhiji na nojo, xo ngue c'o xo sö rá mangö c'ü pje pjëtscö, zö rí mangueji rí locogö. ²² C'o xöpüte cjapüji na nojo na ngueje ñaji hebreo. Xo 'ñezgö xo rí ñagö hebreo. Anguezeji mamaji je menzumüji a Israel. Xo 'ñezgö je xo rí menzumügö nu. Xo mamaji je mboxbëcheji cja e Abraham. Xo 'ñezgö xo ngue o mboxbëchezü c'ü. ²³ Xo mamaji c'ü mbëppiji cja e Cristo. Nutscö mas na jo rgá pëpcö c'ü. Bueno, rí mangö yo, zö rí tsjijñiji c'ü me rí locogö. Mas ró pëpji na zëzhi que na ngue anguezeji. Mas o jyücüji co chirrio que na ngue anguezeji. Y mas go pantcaji a pjörü. Na puncjü rvá cjogü peligro c'ü ya ro tügö. ²⁴ C'o in menzumügöjme a Israel, tsi'ch'a vez va jyücüji co chirrio. O zö treinta y nueve c'o o dyacöji nzi 'na vez c'ü mi jücüji. ²⁵ Jñi vez va jyücöji co dyenza. 'Na vez o pjacöji o ndojo. Jñi vez va chödü a nde c'o barco 'ma mi nzhodügö cja mar. Nguec'ua 'naxömu cja na 'napa ró sufregö cja ndeje. ²⁶ Na puncjü rgá nzhodügö rgá zopjügö yo nte. Rí cjogü peligro rgá pes'egö cja ndare. Rí cjogü peligro ra ts'acüzgö o mbë'ë. Rí cjogü peligro 'na pje c'o ra tsjacö yo in menzumügöjme, 'ñe c'o dya ngue in menzumügöjme. Rí cjogü peligro 'ma rí nzhodügö cja c'o jñiñi, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja majyadü, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja barco. Xo rí cjogü peligro 'ma rí chjégöjme c'o cjapü cjuarma. ²⁷ Bübü 'ma rí pëpcjö na zëzhi hasta

me ni mbotjo ín cuëgö, 'ñe me ri sögö na ü. Bübü 'ma rí bëzhi na puncjü ín ch'ijigö. Bübü na puncjü 'ma dya rí sigö o xëdyi, na ngueje ojtjo pje rá sigö. Na puncjü rgá tûsëgö, na ngueje bëtsi c'ü rá jegö.

²⁸ Nujyo, dya nguextjo yo rí sufregö yo. Pama me rí mbeñegö c'o cjuarma texe cja c'o congregación. ²⁹ 'Ma bübü 'na cjuarma c'ü dya nda ejme Mizhocjimi, me rí sentiogö nza cja c'ü ri nguetscö c'ü dya nda ri creo. 'Ma cjó c'o cjavü ra tsja na s'o 'na cjuarma, rí ügöbe c'e nte c'ü. Y rí tsegö nza cja 'ma ri nguezgö ro cjavö c'o na s'o. ³⁰ Pe ín neji xe rá mangö c'ü pje pjëtscö. Iyö. C'ü rá cjavö dya, rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya zëtscö. ³¹ Na cjuana yo rí xi'tsc'öji; nzi ga mbärã Mizhocjimi c'ü mi mat'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü ngue o T'i. Me na nojo Mizhocjimi; ni jyodü nunca rá jëzi rga cjavüji na nojo c'ü. ³² 'Ma mi bünc'ö a Damasco, o tsja c'e gobernador c'ü vi 'ñeme e rey Aretas, o ngama c'o mi pjörü cja c'o trangoxtji, ngue c'ua 'ma ro pedyegö, ro ts'acüzüji. ³³ Pero c'o ín dyocjójme go pjongüzüji cja 'na ventana c'ü mi bübü cja c'e varda, cjanu o sjöpcüji cja 'naja bos'i. Ró c'ueñegö c'ua cja c'e ciudad, dya pje tsjacö c'e gobernador.

12

Visiones y revelaciones

¹ Dya ni muvi c'ü me rgá mangö c'ü pje pjëtscö. Pero bübü c'ü xe rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o o dyacö e Jesucristo c'ín Jmugöji ró cjinch'igö, 'ñe c'o o jítscö. ²⁻³ Ya cjavü catorce cjë 'ma o zinzgö a jens'e Mizhocjimi. Dya rí pärägö cjo o zinzgö co texe ín cuerpo, cjo nguextjo ín aljma c'ü o zinngui. Nguextjo Mizhocjimi pärã. ⁴ O zinzgö nu ja me na zö. Je ró ärägö nu c'o jña'a c'o me na sjü c'o dya sö

rá xi'tsc'öji. ⁵ Pero dya rá cjavütsjë na nojo. Ngue Mizhocjimi c'ü rá cjavcö na nojo, na ngueje ngue c'ü o zinzgö c'ü. C'ü rá xi'tsc'öji ja ga cjavgö, dya ngue c'ü me na nozgö; ngueje c'ü dya ga zëtscö. ⁶ Zö ri negö ro xi'tsc'öji c'o me na zö rvá jandagö, pero dya ri locogö. Na ngueje na cjuana c'ü ro xi'tsc'öji. Pero dya rá xi'tsc'öji c'o. In jandgaji ja rgá nzhodügö. Xo ín ärãji c'o jña c'o rí xi'tsc'öji. Nguec'ua dya ni jyodü rá xi'tsc'öji c'o me na zö c'o ró jandagö. 'Ma jiyö, ri cjiñigüeji c'ü me na jozgö na puncjü, zö dya ga cjavgö nu.

⁷ Me na zö c'o o jítscö Mizhocjimi. Pero dya go ne Mizhocjimi c'ü rá cjavcö na nozü rga mangö c'o ró jandagö nu. Nguec'ua o jyëzi Mizhocjimi e Satanás nu c'ü dya jo cjavü rá sufregö nza cja 'ma ri tjocüzgö 'na bidyi. Nuc'ü, me rí sufregö c'ü, ngue c'ua dya rá cjavcö na nozü. ⁸ Jñi vez rvá ötügö c'ín Jmugöji ro tsjavü ro c'ueñe c'ü rgá sufregö. ⁹ O ndünrü c'ua c'ín Jmugöji o xitsigö: "Me rí s'iyats'ügö. ¿Pje xe ni jyonc'ü? 'Ma dya pje ga zëzhi 'na nte, je ngue 'ma jñetse c'ü me na zëtscö, na ngueje ri pjös'ügö c'ü", enzgö c'ín Jmugöji. Nguec'ua me rí mäjçö na puncjü na ngue dya pje ga zëtscö. Rí mäjçö na ngueje bübüzü o poder e Cristo. ¹⁰ Na ngue c'ü rgá pëpcö e Cristo, me cjavö na s'o yo nte me pjongüzüji cja o jñiñiji, y pje c'o nde rí sufregö. Pero rí mäjçö. Na ngueje 'ma dya ga zëtscö, ngue 'ma ix na cjuana na zëtsi.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Na ngue me ró xi'tsc'öji pje pjëtscö, pe ín mamaji c'ü rí locogö. Pero, ¿ja rva cjavü? 'Ma o xi'tsc'ëji c'o xöpüte c'ü dya jo rgá jizhigö, dya i xiquejeji c'ü na jo rgá xöpütegö. Nguec'ua ni jyodü rá xi'tsc'öji pje pjëtscö. C'o xöpüte cjavüji ri ngue o apóstole e Cristo c'o me ni muvi.

Pero xenda na nozgö, zö dya ni muvizgö. ¹² Ma mi bünc'ö co nu'tsc'ej, ró sufregö. Pero ró sido ró pépcö e Cristo. Y ró cjagö c'o me na nojo c'o nunca mi jandagueji. Nguec'ua vi unnc'ej ngüenda c'ü na cjuana c'ü mi xi'tsc'öji. Nguec'ua in pärägueji c'ü ngue o apóstolez ü e Jesucristo. ¹³ A poco in cjiññiji c'ü xenda ró s'iyagö na jo c'o ñaja congregación que na ngue'tsc'ej. Bueno, c'ü ró cjagö, ngueje c'ü dya ró jün'c'üji in meriogueji. 'Ma jiyö, rvi sögueji na jyü. Perdonaozgjö c'ü dya ró jün'c'üji in merioji.

¹⁴ Dya ra metscö rá ñe nuc'üji. Ra zö'ö na jñi c'ü rga ëjë. Y dya rá jün'c'üji in meriogueji. Dya ngue in meriogueji c'o rí mbeñegö, ngue'tsc'ej me rí mbents'ej. Dya ngue yo t'í c'o ni jyodü ra mbë's'iji c'ü rguí mbös'üji nu tataji; ngueje yo nzhante c'o ni jyodü ra mbë's'iji c'ü rguí mbös'üji nu t'iji. ¹⁵ Me rí macjö rgá pépcö Mizhocjimi rgá pjöxc'öji, zö me potjo in cuégö. Nza cja c'ü mas rí netsc'öji, y dya nda in nezgöji.

¹⁶ Bübütsc'ej c'ü ra mama, zö dya ró jüngö c'o merio c'o mi dacöji, pero ró jodügö ja rvá on'c'üji. ¹⁷ Rí xi'tsc'öji, 'ma ró xipji c'o cjuarma o ëji o ñe zo'c'ej, dya pje xo jñün'c'üji. ¹⁸ Ró xipji e Tito ro ëju c'ü 'na cjuarma, o ñe nuc'ej. ¿Cjo pje c'o o jñün'c'üji e Tito? Iyö, dya pje xo jñün'c'üji. ¿Cjo dya xo mbents'ej angueze, ja c'o nzi rgá mbents'ej? Jä, xo mbents'ej. ¿Cjo dya xo tsja ja c'o nzi rgá cjagö? Jä, je xo va tsjatjo a cjanu.

¹⁹ Nu yo rí xi'tsc'öji, pe in cjiññiji c'ü rrâ ñanatsjë cja in jmigueji nza cja 'ma ro cjagö na s'o. Pero dya je ga cjanu. Nu yo rí xi'tsc'öji, jandgagö Mizhocjimi. Y bübü e Cristo co nutscö. Rí s'iyatsc'öji cjuarma. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü mas rí päräxi Mizhocjimi. ²⁰ Rí negö rí nzhodügieji na jo. In

negueji c'ü rá mä'c'öji. Pero rí sügö 'ma rá ñe nuc'ej, 'na rá tö'tc'üji c'ü dya ri nzhodüji na jo. 'Ma rga cjanu, dya ra sö rá mä'c'öji 'ma. Rí sügö 'na rá tö'tc'üji c'ü me ri sögueji o jña, ñe me ri ne ra mbë'ts'iji na nojo c'ua ja nzi ga mbëzhi c'o ñaja. O rá tö'tc'üji ri pötqui sjëyaji, ñe ri pötqui hu's'iji. O rá tö'tc'üji ri pötqui xos'üji o bëchjine, ñe me ri pötqui tsjoneji. O rá tö'tc'üji ri cjaquetsjëji rrü notsc'ej nzi 'natsc'ej, ñe me ri ñatsjë ri ñatsjëgieji. ²¹ Bübütsc'ej c'o cja na s'o. In cjiññiji na s'o cja in mü'bügieji. In tsägueji o bëzo o ndixü, ñe pje c'o nde in cja ja cjanu c'o na s'o. Rí sügö, 'ma rá ñe nuc'ej, 'na rá tö'tc'üji c'ü dya be ri nzhögü in mü'büji. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjacö me ra sentio in mü'bügö me rá huë'c'öji.

13

Advertencias y saludos finales

¹ 'Ma rá ëcjö na yeje, ya ra zö na jñi c'ü rvá ëgö va. Tsjiññiji c'ü t'opjü a cjava: "Ma cjö c'o ra tsja na s'o, ni jyodü yeje o jñi'í c'o o jñanda vi tsja na s'o, c'o ra cöste. Nu'ma, ra sö ra castigaaji 'ma c'ü", eñe. ² 'Ma ró ñe zenguats'üji c'ü na yeje, ró zopjü c'o mi cjats'ügieji na s'o, ró xicöji ro nzhögü o mü'büji. 'Ma jiyö, ro castigaogö c'o, 'ma ro ëgö na jñi'í. Nudya, dya rí bünc'ö co nu'tsc'ej. Pero rí zo'c'öji nu'tsc'ej in sido in cja ja c'o na s'o, rí xi'tsc'öji, 'ma rá ëcjö na jñi, rá castigaats'üji. ³ Nu 'ma dya in pärägueji cjo rí pätpägö e Cristo, jo rí ñugueji 'ma, 'ma rá ëcjö. Me na zëzhi angueze, dya sü ra castigaats'üji. ⁴ 'Ma o ndäbäji e Cristo cja ngronsi, o jñetse nza cja c'ü dya ma zëzhi. Pero bübütjo dya c'ü, na ngueje c'ü o poder Mizhocjimi o tsjapü o bübütjo na yeje. Je xo ga czazgönu. Na ngueje bübü in mün'c'ö e Cristo, jmanch'a rgá zo'c'öji na jo, nza cja c'ü dya ri

pë'sc'ö poder. Pero bübüzü o poder Mizhocjimi. Nguéc'ua 'ma dya ra nzhogü in mü'bügueji, rí bübü rá castigaots'üji.

⁵ Nu'tsc'ejí, ngue'tsc'ejí ní jyodü rí ñutsjëji cjo na cjuana í ñench'e in mün'c'ejí e Cristo. ¿Cjo bübü in mün'c'ejí e Cristo? ¿Cjo ñünnc'ü in mü'büji rí tsjaji ja c'o nzi ga ne? 'Ma jiyö, dya cjuana in ejmeji 'ma. ⁶ Pero 'ma bübü in mün'c'ejí e Cristo, rí te'begö rí unnc'ejí ngüenda xo ñetscö xo bübüzügö c'ü, y ngue o apóstolezügö c'ü. ⁷ 'Ma rá ñe castigaots'üji, nu'ma, rí pãrãgueji c'ü rí bünc'ö o poder e Cristo. Pero rí ötcö Mizhocjimi c'ü rí jyëzgueji c'o na s'o. Zö rí negö ra jñetse c'ü ngue o apóstolezü e Cristo, pero rí negö mas c'ü rí tsjagueji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ⁸ Ra sö rá zo'c'öji ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo. Pero 'ma ya rguí tsjaji c'o na jo, dya cja ra sö rá castigaots'üji 'ma. ⁹ 'Ma na zë'tsc'ejí, 'ma in cjaji c'o na jo, dya ní jyodü rá castigaots'üji co o poder Mizhocjimi. Ngué c'ü rgá mäcjö c'ü. Y ngue c'ü rí ötcö Mizhocjimi, c'ü rí tsjagueji dya c'o na jo. ¹⁰ Mizhocjimi o dyacö poder, pero dya ngue c'ü rga chjojt'öji; ngueje c'ü rga pjöxc'öji mas rí ñejmeji Mizhocjimi. Nguéc'ua nudya dya rí bünc'ö co nu'tsc'ejí, rí pen'c'ejí ne carta rí xi'tsc'öji yo, xa'ma rí dyätcãgöji ante c'ü rá ëcjö. 'Ma rí tsjaji a cjanu, dya rguí jyodü rá huënch'öji 'ma rá ëcjö.

¹¹ Ya rá cjuatügö ne carta. Mizhocjimi ra mböxc'üji cjuarma. Jyëziji c'o na s'o, mas rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Dyätcãji c'o rí xi'tsc'öji, ngue c'ua ra mäjä in mün'c'ejí. Rí tsjijñji 'natjo in pjeñeji, rí tsãrãgueji na jo. 'Ma rí tsjaji yo, ra bübüts'c'ejí Mizhocjimi c'ü s'iyazgöji ñe cjacöji ra mäjä in mün'c'öji, ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. ¹² Rí pötqui zengueteji co texe in mü'büji, na ngueje ngue o t'itsc'ejí Mizhocjimi.

¹³ Bö'tc'ütjoji Cjimi c'o cjuarma c'ü rí cãrãgöjme.

¹⁴ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mas rí unnc'ejí ngüenda in texeji c'ü me nugüji na jo e Jesucristo c'in Jmugöji. Xo rí ötcö Mizhocjimi c'ü mas rí unnc'ejí ngüenda c'ü me s'iyazgöji Mizhocjimi, ñe c'ü bübü in mün'c'öji o Espíritu. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS

Pablo escribe a las iglesias en Galacia

¹ Nguetscö e Pablo rí pen'c'öji ne carta. Bübü c'o xi'tsc'ejí nguetsjé yo nte yo o juancü rá cjagö apóstole. O 'ma jiyö, xi'ts'ijí Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü yo nte o juancüji. Pero iyö. C'ü o juancü nguetsjé e Jesucristo c'ü o te 'ma ya vi ndü, 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata c'ü o tsjapü o te. ² Nu'tsc'ejí in jmurüji a Galacia in ench'e in mün'c'ejí e Jesucristo, ngue'tsc'ejí rí pen'c'öji ne carta. Nutscö 'ñe texe yo cjuarma yo rí cãrãgöjme, rí zenguats'üjme. ³ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. ⁴ E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji in nzhunc'öji. O 'ñevgueji libre, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'ü na s'o c'ü bübü cja ne xoñijö mü. O ndü a cjanu e Jesucristo na ngueje je ga cjanu va ne Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji. ⁵ Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Je ga cjanu angueze texetjo c'o cjé, 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijö mü. Amén.

No hay otro mensaje de salvación

⁶⁻⁷ 'Ma ró zo'c'öji, o 'ñünnc'ejí in mün'c'ejí Mizhocjimi o jí'tsc'ejí c'ua ja va s'iyatsc'ejí e Cristo va ndü. Nguéc'ua vi 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Pero nudya va ètsc'ejí c'o nan'ño ga zo'c'ejí; dya xi'tsc'ejí c'ü nguextjo e Cristo ra salvatsc'ejí. Nguéc'ua in yembeñeji; in ne rí creoji c'e jña c'ü xi'tsc'ejí c'o nan'ño xöpüte. ¿Jenga me ts'í ni jyëzgueji a cjanu c'e jña c'ü o dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü ja ga cja e Cristo?

Mi cjacö mi nzhodügueji na jo cja o 'ñiji e Cristo. C'e jña c'ü in ne rí creoji, dya ngue c'ü ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o.

⁸ Nutscöjme ya ró xi'tsc'öjme ja rga 'ñevgueji libre e Cristo. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, zö rí apóstolegö pero 'ma ro xi'tsc'öji nan'ño jña, nu'ma, ro jyëzgö 'ma Mizhocjimi ro tsjacü ro ma sufregö. Je xo rga cjatjonu c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e, 'ma ro ã xi'tsc'ejí nan'ño jña, xo ro tsjapü Mizhocjimi ro ma sufre 'ma c'o. ⁹ Ya ró xi'tsc'öji ja rguí salvagueji. Xo ró xi'tsc'öji 'ma cjó c'o ra 'ñe xi'ts'ijí nan'ño jña, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'ü. Y rí yepe rí xi'tsc'öji a cjanu.

¹⁰ C'ü rvá xi'tsc'öji a cjanu, ngue c'ü rguí unnc'ejí ngüenda c'ü dya ngue c'o xöpüte c'o rí jodügö ra macägö, ni xo rí ngue'tsc'ejí; ngue Mizhocjimi rí jodü ra macägö. Nu 'ma cjó c'o rí ngueje cja yo nte c'ü ro jodü ro macägö, dya ngue e Cristo c'ü rí pëpcö 'ma.

Cómo llegó Pablo a ser apóstol

¹¹ Rí mbeñegueji cjuarma. C'o jña c'o ró xi'tsc'öji ja ga jogü in mün'c'öji, dya ngueje yo nte yo o nguijñitsjé o mü'bü c'o. ¹² Na ngueje dya cjó xitsigö yo nte ja ga cja, ni cjó xo ro xöcü. Nguetsjé e Jesucristo o jítsi ró pärägö ja ga jocüzü in mü'büji.

¹³ Ya ró xi'tsc'öji ja ga cja rmá mincö 'ma dya be mi ejmegö e Cristo. Mi cjagö in chjürügöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Ró xi'tsc'öji c'ü me mi cjacö ra sufre c'o o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'üji e Jesucristo. Y me mi cjagö ro chjotcö c'o. ¹⁴ Xenda mi cjagö in chjürügöjme, que na ngueje na puncjü c'o in menzumügöjme c'o cja nde mi sëgöjme. Na ngueje xenda mi tépcö o tjürü c'o mi mboxpalejme. ¹⁵ Pero ante c'ü ro jmuxcü, ya vi xöcü Mizhocjimi

c'ü ro pëpcö c'ü. Na ngue c'ü vi s'iyazügö Mizhocjimi, o ë 'na nu pa o 'ñünngü ín mü'bü. Y nutscö ró ench'e ín mü'bü e Jesucristo na ngueje c'ü vi s'iyazügö c'ü. ¹⁶ Y go ne Mizhocjimi go tsjacü ró pârâgö ja ga cja e Jesucristo c'ü nu T'i. O jítzigö a cjanu ngue c'ua rá magö cja yo nte yo dya menzumü a Israel, rá ma xipjiji ja rgá sö e Cristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. 'Ma o jítzigö a cjanu Mizhocjimi, dya cjó ró önü ne rí 'naja nte ja rva cja rva zopcjö yo nte. ¹⁷ Dya xo ró magö a ma a Jerusalén ro ma önü c'o ot'ü vi mbèzhi apóstole que na nguezgö. C'ü ró c jagö, ixtó xögütsjé ró magö a ma a Arabia. O cjogü ja nzi pa, cja rrü nzhogö ró ë c'ua a Damasco.

¹⁸ Nuc'ua 'ma ya vi cjogü jñi cjë, ró magö a ma a Jerusalén c'ü tsja a Judea. Pero dya ngue c'ü ro ma öngö ja rva zopcjö yo nte. Ngue c'ü rvá ma pârâgö e Pedro. Y dya mezhe rvá minc'ö nu, c'ü ro ñabe; yenzotjo. ¹⁹ Xo ró chjégöbe nu, e Jacobo c'ü nu cjuarma e Jesucristo c'ín Jmugöji. Pero c'o 'ñaja apóstole, dya ró chjégöjme c'o. ²⁰ Nujyo rí xi'tsc'öji, dya bëchjine yo. Na cjuana yo, c'ua ja nzi ga mbâtca ín mü'bü Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua ró pedyegö a Jerusalén ró magö a ma a Cilicia 'ñe a Siria. ²² C'o cjuarma c'o mi jmurü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, dya be mi pácâgö c'o. ²³ Pero mi äräji c'o mi mama c'o o dyoji: "E Pablo dya mi ne cjó ro 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nguec'ua mi cjacüjme rá sufrejme y me mi ne ro mbötcüjme. Pero nudya, e Pablo xipji dya yo nte xo ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo", mi eñe c'o cjuarma ma xipjiji c'o o dyoji. ²⁴ Nguec'ua c'o cjuarma c'o mi cãrã a Israel mi mamaji c'ü me na zèzhi Mizhocjimi, na nguezgö e Pablo xo ró ench'e ín mü'bügö e Jesucristo.

2

Los otros apóstoles aceptan a Pablo

¹ O cjogü c'ua catorce cjë ró magö a ma a Jerusalén, ró mëbe e Bernabé. Xo ró sidyibe e Tito. ² Nguetsjé Mizhocjimi o tsjacü ró pârâgö c'ü mi jyodü ro möcjöjme nu. Ró ma ñatsjéjme c'o pjèzhi apóstole nu. Ró xipjiji ja ga cja rgá zopcjö yo dya menzumü a Israel rí xipjiji ja rgá sö e Jesucristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Mi negö c'ü ro unü ngüenda c'o apóstole, c'o jña c'o rí xipjigö yo nte, chjëntjui c'o jña c'o mama c'o apóstole. 'Ma jiyö 'na dya rví muvi 'ma c'ü rvá pëpcjö na puncjü, 'ñe c'ü cja xe rá pëpcjö. Na ngueje 'na dya ro mböxcügö c'o apóstole cja ne bëpji. ³⁻⁵ Na ngueje cãrã c'o 'ñaja c'o vi mama c'ü ni jyodü ra circuncidaoji yo dya menzumü a Israel ra dyopcüji o cuerpoji. Nutscöji bübü ín mün'c'öji dya e Cristo Jesús; nguec'ua dya cja mandazüji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Pero bübü c'o chaque cjapü cjuarma; mi nugüttojme cjo mi cja-jme c'ua ja nzi ga t'opjü c'o ley cjo iyö. Na ngueje anguezeji mi neji ro nzhogüjme ro jodü ro ätcöjme c'o ley c'o. Mi neji ro circuncidaoji e Tito c'ü mi dyocjöjme, na ngueje dya mi menzumü a Israel, nguec'ua dya vi circuncidaoji c'ü. Pero dya ró negö ro circuncidaoji e Tito. Ni xo ro negö ro circuncidaoji c'o 'ñaja cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Na ngueje mi mbentsc'öji nu'tsc'eji, dya ín menzumüji a Israel, ró negö rí sido rí 'ñejmeji c'ü na cjuana c'ua ja rguí salvagueji. Nguec'ua 'ma ró cjuarü ró ñajme c'o apóstole, cjanu o mama c'ua anguezeji c'ü dya ni jyodü ra circuncidaoji c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel, ni xo ri ngueje e Tito.

⁶ C'o pjëzhi apóstole, dya pje xitsigöji c'ü pje xe ro jíhcö yo dya menzumü a Israel. Para nutscö, dya ra tsja zö pje pjëzhiji, na ngueje Mizhocjimi ra juajnü 'na nte'e zö dya pje ri pjëzhi. ⁷ C'o pjëzhi apóstole, c'ü o tsjaji, o unüji ngüenda c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá sätc'ö cja yo dya menzumü a Israel, rá xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji. Xo unüji ngüenda vi juajnü Mizhocjimi e Pedro ra zopjü yo menzumü a Israel. ⁸ Xo mbäräji ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü e Pedro ra tsja apóstole, ngue c'ua ga zopjü yo menzumü a Israel. Y xo mbäräji ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünnü ín mün'c'ö ngue c'ua xo pjëtsi apóstole rí zopjü yo dya menzumü a Israel.

⁹ C'o apóstole c'o me mi nántji pjëzhi na puncjü, ngueje e Jacobo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Anguezeji o unüji ngüenda c'ü vi tsja Mizhocjimi vi tsjacügö apóstole, 'ñe vi mböxcü na puncjü. Nguec'ua va dyacüji o dyëji va macábe e Bernabé, cjanu xitsibe: "Nu'tsc'evi 'ñetscöjme rí mbëpjiji cja e Cristo. Nu'tsc'evi rí ma zopjüvi yo nte yo dya menzumü a Israel, nutscöjme rá ma zopjüjme yo rí menzumüji a Israel. ¹⁰ Pero dya rí jyombeñevi rí pjös'üvi c'o ín menzumügöji c'o dya pje pë's'i", o 'ñenzgöbe c'o. C'e jña'a ró negö c'ü, na ngueje siempre rí mbeñe c'o cjuarma c'o dya pje pë's'i.

Pablo reprende a Pedro en Antioquía

¹¹ 'Na nu pa, zö mi pãrã e Pedro c'o na jo, pero nan'ño va tsja. Nguec'ua rvá huënch'ö c'ua. Rá xi'tscöji dya, ja va ts'a. Ot'ü o ma e Pedro a ma a Antioquía. ¹² Nuc'ua 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Nuc'ua cjanu säjä c'ua ja nzi c'o menzumü a Israel c'o mi ngue o

dyoji e Jacobo. Nguec'ua mi sũ e Pedro xe ro ziji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Na ngueje 'na ro mama c'o ya vi säjä, jenga mi siji o xëdyi e Pedro c'o cjuarma c'o 'ñaja menzumü. Nguec'ua zö mi pãrã e Pedro ma jo c'ü 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel, pero go xögü c'ua; dya cja 'natjo c'ua go ziji o xëdyi c'o. ¹³ Xo 'ñetjo c'o 'ñaja cjuarma c'o menzumü a Israel c'o mi cãrã a Antioquía, zö xo mi pãrãji ma jo c'ü 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o 'ñaja cjuarma, pero xo tsjaji c'ua ja va tsja e Pedro go xögüji. Y 'ma o nu'u ga cjanu e Bernabé, xo xögü c'ü. ¹⁴ Nguec'ua ró unnc'ö ngüenda c'ü dya ma jo c'ü mi xögüji. Na ngueje c'o jña c'o mama ja ga salvazüji, dya mama c'ü rá xögüji a cjanu. Nguec'ua rvá huënch'i e Pedro nu ja mi cãrãji texeji, ró xipji a cjava: "Nu'tsc'e ín cjague c'ü t'opjü c'o ín leygöji c'ü dya rá cjaji nutscöji rí menzumüji a Israel; ín sigueji o xëdyi yo dya menzumü a Israel. Dya s'o c'ü ín cjague dya a cjanu, na jo c'ü. Nguec'ua, ¿jenga í xögue cja yo cjuarma yo dya menzumü a Israel? Ra nguiñiji c'ü ni jyodü ra tsjaji c'ua ja nzi ga tsja yo ín menzumügöji, xo ra jyodü ra cumpleji texe c'o ín leygöji. Pero dya ni jyodü."

La gente de Israel, igual que todos, se salva por fe

¹⁵ Xo ró xipji a cjava e Pedro: "Yo dya menzumü a Israel, dya tjëji c'o o ley Mizhocjimi; nguec'ua nutscöji rí menzumüji a Israel mi xicöji cja'a na s'o c'o. Nutscövi, ixtí menzumügövi a Israel. ¹⁶ Pero ró unnc'övi ngüenda zö ra jyodü 'na nte ra dyätã texe c'o ley, pero xe ri tütjo o nzhubü a jmi Mizhocjimi. Xo ró unnc'övi ngüenda nguextjo 'ma ra tsja 'na nte ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, nu'ma, ra mama Mizhocjimi c'ü dya cja ri

tũ o nzhübũ 'ma c'ü. Nguec'ua xo 'ñezgövi xo ró ench'e ín mün'c'övi e Jesucristo ngue c'ua dya cja xe rá tuns'üvi ín nzhunc'övi. Na ngueje je t'opjũ a cjava o jña Mizhocjimi: "Zö cjó c'o ra tsja ra dyätä texe c'o ley, pero xe ri tütjõ o nzhübũ a jmi Mizhocjimi c'e nte c'ü', eñe."

¹⁷ Xe ró xicö e Pedro: "Nutschövi ró negövi c'ü dya cja xe ra bübüzüvi c'o na s'o. Nguec'ua rvá ench'e ín mün'c'övi e Cristo. Nguec'ua sö rá jyëtsitsjévi dya yo dya menzumü a Israel yo xiji na s'o. Na ngueje c'ua ja nzi ga cja anguezeji, dya tjéji c'o ín leygöji, je xo ga czazgövi dya nu, dya cja mandazüvi c'o ley. 'Ma ró jëzgövi c'o ley ngue c'ua ro ench'e ín mün'c'övi e Cristo, ¿cjo ix ma s'o ga cjanu? Iyö. ¹⁸ Rí xi'tsc'ö na cjuana cjó ngue c'ü cja na s'o. 'Ma cjó c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, 'ma ra nzhogü na yeje ra jyodü ra cumple c'o ley, nu'ma, ngue 'ma ix na cjuana tuns'ü o nzhübũ c'ü. ¹⁹ Nuzgö ró unnc'ö ngüenda c'ü dya sö ro cumplegö texe c'o ley. C'ua ja nzi ga cja 'na mbëpji c'ü ya ndü'ü, dya cja manda c'ü nu lamu, je xo ga czazgö dya nu, dya cja mandazü c'o ley. Nguec'ua nza czazgö c'ü ya ró tügö. Pero a jmi Mizhocjimi rí büntcjö dya, y nguextjo angueze rí ätcö c'ü. ²⁰ 'Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügö nu. Nguec'ua dya cja nza czazgö 'ma ot'ü. Zö xe bübüzü ín cuerpogö, pero bübü dya a mbo cja ín mün'c'ö e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Nguec'ua nudya, rí ench'e ín mü'bü c'ü recibidozü dya Mizhocjimi, na ngueje o s'iyazügö e Cristo o ne o pätcä va ndü c'ü. ²¹ Bübü c'o cjäpü dya ni muvi c'ü vi s'iyazüji Mizhocjimi va ndjäjä c'ü o T'i o ã ndü; mamaji ni jyodü rá cumplegöji c'o ley, ngue c'ua rrä jozüji a jmi Mizhocjimi. Pero nutschö, dya rí mangö a cjanu. Na ngue 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje

'ma c'ü vi ã ndü e Cristo?", ró embe e Pedro.

3

La ley o la fe

¹ Nu'tsc'ëji cjuarma ín cãrãji a Galacia, ró xi'tsc'öji na jo'o ja va ndü e Cristo cja ngronsi por nutschöji. Pero nudya ín ne rí dyärãji 'na jña c'ü dya cjuana. ¿Jenga ï jyëzgueji o dyon'c'ëji? Dya ín cjiññji na jo 'na pjeñe. ² Bübü c'ü rí negö rá önn'c'üji. Mizhocjimi o dya'c'üji o Espiritu o ã bübü cja in mü'büji. ¿Cjo ï tsjaji texe c'ü t'opjü c'o ley nguec'ua va dya'c'üji c'ü? Jiyö. O dya'c'üji c'ü, na ngueje 'ma ï dyärãji ja ga cja e Cristo, ï 'ñench'e ín mün'c'ëji c'ü. ³ 'Ma ï 'ñench'e ín mün'c'ëji e Jesucristo, o tsja Mizhocjimi o ndjäjä o Espiritu ra dya'c'ëji poder rí tsjaji na jo. Maco ín jodü rí tsjatsjéji c'o na jo rguí cumpleji c'o ley. Dya jo c'e pjeñe c'ü ín cjiññji. ⁴ 'Ma ï pjürü ï 'ñejmeji o jña e Cristo, ï sufregueji na puncjü. Pero 'ma rí jyëzgueji dya c'e jña, dya ni muvi dya 'ma c'ü ï sufrejji. Xa'ma dya rí jyëzgueji c'ü. ⁵ O Espiritu Mizhocjimi da'c'ëji o poder. A cjanu Mizhocjimi da'c'üji ín cjaji c'o na nojo c'o nunca mi janda yo nte. ¿Cjo ín ätqueji texe c'o ley nguec'ua ga dya'c'ëji Mizhocjimi o poder? Iyö. Da'c'ëji a cjanu o poder, na ngueje 'ma ín äräji ja ga cja e Cristo, ín creoji.

⁶ Je xo va cjatjonu e Abraham mi jinguã, o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ o nzhübü e Abraham. ⁷ Nguec'ua ixtí unnc'ëji ngüenda, c'o je ga cjanu ga 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, je ngueje c'o na cjuana mboxbëche cja e Abraham c'o, na ngueje ench'e o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. ⁸ Mizhocjimi xo xipji a cjava e Abraham: "Na ngue

i creo c'ü ró xi'ts'i, ró intsjimits'ü. Je xo rga cjanu yo cãrã texe cja ne xoñijõmü, xo rá intsjimigõ yo”, eñe. Nguec'ua t'opjü dya cja o jña Mizhocjimi. O mama a cjanu Mizhocjimi, na ngue ya ixmi pãrã c'ü xo 'ñetjo c'o dya menzumü a Israel xo ro 'ñench'e o mü'büji angueze. Y'ma ro 'ñenche o mü'büji, dya cja ri tûji o nzhubüji 'ma. ⁹ Nguec'ua c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ngue c'o ra intsjimi dya Mizhocjimi, ra mama c'ü dya cja ri tûji o nzhubüji, c'ua ja nzi va mama c'ü dya cja mi tû e Abraham o nzhubü, na ngue xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi.

¹⁰ Cãrã c'o cjiñi c'ü dya cja ri tû o nzhubüji nu 'ma ra cumpleji texe c'o o ley Mizhocjimi. Pero dya cjo sã ra cumple texe c'o o ley Mizhocjimi. Nguec'ua c'o cjiñi a cjanu, ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji. Na ngue je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “Ma cjo c'o dya ra cumple texe c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi, ra ma sufre 'ma c'o”, eñe. ¹¹ C'o jodü ra cumple texe c'o ley ngue c'ua ra jogüji a jmi Mizhocjimi, rí pãrãgõji c'ü xe tütjoji o nzhubüji a jmi Mizhocjimi. Na ngueje je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “C'ü ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, ngue c'ü ra mama Mizhocjimi c'ü dya cja ri tû o nzhubü c'ü, y ra ch'unü c'ü rguí bübütjo c'ü”, eñe. ¹² Pero c'o ley, nan'ño ga mamaji. Je t'opü ga cjava c'o ley: “Na nte, 'ma dya ra cumple texe c'o ley, dya ra ch'unü c'ü rguí bübütjo”, eñe c'o ley.

¹³ Nguec'ua ixi jñetse cja c'e ley c'ü ro tsjacüji Mizhocjimi ro ma sufreji, na ngueje dya sã ro cumpleji texe c'o mama cja c'e ley. Pero Mizhocjimi o tsjapü o sufre e Cristo c'ü ro ma sufregõji, ngue c'ua dya cja xe ni jyodü rá ma tûji. C'ü rguí unnc'ejí ngüenda c'ü ngue Mizhocjimi o tsjapü o sufre

e Cristo, ngue c'e jña c'ü je t'opjü ga cjava: “Mizhocjimi je ngue c'ü cjanü ra sufre 'ma cjo c'o ra sufre rgã ndü cja ngronsi”, eñe o jña Mizhocjimi. ¹⁴ O pãcãgõji va ndü e Cristo. Nguec'ua nu'tsc'ejí zõ dya in menzumüji a Israel, pero xo 'ñetsc'ejí ra intsjimits'üji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonaots'üji. Y ra dya c'üji o Espiritu; 'ñetscõjme xo ra dyacüjme. Na ngue rí ench'e in mü'büji e Jesucristo.

La ley y la promesa

¹⁵ Tsjiñüji cjuarma, ja rgã cjaji va cja ne xoñijõmü. 'Naja nte 'ma ya rguí mbãbã 'naja xiscõmü, y 'ma ya rguí cuatüji sello c'e xiscõmü c'ü, dya cjo ra sã ra ts'a's'ü ni cjo pje xe ra jñu's'ü c'ü. ¹⁶ Ma mü o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte, dya nãdãji c'o o mboxbêche e Abraham. Na ngue 'ma rva cjanu, rvã puncjü o mboxbêche c'o ro jnãdã 'ma. Pero 'natjo c'ü o mboxbêche e Abraham c'ü o jnãdã, c'ü ngueje e Cristo. Na ngue je ga cjava va mama Mizhocjimi va xipji e Abraham: “Na ngue c'ü ra tsja c'ü in mboxbêchegue, rá intsjimigõ c'o nte c'o ri cãrã texe cja ne xoñijõmü”, eñe. ¹⁷ Dyãrãji na jo c'ü rá xi'tsc'õji. Mizhocjimi o mama c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cãrã texe cja ne xoñijõmü. C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mbãbãvi 'na xiscõmü e Abraham, cja rrü cuatütsjẽ sello. Xe go mezhjetjo c'ua cuatrociento treinta cjë'ë, cja ch'unü 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Nguec'ua zõ bübü c'o ley, pero ya zãdã c'e jña c'ü ot'ü vi mama Mizhocjimi va xipji e Abraham. Na ngueje na cjuana ya intsjimizüji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ¹⁸ C'ü rguí cumple 'na nte o ley Mizhocjimi, dya ngue c'ü rguí perdonaot Mizhocjimi c'e nte. Na ngue 'ma dya be mi ch'unü c'o ley,

o mama Mizhocjimi 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü, ra perdonao Mizhocjimi c'ua ja nzi va perdonao e Abraham.

¹⁹ ¿Cjo dya ni muvi 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés? Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Zö ya vi mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimizüji, pero xo dyacüjme c'o ley nutscöjme rí menzumüjme a Israel, ngue c'ua ro unnc'öji ngüenda rí texeji c'ü rí tügöji in nzhunc'öji, dya rí ätcöji Mizhocjimi. O dyacüjme c'o ley hasta 'ma cja ro ëjë c'ü o mboxbéche e Abraham c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, ngueje c'ü vi mama Mizhocjimi ro intsjimizüji ja c'o nzi va xipji e Abraham. C'o ley, ngue Mizhocjimi o manda c'o o anxe o 'ñe unü c'o in mboxpalejme c'o. O unüji a dyë e Moisés. ²⁰ 'Ma o unüji c'o ley, dya je ngue anguezeji o unüji; je ngueje a dyë e Moisés c'ü o unüji c'o. Pero 'ma o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cãrã texe cja ne xoñijö mü, nguetsjë Mizhocjimi o zopjütsjë e Abraham.

El propósito de la ley

²¹ ¿Pje rá mangöji 'ma? Maco Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi yo nte yo cãrã texe cja ne xoñijö mü, ¿cjo dya ni muvi 'ma c'o ley? Iyö, na jo c'o ley. Pero c'o ley, dya sö ra dyacüji c'ü rga bübüjtjoji, dya sö ro dyacüji poder. 'Ma jiyö, ro sö ro cumplegöji 'ma c'o ley, ngue c'ua dya ro tüji in nzhunc'öji. ²² Pero dya je ga cjanu. Na ngueje je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü rí tügöji in nzhunc'öji rí texeji; dya cjó bübü c'ü ri ätä texe c'o ley. Nguec'ua nudya, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra intsjimi Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonaoji.

²³ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ma dya be rmí ench'e in mü'büjme e Jesucristo, mi mandazüjme c'o ley, pero dya sö ro

cjagöjme c'o mi mandazüjme c'o. Mi mandazüjme a cjanu, ngue c'ua 'ma ro ëjë e Jesucristo, ro ench'e in mün'c'öjme angueze. ²⁴ Tsjijñji ja ga cja c'o pë's'i o bëpji ra mbörü o t'i. Pjörüji hasta 'ma cja ra ndümbeñe c'o t'i. Je xo ga cjatjonu c'o ley, mi pjöcüjme ngue c'ua 'ma ro ëjë e Cristo, ro ench'e in mün'c'öjme 'ma c'ü, ngue c'ua ro mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja ri tügöjme in nzhunc'öjme. ²⁵ Nguec'ua nudya ya zädã c'ü rí ench'e in mü'büjme e Jesucristo, nguec'ua dya cja mandazüjme dya c'o ley.

²⁶ Zö ri menzumügueji a Israel o jiyö, pero ya o t'itsc'ëji dya Mizhocjimi, na ngueje in ench'e in mün'c'ëji dya e Jesucristo. ²⁷ Ya i jigueji, in 'natjoji co e Jesucristo. C'ua ja ga cja angueze, xo rga cjatsc'ëji dya nu. ²⁸ A jmi Mizhocjimi, dya ra tsja zö ri menzumü a Israel 'naja nte, o jiyö. Dya ra tsja, zö ri esclavo o zö ri libre. Dya ra tsja, zö ri bëzo o zö ri ndixü. Nde 'na ma cjatsc'ëji dya, na ngueje bübü dya e Jesucristo cja in mün'c'ëji in texeji. ²⁹ Ngue o ntetsc'ëji dya e Cristo. Nguec'ua zö dya in menzumüji e Abraham, pero o mboxbéchets'üji dya c'ü, na ngueje in ench'e in mün'c'ëji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Nguec'ua xo 'ñetsc'ëji ra dya'c'ëji Mizhocjimi c'ü vi xipji ro unü angueze.

4

¹ 'Ma ra ndü 'na bëzo, ra zopcü c'ü nu t'i'i texe c'o pë's'i. Nuc'ua c'ü nu t'i, zö ri mentsjaja texe c'o o s'opcü, pero 'ma dya be ri tjümbeñe, chjëntjui c'ü ri mbëpjitjo c'ü. ² Na ngueje bübü c'o pjörü c'e t'i c'ü, 'ñe c'o vi s'opcü. Nguec'ua c'e t'i ni jyodü ra dyätã anguezeji hasta 'ma cja ra zädã c'e pa c'ü o mbã's'ã c'ü ndü nu tata, cja ra tsjapü o cja ja 'ma c'o. ³ C'ua ja nzi ga cja c'e t'i, je xo

ma cjazgöji nu. 'Ma dya be mi ngue na cjuana o t'izgöji Mizhocjimi, mi nza cjaztjogöji mbëpji na ngue mi mandazügöji c'o ley, 'ñe yo tjürü yo cjaji va cja ne xoñijömmü. ⁴ Pero 'ma mü o zädä c'o pa c'o vi jua-jnü Mizhocjimi, o ndäjä c'ua c'ü nu T'i c'ü ngue e Jesucristo o ë o 'ñe jmus'ü cja 'naja ndixü, o jmus'ü nza cjazgöji. O ë o 'ñe cumple c'o ley c'o mi mandazüjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. ⁵ O ëjê para o 'ñe ndü va 'ñevgueji libre. Nguec'ua nutscöji, dya cja xe ra mandazüji dya c'o ley 'ñe yo tjürü, ngue c'ua Mizhocjimi sô ra tsjacüji o t'izgöji dya c'ü.

⁶ Na ngueje o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi o dya c'üji c'ü o Espiritu o ë bübü cja in mün'c'ejji dya. Nuc'ü, 'ñünnc'ejji in mün'c'ejji c'ü, nguec'ua gui xipjiji Mizhocjimi: "Mi Tatats'üjme", in embeji c'ü. ⁷ Nguec'ua, dya cja in mbëpjitjoji ne rí 'natsc'ejji; o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi. Nguec'ua ga dya c'ejji c'ü o mama mi jinguã va xipji e Abraham. Dacüji a cjanu na ngueje c'ü vi 'ñe ndü e Cristo.

Pablo se preocupa por los creyentes

⁸ 'Ma dya be mi pârãgueji Mizhocjimi, mi nza cjatjotsc'ejji mbëpji, na ngueje me mi sügueji yo ts'ita, mi cjaji c'o o mandamien-toji. Maco dya Mizhocjimi yo. ⁹ Pero nudya, ya in pârãgueji dya Mizhocjimi. C'ü xenda na jo, ngue c'ü ya mbã'c'ãji Mizhocjimi ya tsja c'ejji o t'itsc'ejji dya c'ü. Nguec'ua, zjenga in ne rí nzhogü rí dyätqueji c'o ley 'ñe yo tjürü c'o mi mandats'üji? Maco dya sô ra 'ñempc'ejji libre cja c'o na s'o, ni pje ra mböxc'üji c'o. ¹⁰ In süpüji yo pa, 'ñe yo zana, 'ñe yo cjë'ë, cja na 'ñe yo mbaxua. ¹¹ Nguec'ua me rí cjiñi cja in mü'bügö cjo na cjuana i 'ñench'e in mün'c'ejji e Jesucristo.

'Ma jiyö, zpje dyeje c'ü rvá pëpcjö na puncjü a ndetsc'ejji?

¹² Nu'tsc'ejji, dya mi mandats'üji c'o ley, na ngueje dya mi tjëgueji c'o. Nutscöjme rí tjëgöjme, pero nutscö ró ench'e in mün'c'ö e Jesucristo, nguec'ua dya cja mandazü c'o. In ne rí cupleji c'o ley. Pero rí xi'tsc'öji co texe in mü'bü cjuarma, rí tsjaji c'ua ja nzi rgá c jagö dya, dya rí jyëzgueji ra mandats'üji c'o ley. C'ü rvá xi'tsc'öji a cjanu, dya ngue c'ü pje vi tsjacüji, iyö. ¹³ Na ngue rí mbeñegö c'ü na jo vi recibidozüji 'ma. Mi sô'dyëgö 'ma, nguec'ua rvá 'ñe mimigö cja in jñiñiji. Nguec'ua ró xi'tsc'öji ja rgá sô ra salvatsc'ejji e Cristo. ¹⁴ Nu c'e ngueme, zö mi xichats'üji pero dya i tsjapqueji c'ü dya rví muvi c'o jña c'o mi xi'tsc'öji 'ma. Dya xo i xitscöji: "Dya rí ne rá ärajme", rí 'ñenzgöji. C'ü i tsjaji, i recibidozüji nza cja 'ma ri nguezgö 'naja c'o o anxe Mizhocjimi. I recibidozüji nza cja 'ma ri nguezgö e Cristo Jesús. ¹⁵ zjenga dya cja in ne rí dyätcäji? Maco mi mäcjeji 'ma ró zo'c'öji 'ma ot'ü. Me mi ne ri pjöxcöji hasta mi cjiñiñiji quisiera ro sô ri dyacü in chögueji. ¹⁶ Pero nudya, pe rí xitsigöji ya rí nuc'öji na ü dya, na ngueje c'ü rvá xi'tsc'öji c'ü na cjuana.

¹⁷ Nu c'o xöpüte c'o xi'tsc'ejji rí circuncidaogueji, me ne ra xi'tsc'ejji jña c'o rgui mägueji, pero dya jo c'ü xi'tsc'ejji c'o. Na ngueje ne ra tsja c'ejji rí xögueji co nuzgö, cja rrí cheñeji co nu c'o. ¹⁸ 'Ma cjó c'o ne ra xi'tsc'ejji jña c'o rgui mägueji, na jo c'ü, zö ri bünc'ö co nu'tsc'ejji zö jiyö. Pero ni jyodü ra xi'tsc'ejji jña c'o na cjuana. 'Ma jiyö, dya jo 'ma. ¹⁹ Nu'tsc'ejji in ch'itsc'öji, c'ua ja nzi ga cja 'na ndixü c'ü ya ra zö'dyë sô'ö c'ua ja na ü'ü, je xo ma cjazgö nu; me mi sentio in mü'bü por nu'tsc'ejji hasta 'ma je creoji. Nudya, me sentio na yeje in mü'bü. Na ngueje rí

pëtsa c'ü rí jyëzgueji c'e pjeñe c'ü in cijnñiji dya, ngue c'ua ra 'ñetse na jo c'ü na cjuana i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ²⁰ Me cja in mü'bü ro bünc'ö co nu'tsc'ëji, ngue c'ua xenda ro pärägö ja rva zo'c'öji. Na ngueje dya rí pärägö jenga in ne rí creoji c'o xöpüte c'o va 'ñe on'c'ëji.

El ejemplo de Agar y Sara

²¹ C'o netsc'ëji ra mandatsc'ëji c'o ley, xitsixãji, çcjo dya in unüji na jo ngüenda pje pjëzhi c'ü mama c'o ley? ²² C'o ley, je t'opjü nu, c'ü mi 'ñeje yeje t'i e Abraham. C'ü 'naja, vi mus'ü 'na ndixü c'ü mi mbëpíte. C'ü 'naja, vi mus'ü 'na ndixü c'ü dya cjó mi ngue o mbëpíte c'ü, c'ü mi nguetsjë c'ü nu su e Abraham. ²³ Nu c'ü o t'i c'e mbëpíte, o jmus'ü c'ua ja va netsjë e Abraham. Pero c'ü o t'i c'e ndixü c'ü dya mi mbëpíte, o jmus'ü c'ü, na ngueje Mizhocjimi ya vi xipji e Abraham ro jmus'ü. ²⁴ C'o ndixü c'ö, rá jyëtscö c'o ye jña c'ua ja va zocüji Mizhocjimi. C'e mbëpíte c'ü mi chjü'ü e Agar, ngueje c'ü rá jyëtscö c'o ley c'ü, c'o o unü Mizhocjimi c'o in mbox-atitajme cja c'e t'ëje a Sinaí. Na ngueje c'o me jodü ra cumple c'o ley c'o, nza cjatjo mbëpji, dya libre c'o. Na ngueje me süpüji c'o ley. ²⁵ E Agar, xo rá jyëtscö c'e t'ëje a Sinaí c'ü je bübü a Arabia. Xo rá jyëtscö c'e jñiñi a Jerusalén yo pa dya. Na ngueje c'o in menzumüjme a Jerusalén chjëntjui nza cja mbëpji c'o, na ngueje me jodü ra cumpleji c'o ley. ²⁶ Nu c'e ndixü c'ü mi libre c'ü dya mi mbëpíte, rá jyëtscö c'e Jerusalén a jens'e c'ü. Nutscöji je rí menzumüji nu, nguec'ua dya cja nza czazgöji mbëpji, ya rí libregöji dya. ²⁷ Ra sö rí unnc'ëji ngüenda a cjanu, na ngueje ya t'opjü a cjava: Mäjägue, nu'tsc'e dya i ndunte, ni xo ri muxt'i. Mapcje na zëzhi rgui mäcje, nu'tsc'e dya i sö c'ua na ü'ü rvi muxt'i.

Na ngueje zö dya in muxt'igüe, pero xenda rrã puncjü c'o in ch'igüe, que na ngueje c'o o t'i c'e ndixü c'ü mbëpíte c'ü o musp'ü t'i c'ü nin xïrague, eñe.

²⁸ C'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi libre, mi ngue e Isaac. O jmus'ü c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu, cjuarma, o t'izgöji Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ²⁹ C'o pa c'o, mi nuji na ü c'e t'i c'ü vi mama Mizhocjimi ro jmus'ü; mi cja c'e t'i c'ü vi jmus'ü na ngue c'ü mi netsjë a cjanu c'ü nu tata. Je xo ga cjatjo dya nu, c'o me jodü ra cumple c'o ley, nugüji na ü c'o, nutscöji rí ätäji e Jesucristo. ³⁰ Pero dyärã'maji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Chäjñã ne ndixü nu mbëpíte rí xipji ra mëvi nu t'i. Na ngueje nu o t'i ne ndixü nu, dya pje ra ch'unü ni pje xo ra s'opcü nu. Nguextjo nuju t'i ne ndixü nu dya mbëpíte, nu ra s'opcü texe", eñe cja o jña Mizhocjimi. ³¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, dya cja mandazüji c'o ley, dya cja nza czazgöji c'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi mbëpíte. O 'ñevguegöji libre e Cristo; nguec'ua nza czazgöji dya c'ü o t'i c'e ndixü c'ü dya mi mbëpíte.

5

Sigan firmes en la libertad

¹ E Cristo o 'ñevgueji libre ngue c'ua dya cja ra mandazüji nza cja o mbëpji. Nguec'ua dya rí tsjapüji ngüenda c'o 'ñaja xöpüte, dya rí jyëzgueji ra mandatsc'ëji c'o ley.

² C'o xöpüte neji ra circuncidaots'üji. Dyärãji na jo c'ü rá xi'tsc'öji nutscö e Pablo rí apóstolegö. Dya rí jyëziji ra circuncidaots'üji. Na ngueje, dya ngue c'ü rgui salvagueji; nguextjo e Cristo ra salvats'üji. ³ Xo rá yepe rá xi'tsc'öji 'naja jña. Texe c'o cja ra circuncidaoji, xo ni jyodü ra tsjaji texe c'o 'ñaja jña c'ua ja nzi

ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. 'Ma jiyö, dya ra salva 'ma c'o. ⁴ Bübütsc'ejí c'o ne ra cumple c'o ley, na ngueje cjiññiji 'ma ra tsjaji a cjanu, dya cja ri tû o nzhubüji. Pero rí xi'tsc'öji, 'ma cjiññiji a cjanu, dya ench'e o mü'büji 'ma e Cristo, ya xögüji co angueze. Y ya o jyéziji Mizhocjimi, maco o s'iyazüji va ndjä e Cristo. ⁵ Nutscöji ró ench'e ín mü'bügöji e Jesucristo, bübü ín mün'c'öji dya o Espíritu Mizhocjimi. Nguec'ua rí pârägöji 'ma rá sátc'öji cja jmi Mizhocjimi, ra xitsiji c'ü dya rí tügöji ín nzhunc'öji. ⁶ 'Ma cjó c'o bübü o mü'bü e Cristo Jesús, dya ra tsja zö ya vi circuncidaoji o jiyö. Na ngueje 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra s'iya yo nu minteji 'ma. Ngue c'ü ni muvi c'ü.

⁷ Nu'tsc'ejí mi nzhodügueji na jo cja o 'ñiji e Cristo. ¿Jenga i jyézugueji o dyon'c'ejí, guec'ua dya cja in ne rí dyätqueji dya c'o jña c'o na cjuana? ⁸ C'ü o 'ñünc'ejí in mü'büji ngue c'ua vi jyézugueji c'o jña c'o na cjuana, dya ngue Mizhocjimi. C'ü o tsja Mizhocjimi, o 'ñünc'ü in mün'c'ejí 'ma ot'ü, ngue c'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ⁹ Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda c'o jña c'o ni dyon'c'ejí, na ngueje chjéntjui nza cja o ixcjünü. In pârägueji co ts'inguiljé c'ü rrä ixi, ra s'odü texe o cjünü. ¹⁰ Bübüzügöji dya c'ín Jmugöji, guec'ua rí juntc'ö ín mü'bü c'ü xo rí tsjiññiji c'e pjeñe c'ü rí cjiññigö, c'ü dya nan'ño rgui tsjiññiji. Pero nu c'ü cja'c'ejí rí yembeñeji, ra nduns'ü o nzhubü c'ü, zö cjó rí ngueje y zö pje ri pjézhi.

¹¹ Rí xipjigö yo nte c'ü o pätcäji va ndü e Cristo cja ngronsi. Nguec'ua ga nugüji na ü. 'Ma ro jü'sc'ö xe 'na jña c'ü xe ro xicöji c'ü ni jyodü ra circuncidaoji, jo ri ñu'maji cjuarma, dya cja ro nugü na ü 'ma c'o. ¹² Ya ponch'ü in mün'c'ejí na

ngueje c'o xöpüte c'o va 'ñe xi'tsc'ejí c'ü ni jyodü ra circuncidaots'üji ra dyocüts'üji in cuerpoji. Maco c'o xöpüte c'japüji ni muvi c'ü ni dyopcüji o cuerpo 'na nte, ¿jenga dya ne c'o xöpüte ixta cji'p'itsjéji?

¹³ Nu'tsc'ejí o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi i 'ñench'e in mün'c'ejí e Cristo, ngue c'ua rí libregueji, dya cja xe ra mandats'üji c'o ley. Pero dya rí tsjiññiji: "Rí libregöji dya, guec'ua sö rá cja dya texe c'ua ja nzi rgá netsjégöji", rí 'ñeñeji. Iyö. Nu c'ü rí tsjaji, rí pötqui s'iyaji y rí pötqui pjösteji. ¹⁴ Mama a cjava o jña Mizhocjimi: "S'iyagueji yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjéji", eñe. Nu 'ma rí s'iyaji a cjanu yo nin minteji, nu'ma, ya i cumpleji 'ma c'ü mama c'o ley. ¹⁵ Pjötpüji na jo ngüenda. Na ngue 'ma in pötqui ñuji na ü, 'ñe 'ma in pötqui chüji, 'na rí chjorütsjéji 'ma.

Los deseos humanos y la vida por el Espíritu

¹⁶ Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu 'ma rí dyätäji o Espíritu Mizhocjimi, dya in cjagueji 'ma c'ua ja nzi gui ñetsjéji c'o na s'o. ¹⁷ C'o va ëjé ín pjeñetsjéji rá cja dya ne o Espíritu Mizhocjimi c'o. Y c'ü ne o Espíritu Mizhocjimi c'ü rá cja göji, dya rí netsjégöji c'o. Nguec'ua bübü 'ma rí yembeñeji c'o rí cja dya. ¹⁸ Pero 'ma rí dyätqueji o Espíritu Mizhocjimi, dya cja xe ra mandats'üji 'ma c'o ley.

¹⁹ Ixi jñetsetjo 'na nte, 'ma cja'a c'ua ja ga netsjé c'o na s'o. C'o nte c'o cja c'ua ja ga netsjé, cãrã c'o 'ñeje ndixü c'o dya ngue nu su'u. Y cãrã ndixü c'o 'ñeje bëzo c'o dya ngue nu xïra. Xo cãrã c'o pje nde cja ga cjanu c'o na s'o, cja dya c'o va ëjé o pjeñetsjéji, dya c'a's'üji. ²⁰ Yo nte c'o cja c'ua ja ga netsjé c'o na s'o, cãrã c'o ma't'ü yo ts'ita. Xo cãrã c'o cëro. Cãrã c'o nu'u na ü yo nu minteji. Cãrã c'o jonbü chü yo nu minteji. Cãrã c'o nepe c'ü pé's'i yo nu minteji. Cãrã c'o me ts'i ni üdü.

Cãrã c'o me jodü nguextjo c'o net-sjê. Cãrã c'o me xöcü yo nte, y me üji c'o dya ngue o dyotsjëji. ²¹ Yo nte c'o cja c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o, cãrã c'o me jodü ja rgá tsjapüji o cjaajaji c'o pë's'i yo nu minteji. Cãrã c'o pö't'unte. Cãrã c'o tĩĩ. Cãrã c'o me cja c'o na s'o cja mbaxua. Y pje c'o xe nde cjaaji. Ya ró xi'tsc'öji 'ma ot'ü, y nudya rí yepe rí xi'tsc'öji, c'o cja ga cjanu, dya ra sö ra zät'äji a jmi Mizhocjimi ja manda.

²² Pero 'ma rá ätcöji o Espíritu Mizhocjimi, ra 'ñünnüji 'ma ín mün'c'öji ngue c'ua rá s'iyaji yo nín minteji, y rá mápäji Mizhocjimi, y rá mimiji na jo, dya pje rá mbeñeji. Y 'ma rá ätcöji c'ü, rá pësp'iji paciencia zö cjó pje ra tsjacüji, dya pje rá nzhopcüji c'o na s'o. Y rá cja göji rrã jontezgöji rá pjös'üji yo nín minteji. Y 'ma pje c'o rá mamaji c'ü rá cjaaji, rá cumpleji c'ua ja rvá mangöji. ²³ Xo 'ñeje 'ma rá ätcöji o Espíritu Mizhocjimi, rá ätäji Mizhocjimi, dya rá cja pcöji rrã nozgöji. Y rá pjörütsjëji ngue c'ua dya rá cja tsjëji c'ü rá cjiññtsjëji. 'Ma rá cja göji a cjanu texe yo na jo, dya bübü ne rí 'naja ley c'ü ri mama na s'o rí cja göji 'ma. ²⁴ 'Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügöji nutscöji ya rí ench'e ín mü'büji. Nguec'ua rí jëziji c'o na s'o c'o net-sjê ín mü'büji. ²⁵ Je ngue por o Espíritu c'ü ni bübü Mizhocjimi cja ín mü'büji dya. Nguec'ua angueze rá ätcöji dya.

²⁶ Dya rá jodüji c'ü ra mama yo nte c'ü me na jozgöji. Dya cjó rá xipjiji: “Xenda na jozgö que na ngue'tsc'e”, rá embeji. Iyö. Dya xo rá pötca mbidiaji.

6

Ayúdense unos a otros

¹ Mi cjuarmatsc'öji, bübü 'ma ra tsja na s'o 'na cjuarma. 'Ma ga cjanu, nu'tsc'ëji ín ätqueji o Espíritu Mizhocjimi ngue'tsc'ëji rí zopjüji,

ngue c'ua ra nzhogü o mü'bü ra jyëzi c'o na s'o c'ü. Pero jmanch'a rgui zopjüji, dya rí tsjapütsjëji rrã jotsc'ëji. Xo ri pjötpügëji nguenda c'ü dya xo ra ndö'c'ü ín mün'c'ëji c'ü xo rgui tsjagueji c'o na s'o. ² 'Ma cja na s'o 'na cjuarma, chjëntjui c'ü ri tuns'ü 'na pöjö c'ü me na jyü. Nguec'ua rí pjösc'ëji 'ma c'ü. O zö pje ri pjëzhi c'ü ni jyodü 'na cjuarma, rí pjösc'ëji c'ü. 'Ma rí tsjagueji a cjanu, ya í tsjagueji c'ü o xitsiji e Cristo.

³ Nu 'ma cjó c'o cjiññtsjë c'ü me na jo c'ü cja'a, pero 'ma dya je ga cjanu ga tsja, nu'ma, dya cjuana 'ma c'ü cjiññi c'e nte. ⁴ Yo nin cjuarmatsjëji, dya ngueje yo rí jñandagueji c'ü cja yo, cja rrí mangueji: “Xenda na jozgö que na ngue ne cjuarma nu”, rí 'ñeñeji. Iyö. Je nguetsjë c'o ín cja gueji rí ñuji cjo na jo c'o o jiyö. Y 'ma na jo c'o ín cja gueji, je ngue c'o rgui mägueji 'ma c'o. ⁵ Nzi 'nazgöji rá nzhötüji nguenda Mizhocjimi c'ua ja nzi rvá minc'öji; dya ngueje c'ua ja va mimi c'ü 'naja mi cjuarmagöji.

⁶ C'o xötpü o jña Mizhocjimi ni jyodü ra mbös'üji c'o jizhi o jña Mizhocjimi, ra unüji c'o rgui jyodüji.

⁷ Pe ín cjiññiji c'ü dya ra tsja, zö ja rgá mimi 'na nte. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. Na ngueje Mizhocjimi dya sö cjó ra tsjapü burla c'ü. Na ngue c'ua ja ga tsja 'na nte, je xo rgá cjanu rgá nzhopcüji c'ü. Chjëntjui nza cja 'na c'ü ra mbodü o ndëxü, ra ndagü o ndëxü. Pero 'ma ra mbodü o ndöbidiyi, bidiyi ra ndagü. ⁸ Nu c'o sido cja'a c'ua ja ga netsjë nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, dya ra bübüji co Mizhocjimi c'o, ra ndüji. Pero c'o sido ätä o Espíritu Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na jo, ra ch'unüji c'ü rgui bübüji Mizhocjimi, dya ra ndüji. ⁹ Nguec'ua ni jyodü, dya ra tögüzüji rga cjaaji c'o na

jo. Na ngueje 'ma dya rá jéziji, ra ngötcüji na jo 'ma Mizhocjimi 'ma ra zädã c'e pa 'ma ra tjün ngüenda. ¹⁰ Nguec'ua texe 'ma sö'ö, ni jyodü rá pjös'üji texe yo nín mintegöji. C'o xenda rá pjösc'öji ngue yo mi cjuar-magöji yo ench'e o mü'bü e Cristo.

Advertencias y saludos finales

¹¹ Jñant'maji dya yo letra yo na nojo yo rí opjütsjégö. Ngue yo rguí nguarü. ¹² C'o xöpüte neji c'ü ra mama yo ín menzumüjme: "Na jo c'o xöpüte, na ngueje xo cjaji ín chjürügöji", ra 'ñeñeji. Nguec'ua ga xi'tsc'ejí c'o xöpüte c'ü rí circuncidaogüejí. Nu 'ma dya ro xi'ts'iji a cjanu, ro tsja yo nte ro nuji na ü 'ma c'o xöpüte. Na ngueje c'o xöpüte creoji c'ü o pätcägöji e Cristo va ndü cja ngronsi. Pero dya neji cjó ra nuji na ü. ¹³ Nu c'o xöpüte c'o xi'tsc'ejí ra circuncidaots'üji, dya xo cumpleji c'o ley. Pero neji c'ü ra circuncidaots'üji ngue c'ua ra mä'c'äji ra mamaji: "Jñant'maji, ya circuncidaoji c'o cãrã a Galacia", ra 'ñembeji c'o nu menzumüji. ¹⁴ Pero nutscö, dya cja rí ne rá cjapcö rguí muvi c'ü rguí circuncidaoji 'na nte o c'o pje ri pjézhi. C'ü rá cjapcö rguí muvi, nguextjo c'ü o pätcäji e Jesucristo c'ín Jmugöji va ndü cja ngronsi. Na ngueje c'ü vi ndü cja ngronsi e Jesucristo, chjëntjui c'ü ró tügö. Nguec'ua dya cja mandazü yo na s'o yo bübü cja ne xoñijö mü. Y nguec'ua yo nte yo dya ejme Mizhocjimi, dya xo cjacü ngüenda yo. ¹⁵ 'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya ni muvi c'ü ya vi circuncidaoji o jiyö. C'ü na cjuana ni muvi, ngue c'ü ya ngue o t'i Mizhocjimi 'na nte, ngue c'ua nuevo ga nguijñi dya, y nuevo ga mimi. ¹⁶ Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo ngue c'ua ra mbös'üji nuevo rgá mim-iji, Mizhocjimi ra juentse c'o, y ra unü c'ü rguí mäjã o mü'büji, dya pje ra mbeñeji. Na ngueje c'o ra

tsja a cjanu, ngueje c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte c'ua ja nzi va tsja mi jingüã o tsjapü e Israel o nte.

¹⁷ Ndeze dya, ga ma a xo'ñi, dya rí negö cjó ra mama c'ü dya rí apóstolegö o ra tsjapü ni muvi c'ü ni dyopcüji o cuerpoji ga circuncidaoji yo nte. Na ngueje xo 'ñezgö xo bübü yo jñetse cja ín cuerpogö, pero ngueje c'ua ja rvã sufregö na ngue ri pëpi e Jesús.

¹⁸ Mi cjuarmats'ügöji, e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü bübü cja in mün'c'ejí ra mböxc'üji nuevo rguí minc'ejí. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS

Pablo escribe a la iglesia en Efeso

¹ Nuzgö e Pablo, rí apóstolegö cja e Jesucristo, na ngueje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí pen'c'eji ne carta, nu'tsc'eji in cārāji a Efeso; o ntets'üji Mizhocjimi na ngueje in ejmeji e Jesucristo. ² Rí ötcö Mizhocjimi c'ü in Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra sido ra nuc'eji na jo'o. Nguец'ua ra mājā in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Bendiciones espirituales en Cristo

³ Me na jo Mizhocjimi c'ü ngueje nu Mizhocjimi c'ü in Jmugöji e Jesucristo. Xo ngueje nu Tata e Jesucristo c'ü in Jmugöji, na ngueje xo Mizhocjimi e Jesucristo. Mizhocjimi ngue c'ü o nintsjimizüji c'ü; na ngueje rí 'natjoji dya co e Cristo. Me co nintsjimizügöji Mizhocjimi co texe c'ü je va ëjē a jens'e cja e Jesucristo. ⁴ Ma dya be mi t'ät'ā ne xoñijömmü, o juancügöji Mizhocjimi c'ü ra nguezüji o t'i angueze c'ü dya rá tū in nzhubüji a jmi angueze. O juancügöji c'ü exti nguetjozügöji e Cristo. ⁵ Me co s'iyazügöji Mizhocjimi. O ne o tsjacüji o t'i. O tsja c'ua ja nzi va nguiñi angueze. Ngue c'ü o ndājā e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñijömmü ngue c'ua o tsjacüji o t'izüji Mizhocjimi. ⁶ Sido rí ma't'ügöji Mizhocjimi na ngueje me co mbenzeji. Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i. Me xo s'iyazügöji na ngueje rí 'natjoji dya co c'ü nu T'i. ⁷ Me co s'iyazügöji Mizhocjimi. O ndājā e Jesucristo cja ne xoñijömmü. E Jesucristo o ē pjödü o cji va ndömbgüji. A cjanu o perdonao Mizhocjimi in

nzhubügöji. ⁸ Mizhocjimi o jítsiji c'ü me co s'iyazüji. O dyacüji rí pārāji ja cja angueze. ⁹ Nu c'ü mi ne Mizhocjimi ro tsja'a, dya cjö mi pārā. Pero ya o tsjacüji Mizhocjimi ró pārāji dya, nu c'ü o mbeñe o tsja. ¹⁰ Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngueje e Cristo ra manda texe c'o bübü a jens'e 'ñe cja ne xoñijömmü. Nguец'ua a cjanu ya ra 'natjoji. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ya cja dya, na ngueje ya zādā c'o cjē c'o ya vi mama.

¹¹ Nutscöji rí 'natjoji co e Cristo. Nguец'ua, c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, o tsjacüji o t'izüji angueze. Na ngueje Mizhocjimi cja'a texe c'ua ja nzi ga nguiñi. ¹² Nutscöjme rí menzumüjme a Israel. 'Ma dya be ma ëjē e Jesucristo, ya rmi te'bejme angueze. Rí cārāgöjme ja rí nzijme c'ü ot'ü ró ejmejme e Jesucristo. Mizhocjimi o ne o tsjacüjme nguezüjme o t'i angueze; ngue c'ua yo nte ra jñandaji nu c'ü o tsjacüjme angueze, ra mamaji c'ü me na nojo c'ü, 'ñe me na jo. ¹³ Nu'tsc'eji, dya in menzumügueji a Israel, xo 'ñetsc'eji j 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo 'ma j dyärägueji c'e jña c'ü na cjuana c'ü mama ja rga jocüts'ü in mü'büji. Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi c'ü vi mama Mizhocjimi ro ëjē, o ē mimi cja in mü'bügueji. A cjanu xo 'ñetsc'eji o tsja'c'üji Mizhocjimi o t'its'üji dya. Ya xo in 'natjoji dya co e Jesucristo. ¹⁴ O Espiritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügöji. Ngue angueze cjacüji rí pārāji, ra cjuatü Mizhocjimi nu c'ü cja'a. Nu c'ü cjacüji Mizhocjimi ngue c'ü exti nguetjozöji e Jesucristo, 'ma rá sät'āji a jens'e nu ja bübü angueze. Nguец'ua rá ma't'üji dya Mizhocjimi na ngueje me na nojo.

Pablo pide a Dios que dé sabiduría a los creyentes

¹⁵ Rí ärägö c'ü mamaji sido in ejmeji e Jesucristo c'ü in Jmugöji;

y me xo in s'iyaji c'o dyaja c'o xo ngue o nte Mizhocjimi. ¹⁶ Nguec'ua nuzgö, dya ri söyagö rgá unü na pöjö Mizhocjimi. Ri mbents'ejí 'ma ri ötügö Mizhocjimi. ¹⁷ Mizhocjimi ngueje o Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü ngueje e Jesucristo. Mizhocjimi ngueje mi Tataji c'ü me na nojo. Nuzgö ri ötügö Mizhocjimi xenda ra jí'ts'iji ja cja angueze; ngue c'ua xenda ri pârâgueji angueze cja in mü'bügueji. ¹⁸ Me ri ötügö Mizhocjimi ra dya'c'üji jya's'ü cja in mü'büji c'ü ri tsijijñigueji na jo, ngue c'ua xenda ri tendiogueji na jo nu c'ü o tsja'c'üji Mizhocjimi me na zö. O zon'c'ügueji ri ngue o t'its'üji angueze. Ri ötcö Mizhocjimi ra dya'c'üji xo ri pârâgueji c'ü exti nguetjots'üji e Jesucristo. Ngue c'ü in te'beji dya. Nguezgöji o t'izüji Mizhocjimi ra dyacöji a cjanu. ¹⁹ Me ri ötügö Mizhocjimi c'ü xo ri tendiogueji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. Angueze sö ra tsja texe. Nutscöji ri ejmeji Mizhocjimi, ngue o Espiritu angueze c'ü me na zëzhi ga pëpji cja in mü'bügöji. ²⁰ Mizhocjimi, c'ua ja nzi o pëpji na zëzhi 'ma o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, je xo va cjanu ga pëpji na zëzhi cja in mü'bügöji. 'Ma ya vi xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, nuc'ua o tsjapü c'ua o mimi Jmu a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi. ²¹ Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe cja yo gobierno, 'ñejyo jmu, 'ñeje texe yo pje nde pjëzhi cja yo nte. E Jesucristo manda texe dya. Dya ra nguarü c'ü ra manda c'ü. ²² Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe; texe bübü a jö mü cja o ngua'a. Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo in ñigöji, nutscöji ri jmurüji ri ejmeji angueze. ²³ Nguezüji o cuerpozüji angueze. Ngue angueze c'ü manda cja in mü'bügöji. A cjanu 'ñetse cja ne xoñijö mü ja cja e Jesucristo, 'ñetse c'ü sädä texe c'ü o mbeñe

Mizhocjimi.

2

Salvos por el amor de Dios

¹ Nu'tsc'ejí, xo o xoxc'ügueji Mizhocjimi; o dya'c'ügueji c'ü gui bübütojueji. Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügueji. ² Nu'tsc'ejí mi cjagueji c'o na s'o; mi nzhodügueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya pârâ Mizhocjimi. Mi ätägueji e Satanás c'ü dya jo c'ü ndaxojñi texe yo demonio. Ngue e Satanás c'ü pëpji cja o mü'bü yo nte yo dya ätä Mizhocjimi. ³ Nutscöji, dya rmi ätägöji Mizhocjimi. Rmi cjagöji c'o mi netsjëji; texe c'o mi ne in cuerpogöji. Rmi cjagöji texe c'o ma ëjë cja in ñigöji. Mizhocjimi rmi ünngügöji c'ua ja xo nzi ga ünmbü texe c'o dyaja c'o cja na s'o. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrido c'o. ⁴ Pero Mizhocjimi me juentsquegöji me go s'iyazüji na puncjü. ⁵ Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagöji chjëntjui c'ü ya rvá tügöji. Pero o dyacüji Mizhocjimi c'ü ri bübütoji, na ngueje e Jesucristo bübütjo. A cjanu Mizhocjimi o 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, na ngue me s'iyazüji. ⁶ Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü; xo 'ñetscöji o xoxcügöji 'ma. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjacüji ri 'natjoji dya, co e Jesucristo c'ü manda a jens'e. C'ua ja nzi ga nugüji dya Mizhocjimi, ya 'natjo c'ua ri mimiji co e Jesucristo. ⁷ Mizhocjimi o tsja texe yo, ngue c'ua texe yo cjë yo va ëjë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijö mü; texezüji rá unüji ngüenda c'ü me o s'iyazüji Mizhocjimi, me o juentsquegöji, nutscöji ya ri 'natjoji co e Jesucristo. ⁸ C'ü vi jogü in mü'bügueji, dya ngue c'ü rvi tsjagueji c'o na jo. Ngue c'ü me o s'iyats'üji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o jocüts'üji Mizhocjimi in mü'büji. Mizhocjimi o ne o

tsja a cjanu. ⁹ Dya cjó sô cjó ra tsjapütsjë na nojo c'ü ra mama: "Na jozügö a jmi Mizhocjimi na ngueje ró cjägö na jo", ra 'ñeñe. ¹⁰ Ngue Mizhocjimi c'ü o jocüzüji ín mü'bügöji. O tsjacüji rí 'natjoji co e Jesucristo, nguec'ua dadyo ín mü'büji. Nudya, ne'e Mizhocjimi dadyo rga mimiji dya, ngue c'ua rá cjägöji c'o na jo c'ua ja ya nzi va mbeñe Mizhocjimi.

La paz tenemos por medio de Cristo

¹¹ Nu'tsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, mbeñeji ja ma cjats'üji mi jinguã. Nutscöjme rí menzumüjme a Israel mi ocüjme ín cuerpojme ngue c'ua ro 'mârã mi ngue o ntezüjme Mizhocjimi. Mí mamajme que nu'tsc'ejí, dya mi nguets'üji o ntets'üji Mizhocjimi na ngueje, dya pje mi ocüji ín cuerpogueji. ¹² Mí jinguã Mizhocjimi o mama c'ü ro ëjë e Cristo ro 'ñe jopcü o mü'bü y nte. Nguetscöjme rí menzumüjme a Israel o xitsijme a cjanu Mizhocjimi. Nguec'ua mi te'bejme e Cristo. Nu'tsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, nguec'ua dya mi te'begueji e Cristo c'ua ja nzi rmá te'begöjme. Y dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi nza czazgöjme. Dya mi pärãgueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹³ Pero nudya, ya ín 'natjoji co e Jesucristo. Nu 'ma ot'ü, dya pje mi ngue'tsc'ejí o ntets'ügueji Mizhocjimi. Pero nudya, dya nguextjözüjme o ntezüjme Mizhocjimi, xo 'ñetsc'ejí ya xo ngue o ntets'üji dya c'ü; na ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ngötcüji ín nzhubüji. ¹⁴ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, e Jesucristo ya o tsjacüji ya 'natjo jñiñi c'ua ja rí menzumüji dya. Nutscöjme 'ñetsc'ejí mi pötü rmá nuji na ü. Pero nudya e Jesucristo ya tsjacüji c'ü rí cãrãji na jo dya. ¹⁵ Mí pötü rmá nuji na ü, na

ngueje nutscöjme mi tjějme c'o o ley Mizhocjimi; nu'tsc'ejí, dya mi tjějueji c'o. Pero o 'ñe ndü e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua dya cja mandazüjme c'o ley. A cjanu o tsjacüji ya rí 'natjo ntezüji c'ü cja rí dadyoji; nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya ín menzumügueji a Israel. A cjanu xo o tsjacüji rá cãrãji na jo. ¹⁶ Ngue cja ngronsi o ndü e Jesucristo. O böbü a nde'ezüji 'ñe cja Mizhocjimi, nguec'ua rí pötca mäjãji dya Mizhocjimi. Nudya, dya cja rí pötca üji Mizhocjimi. E Jesucristo o ndü cja ngronsi va ngötcüji ín nzhubügöji. A cjanu, nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, ya rí 'natjo cuerpoji, dya cja rí pötca üji.

¹⁷ O ëjë e Jesucristo, nguec'ua rí pärãji ya nugüjme na jo Mizhocjimi, nuzgöjme rí menzumüjme a Israel. Xo 'ñetsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, xo nuc'üji na jo. ¹⁸ Nudya nutscöjme rí menzumüjme a Israel ya sô rá chëzhijme a jmi Mizhocjimi c'ü ngueje ín Tatagöji. Xo 'ñetsc'ejí sô rí chëzhigüejí na ngueje 'natjo o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü ín mü'bügüejí 'ñe ín mü'bügöjme. ¹⁹ Nu'tsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, nguec'ua dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi. Pero nudya, ya ngue o ntets'üji dya c'ü. A cjanu xo ín menzumüji dya a jens'e cja Mizhocjimi. ²⁰ Nu'tsc'ejí dya; xo 'ñezgöjme nguezgöji 'na templo nu ja bübü Mizhocjimi na ngueje rí ejmeji e Jesucristo. Angueze ngue c'e ndojo c'ü ot'ü o tjumü cja squina c'ü. Nu c'o apóstole 'ñe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesucristo. Anguesji ngueje c'o ndojo c'o o jñumüji cja c'e cimientó. Nutscöji rí ejmeji o jña Mizhocjimi, nguezgöji c'o ndojo c'o o dyü's'üji a xes'e cja c'e cimientó. ²¹ Ra nocü c'e templo c'ü nguezgöji o

ntezüji Mizhocjimi. Texe c'o ejme e Jesucristo ngue c'o ndojo c'o na jü's'üji a xes'e cja c'e cimient. Texe c'o ejme e Jesucristo ya 'natjoji co angueze. C'e templo c'ü na jäbäji me na sjü, na ngueje ngue o tsjaja Mizhocjimi. Nunu, je bübü nu angueze. ²² Xo 'ñetsc'ejí xo na jü'sc'ügueji cja c'e templo c'ü ngue o nte Mizhocjimi, na ngueje xo 'ñetsc'ejí bübü in mü'bügueji dya, o Espíritu Mizhocjimi.

3

Pablo encargado del evangelio para los que no eran de Israel

¹ Nutscö e Pablo, rí mbëpjítjogö cja e Jesucristo. Nguec'ua rí ogö cja pjörü na ngueje rí zo'c'öji o jña e Jesucristo, nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel. ² Ya jo in pãrãgueji me s'iyazügö Mizhocjimi. O 'ñembgö rá xi'ts'íji c'ü me s'iyats'üji angueze. ³ Ya ró xi'tsc'öji ja nzi jña cja ne carta ngue c'ua rí pãrãgueji nguetsjë Mizhocjimi o jítsi pje na mbë c'ü o mbeñe angueze. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi, dya mi pãrãji mi jinguã. Pero nudya, ya 'mãrã dya. ⁴ 'Ma rí xörügueji c'o jña c'o ró xi'tsc'öji cja ne carta, ra sö rí unügueji ngüenda c'ü rí pãrãgö nu c'o o mbeñe Mizhocjimi, nguec'ua va ndãjä e Cristo. ⁵ Nu c'o nte c'o mi cãrã mi jinguã, nuc'o, dya mi pãrãji c'ü o mbeñe Mizhocjimi c'o. Yo cjë dya yo, o Espíritu Mizhocjimi jíchi c'o apóstole 'ñe c'o profeta, nu c'ü o mbeñe. Nu c'o apóstole 'ñe c'o profeta ngue c'o o xöcü Mizhocjimi ra mbëpíji angueze. ⁶ Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü rá 'natjoji co e Jesucristo 'ma rá ench'e in mü'büji e Jesucristo. A cjanu, nu'tsc'ejí, dya in menzumügueji a Israel, 'ñezgöjme rí menzumüjme a Israel, nudya, ya rí 'natjo cuerpoji cja e Jesucristo. Nu c'o o mama Mizhocjimi ro dyacüjme, ya xo da'c'üji. ⁷ Me co s'iyazü Mizhocjimi.

O juancü ngue c'ua rí zopjü yo nte rí xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji. Me na zëzhi o pëpji cja in mü'bügö 'ma o juancügö. ⁸ Nguezgö e Pablo, xenda rí menutjogö cja texe yo o nte Mizhocjimi. Pero me co s'iyazügö Mizhocjimi. O juancügö rá zo'c'üji, nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel. Rá zo'c'üji o jña e Jesucristo c'ü mama ja ga cja angueze, me na nojo, me s'iyats'üji. ⁹ Mizhocjimi o juancügö rá zopjü yo nte rá xipjiji nu c'ü o mbeñe angueze. Ndeze 'ma o dyät'ã Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömü o mbeñe angueze c'ü ra 'natjoji cja e Cristo texe yo nte. Pero c'o nte, dya mi pãrãji c'o mi mbeñe Mizhocjimi. ¹⁰ Na ngue c'ü rí zo'c'öji nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, in ench'e in mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua nu'tsc'ejí 'ñezgöjme rí 'natjoji dya. Na ngue c'ü rí 'natjoji, pãrã yo anxe a jens'e me na nojo Mizhocjimi, me pë's'i na puncjü o pjeñe. Xo 'ñe yo demonio xo pãrãji a cjanu. ¹¹ 'Ma dya be mi t'ät'ã ne xoñijömü, Mizhocjimi o mbeñe c'ü rá 'natjoji co e Cristo. Ya o ëjë e Jesucristo. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, 'natjoji co e Cristo. ¹² Nguec'ua, dya rí sügöji rgá chëzhiji a jmi Mizhocjimi; na ngueje ró ench'e in mü'büji e Jesucristo; ya rí 'natjoji co angueze. ¹³ Nutscö e Pablo, rrã sufridogö na ngueje rí zo'c'öji nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel; ngue c'ua rí pãrãgueji nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Me rí ö'tc'üji, dya ra tögü in mü'bügueji na ngueje c'ü rrã sufridogö. Rí mäcjeji na ngue c'ü rí zo'c'üji o jña Mizhocjimi.

El amor de Cristo

¹⁴ Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, nudya, ya xo ngue o t'its'üji Mizhocjimi dya; na ngueje in ench'e in mü'bügueji e Jesucristo. Nguec'ua, nutscö e Pablo,

rí ndũñijõmũ a jmi Mizhocjimi c'ũ nu Tata e Jesucristo c'ũ ín Jmugõji. Me rí unõgõ na põjõ angueze. ¹⁵ Mizhocjimi xo ngueje nu Tata texe c'o ench'e o mü'bũ e Jesucristo. Nguejnu Tata nu c'o ya ndũ c'o vi 'ñench'e o mü'bũ e Jesucristo. Xo nguejnu Tata nu c'o bũbũtjo c'o ench'e o mü'bũ e Jesucristo. ¹⁶ Mizhocjimi c'ũ ín Tatagõji me na nojo; me na zẽzhi c'ũ. Rí õtũgõ angueze c'ũ xenda rí zẽzhiji na ngueje o Espõritu Mizhocjimi bũbũ cja in mü'bũgueji. ¹⁷ Rí õ'tc'ũji Mizhocjimi c'ũ sido rí 'ñejmegueji e Jesucristo; ngue c'ua sido ra bũbũ e Jesucristo cja in mü'bũgueji. A cjanu rí s'iyaji Mizhocjimi. Xo rí s'iyagueji nin minteji. ¹⁸ A cjanu ra sõ rí pãrãgueji co texe yo o nte Mizhocjimi c'ũ me s'iyazũji e Jesucristo. Dya ts'iquẽtjo va s'iyazũji c'ũ. Me s'iyazũji na puncjũ. ¹⁹ Rí õ'tc'ũji Mizhocjimi c'ũ rí pãrãgueji ja me ga s'iyazũgõji e Cristo; zõ dya sõ rá tendioji texe c'ua ja ga s'iyazũgõji c'ũ. A cjanu xo rí õ'tc'ũgõji Mizhocjimi c'ũ ra manda cja in mü'bũgueji angueze; ngue c'ua rí nocũji cja o dyẽ angueze. Ngue c'ua, c'ua ja ga cja angueze, je xo rgá cjats'ũgueji nu.

²⁰ Mizhocjimi pẽpji cja ín mü'bũgõji. Sõ ra tsja xenda na puncjũ que na ngueje c'ũ sõ rá õtũji. C'ũ rí cjiññiji rá õtũji Mizhocjimi, ts'iquẽtjo; pero c'o cja'a Mizhocjimi, me na puncjũ. ²¹ Me na nojo Mizhocjimi. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bũ e Jesucristo, Mizhocjimi ra tsjapũji o nte c'o. Ra tsjapũji ri 'natjoji co e Cristo. Texe yo cjẽ yo va ãjẽ ra 'ñetse me na nojo Mizhocjimi; xo 'ñe 'ma ya rgui nguins'i ne xoñijõmũ. Je rga cjanu, amén.

4

Unidos por el Espõritu

¹ Nuzgõ e Pablo, rí ogõ a pjørũ na ngueje rí zopjũgõ yo nte rí xipjiji o jña c'ũ ín Jmugõji. O zon'c'ũgueji Mizhocjimi rí 'natjots'ũji co e Jesucristo. Nguec'ua me rí õ'tc'ũji c'ũ rí nzhodũji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ² Dya rí tsjapũji c'ũ me rrã nojots'ũji. Me na jontets'ũ rgui mimiji. 'Ma cjõ pje ra tsja'c'ũji, dya rí tsjapũji na s'o c'o. Rí pẽsp'iji paciencia, rí s'iyaji. ³ Tsjacjuanagueji rí põtqui ñgueje na jo. A cjanu ri 'na ma cjatjo in mü'bũgueji c'ua ja nzi va dya'c'ũji o Espõritu Mizhocjimi. ⁴ Na ngueje, nutscõjme rí menzumũjme a Israel, 'ñetsc'ejji, dya ín menzumũji a Israel, ya 'natjo ín cuerpogõji co e Jesucristo. Nutscõji, 'natjo o Espõritu Mizhocjimi c'ũ bũbũ cja ín mü'bũgõji. Nuzgõji o zoncũji Mizhocjimi ri nguezũji o t'izũji angueze; nguec'ua texezũji ya rrã te'begõji c'ũ exti nguetjõzũgõji e Jesucristo. ⁵ 'Natjo ín Jmugõji c'ũ ngueje e Jesucristo. 'Natjo c'ũ jocũzũ ín mü'bũgõji c'ũ ngueje e Jesucristo c'ũ ró ench'e ín mü'bũji. Nu'tsc'ejji 'ñezgõjme ró jigõji. A cjanu ró jizhiji c'ũ rí 'natjoji co e Jesucristo. ⁶ Nuzgõji rí ejmeji e Jesucristo; 'natjo Mizhocjimi c'ũ ngueje ín Tatagõji. Ngueje angueze c'ũ manda texe; je pẽpji cja ín mü'bũgõji, rí ndexeji.

⁷ Rí 'natjoji cja e Jesucristo. Pero angueze nandyo ga dyacũji nzi 'nazgõji ja rgá pẽpji angueze. ⁸ Mama a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Nu c'ũ mi manda o ndõpũ c'o mi ùji, cjanu o zidyiji; o nguins'i cja t'ejje o zãt'ãji nu ja mi manda. Nuc'ua c'ũ mi manda o jñũ c'o vi jñũnbũji c'o vi ndõpũ, cjanu o unũ c'o o nte angueze.

⁹ Je xo va cjatjonu e Jesucristo; o nguins'i o ma a jens'e. Pero ot'ũ vi 'ñeje a jens'e o ãjẽ cja ne xoñijõmũ. ¹⁰ Angueze o ãjẽ cja

ne xoñijõmü, nuc'ua 'ma o ndü, 'ma o nanga; cjanu o ma a jens'e. Nguec'ua angueze manda texe a jens'e ñe cja ne xoñijõmü. ¹¹ E Jesucristo o dyacüji nzi 'najazüji ja rgá pëpiji angueze. Bübü c'o o ch'unü ra tsja apóstole. Bübü c'o ra zopjü yo cjuarma ra xipjiji c'ü ne Mizhocjimi. Bübü c'o ra zopjü yo nte ngue c'ua ra mbârâji ja rga jopcü o mü'büji. Bübü c'o ra mbörü o nte Mizhocjimi. Bübü c'o ra xöpü o jña Mizhocjimi yo nte. ¹² A cjanu Mizhocjimi o dyacüji nzi 'nazgöji ja rgá pëpiji angueze, ngue c'ua rá zëzhiji nutscöji o cuerpozüji e Jesucristo. ¹³ Mizhocjimi ne c'ü xenda rá pârâgöji e Jesucristo c'ü nu T'i c'ü ya ró ench'e ín mü'bügöji. Ne Mizhocjimi c'ü sido rá nocüji cja o dyë angueze; ngue c'ua exti nguetjözügöji e Cristo. ¹⁴ Bübü o xöpüte c'o dya pârâ o 'ñiji Mizhocjimi. Me mamaji bëchjine ga dyonpüji yo nte. Nu'tsc'ëji, dya rí 'ñejmeji c'o. Yo ts'it'i me pötüji o pjeñeji; texe c'o ärâji, nde ejmeji. Mizhocjimi, dya ne c'ü rga cjatsc'ëji o ts'it'i. ¹⁵ Mizhocjimi ne c'ü rá s'iyaji yo ín minteji; ne'e c'ü rá mamaji c'ü na cjuana, dya rá cjaji o bëchjine. A cjanu rá nocüji cja o dyë'ë Mizhocjimi; exti nguetjözügöji e Jesucristo. E Jesucristo ngueje ín ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze. ¹⁶ Nutscöji ngue o cuerpozüji angueze; rí 'natjoji co angueze. Na ngue c'ü bübü angueze cja ín mü'büji, ra sô rá pötü rga s'iyaji ra sô rá pötü rga pjös'üji, ngue c'ua rí texeji mas rá nocüji cja o dyë Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

¹⁷ Nguec'ua me rí ö'tc'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne ín Jmugöji; dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga nzhodü nu c'o dya pje ejme Mizhocjimi. Anguezeji me cjaji c'ua ja nzi ga netsjëji; dya jo c'ü cjiññiji. ¹⁸ Dya bübü o jya's'ü

Mizhocjimi cja o mü'büji. Me na me o mü'büji, dya ne ra dyätâji Mizhocjimi, nguec'ua, dya pârâji Mizhocjimi. A cjanu, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'büji. ¹⁹ Me cjaji c'o na s'o, c'o ix 'na tsetjetjo; pero dya tsejeji. Me cjaji texe c'o me netsjë o cuerpoji, 'ñe c'o va ëjë o ñiji, dya c'a's'üji c'o. ²⁰ Pero nu'tsc'ëji, ín pârâgueji, dya a cjanu c'ü ne e Jesucristo c'ü rí tsjagueji. ²¹ Nu'tsc'ëji, ya ín pârâgueji ja cja e Jesucristo. In pârâgueji c'o ne angueze rí tsjaji. ²² Ne e Jesucristo c'ü dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi mi nzhodügueji 'ma dya mi pârâgueji angueze. Nu c'o mi cjagueji 'ma, ma s'o c'o. Mi pëzhgueji c'ü me rí mäjceji a cjanu; pero dya ma cjuana. Na ngue c'o mi cjagueji, ngue c'o rvi chügueji c'o. ²³ Nudya, ni jyodü dadyo rgui tsjiññigueji dya. ²⁴ Mizhocjimi ya tsja'c'üji o t'itsc'ëji dya. Nguec'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Na ngueje je ga cjanu angueze, me na jo c'ü.

²⁵ Dya rí pezheji bëchjine. Nu c'ü rí tsjaji, rí pötü rgui xipjiji c'o na cjuana. Rí tsjaji a cjanu na ngueje ya 'natjo ín cuerpoji co e Jesucristo.

²⁶ Nu 'ma ünnc'üji, dya rí jyëziji ra ndö'c'üji c'ü rí tsjagueji na s'o. Dya rí sjëyaji 'napa. ²⁷ Ma ín sido ín sjëyaji, ya ín jëziji 'ma c'ü dya jo ra tsja'c'ü rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

²⁸ Nu 'ma ín mbëgue, rí jyëzigue c'o, dya cja rí pönü. Nu c'ü rí tsja, rí pëpji na jo, ngue c'ua rí pë's'i pje rí unü nu c'o pje ni jyodü.

²⁹ Dya xo rí ñaji na s'o jña. Dya rí ñagueji c'o jña c'o dya pje ni muvi. Rí ñagueji jña c'o na jo c'o ra mbös'ü c'o ärâ. ³⁰ Bübü o Espiritu Mizhocjimi cja ín mü'bügöji. A cjanu rí pârâgöji, 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo, ya exti nguetjözüji angueze. Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda rí ñagueji jña c'ua ja nzi ga

ne o Espiritu Mizhocjimi. 'Ma jiyö, dya ra mäjä angueze.

³¹ Nguec'ua, dya cja rí pötqui ñagueji na ü. Nu'tsc'ëji, dya cja rí tsja in cuëji. Rí jyombeñeji 'ma cjó pje ra tsja'c'üji. Dya cjó xo rí sann'c'ëji; dya cjó xo rí xosp'üji o bëchjine. Dya cjó cja rí tsjapüji na s'o. ³² Nu c'ü rí tsjagueji, rí pötqui tsjagueji c'o na jo. Nu'tsc'ëji rí pötqui juentsegueji. Rí pötqui perdonaöji na ngueje Mizhocjimi o perdonaots'ügueji in nzhübüji. Na ngueje e Jesucristo o ndü; o ngö'tc'üji in nzhübüji.

5

Cómo deben vivir los hijos de Dios

¹ Nu'tsc'ëji, o t'its'üji Mizhocjimi dya. Mizhocjimi me s'iyats'üji. Nguec'ua, nudya, xo rí s'iyagueji dya yo nin minteji. ² Rí s'iyaji rguí nzhodüji, c'ua ja nzi o tsja; o s'iyazüji. O ne o ndü va ngö'tc'üji in nzhübüji. Mizhocjimi me co mäpä e Jesucristo na ngue c'ü o tsja e Jesucristo.

³ Nu'tsc'ëji, ya nguets'üji o ntets'üji Mizhocjimi dya. Nguec'ua, nudya, rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji, in bëzoji, dya rí tsjäjägueji o ndixü. Nzitjots'ügueji in ndixüji, dya rí tsjäjägueji o bëzo. Dya rí ñepagueji c'ü pë's'i yo nin minteji. Nuyo, dya rí tsjagueji yo; dya xo rí mamaji yo. ⁴ Dya rí mamaji c'o na s'o jña ngue c'ua dya rí bëzhi in tsejeji. Dya rí ña, ñagueji jña c'o dya pje ni muvi. Dya rí enmbegueji c'o jña c'o mama c'ü rí tsjagueji c'ü na jo. Nu c'ü rí tsjagueji, rí mamaji jña c'o rguí unüji na pöjö Mizhocjimi. ⁵ Ya in părăgueji, c'o bëzo c'o tsjäjä ndixü, 'ñe c'o ndixü c'o tsjäjä bëzo, nuc'o, dya ra zät'äji a jens'e nu ja manda e Jesucristo co Mizhocjimi; ne ri ngue c'o nepe c'ü pë's'i c'o dyaja, dya xo ra zät'äji a jens'e. Nuc'o, chjëntjovi c'ü ri ma't'üji yo

ts'ita. ⁶ Bübü c'o ra xi'ts'iji c'ü dya ra tsja, zö rí tsjaji a cjanu c'o na s'o. Pero dya cjuana. Nguec'ua, dya rí jyëziji ra dyon'c'üji. C'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja a cjanu c'o na s'o, ya mama Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrido c'o. ⁷ Nu'tsc'ëji, dya rí dyocjeji c'o cja'a c'o.

⁸ Me ma bëxö mü a mbo in mü'bügueji. Ya o jya's'ü cja in mü'bügueji na ngueje ya in 'natjoji co e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji dya; nguec'ua ya in 'natjoji co angueze. Nguec'ua rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁹ Nu 'ma rí nzhodügueji cja jya's'ü, rrä jontets'ügueji 'ma; rí ñagueji c'o na cjuana 'ma, rí mimigueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁰ Ni jyodü rí xötpügueji rí tsjagueji c'o rguí mäjä e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ¹¹ C'o me bübü bëxö mü cja o mü'bü, me cjaji c'o na s'o. Nu'tsc'ëji, dya rí tsjagueji a cjanu. C'ü rí tsjaji, rí zopjüji c'o cja a cjanu, rí xipjiji c'ü dya ne Mizhocjimi a cjanu na ngueje c'ü me na s'o cjaji. ¹² Anguezeji 'ma cärätsjëji, cjaji c'o me na s'o. Nguec'ua me rí tsecjöji rá mamaji c'o cja'a c'o. ¹³ Pero 'ma rá xipjiji ja cja c'ü mama Mizhocjimi; nu'ma, ra unüji ngüenda c'ü na s'o c'ü cjaji. Nuc'ua 'ma ra dyötüji Mizhocjimi, ra ndintspiji c'o o mü'büji, ya ra jya's'ü cja o mü'büji 'ma. ¹⁴ Nguec'ua mama a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Nu'tsc'ëji in cjaji c'o na s'o, chjëntjovi c'ü in İcjeji, dya in ätäji Mizhocjimi.

Nguec'ua rí sögueji rí unnc'ëji ngüenda c'ü na s'o in cjaji.

E Jesucristo ra dya'c'üji jya's'ü cja in mü'büji, eñe.

¹⁵ Nguec'ua pjötpügueji ngüenda ja rguí nzhodügueji. Dya rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga nzhodü c'o dya pără Mizhocjimi. Rí nzhodügueji na jo, na ngueje ya in părăgueji Mizhocjimi c'ü ne

angueze rí tsjaji. ¹⁶ Cja ne xoñijõmü me cjai na puncjü c'o na s'o. Pero nu c'ü rí tsjagueji, sido rí jyodü rí tsjagueji c'o na jo. ¹⁷ Dya rí tsjaji c'o na s'o nza cja c'o dya pãrã Mizhocjimi. Jyodügueji rí pãrãgueji c'ü ne Mizhocjimi rí tsjaji. ¹⁸ Dya rí tĩgueji. 'Ma cjó c'o tĩĩ, sô'õ c'ü me mãjä, pero cja c'o na s'o. Nu'tsc'ejí rí jyéziji o Espiritu Mizhocjimi ra manda cja in mü'büji. Nu'ma, na cjuana in mãcjeji 'ma. ¹⁹ Rí põtqui ñagueji o salmo, ñeje o himno. Rí ma't'üji in Jmugõji co texe in mü'bügueji 'ma rí tøjõji o himno. ²⁰ Texe c'o ra tsja'c'üji, pero sido rí unõgueji na pøjõ. 'Ma rí unõji na pøjõ Mizhocjimi rí ñädãgueji e Jesucristo c'ü in Jmugõji.

La vida familiar del cristiano

²¹ Me rí põtqui dyätãji na ngueje in sügueji c'ü in Jmugõji.

²² Nu'tsc'ejí in ndixüji 'ma ya in chjüntüji, rí dyätãgueji c'ü nin xĩraji. Na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji. ²³ Na ngueje e bëzo ngueje o ñi c'ü nu su; c'ua ja xo nzi ga cja e Jesucristo, ngueje o ñi yo ejme angueze. E Jesucristo ngue c'ü jopcü o mü'bü yo ejme angueze. Nu yo ejme e Jesucristo ngue o cuerpo angueze. ²⁴ C'ua ja nzi ga cja'a yo ejme e Jesucristo me átãji angueze; xo rga cjanu yo ndixü yo ya chjüntü ni jyodü ra dyätã c'ü nu xĩra.

²⁵ Nu'tsc'ejí, in bëzoji 'ma ya in chjüntüji, ni jyodü rí s'iyaji c'ü nin su; c'ua ja xo va s'iya e Jesucristo yo o nte angueze. E Jesucristo o ã ndü; ngue c'ua ro unü c'ü ro bübütjo yo o nte angueze. ²⁶ O ndü e Jesucristo ngue c'ua ra ndintspi o mü'bü yo o nte angueze. A cjanu o tsjacüji e Jesucristo o ntezüji dya c'ü. C'ü rvã jigõji, ne ra mama e Jesucristo o ndintsquigõji c'o na s'o c'o mi c jagõji, na ngueje rí ejmegõji o jña angueze. ²⁷ E Jesucristo o ndintsquiji in mü'büji

nutscõji o ntezüji c'ü; ngue c'ua 'ma ra ëjẽ na yeje angueze, me ra mãjä rgã recibidozüji. Na ngueje ya rrã zözüji a jmi angueze, nza cja 'na novia c'ü dya pje bübü c'o na s'o, na zõ cja jmi c'ü nu novio. ²⁸ E Jesucristo me s'iya yo o nte angueze. A cjanu, nu'tsc'ejí in bëzoji 'ma ya in chjüntüji, xo ni jyodü rí s'iyaji c'ü nin su. 'Ma cjó c'o s'iya c'ü nu su, nguetsjẽ o cuerpo c'ü s'iya c'ü, na ngueje 'natjo o cuerpovi co nu su. ²⁹ Nguец'ua me s'iya nu su; unü pje ra zi 'ñe pje ra jye. Na ngueje 'natjo o cuerpovi co c'ü nu su. Je xo ga cjanu e Jesucristo s'iyazüji nutscõji o ntezüji dya angueze. ³⁰ Na ngueje 'natjo in cuerpoji co angueze. E Jesucristo ngue in ñigõji; nutscõji nguetscõji c'o chãcã cja o cuerpo. ³¹ Mama a cjava cja o jña Mizhocjimi: "A cjanu 'ma ra chjüntü 'na bëzo, ra zogü nu tata 'ñejnu mamá, ngue c'ua ra bübüvi nu su. Nuc'ua ya ri 'natjo o cuerpovi", eñe. ³² Me na zõ a cjanu c'ü ni 'natjo o cuerpovi 'na bëzo nu su. Pero c'ü rí negõ rí unnc'ejí nguenda, ngue c'ü xenda ni muvi. Nutscõji rí ejmeji e Jesucristo, 'natjo in cuerpoji co angueze. 'Ma ot'ü, dya cjó mi pãrã a cjanu. ³³ C'ü rá xi'ts'iji dya, nu'tsc'ejí cjuarma ya in chjüntüji, ni jyodü rí s'iyagueji c'ü in sugueji c'ua ja xo guí s'iyatsjẽji. Xo 'ñetsc'ejí in ndixüji, ni jyodü nzi 'najats'üji rí respetaoji c'ü in xĩragueji.

6

¹ Nu'tsc'ejí in t'l'iji, ni jyodü rí dyätãji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugõji ne a cjanu. ² Rí respetaogueji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje nujnu manda Mizhocjimi. 'Ma rí tsjagueji a cjanu, Mizhocjimi ra nintsjimits'üji. Nu e mandamiento nu, ngue nu ot'ü c'ü mama Mizhocjimi ra nintsjimits'üji 'ma rí

tsjagueji nu. ³ Mama Mizhocjimi, 'ma rí respetaoji nin tataji 'ñejni mamáji, rí mājágueji 'ma; y rí mim-iji na puncjü cjê cja ne xoñijômü 'ma.

⁴ Xo 'ñetsc'ejí in tataji, rí zopjüji na jo yo in ch'igueji; dya rí huënc'h'iji na zêzhi. 'Ma jiyö, 'na ra sjëyaji. Nu c'ü rí tsjaji, rí jíchiji ra dyârâji. Rí xöpügueji o jña Mizhocjimi.

⁵ Nu'tsc'ejí in mbëpjiji rí dyätägueji yo in lamuji cja ne xoñijômü. Rí dyätäji co texe in mü'büji nza cja gui dyätägueji e Jesucristo c'ü in lamugueji a jens'e.

⁶ Rí pëpigueji na jo nin lamuji; dya nguextjo 'ma ra jñantc'aji anguesji, para ra mamaji c'ua c'ü na jo c'ü in cjagueji. Rí pëpji na jo nin lamuji na ngueje in pëpigueji e Jesucristo. Rí pëpigueji co texe in mü'büji, na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁷ Me rí mājâji rguí pëpigueji na jo yo in lamuji; na ngueje, dya xo nguextjo yo bëzo yo in pëpji. Xo ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji in pëpigueji c'ü. ⁸ Ya in pârâgueji, nu c'ü ni tsjagueji na jo cja yo in minteji, e Jesucristo c'ü in Jmugöji na ngö'tc'üji c'ü i tsjagueji c'o na jo. Dya ra tsja, zö ri mbëpjigüejí, zö dya ri mbëpjigüejí.

⁹ Xo nzitjots'ügueji in lamugueji, xo rí ñugueji na jo nuyo in mbëpjigüejí. Dya rí menasaoji. In pârâgueji nu c'ü nu Jmu anguesji, xo ngueje c'ü in Jmugueji c'ü. Ngueje e Jesucristo c'ü je bübü a jens'e. Angueze dya juajnü; ra dyötü ngüenda yo lamu, xo 'ñe yo mbëpji.

Las armas espirituales del cristiano

¹⁰ Mi cjuarmats'ügöji, xe bübü c'ü xe rá xi'tsc'öji. Ya in 'natjoji co e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. Nguec'ua me rí zêzhiji, na ngueje na zêzhi angueze. ¹¹ E Satanás c'ü dya jo, me jodü ja rga dyoncüji c'ü dya cja rá cjaji c'ua ja nzi ga

ne Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi me dacüji ja rga sö rá zêzhiji. 'Na xondaro je'e c'ü pjötpü o cuerpo cja chü. Xo ga cjanu Mizhocjimi me dacüji c'ü rgá zêzhiji, ngue c'ua, dya ra ndöcüji c'ü dya jo. ¹² Nu yo rí ügöji yo rí chügöji, dya ngueje yo nte. C'o rí chügöji, ngueje c'ü dya jo 'ñe c'o o mbëpji c'o dya rí jandaji. C'ü dya jo 'ñe c'o o mbëpji ngue c'o manda cja ne xoñijômü. Nuc'o, me na s'o c'o. Ngue c'o cchapü me na bëxômü cja o mü'bü yo nte; nguec'ua yo nte, dya ätäji Mizhocjimi. ¹³ Nguec'ua ni jyodü rí zêzhigüejí rguí 'ñejmeji Mizhocjimi. A cjanu, 'ma ra jyonnc'üji chü c'ü dya jo, dya ra ndö'c'üji 'ma. A cjanu, dya rí ñügüji, dya rí tsjaji c'o na s'o. ¹⁴ A cjanu rí zêzhiji. 'Na xondaro nzünt'ü na jo o mbünt'ü c'ü na jo rga zêzhi. A cjanu ra zê'ts'iji na jo 'ma sido rí mamaji c'ü na cjuana. 'Na xondaro co'bü o tijmi co 'na t'ëzi nguec'ua nu c'o üvi, 'ma pjat'üji, dya ra chötpü cja ts'ingue. A cjanu 'ma sido rí tsjagueji c'o ne Mizhocjimi, angueze ra mbö'c'üji na ngueje e Jesucristo ya je bübü cja in mü'bügüejí. Nguec'ua dya pje ra nguich'i cja in mü'büji c'o na s'o. ¹⁵ 'Na xondaro t'ch'ï o dyatsi, ngue c'ua dya pje ra chjocü o ngua cja chü. Je xo ga cjatsc'ejí nu. Ya i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, nguec'ua Mizhocjimi cja'c'üji ra söya in mü'bügüejí, dya rí sügueji cja ne chü nu jonnc'üji e Satanás c'ü dya jo. ¹⁶ 'Na xondaro jün 'na escudo ngue c'ua, dya ra chöt'ü c'o flecha c'o ya ri tjë'ë c'o ra pana c'o enemigo. Je xo ga cjatsc'ejí nu, sido rí 'ñejmeji e Jesucristo c'ü o ndin'tsc'igueji in mü'bügüejí. A cjanu, dya ra ndö'c'üji e Satanás c'ü me jonnc'ü ja rgá ndö'c'üji. ¹⁷ 'Na xondaro junt'ü 'na casco o ñi ngue c'ua ra mbörü o ñi cja chü. Je xo ga cjats'ügueji nu. In pârâgueji e

Jesucristo o jocüts'üji in mü'büji; o 'ñempc'ejí libre ngue c'ua, dya rí tsjijñiji c'o na s'o cja in ñigueji. 'Na xondaro xo jün 'na tjëdyi. Co c'e tjëdyi c'ü jün, c'apü ra c'ueñe c'o chüvi. Je xo ga cjats'ügueji nu. C'ü dya jo, me jonnc'üji chü. Pero in pârâgueji o jña Mizhocjimi. Co c'e jña, o Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'üji ngue c'ua, dya rí dyätâji c'ü dya jo; rí tsjapüji ra c'ueñe. ¹⁸ Nu'tsc'ejí, sido rí dyötügueji Mizhocjimi ra mböxc'üji. Xömmü, ndempa rí dyötügueji Mizhocjimi. Rí dyötüji c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'bügieji. Rí dyötügueji Mizhocjimi ra mbös'ü texe c'o o nte angueze. ¹⁹ Nutscö e Pablo, xo rí dyötcügöji Mizhocjimi ra dyacügö jña rá zopjü yo nte. Xo rí dyötcüji Mizhocjimi c'ü dya rá sügö rga zopjüji, pero rá xipjiji na jo c'ü mama Mizhocjimi c'ü ja rgá sö yo nte ra 'natjoi co e Jesucristo, zö menzumüji a Israel o jiyö. ²⁰ Mizhocjimi o 'ñembguegö c'ü rá zopjü yo nte rá xipjiji c'o o jña angueze. Na ngue c'ü rí zopjügö yo nte, rí ogö a pjörü. Pero rí dyötcügöji Mizhocjimi c'ü rá zopjü yo nte c'ua ja nzi ga ne angueze; c'ü dya rá sügö.

Saludos finales

²¹ E Tíquico c'ü in cjuarmagöji ra xi'ts'iji pje rí c'agö 'ñe c'o bëpji c'o rí pëpcö Mizhocjimi. Nuc'ü, me rí s'iyagö c'ü. Angueze me pjöxcügö cja o bëpji in Jmugöji e Jesucristo. ²² Nguéc'ua rvá tájägö e cjuarma Tíquico ngue c'ua rí pârâgueji pje rí c'ajme. Nguéc'ua a cjanu ra mäjä in mü'bügieji.

²³ Rí ötügö e Jesucristo c'ü in Jmugöji, 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata ra tsja'c'üji ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. Xo rí ötügö anguezevi ra dya'c'üji rí pötqui s'iyaji. Ra dya'c'üji a cjanu, 'ma rí jñunt'ü in mü'büji ra dya'c'üji c'o.

²⁴ Nuzgö, xo rí ötügö Mizhocjimi ra nintsjimi texe c'o na cjuana ätä in Jmugöji e Jesucristo, 'ñe neji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

Pablo escribe desde la cárcel a la iglesia de Filipos

¹ Nutscö e Pablo 'ñe e Timoteo, rí mbëp'jigöbe cja e Jesucristo. Nutscöbe rí pen'c'egöbe ne carta, nu'tsc'eji cjuarma in cārāji a Filipos, co texe c'o pastor 'ñe c'o pjös'ü c'o pastor. Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizhocjimi. In 'natjoji co e Jesucristo. ² Mizhocjimi c'ü in Tatagöji 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra nuc'eji na jo; y ra tsja'c'üji ra majä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Oración de Pablo por los creyentes

³ Texe 'ma rí mbents'egöji rí unü na pöjö Mizhocjimi. ⁴ Rí mbents'egöji texe 'ma rí ötügö Mizhocjimi. Me majä in mü'bügö rgä ötü Mizhocjimi. ⁵ Rí unügö na pöjö Mizhocjimi na ngueje ndeze nu pa 'ma ot'ü i dyärägueji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Jesucristo, hasta nudya, yo pa dya yo, nutscö 'ñetsc'eji rí 'natjoji. Na ngueje nu'tsc'eji sido in ejmegueji e Jesucristo 'ñe in zopjüji yo nte c'ua ja nzi rgä zopjügö. ⁶ Ngue Mizhocjimi c'ü o pëpji cja in mü'bügueji ngue c'ua i 'ñench'e in mü'büji angueze. Rí pârägö Mizhocjimi sido ra pëpji cja in mü'büji hasta 'ma ra ëjê na yeje e Jesucristo; ngue c'ua rí nocüji cja o dyë Mizhocjimi. ⁷ Na jo rá mbents'eji a cjanu, na ngueje me rí s'iyats'üji. Exi 'ñetse pëpji Mizhocjimi cja in mü'büji. Na ngueje dya i jyombeñezügöji c'ü rrä ogö a pjörü. Xo i pjöxcüji 'ma o zinzigöji a jmi c'o pje pjëzhi, 'ma mi xipjigöji ja ga cja o jña e Cristo. ⁸ Mizhocjimi pârä c'ü me rí s'iyats'ügöji in texeji, na ngueje

'natjo in mü'büji co e Jesucristo c'ü me s'iyazüji. ⁹ Nu'tsc'eji in s'iyaji Mizhocjimi. Xo in pötqui s'iyaji. Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü xenda me rí s'iyaji. A cjanu xenda rí pârägueji Mizhocjimi. Xo rí ötügö Mizhocjimi ra jí'ts'iji c'o ne angueze rí tsjaji. ¹⁰ A cjanu sö rí pârāji c'ü na jo rí tsjagueji. Ngue c'ua 'ma ra ëjê na yeje e Jesucristo, ra 'ñetse vi tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze, nguec'ua dya ra sö pje ra xi'ts'iji. ¹¹ A cjanu 'ma sido rí 'ñejmeji e Jesucristo c'ü bübü cja in mü'büji, rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi 'ma. Nuc'ua ra 'ñetse c'ua c'ü me na nojo Mizhocjimi, 'ñe me na jonte.

Para mí la vida es Cristo

¹² Mi cjuarmats'ügöji, zö rí ogö a pjörü, pero nu o jña e Cristo, dya c'a's'üji. Na cjuana, nudya ngue dya xenda ärāji dya, ne jña. ¹³ Texe yo xondaro yo pjörü va cja ne palacio, y tettetjo nu va a Roma pârāji c'ü rí ogö a pjörü na ngueje rí ejmegö e Jesucristo. ¹⁴ Yo cjuarma pârāji c'ü sido rí ñagö o jña Mizhocjimi zö rí ogö a pjörü. Nguec'ua na puncjü anguezeji xenda o zëzhiji. Nudya, dya cja s'üji ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Na ngueje pârāji c'ü in Jmugöji, dya jëzguigöji; me pjöxcüji.

¹⁵⁻¹⁷ Bübü cjuarma c'o zopjü yo nte, xipjiji o jña e Cristo, na ngueje me juentsqueji. Anguezeji me neji e Cristo. Xo s'iyazügöji. Pârāji Mizhocjimi o 'ñembgue rá zopjü yo nte rá xipjiji o jña e Cristo. Pero bübü cjuarma c'o ña o jña e Cristo, na ngueje neji c'ü ra xögü na puncjü cjuarma co nuzgö, cja rrü möji co anguezeji. Anguezeji nzhodüji libre ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Pero xöcüji c'o cjuarma. Cjijñiji, 'ma rá ärägö xögü c'o cjuarma ngue c'ua ra ndünt'u a xütjü anguezeji, xenda ra sufrido in mü'bügö va a pjörü. ¹⁸ Pero dya ra tsja zö neze c'o cjuarma c'o ña o

jña e Cristo, zö nugü na ü c'o. Nu c'ü je me ni muvi, ngue c'ü zopjüji yo nte.

Nguec'ua me mäjä ín mü'bügö dya. ¹⁹ Sido rá mäjägö, na ngueje rí pärägö texe c'o ts'acü ra mbedye na jo c'o. Rí pärägö ra mbedye na jo na ngueje me ín ötcüji Mizhocjimi. Xo pjöxcügö o Espiritu e Jesucristo. ²⁰ Nu c'ü je rí negö, rí te'begö cja ín mü'bügö c'ü dya rá sügö. Rí ne sido rá zopjü na zèzhi yo nte, rá xipjiji nu o jña e Cristo c'ua ja nzi rvá cjägö 'ma cja rvá ench'e ín mü'bügö e Jesucristo. Dya ra tsja zö ra mbötcüji, zö ra ñevguegöji libre xe rá mimitjo cja ne xoñijö mü; pero c'ü rí negö ngue c'ü ra unü ngüenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. ²¹ Rí 'natjogöbe co e Cristo, nguec'ua me rí mäjä xe rí bübüjtogö cja ne xoñijö mü. Pero xenda na jo rá tügö, na ngueje rá ma bünc'ö co e Cristo. ²² 'Ma xe rá mimitjo cja ne xoñijö mü, xe sö rá pépitjo c'ü mi Jmugöji e Jesucristo. Nuc'ua na puncjü c'o ra dyära o jña e Cristo. Nguec'ua, dya rí pärägö ja ngue c'ü xenda na jo; cjo xenda na jo xe rá mimitjogö cja ne xoñijö mü, o cjo ya ra zixqui e Cristo. ²³ Bübü 'ma rí mangö na jo rá tügö; bübü 'ma xo rí mangö na jo xe rá mimitjogö. Nuzgö, nu c'ü rí negö, rá tügö ngue c'ua rá ma bübügöbe e Cristo. Ngue c'ü xenda na jo. ²⁴ Pero por nu'tsc'ejji xenda na jo xe rá mimitjo va cja ne xoñijö mü ngue c'ua xe ra sö rá zo'c'üji nu o jña e Cristo. ²⁵ Ni jyodü rá zo'c'üji, nguec'ua rí pärägö c'ü xe rá mimitjo, rá ã zo'c'üji na yeje, ngue c'ua xenda rí pärägueji na jo e Cristo, y rí mäjäji rgui ñejmeji angueze. ²⁶ 'Ma rá ã zenguats'üji na yeje, rí mäcjeji na puncjü, rí mangueji c'ü me na nojo e Jesucristo na ngueje ya rguí pjongüzü libre cja pjörü.

²⁷ Zö rá ãcjö; zö dya rá ãcjö, rí minc'ejji na jo c'ua ja nzi ga mama o jña e Cristo. Nguec'ua rá ärägö

c'ü ri mamaji c'ü sido ín ejmeji e Jesucristo; c'ü 'na ma cjatjo c'ü ín cjiññiji; c'ü ín cjacjuanaji ín zopjüji o jña e Jesucristo yo nte. ²⁸ Dya pje rí sü'üji c'o nuc'üji na ü. Nu c'ü ni nuc'üji na ü exi 'ñetse c'ü ra ndüji. Mizhocjimi, dya ra unüji c'ü ra bübütjoji. Pero nu'tsc'ejji c'ü rgui zèzhigueji, rí 'ñetse c'ü ya o 'ñempc'ejji libre Mizhocjimi. ²⁹ Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü í dyäraji o jña angueze; nguec'ua í 'ñejmeji e Jesucristo. Mizhocjimi xo o dya'c'üji c'ü ín sufridoji na ngueje ín ejmeji e Jesucristo. Me na jo nu yo o dya'c'üji Mizhocjimi. ³⁰ I jñandgueji o tsjacüji ró sufrido na puncjü, na ngueje rí pëpigö e Jesucristo. Xo ín äräji c'ü rí sufridogö dya. Nu'tsc'ejji 'ñetscö 'na ma cjatjo c'ü rgá cjägöji na s'èzhi; rí sèchitjoji.

2

La humillación y la grandeza de Cristo

¹ E Cristo bübü cja in mü'bügueji. Me s'iyats'üji angueze nguec'ua me cja'c'üji rí mäcjeji. O Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji ngue c'ü cja'c'üji rí s'iyaji yo in minteji. Xo cja'c'üji rí juentseji yo in minteji. ² Na ngueje texe yo cja ró xi'ts'iji, rí 'na ma cjatjo c'ü rí tsjiññiji ngue c'ua rí tsjacüji xenda rá mäcjö. Rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi ga s'iyats'üji e Cristo, rí 'na ma cjatjo in mü'büji. ³ Dya rí huinsteji, dya rí jyodügueji ja rgá mbè'ts'iji na nojo. Nu c'ü rí tsjaji, nu'tsc'ejji tsjapüji xenda ni muvi nzi 'na yo nin cjuarmaji que na ngue'tsc'ejji. ⁴ Dya nguetjo cja in bëpjiji rí jyodü rí pëpjiji. Xo rí jyonnc'ejji ja rgui pötü rgui pjös'üji.

⁵ C'ua ja nzi va nguiññi e Cristo Jesús, xo rgui tsjiññigüejji c'ua. ⁶ C'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, xo ga cjanu e Cristo Jesús, na ngueje angueze Mizhocjimi. Pero dya o tsjapütsjé na nojo e Cristo Jesús c'ü

dya ro dyätä nu Tata. ⁷ Mizhocjimi angueze, pero o ã jmus'ü nza cjatscöji rí nteji. O ãjã o ã dyätä Mizhocjimi c'ü nu Tata. ⁸ Mi nte'e e Jesucristo. O ne o tsja texe c'ü mi ne Mizhocjimi c'ü nu Tata; nguec'ua o ne o ndü. Je ngue cja 'na ngronsi o ndü. 'Ma cjó c'o tũ cja 'na ngronsi, mamaji c'ü me na s'o c'ü. ⁹ E Cristo Jesús o tsja c'ü mi ne Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o unü o mbëzhi me na nojo a jens'e. Dya cjó búbü c'ü ra mbëzhi nza cja e Cristo Jesús. Angueze manda texe. ¹⁰ Na ngueje me na nojo e Jesús, nguec'ua ra ndüñijómüji a jmi angueze texe c'o cãrã a jens'e 'ñe yo cãrã cja ne xoñijómü, 'ñe c'o cãrã a linfiernu. ¹¹ Texeji ra nãdãji e Jesucristo ngueje c'ü Jmu'u. A cjanu ra 'mãrã c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü nu Tata.

Los cristianos son como luces en el mundo

¹² 'Ma mi bñnc'ö co nu'tsc'ëji ì dyätãgueji Mizhocjimi; ì tsjagueji c'o ne angueze. Nudya rí bñnc'ö na jã, pero rí ò'tc'ügöji sido rí dyätãgueji Mizhocjimi. E Jesucristo o 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o, nguec'ua sido rí tsjacjuanaji, rí sũji Mizhocjimi. ¹³ Ra sô rí dyätãji Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi ngue c'ü pëpji cja in mü'bügueji. Ngue angueze cja'c'üji rí ñe rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Xo pjöxc'üji nguec'ua sô rí tsjaji c'o.

¹⁴ Nu'tsc'ëji, dya rí pötqui reclamaoji. Dya xo rí pötqui söji o jña. ¹⁵ Nguec'ua, dya ra sô cjó pje ra xi'ts'iji. Ra 'ñetse in ätäji Mizhocjimi co texe in mü'bügueji. A cjanu ra 'ñetse exi nguetjots'ügueji Mizhocjimi, nu'tsc'ëji o t'its'üji angueze. In cãrãji a nde yo nte yo dya nzhodü na jo. Pero nu'tsc'ëji 'ñetsets'üji a nde anguesji c'ü búbü o jya's'ü Mizhocjimi in mü'bügueji. ¹⁶ Nu'tsc'ëji rí zopjügueji yo nte, rí xipjiji ja rgá sô e Cristo ra unü c'ü

rguí búbütjoi. Nuc'ua 'ma ra ãjã na yeje e Cristo, me rá mã'c'ãgöji na ngueje ì dyätãji c'ü me ró zo'c'ügöji. ¹⁷ Nu'tsc'ëji in ejmeji e Cristo, ya ì unügueji in mü'büji, in pëpji angueze. Zô ra mbötc'ügöji, pero nuzgö me rí mã'c'ãgöji. ¹⁸ Nguec'ua a cjanu xo rí mãjãgueji. Rí mãjãgueji co nutscö.

Timoteo y Epafrodito

¹⁹ 'Ma ra ne e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji, rí negö, dya cja ra mezhe c'ü rá täcjö e Timoteo ra ãjã c'ua ja in cãrãji. Rá mãcjö 'ma ya rá pãrãgö pje in cjaji. ²⁰ Dya cjó búbü co nutscö c'ü ri cjiñi nza cja e Timoteo. Angueze ra jyodü na cjuana ra mböxc'üji. ²¹ C'o dyaja cjuarma c'o búbü co nutscö dya, jodütsjãjãji c'o netsjãjãji. Dya pje jodüji c'ü ra mbös'üji c'o dyaja c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ²² Nu'tsc'ëji ya in pãrãgueji c'ü na jonte e Timoteo. Nuc'ü, chjëntjovi 'ma ri ngueje in ch'igö, me o mböxcügö na puncjü ró zopjübe yo nte nu o jña e Cristo. ²³ Nuzgö, 'ma rá pãrãgö cjo ra bötcügö cjo ra pjongüzüji libre, rí negö extã täcjö e Timoteo ra ãjã c'ua ja in cãrãgueji. ²⁴ 'Ma ra ne e Jesucristo c'ü in Jmugöji, dya ra mezhe ra pjongüzüji libre xo rá ãcjö c'ua ja in cãrãgueji.

²⁵ Rí mangö c'ü xo ni jyodü rá täcjö e cjuarma Epafrodito nu ja in cãrãgueji. Ngueje in mimbëppjibe. Ngue c'ü rí dyocjöbe c'ü. Mi zopjügöbe o jña e Cristo yo nte. Nguetsjã e Epafrodito nu c'ü ì chãjãji c'ü; nguec'ua ro ã mböxcü. ²⁶ E cjuarma Epafrodito me mbents'ëji in texeji. Angueze me ne ra ma zenguats'üji. Me mbents'ëji na ngueje vi pãrãgueji mi sö'dyë c'ü. ²⁷ Na cjuana nda mi cja c'ü e cjuarma. Ya mi ngue ro ndü'ü. Pero Mizhocjimi o juentse angueze. Xo 'ñezgö, me xo o juentscö Mizhocjimi. Ya mi

sufrido ín mü'bügö. Pero 'ma ro ndü c'e cjuarma, xenda ro sufrido na puncjü ín mü'bügö 'ma. ²⁸ Nguec'ua rí negö extá tājägö c'ua ja ín cārāgueji; nguec'ua 'ma ya rí jñandaji na yeje angueze, me rí mājāji. Nutscö dya, dya cja me rá cijjñigö 'ma. ²⁹ Nu'tsc'ejí rí mājāgueji rgui tsjocüji ín nzumügueji, na ngueje ngue 'naja cjuarma c'ü ejme ín Jmugöji e Jesucristo. Rí respetaogueji texe c'o nza cja angueze. ³⁰ Nune cjuarma nu, ya mi ngue ro ndü na ngueje pēpi e Cristo. Nu'tsc'ejí me mi ne ri pjöxcüji. Pero dya sōts'ügueji, na ngueje dya mi bünc'ö c'ua ja ín cārāgueji. Nguec'ua e Epafrodito mi cja posible ro tsja texe c'o mi jyongü, zö 'na ro bō't'ü angueze.

3

La rectitud verdadera

¹ Nu'tsc'ejí ín cjuarmats'ügöji, xe bübü'tjo c'ü xe rá xi'ts'iji. Sido rí mápāgueji c'ü ín Jmugöji. Nuzgö, dya pje xichazügö c'ü rá opcjō na yeje c'o ya ró xi'tsc'öji. Nuc'o, ni jyodü rá xi'ts'iji na yeje c'o, ngue c'ua rí mbeñegueji na jo. ² Rí pjōtpügueji ngüenda c'o me na s'o ga xöpüte. Nuc'o, chjēntjovi dyo'o c'o me na sate. Anguezeji jodü ra cumpletsjēji c'o na jo, pero cjaji c'o na s'o. Mamaji ni jyodü rí meyají ín cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra tsja'c'ejí Mizhocjimi o t'its'üji 'ma. ³ Pero nutscöji na cjuana o t'izüji Mizhocjimi na ngueje ya ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo; nguec'ua rí ma't'üji Mizhocjimi cja ín mü'büji. Rí mamagöji nguetjo e Jesucristo c'ü embgueji libre. Dya rí jodüji rá cumpletsjēji c'o na jo. ⁴ Bübü c'o mama ngueje o t'iji Mizhocjimi na ngueje pje pjēzhiji cja yo nte a Israel. Nutscö xenda pjētsi que na ngueje texe anguesji. ⁵ Nutscö je rí menzumügö a Israel.

O mboxbēchezügö e Benjamín. 'Ma ya vi cjogü c'o ocho pa 'ma ya vi jmuxcügö, nuc'ua o meyajüji ín cuerpogö c'ua ja nzi ga cja yo ín menzumüjme a Israel. Rí ñagö c'e jña hebreo. Xo mi ña hebreo mi tatagö 'ñe mi mamágö. Nuzgö ró cjagö c'o mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Ró cjagö c'ua ja nzi ga cja c'o fariseo na ngueje xo rmí fariseogö. ⁶ Me mi sūpügö c'o ín leygöjme, y mi negö texeji nde ro zūpüji c'o. Nguec'ua me mi cja pü ra sufrido c'o vi 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Mi jodü ja rva chjotüji. Nuzgö mi ätägö c'o mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, nguec'ua dya cjó mi sö ro huēnzghui. ⁷ Texe yo, ró mangö c'ü me ni muvi yo. Pero ya rí pārāgö na jo c'ü dya pje ni muvi yo, mi c'axcöji yo, ngue c'ua dya ro jocüzü ín mü'bügö. Nu c'ü ni muvizügö ngue c'ü bübü e Jesucristo cja ín mü'bügö dya. ⁸⁻⁹ Rí pārāgö na jo c'ü pje mi pjētsigö, dya pje ni muvi; ne ri ngue c'ü pje xe ra mbētsi c'ü rguí muvi. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rí pārāgö e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmugö. Nu c'o rmí cja pügö me ni muvi, nudya ya rí cja pütjogö ngue cañabü. Nuzgö ró jēzi texe c'o, ngue c'ua ro 'natjobe co e Cristo. Zö ró cjagö c'o mama cja o ley e Moisés, dya ngue a cjanu o jozü a jmi Mizhocjimi. O jocüzügö Mizhocjimi 'ma ró ench'e ín mü'bügö e Jesucristo. Mizhocjimi ra jocü texe c'o ra 'ñejme e Jesucristo. ¹⁰ Rí negö rá pārāgö texe c'ua ja ga cja e Cristo. Mizhocjimi me na zēzhi. O tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü. O te'e ngue c'ua ra dyacüji c'ü rá bübü'tjoi. Nguec'ua rí negö dadyo rga mimigö dya. O sufrido e Jesucristo; nguec'ua nuzgö, rí ne rá ätägö c'ü, zö xo rá sufridogö. Dya cja xo rí negö ra mandazü yo nzhubü, na ngueje o ndü e

Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji.
 11 A cjanu, nuc'ua 'ma rá tügö, ra tsjacü Mizhocjimi rá tetcjü nu pa'a 'ma ra êjë na yeje e Jesucristo.

La lucha para llegar a la meta

12 Nuzgö dya be exi nguetjozügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero nutscö rí cjacjuanagö ngue c'ua exti nguetjozügö angueze, na ngueje ngue c'ü vi 'ñevgue libre. 13 Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji; rí pärägö c'ü dya be exi nguetjozügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero dya cja rí cjiñigö c'ua ja nzi rmá c jagö. Nuzgö c'ü rí c jagö, rí cjacjuanagö, sido rá tjünt'ü a xütjü e Cristo; ngue c'ua exti nguetjozügö c'ua ja nzi ga cja angueze. 14 Nu c'ü rí c jagö rí chjëntcjöbe nza cja 'naja nte c'ü me cja carrea. Nu c'e nte c'ü, ne ra ndöjö c'ü ra ch'unü. A cjanu, nuzgö rí cjacjuanagö, rí tjünt'ügö a xütjü e Jesucristo; ngue c'ua rá tøjö c'ü ra unü Mizhocjimi. Mizhocjimi ra dyacü rá sät'ä a jens'e nu ja bübü angueze; ra dyacü c'ü exti nguetjozügö e Jesucristo.

15 'Ma ín cjiñigueji c'ü ya exi nguetjots'ügueji e Jesucristo, ni jyodü rí mbeñegueji c'ü xe bêt's'iji. Mizhocjimi ra jí'ts'iji c'ü ni jyodü xe rí tsjacjuanagueji sido rí chjünt'üji a xütjü e Jesucristo. 16 Nu 'ma rí pärägöji c'ua ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü rá c jagöji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya rá yembeñegueji.

17 Nu'tsc'ejí ín cjuarmats'ügöji, rí tsjaji c'ua ja nzi rgá c jagö. Nu'tsc'ejí rí unüji ngüenda nu c'o nzhodü c'ua ja nzi rgá nzhodügö. 18 Cärä na puncjü c'o dya nzhodü a cjanu. Ya na puncjü rgá xi'ts'iji, nudya rí huë'ë dya, rgá xi'ts'iji; dya cjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. Nza cja c'ü me nuji na ü e Jesucristo c'ü o ndü cja ngronsi. 19 Nu c'ü je ra tsjapüji yo, ngue c'ü ra ndüji; je ra möji a linfiernu. Anguezeji cjatsjëji c'o netsjëji; dya cjaji c'o ne Mizhocjimi. Cjaji c'o na s'o c'o ex

'na tsejetjo, pero me mápäji c'o. C'o cja'a yo nte cja ne xoñijö mü ngue c'o me jodü ra tsjaji c'o. 20 Pero nutscöji je rí menzümüji a jens'e. Nutscöji rí ten'c'öji je rguí 'ñeje nu, nu c'ü o 'ñevgueji libre. Ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. 21 Angueze ra pötcüji ín cuerpoji nu tsjaja cja ne xoñijö mü. Nuc'ua c'ü ín cuerpoji ya exti nguetjo o cuerpo angueze c'ua ja nzi ga cja ndeze o te, o ma a jens'e. Ra pötcügöji ín cuerpoji na ngueje na zëzhi angueze. Nde manda texe.

4

Alégrese siempre en el Señor

1 Nu'tsc'ejí ín cjuarmats'ügöji, me rí s'iyats'üji. Me rí negö rá ma nuc'üji. Me rí mä'c'ägöji na ngueje j dyätäji o jña Mizhocjimi c'ü ró zo'c'üji. Exi 'ñetse ró pëpcö na jo Mizhocjimi rvá zo'c'üji. Nuzgö rí ö'tc'üji, dya ra tögüts'üji, sido rí dyätäji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. Rí xi'ts'iji yo, na ngueje me rí s'iyats'ügöji.

2 Nudya bübü 'na jña c'ü rá xipjivi yo hermana, e Evodia 'ñeje e Síntique. Nu'tsc'evi ni jyodü ri 'na ma cjatjo rguí tsjiñivi na ngueje ín ejmevi e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. 3 Xo 'ñetsc'e mi cjuarmats'ügö, 'ma rí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte, dya tögü ín mü'bügie gui pjöxcü. Rí ö'tc'ügö rí zopjü nza yeje c'o hermana ngue c'ua ri 'na ma cjatjo rgá nguiñivi. Rí zopjüvi na ngueje nza yeje c'o hermana o mböxcügö 'ma rmí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte. Xo o mböxcü e Clemente 'ñe c'o dyaja. Texe c'o, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo; nguec'ua o tjü'ü anguesji je t'opjü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü c'o ra bübütjo.

4 Nu'tsc'ejí, dya ra tögü ín mü'bügieji rguí mäjäji, na ngueje ín ejmeji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. Nuzgö rá yepcö rá xi'ts'iji, rí mäjägieji. 5 Zö cjó pje ra tsja'c'üji,

pero rí pësp'iji paciencia. Nuc'ua ra mbârã yo nte c'ü me na jopü in mü'bügueji. Rí tsjaji a cjanu na ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji ya ngue ra ëjë.

⁶ Dya pje rí tsjijñigueji. Rí xipjigüeji Mizhocjimi texe c'o ni jyonc'üji. Rí dyötügueji angueze. Rí unüji na pöjõ. ⁷ Nuc'ua Mizhocjimi ra tsja'c'üji ra söya in mü'bügueji c'ü dya pje rí tsjijñiji, na ngue in 'natjoji co e Jesucristo. Me na nojo Mizhocjimi. Dya cjó sö ra mbârã ja ga tsjacüji rá mäjäji cja in mü'büji.

Piensen en lo que es bueno

⁸ Xe bübütjo c'ü xe rá xi'ts'iji cjuarma. Rí unüji ngüenda texe c'o na cjuana, 'ñe texe c'o ni jyodü rá respetaoji. Rí unüji ngüenda texe c'o na jo, 'ñe c'o dya pje bübü c'ü na s'o. Rí unüji ngüenda texe c'o me na zõ, 'ñe texe c'o me na jo rgá äräji. Nguejyo je rí tsjijñiji yo.

⁹ Rí tsjagueji c'o ró jí'tsc'öji. Ya in pärãgueji xo ngue c'o rí cjägõ c'o. Nuc'ua ra bübü Mizhocjimi cja in mü'bügueji c'ü cja'c'üji rí mäjäji cja in mü'büji.

Ofrendas de los filipenses para Pablo

¹⁰ E Jesucristo c'ü in Jmugöji me cjacügõ rá mäcjõ na ngueje ya na yeje c'ü i mbenzegöji i pjöxcüji. Dya pje rí mangõ c'ü ya vi jyombeñezüji. Pero dya pje mi tö'tügueji ja rvi pjöxcüji. ¹¹ Dya rí mangõ c'ü pje ni jyongü; na ngueje ya rí pärãgõ ja rga mäjägõ 'ma pje rí pë'sc'ö, y 'ma dya pje rí pë'sc'ö. ¹² Nuzgõ ró nugõ 'ma rí jün pje rá si; ya xo ró nugõ 'ma dya rí jün. Zõ rí sant'agõ, zõ rí nijmigõ, zõ ri ojtjo, zõ ri bübü texe; pero nutscõ rí pärãgõ ja rga mäjägõ rga mimigõ. ¹³ Nuzgõ sö rá cjägõ texe na ngueje e Jesucristo cjacü rá zëzhi. ¹⁴ Zõ mi zëzhigõ, pero i tsjagueji na jo c'ü i pjöxcüji c'ü pje mi jyongü.

¹⁵ Nu'tsc'ëji cjuarma in cãrãji a Filipos; in mbeñeji 'ma ró pedyegõ cja c'e estado de Macedonia. Nu'tsc'ëji cja vi 'ñejmeji o jña e Jesucristo. Pero i penqueji o ofrenda 'ma. In pärãji nguextjots'üji i pjöxcüji a cjanu. I tsjagueji na ngueje me i gradecidogueji yo jña yo ró zo'c'ügöji. Nu c'o cjuarma cja c'o dyaja jñiñi, dya cjó o mbenque o ofrenda 'ma. ¹⁶ 'Ma xe mi bünc'ö a Tesalónica yengüi pjöxcüji. I penquegöji o ofrenda. ¹⁷ Nuzgõ, dya ngue c'ü me rí negõ pje rí dyacüji. Nu c'ü je rí negõ, rí tsjagueji c'ü ne Mizhocjimi. Nguец'ua xenda ra nintsjimits'üji 'ma angueze. ¹⁸ Ya rí pë'sc'ö dya texe c'o ni jyongõ. Na cjuana poncjütjo. Nuzgõ rí mäcjõ na ngueje ya o dyacü e Epafrodito nu c'o merio c'o i penqueji. Me xo mäjã Mizhocjimi na ngueje chjëntjovi c'ü ri unüji angueze nu c'o merio c'o i dyacüji. ¹⁹ Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e xo ra dya'c'üji texe c'o bë'ts'iji na ngueje texe ngueje o tsjaja angueze. Ra dya'c'üji na ngueje rí 'natjoji co e Jesucristo. ²⁰ Mizhocjimi c'ü in Tatagöji me na nojo. Dya ra nguarü rá mamaji c'ü me na nojo angueze. Je rga cjanu, amén.

Saludos finales

²¹ Xipjiji ra mbörü Cjimi texe c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nu yo cjuarma yo rí bünc'öjme bö'tc'ütjoji Cjimi. ²² Yo cjuarma yo cãrã cja o ngümü e César c'ü manda, bö'tc'üji Cjimi. Xo 'ñe texe yo cjuarma yo cãrã va.

²³ E Jesucristo c'ü in Jmugöji ra nuc'üji na jo, in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES

Pablo escribe a la iglesia de Colosas

¹ Nutscö e Pablo, rí apóstolegö cja e Jesucristo; na ngueje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí opjügö ne carta rá pen'c'ejí. E Timoteo c'ü ín cjuarmagöji xo va bö'tc'ügueji Cjimi. ² Rí pen'c'ejí ne carta, nu'tsc'ejí in menzumüji a Colosas. Nu'tsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi. Sido in ejmegueji e Jesucristo. Mizhocjimi c'ü in Tatagöji ra nuc'üji na jo, y ra tsja'c'ü ra söya in mü'bügueji c'ü.

La oración de Pablo por los creyentes

³ Ma rí ö'tc'ügöbe Mizhocjimi, rí unübe na pöjö Mizhocjimi c'ü nu Tata e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ⁴ Na ngueje ró äragöbe mamaji c'ü in ejmegueji e Jesucristo. Me xo in s'iyagueji texe yo dyaja o nte Mizhocjimi. ⁵ Xo in te'begueji Mizhocjimi ra dya'c'üji c'ü 'natjo c'ua rí bübüji a jens'e co angueze. Ngue c'ü o mama nu c'o o xi'ts'iji o jña e Jesucristo. Na cjuana o jña angueze. ⁶ Ya o zo'c'ügueji o jña e Cristo. Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji angueze, y ya dadyo gui mimiji. Xo zopjüji c'o dyaja nte cja ne xoñijö mü. Nguec'ua xo ejmeji o jña e Jesucristo; y ya xo dadyo ga mimiji dya. 'Ma i dyärägueji o jña e Jesucristo, nuc'ua ya i pärägueji me na cjuana me nugüji na jo Mizhocjimi. ⁷ Ngue e Epafras c'ü rí s'iyaji c'ü o zo'c'ügueji o jña e Jesucristo. Rí mimbëpjiime e Epafras cja e Jesucristo. Nuc'ü, pëpi na jo e Jesucristo c'ü. C'ü ro ëcjö ro ë zenguats'üji, o pätcägö e Epafras o ëjë. ⁸ Angueze o xitsibe c'ü in

pötqui s'iyaji yo cjuarma na ngueje o Espíritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügueji.

⁹ Nguec'ua ndeze c'e pa 'ma ró pärägöjme c'ü in ejmeji e Jesucristo, dya rí söyajme rgá ö'tc'üjme Mizhocjimi. Rí ötüjme Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí pärägueji na jo c'ü ne angueze rí tsjaji. Xo ra tsja'c'üji rí pärägueji c'ü mbeñe Mizhocjimi. Ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'bügueji c'ü ra tsja'c'üji rí pärägueji yo. ¹⁰ Rí ötüjme Mizhocjimi c'ü rí nzhodügueji na jo c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. A cjanu ra mä'c'äji angueze. A cjanu rí tsjaji c'o na jo; y xenda rí pärägueji angueze. ¹¹ Rí ötüjme Mizhocjimi ra dya'c'üji rí zëzhiji na ngueje Mizhocjimi me na zëzhi. Ngue c'ua zö pje c'o rí sufridoji, pero rí mäcjeji, dya ra tögü in mü'büji. ¹² Nuzgöjme rí ötüjme Mizhocjimi c'ü ín Tataji c'ü sido rí unügueji na pöjö angueze. Na ngueje o jocüts'ü in mü'bügueji. O tsja'c'üji o t'its'üji angueze. Nguec'ua in nzhodügueji cja e jya's'ü; y 'na nu pa rí tsäräji a jens'e cja Mizhocjimi co texe c'o o t'i Mizhocjimi. ¹³ Mizhocjimi o 'ñembgueji libre, ngue c'ua dya cja mandazüji e Satanás c'ü cjäpü ra bëxö mü cja o mü'bü yo nte. O tsjacüji Mizhocjimi o t'izüji, nguec'ua c'ü mandazüji dya, ngue e Jesucristo c'ü o T'i. Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i. ¹⁴ E Jesucristo o ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua va perdonaozüji Mizhocjimi.

La paz con Dios por medio de la muerte de Cristo

¹⁵ Mizhocjimi, dya cjó janda. Pero rí unüji ngüenda ja ga cja, na ngueje texe c'ua ja ga cja angueze je xo ga cjatjonu e Jesucristo c'ü ya exmi bübüvi Mizhocjimi 'ma dya be mi t'ät'a e jens'e 'ñe ne xoñijö mü. ¹⁶ E Jesucristo o dyät'a e jens'e 'ñe je ne xoñijö mü c'ua ja nzi ma mbeñe

Mizhocjimi. O dyät'ä yo rí jandaji 'ñe c'o dya rí jandaji. O dyät'ä c'o anxe c'o ätä angueze; 'ñe c'o dya cja ätä angueze. O dyät'ä texe, ngue c'ua ra dyätäji angueze, y ngue c'ua ra zädä texe c'o o mbeñe angueze ra tsja'a. ¹⁷ Ya exmi bübü e Jesucristo 'ma dya pje be mi t'ät'ä. Yo o dyät'ä angueze, xe bübüto yo, na ngueje ngue angueze c'ü pjörü yo. ¹⁸ E Jesucristo ngueje ín ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze; nutscöji ngue o cuerpozüji angueze. E Jesucristo o te'e na yeje 'ma ya vi ndü. Ngue c'ü ot'ü o te'e c'ü dya cja ra ndü. Nguec'ua unü c'ü rguí bübüto c'o ejme angueze. Nguec'ua ngueje angueze c'ü manda texe. ¹⁹ Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Cristo. Je va ne a cjanu Mizhocjimi. ²⁰ Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo cja ne xoñijöümü ngue c'ua o 'ñe pjödü o cji cja ngronsi. A cjanu e Jesucristo o jocü texe c'ü vi s'odü a jens'e 'ñe cja ne xoñijöümü, ngue c'ua texe yo nte ra sö ra nzhogüji cja Mizhocjimi.

²¹ Nu'tsc'ejji, dya mi pärägueji Mizhocjimi. Me mi nugueji na ü Mizhocjimi. Me mi cjagueji c'o na s'o. Pero nudya, ya tsja Mizhocjimi ngue c'ua dya cja in nuji na ü dya c'ü. ²² O ndäjä e Jesucristo o ëjë nza czazgöji rí nteji. O ndü va ngötcüji ín nzhubügöji; ngue c'ua dya cja in nugueji na ü dya Mizhocjimi. Nudya, a jmi Mizhocjimi ya 'nin'tsc'iji in mü'büji, dya cja bübüts'üji c'o na s'o. Y dya cjó sö pje ra xi'ts'iji. ²³ Pero ni jyodü sido rí 'ñejmegueji e Jesucristo. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, dya rí chjench'egueji. Sido rí che'begueji c'ü ra dya'c'üji e Jesucristo c'ü rí mimiji co Mizhocjimi a jens'e. Nu yo jña'a yo, ya i dyärägueji yo. Ya xo o dyäräji texe cja yo jña'ni. Nutscö e Pablo, rí zopjügö yo nte rí xipjiji yo jña'a yo.

Pablo encargado de servir a la

iglesia

²⁴ Rí mäjö dya, nu c'ü me rrä sufridogö na ngueje rí zo'c'ügöji o jña Mizhocjimi. E Jesucristo o sufrido ngue c'ua ro ngärä c'o ejme angueze. Nuc'o, ngueje o cuerpo angueze. Nguec'ua rrä sufridogö, y xe rá sufridogö ngue c'ua xenda na puncjü nte ra dyärä o jña Mizhocjimi. ²⁵ Mizhocjimi o 'ñembguegö rá cjagö mbörü cja yo ejme angueze. Nguec'ua rrä zo'c'ügöji dya, yo o jña Mizhocjimi; nguec'ua sö rí pärägueji na jo, ja cja c'ü mama Mizhocjimi. ²⁶ C'e jña c'ü mama Mizhocjimi, dya mi päräji ndeze 'ma o mbürü o ngäräji. Pero nudya, yo ejme e Jesucristo, Mizhocjimi cjapüji ra mbäräji c'e jña c'ü dya mi päräji. ²⁷ Nutscöji rí ejmeji Mizhocjimi, Mizhocjimi ne'e c'ü rá päräji c'e jña c'ü dya mi 'mārā mi jinguā. Me na zö c'e jña; mama c'e jña c'ü nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel, xo 'ñetsc'ejji bübü e Jesucristo cja in mü'bügueji, nguec'ua in pärägueji 'na nu pa rí bübüji co angueze a jens'e, y exti nguetjots'üji angueze.

²⁸ Ngueje e Jesucristo c'ü rí nännc'öjme 'ma rí zopjüjme yo nte. Rí xipjigöjme texe yo nte c'o rí chjégöjme c'ü ni jyodü ra 'ñejmeji e Jesucristo. Rí xipjigöjme ra jyéziji c'o na s'o. Rí xipjigöjme texe c'ua ja ga dyacüjme pjeñe Mizhocjimi, ngue c'ua sido ra 'ñejmeji e Jesucristo. Ngue c'ua a cjanu ra nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze na ngueje angueze ri bübü cja o mü'büji. ²⁹ Ngue c'ü rí pöpji na zézhi texe yo pa, dya pje rí sóyagö rgá xipji yo nte c'ua ja ga cja e Jesucristo. Me na zézhi e Jesucristo c'ü dacü rá zézhiügö ngue c'ua rá cjagö o böpji angueze.

2

¹ Rí ne rí pärägueji c'ü me rí mbents'ejji; me rí ö'tc'ügöji Cjimi,

nu'tsc'ëji in cārāji a Colosas. Me xo rí ötpü Cjimi c'o cārā a Laodicea; xo 'ñe texets'üji cjuarma, dya rí chjégöji. ² Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü ra zèzhi in mü'bügueji; c'ü rí pötqui s'iyaji ngue c'ua rí 'natjo in mü'bügueji. Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü rí tendiogueji na jo ja ga cja c'e jña c'ü mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo. C'e jña, dya mi pārāji mi jinguā. ³ Na ngueje nguextjo e Jesucristo c'ü pārā texe c'ü mbeñe Mizhocjimi. Nu c'ü mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü me na zö'ö c'ü. Nu 'ma bübü e Jesucristo cja in mü'bügöji; ngue 'ma rí pārägöji ja ga cja Mizhocjimi 'ma. ⁴ Nujoyo rí mamagö yo, ngue c'ua dya cjó ra dyon'c'üji. Na ngueje bübü c'o me pārā o jña ja ga dyonpü yo nu minteji. ⁵ Nuzgö, zö dya rí bünc'ö nu ja in cārāgueji, pero rí mbents'ëji cja in mü'bügö. Me rí mājägö c'ü in nzhodügueji na jo; na cjuana in ejmegueji e Cristo.

⁶ Ya i 'ñench'egueji in mü'büji e Jesucristo. Angueze ngue c'ü in Jmugueji dya c'ü. Nguec'ua sido rí 'ñejmegueji angueze, na ngueje in 'natjoji co angueze dya. ⁷ Ni jyodü xenda rí pārāgueji e Jesucristo. Nuc'ü, bübü cja in mü'bügueji c'ü. Rí zèzhigueji rguí 'ñejmeji angueze, c'ua ja ya nzi va xö'c'üji. Y me rí unügueji na pöjö Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

⁸ Bübü o xöpüte c'o va ã on'c'üji. Mamaji me pārāji, pero dya pje ni muvi c'ü xi'ts'iji na ngue dya mamaji c'ua ja ga cja e Jesucristo. Nu c'ü xi'ts'iji, ngueje o tjürü yo nte; c'ua ja nzi ga nguiññiji cja ne xoñijöümü. Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji ngüenda c'ü dya rí jyëziji ra dyon'c'üji.

⁹ E Jesucristo ngue Mizhocjimi. Texe c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Jesucristo. ¹⁰ Texe c'o ni jyodüts'üji, ra dya'c'üji Mizhocjimi, na ngueje ya in 'natjoji

co e Jesucristo. Ngueje angueze c'ü je manda texe c'o pje nde pjèzhi, c'o pje nde manda, zö rí ngue a jens'e, zö rí ngue cja ne xoñijöümü. ¹¹ Nu c'o na s'o ga xöpüte, mamaji c'ü ni jyodü ra circuncidaots'üji ngue c'ua rrā jots'üji a jmi Mizhocjimi. Pero, dya je a cjanu. Na ngueje e Jesucristo o ndin'tsc'iji in mü'büji. Nguec'ua ya na jots'üji dya a jmi Mizhocjimi. ¹² Nu c'ü vi jigueji ne ra mama ya i 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü, 'ñe 'ma o t'ögü. A cjanu xo i 'natjoji co angueze 'ma o te'e. Nudya ya dadyo in mü'büji dya. Na ngueje in ejmeji Mizhocjimi c'ü me na zèzhi c'ü o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. ¹³ Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügueji. Mi cjagueji c'ua ja nzi mi netsjëji. Pero 'ma ró ench'e in mü'büji e Jesucristo, o perdonaözüji Mizhocjimi texe c'o in nzhubügöji, o tsjacüji rá bübütojji. Na ngueje o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, y bübütjo dya. ¹⁴ Dya rmi cjagöji c'ua ja nzi ga mama cja o ley Mizhocjimi; nguec'ua rmi tügöji in nzhubüji c'o ro ma cjöt'üji. Pero e Jesucristo, o ndät'äji cja ngronsi. A cjanu o ndü va ngötcüji in nzhubügöji. Nguec'ua nudya, dya cja mandazüji c'ü o ley Mizhocjimi. ¹⁵ Mi ätägöji c'ü dya jo 'ñe c'o o mbëpji, nguec'ua rvá tunc'ö in nzhubüji. Pero 'ma o ndü cja ngronsi e Jesucristo, o ngötcügöji texe in nzhubügöji c'ü. A cjanu e Jesucristo o jizhi c'ü xenda na zèzhi angueze que na ngueje e Satanás c'ü dya jo; o jizhi c'ü nguetsjë angueze c'ü manda texe.

Busquen las cosas que son del cielo

¹⁶ C'o na s'o ga xöpüte so'pc'üji c'o. Mamaji c'ü bübü o ts'ingue c'o dya sö rí sagueji, y bübü c'o dya sö rí sigueji. Xo mamaji c'ü ni jyodü rí süpügueji yo mbaxua, zö rí ngue c'o cjañi chjümü o zā'mā o tsjë'ma.

Dya rí jyéziji ra zo'pc'úi a cjanu. ¹⁷ C'o ley c'o mama anguezeji rí tsjaji, ngue c'ü rví unü ngüenda c'o ín mboxtitajme c'ü ro êjê e Cristo. Ya êjê dya c'ü, nguec'ua dya cja mandazüji c'o ley. ¹⁸ Dya rí 'ñejmeji 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi dya ra recibidots'úi, nu'tsc'ei in ench'ei in mü'büji e Jesucristo. Cârã c'o xöpü c'ü dya cjuana. Mamaji c'ü dya sö rí chëzhiji a jmi Mizhocjimi na ngueje in ntetjoji. Mamaji ni jyodü rí ma't'úi c'o anxe c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Me cja'püji na nojo na ngueje dya bübü Mizhocjimi co anguezeji. Mamaji c'ü xenda pärâji na ngueje pje c'o cjinch'iji. ¹⁹ C'o xöpüte, dya cja'püji ngüenda e Jesucristo c'ü me na nojo. E Jesucristo ngueje ín ñigöji. Texe c'o ejme angueze, angueze cja'püji ra nocüji cja o dyë c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, na ngueje 'natjoji co e Jesucristo.

²⁰ I 'natjogeeji co e Jesucristo 'ma o ndü. Ngueje angueze o 'ñempc'ei libre, nguec'ua, dya cja mandats'ügeeji dya c'o ley. ¿Jenga in cjatjogeeji nza cja yo nte yo dya pje ejme e Jesucristo? ¿Jenga in ätägeeji c'o xi'ts'iji c'o xöpüte? ²¹ Anguesji xi'ts'iji c'ü pje nde ma jñönü na jo rí siji, 'ñe c'ü dya jo rí sigueji. Mamaji c'ü bübü c'o dya jo rí chjörüji. ²² Texe c'o xi'tsc'ei ngue c'o cjiññitsjê yo nte yo. Zö rí siji, o dya rí siji, nuc'o, dya ngue c'o ra jocyts'ü in mü'bügeeji. Nuc'o, ra tjeze c'o. ²³ C'o nte c'o tjünt'ü a xütjü c'o xöpüte mamaji, dya sö ra chëzhiji cja jmi Mizhocjimi; mamaji ni jyodü ra cumpleji c'ü mamatsjêji anguesji na jo ra tsjaji. Mamaji ni jyodü ra huanta o cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra recibido Mizhocjimi anguezeji. C'ü ni huantaji a cjanu, nza cja c'ü na jo cja. Pero dya pjös'üji ra jyéziji c'o na s'o c'o cjiññi o mü'büji. Na ngue sido cja c'o netsjêji.

3

¹ Nu'tsc'ei i 'natjoji co e Cristo 'ma o te'e, 'ñe 'ma o ma manda cja o jodyë Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Nguec'ua jyodügeeji dya, co texe in mü'büji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ² Rí tsjiññigeeji ja ga cja Mizhocjimi c'ü je bübü a jens'e. Dya me rí jyodügeeji yo bübü cja ne xoñijö mü. ³ Na ngueje nu'tsc'ei i 'natjogeeji co e Jesucristo 'ma o ndü. Nguec'ua xo in 'natjoji co Mizhocjimi c'ü nu Tata, zö dya tjanda. ⁴ Pero 'ma ra êjê na yeje e Jesucristo; c'ua ja rga jandaji angueze, je xo rgá jñandgagöji a cjanu. Rí bübüjtjogöji na ngueje e Cristo bübü cja ín mü'bügöji.

La vida antigua y la vida nueva

⁵ Nu'tsc'ei i 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü; nguec'ua dya rí tsjaji c'o cja cja ne xoñijö mü. Nu'tsc'ei in bëzoji, dya rí tsjäjägeeji ndixü; xo 'ñetsc'ei in ndixüji, dya xo rí tsjäjägeeji bëzo. Y 'ma dya be in 'ñeji nin su, dya cjó rí tsjaji c'o na s'o. Dya rí tsjiññigeeji c'o me na s'o. Dya xo rí tsjageeji c'o me na s'o. Dya xo rí ñegeeji c'o pë's'i c'ü 'naja in dyoji. 'Ma rí ñegeeji c'o pë's'i c'ü 'naja, rí pë'sc'ei in s'ocügeeji 'ma, chjëntjovi 'ma ri ma't'üji o ts'ita. ⁶ Ngue c'o nte c'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja a cjanu. Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufridoji, na ngue yo me na s'o yo cja. ⁷ Xo nzitjots'ügeeji xo mi cjageeji c'o na s'o, dya mi ätägeeji Mizhocjimi. ⁸ Nudya ni jyodü rí jyéziji texe yo. Dya rí tsjaji cuë. Rí jyombeñeji 'ma cjó pje ra tsja'c'üji. Dya xo rí tsjiññiji c'ü cjó rí tsjapügeeji c'ü na s'o. Dya xo rí santegeeji. Dya ra mbedye c'o na s'o jña cja in tegeeji. ⁹ Dya rí pötqui pezhgeeji bëchjine. Nu'tsc'ei c'ua ja nzi ma cjats'üji, dya cja cjatsc'ei dya nu. Na ngueje i jyëzgeeji c'o na s'o. ¹⁰ Nu'tsc'ei ya dadyo in mü'bügeeji dya. Ya

ni ma ra jñu'sc'ügueji dya e Jesucristo c'ü bübü cja in mü'bügueji. Ngue angueze c'ü cja'c'üji xenda rí pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹¹ Ma rí ejmegöji e Jesucristo, dya ra tsja zö rí menzumögöji a Israel, o zö dya rí menzumüji nu. Dya xo ra tsja, zö rí c jagöji c'o tjürü c'o cja yo menzumü a Israel, zö dya rí c jagöji c'o. Dya xo ra tsja zö rí pjëchiji rá xörüji, zö dya rí pjëchcöji. Dya xo ra tsja zö rí mbëpcjöji, o dya rí mbëpcjöji. C'ü ni muvi, ngueje e Jesucristo c'ü ya je bübü cja in mü'bügöji rí texeji ñe mandazüji.

¹² Mizhocjimi me s'iyats'üji. O juan'c'üji rí tsjagueji o ntets'üji angueze. Nguec'ua xo rí juentseji yo nte. Rí tsjagueji na jonte. Nu'tsc'ëji, dya rí tsjatsjêgueji c'ü me na nots'üji. Tsjapüji c'ü xenda na jonte c'o dyaja que na ngue'tsc'ëji. Dya rí nzhopcüji c'ü cja'c'üji c'ü na s'o yo nin minteji. ¹³ Rí pötqui pësp'iji paciencia. Rí pötqui perdonaogueji 'ma cjó pje ra tsja'c'üji. Nu'tsc'ëji o perdonaots'ügueji e Jesucristo. Nguec'ua xo rí perdonaogueji c'o in dyoji. ¹⁴ Texe yo rrä xi'ts'iji, ni muvi yo. Pero c'ü xenda ni muvi ngue c'ü me rí pötqui s'iyaji. A cjanu rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵ Rí pötqui ñegueje na ngueje Mizhocjimi ya o zon'c'üji c'ü rí 'natjoji co e Jesucristo. Y rí unügueji na pöjô Mizhocjimi.

¹⁶ Me na zö o jña e Cristo; jyëzi ra zi'ch'i cja in mü'bügueji. Jyodüji rí pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. A cjanu rí pötqui xöpügueji ja cja o jña e Cristo. Rí chöpügueji o salmo Mizhocjimi, 'ñe o himno. Rí unüji na pöjô Mizhocjimi co texe in mü'büji. ¹⁷ Texe c'o rí mamagueji, rí mamaji na ngueje o ntets'üji e Jesucristo. Texe c'o rí tsjagueji, rí tsjaji na ngueje o ntets'ügueji e Jesucristo. Xo rí unügueji na pöjô Mizhocjimi c'ü in Tatagöji, na

ngueje c'o o tsja e Jesucristo.

Deberes sociales del cristiano

¹⁸ Nu'tsc'ëji in ndixügueji 'ma ya in chjüntüji, rí dyätäji nin xiraji c'ua ja ga ne'e e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. ¹⁹ Nu'tsc'ëji in bëzoji 'ma ya in chjüntüji xo rí s'iyagueji c'o in suji. Dya na s'o rguí huënc'h'iji. ²⁰ Nu'tsc'ëji in t'i'iji, rí dyätqueji nin tataji texe c'ü ra mandats'üji; na ngueje je a cjanu ga ne'e e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. ²¹ Nu'tsc'ëji in tataji, rí zopjüji na jo yo in ch'igüegeji, dya rí huënc'h'iji na zëzhi. 'Ma jiyö, 'na ra sjëyaji, y ra tögü o mü'büji. ²² Nu'tsc'ëji in mbëpjigüegeji, tsjagueji texe c'o ra mandats'üji nu c'o rí pëpiji cja ne xoñijö mü. Dya nguextjo 'ma ra jñantc'aji anguezeji, para ra mamaji c'ua c'ü na jo c'ü in cjagueji. Rí pëpiji co texe in mü'büji na ngueje in süji Mizhocjimi. ²³ Texe c'o rí tsjagueji, tsjaji co texe in mü'büji. Dya nguextjo yo nte yo in pëpiji; xo 'ñe e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji, xo in pëpiji. ²⁴ In pärägueji e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra dya'c'üji nu c'ü mbeñe Mizhocjimi, na ngueje e Jesucristo ngueje c'ü in pëpigüegeji c'ü. ²⁵ Mizhocjimi dya juajnü. Zö cjó ri ngueje, 'ma ra tsja c'ü na s'o, Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda; ra tsjapü ra sufrido na ngue c'ü vi tsja na s'o.

4

¹ Nu'tsc'ëji in lamuji, rí tsjapügueji na jo yo in mbëpji. Rí tsjöt't'üji c'ua ja nzi ga pëpiji. Rí tsjagueji a cjanu na ngueje in pärägueji in Jmugöji c'ü bübü a jens'e ngue in lamugueji c'ü.

² Sido rí dyötüji na pöjô Mizhocjimi. 'Ma rí unügueji na pöjô Mizhocjimi, dya rí tsjijñiji yo tsja cja ne xoñijö mü. ³ 'Ma rí dyötüji Mizhocjimi, rí dyötcójme ra mböxcüjme, ngue c'ua ra sö rá zopjüjme yo nte rá xipjijme

c'ü mbeñe Mizhocjimi c'ü dya mi pārāji. Nu c'ü mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü rá 'natjoji co e Jesucristo. Nutscö e Pablo, rí ogö a pjörü na ngueje rí zopjügö yo nte rí xipjiji o jña e Jesucristo. ⁴ Rí dyötcüji Mizhocjimi c'ü ra sö rá zopjü na jo yo nte; ngue c'ua ra dyärāji na jo nu c'o o mbeñe Mizhocjimi. A cjanu ne Mizhocjimi c'ü rá ñagö.

⁵ Rí nzhodügueji na jo. A cjanu, nu c'o dya ejme e Jesucristo ra unüji ngüenda c'ü na cjuana o jña e Jesucristo. Jyodügueji ja rgui zopjügueji yo dya ejme e Jesucristo. ⁶ Jyodügueji ja rgui xipjiji c'o o jña e Cristo c'o ni jyodü ra dyärāji. Ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü je búbü cja in mü'bügueji c'ü je ra mböxc'üji, ngue c'ua rí pārāgueji ja rgui zopjüji nzi 'naja.

Saludos finales

⁷ Texe c'o rí c jagö, ra xi'ts'iji e Tíquico c'ü in mimbëpjibe. Ngue in cjuarmagöji c'ü me rí s'iyagöji c'ü. E Tíquico sido pëpi na jo e Jesucristo c'ü in Jmugöji, y pjöxte na jo. ⁸ Rrā tājägö e Tíquico ngue c'ua rí pārāgueji pje rí c jagöjme. Nu c'o ra xi'ts'iji dya c'ü, ra tsjapü ra mājā in mü'bügueji. ⁹ Ra ĩĕvi e cjuarma Onésimo c'ü ngueje in menzumügueji, nu c'ü me rí s'iyagöji. Nuc'ü, pëpi na jo e Jesucristo. Anguezeví ra xi'ts'iji texe c'o rí c jajme a ñecjua.

¹⁰ E Aristarco c'ü rrā ogöbe a pjörü va bö'tc'üji Cjimi in texeji. Xo va bö'tc'üji Cjimi e Marcos c'ü nu primo hermano e Bernabé. Ya xo ró xi'ts'iji, 'ma ra ĩ e Marcos va ja in cārāgueji rí recibidogueji na jo. ¹¹ Xo va bö'tc'üji Cjimi e Jesús, c'ü xo xiji Justo. Cja yo menzumü a Israel c'o ejme e Jesucristo nguextjo e Aristarco 'ñe e Marcos 'ñe e Justo c'o pjöxcügö rá zopjüjme yo nte rá xipjijme ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji. Nza jñi'i yo,

me cjacügö ra mājā in mü'bügö yo. ¹² Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Epafras c'ü xo ngueje in menzumügueji. Nuc'ü, xo pëpi e Jesucristo. E Epafras sido ö'tc'ügueji Mizhocjimi. Me ö'tc'ügueji Mizhocjimi c'ü rí nocüji cja o dyë Mizhocjimi; c'ü rí pārāgueji c'o ne Mizhocjimi rí tsjaji, y rí tsjacjuanaji rí tsjaji c'o. ¹³ Rí mangö, e Epafras me mbents'eji, nu'tsc'eji in cārāji a Colosas. Me ötü Mizhocjimi ra mböxc'üji. Me xo ötü Mizhocjimi ra mbös'ü c'o cārā a Laodicea 'ñe c'o cārā a Hierápolis. ¹⁴ Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Lucas c'e médico c'ü me rí s'iyagöji. E Demas xo va bö'tc'üji Cjimi.

¹⁵ Nuzgö e Pablo, xo rí bötpügö Cjimi c'o cjuarma c'o cārā a Laodicea. Xo rí bötpügö Cjimi e Ninfas 'ñeje c'o ejme e Jesucristo c'o jmurü cja o ngumü. ¹⁶ Nu 'ma rí xörüji ne carta, nuc'ua rí penpegueji c'o cjuarma a Laodicea xo ra xörüji. Nu'tsc'eji xo rí xörügueji c'e carta c'ü je rá peñe a Laodicea. ¹⁷ Rí negö rí xipjiji a cjava e Arquipo: “Ngue Mizhocjimi o 'ñempc'egue ngue c'ua rí pëpi angueze. Sido rí tsjacjuana rí tsja c'ua ja nzi ga ne angueze”, rí 'ñembeji.

¹⁸ Yo jña yo cja ni nguarü yo rvá bö'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo ró opjütsjégö yo. Nuzgö rrā ogö a pjörü. Rí ö'tc'üji rí mbenzeji. Mizhocjimi me ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

¹ Nutscö e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo rí pen'c'öjme ne carta. Rí pen'c'öjme ne carta nu'tsc'ejí in jmurüji a Tesalónica in ench'e in mün'c'ejí Mizhocjimi c'ín Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sido ra nuc'ügueji na jo, ngue c'ua ra mäjä in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

El ejemplo de fe que daban los de Tesalónica

² Texe 'ma rí ö'tc'öjme Mizhocjimi c'ín Tataji, rí nännc'öjme in chjüji nzi 'natsc'ejí, y rí unngöjme 'na pöjö angueze. ³ Na ngueje sido rí mbeñeje c'o na jo c'o in cjaji. In 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo nguec'ua gui tsjaji dya c'o na jo. In s'iyagueji yo nin minteji nguec'ua na zèzhi gui pjösteji hasta 'ma ya me ni mbo in cuègueji. Xo in te'beji 'ma ra èjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji y rá cārāji a jmi Mizhocjimi c'ín Tatagöji. Nguec'ua c'o pje nde in sufregueji, in sèchqueji c'o. ⁴ Xo rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi cjuarma, na ngueje rí pārajme me netsc'ejí c'ü, 'ñe o juan'c'ügueji c'ü. ⁵ Rí pāragöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje 'ma ró 'ñe xi'tsc'öjme ja rga salvats'üji e Jesucristo, dya i dyārāgueji nza cja 'ma ri ngue pje nde ma jña'a. Pero o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünn'c'üji na zèzhi in mün'c'ejí, nguec'ua vi pāragueji c'ü ngue o jña Mizhocjimi c'ü rvá xi'tsc'öjme. In pāragueji c'ü rvá zo'c'öjme a cjanu, nguextjo c'ü ro pjöxc'üjme xo rí 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

⁶ Xo rí pāragöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje i chēpqueji c'ín 'ñijigöjme c'ü ngue o 'ñiji e Jesús c'ín Jmugöji. 'Ma i creoji o jña Mizhocjimi, me go tsja'c'üji yo nte i sufregueji na puncjü; pero o Espiritu Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü me go mājä in mün'c'ejí. ⁷ C'ü vi mäjceji a cjanu vi 'ñejmeji o jña Mizhocjimi, ngue 'na 'ñiji c'ü o mbürü o ndēpi texe c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o tsja a Macedonia 'ñe c'o tsja a Acaya. ⁸ I xipjiji c'o 'ñaja, nguec'ua ja c'o nde go mbārāji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji. Dya nguextjo a Macedonia 'ñeje a Acaya; texe cja yo jñiñi pārāji dya c'ü i 'ñejmeji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ni jyodü pje rá xicöjme ja vi 'ñejmegueji. ⁹ Na ngueje anguezeji mamaji ja va cja vi tsjagueji 'ma ró 'ñe zo'c'öjme. Mamaji c'ü i jyèzgueji c'o ts'ita, i 'ñench'e in mün'c'ejí c'ua Mizhocjimi c'ü ix na cjuana c'ü ixi bübüjtjo. Nguec'ua nudya in pēpqueji dya angueze. ¹⁰ Xo mamaji c'ü in te'beji rguí 'ñeje na yeje a jens'e e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e 'ma ya vi ndü. Nuc'ü, o é 'ñevgueji libre cja c'o na s'o c'o rí cjaji, ngue c'ua dya ra tsjacüji Mizhocjimi rá ma sufregöji.

2

El trabajo de Pablo en Tesalónica

¹ In pāragueji cjuarma, 'ma ró 'ñe zo'c'öjme, dya ndunü ndajma in jñagöjme. ² In pāragueji ante que ró sājme cja in jñiñigueji, me ró sufregöjme na puncjü a ma a Filipos, y me go bëchquijme in tsegöjme va tsjacüjme c'o na s'o. Xo 'ñe cja in jñiñigueji mi bübü c'o mi cja ro ts'axcüjme. Pero Mizhocjimi o tsjacüjme ró zèzhgöjme ngue c'ua dya ró sügöjme ró xi'tsc'öjme ja ga ne Mizhocjimi ra jogü in mün'c'öji. ³ C'o jña c'o ró xi'tsc'öjme, dya ngue o bëchjine c'o rva creojme. C'ü

rvá zo'c'öjme, dya xo ngue c'ü rvi tsjöt'cöjme o me rvi süc'üjme. Dya xo ró on'c'öjme c'ü ro xi'tsc'öjme o bëchjine. ⁴ Ngue Mizhocjimi o dyacöjme ne bëpji nu rgá zo'c'öjme, na ngueje o nutcögöjme c'ü rí cjacjuanajme. Nguec'ua rvá 'ne zo'c'öjme. Dya ngue c'ü rvá 'ne xi'tsc'öjme jña c'o rvi mácjeji, pero c'ü rvi mājā Mizhocjimi c'ü pāt'cā ín mün'c'öjme. ⁵ In pāragueji c'ü dya xo ró xi'tsc'öjme c'ü ma jotsc'ejji ngue c'ua rvi creozüjme. Dya xo ró zo'c'öjme para rvi tsjöt'cöjme. Pāt'cō ín mü'büjme Mizhocjimi c'ü na cjanu yo rí xi'tsc'öjme a cjanu. ⁶ Dya ró jodüjme c'ü me ri mácöjme, ró jodügöjme c'ü me ri mápqueji Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o 'ñaja jñiñi ro jodügöjme c'ü ro mácöjme. O juancüjme e Cristo rá zopjüjme yo nte. Nguec'ua ro sö ro c'agöjme c'ü rvi süc'üjme. ⁷ Pero dya ró c'agöjme a cjanu. C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü me s'iya ga mbörü c'o o ts'it'i, je xo va cjanu rvá pjö'c'öjme. ⁸ Ró netsc'öjme me na puncjü. Nguec'ua c'ü mi negöjme, dya nguextjo c'ü ro xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi; xo ró ne ró pjöxc'öjme co texe ín mün'c'öjme. Na ngueje rí netsc'öjme na puncjü. ⁹ In mbeñeji cjuarma, ja ma pëpcjöjme na zëzhi hasta 'ma me mi po ín cuëgöjme. Mi zo'c'öjme o jña Mizhocjimi, pero zö xömü zö ndempa mi pëpcjöjme c'o 'ñaja bëpji, ngue c'ua dya ri tsjöt'cöjme. 'Ma jiyö, 'na rvi sögueji na jyü.

¹⁰ Nu'tsc'ejji in ench'e ín mü'büjji dya e Cristo, in pāragueji ja rvá minc'öjme a ndetsc'ejji. Ró ätcöjme Mizhocjimi y ró c'agöjme c'o na jo'o, nguec'ua dya sö c'jó pje ro xitscöjme. Xo pārá Mizhocjimi c'ü je ga cjanu rvá c'agöjme. ¹¹ In pāragueji c'ü ró zo'c'ötsjëmje nzi 'natsc'ejji, c'ua ja nzi ga tsja 'na bëzo zopjütsjëm c'ü nu t'i'i. 'Ma mi nzhumüjueji, ró xi'tsc'öjme jña c'ü vi mácjeji. ¹² Xo ró zo'c'öjme na

zëzhi c'ü ni jyodü rí nzhodügueji na jo, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngueje nguetsjëm angueze mbitats'üji rí möji nu ja manda angueze nu ja me na zö'ö.

¹³ Rí sido rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngueje 'ma ró xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi, dya j dyärät'joi nza cja 'ma ri ngue o jña yo nte. Pero j jyëziji o zi'ch'i ín mü'büjji na ngueje j unnc'ejji ngüenda c'ü ngueje o jña Mizhocjimi. Y ixna cjuana ngueje o jña angueze c'ü, c'ü pëpji na zëzhi a mbo cja ín mün'c'ejji nu'tsc'ejji in ench'e ín mün'c'ejji dya e Cristo. ¹⁴ Nguec'ua 'ma o tsja'c'ejji yo nte j sufregueji cjuarma, j sëchqueji c'ua ja nzi va sëchi c'o congregación a Judea c'o ench'e o mü'bü e Cristo 'ñe ma't'üji Mizhocjimi. Yo ín menzumügueji o tsja'c'ejji j sufregueji, chjënt'jui nza cja c'o ín menzumügöjme o tsjapüji o sufre c'o ín dyocjöjme a ma a Judea. ¹⁵ C'o ín menzumügöjme a Judea ngue c'o o mböt't'ü e Jesús, maco ngue ín Jmugöji c'ü. O tsjaji c'ua ja nzi va tsja c'o mi mboxpalegöjme va mböt't'üji c'o profeta c'o ín menzumütsjëmje. Ngue c'o ín menzumügöjme a Judea c'o o pjongüzüjme cja ín jñiñigueji, 'ñe cja c'o 'ñaja jñiñi. Mizhocjimi üdü na ngue anguezeji cjaji c'o na s'o. Anguezeji na s'o ga ts'asp'üji yo nu minteji. ¹⁶ 'Ma rí zopjüjme c'o dya menzumü a Judea ja rgá salvaji, c'axcöjme c'o ín menzumügöjme a Judea c'o dya ejme e Cristo. Nguec'ua ya nduns'üji na puncjü o nzhubüji. Nguec'ua me ra tsjapü Mizhocjimi ra sufreji.

Pablo desea visitar otra vez a los de Tesalónica

¹⁷ Dya mezhe rvá pedyejme cja ín jñiñigueji, 'ma ró pjürü ró jonc'üjme cjuarma. Zö mi nzhodüjme na jë'ë, pero ín mün'c'öjme, dya mi nzhodü na

jě co nu'tsc'ejji. Me mi mbeñe ín mün'c'öjme ro 'ñe zenguats'üjme. ¹⁸ Nuzgö e Pablo na puncjü mi mbeñe ro 'ñe zenguats'üjme, pero dya ró ěcjöjme na ngueje e Satanás c'ü dya jo, o ts'axcöjme c'ü. ¹⁹ ¿Cjo in cjaqueje c'ü dya rí mä'c'öjme, ngue c'ua dya rvá 'ñe zenguats'üjme? Iyö. Rí junt'ü ín mün'c'öjme c'ü rí tsjagueji c'o na jo. Nguец'ua 'ma ra ějě na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji y rá cārāgöji a jmi, me rá mājöjme 'ma ra xi'tsc'ejji angueze c'ü vi tsjagueji c'o na jo. ²⁰ Jā, ngue'tsc'ejji rí mä'c'öjme.

3

¹⁻² 'Ma ró pedyejme cja in jñiñigueji, me mi mbents'ejme na puncjü. Nguец'ua rvá mbeñe e Silvano ró tājābe c'ín cjuarmagöji e Timoteo o 'ñe nuc'ejji. Ró tājābe zö ro sufregöbe rva quentsjěbe a ma a Atenas. E Timoteo rí pēpcöjme Mizhocjimi rgá xipcöjme yo nte c'ü ja rgá sō e Cristo ra jopcü o mü'büji ra salvaji. Pero ró tājöbe c'ü, ro 'ñe zo'c'ejji, ngue c'ua xe nda rvi zēzhgueji, y ngue c'ua ro mājā in mün'c'ejji. ³ O 'ñe zo'c'ejji e Timoteo ngue c'ua dya ro tōgü in mü'büji ri jyēzgueji e Cristo na nguejyo in sufregueji. In pārāgueji c'ü ya ch'acöji rá sufregöji nutscöji rí ätpäji o jña e Jesucristo. ⁴ Na ngue 'ma xe mi büncl'öjme co nu'tsc'ejji, mi xi'tsc'öjme c'ü mi pē'sc'ü ro sufregöji. In pārāgueji dya, c'ü ya zādā c'ua ja nzi rvá xi'tsc'öjme. ⁵ C'ua ja nzi rvá xi'tsc'öjme cja ne carta, me mi mbents'ejme na puncjü. 'Na ya rví dyon'c'ejji c'ü dya jo, ri jyēzgueji e Cristo. Y 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje 'ma c'ü rvá pēpcöjme a ndetsc'ejji hasta 'ma me mi potjo in cuēgöjme? Nguец'ua ró tājā e Timoteo ro ě nuc'üji, para ro pārāgö cjo xe in ejmeji.

⁶ Cja nzhogü e Timoteo, cja jüncübe 'na jña c'ü me rvá mājöbe

e Silvano. O xitscöbe in ejmeji na jo e Jesucristo, y in pötqui s'iyaji. Xo xitscöbe me in mbenzgöjme na puncjü. O xitscöbe me ne in mün'c'ejji rí jñandgöbe ín jmigöbe, c'ua ja xo nzi ga ne ín mün'c'öbe rá jantc'öbe in jmigueji. ⁷ Nguец'ua zö pje nde rí cjogüjme, zö rí sufregöjme cjuarma, pero mājā ín mün'c'öjme na ngueje sido in creoji e Jesucristo. ⁸ Nguец'ua 'ma rí sido rí 'ñejmeji e Cristo, nutscöjme rá mājā rga minc'öjme. ⁹ Me rí mājpcöjme na puncjü Mizhocjimi na ngue in sido in ejmegueji e Jesucristo. Dya rí jünjme jña c'ü ja rga nzhopcöjme na jo 'na pöjō angueze. ¹⁰ Zö xömü zö ndempa rí ötcöjme Mizhocjimi co texe ín mün'c'öjme ra dyacöjme sjětsi rá jantc'ajme in jmigueji. Nguец'ua c'ü xe bē'tsc'ejji, ra sō rá jí'tsc'öjme. Nguец'ua xenda na jo rgui dyätāji e Jesucristo.

¹¹ Rí ötcöjme Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sizijme na jo rá sājme va ja in cārāgueji. ¹² Rí ötcöjme c'ín Jmugöji c'ü ra mböxc'ejji, ngue c'ua xenda rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji, 'ñe c'ü xenda rí s'iyagueji yo nte'e c'ua ja nzi rgá s'iyatsc'öjme. ¹³ Nguец'ua ra sō rí zēzhgueji na jo. Nguец'ua 'ma ra ějě e Jesús c'ín Jmugöji co texe c'o ejme angueze c'o ya cārā a jens'e, me rrā jotsc'ejji a jmi Mizhocjimi, c'ü dya ra sō pje ra xi'tsc'ejji.

4

La vida que agrada a Dios

¹ In pārāgueji cjuarma, ró xi'ts'ijme c'ü ni jyodü rí nzhodüji na jo c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra mä'c'ejji c'ü. In nzhodüji na jo c'ua ja rvá xi'ts'ijme. Pero rí ötc'üjme co texe ín mün'c'öjme c'ü xenda rí tsjaji na jo. Rí xi'tsc'öjme c'ü rí tsjagueji a cjanu

na ngueje je ga mandazüji a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji.

² Ya in pârâgueji c'o jña c'o ró xi'tsc'öjme. Nguetsjê e Jesucristo c'ín Jmugöji o ñünngü in mün'c'öjme ró xi'ts'ijme. ³ Ne'e Mizhocjimi c'ü rí tsjaji c'ua ja ga ne angueze c'o na jo. Ne'e c'ü dya rí tsâgueji o ndixü. Ni ri ngue'tsc'eji in ndixüji, dya rí tsâji o bêzo. ⁴ Xo ne'e c'ü rí pârâji nzi 'natsc'eji ja rguí pjörüji na jo in cuerpoji, ngue c'ua nguextjo c'ü nin chjüntqueji rí mimiji. Na ngueje ni muvi in cuerpogöji, ni jyodü rá cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ⁵ C'ü ne in cuerpoji, dya rí jyéziji ra zints'iji rí tsjaji c'o na s'o. Ngue c'o dya pârâ ra dyätä Mizhocjimi c'o cja ga cjanu. ⁶ Dya rí ñeji c'ü 'na lado 'na ndixü. 'Ma jiyö, in cjapüji na s'o c'ü nu xîra; maco ngue nin cjuarmaji c'e bêzo c'ü. Texe c'o ra tsja a cjanu, ra tsjapü c'ín Jmugöji ra sufreji, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. Nujyo, ya ró xi'ts'ijme. ⁷ C'ü vi ñünngü in mü'büji Mizhocjimi, dya ngue c'ü rá cjaji c'o na s'o. Ngue c'ü rá cjaji c'o na jo. ⁸ Nguec'ua 'ma cjó c'o dya ra ne ra dyärâ yo jña yo, dya ngue o jña yo nte c'ü na jünpütjo, ngue o jña Mizhocjimi. Maco nguetsjê angueze o dyacüji o Espiritu c'ü me na jo'o, ngue c'ua rá cjaji na jo.

⁹ Dya ni jyodü rá xi'ts'iji cja ne carta c'ü ni jyodü rí pötqui s'iyaji. Na ngue Mizhocjimi sido jí'ts'iji in pötqui s'iyaji. ¹⁰ Xo in s'iyaji texe yo cjuarma yo cārā a Macedonia. Pero rí xi'ts'ijme cjuarma, xenda rí pötqui s'iyaji. ¹¹ Dya cja rí tsjijñiji c'e pjeñe c'ü ixti jyéziji in bēpji. Dya cja rí ma ñu'uji c'o o bēpji c'o ñaja. C'ü rí tsjaji, rí pēpjitsjēji in bēpji c'ua ja rvá xi'ts'ijme. ¹² Nguec'ua dya ra bē'ts'iji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. Y nguec'ua c'o dya pârâ Mizhocjimi ra mamaji na jo in cjaji.

La venida del Señor

¹³ Rí negöjme rí pârâji cjuarma, ja rga cja c'o ya ndü'ü. C'o dya ma't'ü Mizhocjimi, 'ma cjó c'o tû anguezeji, me ndumü ga huēpiji. Na ngue dya pârâji cjo ra te'e c'e añima ra ma bübüvi Mizhocjimi o jiyö. Pero nu c'ü rá xi'tsc'öjme dya, ngue c'ü dya rí huēpiji a cjanu c'o ya ndütsc'eji. ¹⁴ Rí creoji e Jesús o ndü, cjanu o tetjo. Nguec'ua rí pârâgöji c'o ya ndü c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi xo ra tsjapü ra tetjo c'o, ra ngârâji e Jesucristo 'ma ra êjê na yeje.

¹⁵ Yo jña yo rá xi'ts'ijme, ngueje e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü o tsjacöjme ró pârâgöjme yo. 'Ma ra êjê angueze, c'o xe ri bübüzüji, rá chjēji angueze. Pero dya rá otc'öji cja c'o ya ndü'ü. ¹⁶ Na ngueje nguetsjê c'ín Jmugöji c'ü rguí 'ñeje a jens'e. Y ra ña'a na jens'e. Y xo ra ña'a na jens'e 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'ü xenda manda. Y ra mbē'biji o trompeta Mizhocjimi. Nguec'ua c'o añima c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ot'ü ra te c'o. ¹⁷ Nuc'ua c'o xe ri bübüzüji, 'nandga zinzgöji cja ngömü co anguezeji. Nuc'ua, ngue c'ü rga chjēji c'ín Jmugöji. Y nunca ra nguarü rga mintcöji co angueze. ¹⁸ Nujyo, rí pötqui xipji yo, ngue c'ua rí mājāji, dya rí huēpiji c'o ya ndütsc'eji.

5

¹ Pero mi cjuarmats'üji, dya ni jyodü rá xi'ts'ijme cja ne carta jinguā ra êjê e Jesucristo, 'ñe ja rgá cja c'o pa c'o. ² Na ngueje in pârâji na jo, ja rgá zādā c'e pa'a 'ma ra êjê c'ín Jmugöji. Ra zādā c'ü dya rí te'beji, chjēntjui nza cja 'ma ra êjê 'na mbē'ē 'ma xömü, 'ma dya cjó te'be. ³ C'o dya ri ench'e o mü'bü e Jesucristo ra mamaji: "Rí cārāji na jo, dya pje cjacöji", ri eñeji. Pero nu'ma, ngue 'ma ra êjê c'ín Jmugöji. Y c'ua ja nzi ga cja 'na ndixü c'ü ndunte 'nanga zö

na ü, je xo rga cjatjonu anguezeji, 'nandga mbārāji c'ü ya bēzhiji, y ra tsjapūji ra sufreji. Y dya ra sō ja ra mōji c'ü dya ra sufreji. ⁴ Pero nu'tsc'ēji mi cjuarmats'ūji, dya in nzhodūji cja bēxōmü. Nguec'ua c'e pa'a, dya ra zādäts'ūji nza cja 'na mbē'ē. ⁵ Na ngueje texets'ūji bübü in mün'c'ēji o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua rí tsārāji e Jesucristo c'e pa 'ma ra ējē. Nutscōji, dya rí nzhodūji cja bēxōmü. ⁶ C'o nzhodū cja bēxōmü ga tsja c'o na s'o, dya cja pūji ngüenda c'e pa c'ü ra zādä. Nza cja c'ü ri İtji. Nutscōji, dya rá cjai a cjanu. Rá te'beji c'e pa y rá pjötpūji ngüenda ja rga mim-iji. ⁷ Yo nte'e, xōmü İji. C'o tī'İ, xōmü tīji. ⁸ Nutscōji rá cārāji e Jesucristo c'e pa c'ü. Nguec'ua ni jyodü rá pjötpūji ngüenda rá sido rá ejmeji e Jesucristo. Xo rá sido rá s'iyaji yo nín minteji. Xo rá sido rá te'beji ra 'ñe zinzgōji Mizhocjimi rá mimiji co angueze. Je ga cjanu rga pjörütsjēji in aljmaji. ⁹ Dya ne Mizhocjimi ra tsjacōji rá sufreji. O ne o ndājā e Jesucristo o 'ñe sufre. Nguec'ua 'ma rá ench'e in mün'c'ōji c'ü, dya ra tsjacōji Mizhocjimi rá ma sufreji. ¹⁰ C'ü ro tūgōji, o ndü e Jesús. Nguec'ua zō ri bübütjogōji 'ma ra ējē, zō ya rga tū'ūji, pero rá bübütjoji co angueze. ¹¹ Nujyo jña yo, rí pötqui zopjūji yo. Nguec'ua rí mājāji, y xenda rí zēzhgueji. Ya in pötqui zopjūji a cjanu, pero rí sidoji.

Pablo aconseja a los hermanos

¹² Bübü c'o in xo'ñigeeji cja o jña c'ın Jmuji. Anguezeji pēpjiji zō ya me rguí mbotjo o cuēji. Y zo'c'ēji 'ma pje in cjai. Ni jyodü rí respetaoji anguezeji, cjuarma. ¹³ Xo rí xi'tsc'ōjme rí ñeji yo, y rí dyätāji, na ngueje c'e bēpji c'ü cjai. In texeji rá tsārāji na jo.

¹⁴ Mi cjuarmats'ūji, xo rí xi'tsc'ōjme rí huēnch'iji c'o dya ne ra pēpji. C'o me tōgü o mü'bü, rí

xipjiji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra māji. C'o dya nda ätpä na jo o jña Mizhocjimi, rí pjös'ūji. Jmanch'a rguí zopjūji texeji, dya ra ünnc'ēji.

¹⁵ Rí pjötpūji ngüenda c'ü dya rí nzhopqueji 'ma cjó c'o pje ra tsja'c'ūji na s'o. C'ü rí tsjaji, rí pötqui pjös'ūji yo nin cjuarmaji, y rí s'iyaji texe yo nte.

¹⁶ Dya rí jyēzi rguí mājāji. ¹⁷ Dya rí jyēzi rguí dyötūji Mizhocjimi. ¹⁸ Zō pje rí sufreji, pero rí unngueji 'na pōjō Mizhocjimi. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji nu'tsc'ēji bübü in mün'c'ēji dya e Cristo Jesús.

¹⁹ 'Ma cjó c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi ra zo'c'ēji o jña Mizhocjimi, dya rí ts'a's'ūji. ²⁰ Dya rí tsjapūji menu 'ma cjó c'o ra pätpä Mizhocjimi rgá zo'c'ēji. ²¹ Pero dya xtí creoji texe c'o ra xi'ts'iji c'o. Rí tsjijñiji cjo na jo o jiyō. Nu 'ma na jo, rí tsjaji 'ma c'o xi'ts'iji. ²² Rí xōgūji texe cja c'o na s'o.

²³ Mizhocjimi ngue c'ü cja pčūji ra mājā in mü'būji ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. Rí ö'tc'ōjme ra mböxc'ēji rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze. Ra mbö'c'ūji co texe in aljmaji 'ñe in mü'būji 'ñe in cuerpoji. Nguec'ua 'ma ra ējē e Jesucristo c'ın Jmuji, dya pje ra chö'tc'ēji c'o na s'o. ²⁴ Jñunt'ü in mün'c'ēji c'ü ra mböxc'ēji a cjanu Mizhocjimi, na ngueje ixi nguetsjē o 'ñünnc'ü in mü'būji İ 'ñejmeji e Jesucristo.

Saludos y bendición final

²⁵ Mi cjuarmats'ügōjme, rí dyötčūjme Mizhocjimi.

²⁶ Xipjiji texe c'o cjuarma ra mbörūji Cjimi. Xipjiji c'ü rí ne anguezeji co texe in mü'bü. Na ngue o t'izgōji Mizhocjimi.

²⁷ Nutscö e Pablo rí xi'tsc'ōji rí pjötpūji na puncjü ngüenda rí xörūji ne carta nu, ra dyärā texe yo cjuarma. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi.

²⁸ Rí ötügö e Jesucristo c'ín Jmuji
ra sido ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu,
amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

¹ Nutscö e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo rí pen'c'ejme ne carta. Rí zenguats'üjme nu'tsc'ejí in jmurüji a Tesalónica in ench'e in mü'büji Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. ² Anguezevi ra nuc'ejí na jo. Xo ra tsja'c'üji ra majä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Dios juzgará a los pecadores cuando Cristo venga

³ Mi cjuarmats'üji, dya rí jëzi rgá unüjme 'na pöjö Mizhocjimi na ngueje xenda in ejmeji na jo e Jesucristo, 'ñe xenda in pötqui s'iyaji in texeji. ⁴ Nguec'ua texe c'o ja nde jmurü c'o ma't'ü Mizhocjimi, rí majä rgá xipijime c'ü me na jo gui tsjagueji. Rí xipijime c'ü cja'c'ejí na s'o yo nte, 'ñe me va säts'c'ejí o ndumü, pero in zëzhiji, dya in jëziji c'ü ni 'ñench'e in mü'büji Mizhocjimi. ⁵ In sufregueji yo, na ngueje in ätqueji Mizhocjimi c'ín Jmugöji. C'ü ni zëzhgueji cja yo in sufreji, ngue c'ü rguí unnc'ejí ngüenda Mizhocjimi ra ngö'tc'üji na jo 'ma rí sätc'ejí nu ja ri manda angueze. Ra mama c'ü na jo vi tsjagueji, ngue c'ua rí tsärägueji nu co angueze.

⁶ Pero nu c'o cja'c'ejí na s'o, Mizhocjimi mbeñe c'ü na jo ra tsjapü ra sufreji. ⁷ Xo mbeñe c'ü na jo ra tsja'c'ejí rí söyaji, dya cja pje rí sufregueji, ni ri nguezgöjme. Nujyo, ra zädä yo, 'ma ra ëjë e Jesucristo rá jandaji rí texeji. Rguí 'ñeje a jens'e. Y na ngueje pë's'i na puncjü o poder, ra dyoji c'o o anxe. Ra ëjë cja 'na trasivi c'ü ri tjë. ⁸ Ra tsjapü ra sufre c'o dya vi

'ñench'e o mü'bü angueze para ro jogü o mü'büji. Na ngue dya ne go dyätäji Mizhocjimi. ⁹ C'o cja a cjanu c'o na s'o, nunca ra zät'äji cja jmi Mizhocjimi, nunca ra jñandaji ja ga cja Mizhocjimi c'ü me na zö'ö 'ñe me na zëzhi. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji para siempre, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. ¹⁰ Nujyo, ra zädä yo, c'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo. Texe c'o ench'e o mü'bü e Cristo, ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. C'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo, ra 'ñetse c'ua c'o o t'i Mizhocjimi c'ü ya ri chjëntji angueze. Na ngueje 'ma ró zo'c'öjme, i 'ñench'e in mün'c'ejí c'ü. Nguec'ua c'o ra jñanda c'e pa, me ra nguiññiji ra mamaji c'ü me na jo e Jesucristo, 'ñe me na nojo.

¹¹ Nguec'ua dya rí jëzi rgá ö'tc'öjme in Mizhocjimigöji nu c'ü o 'ñünc'ü in mü'büji i dyätpäji o jña e Jesucristo. Rí ö'tc'öjme ra mböxc'ejí xenda rí 'ñejmeji c'ü. Nuc'ua, ra sö rí tsjaji texe c'o na jo c'o in mbeñe rí tsjaji. Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesucristo, Mizhocjimi ra xi'ts'ijí c'ü i tsjaji c'o na jo. ¹² Y me ra nántji e Jesucristo c'ín Jmugöji ra mamaji me na jo angueze, na ngue vi tsjagueji c'o na jo. Me xo ra nanc'äji me na jots'c'ejí na ngueje c'ua ja va mböxc'üji angueze.

2

El hombre de pecado

¹⁻² Mi cjuarmats'üji, ró xi'ts'ijme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji, ra 'ñe zinzgöji rá bübüji co angueze. Pe bübü c'o xi'tsc'ejí: "O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Pablo o mama c'ü ya zädä c'o pa 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmugöji", ents'ejí. O 'ma jiyö, xi'tsc'ejí c'ü rí zopcjöjme yo cjuarma rí xipijime c'ü ya zädä c'o pa. O 'ma jiyö, c'ü rvä jü'sc'öjme a cjanu cja 'na carta. Pero dya rí mangöjme a cjanu. Nguec'ua dya ra pi'ts'ijí, dya rí süji. ³ Dya rí dyätqueji

c'o xi'ts'iji a cjanu c'o dya cjuana. Na cjuana ra êjê e Jesucristo. Pero ante c'ü ra êjê, yo nte dya cja ra züji Mizhocjimi zô ya vi mbârâji o jña. Y ra üji Mizhocjimi. Ante c'ü ra êjê e Jesucristo, ra êjê c'e nte c'ü me na s'o c'ü ra juajnü e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü o mbêpji. Ra 'ñe jizhi c'ü me ri pjêzhi na nojo. Pero ya mama Mizhocjimi ra ma sufre c'e nte. ⁴ C'e nte c'ü, dya ra ne cjó xe ra ma't'ü Mizhocjimi, ni yo pje nde ma't'ü yo nte. Ra tsjapütsjê na nojo, ra tsjapü dya pje ni muvi yo. Nguец'ua angueze ra mimi cja o templo Mizhocjimi, ra mama ri ngue Mizhocjimi.

⁵ 'Ma xe mi búbügö co nu'tsc'ejj, ró xi'ts'iji yo. ¿Cjo dya in mbeñeji? ⁶ Nudya in pârâji c'ü c'a's'ü, nguec'ua dya be va êjê c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo. Xo in pârâji pje pjêzhi c'ü c'a's'ü. Cja ra 'ñe jizhitsjê c'e nte 'ma ra zädä c'e pa'a c'ü ya ch'unü. ⁷⁻⁸ Nu yo rí xi'ts'iji, ya va pjürü yo, zö dya be jñetse na jo. Ya cãrã o nte c'o dya ne ra dyätä Mizhocjimi, ngue c'ua ga tsjaji c'o na s'o. Pero c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo ra tsjapü o mbêpji, dya be va êjê. Na ngueje búbü c'ü c'a's'ü. 'Ma ya rguí ojtjo c'ü c'a's'ü, ixta jñetse 'ma c'e nte c'ü me na s'o. Pero 'ma ra êjê e Jesucristo c'ín Jmugöji, nguextjo c'ü ra ña c'o o jña, ixta ndü 'ma c'e nte. Y nguextjo c'ü rva juëns'i e Jesucristo, ra chjotpü c'o na s'o c'o vi tsja c'e nte. ⁹ 'Ma ra êjê c'e nte, ya ri ench'e o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü ra unü poder. Nguец'ua ra tsja na puncjü c'o na nojo. Nguец'ua yo nte'e ra dyonpüji yo, ra creoji c'ü ri mero na zêzhi. ¹⁰ Y na ngue c'ü me rrã s'o c'e nte c'ü, ra zopjü c'o nte c'o ya rguí bêzhi o aljma, ra xipjiji c'o dya cjuana. Na ngueje anguezeji ya ri ärâji yo jña yo na cjuana c'ü rví salvaji, pero dya ri neji. ¹¹ Nguец'ua Mizhocjimi ra mbenpeji c'ü ra pëpji a mbo

cja o mü'büji, ngue c'ua ra creoji c'e bêchjine c'ü ri mama c'e nte. ¹² Nguец'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufre texe c'o ya ri ärä yo jña yo na cjuana pero dya ri ätä, y ri mápäji c'o na s'o.

Escogidos para ser salvados

¹³ Pero nu'tsc'ejj mi cjuarmats'üji, s'iyats'üji c'ín Jmugöji. Ni jyodü c'ü dya rá jëzjime rga unüjme 'na pöjö Mizhocjimi, na ngueje ndeze mi jinguã o juan'c'üji c'ü rguí jogü in mün'c'ejj. Nguец'ua 'ma i creoji yo jña yo na cjuana, o xöcüs't'üji o Espíritu Mizhocjimi o tsja'c'ejj o t'itsc'ejj Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma ró xi'ts'ijme ja rvá jogü in mü'büji, ngue Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mü'büji. Ya vi ne Mizhocjimi c'ü me xo rrã jots'üji c'ua ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji me na jo.

¹⁵ Nguец'ua dya rí creoji c'o ra xi'ts'iji o bêchjine, dya xo ra pi'ts'iji. Dya xo rí jyëziji c'o jña c'o o dyacöjme Mizhocjimi ró xi'tsc'öjme. Rí sido rí 'ñejmeji c'o ró xi'tsc'öjme 'ma mi búbüjme co nu'tsc'ejj. Xo 'ñe c'o ró xi'tsc'öjme cja carta. ¹⁶⁻¹⁷ Mizhocjimi o s'iyazgöji va ndäjä o T'i. Y o nugüji na jo, nguec'ua va tsjapü o zëzhi in mün'c'öji, dya ni jyodü nunca xe rá süji. Rí junt'ü in mün'c'öji dya, c'ü rá ma minc'öji co Mizhocjimi. E Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe Mizhocjimi c'ín Tataji, rí ötcöjme ra tsjapü ra zëzhi in mün'c'ejj. Y ra mböxc'ejj rí tsjaji texe c'o na jo, y rí mamaji texe c'o na jo.

3

Oren por nosotros

¹ Nguextjo yo rí xi'tsc'öjme yo. Mi cjuarmats'üji rí dyötcüjme Mizhocjimi, ngue c'ua ra sö rá zopjüjme na puncjü o nte rá xipjijme o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ra dyätä na puncjü o nte c'ua ja nzi vi dyätqueji. ² Xo rí

dyötcüjme Mizhocjimi c'ü ra böbü a nde'e ra mböxcöjme. Na ngueje cārā nte c'o me na s'o c'o pje nde cjacöjme, na ngueje dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. ³ Pero jñunt'ü in mü'büji, ra tsja c'ín Jmugöji c'ua ja va mama. Ra tsja c'ü ra zé'ts'iji 'ñe ra mbö'c'üji na ngueje c'ü dya jo'o me jodü pje ra tsja c'üji. ⁴ Na ngue c'ü ya ni mböxc'üji a cjanu c'ín Jmugöji, ri pārājme c'ü in cjaji c'o ró xi'ts'ijme, 'ñe c'ü xe rí tsjaji. ⁵ Rí ö'tc'öjme e Jesucristo c'ín Jmugöji, c'ü rí unnc'ejí na jo ngüenda c'ua ja ga s'iyats'üji Mizhocjimi. Nguéc'ua 'ma pje c'o rí sufrejí, rí séchijí c'ua ja nzi va tsja e Cristo, dya rí jyézijí Mizhocjimi.

El deber de trabajar

⁶ Nujyo rá xi'tsc'öjme dya cjuarma, nguetsjé e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü manda. 'Ma mi bübüjme co nu'tsc'ejí, o ch'acöjme ró xi'ts'ijme c'ü ni jyodü rí pëpjíji. 'Ma bübüts'ejí o cjuarma c'o dya ne ra pëpjí, dya rí dyocjejí c'o. ⁷ Nu'tsc'ejí in pārājí c'ü ni jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi rgá cjacöjme. Dya mi ndemegöjme 'ma mi bübüjme a ndets'ejí. ⁸ Dya cjó ró sipcöjme o xëdyi c'ü dya ro cjö't'üjme. Ró pëpjíjme na zëzhi. Zö xö mü zö ndempa mi pëpjíjme, ngue c'ua dya rvi tsjötcöjme 'ne rí 'natsc'ejí. 'Ma jiyö 'na ri söguejí na jyü. ⁹ Mi pë'sc'öjme derecho ro ch'acöjme c'ü ro sijme, pero dya cjó ró ötcöjme. Ró pëpcjöjme ngue c'ua xo rvi tsjaguejí c'e tjürü c'ü rvá cjaime a cjanu. ¹⁰ 'Ma xe mi bübüjme co nu'tsc'ejí, ró xi'tsc'öjme 'ma cjó c'o dya pëpjí, dya xo ra zi o xëdyi, ró ents'ejí. ¹¹ Rí ärājme bübüts'üji c'o na maña, dya pëpjíji. C'ü cjaji, me nzhodü ga nu'tp'üji o bëpjí yo nín mintejí c'o dya ni jyodü ra nuji. ¹² Nu'tsc'ejí in cjaji a cjanu, nguetsjé e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü manda yo rá xi'tsc'öjme dya. Rí xi'tsc'öjme c'ü dya cja rí nzhodü rí

ñu'tp'üguejí o bëpjí c'o 'ñaja, pero rí pëpjíji ngue c'ua rí chöt'üji c'ü rí siguejí.

¹³ Mi cjuarmats'üjme in texejí, rí tsjaji c'o na jo. Dya ra tögüts'üji rguí tsjaji a cjanu. ¹⁴ 'Ma cjó c'o dya ra dyätcäjme yo jña yo ró xi'ts'ijme cja ne carta, ixtí unnc'ejí na jo ngüenda cjó ngueje, ngue c'ua dya rí dyojí c'o. Xa'ma ra tseje c'o. ¹⁵ Pero dya rí ñuguejí na ü c'o. Jmanch'a rguí zopjúji rí xipjíji ra jyézijí c'o na s'o. Na ngueje ngue nin cjuarmaji.

Bendición final

¹⁶ C'ín Jmugöji ngue c'ü dacöjí c'ü rguí mājā in mün'c'öji. Nguéc'ua rí ötcö angueze ra dya c'ejí c'ü dya ra nguarü rgá mājā in mün'c'ejí, zö pje c'o nde rí tsjogüji. Rí ötcö angueze ra bübüts'üji nzi 'natsc'ejí.

¹⁷ Yo jña yo ni nguarü yo rgá ma'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjúgö co in dyëgö yo. Texe cja yo carta yo rí pejñe, rí opjú ja nzi jña co in dyëgö, ngue c'ua ra 'mārā nguezgö rí pejñe yo. ¹⁸ E Jesucristo c'ín Jmuji ra nuc'üji na jo in texejí. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. O juancügö e Cristo Jesús rá c jagö apóstole rá zopjü yo nte. O mandazü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji rá zopcjöji a cjanu. Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo o ã ñevgueji libre, nguec'ua rí pãrãgöji rá salvagöji. ² Nu'tsc'e Timoteo rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ö nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró zo'c'ö, xo ï ñench'e ín mü'bü e Jesucristo. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, 'ñe ra juen'tsc'e, ngue c'ua ra mäjä ín mü'bügue, dya pje rí mbeñe. Je xo rgá ötcö a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji.

Advertencia contra enseñanzas falsas

³⁻⁴ Mizhocjimi ne'e c'ü rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Pero cãrã a Efeso c'o nan'ño ga jizhi. Mamaji ja ma cja c'o ín mboxatitagöji, pero xe jü's'üji jña c'o dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguec'ua c'o nte c'o ärä c'ü mama c'o xöpüte, me söji o jña pje ne ra mama c'o jña, y dya sö ra mbãrãji na jo Mizhocjimi. Y dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua 'ma ró magö a Macedonia, ró xi'tsc'ö ï tsejme a Efeso. Ró xi'tsc'ö rvi zopjü yo nan'ño ga xöpüte, rvi xipjiji c'ü dya cja ro xöpüji a cjanu yo nte, 'ñe dya cja ro mbezheji c'o me mamaji. Y rí xi'tsc'ö dya na yeje, rí zopcjeji c'ü dya cja ra xöpüji a cjanu.

⁵ Ni jyodü rá unü ín mü'büji rá cjaji c'o na jo, 'ñe rá creoji Mizhocjimi co texe ín mü'büji. 'Ma ga cjanu, ra sö rá s'yaji yo nín minteji, 'ñe rá ne'ejí Mizhocjimi. ⁶ Pero bübü c'o dya ne o mü'bü

ra tsja c'o na jo. Dya ätäji na jo Mizhocjimi. Nguec'ua ya xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, me mamaji jña c'o dya pje ni muvi. ⁷ Ne anguezeji ra xöpüji yo nte ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi; me xipjiji: "Je ga cjava ne ley", embeji. Pero dya pãrã c'o xöpüte ja ga cja c'e ley, ni xo pãrãji c'o jña c'o mamaji.

⁸ Bueno, rí pãrãgöji c'ü me na jo c'ü o ley Mizhocjimi. Pero ni jyodü rá unüji na jo ngüenda pje vi ch'acöji c'ü. ⁹ C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, dya ngue para c'o ätä Mizhocjimi c'o cja na jo; ngue para c'o dya ne ra dyärã, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na s'o cjaji. C'ü o ley Mizhocjimi ngue para c'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja na s'o. Xo ngue para c'o dya sũ Mizhocjimi c'o me yönbü o jña'a. C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'o pãrã nu tata 'ñe nu nana, xo 'ñe c'o pö't'üte. ¹⁰ Xo 'ñe c'o tsãjä o ndixü, 'ñe c'o ndixü c'o tsãjä o bëzo. Xo 'ñe c'o dya be chjüntü c'o cja na s'o. C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'o obütsjévi nín mibëzovi, 'ñe c'o pönü nu minteji para ra tsjapüji o mbëpjiji, 'ñe c'o mbëchjine, 'ñe c'o nädã Mizhocjimi y mamaji c'o dya cjuana. Xo ngue para c'o pje nde cja, c'o dya ätä o jña Mizhocjimi c'ü me na jo. ¹¹ Mizhocjimi o juancügö rá zopjü yo nte rá xipjiji ja ga cja angueze me na nojo 'ñe me na jo.

Gratitud por la misericordia de Dios

¹² E Cristo Jesús c'ín Jmugöji, ngue c'ü o dyacö ja rgá zopjü a cjanu yo nte. Nuc'ü, rí unügö 'na pöjö na ngueje mi pãrã angueze c'ü ro ätcö, nguec'ua va juancü rí pëpigö c'ü. ¹³ O juancü zö na s'o mi cjagö 'ma ot'ü. Mi sadügö e Jesucristo. Y mi cjapü ra sufre c'o ätpã o jña c'ü; mi cjapcö ma nozgö, dya mi juentsegö anguezeji. Pero o juentsque e Jesucristo, na ngue dya be mi ench'e

ín mü'bügö c'ü, dya mi pārāgö pje pjēzhi angueze. Nguec'ua mi pēzhgö ma jo c'o mi c'jagö. ¹⁴O nugü na jo Mizhocjimi o perdonaozü texe c'o na s'o. Nguec'ua rí ench'e ín mü'bü e Cristo Jesús nguec'ua rí s'iyagö dya yo nte.

¹⁵Bübü 'na jña c'ü na cjuana c'ü ni jyodü ra creo yo nte. Je ga cjava ne jña: “O ējē e Cristo Jesús cja ne xoñijömmü, o ējē para o ē jocüzü ín mü'büji nutscöji rí cjaji c'o na s'o.” Texe cja yo nte, nutscö xenda ma s'ozgö. ¹⁶Zö me ma s'o mi c'jagö, pero e Jesucristo o mezhe va mbēsquigö paciencia o juentscö a cjanu, ngue c'ua c'o cjē c'o ra ējē, ra unü ngüenda yo nte c'ü me pēs'i paciencia e Cristo ga juentsēji. Nguec'ua ra 'ñench'e o mü'büji c'ü, ra ch'unü c'ü rguí bübütjoji. ¹⁷Mizhocjimi nunca ra nguarü rgá manda. Zö ya rguí nguins'i ne xoñijömmü, pero Mizhocjimi ra bübütjo para siempre. Dya sö rá jandagöji. Dya c'jó bübü c'ü ri pārā nza cja angueze; ojtjo xe 'na Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sūgöji c'ü, y rá mamaji c'ü me na nojo. Nunca rá jējiji rga mat'tüji. Amén.

¹⁸Nu'tsc'e Timoteo ín ch'itsc'ö, 'ma dya be mi pēpque Mizhocjimi, bübü o cjuarma c'o o pātpā Mizhocjimi va mamaji c'ü rí pēpque na jo c'ü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö dya, rí pēpcje na jo cja Mizhocjimi, ja c'o nzi ga tsja na jo o chü 'na tropa ga mbēpi c'ü nu gobierno. ¹⁹I 'ñench'e ín mü'bü e Jesucristo; dya rí jyēzi. Y rí tsja c'o ín pārāgue c'o na jo. Bübü c'o mi pārā pje pjēzhi c'o na jo, pero go ne go tsjaji c'o na s'o. Nguec'ua o s'odü o mü'büji, dya cja ejmeji e Jesucristo. ²⁰Nza cja e Himeneo 'ñe e Alejandro. Ró xipji c'o cjuarma o pjongüji anguezevi cja c'o cjuarma. Ngue c'ua ra sö e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufrevi. Xa'ma ra nzhogü o mü'büvi, dya cja ra tsjavi

c'o na s'o. Na ngue 'ma c'jó c'o ra tsja a cjanu, nu'ma, cja c'ü na s'o, chjēntjui c'ü ro zadü Mizhocjimi.

2

Instrucciones sobre la oración

¹Nu'tsc'e Timoteo, rá xi'tsc'ö c'ü xenda ni jyodü rí xipcje texe yo cjuarma. Ni jyodü ra chēzhiji a jmi Mizhocjimi ra dyötüji 'ma c'jó c'o pje ni jyodü. Y ra unüji 'na pöjō. 'Ma rí dyötüji Mizhocjimi, dyötpüji texe yo nte. ²Rí dyötpüji Mizhocjimi yo gobierno 'ñe texe yo pjēzhi na nojo, ngue c'ua rá mimiji na jo, rá cārāji paz. Y ngue c'ua rá sūji Mizhocjimi, 'ñe rá mimiji na jo cja yo nte. ³Mizhocjimi ne ra salvazüji rí nteji ra jocüzü ín mü'büji. Nguec'ua 'ma rá ötpöji texe yo nte, na jo 'ma, y ra mājā 'ma angueze. ⁴Na ngue ne'e angueze ra jogü o mü'bü texe yo nte, ra mbārāji c'ü na cjuana. ⁵Na ngue 'natjo Mizhocjimi. Xo 'natjo c'ü ñacöji cja jmi Mizhocjimi; ngueje e Jesucristo. Nuc'ü, Mizhocjimi c'ü, pero xo nte. ⁶Nuc'ü, o ne o pātöji va ndü va ngötcüji c'o na s'o. O 'ñe ndü e Jesús 'ma o zādā c'o pa c'o vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua rá unüji ngüenda c'ü ne Mizhocjimi ra 'ñevgeji libre rí texeji. ⁷Mizhocjimi o juancü rá c'jagö apóstole rá zopjü yo nte rá xipjiji ja ga s'iyazüji c'ü. Pātöcö ín mü'bü e Cristo c'ü dya bēchjine yo rí mangö c'ü o juancü Mizhocjimi; na cjuana. O juancü rá xöpü yo dya menzumü a Israel, ngue c'ua ra mbārāji c'ü na cjuana, ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo.

⁸Rí xi'tsc'ö, texe c'ua ja jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo bēzo ra dyötüji Mizhocjimi. 'Ma neji c'ü ra tsja Mizhocjimi ra dyätāji, ni jyodü ra tsjaji c'o na jo. 'Ma nzhānt'ā na ötüji Mizhocjimi, rí 'natjo o pjeñeji, dya c'jó ra sjēya na ngue c'ü vi tsja

na s'o 'na nu cjuarmaji. ⁹ Yo hermana, rí xipjiji c'ü dya ra jyodüji c'ü rguí jñetse rrü zöji cja yo nte. Bübü o ndixü c'o je'e o bitu c'o dya ni jyodü ra jye'ejji. Cjapüji me rrü zö o ñi'iji. Me teveji o tjeve de oro 'ñe de plata. Je'ejji o bitu c'o me na mizhi ngue c'ua ra mama yo nte me na zöji. ¹⁰ C'ü rguí jñetse na zö yo hermana, ngueje c'ü ra pjösteji cja yo nte. Ngue c'ü ni jyodü ra tsja yo ndixü yo sũ Mizhocjimi. ¹¹ 'Ma jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo ndixü ra dyäräji na jo 'ma cjó c'o ra zopjüji, dya ra ndünrüji. ¹² Dya rí jëzigö yo ndixü ra xöpüji yo cjuarma, ni xo ra mandaji cja yo bëzo. C'ü ra tsjaji, ra dyäräji, dya pje ra ndünrüji. ¹³ Na ngueje ot'ü o dyät'ä Mizhocjimi c'e bëzo c'ü mi ngue e Adán. Cjanu o dyät'ä c'e ndixü c'ü mi ngue e Eva. ¹⁴ Y 'ma o tsja na s'o e Adán 'ñe e Eva c'ü dya dyätävi Mizhocjimi, dya ngue e Adán c'ü o dyonpüji. C'ü o creo c'ü o mama e Satanás c'ü dya jo, ngueje e Eva. Ngue e Eva c'ü ot'ü o tsja na s'o. ¹⁵ Nguec'ua yo ndixü, dya na ü 'ma mus'üji o t'i. Pero ra solvaji nu 'ma ra dyätpäji o jña e Jesucristo. Xo ni jyodü ra s'iyaji yo nín minteji, 'ñe ra tsjaji na jo y ra nguijñiji na jo o pjeñeji.

3

Cómo deben ser los obispos

¹ Na cjuana ne jña'a nu: Na jo, 'ma cjó c'o ne ra tsja pastor cja yo cjuarma. Ngueje 'na bëpji c'ü na jo. ² Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojui, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado. Ra nguijñi na jo o pjeñe. Y ra mimi na jo cja yo nte. C'ü ra tsja pastor, xo ni jyodü ra unü sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Xo ni jyodü ra jichi na jo yo nte. ³ Xo ni jyodü c'ü dya ra tĩ. Dya xo ra jyodü o chũ. Dya xo ra jyodü ja rgá

jñü na puncjü o merio. Y 'ma cjó pje ra xipji, ra mbé's'i paciencia, dya ra ndünrü. Dya cjó me ra zövi o jña. Dya xo ra ne'e o merio. ⁴ Ni jyodü ra tsja c'e pastor ra zopjü na jo c'o ri cãrã o ngumü. Ngue c'ua c'o o t'i ra respetaoji ra dyätäji. ⁵ 'Ma dya pãrã 'na bëzo ra manda na jo c'o o t'i, zja rgá sö ra mbörü yo o t'i Mizhocjimi? ⁶ Dya sö ra tsja pastor 'na bëzo nu 'ma cja ni creo. 'Ma jiyö, 'na ra tsjapü na nojo. Nguec'ua Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra sufre ja c'o nzi va jñünpü ngüenda e Satanás c'ü dya jo, na ngue xo tsjapü na nojo c'ü. ⁷ C'ü ra tsja pastor, xo ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua yo nte yo dya ejme e Jesucristo ra mamaji: "Me na jonte nu", ra 'ñeñeji. 'Ma jiyö, ra mamaji c'ü dya jo cja c'ü. Je ga cjanu ga ne e Satanás c'ü dya jo c'ü rá bëzhgö ín tseji cja yo nte.

Cómo deben ser los diáconos

⁸ Je xo rga cjanu yo diácono. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. C'ü ra mamaji, ra mamaji c'ü na cjuana. Dya ra tĩ'iji. Dya xo ra jyodü ja rgá jñüji na puncjü o merio. ⁹ Ya ch'acöji rá pãrãji dya yo jña yo dya cjó mi pãrã mi jinguã. C'ü ra tsja diácono ni jyodü ra sido ra creo yo jña yo. Pero dya nguextjo ra creo; xo ni jyodü ra tsja c'o na jo. ¹⁰ Ot'ü ra mama texe yo cjuarma cjo na jo ra tsja diácono c'e cjuarma o jiyö. Nuc'ua 'ma dya pje tö'tp'üji c'o na s'o, na jo ra tsja diácono 'ma c'ü. ¹¹ Je xo rga cjatjonu c'o ndixü c'o ra tsja mböste. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. Ni jyodü dya ra xos'üji o bëchjine. Ra nguijñiji na jo o pjeñeji. Ra tsjaji na cjuana texe c'o cjaji. ¹² Yo diácono, nguextjo nu suji ra dyojui, dya ra 'ñejeji c'ü 'na lado. Ni jyodü ra zopjüji na jo c'o o t'iji, 'ñe cjó c'o xe bübü o ngumüji, ngue c'ua ra ngärãji na jo. ¹³ Nu c'o ra tsja na jo diácono, me ra nädätjoji cja yo nte c'ü cjaji na jo. Nguec'ua ra sö

na jo c'o diácono ra zopjüji yo nte, ra xipjiji ra 'ñejmeji e Jesucristo.

El secreto de nuestra religión

¹⁴ Rí pëtsagö c'ü dya ra mezhe rá ëgö rá 'ñe nuc'ü. Pero nujyo, rí xi'tsc'ö cja ne carta yo. ¹⁵ Na ngue 'na ra metse. Rí xi'ts'i yo, ngue c'ua rí pärâgue ja rgá mimi yo o t'i Mizhocjimi. Yo o t'i, ngue o templo angueze, na ngue angueze bübü cja o mü'büji. Ni jyodü c'o o t'i Mizhocjimi ra zopjüji yo nte ra xipjiji c'o jña c'o na cjuana. Y ra sido ra tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o. ¹⁶ C'o jña c'o na cjuana c'o rí creogöji, dya mi pärâji mi jinguá c'o. Y rí mangöji me na zö:

E Jesucristo ngue Mizhocjimi, pero o 'ñe jmus'ü nza czazgöji rí nteji.

Q Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o jñetse e Jesucristo c'ü ixi ngue o T'i Mizhocjimi.

C'o anxe, me co jñandaji e Jesucristo.

C'o dya menzumü a Israel, sjipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua texe cja ne xoñijömü, ench'e o mü'büji c'ü.

O s'idyi a jens'e e Jesucristo nu ja me na nojo c'ü, 'ñe me na zö.

4

Los que se apartarán de la fe

¹ Mama o Espíritu Mizhocjimi ja rga cja c'o cjé 'ma ya ra nguins'i ne xoñijömü. Ra bübü o xöpüte c'o ra 'ñünbü o mü'bü e Satanás c'ü dya jo 'ñe c'o demonio, me ra dyonpüji yo nte rgá xöpüji. Nguec'ua bübü c'o ra creo c'o ri mama c'o xöpüte, ra jyéziji c'o jña c'o ya dyacöji Mizhocjimi. ² C'o xöpüte ra tsjapüji me rrâ joji, pero ri bëchjine c'o ri mamaji. Me ri cjaji c'o na s'o, pero dya cja ri söji cjo na s'o c'o ri cjaji. ³ C'o xöpüte ra xipjiji c'o nte c'ü dya ra sö ra chjüntüji. Y ra xipjiji c'ü bübü o jñöñü c'ü dya

jo ra ziji. Maco yo jñöñü, nguet-sjë Mizhocjimi dacöji yo, nguec'ua nutscöji rí nteji rá unüji 'na pöjö Mizhocjimi, cja rrü sigöji. Nutscöji rí ejmeji e Jesucristo y rí pärâgöji dya c'ü na cjuana, xo sö rá siji c'o pje nde ma jñöñü. ⁴ Na ngueje na jo texe yo o dyät'ä Mizhocjimi. Nguec'ua rá siji texe o jñöñü. Pero ot'ü rá unüji 'na pöjö Mizhocjimi cja rrü siji. ⁵ O mama Mizhocjimi na jo rá sigöji c'o pje nde ma jñöñü. Nguec'ua 'ma rá unüji 'na pöjö, ra intsjimi 'ma Mizhocjimi c'e jñöñü ngue c'ua ra jogü rá siji.

Un buen siervo de Jesucristo

⁶ Yo jña yo rí xi'tsc'ö, rí xipcje yo cjuarma. Xo 'ñetsc'e ni jyodü rí xörü c'o jña c'o rí creoji, y rí tsjijñi c'o. O jí'tsc'eji c'o na jo; ni jyodü rí sidogue c'o. 'Ma rí tsjague a cjanu, na jo 'na mbëpjitsc'e cja e Jesucristo. ⁷ Dya rí tsjapü nguenda c'o jña c'o mama c'o na s'o ga xöpüte. C'o pezhe c'o, dya pjöxcöji rá ätäji Mizhocjimi, na ngueje dya ni muvi c'o. Nu'tsc'e rí xötpü rí dyätä Mizhocjimi. ⁸ 'Ma rá xötpü rá cjaji jercicio, rguí muvi para ín cuerpoji, pero ts'inguilëtjo. Pero 'ma rá xötpü rá ätäji Mizhocjimi, me rguí muvi na puncjü 'ma. Na ngueje ya mama Mizhocjimi, 'ma cjó c'o ra dyätä angueze, ra tsja angueze ra mbös'üji va, y ra unüji c'ü rguí mimitjoji a jens'e. ⁹ Na cjuana ne jña'a nu, y ni jyodü ra creo nza texe yo nte. ¹⁰ C'ü rí ench'e ín mü'bügö, ngueje Mizhocjimi c'ü bübütjo 'ñe dacüji c'ü rgá bübütjoji. Rí ench'e ín mü'bü na ngueje ne angueze ra 'ñeme libre yo nte texe cja c'o na s'o. C'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra salva c'o. Nguec'ua rí pëpcjö rgá zopjü yo nte hasta me potjo ín cuëgö, y rí sufregö c'o pje nde xitscöji.

¹¹ Nujyo jña'a yo, rí xipcjeji ra tsjaji yo, y rí xöpqueji yo. ¹² Bübü c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo

c'o cja'c'ü menu na ngueje cja in t'igue. Pero rí tsja 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo ra tsja anguezeji. Rí ñague jña c'o na jo, y rí nzhodü na jo. Rí s'iya yo nte co texe in mü'bü. Rí ñejme na jo Mizhocjimi. Y dya rí tsjague c'o na s'o. 'Ma rí tsjague a cjanu yo na jo, dya cjó ra tsja'c'ü menu 'ma. ¹³ Hasta 'ma cja rá êgö va ja in bübü, rí pjötpügue nguenda rí xörügue o jña Mizhocjimi, ra dyäräji texeji. Rí zopjüji y rí xöpüji. ¹⁴ C'o cjuarma o pätpäji Mizhocjimi va mamaji c'ü rí tsjague ne bēpji, y c'o tita cja c'o cjuarma o ñe'sc'ejji o dyēji. Nguec'ua Mizhocjimi o dya'c'ü ja rguí tsjague ne bēpji. Nguec'ua rí xi'tsc'ö, dya rí jyēzi ne bēpji, sido rí tsjague.

¹⁵ Nu yo rí xi'tsc'ö, rí tsjiñi yo y rí jyodü rí tsja, ngue c'ua texeji ra jñantc'aji c'ü xenda na jo gui tsja. ¹⁶ Rí pjötpütsjē nguenda ja rguí dyätque Mizhocjimi. Xo rí pjötpü nguenda ja rguí xöpque c'o ñaja. 'Ma rí sido a cjanu, ra jogü in mü'bügue ñe c'o o mü'bü c'o ra dyä'tc'ägue.

5

Cómo portarse con los creyentes

¹ 'Ma pje c'o ra tsja yo cjuarma c'o ya tita, dya rí huēnch'igue na zēzhi c'o. Rí zopjüji na jo nza cja 'ma ri ngueje nin tatague. Xo 'ñe yo sē'ē, rí zopjüji nza cja 'ma ri ngueje nin cjuarma. ² Yo nita, rí zopjüji na jo nza cja 'ma ri ngueje nin nana. Yo süngü, rí zopjüji nza cja 'ma ri ngueje nin cjü'ü; y dya rí tsjapügue na s'o yo.

³ Yo ndixü yo ya ndü nu xīra, 'ma dya ñeje cjó ra mbös'ü, rí pjös'üji yo. ⁴ Pero 'ma ñejeji o t'i'i, ni jyodü c'o o t'i ra mbös'üji c'ü. C'o t'i, 'ma mi ts'it'iji, o mbös'üji anguezeji, o tsja c'ü nu nanaji. Nguec'ua nudyä ni jyodü anguezeji ra nzhopcüji ra mbös'üji c'ü. Je xo rga cjanu 'ma ñeje o bëche c'e

ndixü, ra mbös'üji c'ü. 'Ma ra tsjaji a cjanu, ixi na cjuana respetaoji 'ma c'ü. Y ngue c'ü rguí mājā Mizhocjimi. ⁵ C'e ndixü c'ü dya cjó ñeje, junt'ü o mü'bü nguextjo Mizhocjimi ra mbös'ü. Nguec'ua sido ötü Mizhocjimi zö xömü zö ndempa. ⁶ Nu c'ü ya ndü nu xīra, nu 'ma me mǎpǎ yo bübü cja ne xoñijö mü, chjëntjui c'ü ya ndü, na ngue dya cja mǎpǎ Mizhocjimi. ⁷ Rí xipjigüe c'o cjuarma ra mbös'üji c'o ndixü c'o dya cjó ñeje. 'Ma ra tsjaji a cjanu, dya cjó sö cjó pje ra xipjiji 'ma. ⁸ C'o ejme Mizhocjimi, ni jyodü ra mbös'üji c'o cǎrǎ o ngumü ñe c'o ñaja o dyoji. 'Ma cjó c'o dya pjös'ü c'o o dyoji, dya ejme na jo 'ma c'ü. Maco c'o dya ejme, pjös'üji c'o o dyoji.

⁹ Yo ndixü yo ya ndü nu xīra, bübü c'o rí juajnügüe ra tsjaji 'na bēpji cja yo cjuarma. Pero ngue 'ma ya ri ēdyi sesenta cjē'ē, ñe 'ma 'natjo nu xīra c'ü mi ñeje. ¹⁰ Xo ñe 'ma o tsja na jo nguec'ua ga mama yo nte: "Nujnu, na jo va mbös'ü yo nte'e. O s'iya c'o o t'i, y o unü sjētsi ro oxü c'o nan'ño menzumü, y o mbe'chp'e o ngua c'o o t'i Mizhocjimi, y o mbös'ü na puncjü c'o mi sufre na puncjü. O mbös'ü 'ma cjó pje mi jyodü", eñe yo nte. 'Ma ga cjanu, na jo ra tsja 'na bēpji cja Mizhocjimi 'ma.

¹¹ Yo ndixü yo ya ndü nu xīra c'o cja xe xunt'i, dya rí juajnügüe ra tsjaji 'na bēpji. Na ngueje 'ma xenda ra neji o bëzo que na ngueje e Cristo, ra ne ra chjüntüji na yeje 'ma. ¹² Na s'o a cjanu, na ngueje dya mbēpji e Jesucristo ja c'o nzi va mamaji. ¹³ Xo ñe ra xötpüji rrü mañaji, ra nzhöt'ütjoji cja ngumü. Dya nguextjo nu; xo ra mamaji jña c'o dya pje ni muvi. Xo ra zo'p'üji c'o o bēpji c'o ñaja. Y me ri ña ri ñaji c'o dya ni jyodü ra ñaji. ¹⁴ Nguec'ua yo ndixü yo ya ndü nu xīra c'o cja xe xunt'i, rí negö c'ü ra chjüntüji na

yeje, ra mus'üji o t'i'i. Y ra zopjüji na jo c'o cãrã o ngumü ngue c'ua ra ngãrãji na jo. Nguec'ua dya ra sô pje ra xitscôji c'o nugüji na ü. ¹⁵ Bübü ndixü c'o ya ndü nu xïra c'o ya xögü cja o 'ñiji Mizhocjimi. Ya môji c'ü dya jo.

¹⁶ 'Ma ra ndü c'ü nu xïra 'na o dyoji 'na cjuarma, ni jyodü c'e cjuarma ra mbôs'ü c'e ndixü. C'e cjuarma, dya ra nde'be texe yo cjuarma ra mbôs'üji c'e ndixü. Pero 'ma bübü 'na ndixü c'ü dya cjó 'ñeje cjó ra mbôs'ü, ni jyodü texe yo cjuarma ra mbôs'üji c'ü.

¹⁷ C'o tita c'o na jo ga manda cja yo cjuarma, 'ma pêpjiji na zêzhi ga zopjüji yo nte 'ñe ga xöpüji, ni jyodü rí pjôs'üji na jo o merio.

¹⁸ Na ngueje t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Ma ra yödü o ndêxü c'o in nzhünüji, dya pje rí jñu'tp'üji a ne'e c'o; jyêziji ra ñônüji." Xo t'opjü a cjava: "Na mbêpji pê's'i derecho ra mbôs'üji o merio."

¹⁹ 'Ma cjó c'o ra 'ñe xi'tsc'e c'ü o tsja na s'o 'naja c'o tita, dya xtí creogue. Nu 'ma bübü yeje o jñi'i c'o o ndäcã vi tsja na s'o, rí creogue 'ma. ²⁰ 'Ma cjó c'o sido cja na s'o, rí huênch'i 'ma cãrãji texeji. Nguec'ua ra zü'ü c'o 'ñaja cjuarma. ²¹ Pãtcö in mü'büvi Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'in Jmuji 'ñe c'o o anxe c'o o juajnü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí pjötpügüe ngüenda ixtí tsjapü na jo t'önü ante c'ü rí huênch'i 'na cjuarma. Y dya cjó rí unügüe favor. ²² Dya ts'i rgui juajnü c'o tita c'o ra manda cja yo cjuarma; ot'ü rí ñu'u cjo bübü na jo. Na ngueje 'ma rí juajnügüe 'na tita c'ü cja na s'o, xo in pê's'i in s'ocügüe. Nu'tsc'e xo ni jyodü rí tsjague c'o na jo.

²³ Dya rí sitjogue ndeje. Xo rí si'i ts'inguilêjê vino como 'ñechjê, xa'ma ra ndis'i in pjeme c'ü ndajmetjo ga ü'ü.

²⁴ Bübü o nte c'o ixtí pãrãji c'ü na s'o cja. Bübü c'o dya rá pãrãji o

nzhubü hasta 'ma cja rá fijaji na jo ja ga nzhodüji. ²⁵ Xo bübü o nte c'o ixi jñetsetjo c'ü cja na jo. O 'ma dya jñetse, dya ra mezhe ra 'mãrã.

6

¹ Bübütsc'eji o cjuarma c'o pêpji cja o lamu c'o dya ejme Mizhocjimi. Zô me cja püji ra pêpjiji o bêpji c'o na jyü, pero ni jyodü ra respetaoji c'o nu lamuji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya jo Mizhocjimi 'ñe yo o jña", ra 'ñeñeji. ² Bübütsc'eji c'o pêpji cja o lamu c'o ejme Mizhocjimi. C'e cjuarma c'ü mbêpji, zô cjuarmavi dya c'ü nu lamu, pero dya ra jogü ra tsjapü c'ü dya ni muvi c'ü nu lamu. C'ü ra tsja, xenda ra mbêpi na jo'o, na ngueje cjuarma c'e lamu c'ü pêpi, nguec'ua ga tsja c'e mbêpji s'ïya c'ü nu lamu. Nujoyo rí xöpügüe yo, y rí xipjiji ra tsjaji yo.

La religión y el contentamiento

³ C'o o jña e Jesucristo c'in Jmugöji, me na jo c'o. Na ngueje jítscôji ja rga ätäji Mizhocjimi. Pero bübü c'o nan'ño ga nguiñi 'ñe nan'ño ga xöpü. ⁴ Cja püji na nojo, pero dya pãrãji ja ga cja. Y s'odü o pjeñeji, nguec'ua me cja o t'önü 'ñe me söji o jña. Nguec'ua ne ra huinste rgã xöpüteji, y cja o chü, y sadüji c'ü nu mixöpüteji, y me ne ra mbêzhiji c'ü pjêzhi c'o 'ñaja. ⁵ Me söji o jña'a na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya pãrãji c'ü na cjuana. Cjijñiji 'ma ra mat'üji Mizhocjimi, ra jñüji 'ma na puncjü o merio. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o ga cjanu ga tsja. ⁶ Nu 'ma rá quejmetjoji conforme co nu yo rí pê's'iji, 'ñe 'ma rá süji Mizhocjimi, nu'ma, ngue 'ma rá tõi na puncjü que o merio. ⁷ Dya pje ró jünji 'ma o jmuxcüji cja ne xoñijö mü. Y na cjuana c'ü dya xo sô pje rá jünüji 'ma rá tügöji. ⁸ Nguec'ua 'ma rí pê's'iji pje rá si'iji 'ñe pje rá je'eji, ra mäjãji, dya pje rá mbeñeji. ⁹ Nu c'o ne ra mbê's'i na puncjü o merio, cjijñiji o mü'bü

pje c'o nde ra tsjaji, maco na s'o c'o, dya ni jyodü ra tsjaji. Nguec'ua ga bëzhiji o aljmaji y ra möji a ma a linfiernu. ¹⁰ 'Ma cjó c'o me ne ra jñü na puncjü o merio, ra mbürü ra tsja c'o nde na s'o, ngue c'ua ra jñü. Bübü c'o me ne o merio, nguec'ua ts'ë ts'ë va xögüji cja e Jesucristo. Nguec'ua dya cja creoji dya c'ü. Nguec'ua me sufre ga ndumü o mü'büji.

La buena lucha de la fe

¹¹ Nu'tsc'e o juan'c'e Mizhocjimi rí pëpque, nguec'ua rí xi'tsc'ö rí xögue texe cja yo na s'o. Sido rí tsja na jo. Y rí sügue Mizhocjimi. Y sido rí 'ñejme e Jesucristo. Y rí s'iya yo nte. Zö pje ri sufregue, pero dya rí jyëzgue Mizhocjimi. Y dya rí tsjapü na nots'ü. ¹² O 'ñünc'ü in mü'bügue Mizhocjimi nguec'ua i mangue c'o jña c'o me na jo; i mangue e Jesucristo ngue in Jmugue, o dyärä na puncjü o nte. Nguec'ua rí xi'tsc'ö, zö bübü c'ü c'axc'ü, pero rí sido rí creo e Jesucristo, ngue c'ua siempre rí bübütjogue co Mizhocjimi. ¹³ Jantc'ague Mizhocjimi c'ü dacöji c'ü rgá bübütjoji. Xo jantc'ague e Jesucristo. 'Ma o tsja e Poncio Pilato o tsjapü t'önü e Jesucristo c'ü pje mi pjëzhi, dya zü e Jesús, o mama na jo. ¹⁴ Nguec'ua texe yo rí xi'tsc'ö, xo rí tsjague y dya rí sū rguí xöpügue yo. Ngue c'ua dya ra s'odü in mü'bü, y ngue c'ua dya ra sö cjó pje ra xi'ts'í. Rí tsjague a cjanu hasta 'ma cja ra ëjë e Jesucristo c'in Jmuji. ¹⁵ Ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra jñetse a cjanu e Jesucristo 'ma ra zädä c'e pa c'ü o mama. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi; ojtjo xe 'naja c'ü ri nza cja angueze me na zëzhi, 'ñe me na jo. Me na nojo Mizhocjimi; manda texe cja yo rey 'ñe cja yo gobierno. ¹⁶ Angueze ixi bübü, y je ni 'ñeje nu, c'ü rgá bübügöji. Bübü cja jya's'ü c'ua ja dya cjó sö cjó ra chëzhi. Dya cjó jñanda Mizhocjimi ne ri 'na nte'e; dya cjó xo sö cjó

ra jñanda. Me na jo angueze, y dya nunca na nguarü c'ü ra manda. Nguec'ua ni jyodü rá sügöji c'ü. Je rga cjanu, amén.

¹⁷ Nu c'o rico cja ne xoñijömmü, rí xipcjeji c'ü dya ra confiaoji o merio. Na ngue 'na ndajme jünji, 'na ndajme ojtjo. C'ü ra confiaoji, ngue Mizhocjimi c'ü dacöji texe c'o ni jyodüzüji ngue c'ua rá mäjä rga mimiji. ¹⁸ Nguec'ua rí xipcje c'o rico ra mbös'üji c'o pje ni jyodü. 'Ma ra tsjaji ga cjanu, ix na cjuana ri rico 'ma anguezeji a jmi Mizhocjimi. Xipcjeji 'ma cjó pje ni jyodü, ra unüji, dya ra mamaji "jyö." ¹⁹ Nu'ma, ix na cjuana ri rícoji 'ma a jmi Mizhocjimi, y dya ra zü'üji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Na ngueje ra bübütjoji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

Encargo final a Timoteo

²⁰ Nu'tsc'e Timoteo, Mizhocjimi o dya'c'e in pârâgue yo jña yo na cjuana. Nguec'ua rí tsjague yo, 'ñe rí xipji yo nte xo ra tsjaji yo. Bübü c'o me cjapü pârâ pero dya cjuana. Anguezeji me söji o jña c'o dya pje ni muvi. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o xöpü ga cjanu. ²¹ Na ngue c'o xöpü ga cjanu, bübü c'o ya xögü, dya cja ejmeji e Jesucristo.

Mizhocjimi ra mböxc'ü. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

¹ Nutscö e Pablo ri pen'c'e ne carta. Ndeze mi jinguã Mizhocjimi o mama c'ü ra unü c'ü rguí bübü'tjo yo nte. Nguéc'ua o juancügö rá c'jagö apóstole rá zopcjo yo nte, ngue c'ua 'ma c'jó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo Jesús, ra bübü'tjo c'o. ² Nu'tsc'e Timoteo, ngue'tsc'e ri pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma ri ngueje ín ch'itsc'ö, y me ri s'iyats'ü. Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Xo 'ñe e Cristo Jesús c'ín Jmugöji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Nguéc'ua ra mäjä in mü'bü'gue, dya pje ri mbeñe.

Dando testimonio de Cristo

³ C'o ín mboxatitagöji mi ma't'üji Mizhocjimi y mi c'jaji na jo. Je xo ga c'jagö nu, rí ma't'ü Mizhocjimi y rí c'jagö c'o rí pârägö c'ü na jo. Xo 'ñetsc'e. Nguéc'ua 'ma rí ötcö Mizhocjimi xömü ndempa, rí unügö 'na pöjö. ⁴ 'Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi, rí mbeñegö ja vi huëgue 'ma ró jyanbügövi. Me ri ne rá jantc'a in jmi, ngue c'ua me rá mäjä. ⁵ 'Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi xo rí mbeñegö ja gui dyätpä o jña e Jesucristo. Ot'ü o creó e Loida c'ü nin nitague, 'ñe e Eunice c'ü nin nana. Y rí pârägö, xo 'ñetsc'e xo ín creogue na cjuana e Jesucristo co texe ín mü'bü'gue.

⁶ Nguéc'ua rí mbennc'egö ja rvá ë's'ë ín dyëgö cja in ñigue. Mizhocjimi o dya'c'ü ja rguí tsjague 'na bëpji cja yo cjuarma. Rí mbennc'egö dya, rí tsjacjuana rí tsjague c'e bëpji. ⁷ C'ü o dyacöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra zü ín mü'büji. Nguéje c'ü ra zëzhi ín mü'büji, 'ñe c'ü rá s'iyaji yo nte,

'ñe c'ü rá c'jijñiji na jo 'na pjeñe. ⁸ Nguéc'ua, dya rí tsejegue 'ma pje ra xi'ts'i yo nte. Rí xipc'jeji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nutscö rí xipji c'ü o jña e Jesucristo yo nte, nguec'ua rrü ogö a pjörü. Pero nu'tsc'e, dya rí sügue c'ü rrä ogö a pjörü. Zö ra tsja'c'ü yo nte rí sufregue c'ua ja nzi rgá sufregö, pero xo rí sido rí xipji yo nte ja rgá sö e Jesucristo ra ndintspi o mü'büji c'o na s'o. Mizhocjimi me na zëzhi; ra dya'c'ü c'ü rguí zëzhgue. ⁹ Nguetsjé Mizhocjimi o 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, y o 'ñünnü ín mü'büji rá c'jaji c'ua ja nzi ga ne angueze. C'ü vi salvazgöji, dya ngue c'ü rva c'jaji c'o na jo. C'ü vi salvazgöji Mizhocjimi, ngue c'ü ya vi ne a cjanu, 'ma dya be mi ät'ä ne xoñijömü. Me go s'iyazgöji go mama c'ü ro ndäjä e Cristo Jesús. ¹⁰ Rí pârägöji c'ü me s'iyazgöji Mizhocjimi. Na ngueje o ëjë e Jesucristo o 'ñe 'ñevgueji libre. O ndü'ü, cjanu o tetjo o bübü'tjo na yeje, nguec'ua dya cja ni jyodü rá sügöji c'ü rá tüji. Y cja o jña, rí unüji ngüenda c'ü rá bübü'tjoji co Mizhocjimi para siempre, zö ya rguí nguins'i ne xoñijömü.

¹¹ Nu o jña angueze, ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá xipji yo nte yo dya menzumü a Israel, 'ñe c'ü rá xöpügöji. ¹² Nguéc'ua rrü sufregö a pjörü. Pero dya rí tsegö rgá sufre. Rí ench'e ín mü'bü Mizhocjimi, rí pârägö c'ü na zëzhi angueze, nguec'ua ga tsja'a ja c'o nzi ga mama. Na ngueje ró unü ín mü'bügö c'ü, rí pârägö ra mböcügö ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, dya pje ra chötcö c'o na s'o.

¹³ Ró xi'tsc'ö c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Je xo rguí xipjigue a cjanu yo nte, dya nan'ño rguí xipc'jeji. Rí sido rí 'ñejme Mizhocjimi y rí s'iyague yo nte. Na ngueje bübü e Cristo Jesús a mbo

in mün'c'e. ¹⁴ Mizhocjimi o dya'c'ü in pārāgue c'o jña c'o na cjuana. Nguec'ua rí pjötpügue ngüenda c'ü rguitsjague c'o, ñe xo ri xipji yo nte c'ü xo ra tsjaji yo. Ra mböxc'ügue o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'öji.

¹⁵ Ya in pārāgue o xögü e Figelo ñe e Hermógenes co nutscö. Xo ñeje c'o ñaja cjuarma a Asia. ¹⁶ Rí ötcö Mizhocjimi ra juentse c'o cārā o ngümü e Onesíforo. E Onesíforo o mböxcö na puncjü, nguec'ua me va mājā in mün'c'ö. Angueze dya tseje c'ü rrü o'o a pjörü. ¹⁷ Na ngueje 'ma o säjä a Roma, me go jyongö na puncjü hasta 'ma o chöcö. ¹⁸ Xo in pārāgue ja va mböxcöji na puncjü a Efeso. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Jmugöji ra juentse c'e cjuarma 'ma ra jñüncüji ngüenda.

2

Un buen soldado de Jesucristo

¹ Rí zo'c'ö dya, nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'ö. Rí zëzhgue, ra mböxc'ü e Cristo Jesús rí zëzhgue. ² Ró xi'tsc'ö ja ga cja Mizhocjimi, ñe ja ga cja e Jesucristo. Na puncjü c'o cjuarma c'o xo mi cārāgöji c'o xo dyärā 'ma mi xi'tsc'ö. C'o jña c'o ró xi'tsc'ö, rí xipjigüe c'o cjuarma c'o ra tsjacjuana c'o ra sō ra xöpü c'o ñaja cjuarma.

³ Rí tsjijñigue ja ga cja o tropa. Zö sufreji, pero sēchiji ga mbēpiji c'ü nu gobiernoji. Je xo rga cjatsc'e nu, zö ri sufregue, pero rí sido rí pēpque na jo e Cristo Jesús. ⁴ 'Ma cjó c'o ra tsja o tropa, ni jyodü ra jyombeñe c'e bēpiji c'ü mi cja'a 'ma dya be mi tropa ngue c'ua ra dyätä co texe o mü'bü c'ü manda cja yo tropa. ⁵ 'Ma cjó c'o ra tsja carrera, ni jyodü ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e orde cja c'e carrera. 'Ma jiyö, dya ra ndöjō 'ma c'e listón, zö ot'ü ra zāt'a cja c'e raya. ⁶ 'Na campesino ngue c'ü ot'ü ra zi'i c'o ra mbedye cja juajma. Pero ni jyodü ra pēpiji

na jo zö ri po'o o cuë. ⁷ Tsjijñi na jo pje ne ra mama yo jña yo cja ró xi'tsc'ö. C'ín Jmugöji ra mböxc'ü rí tendiogue yo.

⁸ Rí mbeñegue e Jesucristo c'ü o mboxbēche e David. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü, pero o tetjo na yeje. Ngue c'ü rí xipjigö yo nte 'ma rí zopjüji. ⁹ Na ngue c'ü rí zopjü a cjanu yo nte, o ts'axcüji o pantcaji a pjörü nza cja 'ma ri cjägö c'o na s'o. Nguec'ua me rí sufregö. Pero o jña Mizhocjimi, dya sō ra ts'a's'üji. ¹⁰ Zö me rí sufregö, pero rí sēhcö, dya rí jēzi rgá zopjü yo nte. Na ngueje rí pārāgö cārā c'o ya juajnü Mizhocjimi. Anguezeji ra dyäräji c'e jña c'ü rá xipjiji, ra ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua ra jogü o mü'büji y ra ma mimiji co Mizhocjimi nu ja me na zö'ö.

¹¹ Na cjuana ne jña nu cja rá xi'tsc'ö dya:

O ndü e Jesucristo por nutscöji. 'Ma rá bübüji dispuesto rá tūji na ngue c'ü rgá ätpägöji o jña, xo rá bübütjoji 'ma co angueze.

¹² Zö rá sufregöji, pero 'ma rá sēhcöji, rá mandaji 'ma co e Jesucristo.

Pero 'ma rá mamaji: "Dya rí pārāgö c'ü", rá eñeji, nu'ma, xo ra mama angueze c'ü dya pācöji.

¹³ Zö dya rá sidoji angueze c'ua ja nzi rgá mangöji, pero angueze ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra ngötcüji 'ma rá sidoji, y ra castigaozüji 'ma rá jējiji. Siempre cumple c'ü mama.

Un trabajador aprobado

¹⁴ Rí mbenmbegue yo cjuarma, rí xipjiji c'ü ra mbötpüji na puncjü ngüenda c'ü dya ra zöji o jña. Na ngueje dya ne ga cjanu Mizhocjimi c'ín Jmugöji. Rí xipjiji c'ü dya ra zöji o jña, na ngueje ra s'onbü o mü'bü c'o ri ärä. ¹⁵ Nu'tsc'e rí pjötpügue na puncjü ngüenda rí zopjü yo nte c'ua

ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra mä'c'ä 'ma Mizhocjimi. 'Ma jiyö, rí bēzhgue 'ma in tseje. ¹⁶ Cārā o xöpüte c'o me ña jña'a c'o dya ni muvi, na ngueje dya sūji Mizhocjimi. Dya rí dyocjeji anguezeji ni xo rí sögueji o jña c'o. Na ngueje co c'o jña c'o mamaji, xenda ra tsjaji c'o na s'o, cja na 'ñe c'o nte c'o ri ärä. ¹⁷ C'o o jña c'o xöpüte ra s'onbü o mü'büji, chjëntjui nza cja 'na herida c'ü ni ma ní nguibi c'ü ni dya'a. Nza cja e Himeneo 'ñe e Fileto c'o xöpüte. ¹⁸ Anguezevi ya xögüvi cja c'e 'ñiji c'ü na cjuana. Mamavi c'ü ya ró tetcjöji 'ma o dyacöji nueva vida. Na jo c'ü. Pero dya nguextjo nu. Xo mamavi c'ü dya rá tetcjöji na yeje c'ü ri nuevo ín cuerpoji. Nguec'ua búbü c'o ya s'onbü o mü'bü, dya cja creoji e Jesucristo. ¹⁹ Pero c'o na cjuana o t'i Mizhocjimi, dya ra xögüji cja e Jesucristo. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngümü c'ü na jo va jyábäji c'ü dya ra tunü. Na ngueje c'ín Jmugöji pārā cjó ngueje c'o o t'i, y pjörü c'o. Y 'ma cjó c'o mama: "E Jesucristo ngue ín Jmugö c'ü", eñe, ni jyodü ra jyēzi texe c'o na s'o. ²⁰ Cja o ngümü 'na rico, búbü o traste de oro 'ñe de plata c'o me ni muvi c'o cant'aji o ndājñä, 'ñe c'o ni sirveji o jñōnū. Xo búbü o traste de za'atjo o de varrotjo c'o na sucio c'o üt'üji o basura. ²¹ 'Ma cjó c'o ra jyēzi c'o na s'o c'o ya ró xi'tsc'ö, ri chjëntjui 'ma 'na traste de oro c'ü dya sucio. Nu'ma, ra sö c'e cjuarma ra mbēpi na jo 'ma c'ín Jmugöji, ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo.

²² 'Ma cja t'itjo 'na nte, búbü na puncjü c'o na s'o c'o ne ra tsja. Nu'tsc'e, dya rí tsjague c'o, ni rí tsjijñi c'o. C'ü rí tsjague, sido rí tsjague na jo, y rí sido rí 'ñejme e Jesucristo. Sido rí s'yague yo nte. Xo 'ñe, sido rí dyocjeji c'o

ma't'ü Mizhocjimi c'o xo xögü cja c'o na s'o. Rí tsārāgueji na jo nu c'o cjuarma c'o. ²³ Cārā c'o me söji o jña ga mamaji c'o jña c'o dya ni muvi. Na ngueje dya pārāji pje pjēzhi c'ü na cjuana. Nu'tsc'e, dya rí tsjapü ngüenda c'o nte c'o ri söji o jña. In pārāgue, je ngue c'ü ni mbürü o chü. ²⁴ Ngue o mbēpjits'ügue c'ín Jmugöji. Nguec'ua dya cjó ni jyodü cjó rí söguevi o jña. Jmanch'a rguí zopjü yo nte. Rí jíchiji na jo o jña Mizhocjimi. Zö cjó c'o pje ra xi'ts'i, pero rí pēsp'i paciencia, dya rí chjünrū. ²⁵ 'Ma cjó c'o dya ra ne ra dyä'tc'ägue, jmanch'a rguí zopjüji. Xa'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji na nzhogüji. Ra mbārāji 'ma o jña angueze c'ü na cjuana, ra 'ñejmeji. ²⁶ Nudya, c'o dya ne ra dyä'tc'ägue, ya zo'oji cja o dyē e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, ja c'o nzi ga ne e Satanás. Pero 'ma ra nzhogü o mü'büji, dya cja ra dyätāji c'ü dya jo.

3

Cómo será la gente en los últimos días

¹ Ixtí unnc'e ngüenda yo cjē yo ya va chēzhi ra nguins'i ne xoñijōmü, ra zādä cjē'ē c'o me rrü s'ēzhi. ² Yo nte'e ra s'iyatsjēji; dya ra s'iyaji yo nín minteji. Me ra neji o merio. Me ra pötü rgā mamatsjēji me na joji. Me xo ra tsjapütsjēji na nojo, ra tsjapüji menu c'o 'ñaja. Ra zadüji Mizhocjimi y ra zadüji yo nín minteji. Dya ra dyätāji c'o nu tataji. Dya cjó ra gradecidoji c'ü rguí unüji 'na pöjō. Dya cjó ra respetaoji. ³ Dya ra s'iyaji c'o o dyoji. Dya ra jo'tp'üji c'o ri üji, zö ri ne c'o ri üji. Ra xosp'üji o bēchjine yo nín minteji. Y c'ü ra ējē o ñiji, ixta tsjaji, dya ra ts'a's'üji. Nguec'ua rí chjëntjui nza cja o animale c'o na sate. Y ra nuji na ü texe c'o na jo. ⁴ Ra zidyiji yo nín minteji

cja c'o pje pjëzhi. C'ü ra nguijñi o ñiji, ra tsjaji. Ra tsjapü me ri pärâji. Ra tsja yo nte, dya ra mápâji Mizhocjimi; ra mápâji c'o netsjëji. ⁵ Ra tsjapü ri ma't'üji Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, anguezeji dya ra dyätâji c'ü.

Nu c'o ra tsja ga cjanu, dya pje rí dyocjeji c'o. ⁶ Nuc'o, ngue c'o me zenguate cja yo ngumü, me xipjiji jña yo ndixü ga dyonpüji. Bübü o ndixü c'o unü ngüenda c'ü tû na puncjü o nzhubü, nguec'ua ga creoji c'ü mama c'o na s'o ga xöpüte. Na ngue c'o pje nde ne c'o ndixü, cjaji c'o na s'o. ⁷ C'o ndixü siempre neji cjó ra jíchiji, ra dyârâji c'o. Pero dya nunca ra mbârâji c'ü ix na cjuana. ⁸ C'o na s'o ga xöpüte, ya s'odü o pjeñeji. Zö mama ejmeji Mizhocjimi, pero dya cjuana. C'ua ja nzi va tsja e Janes 'ñe e Jambres mi onpüvi c'o nte ngue c'ua dya ro dyätâji e Moisés, je xo ga cjatjonu c'o xöpüte onpüji yo nte; dya neji c'ü ra mbârâ yo nte c'o jña c'o na cjuana. ⁹ Pero dya texe yo nte ra creoji c'o xöpüte. Na ngueje ra zädä c'o xöpüte c'ua ja nzi va zädä e Janes 'ñe e Jambres; ra mbârâ texe yo nte c'ü dya ni muvi c'ü ri mama c'o xöpüte, ni rrâ cjuana.

El último encargo de Pablo a Timoteo

¹⁰ Nu'tsc'e, dya pje nza cjatsc'e c'o. Na ngueje c'o jña c'o ró jí'tsc'ö, i dyätcägö c'o. C'ua ja nzi rgá minc'ö, je xo gui minc'e a cjanu. I unügue ngüenda rí pëpcö Mizhocjimi co texe in mü'bü. Xo i unü ngüenda ja rgá ätpägö o jña, 'ñe c'ua ja rgá pësp'i paciencia 'ma cjó pje cjacü; dya rí nzhopcö c'ü rá cjpü na s'o c'ü. Xo i unü ngüenda c'ü rí s'iyagö yo nte. Xo i unü ngüenda rí sidogö Mizhocjimi. ¹¹ Rí sido Mizhocjimi zö nugüji na ü, zö me cjacüji rá sufregö. In pärâgue ja va nugüji na

ü 'ma mi bünc'ö cja c'o ciudad a Antioquía, 'ñe a Iconio, 'ñe a Listra. In pärâgue ja va tsjacüji ró sufregö na puncjü. Pero Mizhocjimi o mböxcö rvá sëchi texe c'o. ¹² C'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ne ra dyätâ angueze, nuc'o, ra nu'uji na ü c'o, ra tsja yo nte. ¹³ C'o xöpüte c'o me na s'o c'o onpü yo nín minteji, xenda rrâ s'o c'o. Ra sido ra dyonpüji yo nte. Y c'o xöpüte xo ra creoji o bëchjine.

¹⁴ Nu'tsc'e sido rí creo c'o jña c'o ya i xötpü c'o in pärâgue c'ü na cjuana. In pärâgue nu c'o o jí'ts'i, na cjuana c'ü mama c'o. ¹⁵ Xo in pärâgue o jí'tsc'eji o jña Mizhocjimi ndeze 'ma cja mi ts'it'igüe. Nguec'ua in pärâgue ja ga cja e Cristo Jesús. Nuc'ü, ra sido ra jocüts'ü in mü'bü, na ngue in ench'e in mü'bü c'ü. ¹⁶ Texe c'o o dyopjü o jña Mizhocjimi, ngue o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büji o dyopjüji. Me ni muvi o jña Mizhocjimi para rá jíchöji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ja rga pjöngüendaji cja c'o dya cjuana. Me xo ni muvi o jña Mizhocjimi para rá zopjüji c'o cja na s'o, ngue c'ua ra jyëziji c'o, ra tsjaji c'o na jo. Me xo ni muvi para rá jíchiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. ¹⁷ Mizhocjimi o dyacöji o jña, ngue c'ua nutscöji o t'izgöji rá cjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo.

4

¹ Pã'tc'ã in mü'bü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji. Nguec'ua rí pjötpügüe na puncjü ngüenda rí tsjague yo cja rá xi'tsc'ö dya. Na ngueje ra ëjë na yeje e Jesucristo ra 'ñe manda. Pero ante c'ü ra manda, ra jñünpü ngüenda c'o xe ri bübü'tjo 'ñe c'o ya rguj ndü. ² Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí tsjacjuana rí zopjügüe yo nte, rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Rí xipjiji ma dyä'tc'äji, o dya dyä'tc'äji. Xipjiji

o jña Mizhocjimi ngue c'ua c'o cja na s'o ra unüji ngüenda c'ü na s'o cjai. Xipjiji o jña Mizhocjimi rgui huënch'iji. Xipjiji o jña Mizhocjimi rgui zopjüji ra tsajai c'o na jo. Rí pësp'igueji na puncjü paciencia rgui jíchqueji. ³ Rí xipjigüejü dya o jña Mizhocjimi, na ngueje ra zädä 'ma dya cja ra dyäräji c'o o jña Mizhocjimi c'o me na jo y na cjuana. Me ra ndeñeji c'o xöpüte c'o ra xipjiji jña c'o ra ne ra dyäräji c'o rgui mäjäji. ⁴ Ra ngo't'üji o ngöji, dya cja ra dyäräji c'ü na cjuana. Ra creoji c'o pje nde ma bëchjine c'ü pezhe yo nte. ⁵ Nu'tsc'e, rí tsijjñigue na jo in pjeñe, dya rí creogue c'o bëchjine. C'o rí sufregue, rí sëchque c'o. Sido rí xipjigüe yo nte ja ga cja e Jesucristo. Rí tsjague texe c'o bëpji c'o ya dya c'ü Mizhocjimi.

⁶ Ya ra zädä 'ma ra bötcö. C'ü rga tügö, chjëntjui 'na ofrenda c'ü ro unügö Mizhocjimi. ⁷ Xo rí chjëntcjöbe nza cja c'ü ya tsja na jo 'na carrera, ró sido cja o 'ñiji Mizhocjimi, ró cjägö c'o o xitsi. Y sido rí ejmegö c'ü. ⁸ Nguec'ua ya bësqigö a jens'e c'ü ra dyacö c'ín Jmugöji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Ra ch'acö na ngueje rvá ätcö na jo. Na ngueje c'ín Jmugöji cjö't'ü na jo c'o cja na jo. Dya nguextjozügö ra ch'acügö; xo 'ñetjo texe c'o me ne o mü'bü ra ëjë na yeje e Jesucristo.

Instrucciones personales

⁹ Rí tsjague posible ts'i rgui ma zenguazü. ¹⁰ Na ngueje e Demas ya o zogüzü, o ma a ma a Tesalónica. Na ngueje o mäpä yo cjaji dya cja ne xoñijöümü. E Crescente o ma a ma a Galacia. E Tito o ma a ma a Dalmacia. ¹¹ Nguextjo e Lucas xe rí bübügöbe. 'Ma rí ma zenguazü, rí jyodü e Marcos rí mëvi ra ma mböxcü. Na ngueje angueze na jo ga mböste. ¹² E Tíquico ró xipji ra ë va a Efeso. ¹³ 'Ma rí ma zenguazü, rí tsannga c'ín gavía c'ü ró sogö a ma

a Troas cja o ngümü e Carpo. Xo rí chjënngui c'o ín libro. C'ü xenda rí unü ngüenda rí chjënngui, ngue c'o xipjadü c'o t'opjü o jña Mizhocjimi.

¹⁴ Me go tsjacügö c'o na s'o e Alejandro c'ü pëpji cja yo metal. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre. ¹⁵ Nu'tsc'e rí pjötpü ngüenda angueze. Na ngueje me go nugüjme na ü'ü, mi cjarütjo bëchjine c'o ín jñagöjme.

¹⁶ 'Ma o dyönnögö c'o pje pjëzhi, 'ma o jñüncöji ngüenda c'ü primero vez, dya cjö ñacö; ró ñatsjögö. Na ngueje texeji go zogüzüji. Rí ötcö Mizhocjimi ra perdonaoji c'ü vi zogüzüji a cjanu. ¹⁷ Zö o zogüzüji, pero mi bübü c'ín Jmugöji co nuzgö, o tsjacü ró zëzhgö. Nguec'ua rvá zopjü c'o nte ró xipjiji na jo'o ja ga cja e Cristo. Nguec'ua va dyärä me na puncjü c'o dya menzumü a Israel. Y nguec'ua dya jñüncüji ngüenda c'ü ro mbötcöji. C'o ne ra mbötcö, chjëntjui nza cja o león yo me na sate. ¹⁸ C'ín Jmugöji ra mböxcö zö me ra tsjacüji c'o me rá sufre. Ra mböxcö ngue c'ua rá mimigö nu ja manda angueze a jens'e. Me na jo angueze 'ñe me na nojo. Je rga cjanu texe c'o cjë'ë, zö ya rgui nguins'i ne xoñijöümü.

Saludos y bendición final

¹⁹ Xipji ra mbörü Cjimi e Prisca 'ñeje e Aquila. Xo rí xipji ra mbörü Cjimi c'o cãrã o ngümü e Onesíforo. ²⁰ E Erasto o nguejme a ma a Corinto. E Trófimo ró sogü a ma a Mileto, na ngueje mi só'dyë c'ü. ²¹ Rí tsjague posible rí ma zenguazü ante c'ü ra zädä yo pa yo na së'ë. Va bö'tc'ütjo Cjimi e Eubulo 'ñeje e Pudente 'ñe e Lino 'ñeje e Claudia, cja na 'ñe texe c'o cjuarma.

²² Nu'tsc'e Timoteo, ra mböxc'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji. Y sido ra nuc'ëji na jo in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO

Pablo escribe a Tito

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rí mbëppjigö cja Mizhocjimi. O apóstolezügö e Jesucristo, o juancügö rá zopjü yo nte, rá xipjiji ja ga cja angueze. Ngue c'ua ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o o juajnü Mizhocjimi. Y ngue c'ua ra mbäräji yo jña yo na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'ua ra mimiji c'ua ja nzi ga ne angueze. ² Rí zopjügö yo nte, na ngueje rí pärägö Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama, ra unü c'ü rguí bübütjo yo nte. Na ngueje 'ma dya be mi ät'ä Mizhocjimi ne xoñijömmü, o mama c'ü ro dyacöji c'ü rva bübütjoji. Mizhocjimi, dya mbëchjine c'ü. ³ Ya zädä dya yo cjë c'o o mama Mizhocjimi. O mandazü angueze o dyacö ne bëpji rá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbäräji dya c'ü ngue Mizhocjimi ra salva anguezeji. ⁴ Nu'tsc'e Tito, ngue'tsc'e rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo, i 'ñench'e ín mü'bügue c'ü, c'ua ja nzi rvá ench'e ín mün'c'ö. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, 'ñe ra juen'tsc'e 'ñe ra tsjapü ra söya ín mü'bü, dya pje rí mbeñegue. Je xo rgá ötcö e Jesucristo c'ín Jmugöji nu c'ü o ë 'ñevguegöji libre cja c'o na s'o.

El trabajo de Tito en Creta

⁵ 'Ma ró sogüts'ü a ma a Creta, ngue c'ü ri tsjague c'ü xe mi bëzhi ro c jagö. Ngue c'ü ri juajnü cjó ro tsja pastor c'ua ja ya nzi rvá xi'tsc'ö; nzi 'na jñiñi c'ü tsja a Creta ri juajnügue c'o ri menzumü nu, ra tsja pastor. ⁶ Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na

jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojui, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado. Ni jyodü c'o o t'i ya ri ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Ni jyodü ra dyäräji, dya ra tsjaji c'o na s'o. ⁷ 'Na pastor, pjörü yo nu cjuarma ga mbëpi Mizhocjimi. Nguec'ua c'ü ra tsja pastor, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua ra nädäji cja'a na jo. Dya ra tsjapü na nojo. Dya xo ra sjëya. Dya xo ra t'f'i. Dya xo ra jyodü o chü. Dya xo ra ne o t'opjü. ⁸ C'ü ra tsja pastor, ra unü sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Ra tsja c'o na jo. Ra nguijñi na jo o pjeñe. Rrä jonte cja yo nu minteji. Ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Ra mbörütsjë ja rgá mimi. ⁹ Yo jña yo na cjuana yo vi jíchiji yo pastor ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü yo pastor ra unüji na jo ngüenda, dya ra jyëziji. Ngue c'ua ra sö yo pastor ra jizhiji na jo yo jña yo me na jo. Y 'ma cjó c'o ra mama "Iyö, dya cjuana", ra 'ñeñe, ra sö c'e pastor ra zopjü c'o, ngue c'ua ra 'ñetse c'ü dya jo va ña'a c'o.

¹⁰ Na ngueje cärä na puncjü o xöpüte c'o dya pje ne ra dyärä yo jña yo mama ja ga cja e Jesucristo. Mamaji jña c'o dya ni muvi, y onpüji yo nte. Ngue c'o ín menzumügöjme a Israel c'o xenda cja a cjanu, dya ne ra dyäräji. ¹¹ Xipjiji jña c'o cjuarma c'ü dya ni jyodü ra xipjiji. Nguec'ua bübü o ngumü nu ja ya nde jyëziji Mizhocjimi. C'ü ni tsjaji xöpüte, nguextjo c'ü ra ndöji na puncjü o t'opjü. Nguec'ua ni jyodü rí huëch'igue c'o xöpüte, ngue c'ua dya cja ra ñaji a cjanu. ¹² Tsjijñi c'ü o mama 'naja c'o o menzumütsjëji c'ü mi cja'püji mi ngue 'na profeta. O mama a cjava: "Yo ín menzumüjme a Creta, me pezheji o bëchjine. Me na s'onteji. Me siji o xëdyi, pero me na mañaji, dya ne ra pëpjiji", eñe c'e nte c'ü mi cja'püji profeta. ¹³ Na cjuana va mama c'e nte. Na ngueje cärä c'o

me na mbëchjine nza cja c'o xöpüte c'o onpü yo cjuarma. Nguéc'ua nu'tsc'e rí huénch'i yo cjuarma, ngue c'ua dya cja ra creoji c'o xöpüte, ra creoji na jo Mizhocjimi. ¹⁴ Na ngueje c'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'o jña c'o cjiñitsjê yo ín menzumügöjme a Israel, yo dya ne ra creo yo jña yo na cjuana c'ü ja ga cja e Jesucristo. C'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'ü bübü o jñõnõ c'ü dya sò ra ziji.

¹⁵ Pero rí xi'tsc'ö, c'o ya ndintspiji o mü'bü c'o na s'o, unüji ngüenda c'ü na jo zö pje ra ziji. Pero c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, na s'o o mü'büji. Nguéc'ua na s'o, zö pje ra tsjaji. Na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya pãrãji pje ni mbë c'ü na jo'o 'ñe c'ü na s'o. ¹⁶ Mama c'o xöpüte c'ü pãrãji Mizhocjimi. Pero c'ü ni tsjaji na s'o, ixi 'ñetse c'ü dya pãrãji. Me na s'oji cja o jmi Mizhocjimi, dya pje ne ra dyãrãji. Ya mãtpãji c'ü dya pje sò'ö pje ra tsjaji c'o na jo.

2

La enseñanza sana

¹ Nu'tsc'e Tito, dya rí xipjigüe yo cjuarma ja c'o ga mama c'o xöpüte c'o na mbëchjine. Rí xipjiji ra mimiji na jo, c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi nu me na jo. ² Rí xique yo cjuarma yo ya tita ra mbörütsjêji ja rgá mimiji, ra mimiji na jo ngue c'ua yo nte ra respetaoji c'o. Xipjiji ra nguiññiji na jo o pjeñeji, 'ñe ra sido ra 'ñejmeji Mizhocjimi. Xo rí xipjiji ra s'iyaji na jo yo nu minteji. Zö pje ra sufreji, xipjiji c'ü dya ra tögü o mü'büji, ra sidoji Mizhocjimi. ³ Je xo rga cjanu yo nita. Xique anguezeji ra züji Mizhocjimi rgá mimiji na jo. Xipjiji c'ü dya ra xos'üji o bëchjine. Xipjiji c'ü dya ra tñji. Xipjiji ra jizhiji 'na tjürü c'ü na jo. ⁴ Nguéc'ua yo cja xe xunt'i xo ra s'iyaji o xïraji 'ñe o t'iji. ⁵ Y ra mbörütsjêji ja rgá mimiji, dya ra nguiññiji c'o 'ñaja bëzo. Ra

pëpjiji na jo cja o ngümüji, y me rrã jonteji. Xo ra dyätãji c'o nu xïraji. Ni jyodü rga cjanu rgá tsjaji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya pje ga jo o jña Mizhocjimi", ra 'ñeñeji.

⁶ Je xo rga cjanu yo cjuarma yo cja xe t'i. Rí xipjiji ra mbörütsjêji ja rgá mimiji. ⁷ Nu'tsc'e, texe c'ü rí tsjague, rí jizhi 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua yo cjuarma je xo rga cjanu rgá tsjaji. 'Ma rí jichi yo cjuarma, dya rí jichiji o bëchjine. Y rí zopjüji na jo co respeto. ⁸ Rí jichi na jo yo cjuarma, ngue c'ua dya ra sò cjó ra mama: "Dya jo yo jña yo", ra 'ñeñeji. Rí jichiji na jo'o, ngue c'ua c'o dya ne ra creo yo jña yo na cjuana, ra tseji. Y dya pje ra chö'tc'eji c'ü rguí zanc'eji. ⁹ Bübü o cjuarma c'o mbëpjitjo. Xique anguezeji ra dyätãji c'ü nu lau, ra tsjaji texe c'ü ra xipjiji. Xipjiji, dya ra ndünrüji. Texe c'o ra tsjaji, ra jyodüji ja rgá mäjã c'ü nu lamu. ¹⁰ Rí xipji c'o cjuarma c'ü dya pje ra pönbüji c'ü nu lamu. Nguéc'ua c'ü nu lamu ra mbësp'i confianza c'o. Ra tsjaji na jo'o, ngue c'ua ra unü ngüenda yo nte, c'ü na jo ne jña nu mama c'ü ja va jocüzü ín mü'büji Mizhocjimi.

¹¹ Ya jítscöji dya Mizhocjimi c'ü me s'iyazgöji. Nguéc'ua sò ra salva 'na nte, zö ri mbëpji, zö pje ri pjëzhi. ¹² Na ngue me go s'iyazgöji a cjanu Mizhocjimi, nguec'ua rí unnc'öji ngüenda ni jyodü rá ätcöji Mizhocjimi rga jëziji c'o na s'o. Dya cja rá cjaji c'o rí netsjëgöji, c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo cjë yo rí cãrãji dya. Ni jyodü rá pjörütsjêji ja rga mimiji. Y rrã jontezüji cja yo nín mintegöji. Y rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹³ Na ngueje rí pãrãgöji ra ëjê na yeje e Jesucristo c'ü ngue ín Mizhocjimigöji, c'ü me na nojo c'ü o ë 'ñevguegöji libre. Nuc'ü, me rrã zö rgá 'ñeje. Nutscöji me rí mäjã rgá te'begöji. ¹⁴ E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji

ín nzhubüji. O ndintsquiji ín mün'c'öji, ngue c'ua o sô o tsjacüji o ntezgöji c'ü. O ndintsquiji ngue c'ua rá cjaji dya c'o na jo, co texe ín mün'c'öji.

¹⁵ Nu yo jña yo, rí xipjigue yo cjuarma. Rí zopjüji ra tsjaji a cjanu c'o na jo. Y 'ma ra tsjaji c'o na s'o, rí huénch'iji. Na ngueje je ga cjanu ga xi'ts'i Mizhocjimi. Nguéc'ua, dya cjó ra despreciaots'ügue c'o jña c'o rí xipjiji.

3

Deberes de los creyentes

¹ Nu'tsc'e Tito, rí mbenmbegue yo cjuarma ra dyätäji nu o gobier-noji 'ñe texe yo pje nde pjëzhi, ra tsjaji c'ü ra xipjiji. Y ra bübüji dispuesto ra mbös'üji yo nín minteji. ² Xo rí mbenmbeji c'ü dya cjó ra zadüji. Y dya cjó ra jyonbüji o chü. Zö pje c'o ra xipjiji, pero dya pje ra tsjapüji. Dya ra tsjapüji na nojo, pero ra zopjüji co respeto texe yo nte.

³ Ni jyodü rá tratäji na jo yo nte. Na ngueje xo 'ñetscöji, dya xo mi pärägöji Mizhocjimi, y dya xo mi ne ro äräji. Mi oncügöji nguéc'ua sido mi cjaji c'o mi netsjégöji, y mi mäpcöji c'o na s'o, dya mi sô ro jëzgöji. Me mi cijñi na s'o ín mü'büji. Y me mi mbidiaji c'o 'ñaja. Nguéc'ua mi pötma nugöji na ü yo nín mintegöji. ⁴⁻⁵ Mizhocjimi o jítscöji c'ü me na jonte, me s'iyazgöji nutsöji rí nteji; o 'ñevguegöji libre cja c'o na s'o c'o mi cjaji. Mi jodü ro cumplegöji ro cjaji c'o na jo, pero dya ngue c'ü vi 'ñevgueji libre Mizhocjimi. C'ü vi 'ñevgueji libre, ngue c'ü me go juentsqueji. O ndintsquiji ín mü'büji c'o na s'o, nguéc'ua nuevo ín mü'büji 'ñe ín pjeñeji. O dyacüji o Espiritu c'ü bübü dya ín mün'c'öji ngue c'ua nuevo rgá minc'öji dya. ⁶ Na ngue c'ü o 'ñe salvazgöji e Jesucristo, o dyacüji Mizhocjimi c'ü o Espiritu

c'ü pjöxcöji rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ⁷ Me go ne Mizhocjimi go perdonaozüji, nguéc'ua ya recibidozüji nza cja 'ma dya ro cjaji c'o na s'o. Nguéc'ua rí pärägöji c'ü ra ch'acöji rá ma minc'öji co Mizhocjimi para siempre, zö ya rguí nguins'i ne xoñijö mü.

⁸ Na cjuana yo jña yo cja ró xi'ts'i. Nguéc'ua rí negö sido rí zopjügue yo ench'e o mü'bü Mizhocjimi, rí xipjiji co texe in mü'bü c'ü na cjuana yo, ngue c'ua ra mbötpüji ngüenda ra tsjaji c'o na jo. Na jo yo jña yo; ni muvi na puncjü 'ma cjó c'o ra na unü ngüenda. ⁹ Bübü c'o me pötca dyönütsjéji o jña c'o dya ni muvi. Me pezheji ja ma cja c'o ín mboxatitagöjme. Me xo chüji ga zöji o jña ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nu'tsc'e, dya rí tsjague a cjanu, ni xo rí tsjapü ngüenda c'o cja ga cjanu. Na ngueje dya ni muvi, y dya cjó ra mbös'ü c'o jña c'o.

¹⁰⁻¹¹ 'Ma cjó c'o nan'ño ga xöpü ngue c'ua ga xöcüji yo cjuarma, rí xipjigue ra jyëzi c'ü na s'o c'ü cja. 'Ma ya na yeje vez vi zopjügue, 'ma dya dyä'tc'ä, nu'ma, ixti unnc'e ngüenda c'ü ya s'odü o mü'bü c'e cjuarma. Na ngueje ya vi tsjapügue saber c'ü me cja na s'o, pero dya jyëzi. Nguéc'ua rí pjongü a ndetsc'ejji c'e cjuarma.

Instrucciones personales

¹² Rá xipji e Artemas ra ëjë, ra 'ñe päjtc'ägue. O 'ma jiyö, ngue e Tíquico c'ü rá xipji ra ëjë. 'Ma ra säjä, rí tsja posible ixtí mague a ma a Nicópolis nu ja rá chjégövi. Na ngueje ya ró mbeñe je rá ma mimi nu, yo pa'a yo rrä së. ¹³ Rí tsja posible rí pjös'ü na jo e Zenas c'ü licenciado, 'ñeje e Apolos ngue c'ua 'ma ra mëvi, dya pje ra bëzhivi cja 'ñiji. ¹⁴ Xipji yo cjuarma xo ra mbös'üji c'o. Na ngueje ni jyodü yo cjuarma ra xötpü ra mbös'üji na jo yo nu cjuarmaji, 'ma pje c'o ni

ƶyodüji. Na ngueje c'o na cjuana ench'e o mü'bü e Jesucristo, s'iyaji a cjanu yo nu cjuarmaji.

Saludos y bendición final

¹⁵ Va bö'tc'ütjo Cjimi texe yo rí dyocjõjme. Xipji ra mbörü Cjimi yo ench'e o mü'bü Mizhocjimi yo s'iyazüjme. Mizhocjimi ra mbõxc'üji in texeji. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMÓN

Pablo escribe a Filemón

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rrã ogö a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Jesucristo. Nutscö 'ñe e cjuarma Timoteo rí zenguats'ügöbe nu'tsc'e Filemón rí s'iyats'übe. Nuzgöbe 'ñetsc'e rí pëpcöji Mizhocjimi. ² Xo rí zenguats'ügöbe Apía nu'tsc'e ín cjüts'ügöbe. Xo rí zenguats'übe Arquipo nu'tsc'e 'ñezgöbe o tropazüji Mizhocjimi rí pëpcöji c'ü. Cjuarma Filemón, xipji ra mbörü Cjimi texe yo cjuarma yo jmurü cja in nzungue. ³ Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra nuc'ejí na jo, 'ñe ra tsja'c'ejí ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

El amor y la fe de Filemón

⁴ Nu'tsc'e Filemón, rí mbents'egö texe 'ma rí ötü Mizhocjimi. Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. ⁵ Na ngueje rí ärägö c'ü ín s'iyague texe yo o t'i Mizhocjimi. ⁶ Na ngue ín ench'e in mün'c'e e Jesucristo, ín zopcje c'o 'ñaja; nguec'ua xo ga 'ñench'e o mü'büji c'ü. Nguec'ua rí ötcö Mizhocjimi, anguezeji 'ñetsc'e ra tsja'c'üji rí unnc'ejí ngüenda c'ü ja va dyacöji e Cristo c'o me na jo, ngue c'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁷ Na ngue ín s'iyague yo o nte Mizhocjimi, anguezeji me mäjä o mü'büji, dya pje mbeñeji. Nguec'ua xo 'ñezgö xo rí mäjägö, dya pje xo rí mbeñe.

Pablo pide un favor para el esclavo Onésimo

⁸ O 'ñevgue e Cristo rí cjagö apóstole. Nguec'ua sö rá mandats'ü pje ni jyodü rí tsja'a. ⁹ Pero dya

rí mandats'ü; rí ö'tc'ö favor rí tsja, na ngueje pötü rgá s'iyavi. Mbeñegue, nutscö e Pablo rí tita, y nudya rrã o'o a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Cristo. ¹⁰ Rí ö'tc'ü favor rí recibidogue e Onésimo c'ü ín cjapü in mbëpjigue. Rí recibidogue na ngueje chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö c'ü. Na ngue 'ma ró zopjügö va a pjörü, xo 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

¹¹ 'Ma ot'ü, dya mbë'pc'i na jo c'ü. Nudya, ra mbë'pc'i na jo. Xo ra mböxcügö na jo. ¹² Nujnu, ró xipji ra nzhogü ra säjä cja in jmigue. Rí recibidogue nu. Na ngueje chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö nu me rí mápägö co texe ín mü'bü. ¹³ Rrã o'ogö a pjörü na ngueje rí zopjü yo nte rí xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua mi ne ro süjmügö e Onésimo ro nguejme co nutscö. Nguec'ua c'ü ri pjöxcügue, ro mböxcö angueze. ¹⁴ Pero dya mi ne ro süjmügö 'ma dya ri xitscö. Na ngue dya mi ne ro cja'c'ü a fuerza. Nguetsjé c'ü ri mbeñegue a mbo in mü'bü ri mangue cjo ro nguejme cjo dya ro nguejme. ¹⁵ O c'ueñe e Onésimo o xögü ja nzitjo pa co nu'tsc'e. Pero 'ma rí recibidogue, xa'ma rí mimivi dya textjo yo cjé'è. ¹⁶ Dya cja rí 'ñegue dya e Onésimo nza cja 'ma mi cjapü in mbëpjigue; rí 'ñeje dya, nza cja c'ü nda rrí muvi que 'na mbëpji. Rí 'ñeje dya, na ngueje ngue in cjuarmague c'ü rí s'iyague. Nutscö rí s'iyagö nu, nu'tsc'e xenda rí s'iyague nu. Na ngueje e Onésimo ngue in mbëpjigue, y xo ngue in cjuarmague dya, na ngueje xo ench'e o mü'bü c'ín Jmugöji.

¹⁷ 'Ma rí dyocjövi, rí recibidogue nu nza cja 'ma ri nguetscö. ¹⁸ 'Ma pje c'o tsja'c'ü e Onésimo, 'ñe 'ma pje c'o tun'c'ü, jñu's'ügue. Nguetscö rá cjö'tc'ü. ¹⁹ Nutscö e Pablo nguetsjé ín dyè'è rí opjü; nguetscö rá cjö't'ü. Maco dya rí cobrats'ü c'ü

rvá xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo. In búbütjogue dya, na ngue c'ü rvá zo'c'ö. ²⁰ Nguéc'ua rí ö'tc'ü favor cjuarma rí recibidogue e Onésimo. Na ngue je ga cjanu ga ne e Cristo c'ín Jmugöji. Rí recibidogue, ngue c'ua dya cja ra pëtsa ín mü'bü.

²¹ Rí opjügö yo, na ngue rí pãrãgö na jo c'ü rí dyätcägö. Xo rí pãrã na jo c'ü xe rí pjös'ügue na puncjü e Onésimo que nu yo rí xi'tsc'ö.

²² C'ü xe rí tsjague, rí xa'ma nu ja rá oxügö in nzungue. Na ngueje 'ma rí dyötcöji Mizhocjimi, rí te'be ra ch'acö sjëtsi rá ëjë rá 'ñe zen-guats'üji.

Saludos y bendición final

²³ Va bö'tc'ütjo Cjimi e Epafra. Rí búbübe a pjörü c'ü, na ngueje o mbëpjizübe e Cristo Jesús. ²⁴ Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e Marcos, 'ñe e Aristarco, 'ñe e Demas, 'ñe e Lucas. Anguezeji rí pëpijme Mizhocjimi.

²⁵ E Jesucristo c'ín Jmugöji ra mböxc'üji.

LA CARTA A LOS HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Mi jinguã Mizhocjimi o 'ñünbũ o mü'bũ c'o profeta o zopjũji c'o ín mboxpalegöji, o xipjiji ja ga cja Mizhocjimi. Na puncjũ c'ua ja va zopjũji, pero dya be xipjiji texe. ² Pero nudya yo cjẽ yo ya ni ma ra nguins'i nu xoñijõmũ, Mizhocjimi o ndãjã c'ũ nu T'i o ëjẽ cja ne xoñijõmũ. Nguec'ua sõ rá pãrãgõji dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. Ngue c'ũ nu T'i Mizhocjimi c'ũ o dyãt'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ, c'ua ja nzi va xipji c'ũ nu Tata. Y je ngueje c'ũ nu T'i, c'ũ va 'ñeme Mizhocjimi c'ũ ra tsjapũ o cjaja texe yo. ³ Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Nguec'ua je ga jñũ's'ũ ga cjanu c'ũ nu T'i. Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je ixca cjatjonu c'ũ nu T'i. C'ũ nu T'i me na zẽzhi c'ũ; sido ra bũbũtjo ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ hasta 'ma cja ra mama angueze c'ũ dya cja ra bũbũ yo. Angueze o 'ñe ndũ va ngõtcũji ín nzhunc'õji. Pero o tetjo o bũbũtjo na yeje, cja nu o ma mimi cja o jodyẽ Mizhocjimi c'ũ manda a jens'e.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Mizhocjimi ya unũ c'ũ xenda pjẽzhi na nojo c'ũ o T'i, que na ngueje c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e. C'ũ rgã pãrãgõji c'ũ xenda na nojo c'ũ, ngue c'o jña c'o o mama Mizhocjimi. ⁵ O xipji a cjava c'ũ nu T'i:

Ixi ngue'tsc'e ín Ch'itsc'õ. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e ín Ch'itsc'õ, eñe Mizhocjimi.

Pero c'o o anxe c'o ixi cãrã a jens'e, nunca go xipji a cjanu Mizhocjimi c'o. Mizhocjimi xo mama:

Nutscõ rá jizhigõ c'ũ ngue o Tãtazũgõ;
y angueze ngue ín Ch'igõ c'ũ, eñe Mizhocjimi.

Dya ngue c'o anxe c'o mi sjipji ngue nu T'i Mizhocjimi. ⁶ 'Ma o tsja Mizhocjimi o xipji c'ũ nu T'i o ëjẽ cja ne xoñijõmũ, o mama Mizhocjimi va xipji c'o o anxe:

Nu'tsc'eji, rí ndũñijõmũji a jmi ín Ch'igõ rí ma'tc'eji ín texeji, eñe Mizhocjimi.

⁷ Je ga cjava ga nãdã Mizhocjimi c'o o anxe:

Yo ín anxe yo cjacõ jmandago, bũbũ 'ma rí cjapcõ ra jñetse nza cja o sivi 'ma pẽpcõ yo.

O 'ma jiyõ, nza cja o ndajma, eñe Mizhocjimi.

⁸ Pero o xipji a cjava c'ũ nu T'i:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, nunca ra nguarũ rgui tsjague Jmu. Me na jo rgui mandague.

⁹ Nu'tsc'e me j ñegue j tsjague c'o na jo. Nunca j tsjague c'o na s'o, na ngue dya j ñegue.

Nguec'ua rvã da'c'õ c'ũ me na notsc'e. Nguec'ua ín dyocjeji mãjã c'o, pero nu'tsc'e xenda ín mãcje.

¹⁰ Mizhocjimi xo xipji a cjava c'ũ nu T'i:

Nu'tsc'e ín Jmugue, j dyãt'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ ndeze mi jinguã. J dyãt'ã co ín dyẽtsjẽgue yo.

¹¹ Nujoyo, ra zãdã 'ma ra chjorũ yo; nu'tsc'e rí sido rí bũntcje.

Nujoyo, ra tjeze nza cja 'naja zẽbitu yo.

¹² 'Na bitu c'ũ ya zẽbitu, ra mbãgãji cja rrũ jyeji 'na nuevo bitu.

Je xo rga cjanu rí chjotũgue ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ, cja rrĩ cambiague c'ua c'ũ ri nuevo yo.

Nu'tsc'e nunca rí cambiague. Y rí sido rí bũnc'e, eñe Mizhocjimi va xipji c'ũ nu T'i.

¹³ Mizhocjimi xo xipji c'ũ nu T'i:

Mimigue cja ín jodyëgö.

Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü'ü, eñe Mizhocjimi.

Pero c'o o anxe Mizhocjimi, nunca go xiji c'ü ro manda a cjanu c'o. ¹⁴ Anguezeji mbëpjitjoji cja Mizhocjimi. Nguец'ua ga xipji Mizhocjimi anguezeji ra ëji, ra 'ñe mböxcöji rí texeji nutscöji ya ni ma ga jocüzü ín mü'büji e Jesucristo.

2

No hay que descuidar la salvación

¹ C'ü nu T'i Mizhocjimi xenda pjëzhi na nojo que na ngue c'o o anxe Mizhocjimi. Nguец'ua ni jyodü rá unnc'öji na jo ngüenda c'o jña c'o ró äragöji c'ü ja ga cja angueze. 'Ma jiyö, ts'ë ts'ë rga xögöji 'ma cja o 'ñiji. ² Mi jinguã, Mizhocjimi o ndäjä c'o o anxe o 'ñe unü c'ü o ley Mizhocjimi nu c'o ín mboxpalegöji. Nu c'o ley c'o, je t'opjü nu, c'o na jo c'o ro tsja c'o nte, 'ñe c'o na s'o c'o dya ro tsjaji. 'Ma cjó c'o dya ro dyätä, mi jyodü ro sufre c'o. ³⁻⁴ Je xo rga czazgöji nu. 'Ma dya rá cjaþüji ngüenda c'o o jña c'ü nu T'i Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsjacüji me rá sufreji. C'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü pjëzhi Jmu o ëjë, o 'ñe mama ja rgá sö rá salvagöji. Bübü c'o o dyärä c'o mi mama c'ü nu T'i Mizhocjimi. Anguezeji cjanu o xitscöji c'ü ja rga salvagöji. Rí pärägöji c'ü na cjuana c'o o xitscöji c'o. Mizhocjimi o unü ja va tsjaji c'o ma nojo. Nguец'ua rvä pärägöji c'ü na cjuana c'o mi mamaji. Mizhocjimi o mbös'ü anguezeji o tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguец'ua c'o nte me go nguijñiji c'ua. O Espíritu Mizhocjimi o unü ja va pëpji nzi 'na anguezeji, nde nan'ño bëpji va mbëpji Mizhocjimi. O tsjaji a cjanu texe yo, na ngue Mizhocjimi je va ne a cjanu. Nguец'ua 'ma dya rá

cjaþüji ngüenda c'o jña c'o mama Mizhocjimi c'ü ja rga salvazgöji c'ü nu T'i, nu'ma, dya ra perdonaozüji Mizhocjimi 'ma, ra tsjacüji rá sufreji.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Rrä xi'tsc'öji ja rga cja 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömmü. Dya ngueje c'o anxe c'o o ngama Mizhocjimi ra manda c'o. ⁶ Rí pärägöji c'ü dya ngueje c'o o anxe Mizhocjimi c'o ra manda, na ngue je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Maco dya ni muvizgöjme rí ntejme, pero ín pjöxcöjme ín pjöcüjme.

⁷ I tsambgagöjme c'ü rí ts'iquëgöjme. Xenda na nojo c'o anxe c'o ixi cärä a jens'e, na ngue xenda manda que rá nguezgöjme. Pero i mangue c'ü ra zädä 'ma xo rrä nozögöjme, y rrä zözögöjme nza cjatsc'e.

Y i tsambgagöjme rá mandajme texe cja yo i dyätc'e.

⁸ Ngue c'ua nde ra respetaozüjme texe yo, embeji Mizhocjimi.

O mama Mizhocjimi c'ü ra respetaozüji nutscöji rí nteji; ra respetaozüji texe yo o dyät'ä angueze. Nguец'ua rí unnc'öji ngüenda c'ü rá mandaji texe yo. Rí pärögöji c'ü dya be va sädazögöji c'e jña, na ngue dya be rí mandaji a cjanu. ⁹ Pero rí unnc'öji ngüenda c'ü ya va sädä yo jña. Na ngueje c'o cjë c'o mi бүбү va e Jesús cja ne xoñijömmü, xenda mi pjëzhi ts'inguilëjë ma nojo c'o o anxe Mizhocjimi que na ngueje e Jesús. Na ngue e Jesús vi 'ñe nza czazgöji rí nteji. Y me go sufre va ndü. Nguец'ua Mizhocjimi o 'ñeme ra manda e Jesús. Nguец'ua rá sügöji dya c'ü. Mizhocjimi me go nezgöji, nguец'ua va ndäjä a cjanu e Jesús o 'ñe pätcägöji va ndü c'ü.

¹⁰ Mizhocjimi o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijömü ngue c'ua rá ma't'üji angueze. Pero xo mama c'ü ra tsjapü na puncjü o t'i yo nte, ngue c'ua rrä zöji nza cja angueze. Nguец'ua va tsja angueze o ndäjä c'ü 'natjo o T'i'i, o ëjë nza czazgöji rí nteji, o 'ñe sufre va ndü. Nguец'ua nudya, c'ü nu T'i Mizhocjimi sö ra 'ñeme libre yo nte, xo ra tsjapüji dya o t'i Mizhocjimi. ¹¹ E Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi o ëjë o 'ñe ndintsqui ín mü'büji c'o na s'o. Nutscöji o ndintsqui ín mü'büji, xo 'ñezgöji o t'izüji dya Mizhocjimi. Nguец'ua, dya tseje o T'i Mizhocjimi ga mama ngue o cjuarmazüji. ¹² O mama a cjava va xipji c'ü nu Tata:

Rá xicö yo mi cjuarma ja ga cjatsc'e. 'Ma ra jmurü yo mi cjuarmagö, rá bübügö a nde anguezeji y rá tö'c'öjme o himno, embe Mizhocjimi.

¹³ Xo mama c'ü nu T'i Mizhocjimi: Xo 'ñezgö rí ench'e ín mün'c'ö Mizhocjimi, eñe.

Xo mama:

Mi Tatats'ügö, yo in ch'igue yo i dyacö yo rí cjuarmajme dya, rí ne rá cjajme c'ua ja nzi gui ñegue, embeji Mizhocjimi.

¹⁴⁻¹⁵ Nutscöji mi ätcöji e Satanás c'ü dya jo, mi tüji ín nzhubüji. Nguец'ua ndeze 'ma cja mi ts'iquégöji, mi sügöji ro ma sufregöji 'ma ro tügöji. Pero o ëjë e Jesús o 'ñe jmus'ü nza czazgöji rí nteji. O ëjë a cjanu, ngue c'ua ro ndü. 'Ma o ndü, o 'ñevgueji libre cja o dyë c'ü dya jo. Nguец'ua, dya cja rí sü rga tügöji. ¹⁶ Rí pärägöji na jo c'ü dya ngue c'o o anxé Mizhocjimi c'o vi 'ñeje e Jesús ro ë mbös'ü. Nutscöji rí nteji o mboxbëchezüji e Abraham, nguezgöji o 'ñe mböxcöji e Jesús. ¹⁷ Nguец'ua va 'ñe jmus'ü e Jesús nza czazgöji rí cjuarmagöji dya angueze, y o sufre texe c'ua ja xo nzi rgá sufregöji. Nguец'ua angueze ngue

ín ndamböcjimigöji dya c'ü. O tsja angueze o dyätä Mizhocjimi va ngötcöji ín nzhunc'öji, nguec'ua sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi; ra recibidozüji c'ü. Na ngue e Jesús o 'ñe sufre yo rí sufregöji va, nguec'ua ga juentsquegöji. ¹⁸ E Satanás c'ü dya jo, mi ü't'ü e Jesús ro tsja c'o na s'o. Mi ü't'üji c'ü, hasta me go sufre e Jesús, pero dya go tsja c'o na s'o. Nguец'ua pärä na jo angueze ja ga mböxcöji 'ma xo ütcüji c'ü dya jo.

3

Jesús es más importante que Moisés

¹ Mi cjuarmats'ügöji, o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi; nguetsjë angueze o 'ñünc'ü ín mü'büji nguec'ua vi 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo. Ixtí unnc'ejji na jo ngüenda ja ga cja e Jesús c'ü rí creoji. Ngue apöstole c'ü, na ngue Mizhocjimi o xipji o ëjë cja ne xoñijömü, o 'ñe zocüji. Xo ngue ín ndamböcjimigöji, na ngueje ñacöji dya a jmi Mizhocjimi. ² Mizhocjimi o 'ñeme va cjanu e Jesús. Mi jinguä Mizhocjimi vi 'ñeme e Moisés mi zopjü c'o nu menzumütsjëji c'o vi juajnü Mizhocjimi. E Moisés o tsja na jo c'o o xipji Mizhocjimi c'ü. Je xo va cjatjonu e Jesús, xo tsja c'o o xipji Mizhocjimi ro tsja. ³ Ya mama Mizhocjimi c'ü xenda pjëzhi na noje e Jesús que na ngueje e Moisés, na ngue e Jesús vi ngama cja ne xoñijömü c'o nte c'o; pero e Moisés mi ngue o menzumütjoji c'o. Nguец'ua ni jyodü xenda rá sügöji e Jesús que na ngueje c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. ⁴ Mi cärä c'o nte c'o, pero bübü c'ü vi ngama c'o. C'ü o ngamaji, nguetsjë Mizhocjimi c'ü o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijömü. ⁵ E Moisés o dyätä Mizhocjimi mi pëpji a nde c'o nu menzumüji c'o vi juajnü Mizhocjimi. C'e bëpji c'ü, ngue c'ü rví unüji ngüenda ro ëjë c'ü xe 'naja

c'ü ro 'ñe pätpä Mizhocjimi rvá ña'a. E Moisés mi nza cjatjo 'naja c'ü manda cja c'o no mimbëpjiji. ⁶ Pero e Jesucristo chjëntjui nza cja 'na t'i c'ü manda texe cja c'o o mbëpji c'ü nu tata. Nutscöji, dya rí sù rgá nádäji dya e Cristo, y me rí mäcjö rgá junt'ü ín mün'c'öji c'ü ra sal-vazüji c'ü. 'Ma rá sidoji ga cjanu, 'ma dya rá jëziji, ra 'ñetse xo ngue o t'izgöji Mizhocjimi 'ma.

El descanso para el pueblo de Dios

⁷ Ni jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü o mama o Espíritu Mizhocjimi:

Nu 'ma rí dyärägueji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

⁸ Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji c'ua ja nzi va tsja c'o in mboxpalegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majjadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji. Mi nuji cjo ro castigaaji.

⁹ Texe c'o cuarenta cjë c'o, mi cjagö c'o me na nojo a nde anguezeji.

Pero sido mi cjaji c'o na s'o, mi nuji cjo ro castigaogö anguezeji.

¹⁰ Nguec'ua me rvá sjëyagö, cja rrü mangö c'ua: “Yo nte yo, siempre na jë nzhodü o mü'bü co nutscö yo. Y dya ne ra mbäräji ín 'ñijigö”, rí eñegö.

¹¹ 'Ma ró sjëyagö a cjanu, ixtó mamatsjögö na cjuana c'ü nunca ro zät'äji ro ma mim-iji cja c'e jñiñi nu ja ya rvá xicöji, eñe Mizhocjimi.

¹² Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma rí pjötpüji na puncjü ngüenda, 'na rí bübütsc'ëji c'o ri cjijñi na s'o o mü'bü c'o dya ra ne ra sido ra 'ñejme. C'o cja ga cjanu, ngue c'o ya na xögü cja Mizhocjimi c'o, maco me na zëzhi angueze. ¹³ C'ü rí tsjaji, pama rí pötqui zopjütsjëji 'ma xe ín

bübütjoji. Na ngueje 'ma cjó c'o ra nguijñits'üji c'ü dya ra tsja'a zö ra sido ra tsja c'o na s'o, ra zädä 'ma ya rrä me o mü'bü, dya cja ra zi'ch'i o jña Mizhocjimi. ¹⁴ Nu'tsc'ëji o zädä c'e pa 'ma i 'ñench'e in mün'c'ëji e Cristo, i creoji co texe in mü'büji. Nu 'ma rí sido rí 'ñejmeji a cjanu c'ü, nu'ma, ngue o ntets'üji 'ma c'ü.

¹⁵ O mama o Espíritu Mizhocjimi: Nu 'ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji c'ua ja nzi va tsja c'o in mboxpalegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majjadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji, eñe c'ü.

¹⁶ Rá önnc'üji 'na t'önü. ¿Cjó mi ngue c'o dya go ne go dyärä 'ma mü o zopjü Mizhocjimi? In pärägueji ngueje c'o in mboxpalegöji, maco Mizhocjimi ya vi mandaji e Moisés vi ma pjongüji libre a Egipto.

¹⁷ ¿Cjó mi ngue c'o vi tsja na s'o c'o cuarenta cjë, nguec'ua va sjëya Mizhocjimi? Je ngue c'o ín mboxpalegöji. Mi cjaji c'o na s'o, nguec'ua ma ndüji nu cja c'e majjadü. ¹⁸ Mizhocjimi ya vi mama ro ma mimiji cja c'e jñiñi c'ü vi xiji c'o. Pero dya mi ätäji Mizhocjimi. Nguec'ua va mama na cjuana Mizhocjimi: “Nujoy, dya rá jëzi ra zät'ä nu ja rvá xicö yo”, eñe. ¹⁹ Rí unnc'öji ngüenda c'ü dya zät'äji, na ngue c'ü dya creoji Mizhocjimi c'ü ro mbös'üji ro zät'äji nu ja vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

4

¹ Nguec'ua nguetscöji dya, zocöji dya Mizhocjimi, xitscöji ja rga minc'öji dya co angueze. Pero ni jyodü rá pjöngüendagöji. 'Ma jiyö 'na cjó c'o ri bübüzüji c'ü dya ra zät'ä nu ja c'o ra söya a jmi Mizhocjimi. ² Dya nguextjozögöji o xitscöji o jña Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o ín mboxpalegöji xo dyäräji o jña'a.

Pero c'o jña c'o, dya pje mbös'üji anguezeji na ngueje o dyärätjoji, dya go creoji c'o. ³ Nutscöji ró ench'e ín mün'c'öji e Cristo. Nguec'ua me sö na jo rá söyagöji a jens'e a jmi Mizhocjimi. Na ngueje je ga cjava va mama Mizhocjimi va nádä c'o ín mboxpalegöji:

O sjëyazü ró mama c'ü nunca ro zät'äji cja c'e jñiñi nu ja ya rvá xipjiji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, cjanu o söya c'ua angueze. Je xo rvá cjanu rvá söya c'o ín mboxpalegöji, dya cja ro nzhodüji. ⁴ O jña Mizhocjimi nádä ga cjava c'ü na yencho nu pa:

Mizhocjimi o söya c'ua c'ü na yencho nu pa, dya cja pje dyät'ä, eñe.

⁵ Xo mama Mizhocjimi:

Nujyo nte yo, nunca ra zät'ä yo nu ja ró xipji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

⁶ Ixi 'ñetsetjo c'ü me go ne Mizhocjimi cjó c'o ra söya a jmi angueze. C'o ín mboxpalegöji ot'ü o dyäräji c'ü o jña Mizhocjimi ja rvá söyaji, dya cja ro nzhodüji. Pero dya go zät'äji na ngueje dya go ne go dyätäji Mizhocjimi. ⁷⁻⁸ C'o o t'i c'o mi mboxpalegöji, ngue c'o o zät'ä cja c'e jñiñi nu ja vi mama Mizhocjimi ro ma mimi c'o nu tataji. O möji co e Josué c'ü mi ngue o xo'ñiji. O zät'äji c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Pero dya ngue c'ü ixmi mbeñe Mizhocjimi 'ma mü o mama c'ü ro sö cjó ro söya. Na ngue 'ma xe go mezhe na puncjü o cjë'ë, Mizhocjimi o mama c'ü xe ro zädä 'ma ro sö na jo cjó ro söya. O 'ñünbü o mü'bü e David xo mama c'o jña c'o cja ró xi'tsc'öji. Je ga cjava va mama:

'Ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji c'ü, dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji, eñe c'ü.

A cjanu va mama e David ja rgá sö rá söyaji. ⁹ Nguec'ua me sö na jo dya, rá ma söyagöji a jmi Mizhocjimi a jens'e, nutscöji o t'izgöji dya. ¹⁰ 'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä texe yo rí jandagöji, cjanu o söya c'ua c'ü. Je xo rga cjatjonu c'o ra zidy Mizhocjimi c'o ra ma söya a jens'e, ya rguí nguarü o bëpji c'o. ¹¹ Ni jyodü rá pjötpüji na puncjü ngüenda c'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ua rá sát'öji a jens'e nu ja c'o rá söyaji. 'Ma jiyö, 'na ri búbüzügöji cjó c'o ra ndëpi c'o o 'ñiji c'o ín mboxpalegöji c'o dya go ne go dyärä. 'Ma rga cjanu, dya rá sát'äji.

¹² Me na zëzhi o jña Mizhocjimi c'ü pëpji a mbo cja ín mün'c'öji. Chjëntjui nza cja 'na tjëdyi c'ü na mbeñe nza ye lado. Na ngue o jña Mizhocjimi si'ch'i ín mü'büji, cjacüji ixtá pärägöji ja ga nguijñi ín mün'c'öji, 'ñe ja ga mbeñe. ¹³ Dya cjó sö ra tsjödö c'ü dya ra jñanda Mizhocjimi; angueze ixi päcätjoji texe yo rí cjiñigöji. Je ngue angueze c'ü ra jñüncüji ngüenda.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴ Pero e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi ngue ín ndamböcjimigöji dya c'ü, c'ü me na nojo c'ü ñacöji a jmi Mizhocjimi. Angueze ya cjogü a jens'e a jmi Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sido rá ejmeji c'ü. ¹⁵ Angueze ngue 'na mböcjimi c'ü sö ra sentio 'ma pje c'o rá sufregöji. Na ngueje o 'ñe mbärä yo rí sufregöji yo xo o sufre angueze. Y xo mi üt'ü e Satanás c'ü, pero e Jesús, dya go tsja c'o na s'o. ¹⁶ Nguec'ua ni jyodü, dya rá süji rga chëzhgöji a jmi Mizhocjimi c'ín Jmugöji, na ngue me nezgöji na jo. 'Ma pje c'o ni jyodüzüji, ra mböxcöji. Y 'ma rí cja c'o na s'o, ra perdonaozgöji c'ü.

5

¹ Yo ndamböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel, rí chjëntcöji rí

nteji. Emeji a cjanu yo, ngue c'ua ra dyötcüji Mizhocjimi, 'ñe ra mbö't'üji o animale, cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi cja c'e arta. Y cja na 'ñe, pje c'o nde ma ofrenda c'o ra unüji Mizhocjimi nu. Je ga cjanu ga tsja yo ndamböcjimi para ra perdonaozüji Mizhocjimi c'o na s'o c'o rí cjaji. ² Cärã nte c'o dya nda pärã o 'ñiji Mizhocjimi, nguec'ua ga jyopü ga tsjaji c'o na s'o. Pero yo ndamböcjimi pärãji ra rgá zopjüji na jo c'o, dya sjëyaji por c'ü vi tsja na s'o c'o. Na ngue xo bëzotjo yo ndamböcjimi xo bübü 'ma cjaji c'o na s'o. ³ Nguec'ua ni jyodü yo mböcjimi ot'ü ra mbäsp'äji animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhübütsjëji. Nuc'ua cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi c'o rguí perdonaoji yo nu minteji.

⁴ Dya cjó cjiññitsjë ra tsja c'e bëpji de mböcjimi. C'ua ja nzi va tsja Mizhocjimi va 'ñeme e Aarón mi jinguã, je xo ga cjatjo dya nu, nguetsjë Mizhocjimi c'ü eme yo ndamböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel. ⁵ Je xo ga cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjatsjë ndamböcjimi. Je ngue Mizhocjimi c'ü o 'ñeme o unü c'e bëpji c'ü me ni muvi. O xipji a cjava:

Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö. Ya ró jizhgö ne pa dya c'ü je ngue ín Ch'itsc'ö, eñe Mizhocjimi.

⁶ Cja c'ü 'na o jña Mizhocjimi, je t'opjü a cjava:

Nu'tsc'e ín mböcjimigue c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec,

rí sido rí tsjague mböcjimi para siempre, eñe Mizhocjimi va xipji e Cristo.

⁷ E Jesucristo, 'ma xe mi bübü cja ne xoñijöümü nza cjazgöji rí nteji, 'ma ya ro zädã ro zürüji ro mbö't'üji c'ü, me go dyötü Mizhocjimi. Me go mapjü va dyötü ro ts'a's'ü c'ü rví bö't'ü. Na ngueje na zëzhi Mizhocjimi, mi sö ro ts'a's'ü. Me xo go pjödü o nguizhö e Jesús va dyötü.

Pero xo mi te'be c'ü ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguec'ua va tsja Mizhocjimi o dyätã, o tsjapü o zëzhi e Jesús para ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. ⁸ E Jesús, ixi ngue o T'i Mizhocjimi pero me go sufre va dyätã. Nguec'ua va unü ngüenda e Jesús, 'ma ra tsja 'na nte texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ra sufre c'e nte'e rgá dyätã. ⁹ Na ngue c'ü vi sufre e Jesucristo va ndü'ü, sö angueje ra salva dya texe c'o ra sido ra 'ñejme c'ü. Nguec'ua nunca ra bëzhiji. ¹⁰ Nguetsjë Mizhocjimi ya mama c'ü ndamböcjimi e Cristo, c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹ Xe ro xi'tsc'öji na puncjü o jña c'ü ja ma cja e Melquisedec. Pero dya sö rí pärãgueji, na ngueje ya meze in mün'c'ejí. ¹² Ya mezhe ndeze 'ma ot'ü i dyärãgueji ja ga cja e Cristo. Nguec'ua nudya ya xo ri xiqueji c'o 'ñaja ja ga cja c'ü. Pero nu'tsc'ejí ni jyodü cjó xe ndo ra xö'c'ejí na yeje c'o o jña Mizhocjimi c'o ya vi xi'tsc'ejí. Rá jyë'tsc'öji nza cja o lëlé yo sibatjo, yo dya sö ra zi o jñönü. ¹³ Texe c'o dya pärã na jo'o o 'ñiji e Cristo, chjëntjui nza cja yo lëlé yo sibatjo. ¹⁴ Pero 'ma cjó c'o pama pama ra nguiñi c'o na jo, ra mbãrãji 'ma ja ngue c'o na jo, 'ñe c'o na s'o. Nuc'o, chjëntjui o nzhante yo sö ra zi o jñönü.

6

¹⁻² 'Ma ot'ü, o xi'tsc'ejí c'o ni mbürü jña c'ua ja ga cja e Cristo. O xi'tsc'ejí c'ü ni jyodü 'na nte ra 'ñejme Mizhocjimi y ra jyëzi c'o na s'o; 'ma jiyö, dya ra salva 'ma c'ü. 'Ma ot'ü, xo xö'c'ejí ja rga jigöji nutscöji rí menzumüji a Israel; cja rrü 'ñescöji o dyë'ëji rgá dyötcöji Mizhocjimi. Xo xö'c'ejí c'ü ra te yo añima ra bübü'tjoji na yeje, cja rrü tjunpüji ngüenda ja ra ma ngãrãji. Nujyo ni mbürütjo jña yo, dya nguextjo c'o ni jyodü rá unnc'öji

ngüenda yo. Dya xo ni jyodü xe rá yepe rá xi'tsc'öji yo, na ngueje chjëntjui o cimiento 'na ngumü c'ü ot'ü cjü'p'üji. C'ü ni jyodü rí tsjaji dya, ngue c'ü rí pãrãgueji mas ja ga cja e Cristo. ³ 'Ma ra mböxcö Mizhocjimi rá zo'c'öji na jo, 'ñe 'ma ra mböxc'eji rí dyärãji na jo, rá xi'tsc'öji c'o xe 'ñaja jña c'o rá jyëtscö o jñöñü c'o si yo nzhante.

⁴⁻⁶ Cãrã c'o ya mbãrã ja ga cja e Jesucristo, y ya unüji ngüenda nu c'o na jo c'o dacöji Mizhocjimi, y ya 'ñünbü o mü'büji o Espiritu Mizhocjimi. Anguezeji ya unüji ngüenda c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Y ya mbãrãji ja je rga cja 'ma ra nguins'i ne xoñijömmü. Pero 'ma ra xögüji cja e Cristo, nu'ma, dya ra sö ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi 'ma. Na ngueje 'ma xögüji a cjanu, cjaji c'o na s'o, chjëntjui c'ü ri ngue anguezeji ro ndät'ãji e Jesús cja ngronsi. A cjanu ra mama yo nte: "Dya jo o 'ñiji e Jesús", ra 'ñeñeji. ⁷ Tsjijñiji ja ga cja 'ma cjó c'o pje ra ndujmü cja 'na juajma. Nu c'e juajma ra zi'ch'i co c'e dyebe c'ü ëjë na puncjü. Nuc'ua 'ma ra unü c'o ra zi'i c'o o cjaja c'e juajma, nu'ma, Mizhocjimi ra bendecigo 'ma c'e juajma c'ü, ra tsjapü xenda ra unü. ⁸ Pero 'ma dyavü o bidyi c'o ra unü c'e juajma, dya pje ga jo 'ma c'ü. Mizhocjimi ra tsjapü ra ndë c'o bidyi, y ra jyëziji c'e juajma; dya cjó cja xe ra ndujmü c'ü.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Rí s'iyatsc'öji cjuarma. Zö ga cjanu rvá xi'tsc'öji dya, pero rí junt'ü ín mün'c'ö rí tsjaji na jo, dya rí tsjaji nza cja c'e juajma c'ü o unü dyavü o bidyi. Na ngueje texe c'o ya jogü o mü'bü, na jo ga tsja c'o. ¹⁰ In negueji Mizhocjimi, nguec'ua vi pjösc'eji c'o 'ñaja o t'i Mizhocjimi, y sido in pjösc'eji c'o.

C'ü ni tsjagueji a cjanu, dya ra jyombeñe Mizhocjimi. ¹¹ In cjacjuanaji in pjösc'eji yo nin cjuarmaji. Me ne ín mün'c'ö c'ü xo rí tsjacjuanaji nzi 'natsc'eji rgui che'beji rí möji a jens'e. Rí negö c'ü rí jñunt'ü in mü'büji a cjanu texe c'o cjë c'o xe rí minc'eji, c'ü rí ma tsãrãji co Mizhocjimi. ¹² Dya rí negö rí jyëzgueji rgui che'beji e Cristo. Rí tsjagueji c'ua ja va tsja c'o mi cãrã mi jinguã c'o o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Anguezeji go sidoji, dya jyëziji Mizhocjimi. Nguec'ua ya ch'unüji dya c'o vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

¹³ Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze. Dya cjó mi bübü c'ü xenda rí pjëzhi na nojo que na ngueje Mizhocjimi. Nguec'ua o mamatsjë na cjuana Mizhocjimi va zopjü e Abraham. ¹⁴ O xipji: "Na cjuana rá intsjimits'ü na puncjü, y rá cja'c'ü c'ü me rrã puncjü in mboxbëchegue", embeji e Abraham. ¹⁵ E Abraham mi sido mi te'be, nguec'ua va ch'unü c'o vi xipji Mizhocjimi. ¹⁶ 'Ma jura yo nte, nãdãji 'naja c'ü xe na sjü'ü que na ngue anguezeji. 'Ma cjó c'o ra zopjü c'ü 'naja, 'ma ra jura rgá xipji, dya sö 'ma c'ü 'naja ra mama: "Dya cjuana", ra 'ñeñe. ¹⁷ Xo va cjatjonu Mizhocjimi, 'ma o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze y ro tsjapü c'ü rvã puncjü o mboxbëche, o mamatsjë na cjuana va xipji. Na ngueje me go ne Mizhocjimi ro jizhi na jo, c'ü dya ro pötü c'o vi xipji e Abraham, ro tsja c'ua ja nzi va mama. Ngue c'ua c'o ro tsjapü o mboxbëche e Abraham, ro creoji c'ü vi mama Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscöji ya ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua dya rá ma sufregöji. Ya rí te'beji dya c'ü rá ma cãrãji co Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Ra sö rá junt'ü ín mün'c'öji c'ü rá ma cãrãji co Mizhocjimi, na ngueje dya ra pötü

c'o o mama. O mamatsjë na cjuana; dya sö ra tsja bëchjine. ¹⁹ Rí pãrãgöji cumple Mizhocjimi, nguec'ua rá zëzhiji rá sido rá ejmeji. Rí te'beji rá ma cãrãgöji co Mizhocjimi a jens'e. ²⁰ Na ngue ya cjogü e Jesús a jens'e nu ja ya va ñacöji dya cja Mizhocjimi. Angueze o ot'ü a xo'ñi; nutscöji rá bëpãgöji. Na ngueje angueze ya mbëzhi dya ndamböcjimi c'ua ja nzi ma mbëzhi e Melquisedec. Y dya ra nguarü rgã tsja ndamböcjimi c'ü.

7

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

¹ E Melquisedec c'ü rí xi'tsc'öji, mi manda cja c'e jñiñi a Salem, mi ndamböcjimi cja Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. 'Na nu pa e Abraham o ma zürü c'o rey c'o vi 'ñe zidyí a fuerza c'ü o sobrino, o ndöpü c'o, y o ndunbü c'o mi tunü c'o rey. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü e Abraham, o chjëvi c'ua e Melquisedec. Nuc'ua e Melquisedec go dyötpü c'ua Mizhocjimi e Abraham. ² Nuc'ua e Abraham o jñü 'na diezmo texe c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü c'ua e Melquisedec. Nu c'e tjü'ü Melquisedec ne ra mama "jmu'u c'ü manda na jo". Y c'e tjü Salem ne ra mama "yo nte me mäjãji, dya pje mbeñeji". Nguec'ua c'ü o tjü angueze ne ra mama "jmu'u nu ja mäji, dya pje mbeñeji". ³ E Melquisedec, dya 'mãrã cjo mi 'ñeje o tata o nana, ni xo ri ngue c'o o mboxpale. Dya xo 'mãrã jinguã o jmus'ü ni jinguã o ndü. Nguec'ua, ja c'o nzi ma cja e Melquisedec, je xo ga cjatjonu c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra nguarü rgã tsja mböcjimi.

⁴ E Abraham mi ngue ín mboxpalegöji c'ü, c'ü me ma jo a jmi Mizhocjimi. Pero o jñü 'na diezmo c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü

c'ua e Melquisedec. Nguec'ua sö rí unnc'eji ngüenda c'ü mi pjëzhi na nojo e Melquisedec. ⁵ In pãrãgueji ngueje yo o mboxbëche e Leví yo pjëzhi dya mböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel. C'o ley, je t'opjü nu, c'ü pë's'i derecho yo mböcjimi ra dyörüji diezmo. Ra dyötüji yo nu menzumütsjëji, zö xo ngue o mboxbëche e Abraham. ⁶ Mizhocjimi ya vi zopjü e Abraham vi xipji c'ü ro tsja Mizhocjimi ro intsjimi texe c'o ri cãrã cja ne xoñijöümü. E Melquisedec, maco dya pje mi cjavi e Leví, pero o jñü'ü c'e diezmo c'ü o unü e Abraham c'ü; cjanu o dyötpüji c'ua Mizhocjimi e Abraham. ⁷ Dya dyötü e Abraham Mizhocjimi por e Melquisedec; ngue e Melquisedec o dyötü Mizhocjimi por e Abraham. Nguec'ua rí unnc'öji ngüenda c'ü xenda mi pjëzhi na nojo e Melquisedec que na ngue e Abraham. ⁸ Yo mböcjimi yo o mboxbëche e Leví c'o örü dya o diezmo, nde tû'ü c'o. Pero e Melquisedec, dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi cjo o ndü c'ü. ⁹ Yo o mboxbëche e Leví ötüji o diezmo yo nu menzumütsjëji, pero xo unüji o diezmo. Ra sö rá mangöji c'ü dya nguextjo e Abraham c'ü o jñü diezmo cjanu o unü e Melquisedec; xo 'ñetjo c'o o mboxbëche e Leví xo unüji diezmo e Melquisedec 'ma dya be mi jmus'üji. ¹⁰ Na ngueje mi 'natjoji co e Abraham c'ü nu mboxpaleji 'ma o chjëvi e Melquisedec.

¹¹ Zö mi mböcjimi c'o o mboxbëche e Leví y mi päsp'ãji animale Mizhocjimi, pero c'o nte, dya 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua mi jyodü c'ü ro bübü c'ü 'na ndamböcjimi c'ü ri nan'ño, c'ü dya ri nza cja e Aarón c'ü nu mboxbëche e Leví. Mi jyodü ro bübü 'na ndamböcjimi c'ü ri nza cja e Melquisedec. C'o o ley Mizhocjimi c'o o ch'unü c'o nte

c'o pa c'o, je mi t'opjü c'o, c'ü ja rvá pëpji c'o o mboxbêche e Leví c'o mi mböcjimi. ¹² Nudya, ya pötü mböcjimi; ya bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü nza cja e Melquisedec. Nguец'ua xo ni jyodü ra pötü dya c'o ley. ¹³ E Jesucristo c'ü ngue ín ndamböcjimigöji dya, dya mboxbêche cja e Leví c'ü; je mboxbêche cja c'ü 'na o t'i e Israel. Dya cjó mi mböcjimi ne rí 'naja c'o o mboxpale e Jesucristo. ¹⁴ Rí pãrãgöji na jo, e Jesucristo c'ín Jmugöji je mboxbêche cja e Judá; maco e Moisés nunca vi mama c'ü ro tsja mböcjimi c'o o mboxbêche e Judá.

¹⁵ Ni jyodü ra pötü c'o ley. Na ngueje cja bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü pjëzhi nza cja e Melquisedec. C'e ndamböcjimi ngue e Jesucristo c'ü. ¹⁶ C'o 'ñaja mböcjimi mi emeji c'ua ja nzi ga mama c'o ley, mi cjaji mböcjimi na ngueje mi mboxbêcheji cja e Leví. Pero nudya, c'ü ya tsja mböcjimi, me na zëzhi c'ü. Zö o ndü pero o bübütjo, y nudya dya cja ra ndü. Nguец'ua ga tsja dya ndamböcjimi c'ü. ¹⁷ Na ngueje o mama a cjava Mizhocjimi o xipji c'ü nu T'i:

Nu'tsc'e, rí sido rí tsjague mböcjimi c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

¹⁸ C'o ley c'o ot'ü vi unü Mizhocjimi, Mizhocjimi ya mama c'ü dya cja mandazgöji c'o. Na ngueje nuc'o, dya sö ro mböxcöji ro perdonaozgöji ín nzhunc'öji. ¹⁹ C'o ley c'o, dya cjó ndintspi o mü'bü c'ü rví chëzhi a jmi Mizhocjimi. Pero o ëjë e Jesús o 'ñe ngötcüji c'o na s'o. Nguец'ua 'ma rá ench'e ín mü'büji angueze, ra ndintsquiji ín mü'büji, ngue c'ua ra sö rá chëzhiji cja Mizhocjimi.

²⁰ Mizhocjimi 'ma o 'ñeme mböcjimi e Jesucristo, o mamatsjë na cjuana. ²¹ 'Ma o 'ñemeji c'o

'ñaja mböcjimi, dya cjó jura 'ma. Pero Mizhocjimi 'ma mü o 'ñeme mböcjimi e Jesús, o mamatsjë na cjuana 'ma c'ü. O xipji a cjava:

Nutscö rí Mizhocjimigö rí mamatsjëgö na cjuana y dya rá pötü c'ua ja rgá mbeñegö, c'ü dya ra nguarü rí tsjague mböcjimi nza cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

²² Na ngue c'ü ni bübü mböcjimi dya e Jesús, ra sö ra zädä c'o jña c'o ya zocöji Mizhocjimi. Nu c'o jña c'o, ngue 'na testamento c'ü xenda ni muvi que na ngue c'e testamento c'ü o ch'unü c'o ín mboxpalegöji, c'ü ngue c'o ley. ²³ C'o 'ñaja mböcjimi, na puncjü c'o. Na ngue c'ü tujú, dya sö ra sido ra tsjaji mböcjimi. ²⁴ Pero e Jesús, dya ra ndü c'ü, nguec'ua ra sido ra tsja mböcjimi. ²⁵ 'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra chëzhi cja jmi Mizhocjimi; Mizhocjimi ra recibido c'o. E Jesucristo ra ndintspi o mü'büji, ngue c'ua dya ra bëzhiji. Na ngueje e Jesús dya cja nunca ra ndü'ü, nguec'ua dya ra jyëzi rgá dyötpü Mizhocjimi c'o.

²⁶ Me na jo 'na ndamböcjimi e Jesucristo; ngue c'ü ni jyodüzüji c'ü. Angueze o tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi c'o na jo; dya nduns'ü o nzhübü ni ro tsja c'o rvá s'o. Nuc'ü, dya pje nza czazgöji rí cjaji c'o na s'o. Nguец'ua, ndo pjëzhi na nojo a jens'e dya c'ü. ²⁷ C'o 'ñaja mböcjimi pama pö't'üji o animale, cja na mbäsp'äji c'ua Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhübütsjëji. Nuc'ua cja na mbö'tp'üji c'ua animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji c'o nte. Pero e Jesús, dya mi jyodü ro tsja a cjanu c'ü. Na ngueje 'natjo vez o ndü va ngötcöji ín nzhunc'öji. ²⁸ C'o ley, je t'opjü c'ü ngue yo nte yo ra tsja ndamböcjimi, maco bübü 'ma cjaji c'o na s'o. Pero 'ma ya vi cjögü na puncjü

o cjë, Mizhocjimi o mamatsjë na cjuana va 'ñeme c'ü 'naja c'ü ra tsja ndamböcjimi. C'ü o 'ñeme ngueje c'ü o T'i. Nguetsjë c'ü nu T'i c'ü sö ra tsja me na jo 'na ndamböcjimi c'ü dya ra nguarü.

8

Jesús, abogado de un nuevo pacto

¹ Texe c'o ya ró xi'tsc'öji, ngue c'ü rguí pãrãgueji c'ü ya rí 'ñec'öji dya 'na ndamböcjimi c'ü me pjëzhi na nojo. Angueze ya mimi dya cja o jodyë Mizhocjimi c'ü manda a jens'e. ² Nu cja c'e ngumü de xipjadü nu ja mi pëpji c'o mböcjimi, mi bübü c'e cuarto c'ü me ma sjü'ü. Pero c'ín ndamböcjimigöji c'ü rí 'ñec'öji dya, je va pëpji dya c'ü, nu ja me na sjü a jens'e. Nu c'e lugar a jens'e, dya ngue 'na nte c'ü o dyät'ä c'ü; ngueje Mizhocjimi. ³ Texe yo ndamböcjimi emeji yo, ngue c'ua pje c'o ra mbö'tp'üji Mizhocjimi y pje c'o xe nde ra unüji, para ra perdonao Mizhocjimi o nzhubü yo nte. E Jesús c'ín ndamböcjimigöji dya, xo mi jyodü pje ro unü a jmi Mizhocjimi c'ü. ⁴ 'Ma xe ri bübü dya angueze cja ne xoñijömü, dya ro tsja mböcjimi 'ma c'ü. Na ngueje xe cãrã yo mböcjimi yo pje c'o nde unü Mizhocjimi c'ua ja nzi ga t'opjü cja o ley Mizhocjimi. ⁵ Nu c'e cuarto c'ü me na sjü nu ja pëpji yo mböcjimi, dya ixi ngue a jens'e c'ü. Pero ngue c'ü rá unüji ngüenda ja ga cja a jens'e. In mbeñeji ja va sjipji e Moisés 'ma ya mi ngue ro dyät'ä c'e ngüxipjadü. O zopjü na ts'izëzhi Mizhocjimi va xipji: "Rí pjötpügue ngüenda ja rguí dyät'ä c'e ngüxipjadü. Rí dyät'ä c'ü ri nza cja c'o i jñandague ró j'i'tsc'ö cja ne t'eje", embeji e Moisés. ⁶ Na ngue c'ü ni tsja dya mböcjimi e Cristo, cja nuevo ne testamento nu o zocüzüji dya Mizhocjimi. C'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley,

dya sö ro ndintsquiji ín mü'büji. Pero ya mama Mizhocjimi ra ndintsqui e Jesucristo ín mü'bügöji. Nguec'ua c'e bëpji c'ü pë's'i dya e Cristo, xenda ni muvi c'ü, que na ngueje c'ü o bëpji yo mböcjimi.

⁷ Nu 'ma ro mböxcöji na jo c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley, dya rví jyodü 'ma c'ü xe ro zocüzüji dya Mizhocjimi nu 'na testamento.

⁸ Pero Mizhocjimi o chö'tp'ü c'o nte c'ü dya mi ätäji c'e testamento c'ü vi unüji c'ü ngue c'o ley. Nguec'ua va mama c'ua:

Ra zädä 'na nu pa'a, 'ma rá zopcjö yo menzumü a Israel 'ñe yo menzumü a Judá, rá unüji 'na testamento c'ü cja nuevo c'ü me rrã jo.

⁹ Dya ri nza cja c'e testamento c'ü ró unü c'o o mboxpale anguezeji 'ma ró pjongüji a Egipto o mbedyeji libre.

C'o ró xipcjöji, dya go dyätcöji. Nguec'ua dya cja xo rvá cjacpöji ngüenda.

¹⁰ Pero c'e testamento c'ü rá unügö yo menzumü a Israel 'ma ra zädä c'o pa c'o, je rga cjava c'o:

Rá cjacpö ín jñagö ra zi'ch'i na jo cja o mü'büji 'ñe cja o pjeñeji, ngue c'ua ra mbãrã ra tsjaji ja c'o nzi rgá negö.

Ngue c'ua ri nguetscö o Mizhocjimizgö anguezeji, y anguezeji ri ngueje ín ch'igö c'o.

¹¹ Y dya cja xe rguí jyodü cjó ra ráchi c'o nu dyoji ra xipjiji: "Ni jyodü rí pãrãgue Mizhocjimi", ra 'ñeñeji. Iyö.

Texeji ra mbäcöji, zö pje pjëzhiji, zö dya pje pjëzhiji.

¹² Na ngueje rá perdonaogö c'o ri cjaji na s'o.

Dya cja xo rá mbeñegö c'o o nzhubüji, eñe Mizhocjimi.

¹³ C'ü vi mama Mizhocjimi c'ü ri bübü 'na testamento c'ü cja ri nuevo, ixi 'ñetsetjo c'ü ya cjogü c'e testamento c'ü ot'ü vi xipjiji c'o nte,

c'ü ngue c'o ley. Y 'ma ya cjogü c'o ley, dya cja mandazüji c'o.

9

El santuario terrenal y el santuario celestial

¹ C'o ley c'o o dyopjü e Moisés c'o vi xipjiji c'o nte mi jinguã, je mi t'opjü nu, c'ü ja rvá mat'üji Mizhocjimi, 'ñe ja rvá mbëpiji. Xo mi bübü c'e ngüxipjadü c'ü ma sjü'ü, pero mi bübü cja ne xoñijöümü c'ü. ² Cja c'e cuarto c'ü mi mbürü mi cjogü c'o mböcjimi, je nguejnu ma já'ä nu c'e tracandelero. Xo ma já'ä nu c'e mexa c'ü mi päsp'äji tjömëch'i Mizhocjimi. C'e cuarto c'ü, ngue c'ü ma sjü c'ü. ³ Y nu ja mi cjogüji c'ü na yeje cuarto, je xo mi 'nüns'ü nu c'e bitu c'ü mi cjo't'ü c'e cuarto. C'e cuarto c'ü na yeje, ngue c'ü xenda ma sjü c'ü. ⁴ Je nguejnu ma já'ä nu c'e arta c'ü dyavü o oro, nu ja mi tjüt'üji c'o me ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü. Je xo ma já'ä nu, c'e caja c'ü mi bë's'i c'o laja c'o mi t'opjü c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o mandamiento Mizhocjimi. Nu c'e caja vi ngos'üji dyavü o oro c'ü. A mbo cja c'e caja, mi já'ä c'e s'äbä c'ü xo mi dyavü o oro c'ua ja mi qui'i c'e maná. Je xo mi jü'ü nu c'e dyenza c'ü o nzhäjnä 'na nu pa'a 'ma mi jün e Aarón. Je xo mi qui'i nu, c'o laja c'o mi t'opjü c'o mandamiento. ⁵ C'ü mi cjo'bü c'e caja c'ü, je mi xis'iji nu, c'o o cji'i c'o animale para ro perdonao Mizhocjimi o nzhubü c'o nte. A xes'e cja c'ü mi cjo'bü, mi bübü yeje c'o vi t'ät'ä de oro c'o mi peje o juaja. Nu c'o, mi xiji querubín c'o. Mi co'büvi o juavi a xes'e cja c'e caja. Nuc'o, ngue c'o rví unü ngüenda c'o nte c'ü mi bübü Mizhocjimi co anguezeji. Nujyo, ro sö xe ro xi'tsc'öji ja ga cja, pero dya ni jyodü dya.

⁶ 'Ma ya vi jogü cja c'e ngüxipjadü texe yo ya ró xi'tsc'öji, o mbürü

c'o mböcjimi o pëpjiji nu. Pama mi cjogüji cja c'e cuarto c'ü ma sjü, ro mbëpiji Mizhocjimi. ⁷ C'e cuarto c'ü xenda ma sjü, nguextjo c'e ndamböcjimi c'ü mi sö ro cjogü nu. 'Natjo pa nu cjë mi cjogü nu c'ü. 'Ma mi cjogü c'ü, mi tjëdyi o cji o animale, mi unü a jmi Mizhocjimi c'ü. Mi xis'i nu c'o cji c'ü rví perdonao Mizhocjimi o nzhubü angueze, 'ñe c'o o nzhubü c'o nte. ⁸ C'ü mi cja a cjanu c'e ndamböcjimi, ngue c'ü ni jítscöji o Espíritu Mizhocjimi c'ü dya sö c'o nte ro chëzhiji a jmi Mizhocjimi nu ja me ma sjü. Dya sö ro chëzhiji 'ma xe mi bübü c'e ngüxipjadü nu ja mi pëpi c'o mböcjimi Mizhocjimi. ⁹ Nguец'ua yo cjë yo rí cārāgöji dya, sö rá unnc'öji dya ngüenda pje ne ra mama c'o bëpji c'o mi cja c'o mböcjimi. C'o mböcjimi mi pöt'üji animale, cja ma mbäsp'äji Mizhocjimi, y pje c'o xe nde ma ofrenda mi unüji c'ü. Pero c'o nte c'o ma ë unü c'o animale c'o mböcjimi ro mböt'üji, dya go 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o, pero mi sido mi unüji ngüenda c'ü mi tü o nzhubüji. ¹⁰ C'o ley c'o mi ätä c'o mböcjimi ma mbëpiji Mizhocjimi, je t'opjü c'o, c'ü pje ma jñöñü mi sö ro zi'iji, 'ñe c'o dya mi sö ro ziji. Je xo t'opjü c'o, c'ü ja rvá xajaji, 'ñe ja rvá xindyëji, 'ñe ja rvá mbe'ch'e o nguaji. Mizhocjimi vi dyacöji c'o ley c'o, hasta 'ma cja ro zädä c'o cjë 'ma ro ndintscöji ín mün'c'öji c'ü.

¹¹ Ya zädä o ëjë e Cristo c'ü ngue ín ndamböcjimigöji dya. Nguец'ua Mizhocjimi ga dyacöji dya c'o xenda na jo. E Cristo ya cjogü a mbo'o nu ja me nda ni muvi 'ñe me nda na jo. Nu ja bübü dya angueze, dya cjó dyät'ä co o dyë 'na nte. Na ngue, dya ngue 'na ngümü cja ne xoñijöümü. ¹² E Jesús 'ma o cjogü a jens'e, dya ndëdyi o cji c'o ts'ichivo, ni ri ngue o cji c'o ts'itrangëlo. Pero o cjogü a jens'e na ngueje nguetsjë

o cji c'ü o pjödü 'ma o mbö't'üji. Je bübü dya nu e Jesús; dya ni jyödü ra tsjogü y ra mbedye c'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjimi. Na ngue c'ü vi 'ñe ndü angueze, o ngötcüji c'o na s'o c'o rí cjaji. Nguec'ua, dya cja rá ma cjöt'ügöji c'o. ¹³ C'o nte c'o, 'ma cjó c'o pje mi tjörü c'o ma s'o, mi pëgaji c'o na s'o cja o cuerpoji. Nuc'ua c'o mböcjimi ra mbö't'üji c'ua c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o ts'ichivo. O bübü 'ma ra mbant'aji co ndeje c'o o bozivi 'na ts'isungëlo, cja rrü xis'iji c'ua c'o nte c'o vi pëga c'o ma s'o, para ro jogü c'o vi pëgaji c'o o cuerpoji. ¹⁴ Pero xenda ni muvi c'ü vi mbö't'üji e Cristo va pjödü o cji. Na ngueje Mizhocjimi angueze y ra bübütjo. Y na yeje, angueze o netsjë ro mbö't'üji, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Y c'ü na jñi'i, mi ojto c'o ma s'o angueze. Nguec'ua c'o na s'o c'o mi cjagöji 'ma ya mi ngue ro bëzhgöji ín aljmaji, ra perdonaozüji dya c'o, ngue c'ua rá pãrãgöji c'ü dya cja rí tügöji ín nzhunc'öji. Ngue c'ua xo ra sô rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, rá ma'tc'öji c'ü.

¹⁵ Mizhocjimi o mama mi jinguã c'ü ro perdonaozgöji ín nzhunc'öji, y dya cja ri tügöji c'o. Mi tñji ín nzhunc'öji na ngueje dya mi ätcöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley c'o vi mandazgöji Mizhocjimi. Pero ya zocüzüji dya 'na testamento nu cja nuevo. Na ngue 'ma o ndü e Jesucristo, o ngötcöji c'o mi tügöji, 'ñe c'o mi tñ c'o mi cãrã mi jinguã. Nguec'ua nudya, texe c'o o tsjapü Mizhocjimi o t'i mi jinguã, 'ñe c'o cjapü dya o t'i, ra perdonao dya Mizhocjimi c'o, c'ua ja nzi va mama mi jinguã. ¹⁶ Tsjjñüji ne jña nu rá xi'tsc'öji dya. 'Ma cjó c'o ra mbäbã 'na testamento ra jñu's'ü cjó ra zopcü c'o pë's'i, dya ixta ch'unü. Cja ra ch'unü c'o pë's'i, 'ma cja ra mbãrã c'o pje pjëzhi c'ü na cjuana ya ndü'ü c'e nte c'ü o

mbäbã c'e testamento. ¹⁷ Cja ra ch'unü c'o, 'ma ya rguí ndü c'e nte. Dya cjó be sô ra ch'unü c'o pë's'i c'e nte c'ü, 'ma xe ri büntjo c'ü. ¹⁸ Je xo ma cjatjonu 'ma o unü Mizhocjimi c'o ín mboxpalegöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o ley Mizhocjimi, o tsja e Moisés o xis'iji c'o o cji c'o animale c'o ya vi bö't'ü. Nuc'ua ndeze c'e pa c'ü, c'o ín mboxpalegöji mi jyödü ro dyätäji c'o ley c'o. ¹⁹ C'e pa c'ü, o tsja e Moisés, ot'ü o zopjü c'o ín mboxpalegöji o xipjiji texe c'o o ley Mizhocjimi. Nuc'ua cjanu o ma tjë'ë c'ua c'o o cji c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o o cji c'o ts'ichivo, c'o ya vi chjanba o ndeje. Cjanu o jün 'na pjín'ño c'ü mi böch'ü o mbaxidyo. Nuc'ua co c'e pjín'ño c'ü, ngue c'ü vi xis'i o cji'i c'e libro c'ü mi t'opjü c'o ley. Cja xo nu xis'i c'ua cji'i texe c'o nte. ²⁰ Nuc'ua e Moisés cjanu o zopjü c'o nte o xipjiji: "Yo cji yo ró xixc'iji 'ñe yo ró xis'i ne libro, ngue yo rguí unnc'ëji ngüenda c'ü ni jyödü rí dyätqueji ne testamento nu cja dya'c'üji Mizhocjimi, ni jyödü rí dyätqueji dya yo ley yo cja mandatsc'ëji", eñe e Moisés. ²¹ Je xo va cjatjonu xo xis'i o cji'i c'e ngüxipjadü, 'ñe texe c'o traste 'ñe c'o pje nde mi jyödü cja o bëpji c'o mböcjimi. ²² Xo t'opjü cja c'o ley, casi texe 'ma cjó c'o mi pëga c'o ma s'o, mi jyödü ro ndintspiji co cji'i. 'Ma cjó c'o mi cja c'o ma s'o, mi jyödü ro mbö't'üji animale ro xis'iji c'o o cji c'o, ngue c'ua ro perdonaoji o nzhübü c'e nte c'ü.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Xo mi jyödü ro xis'iji o cji o animale cja c'e ngüxipjadü ngue c'ua ro ndintspiji c'ü, 'ñe c'o pje nde mi cupaji nu. Pero para ro ndintscöji ín mün'c'öji ngue c'ua ro sô ro chëzhgöji a jmi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, dya mi muvi c'o o cji o animale. C'ü vi t'ät'ä c'e ngüxipjadü

c'ü, ngue c'ü rví unü ngüenda c'o nte ja ga cja a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi. ²⁴ Nu ja cjogü dya e Cristo, dya ngue c'e ngüxipjadü c'ü vi dyät'ä co a dyë c'o nte. Nu ja cjogü, je ngueje a jens'e nu ja va ötü dya Mizhocjimi por nutscöji. ²⁵ C'o ndamböcjimi tsjê'ma mi cjogüji nu ja me ma sjü. Je mi tjëdyiji nu c'o cji c'o dya mi ngue o cjitsjêji anguezeji. Pero dya ga cjanu va tsja e Cristo. Na ngue 'natjo vez c'ü o 'ñe ndü. ²⁶ 'Ma ro ë na puncjü vez, ya na puncjü vez rví mbö't'üji c'ü, ndeze 'ma o mbürü o ngärã yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje yo cjë yo ya ni ma ra nguins'i nu xoñijöümü, 'natjo vez o ëjë angueze. O ë ro 'ñe unü c'ü o vida ro mbö't'üji, ngue c'ua ro ndintscöji ín mün'c'öji c'o na s'o. ²⁷ Nutscöji rí nteji, o ch'acöji c'ü 'natjo vez rá tügöji. Y nuc'ua, cja rrü jñüncüji c'ua ngüenda Mizhocjimi. ²⁸ Je xo va cjatjonu e Cristo. 'Natjo vez va 'ñe ndü'ü ngue c'ua va ngö'tp'ü o nzhubü na puncjü o nte. Angueze ra ëjë na yeje. C'ü rguí 'ñeje, dya ngue c'ü ra ë ndü na yeje c'ü rguí ngötcöji c'o na s'o, jiyö. Ngue c'ü ra 'ñe zidyí c'o te'be c'ü, ra mimiji co Mizhocjimi a jens'e.

10

¹ C'o ley c'o vi ch'unü c'o ín mbox-palegöji, ngue c'ü rví unüji ngüenda c'ü ro ëjë 'naja c'ü ro ndintspiji o mü'büji. C'o ley, dya ndintspiji o mü'büji c'o. Zö tsjê'ma mi pö't'üji o animale c'o mi päsp'äji Mizhocjimi, pero sido mi tñji o nzhubüji. ² Nu c'ü mi mbäsp'äji o animale, 'ma ro sö ro ndintspiji o mü'büji, dya cja xe ro mbäsp'äji 'ma. Na ngue ya rví 'nintspiji na jo; dya cja xe ri söji cjo ri tñji c'o na s'o 'ma. ³ Pero dya je ma cjanu. Na ngueje tsjê'ma tsjê'ma mi päsp'äji c'o animale Mizhocjimi, nguec'ua c'o nte'e tsjê'ma tsjê'ma mi mbeñeji c'ü xe mi tñji c'o na s'o.

⁴ Na ngueje c'o o cji c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o o cji c'o ts'ichivo, dya sö ra ndintscöji ín mün'c'öji c'o na s'o.

⁵ Nguec'ua 'ma o ëjë e Cristo cja ne xoñijöümü, o mama a cjava angueze va xipji Mizhocjimi c'ü nu Tata:

Yo nte pä'sc'äji o animale y pje c'o nde da'c'ejí. Pero dya nda ín negue a cjanu.

Nguec'ua rí dyacö 'na cuerpo rá cjagö texe c'ua ja nzi gui ñegue.

⁶ C'ü ni mbä'sc'äji o animale, 'ñe c'o pje c'o nde ni dya'c'ejí, dya nda ín negue a cjanu.

⁷ Nguec'ua ró mangö: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, rí ne rá cjagö c'ua ja nzi gui ñegue.

Rí ne rá cjagö c'ua ja nzi ga t'opjü c'o ín leygue cja c'e libro c'ü 'mans'a. Rí ne rá cjagö c'ua ja nzi ga t'opjü rá cjagö", eñe e Cristo.

⁸ Tsjiññiji c'o o mama e Cristo. Ot'ü o mama c'ü dya nda go ne Mizhocjimi c'ü mi mbäsp'äji o animale, ni ri ngue c'ü mi tjü'tp'üji c'o, ni xo ri ngue c'ü pje c'o mi unüji angueze para ro perdonoaji o nzhubü c'o nte. Maco c'o ley, je t'opjü c'ü je ga cjanu rvá tsja c'o mböcjimi. ⁹ Nuc'ua e Cristo cjanu o mama: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, rí ne rá cjagö c'ua ja nzi gui ñegue", eñe. Nguec'ua dya cja ni muvi c'ü ni mbäsp'äji animale Mizhocjimi, o c'ü pje c'o nde unüji para ra perdonoazgöji ín nzhunc'öji. C'ü ni muvi dya, ngue c'ü o 'ñe ndü e Cristo c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi. ¹⁰ E Cristo 'natjo vez va 'ñe ndü'ü, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nguec'ua ya na jozögöji dya a jmi angueze.

¹¹⁻¹² Yo mböcjimi pama pama pö't'üji o animale, cja rrü mbäsp'äji c'ua Mizhocjimi. Maco c'o o cji o animale, dya sö ra ndintspi o mü'bü yo nte c'o o pecadoji. Pero e Cristo 'natjo vez va 'ñe ndü va

ngötcöji ín nzhunc'öji c'ü, nguec'ua dya cja rí tügöji c'o. Yo mböcjimi, dya sóyaji, sido pö't'üji o animale. Pero e Cristo, ya mimi dya a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi, ya sóya. Na ngue ya nguarü c'e bëppi c'ü o 'ñe tsja, 'natjo vez o 'ñe ndü por nutscöji. ¹³ Nudya, je mimi e Cristo a jens'e; te'be hasta 'ma ra ndöpüji c'o nu'u na ü. ¹⁴ Na ngue c'ü 'natjo vez va ndü e Cristo, ya ndintsquiji ín mün'c'öji nutscöji o ntezgöji dya. Nguec'ua, dya cja rí tüji dya c'o na s'o. ¹⁵ Je xo ga cjatjonu ga xitscöji o Espíritu Mizhocjimi:

¹⁶ C'e testamento c'ü rá unügö yo nte 'ma ra zädä c'o pa c'o, je rgá cjava c'ü.

Rá cjacpö ín jñagö ra zi'ch'i na jo cja o mü'büji 'ñe cja o pjeñeji, ngue c'ua ra mbārā ra tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Xo mama a cjava:

Yo nte, dya ätcäji ín leygö, me tuns'ü o nzhubüji. Pero rá perdonaojöji, dya cja xe rá mbeñe c'o na s'o c'o cjaji, eñe.

¹⁸ Ma ya perdonaozgöji Mizhocjimi c'o na s'o, ixi pārāgueji c'ü dya cja xe ni jyodü cjo pje xe ra unü Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaozgöji c'o.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹ Nguec'ua mi cjuarmats'ügöji, ra sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü nu ja me na sjü'ü; dya cja ni jyodü rá sügöji. Na ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ndü. ²⁰ Nu cja c'e ngüxipjadü nu ja mi pëppi c'o mböcjimi mi jinguā, mi 'nüns'ü 'na bitu ngue c'ua dya sö ro cjogüji nu ja me ma sjü'ü. Pero nutscöji sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü nu ja me na sjü a jens'e. Sö rá chëzhgöji, na ngue o ndü e Jesucristo, cjanu o te o bübütjo na yeje. ²¹ Nguetsjë angueze ín ndamböcjimigöji dya c'ü, nutscöji

o t'izgöji dya Mizhocjimi. ²² C'ua ja nzi va tsja e Moisés o xis'i c'o mböcjimi o cji c'o animale ngue c'ua ro 'nintspi c'o, je xo ga cjazgöji dya nu, Mizhocjimi ya ndintsöji ín mün'c'öji dya. Y c'ua ja nzi ma xaja c'o mböcjimi ngue c'ua ro chjintsitsjëji o cuerpoji, je xo ga cjazgöji dya nu, ró jigöji rvá jizhgöji c'ü ya 'nintscöji dya ín mün'c'öji. Nguec'ua ni jyodü rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi co texe ín mün'c'öji, y rá junt'ü ín mün'c'öji c'ü ra recibidozüji dya c'ü. ²³ Ni jyodü sido rá junt'ü ín mü'büji a cjanu; dya rá yembeñeji. Y rá xipjiji yo nte. Na ngue Mizhocjimi cumple c'ü mama. ²⁴ Xo ni jyodü rá pötü rga zopjüji yo mi cjuarmaji, ngue c'ua rá s'iyaji yo nín minteji y rá pjösc'öji yo. ²⁵ Cārā o cjuarma c'o dya cja jmurüji co c'o nu cjuarmatsjëji. Dya ni jyodü a cjanu. Ni jyodü rá jmurügöji y rá pötü rga zopjüji. Ni jyodü na puncjü rá cjaji a cjanu, na ngueje rí pārāgöji ya va chëzhi c'e pa 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo.

²⁶ Nutscöji rí pārāgöji c'ü na cjuana ja ga cja e Cristo. Nguec'ua nu 'ma ixtā mbeñe rá cjaji c'o na s'o, dya sö xe ra perdonaozgöji c'o. Na ngueje ya ndü e Cristo por nutscöji, dya cja sö xe ra ndü na yeje. ²⁷ C'ü ra sö rá te'beji 'ma, nguextjo c'ü ra tsjacöji Mizhocjimi me rá sufregöji na puncjü. Na ngueje texe c'o üji e Cristo, Mizhocjimi me ra ünbü c'o, ra tsjapü ra ma sufreji cja sivi. ²⁸ Mi jinguā mi cārā c'o o tsjapü dya ni muvi c'o o ley Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés, o tsjaji na s'o. Pero 'ma mi bübü yeje o jñi'i testigo c'o ro mama pje vi tsja c'o nte c'o, ro mbö't'üji 'ma c'o vi tsja na s'o, dya ro perdonaoji. ²⁹ E Jesús o pjödü o cji va ndü'ü. Nguec'ua Mizhocjimi sö ra dyacöji dya c'o na jo c'o vi mama, y nguec'ua sö ra ndintsöji dya c'o na s'o. Y o Espíritu

jítscöji ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma cjó c'o mbeñe ra tsja c'o na s'o, nu'ma, jünpü 'ma o jña e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi cja rrü yönbü c'ua, y cjäpü dya ni muvi c'ü vi ndü c'ü, y cja c'o na s'o chjëntjui c'ü ro zadü o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua c'e nte c'ü, mercedo c'ü xenda ra sufre na puncjü, que na ngueje c'o dya dyätä c'o ley mi jinguä. ³⁰Na ngueje rí pãrãgöji ja ga cja Mizhocjimi c'ü o mama a cjava: “Nguetscö rá cjäpü ra sufre c'o cja na s'o, rá nzhopcöji c'o na s'o c'o vi tsjacöji”, eñe. Je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda c'o o t'i”, eñe. ³¹Me na sjü 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ra tsjäpü ra sufre na puncjü.

³² Nu'tsc'ejí rí mbeñegueje na jo c'o pa 'ma cja vi pãrãgueje ja ga cja e Cristo. O tsja'cüji yo nte i sufregueje na puncjü pero i sêchqueje, dya i jyêzgueje e Jesucristo. ³³ Bübü 'ma me go tsja'cüji burla va zanc'üji yo nte, y va tsja'c'ejí c'o na s'o. Xo bübü 'ma i dyocjeji c'o cjuarma c'o je xo ga cjatjonu va tsjäpüji, i juentsqueje c'o. ³⁴ I juentsqueje c'o cjuarma c'o mi sufre a pjörü, i pjösc'ejí c'o. Y 'ma o tsja c'o nte o jñünnc'ejí c'o mi pë'sc'ejí, me i mácjeji vi pësp'ijí paciencia c'o. Na ngueje in pãrãgueje je bë'sc'ejí a jens'e c'o xenda na jo'o c'o dya ra chjorü. ³⁵ Nguec'ua, dya rí jyêzjijí e Cristo; sido rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ra salvats'üji c'ü, dya rí sÿji. Na ngueje 'ma rí sidoji, ra dya'c'ejí 'ma Mizhocjimi c'o me na jo. ³⁶ Ni jyodü rí tsjagueje c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; ni jyodü rí sêchqueje ngue c'ua ra dya'c'ejí c'ü va mama. ³⁷ Na ngueje je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi:

Ya ngue ra êjê na yeje nu c'ü in te'beji; dya ra mezhe c'ü.

³⁸ Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü, ya

jogü cja in jmigö 'ma c'o. Y 'ma ra sido ra creoji, rá unüji ra ma mimijí co nuzgö.

Pero 'ma cjó c'o ra zü'ü y ra chjench'ejí, 'ma dya cja ra ñejmeji, nu'ma, dya cja rá mápãgö 'ma c'o, eñe Mizhocjimi.

³⁹ C'o sÿ a cjanu, ra ndüji, dya ra salvaji. Nutscöji, dya rá sÿji. Rí ench'e in mün'cüji Mizhocjimi nguec'ua ra dyacöji c'ü dya rá tÿji, rá bÿnc'öji.

11

Lafe

¹ Nu 'ma rí ench'e in mü'bügöji Mizhocjimi, rí pãrãgöji 'ma c'ü ra zädä c'o ya mama angueze. Y rí te'beji c'o, zö dya rí jandaji cjo ra zädä. ² Bübü c'o mi cãrã mi jinguä c'o me nãntji cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cjäji na jo. Me nãntji a cjanu na ngue mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi, mi pãrãji c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama.

³ Mi jinguä mi ojtjo yo bübü dya; mi nguextjo Mizhocjimi. Nuc'ua o mama Mizhocjimi c'ü ro bübü ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, o bübü c'ua. Nguec'ua rí ench'e in mün'cüji Mizhocjimi, rí pãrãji ra zädä c'ua ja nzi ga mama angueze.

⁴ Mi jinguä, e Abel o mbö't'ü o animale c'o o mbäsp'ä Mizhocjimi. Xo 'ñetjo e Caín, xo mbäsp'ä Mizhocjimi c'o vi mbedye cja o juajma. Pero c'o o mbäsp'ä e Abel, xenda ma jo a jmi Mizhocjimi c'o, na ngueje e Abel mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Rí pãrãgöji c'ü ma jo e Abel a jmi Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi o mápã c'o o unü e Abel. Nguec'ua zö ya ndü e Abel, pero chjëntjui c'ü xe ri ñatjo c'ü, na ngueje sö rá unnc'öji ngüenda cja o jña Mizhocjimi ja va 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü.

⁵ E Enoc mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua o s'idyi a jens'e, dya go ndü c'ü. Dya cja

xe go mimi va cja ne xoñijõmü, na ngueje Mizhocjimi ya vi zidy a jens'e. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cja Mizhocjimi mi mápä e Enoc 'ma dya be mi sidy a jens'e. ⁶ 'Na nte, 'ma dya ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nu'ma, dya sö Mizhocjimi ra mápä 'ma c'e nte. Na ngueje 'ma cjó c'o ne ra chëzhi a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü bübütyo Mizhocjimi. Xo ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü, 'ma ra jyodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, Mizhocjimi ra unü c'ü rguí mbārā ja ga cja angueze, y ra recibido c'ü.

⁷ E Noé, xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Mizhocjimi o zopjü e Noé o xipji c'ü ro pejñe 'na tradyebe ro chjotü texe c'o nte. Zö nunca mi jandaji a cjanu c'o pa c'o, pero e Noé o creo c'ü vi mama Mizhocjimi. O züpü c'ua c'o jña c'o, go dyät'ä c'ua 'na barco. Nguec'ua dya ndü e Noé cja c'e tradyebe, ni ri ngue c'ü nu su, ni xo ri ngue c'o o t'i, ni xo ri ngue c'o o cjó. E Noé o jñunt'ü o mü'bü c'ü ro 'ñeje 'na tradyebe c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü ya ma jo e Noé cja o jmi. Pero c'o nte, dya tsjapüji ngüenda c'ü vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua jñetse ma s'o c'o nte c'o.

⁸ E Abraham, Mizhocjimi o xipji ro mbedye cja c'ü o jñiñi, ro ma cja c'ü 'na jñiñi c'ü ro tsjapü o cjaja. E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua ixco dyätä Mizhocjimi go mbedye go ma c'ua, zö dya mi pārā ja je ro zät'ä. ⁹ Nu cja c'e jñiñi c'ü vi mama Mizhocjimi ro unü e Abraham, e Abraham mi nzhontjo mi nzhontjo nu. Na ngue dya be mi ngue o cjaja c'e jñiñi c'ü. Mi bübütyo e Abraham cja 'na ngüxipjadü c'ü mi tä's'ätjoji. E Abraham mi nzhontji e Isaac c'ü nu t'i, 'ñe e Jacob c'ü nu bëche c'o xo vi xipji Mizhocjimi ro tsjapü o cjajavi c'e jñiñi c'ü. Zö mi nzhontjo

e Abraham, pero mi sido mi ejme Mizhocjimi. ¹⁰ Mi te'be ro ma mimi cja c'e jñiñi a jens'e c'ü nunca ra chjorü, c'ü nguetsjé Mizhocjimi o dyät'ä ja c'o nzi va ne.

¹¹ E Sara c'ü nu su e Abraham, dya mi muxt'i c'ü. Ya xo vi cjogü o cjë'ë 'ma ro muxt'i. Pero o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, mi pārā c'ü ro mus'ü 'na ts'it'i c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o unü e Sara ro nduns'ü c'e ts'it'i c'ü o mus'ü. ¹² Nguec'ua e Abraham, zö ya me mi pale cjó xe ro mama c'ü xe ro sö ro 'ñeje t'i c'ü, pero go tsājā na puncjü o mboxbëche c'ü. Yo seje a jens'e, 'ñe c'o 'ñõxõmü c'o jārā a ññünü cja yo ndare 'ñe cja yo mar, dya cjó sö ra mbezhe c'o. Je xo ga cjatjonu yo o mboxbëche e Abraham, me na puncjü yo.

¹³ E Abraham o ndü c'ü, y dya go ch'unü va texe c'o vi xipji Mizhocjimi c'ü. Je xo va cjatjonu e Isaac 'ñe e Jacob. Pero mi sido mi junt'ü o mü'büji c'ü ro unü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi va mama; mi sido mi creoji hasta 'ma mü o ndüji. Mi pārāji, zö ro mezhe pero ro zädä c'o vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua ma mäjji. Y mi mama anguezeji mi xipjiji a cjava c'o 'ñaja nte: “Nutscõjme, rí nzhontcjõjme cja ne xoñijõmü”, mi eñeji. ¹⁴ C'ü vi mamaji a cjanu, ixi 'ñetsetjo c'ü mi jodüji c'ü 'na jñiñi. ¹⁵ C'e jñiñi c'ü mi jodü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, dya mi ngue c'e jñiñi nu ja ot'ü mi bübü e Abraham. 'Ma ri ngueje c'ü, ro sö ro nzhogüji 'ma; dya pje ro ts'a's'üji. ¹⁶ Pero me mi ne o mü'büji 'na jñiñi c'ü me xe na jo'o, c'ü ngue a jens'e. Nguec'ua, dya tseje Mizhocjimi ga mama: “Ngue o Mizhocjimizgö yo”, eñe. Ixi jñetsetjo c'ü dya tse c'ü. Na ngueje ya dyät'ä 'na jñiñi nu ja ra ma ngārā anguezeji.

¹⁷⁻¹⁸ Mizhocjimi ya vi xipji a cjava e Abraham: “Je ngue in ch'igüe e Isaac c'ü ra tsja tata cja

in mboxbëchegue”, eñe Mizhocjimi. 'Na nu pa'a Mizhocjimi o tsjapü 'na prueba e Abraham; o xipji c'ü ro tsja e Abraham ro unü e Isaac c'ua ja nzi ma mbäsp'äji o animale Mizhocjimi. Zö e Isaac mi ngue c'ü 'natjo nu t'i e Abraham, pero e Abraham ya mi ngue ro mbö't'ü e Isaac ro unü Mizhocjimi. Na ngue mi junt'ü o mü'bü c'ü je ri ngue e Isaac c'ü ro tsja tata cja nu mboxbëche e Abraham, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. ¹⁹ E Abraham mi pärã, zö ro mbö't'ü e Isaac pero Mizhocjimi mi pë's'i poder, mi sö ro tsjapü ro te e Isaac ro bübütjo na yeje. Nguec'ua Mizhocjimi o ts'a's'ü c'ua e Abraham, dya jyëzi ro mbö't'ü e Isaac. Nguec'ua e Abraham xe go sitjo c'ü nu t'i, chjëntjui c'ü ya rví ndü. Na ngueje ya mi ngue ro mbö't'ü.

²⁰ E Isaac xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua va tsja e Isaac va dyötpü c'ua Mizhocjimi c'o nu t'i c'o mi ngue e Jacob 'ñe e Esaú. Y o xipjivi ja rvá intsjimi Mizhocjimi anguezevi 'ñe c'o nu mboxbëchevi c'o cjë c'o cja ro ëjë. ²¹ E Jacob xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ya ma t'ü c'ü, o dänã c'ü o ch'äjã va dyötpü Mizhocjimi nza yeje c'o o bëche c'o mi ngue o t'i e José. ²² E José xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, mi pärã c'ü ro tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua 'ma ya ma t'ü c'ü, o mama ja rvá tsja c'o o mboxbëche e Jacob c'o mi xiji Israelita. O mama c'ü ro ngärãji a Egipto pero ro mbedyeji nu, 'ma ro zädã c'o pa. Y xo xipji c'o o dyoji ro ndunbüji c'ü o cuerpo angueze 'ma ro mbedyeji.

²³ O mezhe c'ua, c'ü mi rey a Egipto o manda ro pant'aji cja ndare texe c'o ts'it'i cja c'o Israelita 'ma cja mi jmus'ütjoi. 'Ma o jmus'ü e Moisés, c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana o jñandavi c'ü me ma zö c'e

ts'ilëlë, xa'ma pje c'o ro mbëzhi c'ü. Anguezevi o 'ñench'e o mü'büvi Mizhocjimi. Nguec'ua va pönüvi jñi zana c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés. Dya go züpüvi o jña c'e rey. ²⁴ Nuc'ua c'ü nu xunt'i c'e rey a Egipto, 'ma o chöt'ü c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés, o tsjapü o t'i c'ua c'ü. Pero 'ma mü o nocü e Moisés o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua 'ma ya vi bëzo angueze, dya cja ne xe ro nädãji angueze mi ngue o t'i c'ü nu xunt'i c'e rey. ²⁵ Ro sö e Moisés xe ro tsja bëche cja c'e rey, ngue c'ua xe ro mäjã e Moisés rvã züji, ro tsja c'o nte. Pero o unü ngüenda c'ü dya rvã jo a cjanu, 'ñe c'ü dya ro mezhe rvã mäjã. Na ngue c'ü rví mäjã a cjanu, je ri tsjatjo va cja ne xoñijömü. C'ü o tsja, o mbeñe c'ü xenda rvã jo ro dyoji c'o nu menzumüji a Israel c'o vi juajnü Mizhocjimi, y ro sufre co anguezeji. ²⁶ O nguijñi angueze, zö ro zadüji angueze pero xenda rví muvi c'ü ro dyätã e Cristo rvã mbedye a Egipto, que na ngueje c'ü ro nguejme ro tsjapü o cjaja texe c'o mi pë's'iji cja trabodega nu. Na ngueje e Moisés mi te'be c'o xenda na jo c'o ro unü Mizhocjimi. ²⁷ C'ü vi mbedye e Moisés a Egipto, dya ngue c'ü mi s'ü c'ü pje ro tsjapü c'e rey; ngue c'ü mi junt'ü o mü'bü ro zädã 'ma ro sö ro pjongü libre c'o nu menzumütsjëji. Mi creo c'o vi mama Mizhocjimi, nza cja 'ma ixto ñavi ro jñandba o jmi; maco dya cjó janda Mizhocjimi.

²⁸ Na ngue c'ü mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi, o mbürü e Moisés o pjongü c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, o xipji c'o nu menzumüji a Israel ro xis'iji o cji cja ngoxtji c'o o ngumüji, ngue c'ua 'ma ro ëjë c'ü o anxe Mizhocjimi, dya ro mbö'tp'üji 'ma c'o nu ndats'it'iji. ²⁹ E Moisés 'ñe c'o nu menzumüji a Israel o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, o jñunt'ü o mü'büji c'ü

ro mbös'ü Mizhocjimi anguezeji ja rvá mbes'ejí cja c'e trazapjü c'ü jüsp'üji Mar Rojo. Nguec'ua va mbes'ejí c'ua, nza cja 'ma ri nguetjo cja jömü c'ü na dyodü. Pero c'o mi menzumü a Egipto, 'ma mi cja ro mbes'ejí, go nzhogü c'o ndeje c'o vi xögü, go chjorüji c'ua texeji nu.

³⁰ C'o Israelita o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua pama mi xinchp'itjoji cja c'e jñiñi a Jericó. Nguec'ua 'ma ya vi cjogü siete pa, go nügü c'ua c'o trandüngümü c'o mi c'ot'ü c'e jñiñi. ³¹ 'Ma dya be mi xinchp'iji cja c'e jñiñi, o xipjiji ye bëzo c'o mi Israelita o ëjui, o 'ñe zo'büvi nu. Cja c'e jñiñi, mi bübü 'na ndixü c'ü nde ma dyonpütjo o bëzo. Nuc'ü, mi chjü'ü Rahab c'ü. Pero c'e ndixü go 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua va mbös'ü c'o vi 'ñe zo'bü. O tsjocüvi a mbo cja o ngümü, ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Nguec'ua 'ma o nügü c'o ndüngümü c'o mi c'ot'ü c'e jñiñi, c'o tropa c'o mi Israelita, dya go mböt'üji c'e ndixü. Pero c'o nu menzumüji a Jericó, dya go züji Mizhocjimi. Nguec'ua va mböt'üji c'o.

³² ¿Pje xe rá xi'tsc'öji? Dya rá sürü rá xi'tsc'öji dya, texe c'ua ja va tsja e Gedeón, 'ñe e Barac, 'ñe e Sansón, 'ñe e Jefté, 'ñe e David, 'ñe e Samuel, 'ñe c'o profeta. ³³ Anguezeji mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua mi bübü anguezeji c'o o ndöpü o rey. Xo mi bübü c'o o mbëzhi juesi c'o na jo va zopjü c'o nu menzumüji. Xo mi bübü c'o o zädä c'ü vi xipji Mizhocjimi. Xo mi bübü anguezeji c'ü o pant'aji a nde cja o león, pero Mizhocjimi o ngo'tp'ü a ne c'o león. Na ngueje mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'e nte c'ü. ³⁴ Mi bübü c'o o mboch'üji cja trasivi c'ü me mi yorü, pero Mizhocjimi o tsja c'ü dya pje tsjapüji c'e trasivi. Na ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Mi

bübü c'o ro bö't'ü co tjëdyi. Pero dya pje xo tsjapüji c'o, na ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Mi bübü c'o mi sü o mü'bü. Pero Mizhocjimi go tsjapu ro zëzhiji, na ngueje mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua va chüji na jo c'o o tropa c'o nte c'o dya mi ma't'ü Mizhocjimi, va ndöpüji c'o. ³⁵ Mi bübü ndixü c'o vi ndü c'o mi cärä o ngümü, pero o tetjo c'o, o bübütjoji na yeje.

Mi bübü c'o o mbäräji hasta 'ma cja mü o ndüji. 'Ma ro mama anguezeji c'ü dya cja ro ma't'üji Mizhocjimi, ro 'ñemeji 'ma libre, dya pje ro tsjapüji 'ma c'o. Pero anguezeji, dya mamaji a cjanu c'ü ro jyëziji Mizhocjimi. Na ngue mi te'beji c'ü xenda na jo; mi te'beji c'e pa 'ma ra tetjoji ra mimiji co Mizhocjimi. ³⁶ Mi bübü c'o me go mbätäji va nda's'üji co chirrio, na ngueje mi ench'ejí o mü'bü Mizhocjimi. Mi bübü c'o mi sufre a pjörü, y xo mi tjün't'üji co cadena. ³⁷ Mi bübü c'o o pjat'üji o ndojo va mböt't'üji. Mi bübü c'o o dyocüji a nde co serrote. Mi bübü c'o o xipjiji c'ü na jo ro mamaji c'ü dya cja ro ma't'üji Mizhocjimi; 'ma jiyö, ro tsjapüji ro sufreji 'ma na puncjü. Mi bübü c'o o mböt't'üji co tjëdyi. Mi bübü c'o o c'ueñe cja o ngümüji o möji na jë. Nguec'ua mi bëzhi c'o mi jyodüji, nguec'ua ya nguextjo o xipjadü o ndënhjürü c'ü mi je'ejí, 'ñe o xipjadü o chivo. Mi sufreji na puncjü, y mi cjapüji na s'o c'o. ³⁸ C'o nte c'o dya mi creo Mizhocjimi mi mamaji c'ü ma s'o c'o mi ma't'ü Mizhocjimi; mi mamaji c'ü dya mi jyodü c'o mi ma't'ü Mizhocjimi xe ro mimiji cja c'o o jñiñiji. Maco mi nguetsjë c'o mi mama a cjanu, c'o ma s'o. C'o mi ejme Mizhocjimi, o c'ueñeji cja o ngümüji o möji na jë, nguec'ua mi nzhodütjoji cja majyadü, 'ñe cja t'ejje. Mi tsädätjoji cja cueva. ³⁹ Texe c'o nte c'o ya ró xi'tsc'öji, me nântji c'ü na jo va

tsjaji, na ngue mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Pero dya ch'unüji va, nu c'o vi mama Mizhocjimi. ⁴⁰ Na ngueje Mizhocjimi ya vi mbeñe c'ü ro zädä c'ü xenda na jo. Mi te'be Mizhocjimi c'ü ro cārāgöji nutscöji, ngue c'ua c'o mi cārā mi jinguā, 'ñezgöji sō rá chēzhgöji a jmi angueze rí texeji.

12

Fijemos la mirada en Jesús

¹ C'o nte c'o cja ró xi'tsc'öji, zö mi sufreji pero dya jyéziji c'ü mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Xo rga czazgöji nu, ni jyodü, dya rá jéziji c'ü rgá ench'e ín mü'büji e Jesucristo, zö xo rá sufreji. C'ü rgá nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi chjëntjui nza cja 'na nte c'ü rí cja carrera. Nuc'ü, ra ts'o's'ü c'o bitu c'o rí je'e. 'Ma jiyö, ra ts'a's'ü c'o bitu, y ra bēzhi 'ma c'e carrera. Je xo ga czazgöji nu. Ni jyodü rá jēzgöji texe c'o na s'o c'o rí cjaji, 'ñe c'o pje nde c'axcöji. ² Ni jyodü rá unnc'öji ngüenda c'ü ja va tsja e Jesús, y rá te'beji ra mböxcüji angueze xo rá zēzhgöji 'ma pje c'o rá sufreji. 'Ma o ndät'äji e Jesucristo cja ngronsi, me co bēchpiji o tseje va tsjapüji burla. Pero e Jesús go ne go ndü, dya tsjapü ngüenda c'ü mi bēchpiji o tseje. Na ngue mi pārā c'ü ro zädä 'ma me ro mājā angueze, na ngue ya rví mböxcüji. Na ngue c'ü o ndü e Jesús, nudya, je mimi dya cja o jodyē Mizhocjimi.

³ Mbeñeji c'ü o tsja e Jesús. Mbeñeji, ngue c'ua 'ma pje c'o ra tsja'ceji, dya ra tögü ín mün'ceji c'ü rguí jyēzgueji Mizhocjimi. C'o nte, me go tsjapüji o sufre e Jesús; maco mi nguetsjē anguezeji ma s'oji. Pero e Jesús go sēchi texe c'o. ⁴ C'ü ni 'ñench'e ín mün'ceji e Cristo, ngue c'ü ni jyonnc'ügueji o chü yo nte. Pero dya cjó be bö't'ütsceji. Nguec'ua, dya ni jyodü rí tsjaji na s'o rguí xōgueji co e Cristo. ⁵ Pe ya

í jyombeñeji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi nza cja 'na tata 'ma zopjü c'o o t'i. Je mama ga cjava c'ü:

Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, 'ma ra huēnchc'igue Mizhocjimi c'ín Jmugue, dya rí tsjapü c'ü dya pje ni muvi c'ü o jña c'ü.

Ni xo rí tsjijñi rguí sentiogue 'ma ra xi'tsc'e c'ü na s'o i tsja.

⁶ C'ín Jmugue 'ma s'iya 'na nte, cjapü ra sufre 'ma.

Y ngue c'o cjapü o t'i, c'o castigao c'ü, eñe c'e jña.

⁷ Nujyo ín sufregueji, nguetsjē Mizhocjimi c'ü jēzi rí sufregueji yo. Nguec'ua rí xōtpügueji 'ma c'ü ja rguí dyätqueji na jo angueze. Mizhocjimi cja'ceji nza cja 'na tata cjapü c'ü nu t'i. Na ngueje texe yo bēzo, bübü 'ma ni jyodü ra castigaoji c'o o t'iji. ⁸ Mizhocjimi jēzi ra sufre texe c'o o t'i. Nguec'ua 'ma dya ín sufreji, nu'ma, dya ngue o t'itsc'ejí 'ma c'ü. ⁹ C'o mi tatagöji cja ne xoñijōmü mi castigaozüji c'o, ngue c'ua ro ätcöji c'o. Y mi sügöji c'o. Nadya c'ín Tatagöji c'ü bübü a jens'e, ¿cjo dya xo ni jyodü rá sügöji angueze, ngue c'ua rá bübütjoji? Já, ni jyodü. ¹⁰ Ja nzitjo cjē c'o o castigaozüji c'o mi tatagöji. Mi castigaozüji c'ua ja nzi ma netsjēji anguezeji. Pero Mizhocjimi castigaozüji ngue c'ua ra mböxcöji, ngue c'ua rga czazgöji angueze. ¹¹ Ixi 'mārätjo, 'ma jēzi Mizhocjimi ra sufre 'na nte, dya mājā c'e nte, nzhümü 'ma c'ü. Pero 'ma ra unü na jo ngüenda c'e nte jenga ni sufre c'ü, cja rrü dyätä c'ua Mizhocjimi, nu'ma, xenda rrā jo c'o ra tsja 'ma c'e nte, y dya cja pje xe ra mbeñe 'ma c'ü.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹² C'o cja carrera, bübü 'ma ya me ni tögü o ngua. Nguec'ua dya cja nda sō ra cjuan'diji. Je xo ga cjatsc'ejí nu, me tögü ín

mün'c'ejí. Nguéc'ua rí xi'ts'íjijí rí zézhguejijí. ¹³ Ixtí tsjijíñijí c'ü ngueje o 'ñijí e Cristo c'ü rí möc'ejijí. Ngue c'ua c'o yembeñetsc'ejijí, dya ra xögüjijí cja c'e 'ñijí c'ü na jo, y dya cja xe ra yembeñejijí.

¹⁴ Me rí jyodüjijí ja rguí tsärägüejijí na jo texe yo nte. Xo rí jyodüjijí rí tsjajijí c'ua ja nzi ga ne Mizhocjijimí c'o na jo. 'Ma jiyö, dya ra sö rí päräjijí 'ma na jo ja ga cja angueze, y dya ra sö rí ma minc'ejijí co angueze. ¹⁵ Rí pjötpütsjéjijí ngüenda. 'Ma jiyö, 'na rí bübüts'ejijí 'naja c'ü ra xögü co Mizhocjijimí, maco o nugüjijí na jo va ndjäc'ü nu T'i. 'Ma rí bübüts'üjijí c'ü rí cja na s'o, zö rí 'natjo nte, pero ra jí'ts'íjijí 'na 'ñijí c'ü na s'o, nguéc'ua rí bübüts'üjijí na puncjü c'o xo ra tsja na s'o. ¹⁶ Rí pjötpüjijí ngüenda c'ü dya cjó rí bübüts'ejijí hermano c'ü rí 'ñeje c'ü 'na ndixü, o hermana c'ü rí 'ñeje c'ü 'na bëzo. Y 'ma dya in chjüntüjijí, dya rí jyöt'üjijí o ndixü. Xo rí pjötpüjijí ngüenda c'ü dya cjó rí bübüts'ejijí c'ü ra tsja c'ua ja nzi va tsja e Esaú, ra tsjapü dya pje ní muví c'o me na jo c'o ne ra dyacöjijí Mizhocjijimí. E Esaú mi ngue c'ü nu ndat'í e Isaac, nguéc'ua je ngue e Esaú c'ü ro intsjimijijí ro tsja Mizhocjijimí. Pero c'ü rví intsjimijijí c'ü, o mbö'ö e Esaú por 'na mojmü o jñönü c'ü o ch'unü ro zí. ¹⁷ In pärägüejijí ja va tsja c'ua e Esaú. O mezhe c'ua e Esaú mi ne c'ü ro intsjimijijí c'ü. Pero Mizhocjijimí dya go ne a cjanu. Me go huë'ë c'ua e Esaú, 'na xe ro sö ro intsjimijijí c'ü. Pero dya cja sö.

¹⁸ Nu cja c'e t'eje nu ja o ch'unü c'o o mandamiento Mizhocjijimí c'o in mboxpalegöjijí, me mi yorü o trasiví nu. Me xo ma bëxömütjijí ma jängömü nu. Y me ma zézhí ma vü'ü trandajma nu. ¹⁹ Y cja c'e t'eje, xo mi zünü me na jens'e 'na trompeta nu. Cjanu ña c'ua Mizhocjijimí o zopjü c'o in mboxpalejijí. Anguezejijí me go züjijí va dyäräjijí c'o jña c'o,

nguéc'ua va dyötüjijí e Moisés c'ü ro xipjijí Mizhocjijimí c'ü dya cja ro ña'a. ²⁰ Me mi süjijí, dya cja ne ro dyäräjijí. Na ngueje Mizhocjijimí ví mama a cjava: "Zö rí nguextjo 'na animale ra säjä cja ne t'eje, pero rí pö't'üjijí c'ü. Pero dya rí chézhijijí. Rí pjat'üjijí co ndojo, o 'ma jiyö rí pjat'üjijí co lanza", eñe Mizhocjijimí. ²¹ Me mi sü'ü ma jñandajijí cja c'e t'eje. Nguéc'ua hasta e Moisés o mama: "Me rí mbigö rgá sügö na puncjü", eñe. Nu c'e t'eje c'ü, dya ngue c'ü in chézhguejijí a jmi c'ü, iyö.

²² Nu c'ü in chézhguejijí dya a jmi, ngueje Mizhocjijimí c'ü ixí bübütjijí. Nuc'ü, je bübütjijí cja c'ü 'na t'eje c'ü ni chjü Sion, cja c'e jñiña a Jerusalén a jens'e. Je nguejnu me mäjä ga ngärä c'o o anxé Mizhocjijimí c'o me na puncjü. ²³ Je ngue nu, va juns'ü o tjü'ü texe c'o o t'í Mizhocjijimí c'o na puncjü, na ngueje je menzumüjijí dya nu. Nu c'ü ra jñün'c'ejijí ngüenda, nguetsjé Mizhocjijimí c'ü manda texe a jens'e 'ñe cja ne xoñijömjü. Nu ja bübü angueze, je xo cärä nu, c'o nte c'o ya jogü cja o jmi. Nuc'o, ojtjo nada c'o na s'o a jmi Mizhocjijimí c'o. ²⁴ Xo in chézhguejijí dya a jmi e Jesús. C'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjimí ma xis'íjijí c'o o cji o animale ngue c'ua ro perdonoajijí c'o nte, je xo ga cjatjo nu'tsc'ejijí. 'Ma in ench'e in mü'büjijí e Jesucristo, Mizhocjijimí perdonoats'üjijí, na ngue o pjödü o cji e Jesús va ngötcüjijí in nzhubüjijí. 'Ma o tsja e Caín o mbö't'ü e Abel, mi jyodü ro nzhopcüjijí c'o na s'o e Caín. Pero na ngue c'ü o mbö't'üjijí e Jesús, Mizhocjijimí dya ra nzhocüzgöjijí c'o na s'o c'o rí cjajijí, ra perdonoazgöjijí dya c'ü.

²⁵ Nguéc'ua rí pjötpügüejijí ngüenda c'ü rí dyätäjijí Mizhocjijimí c'ü zocöjijí. Nu c'o in mboxpalejijí, 'ma o ch'unüjijí c'o o mandamiento Mizhocjijimí, dya go ne go dyäräjijí.

Nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o sufreji, maco nguextjo va cja ne xoñijömü c'ü vi sjipjiji c'o. Pero nuda, Mizhocjimi ya ndäjä 'naja c'ü vi 'ñeje a jens'e. Nguec'ua 'ma rá jünpügöji o jña e Jesús ja va 'ñe ndü, cja rrü yönbüji c'ü, ¿ja rga möcjöji 'ma, c'ü dya pje ra tsjacöji Mizhocjimi? Nu 'ma ga cjanu, xenda rá sufregöji 'ma que na ngue c'o ín mboxpaleji. ²⁶ 'Ma o ña Mizhocjimi c'o pa c'o, me go mbi'i c'e t'ej. Pero nuda, ya mama Mizhocjimi pje pjëzhi c'ü cja ra tsja. O mama ga cjava c'ü: "Xe 'na vez rá cjapcö ra mbi'i na zëzhi ne xoñijömü. Dya nguextjo ne xoñijömü. Xo 'ñe ne jens'e, xo rá cjapü ra mbi", eñe Mizhocjimi. ²⁷ C'e jña c'ü vi mama Mizhocjimi c'ü xe 'na vez ra tsjapü ra mbi ne xoñijömü, ngue c'ü rga pärägöji ra chjorütjo ne jens'e 'ñe ne xoñijömü. Na ngueje o t'ät'ätjo yo. Nuc'ua, c'o dya sö ra chjorü, ngue c'o ra sido ra bübü. ²⁸ Nu c'ín Jmugöji, dya ra chjorü c'ü, ni xo ra chjorü nu ja rá ma cärägöji c'ü. Nguec'ua rga unngöji na jo 'na pöjü Mizhocjimi, y rá ma't'üji c'ua ja nzi ga ne c'ü. Ni jyodü rá sügöji rga ätcöji c'ü. ²⁹ C'ua ja nzi ga cja 'na sivi, cjapü ra sufre c'ü ra zant'a, je xo ga cjatjonu Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'o cja na s'o.

13

Cómo agradecer a Dios

¹ Sido rí pötü rgui s'iyagueji yo nin cjuarmaji. ² 'Ma ra säjä cja in jñiñigueji c'o cjuarma c'o dya ngue in menzumügueji, rí recibidogueji na jo c'o; dya rí jyombeñeji. 'Na ri ngue o mbëpji Mizhocjimi c'o. Mi jinguã, mi bübü c'o mi recibido na jo c'o ma säjä. Nguec'ua bübü 'ma mi recibidoji c'o o anxe Mizhocjimi, zö dya mi päräji cjo mi ngue c'o.

³ C'o o'o a pjörü, rí mbeñegueji rí pjös'üji c'o, nza cja 'ma ri 'natjo c'ua ri cäji a pjörü. Xo rí mbeñeji rí pjösc'ejji c'o cjapüji ra sufre. Na ngueje 'na xo bübü 'ma ra tsja'ceji xo rí sufregueji.

⁴ Rí unnc'ejji ngüenda c'ü dya s'o c'ü ni chjüntüvi 'na bëzo 'na ndixü. Pero c'ü ya chjüntü, ni jyodü c'ü dya cjó xe ra 'ñeje. Porque na s'o ga cjanu. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre texe c'o bëzo c'o ra dyojui c'ü dya ri ngue nu su, 'ñe c'o ndixü c'o ra dyojui c'ü dya ri ngue o xïra.

⁵ Dya rí mbeñegueji na puncjü o merio. Rí mäcjeji co nu c'o ya in pë'sc'ejji. Na ngueje ya mama a cjava Mizhocjimi: "Nunca rá jëtsc'ö, ni xo rá xögü co nu'tsc'e", eñe. ⁶ Nguec'ua, dya rá süji pero ra sö rá mangöji:

Mizhocjimi ngue c'ü pjöxcö c'ü.
Dya rá sügö cjó pje ra tsjacö,
rá eñegöji.

⁷ Rí mbeñegueji nu c'o cjuarma c'o o xi'tsc'ejji o jña Mizhocjimi. Rí mbeñeji na jo ja va dyätäji e Jesucristo hasta 'ma cja o ndüji. Rí mbeñeji ngue c'ua xo rí 'ñejmeji a cjanu c'ü. Na ngue angueze, dya pötü c'ü.

⁸ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë c'o ya cjogü, je xo ga cjatjonu angueze ne pa dya, 'ñe texe c'o cjë c'o cja ra ëjë, 'ñe 'ma ya rgui nguins'i ne xoñijömü. ⁹ Nguec'ua, dya rí creogueji cjó c'o ra 'ñe dyon'c'üji ra jí'tsc'ejji jña c'o ri nan'ño. Dya rí creoji 'ma dya ri chjëntjui c'o jña c'o ya i dyäräji. Nutscöji ni jyodü rá unüji na jo ngüenda c'ua ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi, ngue c'ua rá nzhodüji na jo cja o 'ñiji. Dya ni jyodü me rá xöcüji pje ma jñöñü c'o rá sigöji, o c'o dya rá sigöji. Cärã c'o me xöcü a cjanu, pero dya pjös'üji ja rgá mbäräji na jo Mizhocjimi.

¹⁰ Nutscöji, ngue e Cristo c'ü o bö't'ü para o ndintscöji ín mün'c'öji c'o na s'o. C'o animale c'o tsjè'ma mi

pö't'üji ngue c'ua ro perdonaoji c'o o nzhubü c'o nte, mi ngue c'ü rví unü ngüenda c'o nte c'ü ro ê 'naja c'ü ro 'ñe pätpäji rvá ndü. Nu c'o animale c'o tsjê'ma mi bö't'ü, dya sö ro zi c'o mböcjimi. ¹¹ C'ü mi cjaji, nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi cjogü a mbo nu ja me ma sjü'ü, mi tjëdyi c'o o cji c'o animale c'o vi bö't'ü. Cja ma xis'i c'o cji nu, ngue c'ua ro perdonaoji c'o o nzhubütsjê, 'ñe c'o o nzhubü c'o nte. Nuc'ua cja ma ndunüji c'o animale a tji'i cja c'o ndüngumü. Cja ma yepe ra ndüt'üji texe c'o o ts'ingue c'o. ¹² Je xo va cjatjonu e Jesús, je ngue a tji'i cja c'e ndajñiñi a Jerusalén nu ja o pjongüji angueze ro ma sufre. Je ngue nu o ma pjödü o cji'i va ndü nu, para o ndintsquiji ín mün'c'öji c'o na s'o, nutscöji rí nteji. ¹³ Nguec'ua nutscöji na jo rá jyombeñeji c'o tjürü c'o mi cjaji 'ma ot'ü, y rá chëzhgöji a jmi e Jesús. Yo nte ra zangöji c'ua ja nzi va zadüji e Jesús o bëchpiji o tseje. Pero ni jyodü rá jyombeñeji a cjanu c'o tjürü c'o. ¹⁴ Na ngueje ne xoñijö'mü, dya ngue ín s'öyagöji va; ra chjorütjo nu. Rí te'beji c'e s'öya nu ja rá ma mim-iji. ¹⁵ Na ngue c'ü o tsja e Jesucristo, dya cja ni jyodü rá unngöji dya o animale Mizhocjimi. C'o rá unngöji dya, pama rá unüji 'na pöjô; rá unüji c'o jña c'o ra mbedye ín tegöji. ¹⁶ Dya rí jyombeñeji rí pötü rguí pjös'üji, 'ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. Nujyo, ngue yo me rguí mäjä Mizhocjimi yo.

¹⁷ Rí dyätqueji yo in xo'ñigueji yo xi'ts'iji o jña Mizhocjimi, zö nan'ño guí tsjijñiji. Na ngueje ngue anguezeji c'o me pëpji ga mbö'c'ejí. Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda anguezeji ja ga cja vi minc'ejí. Rí dyätqueji anguezeji, ngue c'ua ra sö ra mäjí rgá mbö'c'ejí. 'Ma jiyö, 'ma dya rí dyätqueji anguezeji, 'na me ra sufre cja o mü'büji. Y nu'tsc'ejí, 'na rí bëzhgueji.

¹⁸ Rí dyötcüji Mizhocjimi, na ngue rí pärägö c'ü dya rí cjiñi na s'o ín mü'bügö. Me rí ne rá cjangö na jo'o texe. ¹⁹ Me rí ö'tc'öji rí dyötcüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya ra mezhe, rá 'ñe zenguats'üji na yeje.

Bendición y saludos finales

²⁰ E Jesús c'ín Jmugöji, ndambörü c'ü; nutscöji chjëntcjuí c'ü ri ndëncjürüji. Nguec'ua va ndü e Jesús por nutscöji. O pjödü o cji para o perdonaozgöji Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama cja ne testamento nu cja nuevo nu o zocüzüji. Nguec'ua dya cja rí tügöji ín nzhunc'öji. Nuc'ua Mizhocjimi o tsjapü o tetjo e Jesús, o bübü'tjo na yeje. Nguec'ua ra sö ra mäjä ín mün'c'öji, dya cja ni jödü xe rá mbeñeji c'o ín nzhubüji c'o mi tñji. ²¹ Rí ö'tc'öji Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'o xe bë'tsc'ejí, ngue c'ua ra sö rí tsjaji texe c'o na jo, c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguetsjê angueze ra pëpji a mbo cja in mün'c'ejí, ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo c'o rguí mäjä angueze. Ra pëpji a cjanu a mbo in mün'c'ejí, na ngueje ín ench'e in mü'büji e Jesucristo. Angueze me na nojo, 'ñe me na jo. Je rga cjanu textjo yo cjê'è 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijö'mü, amén.

²² Rí ö'tc'öji cjuarma rí pëscöji paciencia yo jña yo ró zo'c'öji. Na ngueje dya puncjü yo ró xi'tsc'öji cja ne carta. ²³ Rí negö rí pärägueji c'ü ya 'ñemeji dya libre e Timoteo c'ín cjuarmagöji. Nu 'ma dya ra mezhe ra zät'ä nu ja rí bünc'ö, rá êcjöbe rá 'ñe zenguats'ügöbe.

²⁴ Xipjiji ra mbörü Mizhocjimi texe yo in xo'ñigueji yo xi'ts'iji o jña Mizhocjimi, 'ñe texe c'o 'ñaja cjuarma. Va bö'tc'ütjoi Cjimi c'o cjuarma c'o menzumü a Italia c'o rí cärägöjme.

²⁵ Mizhocjimi ra mböxc'üji ín texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DE SANTIAGO

Santiago escribe a los esparcidos

¹ Cjimi, cjuarma, rí zenguats'üji. Nutscö e Jacobo rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëpjigö cja Mizhocjimi, 'ñe cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Rí pen'c'ejí ne carta nu'tsc'ejí in tsjaji cja yo doce estado a Israel, pero in pjötc'ejí dya texe cja ne xoñijö mü.

La sabiduría que viene de Dios

² Bübü 'ma ra säts'c'ejí 'na ndümü o pje c'o nde rí sufregueji. Pero jñunt'ü in mün'c'ejí cjuarma, ngue yo rguí mäceji yo; ni ri ts'inguilë rí ndümü. ³ Na ngue in pärägueji 'ma rí sufregueji a cjanu, ra jñetse cjo sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. 'Ma rí zëzhgueji, 'ma dya rí jyëzgueji Mizhocjimi, nu'ma, ra dya'c'üji mas c'ü rguí zëzhiji, 'ma ra é c'o rí sufreji c'o xe na s'ézhi. ⁴ Nguec'ua sido rí zëzhgueji ngue c'ua ra sö rí dyätqueji na jo 'ma Mizhocjimi. Nguec'ua dya ra bë'tsc'ijí c'ü rguí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze.

⁵ 'Ma bübüts'üji c'ü bëzhi pjeñe ja rgá tsja c'o ne Mizhocjimi, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra unü c'ua c'ü rguí mbärä. Na ngue c'o pë's'i Mizhocjimi, dacöji na puncjü c'ü, dya xo huënzgöji c'ü. ⁶ Pero c'ü ra dyörü, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü pjeñe, dya ra yembeñe cjo ra ch'unü cjo dya ra ch'unü. Na ngue c'ü yembeñe, chjëntjui nza cja ndeje cja traza-pjü c'ü pjö's'ü ga ndunü e ndajma ga mava ga mava. ⁷ C'e nte c'ü yembeñe ga cjanu, ni jyodü ixta unü ngüenda c'ü dya pje ra unü c'ín Jmugöji c'ü. ⁸ Na ngueje dya pärä pje ra nguiñi; yembeñe texe c'ü cja'a c'ü.

⁹ Nu'tsc'ejí in pöbreji cjuarma, zö dya nda in pë's'ijí pero rí mäceji. Na ngueje ya ni muvitsc'ejí dya a jmi Mizhocjimi. ¹⁰ Nu'tsc'ejí in pë's'ijí na puncjü, xo rí mäceji. Na ngueje o dya'c'üji Mizhocjimi in pärägueji dya, c'ü dya nda ni muvi c'ü ni pë'sc'ejí na puncjü. C'o rico, ra zädä 'ma ra ojtjo anguezeji, ra chjëntjui nza cja o ndänä o pjín'ño. ¹¹ Na ngueje 'ma go mbes'e e jyarü, na pa'a. Nguec'ua ga dyot'ü o pjín'ño, y joca juenzhänä c'o. Y zö na zötjo pero ra ojtjo c'ua c'o. Je xo rga cjatjonu c'o rico; zö pëpjijí töji o merio, pero ra zädä 'ma ra ndü c'o.

Pruebas y tentaciones

¹² 'Ma cjó c'o ra säjä 'na ndümü o pje c'o ra sufre, pero 'ma ra sido ra 'ñejme Mizhocjimi, nu'ma, ngue nu rguí mäjä 'ma c'e nte. Na ngueje Mizhocjimi ra unü c'ü rguí bübüjtjo co angueze. Je ga cjanu va mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme, 'ñe neji angueze. ¹³ 'Ma cjó c'o ra nguiñi ra tsja c'o na s'o, dya ra mama que ngue Mizhocjimi c'ü cja pü ra tsja c'o na s'o. Na ngueje me na jo Mizhocjimi, dya cjó sö ra 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ra tsja c'o na s'o. Mizhocjimi dya xo 'ñünbü o mü'bü 'na nte ra tsja c'o na s'o. ¹⁴ 'Ma cjó c'o cjiñi ra tsja c'ua ja c'o nzi ga netsjé c'o na s'o, je ni 'ñeje cja mü'bü c'e s'opjeñe. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra sido ra nguiñi c'o na s'o c'o ri ne ra tsja, ra zädä c'ü ra tsja 'ma c'o. Y 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o, dya ra salva.

¹⁶ Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñijí c'ü ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünngü in mü'büji rá cja'i c'o na s'o. Na ngueje dya cjuana. ¹⁷ C'ü dacöji Mizhocjimi, nde na jo texe c'o. Y ngue c'o ni jyongöji c'o. Nguetsjé angueze o dyät'ä e jyarü, 'ñe e zana, 'ñe yo seje. Nujoyo, chjench'e yo. Pero Mizhocjimi dya pötü; xench'ü ga cjatjo, dacüji c'o na jo. ¹⁸ Nguetsjé angueze o mbeñe

ndeze mi jinguã c'ü ro tsjacüji o t'izüji. Nguetscöji ot'ü o tsjacüji o t'izgöji, 'ma ró ätpägöji nu o jña nu na cjuana. Je xo rga cjatjonu c'o ñaja c'o cja ra creo.

La verdadera religión

¹⁹ Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguet'ua rí xi'tsc'öji rí dyäräji na jo o jña Mizhocjimi in texeji. Dya ts'i rguí chjünrüji jña c'o va ē in pjeñetsjēji. Dya xo ra ünc'ēji rguí dyäräji c'ü o jña. ²⁰ Na ngue 'ma cjó c'o üdü, dya ra sō ra tsja c'ua ja ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ²¹ Nguet'ua rí xi'tsc'öji, jyēziji texe c'o me na s'o c'o in cjijñiji, 'ñe texe c'o na s'o c'o xe in cjaji. Rí dyäräji na jo nu o jña Mizhocjimi nu bübü in mün'c'ēji dya. Na ngue 'ma rí dyärägueji ne jña nu, sō ra jogü in mü'büji.

²² Dyätäji o jña Mizhocjimi. Dya rí dyärätjoji, cja ndo rrí jyēzitjoji. Na ngue 'ma in cjijñiji c'ü dya pje ni jyodü nguextjo c'ü rí dyärätjoji, dya in cjijñiji na jo 'ma. Na ngueje dya cjuana. ²³ 'Ma cjó c'o ärä o jña Mizhocjimi, nu 'ma dya cja'a c'ua ja nzi ga dyärä, nu'ma, chjëntjui nza cja 'na nte c'ü janda na jo cja jñeje c'ü ja ga cja a jmi c'ü. ²⁴ Jandatsjē na jo'o, cja na matjo c'ü. Nuc'ua ixi jyombeñetjo pje mi nza jmi c'ü. ²⁵ Mizhocjimi ya 'ñevgueji libre, ngue c'ua ra sō rá ätäji dya o jña angueze. 'Ma cjó c'o ra unü na jo ngüenda c'ü pje mama c'ü o jña, y ra sido ra mbeñe, y ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e jña'a, nu'ma, ngue nu rguí mājā 'ma c'e nte c'ü. Na ngueje cja'a c'ü mama c'e jña. Pero 'ma ra dyärä jo rrü jyombeñetjo c'ü, iyō 'ma.

²⁶ 'Ma cjó c'o pēzhits'üji na jo ga mat'ü Mizhocjimi, pero 'ma dya pjōtpü ngüenda c'o jña c'o pedye a ne'e ga xipji yo nu minteji, dya jo c'ü cjijñi 'ma c'ü. Na ngueje dya cjuana. Na ngue dya pje ni muvi c'ü ni mama mat'ü Mizhocjimi

c'ü. ²⁷ C'o ix na cjuana mat'ü Mizhocjimi c'in Tataji, pjōs'üji yo ndixü yo ya ndü nu xira, 'ñe yo jyoya 'ma sufreji. Xo pjörütsjēji ngue c'ua dya ra ndēpiji o 'ñiji yo nte cja ne xoñijōmü va yo dya pãrã Mizhocjimi. C'o cja a cjanu yo na jo, dya s'o a jmi Mizhocjimi c'o.

2

No hay que hacer distinción entre personas

¹ Me na nojo e Jesucristo c'in Jmugöji, cjuarma. Nguet'ua 'ma in ejmeji angueze, dya cjó rí tsjapüji xenda rrí muvi 'na nte que na ngue c'ü 'na. ² Bübü 'ma cjogü 'na nte nu ja in mat'üji Mizhocjimi c'ü ri junt'ü anillo a dyē, c'ü ri dyavü o oro, y ri je'e bitu c'o rrã jo. Xo bübü 'ma cjogü 'na bëzo c'ü pöbre c'ü ri je'e zēbitu. ³ Dya ga jo 'ma in cjaþüji me ni muvi nu c'ü je'e bitu c'ü me na jo, 'ñe 'ma in xipjiji: "Nu'tsc'e nin t'ecjañōmü, je rí mimigue va nu ja na jo", in embeji. Dya xo ga jo 'ma in xipjiji c'e pöbre c'ü je'e zēbitu: "Nu'tsc'e rí böntjogue a mava", o in xipjiji: "Mimitjogue a jōmü", in embeji. ⁴ Nu 'ma in cjaji a cjanu, xenda in cjaþüji ni muvi 'ma c'ü 'naja, que na ngue c'ü 'na. Na s'o in pjeñegueji 'ma.

⁵ Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji a cjanu. Dyäräji na jo. Yo pöbre, cjaþüji dya ni muvi cja ne xoñijōmü. Pero Mizhocjimi o juajnü na puncjü anguezeji. Anguezeji ench'e o mü'büji e Jesucristo, nguec'ua me ni muviji dya a jmi. Y xe ra ch'unüji c'ü me ni muvi; ra ch'unü ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme 'ñe neji angueze. ⁶ Maco nu'tsc'ēji in cjaþüji c'ü dya nda ni muvi yo pöbretsc'ēji. ¿Cjo dya ngue yo rico yo cja'c'üji rí sufregueji? ¿Cjo dya ngue yo rico yo sints'iji cja juesi nu ja ra jñün'c'üji ngüenda? Jã, ngue

yo rico. ⁷ ¿Cjo dya ngue yo rico yo xenda sanbũ o tñũ e Cristo, que na ngue yo pöbre? Maco me na jo e Cristo. Nu'tsc'ejí ngue o ntets'ũji c'ũ.

⁸ C'ũ xenda ni muvi ley cja o jña Mizhocjimi, je t'opjũ a cja va c'ũ: "Nu'tsc'ejí rí s'iyají yo nin mintejí, c'ua ja nzi guí s'iyatsjéji", eñe. Nu 'ma rí tsjají a cjanu, na jo c'ũ in cjaguejé 'ma. ⁹ Pero 'ma dya jyëzgui s'iyají yo nin mintejí, in cjají na s'o 'ma. Na ngue dya in átájí c'ũ o ley Mizhocjimi c'ũ mama rá jyëzga s'iyají yo nín mintejí. ¹⁰ Na ngue c'e nte c'ũ ra dyätä texe c'o o ley Mizhocjimi, pero nu 'ma ra bëzhtjo 'na c'o ley ra dyätä, ya mbë's'i nu s'ocũ 'ma c'ũ, chjëntjui c'ũ dya ro dyätä ne rí 'na c'o ley. ¹¹ Bübũ ley c'o mandazũji Mizhocjimi nza cja ne jña nu mama a cjava: "Dya rí tsäji o ndixũ. Ni xo ri ngue'tsc'ejí in ndixũji, dya rí tsäji o bëzo", eñe Mizhocjimi. Xo mama: "Dya rí pö't'üntejí", eñe c'ũ. 'Ma dya in tsäji o ndixũ, pero 'ma ya i pö't'üntejí, dya in átájí 'ma c'o ley. ¹² Ya 'ñevguejé dya libre Mizhocjimi, ngue c'ua sö rá ätcöji dya c'ũ. Y 'ma ra jñũncöji ngüenda, ra mbäcöji cjo ró cjagöji c'ua ja va ne angueze. Nguec'ua nu'tsc'ejí rí pjötpũji ngüenda ja rguí ñaguejé, 'ñe ja rguí minc'ejí. ¹³ Na ngueje 'ma ra jñũ ngüenda Mizhocjimi, dya ra juentse c'e nte c'ũ dya juentse yo nu mintejí. Pero c'ũ o juentsete, ra juentse Mizhocjimi, dya ra tsjapũ ra sufre.

La fe y las obras

¹⁴ Mi cjuarmats'ũji, 'ma cjó c'o ra mamatsc'ejí: "Rí ejmegö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a c'o na jo, ¿pje ra dyeje 'ma c'ũ? ¿Cjo sö ra salva c'e nte na ngue c'ũ ni mantjo ejme? Dya ra sö. ¹⁵ Bübũts'ũji hermano 'ñe hermana c'o dya cãjã pje ra jye'e, ni xo ri pë's'iji pje ra zijí. ¹⁶ Nguec'ua

ni jyodũ rí unũji c'o ni jyodũ ra jyejé 'ñe c'ũ ra zijí. Na ngueje 'ma rí xitjoji: "Mizhocjimi rí mëvi. Ra dya'cejí bitu c'ũ rguí pac'ũ, 'ñe c'ũ rí si'i c'ũ me ri nintjo", rí 'ñembejé; pero 'ma dya rí unũji, ¿pje ra dyeje 'ma c'ũ in xipjiji? ¹⁷ Nguec'ua 'ma cjó c'o mama ejme Mizhocjimi, pero 'ma dya unũ c'o pje ni jyodũ yo nu mintejí, chjëntjui c'ũ dya rí ejme 'ma c'ũ.

¹⁸ Pe bübũts'ejí c'o ra ne ra xitscö a cjava: "Rí cjiññijme bübũ c'o nguextjo c'ũ creo, y bübũ c'o cja c'o na jo", ra 'ñenzöji. Pero rá xicö a cjava c'o: "Nu'tsc'ejí in xitscöji c'ũ in ejmejé. Pero, ¿ja rga jñetse 'ma dya rí tsjají c'o na jo? Nuzgö rá cjagö c'o na jo, ngue c'ua ra jñetse c'ũ rí ench'e in mün'c'ö Mizhocjimi." ¹⁹ Nu'tsc'ejí in creoji c'ũ 'natjo Mizhocjimi bübũ. Na jo c'ũ in manguejé. Xo 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji c'ũ dya jo, xo pärãji c'ũ 'natjo Mizhocjimi. Pero c'o demonio me mbi'i ga zũji, na ngue Mizhocjimi ra tsjapũ ra sufrejé. ²⁰ ¿Cjo dya in pärãji ja ga cja? ¿Cjo dya in unnc'ejí ngüenda, 'ma cjó c'o dya cja c'o na jo, dya ni muvi c'ũ ni mama ejme Mizhocjimi 'ma c'ũ? ²¹ Tsjijñiji e Abraham c'ũ mi mboxpalegöji. Ya mi ngue ro tsja e Abraham ro mbö't'ũ e Isaac c'ũ nu t'i, c'ua ja va manda Mizhocjimi; cja rrũ unũ c'ua Mizhocjimi cja c'e arta. Na ngue c'ũ vi dyätä a cjanu, o mama Mizhocjimi: "Dya cja tũ o nzhübũ dya ne Abraham", eñe. ²² ¿Cjo dya in unnc'ejí ngüenda e Abraham? Dya nguextjo c'ũ vi creo c'o o mama Mizhocjimi; xo tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguec'ua ixí 'ñetse c'ũ na jo ma 'ñejme c'ũ. ²³ 'Ma o tsja a cjanu e Abraham, je o zädä angueze c'ũ t'opjũ cja o jña Mizhocjimi c'ũ mama a cjava: "E Abraham o 'ñench'e o mü'bũ Mizhocjimi; o creo c'ũ ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua va mama

Mizhocjimi c'ü dya cja mi tû o nzhübü e Abraham", eñe. E Abraham xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi, c'ü mi jovi na jo Mizhocjimi.

²⁴ Nguec'ua ya in unnc'eji ngüenda 'ma cjó c'o mama creo pero 'ma dya cja c'o na jo, dya sö ra mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja tû o nzhübü c'ü. ²⁵ Xo rí tsijññiji c'ua ja va tsja e Rahab. O recibido cja o ngumü c'o ye bëzo c'o vi 'ñe zo'bü cja c'e jñiñi. Nuc'ua 'ma ya ro mëvi, o tsja c'ua c'e ndixü o xipjivi nan'ño 'ñiji ja rvi mëvi ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Na ngue c'ü o tsja c'e ndixü o mbös'ü c'o ye bëzo, o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tû o nzhübü. Ante, nde ma dyonpütjo o bëzo c'e ndixü. ²⁶ Xo rí mbeñegueji ja ga cja 'ma ya ni ndü 'na nte, dya cja ni muvi c'ü o cuerpo, na ngue dya cja bübü o alma c'ü. Je xo ga cjatjonu 'na nte, 'ma dya cja c'o na jo, nu'ma, dya xo ni muvi 'ma c'ü ni mama creo.

3

La lengua

¹ Dya rí tsjaji rrã puncjüts'üji o xöpüte cja jña Mizhocjimi, cjuarma. Na ngueje in pãrãgueji 'ma rá cjaji xöpüte pero 'ma dya rá cjacjuanagöji, xenda ra jñüncöji ngüenda 'ma Mizhocjimi, que na ngue 'ma dya ri xöpütegöji. ² Rí texeji rí cjaji na puncjü c'o na s'o. 'Ma rá pjörüji c'ü ra mbedye in teji ngue c'ua dya rá mamaji jña c'o dya ni jyodü, xo ra sö rá pjörütsjëji ngue c'ua rá ätäji na jo Mizhocjimi, dya rá cjaji ja c'o nzi rgá netsjëji. ³ Tsijññiji ja rgá cja püji o pjadü. Rí cã'tp'ãji frenu a ne'e yo, ngue c'ua ra dyätcãji. Maco ts'iquë c'e frenu, pero rí cja püji ra ma c'ua ja rgá negöji. ⁴ Xo rí tsijññiji ja xo ga cja o barco c'o nzhodü cja ndeje. Me na nojo c'o, y bübü 'ma me na zëzhi e ndajma ga ndunü c'o. Pero co c'e za c'ü ni dyëji, sö ra dyëdyi c'ua ja ga

ne'e c'ü ri ëdyi; maco ts'iquëtjo c'e za c'ü. ⁵ Je xo ga cjatjonu nín ts'ijññiji. Ts'iquë cja in cuerpo göji nu, pero co nín ts'ijññiji rí mamaji jña c'ü rgá cja pütsjëji na nojo. Tsijññiji yo t'ëje yo cja na puncjü o za'a. Maco ra ndë yo, co 'na ts'isivitjo. ⁶ Nín ts'ijññigöji chjëntjui 'na sivi nu. Cja nín ts'ijññigöji, je bübü texe c'o na s'o nu. C'ü ni mama na s'o jña nín ts'ijññiji, s'onngöji na puncjü cja in cuerpoji nu. Cjacöji rá pötca nuji na ü yo nín mintegöji, chjëntjui nza cja 'ma yorü 'na trasivi. Ngueje c'ü dya jo c'ü 'ñünnü in mü'büji rá mamaji c'o na s'o. ⁷ Nutscöji rí dominaoiji yo animale yo bübü nziyo a ngua, xo 'ñe yo peje o juaja, xo 'ñe yo cjüt'ü a mbeme, xo 'ñeje yo cã'ã cja ndeje. Texe yo, ya xo vi dominaoiji ndeze mi jinguã yo. ⁸ Pero dya cjó sö ra dominaotsjë o c'ijññitsjë. Ngue 'naja c'ü na s'o c'ü dya cjó sö ra ts'a's'ü c'o jña c'o mama nu. O c'ijmi 'ma sate, pedye o posuña cja o c'ijññiji. Je xo ga cjazgöji nu, bübü 'ma pedye in tegöji na s'o jña rgá santegöji. ⁹ Bübüzgöji c'o mama co o ne'e c'ü me na jo Mizhocjimi c'in Tatagöji. Pero xo sadüji yo nu minteji. Nguec'ua chjëntjui c'ü ro zadüji Mizhocjimi. Na ngueje Mizhocjimi o ngambgöji c'ü ixi nza cjatjozgöji angueze. ¹⁰ 'Natjo o ne 'na nte. Pero je pedye nu, c'ü ni mama me na jo Mizhocjimi, y xo 'ñe c'ü ni sante c'e nte c'ü. Dya jo rá cjaji a cjanu, cjuarma. ¹¹ Tsijññiji ja ga cja 'na mbereje. ¿Cjo 'natjo c'ua peje ndeje c'ü na õ'õ, 'ñe c'ü na õxü? Iyõ. ¹² Tsijññiji cjuarma. ¿Cjo sö'õ e ndora ra nguis'i o ndënsé? ¿Cjo sö'õ e ndëmpë ra nguis'i o ndora? Je xo ga cjatjonu o mbereje; dya sö 'natjo c'ua ra mbeje c'ü na õxü, 'ñe c'ü na õ'õ.

La verdadera sabiduría

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma bübüts'üji 'na cjuarma c'ü pãrã c'o na jo c'o ra tsja, 'ñe pjëchi, ni

jyodü ra mbötpü na jo ngüenda ja rgá mimi, 'ñe dya ra tsjapütsjê na nojo c'ü. Nu 'ma ra rguí tsjagueji a cjanu, ra unü ngüenda 'ma yo nte, c'ü na cjuana in jüngueji na jo 'na pjeñe. ¹⁴ Pero 'ma me üdü in mün'c'ejí gui huinsteji ngue c'ua xenda rí pjêzhgueji rrã notsc'ejí que na ngue c'o 'ñaja, dya cja rí tsjaji c'o. Na ngue 'ma in çjapqueji a cjanu na notsc'ejí, dya in çjagueji 'ma c'ü mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ¹⁵ Na ngue 'ma çjó c'o me pãrãts'ejí pero 'ma üdü rgá zöji o jña, nu'ma, dya je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü pãra 'ma c'o. Je ni 'ñeje cja ne xoñijömmü, 'ñe cja o mü'bütsjêji, 'ñe cja c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngue 'ma çjó c'o ra huinste ngue c'ua xenda ra mbêzhi rrã nojo que na ngue c'o 'ñaja, ngue 'ma ra hueñiji rgá zöji o jña, 'ñe ra tsjaji texe c'o na s'o. ¹⁷ Pero 'ma ngue Mizhocjimi c'ü dacöji rgá pãrãgöji, rá çjaji na jo 'ma. Rá jodüji ja rga mimiji na jo yo nín minteji, y rá zopjüji na jo yo. Rá ãrãji çjó c'o jün 'na jña c'ü ra mama, dya rá c'a's'üji. Me rá juentseji yo nín minteji y rá pjös'üji. Rá jyêzga s'iyaji. C'o rá çjiññiji c'o na cjuana, ngue c'o rá mamaji c'o; dya rá pezheji o bëchjine. ¹⁸ 'Ma çjó c'o ne ra ngãrãji na jo yo cjuarma o yo nte, ni jyodü ra zopjüji na jo, dya ra huëñch'iji na zêzhi. C'o jña c'o rguí zopjüji a cjanu, çhjëntjui nza cja 'na ts'indëchjô c'ü tujmü 'na bëzo. Y c'ü rguí tsja c'ua na jo yo nte, çhjëntjui nza cja 'ma ri xepje.

4

La amistad con el mundo

¹ ¿Jenga in çhütsjêji, 'ñe in sötsjêji o jña? In çhütsjêji na ngue c'o me ne in cuerpogueji c'o in netsjêji. ² Na ngue 'ma çjó c'o pje nepetsc'ejí c'o pë's'i nu minteji, 'ma dya pë's'i c'ü, nguec'ua ga pö't'unte 'ma c'ü. 'Ma in çjinncjeji: "Quera ri pjëtscö

c'ü pjêzhi ne nte nu", rí 'ñeñeji; pero 'ma dya sö ra mbë'tsc'ejí c'ü pjêzhi yo nin minteji, nguec'ua gui jyonbüji o çhü, 'ñe gui söji o jña c'ua. Dya in ötqueji Mizhocjimi, nguec'ua dya ga dya'c'üji c'o ni jy- onc'ejí. ³ O 'ma jiyö, in ötqueji ra dya'c'ejí c'o na jo'o ngue c'ua rí mäjã rguí tsjaji c'ua ja nzi gui ñetsjêji. Nguec'ua dya ga dya'c'üji. ⁴ C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü c'ü tsãjä o bëzo, dya cja ne'e c'ü nu xïra, je xo ga çjatsc'ejí nu. Dya cja in neji Mizhocjimi, in mãpäji c'o na s'o c'o çjaji cja ne xoñijömmü. ¿Cjo dya in unnc'ejí ngüenda 'ma çjó c'o ne ra tsja a cjanu, nu'ma, dya jovi 'ma Mizhocjimi? C'o ya mama ra tsja ga cjanu, ya üji dya Mizhocjimi. ⁵ Dya rí tsjapüji dya ni muvi yo rí xi'tsc'öji. Na ngueje je xo t'opjü a çjava: "Mizhocjimi o dya'c'üji o Espiritu ga bübütjo in mün'c'ejí. Nuc'ü, me pjö'c'üji c'ü, me ne'e c'ü rí ñegueji angueze co texe in mün'c'ejí, dya rí mãpäji c'o na s'o", eñe. ⁶ Y para dya rá mãpäji c'o na s'o, xenda pjöxcöji o Espiritu Mizhocjimi, c'ua ja xo nzi ga t'opjü a çjava: "Mizhocjimi üji c'o me çjapütsjê na nojo. Pero c'o ätä Mizhocjimi, 'ñe dya çjapüji na nojo, ngue c'o pjös'ü angueze c'o", eñe. ⁷ Nguec'ua rí dyätqueji Mizhocjimi. Rí zêzhiji c'ü dya rí dyätãji e Satanás c'ü dya jo, ngue c'ua ra xögü angueze co nu'tsc'ejí. ⁸ Chêzhgueji a jmi Mizhocjimi; angueze xo ra chêzhi in jmígueji. Nu'tsc'ejí in çjaji c'o na s'o, rí chêzhgueji a jmi angueze, ngue c'ua ra ndin'tsc'ejí in mü'büji. Nu'tsc'ejí in yembeñeji, xo rí chêzhgueji a jmi, ngue c'ua ra ndin'tsc'ejí c'e s'opjeñe c'ü in mbeñeji. ⁹ Rí huëji na ngue c'o na s'o c'o in çjagueji. Nu'tsc'ejí, me in mãpäji c'o na s'o. Nguec'ua rí mbeñeji c'ü dya ga jo c'ü xe rí mãpäji yo. ¹⁰ 'Ma rí chêzhgueji a jmi Mizhocjimi, rí unnc'ejí ngüenda

c'ü dya pje ni muvitsc'ëji. Nuc'ua angueze ra tsja'c'üji c'ü rguí muvitsc'ëji a jmi.

Juzgando al hermano

¹¹ Mi cjuarmats'üji, dya cja xe rí pötqui zo'büteji. C'ü so'bü nu cjuarma y cja'pü dya ni muvi, cja'pütjo burla c'ü o ley Mizhocjimi c'ü je t'opjü c'ü dya rá so'bütegöji. Nu 'ma in cja'pütjoji burla c'e ley, dya in ätäji 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ri cja'pqueji c'ü dya ni muvi 'ma c'e ley c'ü. ¹² Dya jo c'ü in cja'gueji a cjanu. Na ngueje 'natjo c'ü o dyät'ä c'e ley; ngue Mizhocjimi. Nguec'ua nguextjo angueze sö ra jñünpü ngüenda 'na nte cjo ra salva o dya ra salva. Natsc'ëji, ¿pje pjë'tsc'ëji c'ü ni so'bügueji yo nin minteji?

Inseguridad del día de mañana

¹³ Mbeñeji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Nu'tsc'ëji in juajnüji c'e jñiñi 'ñe c'e pa c'ü rí pedye rí möcjëji pje nde rí ma pögueji. In mangueji a cjava: “Rá ma mímiji nu 'na cjë. Rá tömüji pje rá pöji, ngue c'ua rá töji na jo o merio”, in eñeji. ¹⁴ Maco nu'tsc'ëji, dya in pãrãgueji pje rí tsjagueji c'o pa c'o va ëjë, ndumü nde rí dyotji. Nza cjatsc'etjoji o pa'a o ndeje, c'ü 'na ts'indajmetjo 'ñetse, pero 'nanga ojtjo. ¹⁵ Xenda na jo rí mangueji: “Ma ra ne Mizhocjimi, xe rá mintcjöji 'ma, 'ñe xo rá cja'göji yo bëpji yo, o c'o pje nde ma bëpji”, rí 'ñeñgueji. ¹⁶ Pero nudya me in mäcjeji gui tsja'pqueji na nots'üji. C'ü in cja'gueji a cjanu, na s'o c'o. ¹⁷ Tsijññiji. C'o pãrã ra tsja c'o na jo, pero 'ma dya cjaji c'o, tuns'ü o nzhübü 'ma c'o.

5

Advertencia a los ricos

¹ Nu'tsc'ëji in ricoji, bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. Me rí huë rgui ndumüji, na ngueje ya va sädä c'ü rí sufregueji. ² C'o in pë'sc'ëji, ya dya'a c'o. C'o in bitugueji, ya dyo'tc'ëji o ts'idyo'xü c'o. ³ C'o in merioji de

oro 'ñe de plata, ya xo s'odü c'o. Maco ya rí cãxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguins'i ne xoñijö'mü, pero ya i jmutqueji na puncjü o merio 'ñe c'o pje nde pjëzhi. C'ü vi jmutqueji a cjanu c'o, ixi 'ñetsetjo c'ü in cja'gueji c'o na s'o. Nguec'ua ra zädä c'ü rí ma sufregueji cja sivi. ⁴ Mbeñeji c'o ndagrëxü c'o o pëpji cja in juancjeji. I jyöt'üji ro mbë'pc'ëji, pero dya i tsjöt'c'ëji texe o raya c'o. Nguec'ua anguezeji o reclamaots'üji. Y ya dyärä Mizhocjimi. Me na zëzhi angueze ra nzhocüts'üji c'o i tsja'pqueji a cjanu c'o in mbëpcjeji. ⁵ Na animale ench'ëji ra pi, ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa'a ra mbö'tji c'ü. Je xo ga cjatsc'ëji nu. Me na chjönü gui minc'ëji dya, y in cjaji texe c'o me ne in mü'büji, pero ya va sädä 'ma rí ma sufregueji. ⁶ Nu'tsc'ëji in ricoji, xo in sidyiji yo pöbre cja juesi, zö dya pje cja c'o. Y nu yo pöbre, dya jëziji ra ñaji.

La paciencia y la oración

⁷ Nu'tsc'ëji mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o ra tsja'c'ëji a cjanu c'o rico, dya pje rí nzhopqueji c'o na s'o c'o. Pero rí pësp'iji paciencia hasta 'ma cja ra ëjë c'in Jmugöji. Tsijññiji c'ü tjë 'na juajma. 'Ma ya vi ndujmü o ndëchjõ c'ü, pëtsa c'ü ra jogü c'o ts'itjõ cja o juajma c'ü. Pero ni jyodü ra nde'be c'ü ra sido ra 'ñe o dyebe. ⁸ Je xo rga cjatsc'ëji nu, rí pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji. Rí zëchiji in mü'büji, na ngueje dya cja ra mezhe ra ëjë c'in Jmugöji. ⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o in sufregueji, bübü 'ma in pötqui culpaji yo nin cjuarmaji zö dya pje rí cja'c'ëji yo. Dya cja xe rí tsjaji a cjanu. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ëji xo ra jñün'c'üji ngüenda 'ma. Tsijññiji, ya ngue ra ëjë c'ü ra jñü ngüenda. ¹⁰ Mi cjuarmats'üji, para rí pãrãgueji ja rgui pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji, rí mbeñeji ja ma tsja c'o profeta c'o mi pätpä Mizhocjimi ma zopjü

c'o nte. Me go tsjapüji o sufreji, pero o mbë's'iji paciencia, dya go nzhopcüji c'o na s'o. ¹¹ Mbeñeji c'o rí mangöji, c'o ya sufre o ndümü y dya jyëziji Mizhocjimi, nuc'o, mäjä na jo cja jmi Mizhocjimi dya c'o. Ya xo i dyäräji ja va sëchi e Job 'ma mü o sufre c'o ndümü. Pero o mbedye na jo. Na ngueje c'ín Jmugöji me go juentse e Job, o mbös'ü.

¹² Rí pjötpüji na puncjü ngüenda cjuarma c'ü dya rí ñänbäji o tjü Mizhocjimi c'ü rí mamaji: “Nzi ga mbärä c'ü bübü a jens'e.” Ni xo rí mamaji: “Nzi ga mbärä ne xoñijömmü.” Ni pje xe ma jña c'ü rgui ñännc'ejí Mizhocjimi. Rí mantji “Jã” o “Jiyö”, pero rrä cjuana. Na ngue 'ma xe rí mangueji jña c'ü cjó c'o nzi ga mbärä, ra jñün'c'üji ngüenda 'ma Mizhocjimi.

¹³ Ma cjó c'o va sätsc'ejí o ndümü, ra dyötü Mizhocjimi c'o. 'Ma bübütsc'ejí c'o me mäjä, ra tóji o himno rgá ma't'üji Mizhocjimi.

¹⁴ 'Ma bübütsc'ejí c'o sö'dyë, ra zojnüji c'o pje pjëzhi cja c'o cjuarma, ra 'ñe dyötpüji Mizhocjimi, y ra nänbäji o tjü e Jesucristo c'ín Jmugöji rgá ngosp'üji o aceite.

¹⁵ Nuc'ua 'ma ra 'ñejmeji co texe o mü'büji rgá dyötüji, ra tsja c'ín Jmugöji ra jocü c'o rí sö'dyë 'ma. Y 'ma vi tsja c'o na s'o, xo ra perdonao Mizhocjimi 'ma c'ü. ¹⁶ 'Ma cjó c'o ra tsjatsc'ejí c'o na s'o, ni jyodü ra ma cja yo cjuarma ra xipjiji c'ü vi tsja na s'o, ngue c'ua ra dyötüji Mizhocjimi por c'ü vi tsja na s'o. Ra jogü 'ma c'e cjuarma. 'Ma ra dyötü Mizhocjimi 'na nte c'ü ätä Mizhocjimi, ra dyärä 'ma Mizhocjimi. Y ra tsja c'ua ja va dyörü c'e nte. ¹⁷ Tsjijñiji e Elías. Mi ntetjo nza czazgöji c'ü. Pero o dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü c'ü dya ro 'ñeje o dyebe. O mezhe c'ua jñi cjë'ë nde, c'ü dya go 'ñeje o dyebe cja ne xoñijömmü. ¹⁸ Nuc'ua, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi

ro 'ñe o dyebe. Cjanu o 'ñe c'ua dyebe. Nuc'ua cjanu o unü c'ua ne xoñijömmü c'o ro zi c'o nte.

¹⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra jyëzi o 'ñiji Mizhocjimi c'ü na cjuana, rí pjös'üji ra nzhogü c'ü.

²⁰ Na ngueje 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o y ra nzhogü cja Mizhocjimi, dya ra salva 'ma c'ü. Nguec'ua ixtí unnc'ejí ngüenda 'ma rí pjös'üji ra nzhogü, ya i pjös'üji o salva 'ma c'ü. Na ngueje Mizhocjimi ra perdonao o nzhübü c'o na puncjü vi tsja c'ü.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes esparcidos

¹ Nutscö e Pedro nguetscö rí pen'c'ejí ne carta. E Jesucristo o 'ñempque rí c'jagö apóstole. Rí pen'c'ejí ne carta nu'tsc'ejí ya in pjötc'ejí in cārājí dya cja c'e estado de Ponto, 'ñe c'e estado de Galacia, 'ñe c'e estado de Capadocia, 'ñe c'e estado de Asia, 'ñe c'e estado de Bitinia. ² Nu'tsc'ejí ya juan'c'üjé Mizhocjimi c'ü mí Tatagöjé, ja c'o nzi va mama ndeze mí jinguã. O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mü'büjé j creoji. Nguet'ua Mizhocjimi o xöcüs't'üjé o tsja'c'üjé o t'itsc'ejí, ngue c'ua rí dyätājí e Jesucristo ra ndin'tsc'ijí in mü'büjé co o cji. Mizhocjimi ra mböxc'üjé, ra tsja'c'üjé xenda rí mājcejí, dya pje rí mbeñejí.

Una vida de esperanza

³ Me na jo Mizhocjimi c'ü o Tata e Jesucristo c'in Jmugöjé. Me go juentsquegöjé o dyacüjé nuevo rgá mimijé dya, o tsjacüjé o t'izgöjé. Nguet'ua rí pārají rá tejí rá bübügöjé co Mizhocjimi, na ngue e Jesucristo o te'e 'ma ya vi ndü. ⁴ Na ngue o t'itsc'ejí Mizhocjimi, ya bē'sc'ijí a jens'e c'o me na jo c'o ra dya'c'üjé. Nuc'o, dya ra tjeze c'o. Dya xo ra s'odü, ni xo ra pötü. ⁵ Me na zēzhi Mizhocjimi; pjö'c'üjé na ngue in ench'e in mü'büjé e Jesucristo. Nguet'ua 'ma ra nguarü ne xoñjömü, rá jandajé texe ja va 'ñevguejé libre cja c'o na s'o.

⁶ 'Ma ne Mizhocjimi, in sufrejé ja nzi pa c'o pje nde cja'c'üjé. Pero me in mājcejí na ngue in pārají ra dya'c'üjé a jens'e c'o me na jo. ⁷ Mizhocjimi jētsc'ijí in sufrejé a cjanu, ngue c'ua ra jñetse cjo sido rí

'ñejmejí c'ü. O oro, c'japüjé ra xögü na jo cja sivi, ngue c'ua ra jñetse c'e oro. Maco c'japüjé ra xögü o oro c'ü tjeze, xo ni jyödü rí sufreguejí. Na ngue xenda ni muvitsc'ejí que na ngue o oro. Pero 'ma sido rí dyätājí Mizhocjimi, ra xi'ts'ijí Mizhocjimi c'ü na jo vi tsjajé y me ni muvits'üjé cja o jmi.

⁸ In nejí e Jesucristo zö dya j jñandajé. Zö dya xo in jandajé dya, pero in ench'e in mü'büjé. Me in mājquejí na puncjü, c'ü dya in jünguejí jña ja rguí mamajé ja cja c'ü ni mäguejí. ⁹ Na ngue in ench'e in mü'büjé c'ü, ra zädä c'e pa 'ma ra 'ñempc'ejí libre texe cja c'o na s'o. Me in mäguejí na ngue ya ni ma ra 'ñempc'ejí libre.

¹⁰⁻¹¹ C'o profeta o mamajé c'ü ro zädä c'e pa 'ma ro juentscöjé Mizhocjimi ro 'ñevguejí libre. O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünc'ü o mü'büjé o mamajé c'ü ro ējé e Cristo nu c'ü vi mama Mizhocjimi ro 'ñevguejí libre, ro ē sufre, cja rrü ch'unü ro manda. C'o profeta mí xörüjé cja o jña Mizhocjimi y mí c'jajé t'önü c'jé rí ngueje c'ü ro 'ñevguejí libre, 'ñe jinguã ro sufre. ¹² Mizhocjimi o tsjapü o mbārā c'o profeta c'ü dya be ro zädä 'ma mí cārā anguezejí c'o me na jo c'o mí mamajé. Je ro zädä yo c'jé yo rí cārājí dya. Mizhocjimi ya ndājā o Espíritu o ē 'ñünc'ü o mü'bü c'o 'ñaja nte o xi'ts'ijí ja rgá sō ra 'ñempc'ejí dya libre, ja c'o nzi va mama c'o profeta. Nu'tsc'ejí, o jí'tsc'ejí Mizhocjimi yo; maco c'o o anxé, dya nda pārajé ja ga cja, pero ne ra mbārājí.

Dios nos llama a una vida santa

¹³ Nguet'ua rí xi'tsc'öjé rí tsjijñijé na jo in pjeñejé. Rí pjörütsjéjé ja rguí minc'ejé. Jñunt'ü in mü'büjé ra ch'a'c'üjé c'o me na jo, 'ma ra ējé na yeje e Jesucristo. ¹⁴ Rí tsjaguejí nza cja o t'i c'o cja'a texe c'ü xijé ra tsjajé. 'Ma dya be mí pāraguejí

Mizhocjimi, mi cjagueji c'o mi net-sjēgueji. Nudya, dya cja rí tsjagueji dya c'o. ¹⁵ Me na jo rí Mizhocjimi c'ü o 'ñünnc'ü in mü'büji i creoji. Nguec'ua xo rrã jo texe c'o rí tsjaji. ¹⁶ Na ngue ya t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Rí tsjaji ja c'o nzi rgá negö c'o na jo, na nguetscö na jozgo", eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Nu'tsc'ejij in xiqueji Mizhocjimi: "Mi Tatats'ügöjme", in embgueji c'ü. Maco angueze jünncöji ngüenda ja c'o nzi rgá cjagöji nzi 'nazgöji; dya juajnü. Nguec'ua ni jyodü rí sñij angueze rguí mimiji texe c'o pa c'o xe rí minc'ejij va cja ne xoñijöümü. ¹⁸ C'o in mboxatitajij o zocüts'üjij c'o tjürü c'o dya ni muvi. Pero nudya, in pärãgueji o ndömpc'üjij va 'ñempc'ejij libre texe cja c'o tjürü. C'ü vi ndömpc'üjij, dya ngue co oro, ni xo rí ngue co plata c'o tjeze. ¹⁹ O ndömpc'üjij co o cji e Cristo c'ü me ni muvi. Ja c'o nzi ma cja c'o ts'imë c'o mi pö't'üjij, dya pje mi s'odü ni xo mi mancha, je xo va cjanu e Jesucristo, dya pje mi bübü c'o ma s'o. ²⁰ Mizhocjimi, 'ma dya be mi ät'ã ne xoñijöümü, o mama c'ü je rva cjanu rvã ndü e Jesucristo. Ngue yo cjë yo ni ma ra nguarü, yo o ëjë c'ü, o ë ndü por nu'tsc'ejij. ²¹ Mizhocjimi o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, cjanu o unü c'ü ra manda. Nguec'ua in ench'e in mü'büji Mizhocjimi, in pärãji ra dya'c'üjij c'o me na jo.

²² O Espiritu Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mü'büji i creoji c'o jña c'o na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua va ndin'tsc'ijij in mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua nudya, in pötqui s'iyagueji dya yo nin cjuarmajij. Dya nguextjo co in teji c'ü rí mamajij in s'iyajij; rí pötqui s'iyajij co texe in mü'büji. ²³ Ya ch'a'c'üjij dya 'na mü'bü c'ü nuevo. Nuc'ü, dya vi 'ñeje cja nin tatajij 'ñe nin nanajij. 'Ma jiyö, ro tjeze. Pero Mizhocjimi o dya'c'üjij

c'ü, 'ma i dyãtpãjij o jña. Nu o jña, me na zëzhi, dya ra tjeze. ²⁴ Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjüjij mi jinguã:

O pjijn'ño me na zö o ndãjnã, pero dyot'ü o pjijn'ño 'ñe jãbã o ndãjnã.

Je xo ga cjazgöjij nu, rí nteji. Bübü yo rí pärãji 'ñe yo rí ät'ãjij yo me na zö.

Pero 'ma rá tügöjij, ra chjorü yo na zö.

²⁵ Pero o jña Mizhocjimi, dya ra chjorü nu, eñe.

Ngue o jña Mizhocjimi c'ü o xi'ts'ijij ja rgá salvats'üjij.

2

¹ Nguec'ua rí jyëzjij texe c'o na s'o. Dya cja rí pezhgueji o bëchjine. Dya cja rí tsjapqueji c'ü me na jots'ejij a jmi yo nin mintejij. Dya cja rí deseajij c'o ch'unü c'o 'ñaja. Dya cjo cja rí xosp'üjij o bëchjine. ² O lëlë 'ma cja ni jmus'üjij, me nejij o chichi ra zijij o lechi. Je xo rga cjats'ejij nu; me xo rí ñejij yo o jña Mizhocjimi yo na cjuana. Ngue o jñönu c'o da'c'üjij para in mü'büji ngue c'ua rí zëzhgueji, ngue c'ua ra 'ñempc'ejij libre texe cja c'o na s'o. ³ Nu 'ma ya in pärãji c'ü me s'iyats'üjij c'ü in Jmugöjij, nu'ma, rí ñegueji o jña Mizhocjimi.

Cristo, la piedra viva

⁴⁻⁵ 'Ma jãbãjij o ngumü de piedra, 'ma töt'üjij 'na piedra c'ü dya nejij, nu'ma, pëzjij 'ma. Je xo ma cjatjonu e Jesucristo. Yo nte, dya nejij c'ü. Pero Mizhocjimi ya vi juajnü, na ngue me ni muvi c'ü. E Jesucristo ixi bübütoj, o dya'c'üjij c'ü ni bübütojueji dya. Nguec'ua xo in chjëntcejij o piedra. Rí chëzhgueji cja e Jesucristo, ra jyãbãts'üjij o templo Mizhocjimi. Ya xöcüts'üjij o tsja'c'üjij o mböcjimits'üjij. C'o mböcjimij mi unüjij o animale Mizhocjimi c'o mi pö'tp'üjij. Nu'tsc'ejij rí unü in

mü'büji ja c'o nzi ga ne, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo. ⁶ Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'e piedra, rá jumügö a squina c'ü rá jábägö a Sion, ngue c'ua ra zëzhi.

Ró juajnügö c'e piedra; me ni muvi c'ü.

Nu c'o ra 'ñench'e o mü'bü c'ü, dya ra bëzhi o tseji, ra ch'unüji c'o na jo c'o te'beji, eñe o jña Mizhocjimi.

⁷ Nu'tsc'ejí in ejmeji e Jesucristo, in pãrãji c'ü me ni muvi. Nu c'o dya ne ra dyätä, iyö c'o. Ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja ga cja anguezeji:

C'o mi jábä c'e ngümü go zöpüji c'e piedra, dya go neji c'ua c'ü.

Pero ngue c'ü ot'ü o jñumü Mizhocjimi cja squina, eñe o jña Mizhocjimi.

⁸ Je xo t'opjü a cjava:

Nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na piedra c'ü rguí pjeñe yo nte, 'ñe c'ü rguí nügüji, eñe.

C'o nte c'o, dya neji e Jesucristo, na ngue dya ne ra dyätãji c'ü. Nu c'o dya ra dyätä e Jesucristo, Mizhocjimi ya mama ndeze mi jin-guã c'ü ra ma sufrejí.

Los que pertenecen a Dios

⁹ Nu'tsc'ejí ya juan'c'ügueji Mizhocjimi o tsja'c'üji o ntets'üji. In mböcjimigueji dya, in pëpqueji c'in Jmugöji c'ü bübü a jens'e. Ya xöcüs'tüji nguec'ua ya 'natjo jñiñits'üji dya. Mizhocjimi ya tsja'c'üji o ntets'ejí dya angueze. O tsja'c'üji texe yo, ngue c'ua rí zopjügueji yo nte. Rí xiqueji c'ü me na jonte Mizhocjimi. Na ngue 'ma mi nzhodügueji cja bëxömü, o 'ñünc'ü in mü'büji j'yëzgueji c'o na s'o, o dya'c'üji c'ü o jya's'ü c'ü me na jo cja in mü'büji. ¹⁰ Ma ot'ü, dya mi ngue o ntets'ejí Mizhocjimi. Pero nudya, ngue o ntets'ejí dya c'ü. 'Ma ot'ü, dya mi pãrãgueji c'ü mi juen'tsc'ejí Mizhocjimi. Pero nudya in pãrãji me juen'tsc'ejí.

Vivan para servir a Dios

¹¹ In pjöt'üji in cãrãji cja c'o jñiñi c'ua ja dya in menzumügueji. Zö ne in mü'büji rí tsjaji c'o na jo, pero va ëjê in pjeñeji rí tsjaji c'o na s'o. Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjaji ja c'o nzi gui ñetsjéji c'o na s'o. ¹² Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi, sanc'ejí yo, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o. Nu'tsc'ejí rí tsjagueji na jo, ngue c'ua ra jñant'aji in cjaji c'o na jo. Nguec'ua c'e pa 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, ra mamaji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹³ Rí dyätãji texe c'o pje nde pjëzhi. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. Rí dyätãji c'ü mero manda. ¹⁴ Xo rí dyätãji c'o gober-nador c'o o 'ñeme c'ü mero manda. C'ü vi 'ñemeji c'o, ngue c'ü ra casti-gaoji c'o cja na s'o, 'ñe ra mamaji na jo'o c'o cja na jo. ¹⁵ Bübü c'o sanc'üji, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o, pero dya pãrãji c'o mamaji. Mizhocjimi ne'e c'ü rí tsjagueji c'o na jo, ngue c'ua dya ra sö pje ra xi'ts'íji.

¹⁶ Zö dya ngue o cjatsc'ejí c'ü mero manda, zö in libregueji, pero dya rí tsjiññi c'ü sö rí tsjaji c'o na s'o. Iyö. Na ngue ya ngue o ntets'üji dya Mizhocjimi. ¹⁷ Rí respetaoji texe yo nte. Rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Rí s'üji Mizhocjimi. Rí respetaoji c'ü mero manda.

El ejemplo del sufrimiento de Cristo

¹⁸ Nu'tsc'ejí in mbëppji, rí re-spetaoji c'o in lamugueji. Dya nguextjo c'o in lamugueji c'o na jonte c'o s'iyats'üji, c'o rí respetaoji. Xo rí respetaoji c'o in lamuji c'o na s'o. ¹⁹ Bübü 'ma ra tsja'c'üji rí sufregueji, zö dya pje in cjagueji c'o na s'o. Pero 'ma rí pësp'íji paciencia na ngue c'ü ni pãrãgueji c'ü je ga cjanu ga ne Mizhocjimi, ra mã'c'ãji 'ma c'ü. ²⁰ 'Ma ra yapc'üji na ngue j tsjaji c'o na s'o, çpje ra dyeje, zö rí

pësp'iji paciencia? Pero nu 'ma rí tsjagueji c'o na jo, 'ñe 'ma rí pësp'iji paciencia c'o ra tsja'c'üji rí sufrejí, nu'ma, ra mã'c'äji 'ma Mizhocjimi. ²¹ Mizhocjimi o tsja'c'üji o t'itsc'eji ngue c'ua rí tsjaji c'e tñürü ja c'o nzi va tsja e Jesucristo. O sufre por nutscöji. Nu'tsc'eji xo rí tsjaji na jo, zö rí sufregueji. ²² Angueze, dya tsja c'o na s'o; dya xo mama o bëchjine. ²³ 'Ma o zadüji c'ü, dya ndünrú. 'Ma o tsjapüji o sufre, dya mama c'ü pje ro tsjapü anguezeji. C'ü o tsja, o sufre na ngue mi pärã Mizhocjimi jün ngüenda na jo. ²⁴ 'Ma o sufre va ndü cja ngronsi, o ngötcüji ín nzhubüji. O tsja a cjanu, ngue c'ua rá jéziji c'o na s'o, rá cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngue o sufre e Jesucristo, nguec'ua va jogü in mü'büji c'o na s'o. ²⁵ Nu'tsc'eji mi nza cjatsc'eji o ndëchjürü c'o ya vi xögü. Pero nudya, ya i nzhogueji a jmi c'e Ndambörü c'ü pjö'c'üji.

3

Cómo deben vivir los casados

¹ Nu'tsc'eji ín ndixüji, rí dyätäji yo nin xïraji. Nu 'ma dya ne ra 'ñejme o jña Mizhocjimi c'o nin xïraji, dya rí sido rí xipjiji ra 'ñejmeji. Rí sido rí dyätäji anguezeji. A cjanu, ra unüji ngüenda ín cjaji c'o na jo, xa'ma xo ra 'ñejmeji. ² Na ngue anguezeji ra nuc'üji ja c'o nzi guí süji Mizhocjimi guí tsjaji c'o na jo. ³ C'ü rrã zötsc'eji, dya ngue c'ü me rí jocüji cja in ñigueji. Dya rí chevgueji o oro, c'ü ra jñantc'aji. Ni xo rí sütqueji c'o, ni xo rí tsötc'eji in dyëji. Ni xo ri ngue bitu c'o me ni muvi c'o rí jyegueji. Na nguejyo, nguextjo a xes'e c'ü ni jñetse na zö yo. ⁴ C'ü rrã zötsc'eji, je ngue a mbo cja in mün'c'eji nu ja dya cjó janda. Ngueje c'ü rí dyätäji na jo, dya rí tsjapqueji na nojo, dya rí chjünrúji. 'Ma rí tsjaji yo, me rguí muvits'üji 'ma a jmi Mizhocjimi. ⁵ Je xo ma cjanu ma tsja c'o ndixü

c'o mi cãrã mi jinguã c'o mi creo Mizhocjimi. Ma zö o mü'büji cja jmi Mizhocjimi. Y mi ätäji c'o nu xïraji. ⁶ 'Naja c'o o tsja a cjanu, ngueje e Sara. Mi ätä e Abraham, mi xipji: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, texe c'ü rí mandazü, rá cjagö", embe. Je xo rga cjatsc'eji nu; rí tsjaji c'o na jo, dya rí süji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra jñetse c'ü o mboxbëchets'üji e Sara.

⁷ Nu'tsc'eji ín bëzoji, rí minc'eji na jo co yo nin suji, rí respetaoji. Na ngue ín pärãgueji xenda na zé'tsc'eji que na ngue anguezeji. Ya dya'c'üji c'ü ni bünc'eji co Mizhocjimi para siempre. Xo 'ñe yo nin sugueji, ya xo ch'unüji a cjanu. Nguec'ua ni jyodü rí respetaoji yo. 'Ma jiyö, dya ra dyä'tc'äji 'ma Mizhocjimi, 'ma pje rí dyötqueji.

Los que sufren por hacer el bien

⁸ C'ü xe rá xi'tsc'öji ín nza texeji, rí tsjijñiji c'ü ri 'natjo in pjeñeji. Rí pötqui sentioji, y rí pötqui mäcjeji, y rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Xo rí pötqui juentseji. Dya rí tsjapü na nots'üji. ⁹ C'o pje cja'c'üji, dya rí nzhopqueji. C'o sanc'üji, dya pje rí xiqueji. C'ü rí tsjagueji, rí ma'tp'ügueji Mizhocjimi ra intsjimi c'o. Na ngue je xo va cjanu va intsjimits'üji Mizhocjimi 'ma o 'ñünc'ü in mü'bügueji. ¹⁰ Je mama ga cjava o jña Mizhocjimi: 'Ma cjó c'o ne ra mãjä rgá mimi texe c'o pa, ni jyodü dya cja ra mama o jña c'o na s'o.

Dya xo ra mbedye bëchjine a ne.

¹¹ Ra jyëzi c'o na s'o, ra tsja c'o na jo. Ra jyodü ja rgá mimiji na jo yo nu minteji.

¹² Na ngue Mizhocjimi nu'u na jo c'o cja na jo, 'ñe unüji ja c'o nzi ga dyötüji.

Pero Mizhocjimi dya nu'u na jo c'o cja na s'o, eñe o jña Mizhocjimi.

¹³ 'Ma me ín jodüji c'ü rí tsjaji na jo, ¿ja rgá sö cjó pje ra tsja'c'üji 'ma?

¹⁴ Zö bübü 'ma cja'c'üji ín sufreji na

ngue c'ü ni tsjaji na jo, pero ngue c'ü rgui mäcjeji. Zö pje ra xi'ts'iji ra tsja'c'üji, pero dya rí sūji, dya pje rí mbeñeji. ¹⁵ C'ü rí tsjagueji, rí sūgueji Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji. Rí tsjiññiji na jo. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra tsja'c'üji t'önü jenga in ench'e in mü'büji e Jesucristo, ra sö rí xipcjeji na jo 'ma c'o. Rí chjünrūji na jo co respeto. ¹⁶ In cjaji dya c'o na jo, na ngue bübüts'üji dya e Jesucristo. Zö ra xo'sc'üji o bëchjine ra mamaji in cjaji c'o na s'o, pero sido rí tsjaji c'o in pãrãgueji na jo. Xa'ma ra tseje c'o pe'chc'ejí a cjanu. ¹⁷ Nu 'ma ne Mizhocjimi rí sufregueji, xenda na jo rí sufreji na ngue c'ü rgui tsjagueji c'o na jo, que na ngue c'ü rvi tsjaji c'o na s'o.

¹⁸ Natjo vez o pätcäji va sufre e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji. Maco me na jo c'ü; nuzgöji, dya ma jozgöji. O ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi ra recibidozūji. E Jesucristo mi bübü o cuerpo, nguec'ua o sö o mbö't'üji. Pero o tetjo, na ngue c'ü o Espíritu o tsjapü o te. ¹⁹ C'ü o Espíritu o ma zopjü c'o o alma c'o añima, nu ja cjot'ü. ²⁰ Nuc'o, ngue c'o mi cãrã 'ma mi bübü e Noé, 'ma mi át'ã c'e tra-barco. Mizhocjimi me go mezhe va mbësp'i paciencia anguezeji, pero dya go ne go dyärãji. 'Ma o 'ñeje c'e tradyebe, mi tuns'ü c'e ndeje c'e barco. Nguec'ua, dya go ndü c'o ocho c'o vi cjogü a mbo o salvaji. ²¹ C'e ndeje sö rá jyëntspiji dya, c'ü rvã jigöji c'ü o salvazūji, na ngue c'ü vi te e Jesucristo. C'ü rvã jigöji, dya ngue c'ü o mbechqueji ín cuerpoji; je ngue c'ü rvã jizhiji a jmi Mizhocjimi c'ü ya 'nintsquiji ín mü'büji, y rá cjaji dya c'o rí pãrãji na jo. ²² E Jesucristo ya ma a jens'e; bübü dya, cja o jodyë Mizhocjimi. Angueze manda dya texe cja c'o o anxë Mizhocjimi 'ñe c'o pje nde pjëzhi c'o pë's'i poder a jens'e.

4

Sirviendo según la capacidad que Dios nos ha dado

¹ E Jesucristo o sufre o cuerpo va mböxcüji. Nu'tsc'ejí xo ni jyodü rí bübüji dispuesto rí sufregueji. Na ngue 'ma rí sufreji, ya ni ma rgui jyëziji c'o na s'o. ² Nguec'ua c'o pa c'o xe rí minc'ejí, dya rí tsjagueji ja c'o nzi giu ñetsjéji c'o na s'o. Rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ³ Ya rgui chjëntjui c'ü i tsjagueji ja c'o nzi ga tsja c'o dya pãrã Mizhocjimi. Mi cjagueji texe c'o ma s'o c'o ma ëjë in pjeñeji. Mi cjagueji c'o na s'o cja mbaxua, mi jmurügueji, 'naxö mü rí tigueji. Xo mi ma'tc'ejí yo ts'ita, maco mama c'o ley c'ü dya cjó sö ra ma't'ü yo. ⁴ C'o dya pãrã Mizhocjimi, me cjaji c'o na s'o, texe c'o va ëjë o pjeñeji. Nguec'ua me cjiññiji jenga dya cja in cjagueji c'o na s'o co anguezeji. Nguec'ua me sanc'ejí yo. ⁵ Pero anguezeji ra nzhötüji ngüenda Mizhocjimi c'ü ya bübü ra jñünpü ngüenda yo bübütjo, 'ñe c'o ya ndü. ⁶ C'o ya ndü, 'ma xe mi bübüji, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Zö o tsjapüji o sufreji va, ja c'o nzi ga sufre texe yo nte, zö ya ndüji, pero c'o mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi, sido ra bübütjo o al-mají ja c'o nzi ga bübü Mizhocjimi. ⁷ Ya ni ma ra nguins'i ne xoñijö mü. Nguec'ua nu'tsc'ejí rí tsjiññiji na jo in pjeñeji. Rí pjörüji ja rgui minc'ejí. Y rí sido rí dyötüji Mizhocjimi. ⁸ C'ü xenda ni muvi rí tsjaji, rí pötqui s'iyaji co texe in mü'büji. Na ngue 'ma in s'iyaji, in perdonaoji, 'ma cjó c'o pje tsja'c'üji. ⁹ 'Ma va säjä nin cjuarmaji yo ni 'ñeje nan'ño jñiñi, rí unüji ja ra oxüji. Rí pötqui recibidoji a cjanu, dya pje rí mamaji. ¹⁰ Na puncjü c'ua ja nde va dyacüji Mizhocjimi c'ü rá pëpcöji angueze. C'o vi ch'a'c'ü rí tsjaji, tsjaji ngue c'ua rí pötqui pjös'üji yo nin cjuarmaji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, in pëpqueji na jo

'ma Mizhocjimi. ¹¹ Nu c'o zopjü yo nte, ni jyodü ra mamaji o jña'a ja c'o nzi ga 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi c'ü rguí mamaji. Nu c'o pjöste, ra pjösteji ja c'o nzi va unü Mizhocjimi ra pjösteji. Nguéc'ua texe c'o rí tsjaji, ra unüji ngüenda ja ga cja e Jesucristo, ra mamaji c'ü me na jo Mizhocjimi. E Jesucristo, ni jyodü c'ü dya rá jéziji c'ü rgá mamaji c'ü me na jo, 'ñe me na nojo. Je rga cjanu.

Sufriendo como cristianos

¹² 'Ma va ëjë c'o me na s'ëzhi c'o me in sufreji, dya rí tsjijñiji: "Maco rí ench'e in mü'büjme e Jesucristo, ¿jenga rí sufregöjme?", rí 'ñeñeji. Jëts'iji rí sufreji, ngue c'ua ra jñetse cjo sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji yo, na ngue rí s'yats'üji. ¹³ C'ü rí tsjaji, rí mägueji, na ngue c'ü rguí sufregueji ja c'o nzi va sufre e Jesucristo. 'Ma ra ëjë angueze c'ü me rrä zö rva ëjë, me rí mägueji na puncjü. ¹⁴ Nu 'ma sanc'üji yo nte na ngue c'ü ni dyätpägueji o jña e Jesucristo, ngue c'ü rguí mäcjeji. Na ngue bübüts'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü cja'c'üji rí päräji c'ü bübü Mizhocjimi co nu'tsc'eji. C'o nte, na cjuana sadü e Cristo c'o. Nu'tsc'eji in mangueji c'ü me na jo c'ü. ¹⁵ Dya rí pö't'ütegueji, ni pje xo rí pönüji, ni xo rí tsjagueji c'o na s'o, ni xo rí ma ñaji c'ua ja dya pë'sc'ü rí ñugueji. Nujyo na s'o, dya nguejyo ne Mizhocjimi c'ü rguí sufregueji va yo. ¹⁶ Pero 'ma cjó c'o sufre na ngue c'ü ni dyätpä o jña e Jesucristo, dya ni jyodü ra tseje 'ma. Sido ra dyätä na jo, ngue c'ua yo nte ra mbäräji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹⁷ Nutscöji o ntezgöji Mizhocjimi, c'ü rgá sufregöji chjëntjui c'ü ya ri jüncüji ngüenda Mizhocjimi. Maco nguetscöji ot'ü rí sufregöji, na c'o dya ne ra dyärä o jña Mizhocjimi, juejme c'o. Ra sufreji me na puncjü 'ma ra jñünpü ngüenda

Mizhocjimi anguezeji. ¹⁸ Nu c'o ya na jo a jmi Mizhocjimi, sufrega 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Na c'o dya sü Mizhocjimi c'o dya jëzi c'o na s'o, juejme c'o. Ra ma sufreji na puncjü. ¹⁹ Mizhocjimi o ngambgagöji va, dya ra jyëzguigöji. Nguéc'ua, nu c'o sufre ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ni jyodü c'ü dya ra züji, na ngue Mizhocjimi ra mbörü anguezeji. Y ra sido ra tsjaji c'o na jo.

5

Consejos para los creyentes

¹ Bübüts'üji c'o pastor. Nguéje c'o rá zopjügö dya, na ngue xo rí pastorgö. Rö nugö 'ma mü o sufre e Jesucristo. Y 'ma rá jandgöji ja ga cja c'ü me na nojo, me xo rguí muvizgöji co angueze a jmi Mizhocjimi. ² Nu'tsc'eji in pastorji, in chjëntcjeji nza cja o mbörü. Nguéc'ua rí xi'ts'iji c'ü rí pjörüji o nte Mizhocjimi c'o o dya'c'üji rí pjörüji. Dya ngue c'ü ixi cja'c'üji a fuerza rí pjörüji; ngue c'ü rí ñegueji rí pjörüji. Dya ngue c'ü rguí pjörüji c'ü rí chögueji o merio; ngue c'ü rí pjörüji co texe in mü'büji. ³ Dya xo rí tsjapüji na nojo cja yo o dya'c'üji c'in Jmugöji in pjörüji. C'ü rí tsjaji, rí jizhgueji 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo 'ñe anguezeji ra tsjaji. ⁴ Nguéc'ua 'ma ra ëjë c'e Ndambörü c'ü ngue e Jesucristo, ra dya'c'üji c'ü dya ra tjeze, ra dya'c'üji c'ü me rguí muvits'üji cja o jmi; rí bübütjoji co angueze para siempre.

⁵ Nu'tsc'eji in sëji, 'ñetsc'eji in süngüji, rí dyätäji yo pastor. Nu'tsc'eji in texeji, rí pötqui respetaoji, dya rí tsjapü rrä nots'üji. Na ngue je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi nu'u na ü c'o cjavü na nojo.

Pero c'o dya cjavü na nojo, me nu'u na jo c'o, eñe.

⁶ Me na zēzhi Mizhocjimi. Nguéc'ua nu'tsc'eji, dya rí tsjapqueji rrā notsc'eji. Nguéc'ua 'ma ra zādā c'e pa c'ü ya juajnü angueze, ra dya'c'üji c'ü me rguí muvits'üji cja o jmi. ⁷ Texe c'o in mbeñeji, rí xipcjeji Mizhocjimi. Na ngue angueze me mbents'eji ga mbö'c'üji.

⁸ Rí tsjijñiji na jo in pjeñeji. Rí pjörütsjëji ja rguí mimiji. Na ngue c'ü dya jo'o nuc'üji na ü, chjëntjui nza cja 'na león c'ü me ngāxā me jodü cjó ra za'a. ⁹ Pero dya rí sūgueji; sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, ngue c'ua rí chōpüji c'ü dya jo. Rí zēzhgueji na ngue in pārāgueji c'ü je xo ga cjanu ga sufre c'o nin cjuarmaji c'o cārā texe cja ne xoñijōmü. ¹⁰ Mizhocjimi o 'ñünngü in mü'büji ró creoji. Na ngue ne'e c'ü rá mandaji co e Jesucristo. Nguéc'ua zó rí sufregueji ja nzi pa, pero 'ma rí sēchiji, Mizhocjimi ra jocüts'üji na jo in mü'büji. Y ra dya'c'üji rí zēzhgueji, ngue c'ua dya rí jyēzgueji, sido rí dyätāji. Na ngue angueze pjöxcüji texe c'o ni jyodüzüji. ¹¹ Me na nojo Mizhocjimi, ra manda para siempre. Je ga cjanu.

Saludos finales

¹² Ne carta nu, nguezgö ró magagö yo jña; e cjuarma Silvano o dyopjü. Nujnu, rí pārāgö pēpi na jo Mizhocjimi. Dya nda puncjü yo ró xi'tsc'öji cja ne carta. Ró zo'c'öji, 'ñe ró xi'tsc'öji c'ü na cjuana me s'iyazüji Mizhocjimi me pjöxcüji. Dya rí jyēziji c'ü.

¹³ Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o jmurü a Babilonia c'o ya xo juajnü Mizhocjimi ja c'o nzi va juan'c'üji. Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e cjuarma Marcos c'ü chjëntjui c'ü ri ngue in ch'igö. ¹⁴ Rí pötqui s'iyaji; rí pötqui zengueteji co texe in mü'büji.

Nu'tsc'eji bübü in mü'büji e Jesucristo, rí ötcö Mizhocjimi ra mājā in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. Je rga cjanu.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes

¹ Nutscö e Simón Pedro rí pen'c'ejí ne carta. O juancü e Jesucristo rá c jagö apóstole. Pero rí mbëpjitjogö; angueze ngue ín lamugö. Nutscöjme rí apóstolejme o dyacüjme Mizhocjimi rí ench'e ín mün'c'öjme e Jesucristo. Xo 'ñetsc'ejí xo dya'c'üjé ín ench'e ín mün'c'ejí c'ü. Nguec'ua, dya nguextjozújme o salvazügöjme c'ü; xo 'ñetsc'ejí xo salvats'üjuejé. Na ngue me na jonte e Jesucristo c'ü ín Mizhocjimigöjé c'ü o 'ñe salvazüjé; dya juajnü c'o ri ne. ² Rí ötcö Mizhocjimi ra mböxc'üjé xenda rí pärägüejé e Jesucristo nu c'ü ngue ín Mizhocjimigöjé 'ñe ngue ín Jmugöjé, ngue c'ua xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü me nuc'ejí na jo Mizhocjimi. 'Ma ga cjanu, xenda ra mäjá ín mün'c'ejí, dya pje rí mbeñejí.

Cualidades del cristiano

³ E Jesucristo o matcüjme; nutscöjme ró möjme co angueze. Ró unnc'öjme ngüenda c'ü me na nojo angueze, 'ñe c'ü me na jo c'o mi cja. E Jesucristo ngue Mizhocjimi c'ü, y me na zèzhi. Nguec'ua va jítzigöjme texe c'o ni jyodü rá xi'tsc'öjme, ngue c'ua mas rí pärägüejé angueze. Ngue c'ua ra bübüts'üjé Mizhocjimi; nu'tsc'ejí rí süjé rí dyätquejé c'ü. ⁴ Nu cja ne xoñijö mü, ya ni ma ra s'odü, na ngueje yo nte me mápäji c'o netsjéjé. Pero me na nojo e Jesucristo, nguec'ua me xo na nojo c'o o xitsijme ra dyacüjé. Nguec'ua sö rá jëzgöjé c'o rí netsjéjé. A cjanu, ja c'o ga cja Mizhocjimi, je xo rga czazgöjé nu. ⁵ Nu'tsc'ejí ya dya'c'ejí ín ench'e ín mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua rí pjötpügüejé na puncjü

ngüenda rí tsjajé c'o na jo. Nuc'ua ra sö rí päräjé c'o na jo c'o rí tsjajé, 'ñe c'o na s'o c'o dya rí tsjajé. ⁶ Nuc'ua, ra sö rí pjörü ja rgui mimijé; dya rí tsjatsjéjé c'o ín netsjéjé. Nuc'ua, ra sö rí pë's'ijé paciencia 'ma cjó pje ra tsja'c'üjé. Nuc'ua, ra sö rí süjé Mizhocjimi y rí tsjajé c'ua ja nzi ga ne. ⁷ Nuc'ua, ra sö rí pötü rgui ñejé yo nin cjuarmajé. Nuc'ua, ra sö rí s'iyaguejé texe yo nte.

⁸ 'Ma rí sido rí tsjajé yo me na jo, ra jñetse c'ü ín pärägüejé e Jesucristo c'ü ín Jmugöjé. ⁹ 'Na cjuarma, 'ma dya cja yo na jo, chjëntjui c'ü ri ngorö c'ü dya ri janda na jo. 'Ma ga cjanu, ya jyombeñe c'ü o ndintspi o mü'bü c'o na s'o c'o mi cja 'ma dya be mi pärã e Jesucristo. ¹⁰ Nguec'ua rí xi'tsc'öjé cjuarma, rí sido rí tsjajé yo me na jo. 'Ma rí tsjajé yo, ra jñetse c'ü o juan'c'ügüejé Mizhocjimi, y o 'ñünnc'ü ín mü'büjé j 'ñejmejé e Jesucristo. 'Ma rí sido rí tsjajé yo, dya rí xögüejé 'ma cja c'e 'ñijé c'ü na jo. ¹¹ Y me ra mä'c'äjé, 'ma rí sät'äjé nu ja ri manda e Jesucristo c'ín Jmugöjé c'ü o 'ñe jocüzü ín mü'büjé. Je ngueje nu rí tsärägüejé para siempre.

¹² Ya ín pärägüejé yo jña yo na cjuana, y dya ín jëzguejé yo. Pero rá sido rá mbenn'c'ejé yo. ¹³⁻¹⁴ Rí pärägö c'ü dya ra mezhe ra mbötcügöjé. Na ngueje o jítse a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöjé. Nu dya xe rí bünc'ö, rí pärägö ni jyodü rá mbenn'c'ejé yo jña yo ya xi'ts'ijé, ngue c'ua rí unnc'ejé na jo ngüenda. ¹⁵ Rá jü'sc'ö cja xiscö mü yo, ngue c'ua ra sö rí mbeñegüejé 'ma ya rga tügö.

Los que vieron la grandeza de Cristo

¹⁶ Ró xi'tsc'öjme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöjé co o poder Mizhocjimi. Bübü c'o mama ngue 'na bëchjine c'ü ró cjiñitsjégöjme c'ü rí xipjijme yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje ró nu'ujme c'ü me

na nojo e Jesucristo. ¹⁷⁻¹⁸ Ró jan-dajme 'ma mi cārājme angueze cja c'e t'ėje. Me ma sjū'ū nu, na ngue Mizhocjimi c'ū nu Tata o tsjapū me go juēns'i e Jesucristo, y o mama c'ū me na jo c'ū. Ró ārāgōjme o jña Mizhocjimi c'ū vi 'ñeje nu ja me na zō, o mama: "Nujnu, ngue in Ch'igō nu me rí s'iyagō nu me rí mǎpāgō", eñe.

¹⁹ Je a cjanu va zādā c'ū o mama c'o profeta c'ū ro ējē e Cristo. Nguец'ua rí pārāgōji c'ū na cjuana c'o o dyopjū c'o profeta. Rí tsjapūgeji na puncjū ngüenda c'o o dyopjūji, na ngeje chjēntjui nza cja 'na sivi c'ū jya's'ū nu ja na bēxōmū. 'Ma va pes'e e tanse, in pārāgueji c'ū ya ra jyas'ū. Je xo ga cjatjonu, 'ma rí tsjapūji na puncjū ngüenda c'o o dyopjū c'o profeta, rí pārāgueji, 'ma ya ra zādā ra ējē na yeje e Jesucristo. ²⁰ C'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjū c'o profeta, ixtí unnc'ejī ngüenda c'ū dya cjó sō ra mbārātsjē c'ū mama c'o; ni jyodū o Espíritu Mizhocjimi ra mbōs'ū ra mbārā c'o. ²¹ Na ngue c'o profeta, dya nguijñitsjēji c'o jña c'o o dyopjūji; nguetsjē o Espíritu Mizhocjimi o 'ññnbū o mü'būji o pǎtpāji Mizhocjimi.

2

Los que enseñan mentiras

¹ C'o nte a Israel, mi cārā c'o mi cjapū mi 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o mi mamaji, pero dya ma cjuana c'o mi mamaji. Je xo rga cjanu a ndetsc'ejī, rí cārā o xōpūte c'o dya rga cjuana. Anguezeji, dya ra tsjapūji ngüenda c'ū in Jmugōji, maco o ndū por anguezeji. Nguец'ua Mizhocjimi ra tsjapū ra ma sufreji. C'o xōpūte ra jí'ts'iji c'o dya cjuana. 'Ma cjó c'o ra creo c'o rí jizhi anguezeji, ra bēzhi 'ma c'o. ² C'o xōpūte, me ra tsjaji c'o rí netsjēji c'o na s'o. Na puncjū o cjuarma c'o ra ndeñe co anguezeji, je xo rgá

tsjatjoji nu. Nguец'ua yo nte yo dya be ejme e Jesucristo, ra mamaji c'ū dya jo o 'ñiji Mizhocjimi nu na cjuana. ³ C'o xōpūte, me rí neji o merio. Ra jyodūji ja rgá zo'c'ūji, ngue c'ua rí cheñeji co anguezeji rí unūji o ofrenda. Pero ndeze mi jinguā, ya mama Mizhocjimi c'ū ra jññnpū ngüenda c'o. Y ya bübū ra tsjapū ra ma sufre c'o.

⁴ Bübū c'o o anxē Mizhocjimi c'o o tsja na s'o. Nguец'ua Mizhocjimi o tsjapū o sufreji, o mboch'ūji a linfiernu nu ja me na bēxōmū. Je 'nñnt'ūji nu co cadena, hasta 'ma ra zādā c'e pa 'ma ra jññnpū ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ⁵ Mizhocjimi xo tsjapū o sufre c'o mi cārā mi jinguā c'o me mi cja na s'o, c'o dya mi ātā Mizhocjimi. O pejñe 'na tradyebe cja ne xoñijōmū o chjotūji. C'o pa c'o, mi bübū 'na bēzo c'ū mi chjū e Noé. Mi xipji c'o nte ro jyēziji c'o na s'o, ro tsjaji c'o na jo. Nuc'ū, dya ndū cja c'e tradyebe c'ū, ni xo rí ngue c'o nu familia. Mi ochoji, dya chjotūji. ⁶ O mezhe c'ua Mizhocjimi xo chjotū c'o jññni a Sodoma 'ñe a Gomorra c'o me ma s'o. O chjotū co sivi o mbēzhiji o bozivi. Nguец'ua yo dya cjapū ngüenda Mizhocjimi sō ra unūji ngüenda xo 'ñe anguezeji ra ma sufreji, c'ua ja nzi va sufre c'o mi cārā a Sodoma 'ñe a Gomorra. ⁷ Mizhocjimi o chjotū c'o mi cārā c'o jññni c'o, pero o salva e Lot o pjongū. E Lot, mi cja c'o na jo. Nguец'ua me mi xicha o mü'bū c'o na s'o c'o mi cja c'o nte. Porque mi cjatsjēji c'o mi netsjēji c'o me ma s'o, dya mi cjapūji ngüenda Mizhocjimi. ⁸ E Lot, mi cja c'o na jo. Nguец'ua pama pama me mi sufre o mü'bū, na ngue o jññanda c'o nu menzumūji mi cjaji c'o me ma s'o. Y o dyārā mi ñaji c'o me ma s'o. ⁹ C'o mat'ū Mizhocjimi c'o cja na jo, me sufreji na ngue c'ū na s'o c'ū cja yo nte. Pero me na zēzhi c'ū in Jmugōji, ra

mbös'ü ra zëzhi c'o. C'o mi cja na s'o, zö dya be va sädä c'e pa 'ma ra jñünpüji ngüenda, pero ya mama Mizhocjimi ra castigao c'o.

¹⁰ C'o xöpüte c'o dya ga cjuana, cjatsjê c'o netsjêji c'o me na s'o. Cjapüji c'ü dya ni muvi c'ín Jmugöji. Nuc'o, ngue c'o xenda ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre c'o. Cjapüji me na nojo, dya neji cjó pje ra xipjiji. Y sadüji yo pjëzhi na nojo, dya süji. ¹¹ Maco dya cja a cjanu c'o o anxe Mizhocjimi. Na ngue 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o, zö ra ma c'o anxe a jmi c'ín Jmugöji ra ma cösteji, pero dya ra zadüji c'ü vi tsja na s'o. Maco xenda na zëzhi c'o anxe que na nguetscöji.

¹² C'o xöpüte, chjëntjui nza cja yo animale yo dya sü Mizhocjimi. C'ü vi ngama Mizhocjimi yo animale, ngue c'ü ra zürüji ra mböt'üji. Je xo rga cjatjonu c'o xöpüte c'o na s'o, ra chjotüji c'o, dya ra salvaji. Na ngue sadüji nu c'ü dya pärâji. ¹³ Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji na ngue anguezeji vi tsjapüji o sufre c'o 'ñaja. Anguezeji me mäjä ga tsjaji o mbaxua zö ri xömü zö ri ndempa. Jmurüji co nu'tsc'ejji 'ma in sigueji o xëdyi. Pero me na s'o a ndetsc'ejji, ix 'na tsetjo c'ü cjaji. Na ngue me mäjä ga xi'ts'ijji c'o dya cjuana.

¹⁴ Texe 'ma jandaji 'na ndixü, me neji ra tsjaji c'ü na s'o. Dya söyaji, sido cjaji c'o na s'o. Onpüji c'o nte c'o dya creo Mizhocjimi co texe o mü'büji, ngue c'ua xo ra tsjaji a cjanu c'o na s'o. Me pärâ ja ga zopjüji c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji ra unüji o ofrenda. Me na s'o anguezeji; Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji. ¹⁵ Anguezeji ya xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, ya ndëpji c'ü o 'ñiji e Balaam c'ü mi ngue o t'i e Beor. E Balaam mi ne ro ndöjô na puncjü o merio; nguec'ua va tsja na s'o. ¹⁶ E Balaam mi ngue 'naja profeta c'ü mi ña o jña Mizhocjimi.

Pero o nguijñi o mü'bü c'ü na s'o, mi ne ro mama 'na jña c'ü dya vi xipji Mizhocjimi. Zö dya ña yo animale, pero o ña'a 'na burru nza cja 'na nte va huënch'i e Balaam, na ngue na s'o c'ü mi cijjñi e Balaam. Nguec'ua go ndümbeñe e Balaam, dya go mama c'e jña c'ü mi ne ro mama.

¹⁷ C'o xöpüte, chjëntjui nza cja 'na pozo c'ü ojtjo ndeje. Xo chjëntjui nza cja o ngömü c'o tunütjo ndajma 'ma na zëzhi ga vü. Ya mama Mizhocjimi c'ü ra mboch'üji a linfoiernu nu ja me na bëxömü; nunca ra mbedyeji nu. ¹⁸ Yo nte, dya pärâji o 'ñiji Mizhocjimi. Pero cãrã anguezeji c'o cja ni ma ra jyëzi c'o tjürü c'o na s'o. C'ü cja'a c'o xöpüte, zopjüji c'o nte c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji. Cjapüji me pärâji, pero mamaji jña c'o dya ni muvi. Xipjiji c'o nte, na jo ra tsjaji ja c'o nzi ga netsjêji, dya ni jyodü ra mbötpüji ngüenda ja rgá mimiji. ¹⁹ Mama c'o xöpüte ga xipjiji c'o cjuarma: "Nu'tsc'ejji in libregueji dya, dya cja mandats'üji c'o ley, sö rí tsjatsjêji c'ua ja c'o nzi gui ñetsjêji", eñeji. Maco dya libre c'o xöpüte, sido me cjaji c'o na s'o. 'Ma dya sö 'na nte ra jyëzi c'o na s'o, dya libre, mandaji 'ma c'ü. ²⁰ Cãrã o nte c'o ya jyëzi c'o na s'o c'o cja'a yo nte cja ne xoñijömü. Ya mbedyeji libre, na ngue pärâji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji, nu c'ü o ëjê o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o. Pero 'ma ra nzhogüji na yeje cja c'o na s'o, 'ma dya ra jyëziji, nu'ma, xenda rrã s'o 'ma, que na ngue 'ma dya be mi pärâji e Jesucristo. ²¹ O jíchiji o jña Mizhocjimi, o mbârâji o 'ñiji e Cristo c'ü me na jo. Pero o jyëziji c'e jña. Nguec'ua xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ro mbârâji c'e 'ñiji. ²² In pärãgueji c'e jña c'ü rí mamaji: "Ne dyo, ya nzhogü o zi'i yo na s'o yo vi nzhocü. Ne cuchi nu ya vi be'ch'e, o yepe o ma 'ñönt'ü cja mbëmü", eñe c'e jña. Je xo ga

cjatjonu yo nte c'o jëzi c'o na s'o, cja na nzhogü cjaži na yeje c'o na s'o.

3

La venida del Señor

¹ Rí s'iyats'üji cjuarma. Ne carta nu rí opcjò rí pen'c'ëji, ngue nu na yeje, na ngueje ya ró pen'c'ëji 'naja. In cjiññiji na jo, nguec'ua rí pen'c'ëji yo carta rí mbenn'c'ëji c'o ya in pãrãgueji. ² Nguec'ua, dya rí jyombeñeji c'o jña c'o o mama c'o o profeta Mizhocjimi mi jinguã, 'ñe c'o xo ró xi'tsc'öjme nutscöjme rí apóstolejme. C'o ró xi'tsc'öjme, ngueje c'o o jítšijme c'ín Jmugöji nu c'ü o ã ñevgueji libre cja c'o na s'o.

³ Ixtí unnc'ëji na jo ngüenda c'ü rá xi'tsc'öji dya. C'o cjë 'ma ya ngue ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömmü, ra ngärã c'o me ra tsjapü burla o jña Mizhocjimi, ra tsjaji ja c'o nzi ga netsjëji c'o na s'o. ⁴ Ra mamaji: “¿Ja je búbü c'e bëzo c'ü Jesús c'ü o mama ra ëjë na yeje? Maco dya va ëjë. Ya ndü c'o ín tatagöji. Y nuc'ü, dya sö ra ëjë. Ne xoñijömmü sidotjo ja c'o nzi va t'ät'ä”, eñeji. ⁵ Anguezeji, dya ra ne ra mbeñeji ja va chjorü ne xoñijömmü. Mi jinguã, nguextjo c'ü o ña Mizhocjimi, o búbü ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Ne xoñijömmü, o c'os'ü cja c'o ndeje c'o mi po'o, go jñetse e jömmü. Nguec'ua ne xoñijömmü mi búbü a nde'e cja yo ndeje. ⁶ Yo ndeje, o zädã 'ma o tsjapü Mizhocjimi o tsobü cja ne xoñijömmü, go chjotü. ⁷ Ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü nu rí cãrãji dya, ya mama Mizhocjimi ra chjorü yo. Nujoy, ra ndë'ë yo, 'ma ra zädã c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Nu'ma, ra ma sofre c'o dya zü Mizhocjimi.

⁸ Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí jyombeñeji ja ga cja. 'Natjo pa, chjëntjui 'na mil o cjë cja o jmi Mizhocjimi. Y 'na mil o cjë'ë, chjëntjui 'natjo pa. ⁹ Búbü c'o mama: “Ya mezhe na puncjü e

Jesucristo; maco dya sö ra ëjë c'ua ja nzi va mama”, eñeji. Pero dya je ga cjanu. E Jesucristo me pëscöji paciencia, dya ne cjo ra ma sofre; ne'e c'ü ra nzhogü o mü'bü texe yo nte. Nguec'ua dya be ga 'ñeje.

¹⁰ Ra ëjë na yeje c'ín Jmugöji ra 'ñe jñüncüji ngüenda. Ra zädã c'e pa c'ü dya ri te'beji, chjëntjui 'na xömmü 'ma ra ëjë 'na mbë'ë cja 'na ngumü, 'ma dya cjö te'be. Ra yürü me na jens'e, y ra chjorü ne jens'e. Yo búbü a jens'e, xo ra chjorü co sivi yo. Ne xoñijömmü, xo ra ndë'ë nu, ra chjorü. Xo 'ñe texe yo búbü cja ne xoñijömmü, nde ra chjorü yo.

¹¹ Na ngue ra chjorü texe yo, ni jyodü na puncjü rí sügueji Mizhocjimi rí tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze. ¹² Rí che'beji c'e pa 'ma ra ëjë na yeje Mizhocjimi; rí che'beji co texe in mü'büji. Nu'ma, ngue 'ma ra ndë'ë ne jens'e ra chjorü. Xo 'ñe texe yo búbü a jens'e, nde ra chjorü yo. ¹³ Nutscöji rí te'begöji ra búbü 'na jens'e nuevo, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Xo 'ñe 'na xoñijömmü nuevo. Texe c'o ra tsjaji nu, nde na jo c'o.

¹⁴ In te'beji yo na jo yo ya ró mangö. Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda ja rgui minc'ëji, ngue c'ua 'ma ra ëjë c'ín Jmugöji, ra mäjã in mün'c'ëji, dya rí tsegueji. Y dya pje ra chö'tc'üji c'ü rrã s'o. Rí xi'tsc'öji yo, cjuarma, na ngue rí s'iyats'üji. ¹⁵ Dya rí tsjijñiji c'ü ya mezhe na puncjü c'ín Jmugöji. Rí mbeñegueji c'ü me pëscöji paciencia ngue c'ua ra jogü in mü'büji. Mi cjuarmagöji e Pablo c'ü me rí neji, xo o xi'ts'iji a cjanu cja c'e carta c'ü o pen'c'ëji. Na ngueje Mizhocjimi o unü o pjeñe. ¹⁶ Texe cja yo carta yo opjü e Pablo, xo mama a cjanu nu yo rí xi'tsc'öji. C'o jña c'o mama angueze, búbü c'o na s'ëzhi rga pãrãgöji. Nguec'ua c'o yembeñe c'o dya nda pãrã o 'ñiji Mizhocjimi, 'ma xörüji c'o o dyopjü e Pablo, dya pãrãji ja c'o nzi va

nguijñi e Pablo; nan'ño ga nguijñiji.
Je xo ga cjanu ga xörüji texe yo o jña
Mizhocjimi. Nguéc'ua ga bêzhiji.

¹⁷ Ya ró xi'tsc'öji; nguec'ua in
pärãji ja ga cja c'o xöpüte c'o
dya cjuana. Ya xögüji cja o 'ñiji
Mizhocjimi, y dya ätpãji o jña. Rí
pjötpügueji na puncjü ngüenda c'ü
dya rí creogueji c'o xi'ts'iji c'o,
na ngue dya cjuana. 'Ma jiyö,
xo 'ñetsc'ejí xo rí yembeñeji, xo rí
xögüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Rí
xi'tsc'öji a cjanu, cjuarma, na ngue
rí s'iyats'üji. ¹⁸ C'ü rí tsjagueji,
xenda rí pärãgueji e Jesucristo c'in
Jmugöji nu c'ü o 'ñe 'ñevgueji libre
cja c'o na s'o. Angueze s'iyats'üji
ra mböxc'üji xenda rí tsjaji ja c'o
nzi ga ne Mizhocjimi. Me na nojo
e Jesucristo. Rá ma'tc'öji dya, y
rá sido rá ma'tc'öji para siempre.
Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

El mensaje de vida

¹ Rí xi'tsc'öji ja rgá sö rá búbütjoji co Mizhocjimi. Nu c'ü dacüji c'ü ni búbü Mizhocjimi cja ín mü'büji, ixmi búbü 'ma dya be mi t'ät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Pero o ëjë va cja ne xoñijömmü. Nguец'ua nutscöjme rí apóstolejme ró äräjme c'o jña c'o mi mama. Xo ró jandajme y ró tjödüjme. Rí päräjme c'ü mi búbü o cuerpo nza cjazgöji. ² Nu c'ü dacüji c'ü rgá búbütjogöji o ëjë; nutscöjme ró jandajme ngue c'ua ró unnc'öjme ngüenda cjó ngueje. Rí xi'tsc'öjme c'ü ixmi búbüvi co Mizhocjimi, pero o ëjë va ja rí cärägöji. ³ Rí xi'tsc'öji nu c'o ró äräjme 'ñe c'o ró jandajme ngue c'ua nuzgöjme 'ñetsc'ejí rá 'natjoji. A cjanu xo 'ñetsc'ejí rí 'natjogueji co Mizhocjimi 'ñe co e Jesucristo c'ü o T'i. ⁴ Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua rí 'natjogueji co Mizhocjimi. A cjanu me rí mäcjeji.

Dios es luz

⁵ Nu c'o ró ärägöjme c'o o mama e Jesucristo, ngueje c'o rá xi'tsc'öji c'o. Mizhocjimi me jya's'ü; ojtjo bëxömmü c'ü ri búbü c'o na s'o. ⁶ 'Ma rá mamaji: "Rí 'natjoji co Mizhocjimi", rá eñeji, pero 'ma rí nzhodüji cja bëxömmü rí cjaji c'o na s'o, nu'ma, na mbëchjinezüji 'ma. Na ngue dya cjuana c'o rí mangöji 'ma. ⁷ Pero 'ma rá jëziji ra z'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi ín mü'büji nguec'ua rá cjaji ja c'o nzi ga ne angueze c'o na jo, nu'ma, rí 'natjogöji 'ma. A cjanu ni ma ra ndintsqui ín mü'büji texe c'o na s'o, na ngue e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi o pjödü o cji por nutscöji.

⁸ Zö rá mangöji c'ü dya búbüzügöji c'o na s'o, pero dya cjuana c'ü rí mangöji; rí jyopü rgá cjiñiji. Ixi jñetse 'ma, c'ü dya búbü ín mün'c'öji o jña Mizhocjimi c'ü mama na cjuana na s'ozgöji. ⁹ Pero 'ma rá xipjiji Mizhocjimi: "Jä, na s'ozgöjme ja c'o nzi gui mangue", rá embeji, nu'ma, ra perdonaozüji ín nzhubüji ja c'o nzi va mama. Na ngue o ndü e Jesucristo va ngötcüji c'o. Ra ndintsquiji ín mü'büji texe c'o. ¹⁰ 'Ma rá mamaji: "Nunca rí cjagö c'o na s'o", rá eñeji, nu'ma, chjëntjovi c'ü ro mangöji na mbëchjine Mizhocjimi. Ixi jñetse 'ma c'ü dya búbü ín mü'büji o jña.

2

Cristo, nuestro abogado

¹ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Nujyo rí opjögö cja ne carta, rí xi'tsc'öji ngue c'ua dya rí tsjaji c'o na s'o. Pero 'ma rí tsjaji c'o na s'o, rí dyötüji Mizhocjimi, ra perdonao'ts'üji 'ma. Na ngue búbü 'naja c'ü 'ñacöji cja Mizhocjimi c'ín Tataji. C'ü 'ñacöji ngueje e Jesucristo c'ü nunca go tsja c'o na s'o. ² Nuc'ü, o ngötcüji ín nzhubüji. Dya nguextjözügöji o ngötcüji ín nzhunc'öji; xo ngö'tp'ü texe yo nte yo cärä cja ne xoñijömmü.

³ 'Ma rá cjaji ja c'o nzi va mama e Jesucristo, nu'ma, ra sö rá pärägöji c'ü rí 'natjoji co Mizhocjimi. ⁴ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí pärägö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a ja c'o nzi va manda Mizhocjimi, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü, y dya búbü o mü'bü o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ⁵ Pero 'ma cjó c'o ra dyätpä o jña Mizhocjimi, na cjuana ne Mizhocjimi 'ma c'ü, co texe o mü'bü. Nguец'ua 'ma rá ätpöji o jña Mizhocjimi, nu'ma, ra sö rá pärägöji c'ü rí 'natjoji co angueze. ⁶ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí 'natjobe co e Jesucristo", ra 'ñeñe, nu'ma,

ni jyodü ra nzhodü ja c'o nzi va nzhodü e Jesucristo.

El nuevo mandamiento

⁷ Ne mandamiento nu rá xi'tsc'öji dya, cjuarma, dya nan'ño nu. Ngue 'na mandamiento nu ya in pârâgueji ndeze 'ma i pjürü i dyâtpâji o jña e Jesucristo. Ya i dyârâji nu. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji yo nín minteji. ⁸ Zö ya in pârâgueji ne jña, pero chjëntjui c'ü cja ri nuevo, na ngue xenda rí pârâgöji dya c'ü ja ga cja. Na ngue e Jesucristo o tsja ja c'o nzi ga mama ne jña, o s'iyazüji. Nguec'ua xo 'ñezgöji rá pötü rga s'iyagöji dya. Na ngue e bëxö mü ya ni ma ra cjogü. Na ngue bübü in mün'c'öji dya e Jesucristo c'ü ngue o jya's'ü Mizhocjimi.

⁹ 'Ma cjó c'o ra mama: "Bübü in mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, sido nzhodü cja bëxö mü 'ma c'ü. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ra s'iya nu cjuarma, nu'ma, bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra tsja c'o na s'o. ¹¹ 'Ma cjó c'o ra nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, ixi jñetsetjo 'ma c'ü dya bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü, nguec'ua nzhodü cja bëxö mü ga tsja c'o na s'o. Nu c'ü cja'a ga cjanu, dya pârâ ja ni ma ni ja ra zât'â. Na ngue c'ü ni nzhodü cja bëxö mü ga tsja c'o na s'o, nguec'ua ya tsot'ü o ndö, dya cja janda o jya's'ü.

¹² Cja ne carta nu rí opjügö, rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Rí xi'tsc'öji yo jña, na ngue ya perdonaots'üji in nzhubüji, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo por nuzgöji. ¹³ Nu'tsc'ejí in tataji rí pen'c'ejí ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in pârâji e Jesucristo c'ü ixmi bübü 'ma o jyans'ü ne xoñijö mü; ya in 'natjoji dya co angueze. Nu'tsc'ejí in sêji rí zo'c'öji na ngue ya i chöpjüji e Satanás c'ü dya jo.

Nu'tsc'ejí in ts'it'íji, rí zo'c'öji na ngue ya in pârâji mi Tataji c'ü bübü a jens'e. ¹⁴ Nu'tsc'ejí in tataji rí pen'c'ejí ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in pârâji e Jesucristo c'ü ixmi bübü 'ma o jyans'ü ne xoñijö mü. Nu'tsc'ejí in sêji, rí zo'c'öji na ngue ya i chöpjüji c'ü dya jo. I chöpjüji c'ü, na ngue o jña Mizhocjimi c'ü bübü in mü'büji cja c'ü rí zëzhgueji.

¹⁵ Dya rí ñe rí tsjaji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pârâ Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o me mápâ c'o cja cja ne xoñijö mü, dya mápâ 'ma Mizhocjimi c'ü in Tataji. ¹⁶ Yo nte yo dya pârâ Mizhocjimi c'ü in Tataji, cjatsjéji ja c'o nzi ga netsjéji c'o na s'o. Jandaji c'o na s'o, na ngue me ne ra jñandaji c'o. C'o pë's'i na puncjü o merio, me cjarüji na nojo. Xo 'ñeje c'o pjëzhi na nojo. Texe yo na s'o yo cja yo nte, dya ni 'ñeje cja Mizhocjimi yo; je ni 'ñeje cja c'ü dya jo c'ü manda dya yo nte yo cja na s'o. ¹⁷ Dya rí ñe rí tsjaji yo na s'o yo cja cja ne xoñijö mü. Na ngue ne xoñijö mü ya ni ma ra nguarü. Ya xo ni ma ra nguarü yo bübü cja ne xoñijö mü yo na s'o, yo me ne yo nte y cja. Pero 'ma cjó c'o ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra bübütjo para siempre.

La verdad y la mentira

¹⁸ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Ya rí cãxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. Ya i dyârâji ra zädâ 'ma ra ëjë 'naja c'ü ra nu'u na ü e Cristo, ra jyodü ja rgá huins'i c'ü. Ya cãrâ dya na puncjü o xöpüte c'o nu'u na ü e Jesucristo. Nujyo, ngue yo rgá pârâgöji c'ü ya rí cãxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. ¹⁹ C'o xöpüte mi jmurüji co nuzgöji, pero dya mi 'natjo o pjeñeji co nuzgöji. Nguec'ua va xögüji. Nu 'ma ri 'natjo o pjeñeji co nuzgöji, sido ro ëji co nuzgöji. Pero o xögüji. A cjanu Mizhocjimi dacüji c'ü rgá pârâgöji c'ü dya in dyocjöji ne rí 'naja c'o.

²⁰ Nu'tsc'ejj, dya rí dyätqueji c'o. Na ngue c'ü o T'i Mizhocjimi o dya c'üji o Espíritu o ë bübü cja in mü'büji. Nguec'ua in pârâji ja ga cja c'ü na cjuana in texeji. ²¹ C'ü rgá pen'ceji ne carta, dya ngue c'ü rá jí'tsc'öji 'na jña c'ü dya in pârâji. Na ngue ya in pârâji c'o jña c'o na cjuana. Y 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji 'na bëchjine, ixtí pârâgueji 'ma, c'ü dya ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'e jña. Na ngue na cjuana c'ü mama Mizhocjimi.

²² Bübü c'o mama c'ü dya vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Dya bübü c'ü xenda rrâ s'o nza cja ne bëchjine me na s'o. 'Ma cjó c'o ra mama: "E Jesús dya ngue o T'i Mizhocjimi, na ngue mi ntetjo c'ü", ra 'ñeñe, nu'ma, anticristo 'ma c'ü. Na ngue nu'u na ü e Jesucristo. ²³ 'Ma cjó c'o ra mama: "Dya rí ma't'ügö e Jesús, na ngue dya ngue o T'i Mizhocjimi", ra 'ñeñe, nu'ma, ix na cjuana, dya bübüvi Mizhocjimi 'ma c'e nte. Pero 'ma cjó c'o ra ma't'ü e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, xo ma't'ü 'ma Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi bübü 'ma co c'e nte.

²⁴ 'Ma cja vi creoji, i dyärâji ja ga cja Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ü o T'i. Sido rí tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o i dyärâji; dya rí jyombeñeji. 'Ma sido rí tsjaji c'o, sido ra bübü e Jesucristo co nu'tsc'ejj; 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ²⁵ Nuc'ü, ngueje c'ü o mama e Jesucristo; ra dyacüji c'ü rá bübütjaji co Mizhocjimi para siempre.

²⁶ Ró xi'tsc'öji cja ne carta yo, na ngueje cârâ c'o ne ra dyon'c'üji ra jí'ts'iji c'o dya cjuana. ²⁷ Pero dya ni jyodü rí dyätpäji o jña anguezeji. Na ngue bübü dya in mün'ceji o Espíritu Mizhocjimi c'ü o dya c'üji e Jesucristo. Nuc'ü, jí'ts'iji nguec'ua in pârâji na jo ja ga cja. Nguec'ua rí xi'tsc'öji sido rí mbeñeji e Jesucristo ngue c'ua ri 'natjo in pjeñeji ja c'o

nzi va jí'ts'iji. Na ngue na cjuana c'o mama o Espíritu Mizhocjimi; dya bëchjine c'o.

²⁸ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Rí sido rí dyätâji e Jesucristo, na ngue in 'natjogueji co angueze. 'Ma rá cjaji a cjanu, dya rá sÿji 'ma ra ëjë na yeje c'ü; dya rá tseji. ²⁹ In pârâgueji c'ü me na jo Mizhocjimi. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo, nu'ma, ixi jñetse 'ma c'ü ngue o t'i Mizhocjimi c'o.

3

Hijos de Dios

¹ Tsjiññji ja va s'iyazgöji Mizhocjimi. Me go s'iyazgöji na puncjü o tsjacüji o t'izgöji. Já, ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Yo nte yo dya pârâ Mizhocjimi, dya unüji ngüenda c'ü ngue o t'izgöji Mizhocjimi. Na ngue, dya xo unüji ngüenda e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. ² Mi cjuarmats'ügöji rí nets'ejj. Ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Dya rí pârâgöji texe c'ü ja rga czazgöji 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. Pero rí pârâgöji 'ma rá chjëji c'ü, ixta jñetsezüji nza cja angueze. Na ngue rá jandaji angueze ja rga cja. ³ 'Ma cjó c'o te'be a cjanu c'e pa c'ü rga czazgöji nza cja e Jesucristo, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi ra ndintspi o mü'bü. Xo ni jyodü ra jyëzi texe c'o na s'o ngue c'ua rrâ jo nza cja e Jesucristo me na jo.

⁴ 'Ma cjó c'o cja'a c'o na s'o, nu'ma, dya ätä 'ma Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o dya ätä Mizhocjimi, tuns'ü o nzhubü 'ma c'ü. ⁵ In pârâgueji o ëjë e Jesucristo o ë ngötcüji c'o na s'o c'o rí cjaji, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'o. Angueze, dya bübü c'o na s'o. ⁶ 'Ma cjó c'o sido ätä e Jesucristo, dya cja'a 'ma c'o na s'o. 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, nu'ma, ixi jñetse 'ma c'ü dya pârâ ja ga cja e Jesucristo.

Dya xo unü ngüenda pje vi 'ñeje c'ü. ⁷ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Dya rí creogeeji c'o xi'ts'íji: "Dya ra tsja zö rí tsjaji c'o na s'o", ents'eji. Pero dya cjuana. Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo'o ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, na jo 'ma c'ü, nza cja e Jesucristo me na jo. ⁸ 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, ngue o t'i e Satanás c'ü dya jo. Na ngue c'ü dya jo, sido cja'a c'o na s'o ndeze 'ma o mbürü o tsja c'o na s'o. Y 'ñünbü o mü'bü yo nte xo cjaji c'o na s'o. C'ü vi 'ñeje o T'i Mizhocjimi, ngue c'ü o juapcü o bēpji e Satanás c'ü dya jo.

⁹ C'o ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya ra sido ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ya jñu's'ü anguezeji; ja c'o ga cja angueze, je xo ga cjatjonu c'o. Ra jyēziji texe c'o na s'o, na ngue ya ngue o t'i Mizhocjimi. ¹⁰ Nguец'ua rgá pāragōji cjó ngue o t'i Mizhocjimi, 'ñe cjó ngue o t'i c'ü dya jo. 'Ma cjó c'o dya cja'a c'o na jo, 'ñe 'ma dya xo s'iya o cjuarma, nu'ma, dya ngue o t'i Mizhocjimi 'ma c'ü.

Amémonos unos a otros

¹¹ C'e jña c'ü i dyārāji 'ma cja vi 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo, ngue c'ü ni jyodü rá pötca s'iyaji. ¹² Dya rá cjaji c'ua ja nzi va tsja e Caín. Nuc'ü, o tsja c'o na s'o c'o o bēpji e Satanás c'ü dya jo, o mbö't'ü c'ü o cjuarma. Na ngue c'ü o cjuarma mi cja c'o na jo, y e Caín mi cja c'o na s'o.

¹³ Nguец'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, 'ma ra nuc'üji na ü yo nte yo dya pārá Mizhocjimi, dya rí tsjijñiji: "¿Pje ni nugüji na ü?", rí 'ñeñeji. ¹⁴ 'Ma ot'ü, mi nza czazgōji 'na nte c'ü ya ndü c'ü dya cja ärä. Na ngue dya mi ätcōji Mizhocjimi. Pero nudya, rí bübütjogōji. Rí pāragōji c'ü rí bübütjoji, na ngue rí s'iyaji yo mi cjuarmaji. 'Ma cjó c'o dya s'iya yo nu minteji, chjēntjui c'ü ya ro ndü. ¹⁵ 'Ma cjó c'o nu'u na ü nu

cjuarma, chjēntjui c'ü ro pöt'ünte. In pāragueji c'o pöt'ünte, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'bü c'o. ¹⁶ Rí pāragōji c'ü o s'iyazgōji e Jesucristo. Na ngue o ne o ndü por nutscōji. Nutscōji xo ni jyodü rá pjös'üji yo mi cjuarmaji, zö rá tūji. ¹⁷ 'Ma cjó c'o pē's'i c'ü ra zi 'ñe c'ü ra jye, 'ma ra jñanda nu cjuarma c'ü pje ni jyodü, pero 'ma dya ra juentse ra unü c'o ni jyodü, nu'ma, dya s'iya 'ma nu cjuarma c'ua ja nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹⁸ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Zö rá mamaji rí s'iyagōji yo mi cjuarmaji, pero 'ma dya rá pjös'üji c'o pje ni jyodü, nguextjo co ín teji rgá mangōji 'ma. Ni jyodü rá s'iyaji yo mi cjuarmaji co texe ín mü'büji.

Confianza delante de Dios

¹⁹⁻²⁰ Nu 'ma rí s'iyaji a cjanu mi cjuarmaji, rí pāragōji 'ma c'ü na cjuana rí ejmeji Mizhocjimi. Zö bübü 'ma va ējē 'na pjeñe cja ín mü'büji cjo na cjuana rí ejmeji Mizhocjimi, pero dya ni jyodü rá sūji. Ni jyodü rá mbeñeji c'ü mama Mizhocjimi, 'ma rí s'iyaji yo mi cjuarmaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü ngue o t'izgōji. Angueze pārá, 'ma na cjuana rí s'iyagōji yo mi cjuarmaji; angueze pārá texe. ²¹ Mi cjuarmats'üji rí nets'eji. 'Ma pārá ín mü'büji c'ü dya pje rí cjaji, ra sō rá chēzhiji cja o jmi Mizhocjimi, dya rá sūji rga ötügōji c'ü. ²² Nuc'ü, texe c'o rá ötüji, ra dyacōji c'o. Na ngue rí cjaji ja c'o nzi ga ne angueze c'o mandamiento c'o xitscōji c'ü. ²³ Nu c'o o mandamiento ngue c'ü rá ench'e ín mü'bügōji e Jesucristo c'ü o T'i, 'ñe rá pötü rga s'iyaji yo mi cjuarmaji. Ngue c'ü o mama rá cjaji. ²⁴ 'Ma cjó c'o cja'a ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi, y Mizhocjimi bübü o mü'bü. C'ü rgá pāragōji bübü Mizhocjimi cja ín mü'büji, ngue c'ü 'ñünnü ín mü'büji o Espiritu c'ü o dyacōji.

4

El Espiritu de Dios y el espíritu que está contra el Cristo

¹ Cārā na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana c'o nzhodü cja ne xoñijö mü. Nguec'ua dya xtí creoji texe c'o ra jí'ts'iji. Rí tsijñiji na jo c'o jña c'o mamaji, cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñünbü o mü'büji cjo jiyö. Rí xi'tsc'öji yo, na ngue rí s'iyats'üji. ² Rá xi'tsc'öji dya, c'ü rguí pârägueji cjo ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'o xöpüte c'o ri jí'ts'iji. 'Ma ra mama c'e xöpüte ra xipji yo nte: "E Jesucristo vi 'ñeje cja Mizhocjimi o ë jmus'ü nza czazgöji rí nteji", ra 'ñeñe, nu'ma, ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü ra mama a cjanu. ³ 'Ma cjo c'o ra mama c'ü dya vi 'ñeje e Jesucristo cja Mizhocjimi, nu'ma, dya ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'ü; ngue c'ü dya jo. Nu c'o mama a cjanu, anticristo c'o. Na ngue 'ñünbüji o mü'büji ra nuji na ü e Jesucristo. Ya i dyärägueji ra ëjë e anticristo c'ü ra jyodü ja rgá huins'i e Jesucristo. Nudya, ya cārā cja ne xoñijö mü na puncjü c'o sō rá xiji anticristo, na ngue nuji na ü e Jesucristo.

⁴ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Ngue o t'its'üji Mizhocjimi. I chöpüji c'o xöpüte, dya in creoji. Na ngue xenda na zèzhi nu c'ü bübü dya in mü'büji, que na ngue c'ü bübü o mü'bü yo nte yo dya pârā Mizhocjimi. ⁵ C'o xöpüte c'o dya cjuana, cijñi o pjeñeji nzi ga nguiñi c'o nte c'o dya pârā Mizhocjimi. Nguec'ua jizhiji ja ga cja cja ne xoñijö mü. Yo nte yo dya pârā Mizhocjimi ätpäji o jña c'o xöpüte. ⁶ Nutscöjme rí apóstolejme, ngueje Mizhocjimi c'ü 'ñünngü ín mü'büjme rí zopcjöjme yo nte. Nu c'o pârā Mizhocjimi, ätcäjme. Nu c'o dya ngue o t'i Mizhocjimi, dya ätcäjme c'o. Ngue c'ü rgá pârägöji c'o 'ñünbü o mü'bü

o Espiritu Mizhocjimi c'ü na cjuana, 'ñe c'o 'ñünbü o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü na mbëchjine.

Dios es amor

⁷ Mi cjuarmats'ügöji rí s'iyats'üji. Ni jyodü rá pötü rga s'iyaji, na ngue Mizhocjimi s'iyazüji y dacüji c'ü rgá s'iyaji yo nín minteji. 'Ma cjo c'o s'iya yo nín minteji, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi 'ñe pârā Mizhocjimi 'ma c'ü. ⁸ 'Ma cjo c'o dya s'iya yo nín minteji, dya pârā Mizhocjimi 'ma c'ü. Na ngue Mizhocjimi me s'iyazüji rí texeji. ⁹ Mizhocjimi o jítscöji c'ü me s'iyazüji; o ndäjä c'ü 'natjo o T'i o ëjë cja ne xoñijö mü, ngue c'ua ra bübü Mizhocjimi cja ín mü'büji. ¹⁰ Xenda s'iyazüji Mizhocjimi que na ngue c'ü rgá negöji angueze. Angueze me go s'iyazügöji o ndäjä c'ü o T'i o 'ñe ngötcüji ín nzhubüji.

¹¹ Rí s'iyats'ügöji cjuarma. Na ngue c'ü o s'iyazüji a cjanu Mizhocjimi, xo ni jyodü rá pötü rga s'iyaji. ¹² Dya cjo jñanda Mizhocjimi y dya cjo sō ra jñanda. Pero 'ma rá pötü rga s'iyaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü bübü ín mü'büji Mizhocjimi. Na ngue rí s'iyaji yo nín minteji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹³ Mizhocjimi o dyacüji o Espiritu. Nguec'ua rí pârägöji c'ü bübü Mizhocjimi ín mü'büji, 'ñe c'ü rí 'natjovi co angueze. ¹⁴ Nutscöjme rí apóstolejme ró jandajme e Jesucristo. Rí pârägöjme e Jesucristo ngueje o T'i Mizhocjimi c'ü o ndäjä o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, nutscöji rí cārāji cja ne xoñijö mü. Ngue c'ü rí xi'tsc'öjme c'ü. ¹⁵ 'Ma cjo c'o ra mama co texe o mü'bü: "E Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi", ra 'ñeñe, nu'ma, bübü 'ma Mizhocjimi cja o mü'bü c'ü. Y angueze 'natjovi co Mizhocjimi.

¹⁶ Ró unnc'öji ngüenda ja va s'iyazgöji Mizhocjimi; nguec'ua ró ench'e ín mü'büji. Mizhocjimi s'iyazgöji rí texeji. 'Ma cjo c'o s'iya

yo nín minteji, nu'ma, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi. Y Mizhocjimi búbü o mü'bü. ¹⁷ 'Ma rá s'iyaji yo nín mintegöji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi, dya rá süji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Dya rá süji, na ngue rí s'iyaji yo nín minteji va cja ne xoñijömu ja c'o nzi ma s'iya e Jesucristo c'o nte. ¹⁸ Zö búbü 'ma rá süji c'ü ra jñüncüji ngüenda, pero 'ma rá unnc'öji na jo ngüenda ja va s'iyazüji Mizhocjimi, ra majä 'ma ín mü'büji, dya cja rá süji. C'o sü, süji 'na ra castigao Mizhocjimi anguezeji. 'Ma sü 'na nte, ixi jñetse c'ü dya creó na jo ja ga s'iyazüji Mizhocjimi.

¹⁹ Rí negöji Mizhocjimi y rí s'iyaji yo nín minteji. Na ngue Mizhocjimi ot'ü o s'iyazüji. ²⁰ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí negö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma nu'u na ü yo o cjuarma, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü. ¿Ja rgá sö ra ne'e Mizhocjimi c'ü nunca janda? Maco dya s'iya yo o cjuarma yo janda. ²¹ Nujnu ngueje nu jña nu o xitsiji: nu c'ü ne'e Mizhocjimi, xo ni jyodü ra s'iya yo nu cjuarmaji.

5

Nuestra victoria sobre el mundo

¹ 'Ma cjó c'o creó e Jesús c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi, ngue o t'i Mizhocjimi 'ma c'ü; nguec'ua ne'e Mizhocjimi. Texe c'o ne'e Mizhocjimi, xo s'iyaji c'o 'ñaja c'o creó e Jesucristo, na ngue ngue o t'i Mizhocjimi c'o. ² 'Ma rá neji Mizhocjimi, 'ñe rá cjaji ja c'o nzi ga mama, ixi jñetse 'ma c'ü rí s'iyaji yo ín cjuarmaji yo xo ngue o t'i Mizhocjimi. ³ 'Ma rí neji Mizhocjimi, rí cjaji ja c'o nzi ga mama. Dya rí sögöji na jyü c'o jña c'o mama angueze rá cjaji. ⁴ Nutscöji ya tsjacüji Mizhocjimi o t'izgöji, dya cja rí cjaji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pärä Mizhocjimi.

Na ngue rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo ra mböxcüji texe c'o ni jyodüzüji. ⁵ Dya cjó sötsjé ra jyézi c'o na s'o c'o cjaji cja ne xoñijömu; nguextjo c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi.

El testimonio acerca del Hijo de Dios

⁶⁻⁸ 'Ma o ji'i e Jesús, ya ixmi Mizhocjimi. Y zö o ndü o pjödü o cji, pero sidotjo Mizhocjimi. Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá päräji vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Na cjuana c'o mama o Espíritu Mizhocjimi. Rí unnc'öji ngüenda ja va cja 'ma mü o ji'i e Jesús, 'ñe 'ma mü o pjödü o cji va ndü. Y o Espíritu Mizhocjimi 'ñünnü ín mü'büji rá päräji e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi. Búbü jñi c'o cjacüji rá päräji a cjanu. Ngueje Mizhocjimi a jens'e, 'ñe o jña, 'ñe o Espíritu. Nde 'na ma cjatjo ga mama nza jñiji. ⁹ Maco rí creoji c'ü mama yo nte, ni jyodü rá creoji mas c'ü mama Mizhocjimi. Mama Mizhocjimi e Jesús ngue c'ü o T'i. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo, pärä c'ü ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús. Mizhocjimi o mama e Jesús ngue c'ü o T'i. Nu c'o dya ejme Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mamaji na mbëchjine Mizhocjimi. Na ngue dya creoji c'o o mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo. ¹¹ C'ü o mama Mizhocjimi, ngue c'ü o dyacüji c'ü rgá búbütjoji co angueze para siempre. Rí búbütjoji na ngue o T'i Mizhocjimi búbü co nuzgöji. ¹² 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, ya búbü co Mizhocjimi c'o. 'Ma cjó c'o dya ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, dya búbü co Mizhocjimi 'ma c'o.

Conclusión y consejos finales

¹³ Nu'tsc'ejí ya ín ench'e ín mü'büji e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Rí pen'c'öji ne carta ngue c'ua rí pärägueji c'ü ya ín

bübütjogueji dya co Mizhocjimi y rí бүбүтjоji para siempre.

¹⁴ Dya rá sūji rga ötüji Mizhocjimi. Na ngue 'ma rá ötüji ja c'o nzi ga ne angueze, rí pārāgōji ra dyātcāji. ¹⁵ Texe c'o rí ötcōji, 'ma rí pārāgōji ra dyātcāji, xo rí pārāgōji c'ü ya mama Mizhocjimi ra dyacüji c'o.

¹⁶ 'Ma rá jandaji ri cja na s'o 'na ín cjuarmaji, ni jyodü rá ötpōji Mizhocjimi c'e cjuarma, xa'ma ra nzhogü o mü'bü. A cjanu, dya ra bēzhi, Mizhocjimi ra unü sido ra бүбүтjо. Bүбү 'na nzhübü c'ü me na s'o c'ü rguí ndü 'na nte, dya ra salva. Dya ngue ne nzhübü nu rí mangö rá ötpōji Mizhocjimi ín cjuarmagōji. ¹⁷ Texe 'ma rí cjaji c'o na s'o, ngue 'na nzhübü a jmi Mizhocjimi. Bүбү o nzhübü c'o dya ngue c'ü rga tūgōji. Pero c'o tuns'ü c'e nzhübü c'ü cja ró mangö, ra ndūji, dya ra salvaji.

¹⁸ Rí pārāgōji, 'na nte 'ma ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya sido cja'a c'o na s'o. Na ngue e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi pjörü c'ü. Nguец'ua e Satanás c'ü dya jo, dya cja manda cja o mü'bü c'e nte.

¹⁹ Rí pārāgōji nutscōji ngue o t'izgōji Mizhocjimi. Pero c'o nte c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda c'o.

²⁰ Rí pārāgōji o ējē o T'i Mizhocjimi o ē dyacüji rá pārāji Mizhocjimi c'ü na cjuana. Rí 'natjоji dya co Mizhocjimi c'ü na cjuana. Na ngue ya бүбү ín mü'bүji dya o T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. 'Ma rí 'natjоji co Mizhocjimi c'ü na cjuana, rá бүбүтjоji 'ma, dya rá tūji. ²¹ Rí zo'c'ōji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'ōji. Pjōtpүji ngüenda c'ü nguextjо Mizhocjimi rí ma't'ügueji; dya rí creoji nan'ño jña. Je ga cjanu rgá xi'tsc'ōji, amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

La verdad y el amor

¹ Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ügö nu'tsc'e hermana o jua'n'c'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e 'ñe yo in ch'igue rí s'iyats'ügöji co texe in mü'bü. Dya nguextjözügö rí s'iyats'üji; xo s'iyats'üji texe c'o pãrã o jña e Jesucristo nu na cjuana. ² Rí s'iyats'üji na ngue o zi'ch'i in mü'bügö c'o jña c'o na cjuana; xo 'ñe in mü'bügie. Y ra búbü in mü'büji para siempre. ³ Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ü o T'i ra mböxc'üji 'ñe ra juen'tsc'eji, ngue c'ua ra mäjã in mü'bügie, dya pje rí mbeñeji. Anguezevi ra dya'c'üji rí pãrãji c'o na cjuana. Xo ra dya'c'üji rí pötü rgui s'iyaji.

⁴ Me rí mäjö na ngue rí unnc'ö nguenda búbü ja nzi c'o in ch'igue c'o nzhodü cja c'e 'ñiji c'ü na cjuana, cjaji ja c'o nzi va xitscöji Mizhocjimi c'ín Tataji. ⁵ Ne jña nu rá xi'tsc'ö dya, hermana, dya ngue 'na jña c'ü ri nan'ño. Ngue 'na jña c'ü rí pãrãji ndeze 'ma ró ench'e in mü'büji e Jesucristo. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji. ⁶ 'Ma rí neji Mizhocjimi, rá cjaji ja c'o nzi ga mama. C'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ü rá s'iyaji yo nín minteji. Ne jña nu, ya j dyãrãji ndeze 'ma cja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

Los engañadores

⁷ Cãrã dya na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana, nzhodüji cja ne xoñijö mü zopjüji yo nte. Xipjiji: "E Jesús mi ntetjo c'ü; dya vi 'ñeje cja Mizhocjimi", eñeji. Nguec'ua anticristo c'o y onpüji yo nte. ⁸ Nutscöjme ró pëpcöjme na jo Mizhocjimi rvã zo'c'öjme, 'ñe yo

in ch'igue. Rí pjötpügieji na puncjü nguenda, dya rí jyëziji c'o j dyãrãji, ngue c'ua ra ngö'tc'üji na jo Mizhocjimi.

⁹ 'Ma cjó c'o pãrã o jña e Cristo, 'ma ra jyëzi c'e jña, cja rrü creo c'ü 'na jña, nu'ma, dya búbü 'ma Mizhocjimi co angueze. 'Ma cjó c'o sido ätpã o jña e Cristo, búbü e Cristo co angueze, xo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ¹⁰ 'Ma ra ëjë 'na xöpüte ra ë xi'ts'iji c'ü dya ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús, dya rí recibidogeeji ra oxü in nzungueji. Dya xo rí xipjiji: "Mizhocjimi ra mböxc'ü", rí 'ñembeji. ¹¹ Na ngue 'ma rí ma'tp'üji Cjimi c'e xöpüte, xo in pë's'i in s'ocüji chjëntjovi c'ü ri pjös'üji o bëpji c'e xöpüte c'o na s'o.

Palabras finales

¹² Xe búbü na puncjü c'o mi ne ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta. Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ë ñaji. A cjanu, mas rá mäjöji.

¹³ Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o o t'i c'ü nin tsjjuë c'ü xo juajnü Mizhocjimi. Je ga cjanu, amén.

TERCERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

Se habla bien de Gayo

¹ Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ü cjuarma Gayo. Rí s'iyats'ü co texe in mü'bü.

² Rí ötügö Mizhocjimi ra intsjim-its'ü, ngue c'ua rrã jo texe c'o in cjague, ja c'o nzi ga cja in mü'bügue na jo a jmi Mizhocjimi; ñe c'ü rí bübüjtjogue na jo, dya rí sö'dyë. Rí ö'tc'ö a cjanu cjuarma, na ngue rí s'iyats'ügö. ³ O ëjë ja nzi cjuarma o ë xitscöji in nzhodügue na jo in ätpã o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Nguec'ua me rí mäcjö. ⁴ 'Ma rí ärägö nzhodü na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi c'o nte c'o ró zopjü o jña, ngueje 'ma me rí mäcjö na puncjü.

⁵ Rí s'iyats'ügö cjuarma. 'Ma va ëjë o cjuarma c'o dya in menzumügueji, in recibido na jo in unüji ja ra oxüji. Je a cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁶ Bübü o cjuarma c'o o mama me i s'iyague anguezeji; o xipjiji texe c'o cjuarma c'o jmurü. 'Ma ra säjä o cjuarma, 'ma ya ra möji, rí pjös'ügueji c'ü ni jyodüji cja 'ñiji. Na ngue pëpiji Mizhocjimi. ⁷ Anguezeji nzhodüji zopjüji yo nte, ngue c'ua ra mbãrãji ja ga cja e Jesucristo. Dya pje ötüji c'o dya pãrã Mizhocjimi. ⁸ Nutscöji ni jyodü rá pjös'üji. A cjanu nde rí mbëpjigöji 'ma co anguezeji. Nguec'ua xenda ra mbãrã yo nte o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana.

La mala conducta de Diótrufes

⁹ Ró opjü 'na carta ró pen'c'ejí nu'tsc'ejí in jmurüji va in ma't'üji Mizhocjimi. E Diótrufes, dya go ne go dyãtcã, na ngue me cjäpü manda. ¹⁰ Me xoscügö o bëchjine me xo sangü. Dya nguextjo c'ü

cja. 'Ma va säjä o cjuarma c'o dya in menzumügueji, e Diótrufes, dya recibido c'o. Xo xipji c'o 'ñaja cjuarma c'ü dya xo ra recibidoji c'o cjuarma c'o va ëjë. 'Ma cjó c'o recibido c'o, cja'a e Diótrufes pjongü a ndetsc'ejí c'ü. Nguec'ua 'ma rá ëcjö rá ë zenguats'üji, rá huënchc'ö e Diótrufes cja in jmigueji, na ngue c'o na s'o c'ü cja.

¹¹ Rí s'iyats'ü cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'ö c'ü dya rí chëpi c'e 'ñiji c'ü na s'o; rí sido c'ü na jo. 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na jo, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o cja'a c'o na s'o, ixi jñetse c'ü dya pãrãji Mizhocjimi.

El buen ejemplo de Demetrio

¹² E Demetrio me nãntji cja'a c'o na jo. Nuc'ü, cja'a ja c'o nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Xo 'ñetscöjme rí mamajme c'ü na jo c'o cja. In pãrãgueji c'ü rí mangöjme c'ü na cjuana.

Palabras finales

¹³ Xe mi bübü na puncjü c'o ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta. ¹⁴ Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ë ñaji.

¹⁵ Mizhocjimi ra dya'c'ü ra mäjä in mü'bü, dya pje rí mbeñe. Va bö'tc'ütjo Cjimi texe c'o cjuarma c'o pä'c'ã. Xipjigue ra mbörü Cjimi texe yo rí pãrãgöjme va.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN JUDAS

Judas escribe a los que Dios ha llamado

¹ Nutscö e Judas rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëpjigö cja e Jesucristo. Mi cjuarmagö e Jacobo. Nu'tsc'ejí o 'ñünc'üji in mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua vi 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua va tsja'c'ejí Mizhocjimi o t'itsc'ejí c'ü. Y pjö'c'ejí c'ü, na ngueje bübü in mün'c'ejí e Jesucristo. ² Rí ötcö Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda ja ga juen'tsc'ejí c'ü, ngue c'ua xenda ra söya in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji. Xo ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü ja ga s'iyatsc'ejí c'ü.

Los que enseñan mentiras

³ Nutscöji o t'izgöji Mizhocjimi o jítsiji c'o jña c'o ne Mizhocjimi rá creoji. C'o jña c'o, ngue c'o mi negö ro pen'c'ejí 'na carta ro xi'tsc'öji, c'ü ja ga salvazüji e Jesucristo. Pero bübü o xöpüte c'o nan'ño ga jizhi. Nguec'ua cja ne carta, ni jyodü rá xi'tsc'öji ri sido rí creogueji c'o jña c'o ot'ü o j'it's'iji, dya rí jyëzgueji cjó ra dyon'c'ügueji. Porque dya cja pje xe bübü c'ü ni jyodü rá creoji. Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. ⁴ C'o xöpüte, ya cjogüji a ndezgöji, cjpäüji xo cjuarmaji. Anguezeji, dya süji Mizhocjimi. Mamaji c'ü ya perdonao Mizhocjimi anguezeji, nguec'ua sö ra tsjaji c'o netsjëji. Mamaji c'ü dya ngue Mizhocjimi e Jesucristo c'in Jmugöji, nguec'ua dya ni jyodü ra dyätäji. Nuc'o, ya t'opjü ndeze mi jinguã c'ü me ra tsjaji na s'o, 'ñe ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji.

⁵ In pärägueji na jo'o ja va tsjapü Mizhocjimi c'o in menzumügöjme a Israel. Pero rí ne rá mbennc'ejí

dya. Mizhocjimi o mbös'üji anguezeji ngue c'ua va mbedyeji libre a Egipto. Pero na puncjü c'o dya 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua va tsja Mizhocjimi o chjotüji. ⁶ Xo rá mbennc'ejí ja va tsjapü Mizhocjimi c'o o anxe c'o o tsja na s'o. Mizhocjimi ya vi unüji ja ro mbëzhiji na nojo, pero dya go dyätäji; go mbedyeji nu ja vi ch'unüji ro ngäräji. Nguec'ua Mizhocjimi va ngot'üji nu ja me na bëxö mü. Je 'nün't'üji nu, co cadena hasta 'ma cja ra zädä c'e pa c'ü me rrä s'ëzhi, 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ⁷ C'ua ja nzi va tsjapü Mizhocjimi ra sofre c'o o anxe, je xo va cjanu va tsjapü o sofre c'o mi menzumü a Sodoma, 'ñe a Gomorra, 'ñe c'o 'ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chäji. C'o nte c'o, me mi cjaji c'o na s'o, me mi obüji c'o nu mibëzoji 'ñe c'o nu mirixüji. Nguec'ua Mizhocjimi va tsjapü o sufreji, o chjotüji co sivi. Ngue c'ü rgá unnc'öji ngüenda, c'o cja na s'o ra ma sufreji cja sivi c'ü dya ra juench'e.

⁸ C'o na s'o ga xöpüte, xo päräji ja va tsjapü Mizhocjimi o sofre c'o cja ró xi'tsc'öji c'o mi cja na s'o. Pero dya unüji ngüenda. Anguezeji je xo ga cjanu ga tsjaji c'o na s'o. Me cjiññiji o ññi c'o dya pje ni muvi. Me s'odütsjë o cuerpoji ga tsjaji c'o na s'o. Dya cjpäüji ngüenda o jña Mizhocjimi c'in Jmugöji. Xo sadüji c'o pjëzhi na nojo. ⁹ Nan'ño va tsja e Miguel. Nuc'ü, ngue 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o xenda pjëzhi na nojo. 'Ma o ndü e Moisés, e Satanás c'ü dya jo'o mi nepe c'ü o cuerpo e Moisés. Nguec'ua va zövi o jña e Miguel. Zö pjëzhi na nojo e Miguel, pero dya go tsjapü na nojo c'ü ro zadü c'ü dya jo. C'ü o tsja, o mantjo a cjava: "Mizhocjimi ra huënch'i", eñe e Miguel va xipji c'ü dya jo. ¹⁰ Pero c'o na s'o ga xöpüte, dya päräji c'ü me na zëzhi

Mizhocjimi. Nguec'ua ga zadüji c'ü. C'ü pârâji, nguextjo c'ü ra tsjaji ja c'o ga netsjëji. Nguec'ua chjëntjui nza cja yo animale, na ngue dya sÿji Mizhocjimi. Nguec'ua ga s'odü o mü'bü c'o na s'o ga xöpüte.

¹¹ Juejme c'o xöpüte na ngueje ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji. Na ngueje cjaji ja c'o nzi va tsja e Caïn. C'ua ja nzi va tsja na s'o e Balaam, je xo ga tsjatjoji a cjanu. Na ngueje 'ma xöpüji yo nte, me jodüji ra ndöji na puncjü o t'opjü. C'ua ja nzi va tsja e Coré dya mi ne ro dyätä e Moisés, je xo ga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte; dya ne ra dyärâji. Nguec'ua xo ra ndüji. ¹² Bübü 'ma 'natjo c'ua in jmurüji in sigueji o xëdyi. A cjanu in jizhgueji c'ü in pötqui s'iyaji. Pero c'ü cja'a c'o xöpüte, ix 'na tsetjo. Na ngueje dya respetaoji, me ñönüji me siji o xëdyi; nguetsjëji anguezeji pjörütsjëji. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngömü c'ü 'ñetse ra 'ñeje dyebe pero nzhodütjo ga cjogü ga ndunü e ndajma. Xo chjëntjui nza cja o ndora c'o dya quis'i, zö ya zädä c'o pa c'o ra nguis'i. Nguec'ua ra ts'ü's'üji co texe o dyü'ü c'o, nza cja 'ma ya rví dyot'ü. Porque dya quis'i c'o. Je xo rga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte. ¹³ Me bëzhiji o tseji ga tsjaji c'o me na s'o. Nguec'ua ga chjëntjui nza cja 'ma pjö's'ü na zëzhi o ndeje cja trazapjü o cja mar va tû'ü texe c'o na s'o, va pjons'ü cja nezapjü. Xo chjëntjui nza cja 'na seje c'ü dya cja ri nzhodü cja o 'ñiji. Nguec'ua c'o xöpüte ra tsjapüji ra möji nu ja me na bëxömü; nunca ra mbedyeji nu.

¹⁴ Mi jinguä e Adán mi 'ñeje 'na o mboxbëche c'ü mi chjü e Cainán. Nuc'ua e Cainán mi 'ñeje 'na o mboxbëche c'ü mi chjü e Enoc. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Enoc o mama c'ü ja rgá tsjapü Mizhocjimi c'o na s'o ga xöpüte. O mama a cjava e Enoc: "Ró janda c'o ra tsja Mizhocjimi. Ra ëjë c'in

Jmugöji, ra dyoji me na puncjü c'o ya juajnü angueze. ¹⁵ Ra 'ñe jñünpü ngüenda texe yo nte. C'o vi tsja na s'o, ra jñetse c'ü vi tsjaji na s'o. Na ngueje yo nte'e, dya sÿji Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, 'ñe sadüji c'ü", eñe e Enoc. ¹⁶ C'o na s'o ga xöpüte me reclamaoji, na ngueje dya mäjäji co nu c'ü unü Mizhocjimi anguezeji. C'o netsjëji, ngue c'o cjaji. Me cjaþüji na nojo c'o jña c'o mamaji. Me jonbüji pje ra xiji yo nu minteji, ngue c'ua pje c'o ra ch'unüji.

Amonestaciones a los creyentes

¹⁷ Rí s'iyatsc'öji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Mbeñegueji c'o jña c'o o xi'tsc'ëji c'o o apóstole e Jesucristo c'in Jmugöji. ¹⁸ O xi'tsc'ëji a cjava: "C'o cjë c'o rguí nguarü, ra ngärä c'o me ra enmbetjo o jña Mizhocjimi. Ra tsjatsjëji c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o, na ngueje dya ri sÿji Mizhocjimi", eñe c'o apóstole. ¹⁹ C'o na s'o ga xöpüte, xöcüji yo cjuarma. Bübütsjëji o mü'büji, dya bübü o Espiritu Mizhocjimi a mbo o mü'büji.

²⁰ Nu'tsc'ëji, dya rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Rí s'iyats'üji cjuarma nguec'ua rgá xi'tsc'öji yo. Me na jo yo jña yo rí creogöji. Pero dya nguextjo c'ü rí creogueji yo; xo ni jyodü rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama yo jña yo. Rí dyötqueji Mizhocjimi ja c'o nzi ga 'ñünnc'ü in mü'büji o Espiritu, rí dyötqueji ra mböxc'ëji rí minc'ëji na jo. ²¹ Mizhocjimi me s'iyatsc'ëji, pero rí pjörütsjëji ja rguí minc'ëji. Sido rí che'beji c'e pa'a 'ma me ra juen'tsc'ëji e Jesucristo c'in Jmugöji, ra xi'tsc'ëji rí minc'ëji co angueze para siempre.

²² Nu c'o yembeñe, rí zopcjeji na jo, ngue c'ua ra unüji ngüenda ja ngue c'e 'ñiji c'ü na jo. ²³ C'o cja na s'o, rí zopcjeji c'o, xa'ma ra jyëziji c'o, ngue c'ua ra salvaji, dya ra ma sufreji cja sivi. Bübü c'o me s'odü o

mü'bü, chjëntjui nza cja 'na bitu c'ü me ni s'odü. Rí juentseji anguezeji rí ñuji ja rgui pjösc'ejí c'o. Pero me rí s'ogueji c'o na s'o c'o vi tsja c'o.

Alabanza final

²⁴⁻²⁵ Mizhocjimi me na zëzhi, sö ra mbö'c'ejí c'ü dya rí jyëzgueji angueze. Nguéc'ua 'ma rí tsãrãgueji a jmi angueze nu ja me na zö'ö, me rí mäc'ejí. Na ngueje dya pje ra chö'tc'ejí c'o rrã s'o. Nuc'ü, o jöcüzü ín mü'bügöji, na ngue c'ü o tsja e Jesucristo. Ojtjo xe 'naja Mizhocjimi, ojtjo xe 'naja c'ü ri pärã ja c'o nzi ga mbãrã angueze. Me na zö'ö angueze, me na nojo. Me xo na zëzhi. Nguextjo c'ü pé's'i derecho ra manda. Amén.

EL APOCALIPSIS O REVELACION A SAN JUAN

La revelación de Jesucristo

¹ Mizhocjimi o xipji e Jesucristo nu c'o ni jyodü dya cja ra mezhe ra zädä, ngue c'ua texe yo o nte ra mbäräji nu c'o ra zädä. Nutscö e Juan, o mbëpjizügö e Jesucristo. E Jesucristo o ndäjä 'naja o anxë o ë jïtsi c'o ra zädä. Ngue c'o rá xi'ts'iji. ² Rá xi'ts'iji c'ü na cjuana texe yo ró jandagö. Ngueje c'o o mama Mizhocjimi c'o cja ra zädä; ngueje c'o o jïtsi e Jesucristo.

³ Me ra mäjä yo nte yo ra xörü yo jña'a yo. Me xo ra mäjä yo ärä ra xörüji 'ñe ätäji yo jña yo mama ja ga cja c'o cja ra zädä. Dya cja ra mezhe ra zädä yo.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴ Nutscö e Juan, rí pen'c'eji ne carta, nu'tsc'eji cjuarma in cäräji cja yo yenchö jñiñi a Asia. Mizhocjimi c'ü bübü; exmi bübü. Angueze ra ë ra jñüncüji ngüenda. O Espiritu Mizhocjimi c'ü pëpji cja yo yenchö nitsjimi, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi nu ja manda. Mizhocjimi 'ñe o Espiritu me nuc'üji na jo; ra dya'c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsjijñiji. ⁵ E Jesucristo xo nuc'üji na jo. Xo ra dya'c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsjijñiji. E Jesucristo 'ma mi bübü cja ne xoñijöümü o tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Mizhocjimi o tsjapü o te'e nu 'ma ya vi ndü; ngue c'ü nda manda texe cja yo manda cja ne xoñijöümü. E Jesucristo me s'iyazüji. O 'ñembgueji libre cja in nzhübügöji 'ma o pjödü o cji cja ngronsi. ⁶ O tsjacüji o ntezüji angueze; rí mandagöji co angueze. O tsjacüji rí mböcjimiji rí pëpji Mizhocjimi c'ü ngue o

Mizhocjimi e Jesucristo. Xo ngueje nu Tata. Dya ra nguarü rga ma't'ügöji e Jesucristo. Dya ra nguarü c'ü ra manda angueze texe yo cjë yo va ëjë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijöümü. Je rga cjanu, amén.

⁷ Dyäräji na jo. E Jesucristo ra ëjë na yeje, je rguí 'ñeje cja ngöümü. Nutscöji rí ejmeji angueze 'ñe texe yo dya ejme, texezüji o ngamb-gagöji va cja ne xoñijöümü, rá jandaji angueze. Texe c'o o mbö't'ü e Jesucristo ra jñandaji 'ma ra ëjë. Yo nte texe cja yo jñiñi cja ne xoñijöümü ra huë'ëji na ngueje rva ëjë angueze. Je rga cjanu, amén.

⁸ Je mama a cjava Mizhocjimi c'ü in Jmugöji: “Ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Ya ngue rá ëjëgö. Nguetscö rí mandagö texe”, eñe.

Una visión del Cristo glorioso

⁹ Nutscö e Juan, nguezgö in cjuarmazüji. Nutscö 'ñetsc'eji rí sufridogöji na ngueje o ntezüji e Jesucristo. Rí mandagöji co angueze. E Jesucristo dacüji c'ü rá zëzhiji; nguec'ua rí sëchiji, sido rí ätäji angueze. Nutscö mi bünc'ö cja c'e xoñijöümü c'ü ni chjü Patmos a nde cja ndeje. Je o ma zogüzügöji nu, na ngueje mi zopjü o jña Mizhocjimi yo nte. Rmí xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Mi büntsëgö nu. ¹⁰ E Jesucristo c'ín Jmugöji o te'e c'ü ot'ü pa nu ngo. 'Na nu pa, c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma mi bübü a Patmos, o Espiritu Mizhocjimi o tsjacü ró janda nu yo rá xi'ts'iji. Ró ärägö 'na jña mi ña me na jens'e; mi chjëntjovi 'na trompeta. Je ma ëjë cja in xütjügö. ¹¹ O xitsi a cjava c'e jña:

—Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Nu c'o ya ngue rí jñandague, rí dyopjüge cja 'na libro c'o. Nuc'ua

rí peñegue cja yo yencho congregación c'o va bübü a Asia; 'naja c'ü bübü a Efeso, c'ü 'naja a Esmirna, 'naja a Pérgamo, 'naja a Tiatira, 'naja a Sardis, 'naja a Filadelfia, 'ñe c'ü 'naja a Laodicea, o 'ñenze a cjanu c'e jña.

¹² Nuc'ua ró jandagö a ma ín xütjü cjó mi ngue c'ü mi ña'a. Ró janda yencho lámpara c'o oro. ¹³ A nde c'o lámpara mi böbü 'na bëzo. Nuc'ü, ró janda exmi ngue 'na nte nza czazgöji. Nuc'ü, mi je'e 'naja bitu c'ü mi sät'ä hasta cja o ngua. Cja o tijmi, mi nzünt'ü 'na mbünt'ü c'ü mi ngueje oro. ¹⁴ Me ma t'öxü o ñixti. Ma t'öxü nza cja o xi'dyo; 'ñe nza cja xitsji. C'o o ndö mi 'ñetse nza cja sivi. ¹⁵ Nu c'o o ngua'a mi nza cja bronce c'ü juës'i 'ma na sant'a cja hornu. 'Ma mi ña, me ma jens'e o jña; me mi yürü nza cja na puncjü ndare. ¹⁶ Cja o jodyë mi jün'ü yencho o seje. Nu cja o ne, mi pedye 'naja tjëdyi c'ü ma mbeñe nza yeje lado. O jmi mi juëbi nza cja e jyarü 'ma nisiarü.

¹⁷ 'Ma ró janda angueze, ró nügügö cja o ngua, me ró jändügö. Pero angueze o 'ñesque o jodyë o xitsi:

—Dya rí sügue. Nguetscö e Jesucristo. Nguetscö exmi bübügö; y rá bübügö 'ma ya rguí nguarü texe. ¹⁸ Rí bübüjtjogö. Ró tügö; pero jñandga, rí bübüjtjogö. Dya cja rá tügö. Nguetscö rá cjavü ra te c'o ya ndü; ngue c'ua xo 'ñe anguezeji xo ra bübütjoi. ¹⁹ Rí dyopjügue nu yo ín janda; nu yo ya zädä, 'ñe c'o cja ra zädä. ²⁰ I jñandague rí jüngö yencho seje cja ín jodyë. Rí böbügö a nde c'o yencho lámpara c'o ngueje o oro. Rá xi'ts'igö pje ne ra mama yo. Nu c'o yencho seje ngueje c'o cja mbörü cja c'o yencho nitsjimi. Nu c'o yencho lámpara ngueje c'o yencho nitsjimi c'o.

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

¹ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'naja carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Efeso. Rí xipjigüeji c'ü rí mangö a cjava: “Nutscö rí jüngö yo yencho seje cja ín jodyë; rí nzhodügö a nde yo yencho lámpara yo oro. ² Nu'tsc'ejji ín cãrãji a Efeso, rí pãrãgö texe c'o ín cjagueji. Rí pãrãgö c'ü me ín pëpjigüeji na zëzhi; dya tögüts'üji. Xo rí pãrãgö, dya ín jëziji xe ra zo'c'üji nu c'o cja na s'o. Bübü c'o va ë zo'c'üji, cjavü ñaji o jña Mizhocjimi pero na s'oji. I ñu'tp'üji c'ü dya cjuana c'o mamaji. ³ In sufridogueji na puncjü, na ngue c'ü ni 'ñejmezüji. Pero dya tögüts'üji. ⁴ Pero bübü 'na cosa c'ü dya jo c'ü ín cjagueji c'ü rá xi'ts'iji. Dya cja ín s'iyazüji nza cja 'ma cja vi pãcãgöji. Y dya cja xo pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. ⁵ Rí mbeñegueji ja ma cja 'ma mi s'iyazüji 'ñe mi pötmi s'iyagueji. Nguet'ua rrã ö'tc'üji ra nzhogü ín mü'bügüeji. Rí tsjagueji c'ua ja nzi mi tsjagueji 'ma cja vi 'ñejmezüji. Nguet'sc'ejji 'naja yo yencho lámpara. Pero 'ma dya ra nzhogü ín mü'büji, rá ë jünügö cja o lugar c'e lámpara c'ü ngue'tsc'ejji. Nuc'ua ya ra juench'e ín jya's'ügö c'ü bübü cja ín mü'bügüeji. ⁶ Pero rí pãrãgö bübü 'na cosa c'ü ín cjagueji na jo. Me ín s'ogüeji c'o cja'a nu c'o xiji nicolaíta. Dya xo rí negö c'o cjaji. ⁷ Nu'tsc'ejji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü ín Tatagö ín äräji yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra dyätcãji y ra s'iyazüji cja na 'ñeje c'o o cjuarmaji, rá unüji ra ziji o fruta cja c'e za'a c'ü 'ne'e cja o huerta Mizhocjimi. Y ra bübütjoi co nutscö a jens'e”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Esmirna. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Nuscö exmi bübügö y rá bübütgö 'ma ya rguü nguarü texe. Nguetscö ró tügö; cja rron tegö na yeje. ⁹ Nu'tsc'ejí in cārāji a Esmirna, rí pārāgö me in sufridogueji na puncjü, 'ñe me sanc'üji. Nu c'o cja'c'üji yo, mamaji c'ü je menzumüji a Israel, y c'ü ma't'üji Mizhocjimi. Dya cjuana ma't'üji Mizhocjimi, na ngueje pëpiji e Satanás c'ü dya jo. Bë'ts'iji na puncjü, pero me in pë's'igüejí na puncjü cja Mizhocjimi. ¹⁰ Dya rí sügüejí nu c'o ya ngue rí sufridoji. Dyārāji, bübü ja nzits'üji c'o ra pant'aji a pjörü. Ngueje e Satanás c'ü dya jo c'ü ra tsja. Me rí sufridogueji dyëch'a pa'a na ngueje in ejmezüji. Pero sido rí 'ñejmezüji zö ra mbö'tc'ügüejí. 'Ma sido rí 'ñejmezüji, rá da'c'üji c'ü rguí bübüji co nutscö a jens'e. ¹¹ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö in ārāji yo jña yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra 'ñejmezü zö ra bö't'üji, rá unüji c'ü ra bübüji co nutscö. Dya ra möji a linfiernu c'ü xiji na yeje rga ndüji”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Pérgamo

¹² Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Pérgamo. Rí xipjigue c'ü rí mangö a cjava: “Nuzgö pedye 'na tjëdyi in tegö. Ne tjëdyi me na mbeñe nza yeje lado. ¹³ Nu'tsc'ejí in cārāji a Pérgamo, rí pārāgö texe c'o in cjagueji. Rí pārāgö je in cārāgüejí nu ja manda e Satanás. Pero sido in nānngägöji in chjü'ü in mamaji nguetscö in Jmuzügöji. E Antipas c'ü mi ngue 'najats'üji mi sido mi nānngägö c'ü. Nuc'ü, o mbö't'üji cja in jñiñigüejí nu ja manda e Satanás. Zö o mbö't'üji c'e cjuarma, pero

nu'tsc'ejí sido in ejmezüji. ¹⁴ Na jo c'ü sido in ejmezüji; pero dya jo texe c'o in cjagueji. Nu c'o dya jo in cjaí, nuc'o, rá xi'tsc'öji c'o. Cārāts'üji c'o ejme c'o mi xöpü e Balaam. Nuc'ü, o dyü't'ü e Balac nguec'ua o tsjapü o tsjaji na s'o nu c'o in mboxtitajme a Israel. O xipjiji na jo ro ziji o jññöñ c'o vi mbäsp'āji c'o ts'ita. Xo o xipjiji c'ü ma jo ro tsājā ndixü yo bëzo; yo ndixü ro tsājāji bëzo. ¹⁵ Je xo ga cjanu ga xöpü dya, nu c'o xiji nicolaíta. Dya rí negö c'o jizhiji. Nu'tsc'ejí cārā ja nzi c'o tjünt'ü a xütjü anguezeji. ¹⁶ Rí xi'ts'iji ni jyodü ra nzhogü in mü'büji. Nu 'ma jiyö, dya ra metscö ndajme rá ëcjö va a Pérgamo nu va ja in cārāgüejí. Nu c'o dya ra nzhogü o mü'bü, rá cjaime chü co ne tjëdyi nu pedye in tegö nu ngueje in jñāgö. ¹⁷ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü mi Tatagö in ārāji yo jña yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Mama a cjava o Espíritu Mizhocjimi: texe c'o sido ra 'ñejmezü, rá unüji c'ü ra ziji c'e maná c'ü je va ëjë a jens'e. Xo rá unüji 'naja ndojo c'ü na t'öxü. Juns'ü 'na tjü c'e ndojo c'ü dya cjó pārā. Nguextjo c'ü ra jñü c'e ndojo nguextjo c'ü ra mbārā c'ü”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Tiatira

¹⁸ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Tiatira. Rí xipjigue c'ü rí mangö a cjava: “Nguetscö o T'izü Mizhocjimi. Yo in chögö 'ñetse nza cja sivi. Yo in cuagö juës'i nza cja bronce c'ü juës'i 'ma na sant'a cja sivi. ¹⁹ Nu'tsc'ejí in cārāji a Tiatira, rí pārāgö texe c'o in cjagueji. Rí pārāgö in s'iyazüji 'ñe xo pötqui s'iyaji yo in cjuarmaji. Xo sido in ejmezüji; in pëpquiji na jo. Xo in sëchiji 'ma pje c'o in sufridoji. Xenda in cjagueji na jo dya, que na ngueje 'ma cja vi 'ñejmeji. ²⁰ Pero

bübü 'na cosa c'ü dya jo in cjaji c'ü rá xi'tsc'öji. In ätäji c'e ndixü c'ü xiji Jezabel. Nu c'e ndixü c'ü, mama c'ü pätpä Mizhocjimi ga zo'c'üji. Pero dya cjuana nu c'o xi'ts'iji. Nu c'ü cja'a, onpü yo in ntegö. Nguéc'ua c'o ya chjüntü 'ñe c'o dya be chjüntü nde jyëztjo ga tsjaji na s'o. Yo bëzo tsäji o ndixü; yo ndixü tsäji o bëzo. Xo siji c'o jñönü c'o päsp'äji c'o ts'ita. ²¹ Nuzgö ya mezhe ró xipji c'e ndixü Jezabel ra nzhogü o mü'bü c'ü dya cja ra tsja na s'o. Pero dya pje ätcä. Sido cja c'o na s'o. ²² Dyäräji dya. Rá cjapü c'e ndixü ra zö'dyë me ra sufrido na ngueje me cja na s'o. Xo nztjto nu c'o xo cja c'ua ja nzi ga tsja angueze, me xo rá cjapü ra sufrido c'o; 'ma dya ra nzhogü o mü'büji. ²³ Nu c'o tjünt'ü a xütjü c'e ndixü, nuc'o rá pöt't'ü c'o. Nuc'ua texe in ntegö ra mbäräji nguetscö rí pätpä texe o mü'bü yo nte. Rí pärägö texe c'o cjiñi anguesji. Rá nzhocüts'üji nzi 'najats'üji c'ua ja gui tsjagueji. ²⁴ Cäräts'üji c'o dyaja a Tiatira c'o dya ätäji c'o xöpü c'e ndixü. Mama c'e ndixü c'ü ni jyodü rí tsjaji texe c'o na s'o c'ua ja nzi ga ne e Satanás c'ü dya jo. Rí xi'ts'iji, dya rí tsjagueji c'ua ja nzi ga xöpü c'e ndixü. ²⁵ Nu'tsc'ëji nguextjo c'ü rí ö'tc'üji, sido rí dyätcäji hasta 'ma cja rá ëcjö. ²⁶ Nu c'o ra sido ra tsja c'ua ja nzi rgá negö hasta 'ma cja rá ëcjö; nutscö rá unüji c'ü ra mandaji cja yo jñiñi cja ne xoñjömü. ²⁷ Rá unügö c'ü ra mandaji c'ua ja nzi o dyacü mi Tatagö c'ü rí mandagö. Me na zëzhi rgá mandaji; ra chjëntjovi nza cja 'ma päräji na zëzhi o s'äbä co 'na vara c'ü t'ëzi, ra chädätjo yo. ²⁸ Nutscö rí chjëntjove c'e seje c'ü xenda na zö ga juëbi 'ma xörü. Nu c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü me ra mäjäji cja in Jmigö. ²⁹ Nu'tsc'ëji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö, in äräji yo xi'ts'iji

o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

3

El mensaje a Sardis

¹ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Sardis. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Nutscö rí täcjö o Espíritu Mizhocjimi c'ü in Tatagö c'ü pëpi cja yo yenchö nitsjimi. Nuzgö xo rí jüngö yo yenchö seje. Nu'tsc'ëji in cäräji a Sardis, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Mamaji c'ü me in pëpjigüjeji na puncjü para nutscö. Pero rí pärägö na jo in chjëntcëji añima na ngueje dya pje in ätcägöji.

² Tsjijñiji, ra nzhogü in mü'büji. Na ngueje dya cja nda in cjagueji c'o na jo. Zëzhigüjeji ngue c'ua rí tsjagueji c'o na jo. Na ngueje ya ró nugö c'ü bë'ts'iji rí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³ Rí mbeñegüjeji o jña Mizhocjimi c'ü o jí'ts'iji; rí dyätägüjeji. Nu 'ma dya ra nzhogü in mü'bügüjeji, rá ëcjö nu hora c'ü dya in tepqueji; rá ë jün'c'üji ngüenda. ⁴ Cärä ja nzi'ts'üji a Sardis c'o na t'öxü o mü'bü nza cja 'na bitu c'ü na t'öxü, na ngueje ätcägöji. Na ngueje ätcägöji y dya cjaji c'o na s'o, ra nzhodüji co nutscö a jens'e nu ja dya bübü c'ü na s'o. ⁵ A cjanu ra nzhodü a jens'e co nutscö texe c'o sido ra dyätcägö. Ra jyeji c'ü na t'öxü. C'o o tjüji je juns'ü nu cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü nu c'o ra bübüjtjo. Dya rá borragö o tjüji cja c'e libro. Nuc'o, rá xipjigö mi Tatagö a jens'e ngue in ntegö c'o. C'o o anxë Mizhocjimi, xo rá xipjigö a cjanu c'o. ⁶ Nu'tsc'ëji o ntets'üji Mizhocjimi, in äräji yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Filadelfia

⁷ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Filadelfia. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Nguetscö o T'izgö Mizhocjimi; dya pje bübüzügö c'ü na s'o. Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Nguetscö o mboxbëchezgö e David, nguetscö rá mandagö a jens'e 'ñe cja ne xoñijömü. Texe c'o rí negö ra zädä; nuc'o ra zädä c'o. Texe c'o dya rí negö ra zädä; nuc'o dya ra zädä c'o. Dya cjó xo ra ts'axcü. ⁸ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Filadelfia, rí pãrãgö texe c'o in cjagueji. Rí pãrãgö c'ü dya pje nda zë'ts'igueji; pero sïdo in ätcãgöji in jña; sïdo in nãngãgöji in chjü. Ya ró xocüts'ügöji 'na ngoxtji ngue c'ua rí pëpquiji. Nu c'e ngoxtji dya cjó sö ra ngot'ü c'ü. ⁹ Cãrã c'o ne ra ts'axc'üji. Nuc'o, je menzumü a Israel c'o. Anguezeji mamaji mat'üji Mizhocjimi cja o nitsjimi anguesji. Pero dya cjuana c'ü mamaji na ngueje ngue e Satanás c'ü je pëpiji. Dyãrãji dya. Rá cjavügö ra ëji cja in jmigueji. Ya ra ndüñijömüji rgã matcügöji. Rá cjavügö anguesji ra mbãrãji c'ü ró s'iyats'ügöji. ¹⁰ Ra zädä c'ü me ra sufrido texe yo cãrã cja ne xoñijömü. Pero rá pjö'c'ügöji c'ü dya rí sufridogueji c'o pa'a c'o; na ngueje sïdo in sëchigueji gui 'ñejmezüji. ¹¹ Dya ra metscö ndajme rá ëcjö. Sïdo rí 'ñejmezüji ngue c'ua rá da'c'üji 'na corona a jens'e na ngueje in pëpquiji. 'Ma dya sïdo rí 'ñejmezüji, dya rá da'c'üji 'ma. ¹² Texe c'o sïdo ra 'ñejmezü, rá cjavügö ra bübüji a jens'e co Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. C'ua ja nzi ga cja o columna cja 'na templo, dya 'ñömü, je xo ga cjatjonu anguezeji, dya ra mbedyeji nu, ra bübüttöji co Mizhocjimi. Nutscö rá jüsp'üji ngue o t'i Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. Xo rá jüsp'üji o tjü c'ü o jñiñi Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, na ngueje je ra menzumüji cja

c'e jñiñi c'ü. Nu c'e jñiñi ngueje a Jerusalén nu cja dadyo c'ü rguí 'ñeje a jens'e. Ngue 'ma ya rguí nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömü nu bübü dya. Xo rá jüsp'ügöji in chjü'ü nu cja dadyo. ¹³ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Laodicea

¹⁴ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Laodicea. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Texe c'o rí mangö ra zädä c'o. Texe c'o o dyät'ã Mizhocjimi nguetscö ró ät'ãgö c'o. ¹⁵ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Laodicea, rí pãrãgö texe c'o in cjagueji. Nu'tsc'ejí dya in mangueji c'ü dya in ejmezüji. Pero dya xo in ejmezügöji co texe in mü'büji. Na jë nzhodü in mü'büji co nutscö. Pötjo ri 'ñejmezüji co texe in mü'büji. O 'ma jiyö, pötjo ri mangueji c'ü dya in pãcãji. ¹⁶ Zö in mamaji c'ü in ejmezüji, pero dya in ejmezüji co texe in mü'büji. Nuzgö me rí s'ogö c'o in cjagueji; nguec'ua ya ngue rá mangö c'ü dya rí pã'c'ãgöji. ¹⁷ Nu'tsc'ejí in mangueji in pë'sc'ejí na puncjü, dya pje bë'ts'iji cja in mü'büji, dya pje xe ni jyonc'üji. Juentsc'ejí, dya in unüji ngüenda c'ü dya pje in pë'sc'ejí. In chjëntcjeji nza cja 'naja ngorö c'ü örü pje ra zi; xo ojtjo bitu pje ra jye'e. ¹⁸ Rrã zo'c'ügöji nu c'ü ni jyodü rí tsjagueji ngue c'ua rí pë's'iji na puncjü. Ni jyodü ra nzhogü in mü'bügueji. Ni jyodü rí unüji ngüenda c'ü dya pje in pë's'iji, y rí 'ñejmezüji co texe in mü'büji. Rí dyötcüji o oro, rá da'c'üji. Rí dyötcüji o bitu c'o na t'öxü, rá da'c'üji, ngue c'ua dya cja rí tsejeji nza cja c'o dya je o bitu. Xo rá da'c'üji o ungüento rí tsos'ü in chöji, ngue c'ua ra xogü in chöji

rí jñandaji. ¹⁹ Texe yo rí s'iyagö, rí huénch'iji rgá zopjüji ngue c'ua ra nzhogü o mü'büji. Nguec'ua rí tsjacjuanagueji ra nzhogü in mü'bügueji. ²⁰ Dyäräji dya. Rí böbügö cja ngoxtji c'ü ngueje in mü'bügueji, rí zenguats'ügöji. 'Ma cjo c'o ra dyätcä in jñagö, 'ma ra nzhogü o mü'bü, ya rí 'natjo in mü'bügöbe; ya rá dyocjöbe. ²¹ Texe c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü ra mimiji jmu co nutscö. Je a cjanu, nutscö ró c jagö texe c'ua ja nzi va ne mi Tatagö a jens'e; nuc'ua 'natjo c'ua ró mimigöbe Jmu. ²² Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö, in äräji yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

4

La adoración en el cielo

¹ Nuc'ua o nguarü yo jña'a yo o xitsi e Jesucristo ja cja yo yencho nitsjimi. Nuc'ua ró jandagö 'na ngoxtji a jens'e c'ü mi sjocütjo. Ró ärägö c'ua c'e jña c'ü ya vi zocü. O ña na jens'e nza cja 'na trompeta. Je o xitsi a cjava c'e jña'a:

—Je rí ñecje a ñecjua a jens'e. Rá jí'ts'i c'o cja ra zädä, o xitsi c'e jña.

² Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o jítsi nu yo rá xi'ts'iji. Ró janda a jens'e 'na trono nu ja mimi nu c'ü manda. Mi junrü 'naja cja c'e trono. ³ Nu c'ü mi junrü cja c'e trono me mi jué'si nza cja c'o ndojo c'o xiji jaspe ñe cornalina. Mi böbü 'na arco iris cja c'e trono. Nu c'e arco iris me mi juébi nza cja c'o ndojo c'o na c'anga c'o xiji esmeralda. ⁴ Xo mi järä c'o dyaja trono c'o mi veinticuatro. A nde'e c'o, mi böbü c'e trono nu ja mimi nu c'ü manda. Nzi 'naja c'o veinticuatro trono mi junrü 'naja tita. Nuc'o, mi je'e bitu c'o na t'öxü c'o. Mi junt'üji o corona c'o oro o ñiji, na ngueje mi manda c'o. ⁵ Me mi juébi, me

mi pjäjnä, me mi yürü; je ma ëjë cja c'e trono c'ü mi böbü a nde. A jmi c'e trono mi järä yencho sivi. C'o yencho sivi ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü pëpji cja yo yencho nitsjimi. ⁶⁻⁷ A jmi c'e trono xo mi böbü c'ü mi nza cja 'na zapjü c'ü mi nza cja vigrio.

Ró janda nzi 'naja lado c'e trono. Mi nziyo c'o mi böbü cja c'e trono. Nu c'ü ot'ü exmi nza cjatjo 'na león; c'ü na yeje exmi nza cjatjo 'na toro; c'ü na jñi exmi nza cjatjo o jmi 'na nte. C'ü na nziyojo exmi nza cjatjo 'na águila c'ü mi pjüjuaja. Nza nziyo c'o, me mi qui'i na puncjü o ndö cja o jmiji ñe cja o xütjüji. ⁸ Nza nziyo c'o, nzi 'naja mi peje ñanto o juajaji. Nzi 'naja o juajaji me mi qui'i na puncjü ndö a xes'e ñe a mbo. Nza nziyo c'o mi böbü, nuc'o, tøjöji xömü ndempa. Dya söyaji ga tøjöji. Nu c'ü tøjöji je a cjava:

Me na sjü Mizhocjimi nu in Jmugöji nu sö ra tsja texe.

Me na sjü na sjü nu.

Nujnu exmi böbü, y exi böbü; y 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömjü, sido ra böbütjo.

⁹ C'o nziyo, ma't'üji nu c'ü junrü cja c'e trono. Mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi nu c'ü exi böbü para siempre. Unüji na pöjö angueze. ¹⁰ Ma ma't'ü Mizhocjimi c'o nziyo, nuc'ua c'o veinticuatro tita xo ndüñijömjü a jmi nu c'ü junrü cja c'e trono. Nuc'ua ma't'üji angueze c'ü exi böbü para siempre. Nuc'ua c'o o coronaji je jumüji cja ngua o trono nu c'ü manda texe. Mamaji a cjava:

¹¹ Nu'tsc'e ngue'tsc'e in Jmuts'ügöjme ñe in Mizhocjimits'ügöjme.

Ngue'tsc'e i dyät'ä texe yo böbü, texe yo cja'a.

Mi ñegue c'ü ro böbü yo, nguec'ua i dyät'ä yo.

Nguec'ua ni jyodü texeji ra ma'tc'ügueji, ra mamaji c'ü me na nojots'ügue na ngueje

me na zë'ts'igüe; ì dyät'ägüe
texe yo.

5

El libro y el Cordero

¹ Nuc'ua nu c'ü mi junrù cja c'e trono, ró janda mi tjë 'na libro c'ü mi 'mans'a. Mi tjë cja o jodyë. C'e libro mi t'opjü a mbo'o 'ñe a xes'e. Mi yencho tjüjmü c'o mi tjüt'ü. ² Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxe c'ü me na zëzhi c'ü mi mapjü na jens'e. Mi mama a cjava:

—¿Cjó ngüe c'ü sò ra xücü yo tjüjmü ngüe c'ua ra nu'u ne libro?, o mama a cjanu c'e anxe.

³ Pero dya mi sò cjó ro xücü ro nu'u c'e libro; ne ri ngueje c'o mi bübü a jens'e, ne ri ngueje c'o mi bübü cja ne xoñijömmü, ne ri ngueje 'naja c'o ya vi ndü ro sò ro xo's'ü.

⁴ Nutscö me ró huëgö na puncjü na ngueje dya cjó ch'öt'ü c'ü ro tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguec'ua dya cjó mi sò cjó ro xo's'ü c'e libro c'ü ro nu'u cja rron xörü.

⁵ Nuc'ua 'naja c'o tita o xitsi a cjava:

—Dya ri huë'ë. Jñanda, bübü 'naja nu sò ra xo's'ü ne libro y ra xücü yo yencho tjüjmü para ra xörü. Ngueje nu o ndöpü c'ü dya jo, 'ma o ndü va ngötcüji ín nzhubügöji; o bëzhi c'ü dya jo. Ngueje nu me na zëzhi nu jüsp'üji o tjü'ü León. Je mboxbëche cja e David c'ü mi mboxbëche cja e Judá, o xitsi a cjanu.

⁶ Nuc'ua ró janda 'naja Ts'imë c'ü mi böbü a nde c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi böbü cja c'o o lado c'e trono. Nu c'e Ts'imë mi 'ñetse c'ü vi bö't'ü c'ü. Mi peje yencho o ts'imota; cja na yencho o ndö'ö c'o mi qui'i. C'o yencho o ndö'ö ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü je däjä ra ë pëpji texe cja ne xoñijömmü. ⁷ C'e Ts'imë o ndë c'e libro c'ü mi tjë nu c'ü mi junrù cja c'e trono. ⁸ 'Ma o ndë c'e libro, nuc'ua nu c'o nziyo c'o mi böbü

cja o lado c'e trono, 'ñe c'o veinticuatro tita o ndüñijömmüji a jmi c'e Ts'imë, o ma't'üji. Nzi 'naja c'o tita mi jünji 'naja bizhi c'ü ngueje arpa. Xo mi tüji nde 'najaji 'na s'äbä c'ü ngüe oro. C'o s'äbä mi nizhi o nguichjüjnü c'o ma jo ma jyärä. Nu c'o nguichjüjnü, ne ra mama c'o jña c'o ni dyötü Mizhocjimi yo o nte.

⁹ Nuc'ua c'o nziyo c'o mi bübü 'ñe c'o tita mi ma't'üji Mizhocjimi mi tøjöji 'na himno c'ü cja dadyo. Mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e ì tsja texe c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, nguec'ua o sò ì chjé'ë ne libro, ri xücü ri ñu'u.

Sò ri tsjague na ngueje o bö'tc'ügüe. ì pjödügüe in tsji vi tsjöt'p'ü o nzhubü yo nte texe cja ne xoñijömmü.

Zö pje ma jñiñi cäräji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma razaji, ì tsjöt'p'üji o nzhubüji.

Nguec'ua 'ma cjó c'o ra 'ñench'ets'ü o mü'bü, Mizhocjimi ra ts-japü o t'i c'o.

¹⁰ ì tsjapüji jmuji, 'ñe mböcjimiji ngüe c'ua pëpji ín Mizhocjimigöji.

Ra mandaji cja ne xoñijömmü, je mi mamaji a cjanu.

¹¹ Nuc'ua ró janda me ma puncjü anxe c'o mi böbü a ñünü. A nde anguesji mi bübü c'e trono 'ñe c'o nziyo c'o mi böbü a ñünü c'e trono, 'ñe c'o tita. C'o anxe mi cärä na puncjü millón. Ró ärä mi ña c'o anxe. ¹² C'o anxe me mi tøjöji na jens'e. Mi mamaji a cjava:

Nu ne Ts'imë nu o bö't'ü, o tsja texe, nguec'ua rá ma't'üji angueze. Nunu me na nojo nu.

Nunu sò ra tsja texe nu. Nunu me pë's'i texe c'o ni muvi nu.

Nunu pärä texe nu; me na zëzhi.

¹³ Nuc'ua ró ärä texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi c'o cärä a jens'e 'ñe cja ne xoñijömmü, 'ñe a mbo e jömmü, 'ñe c'o cärä cja e ndeje. Mi tøjöji; mi mamaji a cjava:

Rí ma'tc'újme nu'tsc'e Mizhocjimi
in junrú cja e trono.

Xo rí ma'tc'újme nu'tsc'e Jesucristo
ngue'tsc'e c'e Ts'imë c'ü o
bö't'ü.

Me na nojots'üvi, me na zë'ts'igüevi.
Sido rá ma'tc'újme; dya ra nguarü
c'ü rá ma'tc'újme, je mi
mama a cjanu c'o.

¹⁴ O ndünrú c'ua c'o nziyo c'o mi
böbü a ñünü c'e trono. O mamaji:

—Je rga cjanu, amén.

Nuc'ua c'o tita o ndüñijöümü, o
ma't'üji Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo
c'ü e Ts'imë.

6

Los siete sellos

¹ Nuc'ua ró janda c'e Ts'imë o
xücü 'naja c'o tjüjmü c'o mi tjüt'ü c'e
libro. Ró ärä c'ua 'naja c'o nziyo c'o
mi bübü. 'Ma mi ña'a, mi äragö nza
cja c'ü mi pjäjnä. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

² Ró janda c'ua 'na pjadü c'ü ma
t'öxü. Nu c'ü mi chägä, mi jün
'na arco yo flecha. O ch'unü 'na
corona nza cja c'ü juns'ü yo manda.
Angueze ya vi ndöpü na puncjü c'o
üvi. O mbedye o ma ndöpü c'o
dyaja c'o üvi.

³ Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na
yeje tjüjmü c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró
ärä c'ua mi ña c'ü na yeje c'o nziyo
c'o mi bübü. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

⁴ Nuc'ua o mbedye c'ua c'ü 'naja
pjadü. Ma mbaja c'e pjadü c'ü. Nu
c'ü mi chägä, o ch'unü 'na tjëdyi c'ü
me ma nojo. O ch'unü c'ü ro tsjapü
ro tsja chü yo nte'e cja ne xoñijöümü.
Nguec'ua ra pötü rgä mbö't'üji.

⁵ Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na
jñi'c'ü c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä
c'ua c'ü na jñi'c'ü c'o mi bübü. Mi
mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü
c'ü ma potjü. Nu c'ü mi chägä, mi
jün'ü 'na t'ëzi c'ü ni pesaji. ⁶ Ró ärä
c'ua 'na jña c'ü je ma ëjë a nde'e

cja c'o nziyo c'o je mi bübü a ñünü
c'e trono. Nu c'e jña'a je o mama a
cjava:

—Yo nte 'napa ra pëpjiji ngue c'ua
ra ndömüji 'na kilo ndëxü. 'Napa ra
pëpjiji ngue c'ua ra ndömüji jñi kilo
cébara. Y rguí jyodü ra mbötpüji
ngüenda c'ü dya ra s'odüji o aceite
'ñe o vino.

⁷ Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na
nziyo c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä
c'ua c'ü na nziyo c'o mi bübü. O
mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

⁸ Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü
c'ü ma c'axt'ü. Nu c'ü mi chägä, mi
xiji ngueje nu pö't'ü yo nte nu. Cja
o xütjü ma ëjë nu c'ü xiji Hades nu
ja cärä c'o tüt'ü. O ch'unüvi sjëtsi
ro mbö't'üji c'ü na nziyo parte yo
nte yo cärä cja ne xoñijöümü. Ro
mbö't'üji co tjëdyi, co tjiñmi, 'ñe co
yo animal yo na sate yo cärä cja ne
xoñijöümü. Xo o tsjapüvi o zö'dyë na
puncjü nte, ngue c'ua o ndüji.

⁹ C'e Ts'imë o xücü c'ü na tsi'ch'a
c'o mi tjüt'ü c'e libro. Nuc'ua ró
janda c'ua 'na altar. A jöümü c'ü e
altar ró janda c'o o aljma nu c'o vi
bö't'ü na ngueje o 'ñejmeji o jña'a
Mizhocjimi y mi xipjiji c'o nte e
Jesucristo ngueje c'ü ín Jmugöji.
¹⁰ Anguezeji o mapjüji c'ua na
jens'e. Mi mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'újme, me na
zë'ts'igue, in mandague texe. Me na
sjü'ütsc'e. Texe c'o in mangue na
cjuana c'o. ¿Hasta jinguä rí jñünpü
ngüenda c'o nte cja ne xoñijöümü c'o
o mbötcüjme, rí tsjapüji ra sufridoji
na ngueje o mböcüzüjme ín tsji-
jme?, o mamaji a cjanu.

¹¹ O ch'unü nzi 'naja anguezeji
'naja bitu c'ü ma t'öxü. O sjipjiji xe
ro nde'beji ts'iquë cja ro zäs'a c'o
o cjuarmaji c'o pëpi Mizhocjimi c'o
xo ro bö't'ü.

¹² Ró janda c'ua c'e Ts'imë o xücü
c'ü na 'ñanto c'o mi tjüt'ü c'e libro.
Me mi mb'i'c'ü c'ua ne xoñijöümü. E
jyarü o pocü nza cja bobitu. E zana

mi 'ñetse nza cja cji'i. ¹³ Yo seje a jens'e o ndögü a xes'e ne xoñijö mü, c'ua ja nzi ga jyäbä o higo c'o dya be tä'ä, 'ma vü na zëzhi e ndajma ga juant'a c'e za'a. ¹⁴ E jens'e o 'ñetse o 'mans'a nza cja 'ma 'mans'a 'na libro; ya mi ojtjo. Texe yo t'eje 'ñe yo ts'ixoñijö mü a nde cja ndeje o 'ñömüji. Dya cja mi junrüji c'ua ja je mi junrüji. ¹⁵ Nuc'ua yo nte cja ne xoñijö mü o tsjōjōji cja cueva c'o tjocü cja ndojo cja yo t'eje. O tsjōjō yo rey 'ñe yo gobernador 'ñe yo manda xondaro 'ñe yo pë's'i na puncjü merio 'ñe yo na zëzhi 'ñe yo pje nde pjëzhi, 'ñe texe yo dyaja nte. ¹⁶ Yo nte o xipjiji a cjava c'o t'eje 'ñe c'o ndojo:

—Tunügueji a xes'ezügöjme. A cjanu rí tsopcüjme nguec'ua dya ra jñandgajme Mizhocjimi c'ü junrü cja e trono; dya xo ra jñandgajme e Jesucristo c'ü e Ts'imë. Anguezevi me ra jñüncüjme ngüenda ra tsjacüjme rá ma sufridojme. ¹⁷ Na ngueje ya o säjä c'e pa'a c'ü me na s'ëzhi. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo me ra tsjacüjme rá sufridojme. ¿Cjó ngue c'ü ra sò ra böbü cja o jmivi? Dya cjó sò. Je a cjanu o mamaji.

7

Los señalados de las tribus de Israel

¹ Nuc'ua ró janda c'ua nziyo anxe. Mi böbüji cja yo nziyo 'nanguarü cja ne xoñijö mü. Mi pënc'hiji na jo yo nziyo ndajma cja nu xoñijö mü; ngue c'ua dya ro vü'ü e ndajma cja ne xoñijö mü, ne ri ngueje cja e ndeje. Ne xo ro juant'a yo za'a. ² Ró janda c'ua c'ü 'naja anxe. O mbes'e nu ja ni mbes'e e jyarü. Nuc'ü, mi jün 'na sello ngue c'ua ro meya nu c'o ngueje o t'i Mizhocjimi c'ü bübütjo. O mapjü na jens'e, o zopjü c'o nziyo anxe c'o vi ch'unü poder ro s'odü ne xoñijö mü 'ñe e ndeje. O xipjiji a cjava:

³ —Dya be rí s'odüji ne xoñijö mü ne ri ngueje e ndeje ne ri ngueje yo za'a. Cja rí s'odügueji c'o, 'ma ya rá cjuarü rá meyajme yo o nte in Mizhocjimigöji. Rá meyajme cja o ndë'ë yo.

⁴ Ró ärägö ja nzi mi sò nu c'o o meyaji. O zäs'ä ciento cuarenta y cuatro mil yo nte yo mboxbëche cja c'o doce o t'i e Israel. ⁵ O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Judá. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Rubén. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Gad. ⁶ O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Aser. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Neftalí. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Manasés. ⁷ O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Simeón. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Leví. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Isacar. ⁸ O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Zabulón. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e José. O meyaji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Benjamín.

La multitud vestida de blanco

⁹ Nuc'ua ró janda c'ua; mi cãrã me na puncjü nte c'o dya cjó mi sò ro mbezhe. Vi 'ñejeji texe cja yo ndajñiñi 'ñe texe cja yo jñiñi. Mi ñaji c'o pje nde ma jña, 'ñe pje nde ma razaji. Mi böbüji cja o jmi c'ü junrü cja c'ü e trono 'ñe cja o jmi c'ü e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo. Mi jeji bitu c'ü ma t'öxü. Mi jünji o dyë 'mãjmã. ¹⁰ Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava:

Nunu o jocüzüji in mü'büji ngueje in Mizhocjimigöji nu je junrü cja e trono 'ñe e Ts'imë nu ngueje e Jesucristo, je o mamaji a cjanu.

¹¹ Nuc'ua texe c'o anxe mi böbüji. A nde anguesji mi bübü c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi bübü. Nuc'ua c'o anxe o ndüñijö müji a

jmi'i c'ü e trono. Cjanu o ma't'üji Mizhocjimi. ¹² O mamaji a cjava:

Je xo rí mangöjme a cjanu, amén. Ngue'tsc'e ín Mizhocjim-its'ügöjme rá ma'tc'üjme.

Me na nojots'ügue, ín pãrãgue texe. Ngue'tsc'e rá da'c'üjme na pöjô. Ngue'tsc'e rá sũc'üjme. Ngue'tsc'e me na zẽ'tsc'e, sö rí tsjague texe. Je rga cjatsc'e nu texe yo cjẽ'ẽ 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijöümü. Amén.

¹³ Nuc'ua 'naja c'o tita o dyönnü, o xitsi a cjava:

—Nujyo je'e na t'öxü, ¿cjo ín pãrãgue cjo ngueje yo, 'ñe ja vi 'ñeji?, o 'ñenze.

¹⁴ Ró xipji c'ua a cjava:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, dya rí pãrãgö. Xitsigö cjo ngueje yo, na ngueje ín pãrãgue, ró embe.

Cjanu o xitsi c'ua angueze:

—Nujyo nguejyo vi sufrido na puncjü na ngueje o 'ñejmeji e Jesucristo c'ü o pjödü o cji o ndintspi o mü'büji. O mbedyeji o bituji; o ch'öxcüji co o cji e Ts'imë. ¹⁵ Nguec'ua ya je cãrãji a jmi Mizhocjimi nu junrü cja ne trono. Nujyo, ma't'üji Mizhocjimi xömü ndempa nu va ja bübü angueze. Mizhocjimi ngue nu ra mbörüji nu; dya pje ra bëzhiji. ¹⁶ Dya cja ra zant'aji; ne xo ra neji o ndeje. Dya xo ra zant'aji e jyarü; ne ra zö'öji c'ü rrã pa'a. ¹⁷ Na ngueje e Ts'imë e Jesucristo nu je bübü a nde cja ne trono ra mbörüji, ngue nu ra unüji c'ü ra ziji; nguec'ua ra bübütojji. Mizhocjimi ra ndintspi texe yo o nguizhöji. Dya cja pje ra mbeñeji.

8

El séptimo sello y el incensario de oro

¹ Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na yencho c'ü mi tjüt'ü c'e libro. O zö nde hora c'ü dya cjo mi ña, y dya cja pje mi äragö. ² Nuc'ua ró janda c'o yencho anxe c'o böbü a

jmi Mizhocjimi. Nuc'ua o ch'unüji c'ua yencho trompeta. ³ O ëjë c'ua c'ü 'naja anxe o ë böbü a jmi cja c'e altar c'ü oro c'ü bübü a jmi c'e trono. Mi cjü's'ü 'na incensario c'ü mi ngueje oro. Cjanu o ch'unü na puncjü nguichjünü; ngue c'ua ro mbã's'ã cja c'e altar ro huanba c'o jña c'o vi dyötü Mizhocjimi texe c'o o nte. ⁴ Nuc'ua c'ü o bipji c'ü e nguichjünü o nguins'i cja c'o o dyë'ë c'ü e anxe. O zãt'ã a jmi Mizhocjimi co nu c'o vi dyörü c'o o nte angueze. ⁵ Nuc'ua c'ü e anxe o nichí c'e incensario o ndësi vi c'o ma qui'i cja c'ü e altar. Cjanu o mbodü c'ua cja ne xoñijöümü. Nuc'ua o pjãjnã c'ua. Me mi juëbi, me mi yürü; me mi mbĩ'ĩ ne xoñijöümü.

Las trompetas

⁶ Nuc'ua c'o yencho anxe c'o mi jün c'o yencho trompeta o mba's'üji c'ua, ro mbë'biji.

⁷ Nuc'ua c'ü ot'ü anxe o mbë'bi o trompeta. Nuc'ua o jyãbã c'ua o ngündo 'ñe o sivi c'o mí chjanavi o cji'i. Je jyãbã cja ne xoñijöümü. C'ü na jñi parte ne xoñijöümü o ndë'ë. Xo o ndë'ë c'ü ni zö na jñi yo za'a. Xo o ndë'ë texe yo pjindyö.

⁸ C'ü na yeje anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. Nuc'ua mi 'ñetse nza cja 'na trat'eye c'ü ma tjë'ë, o ma zo'o cja ndeje nu cja mar. Nuc'ua c'ü ni zö na jñi c'ü e mar o mbëzhi cji'i c'ü. ⁹ Cjanu o ndü'ü c'ua c'ü ni zö na jñi c'o mi cã'ã cja o mar. Nuc'ua c'ü ni zö na jñi c'o barco o chjorüji.

¹⁰ C'ü na jñi anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. Cjanu o ndögü a jens'e 'na tanseje, ma yot'ü nza cja 'na trasivi. Je ma zo'o cja c'ü na jñi parte yo ndare 'ñe yo mbereje. ¹¹ Nu c'ü e tanseje mi chjü Ajenjo c'ü ne ra mama na cjo. Nuc'ua c'ü na jñi parte yo ndeje o jyärã na cjo'ö. O ndü na puncjü nte na ngueje yo ndeje ya me vi cjönt'ü.

12 C'ü na nguiyo anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. O s'odü c'ua c'ü na jñi e jyarü; 'ñe c'ü na jñi e zana. Xo 'ñe c'ü na jñi parte yo seje. Exco juench'e c'ua c'ü na jñi o siviji. Nuc'ua c'ü na jñi 'ma ndempa 'ñe c'ü na jñi 'ma xömü; dya cja mi jya's'ü c'ua.

13 Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü mi pjüjuaja a nde'e a jens'e. Ró ärä mi mapjü na jens'e, o mama:

—C'o jñi anxe ya ngue ra mbë'biji c'o jñi trompeta. Juejme yo nte yo cãrã cja e xoñijö mü na ngueje me ra sufridoji 'ma ra mbë'biji c'o trompeta, o mama a cjanu c'e anxe.

9

1 C'ü na qui'ch'a anxe o mbë'bi c'ua o trompeta. Ró janda c'ua 'na seje c'ü vi ndögü a jens'e c'ü je zät'ä cja ne xoñijö mü. O ch'unü c'ua poder ra xocü c'e t'o'o c'ü me na jê'ë c'ü dya sö cjó ra jñanda ja sät'ä. 2 Cjanu o xo's'ü c'ua c'ü e t'o'o c'ü me na jê'ë. Cjanu o c'os'ü trabipji cja c'ü e t'o'o nza cja bipji cja 'na trahornu. Cjanu o bëxö mü e jyarü 'ñe e ndajma na ngueje ya mi chjana o bipji c'ü vi c'os'ü cja c'e t'o'o. 3 Nu cja c'ü e bipji o mbedye t'ünxü c'o o ma cja ne xoñijö mü. O ch'unüji c'ü na zëzhi nza cja yo alacrán yo cãrã cja ne xoñijö mü. 4 O sjipjiji c'ü dya ro zaji yo pjindyoy cja'a cja ne xoñijö mü, ne ri ngueje o xi yo za'a, ne xo ri ngue pje nde ma planta. Exi jântjo c'o nte c'o dya jmeya cja o ndë'ë ngue c'o ro s'odüji c'o. Nuc'o, ngue c'o dya ejme Mizhocjimi. 5 O jyëziji ra tsjapü ra sufrido c'o nte c'o dya jmeya cja o ndëji; ra mezhe tsi'ch'a zana ra sufridoji. Nu c'ü ra sufridoji chjëntjovi nza cja 'ma ro mbücüji yo alacrán. Pero dya o ch'unüji ra mbö't'üji yo nte. 6 Nu c'o pa'a c'o, ra jyodü yo nte ja rga ndüji; pero dya ra chöt'üji. Zö me ri ne ra ndüji, dya ra ndüji.

7 C'o t'ünxü exmi nza cjatjo o pjadü c'o ya xampja ra ma cja chü. Mi juns'üji c'ü mi nza cja o corona c'ü mi ngueje oro. Nu c'o o jmiji exmi nguetjo o jmi yo nte. 8 O ñixtiji exmi nza cjatjo o ñixti yo ndixü. Nu c'o o s'ibiji exmi nza cjatjo o s'ibi yo león. 9 Mi jeji o bitu c'o exmi nza cjatjo t'ëzi. Mi nguetjo cja o tijmiji mi cjö'müji. Nu c'o o juajaji me mi nzhi'ñ nza cja na puncjü carro c'o cjüt'ü o pjadü 'ma chinpjadü 'ma ni möji cja chü. 10 Mi peje o pjixiji nza cja o alacrán. Nu c'o o pjixiji mi peje c'ü je mi mbücüji yo nte. A cjanu ma zëzhiji ngue c'ua ra tsjapüji ra sufrido yo nte tsi'ch'a zana. 11 Nu c'o xiji o t'ünxü 'ñejeji o reyji. Ngue c'e anxe c'ü pjörü cja c'ü e t'o'o c'ü mi c'os'ü bipji. Cja jña hebreo c'e rey ni chjü Abadón. Cja jña griego xiji Apolión. C'e jña c'ü, ne ra mama nu c'ü pö't'üte.

12 Nuc'ua o nguarü c'ua nu c'ü ot'ü ró janda me ra sufrido yo nte; dya cja ró janda. Ró janda c'ua xe mi bëzhi xe yeje c'o me ra sufrido yo nte.

13 Nuc'ua c'ü na 'ñanto anxe o mbë'bi c'ü o trompeta. Ró ärä c'ua 'na jña'a c'ü mi pedye a nde c'o nziyo mota c'o böbü cja squina c'e altar c'ü bübü a jmi Mizhocjimi. 14 Nu c'ü e jña o xipji a cjava c'ü na 'ñanto anxe c'ü mi jün c'ü e trompeta:

—Xäpcä c'o nziyo anxe c'o je 'nünt'ü cja c'ü e trandare c'ü ni chjü Eufrates, o xipji a cjanu.

15 Cjanu o xäpcä c'ua c'o nziyo anxe; ngue c'ua ro mbö't'üji c'ü na jñi parte yo nte. Ya mi te'beji ro zädä c'e hora 'ñe c'e pa 'ñe c'e zana 'ñe c'e cjë'ë c'ü ro xäpcäji. 16 C'o xondaro c'o mi chägä o pjadü, ró ärägö ja nzi mi söji anguezeji. Nuc'o, me ma puncjü c'o. Mi söji ye ciento millón.

17 Je a cjanu rvá täcä c'o pjadü c'ü o jitsi Mizhocjimi. Nu c'o mi chägä c'o pjadü mi je'e c'o t'ëzi c'o cjö'p'ü o

tijmi c'o. Nu c'o t'ëzi ma mbaja nza cja sivi; ma c'anga nza cja o bipji asufre; ma c'axt'ü nza cja asufre. C'o o ñi c'o pjadü exmi nza cjatjo o ñi o león. Cja c'o o ne o pjadü mi pedye sivi 'ñe bipji 'ñe asufre. ¹⁸ O ndü c'ua c'ü na jñi parte yo nte na ngueje c'o jñi plaga c'o o sufridoji. C'o plaga mi ngueje o sivi 'ñe o bipji 'ñe o asufre c'ü mi pedye cja o ne'e c'o pjadü. ¹⁹ C'ü ma zëzhi c'o pjadü je mi bübü cja o neji 'ñe cja o pjixiji. C'o o pjixiji mi chjëntjovi nza cja o c'ijmi c'o xo mi bübü o ñiji. Co o pjixi c'o pjadü mi s'odü yo nte.

²⁰ O ndü na puncjü nte co c'o plaga. Bübü c'o dya ndü, pero dya o nzhogü o mü'büji. Sido o tsjatjovi c'ü na s'o. Sido o ma't'ütjovi o demonio. Sido o ma't'ütjovi yo ts'ita yo oro, yo plata, yo bronce, yo ndojo, yo za'a. Maco yo ts'ita dya janda yo. Dya xo äräji. Dya xo nzhodüji. ²¹ Nu c'o nte dya o nzhogü o mü'büji. Sido o pö't'üteji. Sido mi cëroji. C'o bëzo, sido mi tsäjäji ndixü. C'o ndixü, sido mi tsäjäji o bëzo. Dya xo o nzhogü o mü'büji. Nu c'o pje mi pönü, dya xo o nzhogü o mü'bü c'o.

10

El ángel con el librito

¹ Nuc'ua ró janda c'ü 'naja anxe c'ü me ma zëzhi. Ma sjöbü ndeze a jens'e. Ma ëjë a mbo 'naja ngömü. 'Na arco iris je mi böbü a xes'e cja o ñi. Nu c'ü o jmi me mi juëbi nza cja e jyarü. Nu c'o o ngua mi chjëntjovi nza cja yo columna yo dä's'ä a nde cja ngumü. Nuc'o, mi 'ñetse nza cja sivi. ² Mi tjë'e 'na ts'ilibro c'ü ya vi sjo's'ü. Cjanu o 'ñe's'e o jocua a xes'e cja c'ü e mar. Nu c'ü 'naja o ngua o 'ñe's'e a xes'e cja ne xoñijöümü. ³ Cjanu o mapjü na jens'e chjëntjovi nza cja 'ma huë 'na león. 'Ma o nguarü o mapjü, ró ärägö c'ua yencho vez va pjäjnä. ⁴ 'Ma o nguarü o ña'a c'o yencho va pjäjnä, nutscö e Juan ya mi ngue ro

opjügö. Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e. O xitsi a cjava:

—Dya cjó rí xipji c'o i dyärä c'o o pjäjnä. Dya rí dyopjügue c'o o mama c'o, o 'ñenze a cjanu.

⁵ C'ü e anxe c'ü ró janda mi ë's'ë c'o o ngua a xes'e cja c'ü e mar 'ñe e xoñijöümü, nuc'ua o c'uans'a c'ua o jodyë a jens'e. ⁶ Angueze o nädä Mizhocjimi c'ü bübü dya 'ñe ra bübütjo 'ma ya rguí nguarü ne xoñijöümü. O nädä Mizhocjimi c'ü o dyät'ä ne xoñijöümü 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Xo o dyät'ä yo ndeje 'ñe yo cá'ä nu. O mama a cjava c'e anxe:

—Dya ra mezhe ra zädä texe c'o o mama Mizhocjimi. ⁷ 'Ma ra zädä c'ü ra mbé'bi o trompeta c'ü na yencho anxe; ngue 'ma ya ra nguarü texe c'o o mbeñe Mizhocjimi c'o o xipji c'o profeta c'o mi pëpi Mizhocjimi, eñe c'e anxe.

⁸ Nuc'ua c'ü e jña c'ü ró ärägö c'ü vi 'ñeje a jens'e, o zocütjo na yeje. O xitsi a cjava:

—Ma ma chjë'e ne ts'ilibro nu sjos'ütjo nu tjë ne anxe nu ë's'ë o ngua a xes'e cja ne mar 'ñe ne xoñijöümü, o 'ñenze a cjanu c'e anxe.

⁹ Ró ma c'ua cja c'e anxe, ró ma xipji ro dyacü c'e ts'ilibro. Cjanu o xitsi angueze:

—Chjë'e, ngue c'ua rí si'i. Nu ne ts'ilibro me na ö ngue o jña Mizhocjimi. Ra tsja'c'ü ra mäjä in mü'bügüe. Me xo na s'ëzhi o jña. Ra tsja'c'ü me ra sufrido in mü'bügüe na ngueje c'o cja ra zädä, o 'ñenze.

¹⁰ Ró ma tjë'e c'ua c'e ts'ilibro c'ü mi tjë c'e anxe. Nuc'ua ró sigö c'ua. Me ma ötjo cja in te'e mi chjëntjovi öt'apjü ngünjü. 'Ma ró cjuarü ró sigö, ma cjö a mbo in pjeme. ¹¹ O sjitsi c'ua a cjava:

—Ni jyodü rí yepe rí ñague c'ü mama Mizhocjimi. Rí mamague c'ü ra tsjapü Mizhocjimi na puncjü o jñiñi; 'ñe na puncjü raza 'ñe yo ña pje nde ma jña'a, 'ñe yo rey, o sjitsi a cjanu.

11

Los dos testigos

¹ Cjanu o ch'acü 'na dye'e c'ü mi chjëntjovi nza cja 'na metro. Cjanu o sjitsi a cjava:

—Rí ñanga. Dyëdyi dya nu o templo Mizhocjimi 'ñe ne altar. Xo nde rí pezhegue yo ma't'ü angueze nu. ² Pero dya rí dyëdyi ne tji'i nu chjünüvi ne templo. Dya rí dyëdyi nu na ngueje je ra ngärä c'o dya ejme Mizhocjimi. Nuc'o, ra yödüji nu e ndajñiñi nu o xöcü Mizhocjimi, nu ngueje a Jerusalén nu ja bübü ne templo. Ra yödüji jñi cjë nde. ³ Rá unügö c'ü na zëzhi yeje c'o ra mamavi c'ü na cjuana. Ra tsjavi profeta ra pätcägövi. Jñi cjë nde ra zopjüvi c'o nte, ra mamavi c'ü rí mangö. Ra ndëjévi o bitu c'o na ärä, c'ü rguí unü ngüenda c'o nte c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

⁴ C'o yeje nguejyo ye za'a yo olivo; xo 'ñejoye yeje candelero yo bübü a jmi Mizhocjimi c'ü manda texe cja ne xoñijömmü. ⁵ Nu 'ma cjó c'o ra ne pje ra tsjapü c'o, ra mbedye sivi cja o nevi; ra ndé'ë c'o ri nuvi na ü. A cjanu ra ndü'ü nu c'o ra ne pje ra tsjapü c'o. ⁶ Me na zëzhi anguezevi; sö ra ngot'üvi a jens'e c'ü dya ra 'ñe dye'be c'o pa'a 'ma ra pätpävi Mizhocjimi ra zopjüvi c'o nte ra xipjiji c'ü mama Mizhocjimi. Xo sö ra tsjapüvi yo ndeje ra mbëzhi o cji. Xo ra sö ra tsjapüvi ra mbí na zëzhi ne xoñijömmü 'ñe pje c'o nde ra tsjavi, ngue c'ua me ra sufrido yo nte. Nu hora c'ü ra nepevi ra tsjavi. ⁷ C'e animal c'ü me na sate ra mbes'e cja c'e t'o c'ü me na jé'ë, ra jyonmbü chü c'o yeje. 'Ma ra nguarü c'o yeje ra zopjüvi c'o nte, cja ra ndöjô 'ma c'e animal ra mbö't'ü c'o yeje. ⁸ Ya rguí ndüvi c'ua cja c'ü e ndajñiñi nu ja o bö't'ü c'ü ín Jmugöji e Jesucristo. Je ri 'manavi cja calle. C'e jñiñi c'ü, ra xiji Sodoma 'ñe Egipto na ngueje me na s'o c'o ri cärä cja c'e jñiñi c'ü.

⁹ C'o ye añima, jñi pa nde ra 'manavi cja calle ra jñanda c'o nte texe cja ne xoñijömmü. Ra jñandaji c'o, zö pje ma razaji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma jñiñi c'ü menzumüji. Dya ra jyëziji cjó ra dyögü c'o ye añima. ¹⁰ Nu c'o ri cärä cja ne xoñijömmü me ra mäjäji na ngueje ya rguí ndü c'o yeje. Me ra mäjäji, me ra pötü rgá unüji o regalo. Na ngueje c'o yeje profeta me mi cjapü ra sufrido c'o nte. ¹¹ 'Ma ya ra cjogü c'o jñipa nde, Mizhocjimi ra unü c'ü ra tsjons'ü o jñüvi. Ya ra bübüjtjovi, ra tetjovi. Cja rron böbüvi. Me ra zü c'ua c'o nte rgá jñandaji. ¹² Nuc'ua c'o ye profeta ra dyärävi 'na jña c'ü je rguí 'ñeje a jens'e. Ra ña na jens'e ra xipjivi a cjava:

—Xä'dävi a 'ñecjua a jens'e, ra 'ñeñe.

Cja rron mëvi c'ua a jens'e cja 'na ngömmü, ra jñanda c'o nte c'o mi nu na ü c'o. ¹³ Nuc'ua c'ü e ndajme c'ü, me ra mbí'í ne xoñijömmü. C'ü ni zö na dyëch'a parte c'ü e ndajñiñi ra yät'ä o ngumü. Ra ndü'üji c'ua na ngue c'ü ra mbí'í ne xoñijömmü. Ra zö'ö siete mil c'o nte'e c'o ra ndü. Nu c'o dyaja me ra pizhiji, me ra mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi a jens'e.

¹⁴ C'ü ra mbí ne xoñijömmü ngue c'ü na yeje c'ü me ra sufrido yo nte. Dyäräji. 'Ma ya ra nguarü c'o, dya cja ra mezhe ra zädä c'ü na jñi.

La séptima trompeta

¹⁵ Nuc'ua c'ü na yencho anxe o mbé'bi c'ü o trompeta. Ró ärägö c'ua na puncjü c'o mi ña'a a jens'e. Me ma jens'e ma ñaji. Mi mamaji a cjava:

Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji 'ñe e Cristo c'ü o ndäjä cja ne xoñijömmü ya mandavi c'ua ja mi manda e Satanás c'ü dya jo.

Ya ra mandavi para siempre.

¹⁶ Nuc'ua c'o veinticuatro tita c'o junrü cja o tronoji a jmi Mizhocjimi

o ndũñijõmũji. Cjanu o ma't'ũji c'ua Mizhocjimi. ¹⁷ O mamaji a cjava:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, ín Jmuts'ũjme, me na zẽ'ts'i, ìn cja texe c'ua nzi gui ñe'e.

Exmi bũbũtjogue y ìn bũbũgue.

Rí da'c'ũjme na põjõ na ngueje ì jizhigue c'ũ me na zẽ'ts'i, nguextjots'ũ ìn mandague.

¹⁸ Me co ùdũ yo nte cja ne xoñijõmũ me co nuc'ũji na ù.

Pero nudya ya zädä c'ũ xo rí jñũnpũ ngũenda c'o ya ndũ rí ts-japũ ra ma sufrido c'o dya o ñejmets'ũ.

Xo zädä c'e ndajme rí unũ c'o ya ì mamague c'o o päjtc'ä va ñaji ìn jñague, ñe texe c'o ngueje ìn ntegue, texe c'o sũc'ũgue zõ pje ri pjẽzhiji, zõ dya pje ri pjẽzhiji.

Xo zädä c'ũ e ndajme rí chjotũ c'o o s'odũ ne xoñijõmũ. O s'odũji na ngueje dya dyätäji Mizhocjimi, me tsjaji na s'o, eñe c'o tita.

¹⁹ Nuc'ua o xogũ a jens'e nu ja bũbũ Mizhocjimi. Cja o templo Mizhocjimi ró janda nu c'ũ e cja c'ua ja bẽ's'i c'o laja nu ja t'opjũ o ley Mizhocjimi. Nuc'ua o juẽbi o yũrũ o pjãjnã o mbĩ'ĩ ne xoñijõmũ. O jyärã na puncjũ trangũndo.

12

La mujer y el dragón

¹ Nuc'ua o ñetse na señal a jens'e c'ũ me ma nojo. Mi ngueje 'naja ndixũ. C'ũ o bitu mi ngueje e jyarũ. Mi ã's'ẽ o ngua cja e zana. Cja o ñi mi juns'ũ 'na corona c'ũ mi qui'ĩ doce seje. ² Nu c'e ndixũ mi ndunte c'ũ; ya mi ngue ro zõ'dyẽ. Nuc'ũ, me mi mapjũ c'ũ, na ngueje me mi sõ na ù. Me mi sufrido na puncjũ ro muxt'i. ³ Nuc'ua xo o ñetse c'ua xe 'naja señal a jens'e. Dyärãji c'ũ ró janda. Ngue 'na tac'ijmi c'ũ ma mbaja c'ũ mi bũbũ yencho o ñi'; cja na dyẽch'a o mota. Cja c'o o ñi'ĩ mi

juns'ũ yencho corona. ⁴ Nu c'ũ o pjixi mi cjũt'ũ c'ũ ni zõ na jñi parte yo seje a jens'e. Me co pana na zẽzhi a jõmũ yo. Nu c'ũ e c'ijmi o bõbũ a jmi c'ũ e ndixũ c'ũ ya mi ngue ro muxt'i; ngue c'ua ro zapũ c'ũ nu t'i'i 'ma ya ro mus'ũ. ⁵ C'e ndixũ o mus'ũ 'na ts'it'i. C'e ts'it'i ngue c'ũ ra manda texe cja yo nte. Me ra manda na zẽzhi; chjẽntjovi nza cja 'ma ri pärãji co 'na dyenza c'ũ ri t'ẽzi. Nuc'ua Mizhocjimi o zidyí a jens'e c'e t'i nu ja bũbũ Mizhocjimi, nu ja mandavi dya. ⁶ Nuc'ua c'e ndixũ o c'ueñe o ma cja ndajyadũ nu ja ya vi xõcũ Mizhocjimi. Nunu ra 'huñijí nu, jñi cjẽ nde.

⁷ Cja nu o ts'a c'ua 'na chũ'ũ a jens'e; e Miguel ñe c'o o anxe Mizhocjimi c'o mi dyoji, o chũji co c'e c'ijmi. Me mi chũ'ũ c'e c'ijmi 'ñe c'o anxe c'o mi dyoji c'e c'ijmi. ⁸ Pero c'e c'ijmi 'ñe c'o o anxe, dya pje mi sõ ro ndõjõji. Nuc'ua dya cja sãjãji ro ngãrãji a jens'e. ⁹ Cjanu o pjongũji a jens'e c'ũ e c'ijmi c'ũ ngueje e trac'ijmi c'ũ ya me mezhe. Nuc'ũ, ni chjũ'ũ Satanás c'ũ dya jo. Ngueje c'ũ onpũ texe yo cãrã cja ne xoñijõmũ. Nuc'ũ, o pjongũji a jens'e co texe c'o o anxe angueze. O zãt'ãji cja ne xoñijõmũ.

¹⁰ Nuc'ua ró ärã c'ua 'na jña'a c'ũ me ma jens'e c'ũ je vi 'ñeje a jens'e. Mí mama a cjava:

—Mizhocjimi c'ũ me na zẽzhi ya bõbũ a nde, ya o ñevgueji libre. Ngueje angueze co e Cristo c'o manda texe. Ya o pjongũvi a jens'e e Satanás c'ũ mi cõt'ũ yo ìn cjuarmagõji. Me mi pa cõt'ũji a jmi Mizhocjimi xõmũ ndempa. ¹¹ Pero e Satanás c'ũ dya jo, dya o ndõpũ c'o ìn cjuarmagõji na ngueje c'e Ts'imẽ c'ũ ngueje e Jesucristo o pjõdũ o cji va ngõtcũji ìn nzhubũgõji. Y anguezeji sido o ñejmeji e Jesucristo; sido o ñaji o jña'a. Dya zũji zõ ro bõ't'ũji. ¹² Nudya, mãjãgueji dya, texets'ũgueji ìn cãrãji a jens'e.

Na ngueje ya pjongüji a jens'e e Satanás. Pero me ra sufrido texe yo cãrã cja ne xoñijõmü 'ñe texe yo cã'ã cja yo ndeje. Na ngueje e Satanás c'ü dya jo ya zõbü a ma c'ua, c'ua ja in cãrãgueji. Ya me üdü na puncjü na ngueje pãrã na jo c'ü dya cja ra mezhe pa c'ü xe sõ ra tsja texe c'o na s'o, o mama a cjanu c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e.

¹³ Ma o nu'u c'e c'ijmi c'ü ya vi pant'aji a 'ñecua cja ne xoñijõmü, me mi jodü ja rvã zürü c'e ndixü c'ü vi mus'ü c'e ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua o ch'unü c'ua c'e ndixü ye juaja c'o nza cja o juaja o águila yo na nojo; ngue c'ua ro pjüjuaja na jẽ ro ma cja c'e ndajyadü nu ja ya vi xõcü Mizhocjimi. Nunu dya ra zãt'ã c'e c'ijmi. Nunu ra 'huiñiji c'e ndixü, jña cjẽ nde. ¹⁵ Nuc'ua o mbedye cja o ne'e c'e trac'ijmi nza cja 'na ndare c'ü mi pa a xütjü cja c'ü e ndixü; ngue c'ua ro tsjapü ro c'ot'ü cja c'ü e ndare ro ndunü. ¹⁶ Nuc'ua ne xoñijõmü o mbõs'ü c'e ndixü. Ne xoñijõmü o nzama o ne. Cjanu o cjogü c'e ndare c'ü vi mbedye o ne c'ü e c'ijmi. ¹⁷ Nuc'ua c'ü e c'ijmi me go ünmbü c'ü e ndixü. Nuc'ua o ma c'ua, o ma tsja chü co c'o dyaja o t'i'i c'ü e ndixü. Nuc'o, cjaji c'ua ja nzi ga manda Mizhocjimi. Xo mamaji ja ga cja e Jesucristo.

13

Los dos monstruos

¹ Nutscõ e Juan ró böbü cja o 'ñõxijõmü a ññünü c'ü e mar. Cja ró janda c'ua 'na animal c'ü na sate c'ü je o c'os'ü cja c'ü e mar. Mi bübü yenchõ o ñi'i; cja na dyëch'a o mota. Mi juns'ü dyëch'a corona cja c'o o mota. Mi t'opjü 'na jña cja c'o o ñi angueze. C'e jña'a c'ü, mi sadü Mizhocjimi. ² Nu c'ü e animal c'ü ró janda mi nza cja 'na tigre. Nu c'o o ngua mi nza cja o ngua 'na oso. Nu c'ü o ne mi nza cja o ne 'na león. Nuc'ua c'ü e c'ijmi o unü c'ü na zëzhi c'e animal ngue c'ua ro

manda nu ja manda angueze. Xo o unü c'ü ro mbëzhi na nojo. ³ Ró janda 'naja c'o o ñi nza cja c'ü vi s'odü, ya ro ndü'ü; pero o jogütjo. Texe yo cãrã cja ne xoñijõmü me co dyönütsjêji ja va jogü c'ü e animal. Nguec'ua va ndünt'üji a xütjü c'e animal. ⁴ O ndüñijõmüji o ma't'üji c'ü e c'ijmi na ngueje o unü c'e animal ra manda. Xo o ndüñijõmüji o ma't'üji c'e animal. O mamaji a cjava:

—¿Cjõ rí jñanda c'ü chjëntjovi nza cja ne animal? ¿Cjõ ngue c'ü sõ ra chüvi nu? O mamaji a cjanu.

⁵ Mizhocjimi o jyëzi c'e animal c'ü ro ña na s'o jña c'ü ro zadü Mizhocjimi. Xo o jyëzi ra manda jñi cjẽ nde. ⁶ Cjanu o nzama o ne c'e animal o zadü Mizhocjimi a jens'e 'ñe c'o cãrã nu. ⁷ Mizhocjimi xo o jyëzi c'ü ro jyonbü chü'ü c'o o nte Mizhocjimi. C'e animal o ndõjõ. Xo o jyëzi c'e animal ro manda texe cja yo nte, zõ pje ma razaji, zõ pje ma jña ñaji, zõ pje ma jñiñi c'ü menzumüji. ⁸ Yo cãrã texe cja ne xoñijõmü ra ndüñijõmüji ra ma't'üji c'e animal. Nu c'o t'opjü o tjüji cja o libro c'e Ts'imë, dya ra ma't'üji c'e animal. Ndeze 'ma dya be mi ät'ã Mizhocjimi ne xoñijõmü ya vi t'opjü o tjü nu c'o ro ndünt'ü a xütjü c'e Ts'imë c'ü o bö't'ü. Nu c'o dya t'opjü o tjü cja c'e libro ngue c'o ra ma't'ü c'e animal c'o.

⁹ Nu'tsc'eji in äräji yo jña, dyäräji na jo. ¹⁰ Nu c'o cjõ c'o pant'a a pjörü; xo ra pant'aji a pjörü c'o. Nu c'o ra põt'üte co tjëdyi, xo rguí ndü co tjëdyi c'o. Nguec'ua yo o nte Mizhocjimi ni jyodü ra sëchiji; sido ra 'ñejmeji Mizhocjimi.

¹¹ Nuc'ua cja ró janda xe 'na animal c'ü o mbes'e cja ne xoñijõmü. Nuc'ü, mi peje yeje o mota nza cja o mota 'na Ts'imë. Pero mi ña'a nza cja 'na trac'ijmi. ¹² C'e animal ngue c'ü na yeje animal. Nuc'ü, dyofi c'ü ot'ü; cjäpü yo nte ra tsjaji

c'ua ja nzi ga manda c'ü ot'ü animal. Xo c'apü texe yo cārã cja ne xoñijõmü ra ndũñijõmü ra ma't'üji c'ü ot'ü animal. C'ü ot'ü animal ngue c'ü o jogütjo 'ma ya mi ngue ro ndü. ¹³ C'ü na yeje animal xo cja na puncjü o seña. C'apü ra jyábã sivi a jens'e c'ü va sãjá cja ne xoñijõmü a jmi'i yo nte. ¹⁴ Onpü yo nte yo cārã cja ne xoñijõmü, xipjiji c'ü ni jyodü ra dyät'ãji 'na ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü e animal c'ü vi s'odü co tjëdyi, pero o jogütjo. Yo nte ra dyät'ãji c'e ts'ita, na ngue c'o seña c'o jëzi Mizhocjimi cja'a c'ü na yeje animal. ¹⁵ Mizhocjimi jëzi c'ü na yeje animal ra ts'apü ra tsjons'ü o jñü'ü c'e ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü ot'ü animal. Nguet'ua c'ü e ts'ita ña'a c'ü. Xo ra manda ra mbõ't'üji nu c'o dya ra ma't'ü c'e ts'ita. ¹⁶ Xo ra ts'apü texeji ra cuatpüji c'ü rguí meyaji cja o jodyëji o cja o ndë'ëji nguet'ua ra 'mārã c'ü o ts'ajaji c'ü ot'ü animal. Texeji, c'o dya pje pjëzhi, 'ñe c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o jün'ü, 'ñe c'o dya jün'ü, 'ñe c'o mbëpji, 'ñe c'o dya mbëpji, nde ra ts'apüji ra cuatpüji rgá meyaji. ¹⁷ Dya c'jõ sõ pje ra ndõmü ne pje ra mbõ'õ, 'ma dya ri cuat'ü o tjü'ü c'e animal. C'ü o tjü'ü c'e animal ngue 'na número. ¹⁸ Ni jyodü rí pãrãji; rí ts'ijñiji pje ne ra mama o número c'e animal. C'e número ngue seiscientos cja sesenta y seis. C'e número ne ra mama ngue 'na nte.

14

El canto de los 144,000

¹ Dyärãji na jo c'ü ró janda c'ua. Ngue c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo mi bõbü a ñi'i cja c'ü e t'eje c'ü ni chjü Sion. Mi dyoji angueze ciento cuarenta y cuatro mil o nte'e. Cja o ndëji mi t'opjü o tjü c'e Ts'imë Jesucristo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ² Cja rron ärã c'ua 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü mi yürü nza cja rrã puncjü o ndare, 'ñe nza cja 'ma pjãjnã. C'e jña'a

c'ü ró ärägõ mi nza cja bizhi 'ma pjë'biji na puncjü o arpa. ³ C'o nte c'o, ró ärägõ mi tøjõji 'na himno c'ü cja dadyo, mi tøjõji a jmi c'e trono, 'ñe a jmi c'o nziyo c'o mi bübü, 'ñe a jmi c'o tita. Nu c'o mi sõ ro pjëchi c'e himno nguextjo c'o ciento cuarenta y cuatro mil. Na ngue c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo vi ngõ'tp'üji o nzhubüji o ts'apüji o nte Mizhocjimi 'ma o 'ñench'e o mü'büji c'ü, 'ma mi cãrãji cja ne xoñijõmü. ⁴ Nuc'o, ngue c'o dya tjünt'ü a xütjü yo ts'ita. Nguextjo Mizhocjimi c'ü tjünt'ü a xütjü o. Nu c'o tjünt'ü a xütjü yo ts'ita chjëntjovi nza cja c'o bëzo c'o tsãjá o ndixü. Nu c'o tøjõ ne himno nu cja dadyo sido tjünt'üji a xütjü c'e Ts'imë e Jesucristo. Angueze o ngõ'tp'ü o nzhubüji. Ngue c'o ot'ü o ts'apüji o t'i Mizhocjimi ngue c'ua ra ma't'üji angueze 'ñe c'e Ts'imë. ⁵ Nuc'o, sido mi mamaji c'o na cjuana. Dya pje bübüji c'ü na s'o a jmi Mizhocjimi.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶ Ró janda c'ua c'ü 'na anxe c'ü mi pjüjuaaja a nde a jens'e. Nuc'ü, mi zopjü c'o nte, mi xipjiji ja rvã sõ xo ro jogü o mü'büji. Nu c'e jña'a, dya ra nguarü c'ü. Nu c'e anxe o zopjü texe yo nte, zõ pje ma jñiñi c'ü mi menzumüji, zõ pje ma razaji, zõ pje ma jña mi ñaji. ⁷ C'e anxe o mapjü na jens'e o mama a cjava:

—Sü'üji Mizhocjimi. Ma't'üji angueze na ngueje me na nojo. Ya va sãdã c'ü ra jñün'c'üji ngüenda. Ma't'üji Mizhocjimi c'ü o dyät'ã e jens'e 'ñe ne xoñijõmü 'ñe e ndeje 'ñe yo mbereje, o mama a cjanu c'e anxe.

⁸ C'ü 'naja anxe o ndünt'ü a xütjü c'ü ot'ü anxe. O mama a cjava:

—Ya o yät'ã c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Nu c'o mi cãrã c'e ndajñiñi me mi ma't'üji o ts'ita. Nde mi c'apüji texe yo jñiñi xo ro ma't'üji o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'ma ri unüji o vino c'o ni tji.

9-10 Nuc'ua c'ü 'naja anxe, o ndünt'ü a xütjü c'o yeje. Ngue c'ü na jñi anxe. O ña na zézhi. O mama a cjava:

—Ma cjó c'o ra ma't'ü nu c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra jyéziji ra meyaji cja o ndéji o cja o dyéji, nu'ma, Mizhocjimi me ra tsjapü ra sufrido c'o. Me ra ünmbü Mizhocjimi c'o; dya ra juentseji, me ra sufridoji na puncjü cja sivi 'ñe cja o asufre. Ra sufridoji a jmi c'o o anxe Mizhocjimi 'ñe a jmi c'e Ts'imë. ¹¹ Nu c'o ra ma't'ü c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra cuatpüji o tjü'ü c'e animal, dya ra sö ra söyaji; xömü ndempa ra sufridoji. Nu c'ü e bipji c'ü ri pes'e c'ua ja rrã sufrido anguezeji, dya ra tjeze. ¹² Nguec'ua c'o o t'i Mizhocjimi, ni jyodü sido ra dyätäji c'ü, 'ñe sido ra 'ñejmeji e Jesucristo; dya ra chjench'eji a xütjü.

¹³ Nuc'ua ró äragö 'na jña'a c'ü je vi 'ñeje a jens'e. Nuc'ü, o xitsi a cjava c'ü:

—Je rí dyopjügue a cjava: “Nu c'o sido ejme e Jesucristo c'ü in Jmugöji, zó ra bö't'üji, pero ra zät'äji nu ja me na jo.” Mama a cjanu o Espíritu Mizhocjimi, na cjuana me ra mäjäji. Mizhocjimi me ra mäpä anguezeji na ngueje o tsjaji c'ua ja nzi va ne angueze. Nguec'ua ya ra söyaji. O xitsi a cjanu c'e jña'a.

La cosecha de la tierra

¹⁴ Dyäräji c'ü ró janda. Mi bübü 'na ngömü c'ü ma t'öxü. A xes'e c'e ngömü, mi junrú 'naja c'ü exmi nguetjozügöji. Mi juns'ü o ñi 'na corona c'ü ngueje oro. Mi jün 'na sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe. ¹⁵ C'ü 'naja anxe o mbedye cja c'ü e templo nu ja bübü Mizhocjimi. C'e anxe o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi junrú a xes'e c'e ngömü, o xipji a cjava:

—Pjéch'i dya nu in sjat'ëbi rí chagü na ngueje ne ndajme nu rí chagü ya zädä. C'ü e dagrëxü cja ne xoñijömü ya na jo'o.

¹⁶ Nu c'ü mi junrú a xes'e c'e ngömü cjanu o mbëch'i c'ü o sjat'ëbi cja ne xoñijömü; nuc'ua o dagü c'ua, c'o mi cja'a cja ne xoñijömü.

¹⁷ Cjanu o mbedye c'ua c'ü 'naja anxe cja c'ü e templo nu ja bübü Mizhocjimi a jens'e. Xo mi jün 'na sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe. ¹⁸ Nuc'ua xe 'naja anxe o mbedye cja c'ü e altar. Nuc'ü, ngue c'ü mi manda yo sivi. Cjanu o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi jün c'ü e sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o xipji a cjava:

—Pjéch'i c'ü in sjat'ëbi ra jyäbä yo uva yo cja'a cja ne xoñijömü cja rrí pëchi yo na ngueje ya ndä'ä yo. O mama a cjanu c'e anxe.

¹⁹ Nuc'ua c'e anxe o jñü c'ü o sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o mbëch'i cja ne xoñijömü, o ndagü c'o uva. Cjanu o mboch'ü c'o uva nu ja je ro ndë'biji. C'ü yödüji c'o uva chjëntjovi c'ü ra tsja Mizhocjimi. Ra tsjapü me ra sufrido nu c'o dya ejme angueze. ²⁰ Nu ja o ndë'biji c'o uva je ngueje a tji'i cja c'e jñiñi. Mizhocjimi 'ma ra jyéziji ra castigaoji yo nte, je ngueje a tji'i cja c'e ndajñiñi ra bö't'ü na puncjü nte. O cji'i c'ü ra pjödüji me rrã jë'ë; ra zäs'ä cja o ne yo pjadü nu ja cjüsp'üji. Ra nzhodü c'o cji ra zät'ä jñi ciento kilometro c'ü na maja.

15

Los ángeles con las siete últimas plagas

¹ Nuc'ua ró janda c'ü 'naja señal a jens'e c'ü ma nojo c'ü rví zü yo nte. C'e señal mi ngue yenchó anxe c'o mi jün yenchó c'o rví tsjapü ro sufrido yo nte. Nu c'o me ra sufrido yo nte ngue c'o ya rguí nguarü, na ngueje ya ra nguarü c'ü ni ünmbü Mizhocjimi yo nte.

² Xo ró jandagö c'ü mi nza cja 'na mar c'ü mi 'ñetse nza cja vigrío. Nuc'ü, mi chjana sivi c'ü. Mi cãã nu c'o o t'i Mizhocjimi. Anguezeji vi ndõjõji; vi bẽzhi c'e animal c'ü na s'o. Na ngueje anguezeji, dya ndünt'üji a xütjü c'e animal. Dya o ma't'üji c'e ts'ita c'ü exi nguetjõ c'e animal, y dya mi cuat'üji o tjü cja o ndẽji. Anguezeji ma bõbüji a xes'e c'e mar. Mi jünji o bizhi c'ü ngueje arpa. Ngue Mizhocjimi c'ü vi unü c'o arpa anguezeji. ³ Mi tõjõji 'na himno c'ü ja va 'ñeme Mizhocjimi e Moisés o mbẽpi Mizhocjimi va pjongü libre c'o nte, 'ñe ja va 'ñeme Mizhocjimi c'e Ts'imë o ëjẽ cja ne xoñijõmü, o ë 'ñevgueji libre. Je mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, ín Jmuts'üjme, sö rí tsjague texe.

Me na nojo texe yo ì tsjague, 'ñe me na zõ'õ.

Na jo texe yo ìn cjague, 'ñe na cjuana. Ìn mandague texe cja yo jñiñi.

⁴ Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, texeji ra züc'ügueji.

Ra mamaji ngue'tsc'e c'ü me na jo. Na ngueje nguextjots'ü me na sjüts'ü; dya pje bübüts'ügue c'ü na s'o.

Yo nte texe cja ne xoñijõmü ra ë ndüñijõmüji ra ma'tc'üji, na ngueje ìn jíchiji c'ü me na jo c'o ìn cjague.

⁵ Nuc'ua ró janda c'ua, o xogü c'e templo a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi. ⁶ Nuc'ua o mbedye cja c'e templo c'o yencho anxe c'o mi jün c'ü ro tsjapü ro sufrido yo nte. Mi jeji bitu c'ü xiji lino; me ma t'õxü c'e bitu, me mi juëbi. Xo mi c'õ'bü cja o tijniji o mbünt'ü c'o mi ngueje oro. ⁷ Nuc'ua 'naja c'o nziyo c'o mi bübü a jmi cja c'e trono, o ndë c'ua yencho mojmü c'o mi ngueje oro, cjanu o unü 'naja nzi 'na c'o yencho anxe. Mi nizhi c'o mojmü. Je mi po'o c'ua c'ü me mi üdü Mizhocjimi c'ü ngue c'o castigo c'o ro tsjapü ro

sufrido yo nte. Ngue Mizhocjimi c'ü exi bübü y ra bübütjo c'ü; zõ ra nguarü ne xoñijõmü. ⁸ Nuc'ua c'e templo me co jyã'ã c'ua bipji, na ngueje me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na zẽzhi. Dya cjó mi sö ro cjogü cja c'e templo cja ro nguarü c'o anxe c'o vi manda Mizhocjimi ro tsjapüji ro sufrido yo nte. Yencho c'o me na s'ẽzhi c'o ro sufridoji.

16

Las copas de castigo

¹ Nuc'ua ró ärägõ 'na jña c'ü mi mapjü na jens'e, ndeze cja c'e templo. Mi xipji a cjava c'o yencho anxe:

—Mõji, ma pjödüji a xes'e cja ne xoñijõmü c'ü po'o yo yencho mojmü. Mizhocjimi ya me ra castigao yo nte; ra tsjapü me ra sufridoji.

² Nuc'ua c'ü ot'ü anxe cjanu o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja ne xoñijõmü. Cjanu o nzhodü c'ua 'na ngueme c'ü me ma ü, c'ü dya mi sö ro jogü. Mi ngueje o xãxã c'ü me mi po c'o me ma s'o. C'e ngueme o pënch'i c'o nte'e c'o je mi cuat'ü cja ndë'ë o tjü c'e animal, c'o mi ma't'ü c'ü o ts'ita.

³ Nuc'ua c'ü na yeje anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e o mar. Nuc'ua c'e ndeje o mbẽzhi nza cja o cji 'na añima. Nguec'ua va ndü c'ua texe c'o mi cã'ã cja o mar.

⁴ Nuc'ua c'ü na jñi anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e cja yo ndare 'ñeje nu ja peje ndeje. Nuc'ua o mbẽzhi c'ua cji'i c'o ndeje. ⁵ Cja rron ärã c'ua c'ü e anxe c'ü manda e ndeje. O mama a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi exmi bübügue y ìn bübütjogüe. Me na sjüts'ügue. Me na jots'ügue. Me na jo c'ü ìn cjague dya, ìn cjapü ra sufrido yo nte. ⁶ Me na jo a cjanu c'ü ìn cjague. Nudya ya ì tsjapü yo nte ra sufridoji na ngueje c'ü o pjõnbüji o cji'i c'o profeta c'o

o päjtç'ä va zopjü yo nte. Y xo pjönbüji o cji c'o dyaja in ntegue. Anguezeji ni jyodü ra sufrido rgá ziji o cji, na ngueje me na s'o c'o o tsjaji.

⁷ Cja rron ärägö o mapjüji cja c'ü e altar, o mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi ín Jmuts'üjme, sö rí tsjague texe. Na cjuana me na jo'o c'ua ja gui tsjapü ra sufrido yo nte.

⁸ Nuc'ua c'ü na nziyojo anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e cja e jyarü. Cjanu o ch'unü c'ua e jyarü ro ndüt'ü yo nte'e. ⁹ Nuc'ua me mi tjë'e c'ua yo nte na ngueje c'ü me ma zëzhi e jyarü. Pero dya nzhogü o mü'büji c'ü ro ma't'üji Mizhocjimi c'ü me na nojo. C'ü o tsjaji, o zanmbüji c'ua o tjü Mizhocjimi c'ü me na zëzhi c'ü vi pejñe c'o castigo.

¹⁰ C'ü na tsi'ch'a anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e nu ja mi manda c'e animal c'ü na sate. Nuc'ua o bëxömmü c'ua nu. Nuc'ua c'o nte'e me mi sa o c'ijñiji na ngueje me ma ü c'ü ma sufridoji. ¹¹ Me mi sadüji Mizhocjimi a jens'e na ngueje c'ü me mi söji na ü ñe me mi pes'e o xãã cja o cuerpoji. Pero dya nzhogü o mü'büji; o sido o tsjatjoji c'o na s'o.

¹² C'ü na ñanto anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja c'e trandare c'ü ni chjü Eufrates. Nuc'ua o dyot'ü c'ua c'e ndeje ngue c'ua ro jogü c'ü e ñiji nu ja ro cjogü c'o rey. Nuc'o, je rvi ñejeji nu ja ni mbes'e e jyarü.

¹³ Cja rron janda c'ua jñi'i demonio c'o exmi nguetjo o 'huë'ë. O mbedyeji cja o ne'e c'e trac'ijmi ñe cja o ne c'e animal c'ü na sate, ñe cja o ne c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. ¹⁴ C'o jñi 'huë'ë ngueje demonio. Me mi cjaji señal c'o me mi sü yo nte. O möji cja yo rey yo cãã texe cja ne xoñijömmü, o ma xipijji ra ëji texeji ra ñe chüji

Mizhocjimi. Pero ra bëzhiji; ra ndöjö Mizhocjimi. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi; sö ra tsja texe. ¹⁵ Mama a cjava e Jesucristo c'ü ín Jmugöji: “Dyäräji, nutscö rá ëcjö 'ma dya ín pärãgueji. Chjëntjovi nza cja 'ma va säjä 'na mbë'ë, dya cjó pärã ja hora ra säjä. Me mäjä nu c'o sido ra ndepque. Nu c'o dya tepque, ra tsejeji 'ma rá ëcjö na ngueje, dya sido cjaji c'ua ja nzi rgá negö.” O mama a cja c'ua e Jesucristo. ¹⁶ Nuc'ua c'o demonio o jmutüji c'o rey cja c'e jñiñi c'ü xiji Armagedón cja jña hebreo.

¹⁷ Nuc'ua c'ü na yencho anxe o ma c'ua c'ü. O ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü nu cja e ndajma. Cja rron ärägö 'na jña c'ü me ma zëzhi c'ü je vi ñeje cja c'e templo nu ja bübü Mizhocjimi cja o trono. O mama a cjava c'e jña'a:

—Ya zädä c'ü ra nguarü texe, o mama.

¹⁸ Nuc'ua cjanu o juë's'i c'ua, cjanu o pjäjnä; me mi yürü c'ua. Cjanu o mbí c'ua na zëzhi ne xoñijömmü. Dya mi ñömmü na zëzhi a cjanu ne xoñijömmü ndeze 'ma o ngãã yo nte. ¹⁹ Mizhocjimi o mbeñe c'ua ja ma cja c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Me mi üdü Mizhocjimi na ngueje me mi cjaji c'o na s'o. Nguec'ua o tsjapü me o sufrido c'o je mi cãã nu. 'Ma o mbí ne xoñijömmü, o c'adü c'e ndajñiñi c'ü. Exi jñi parte va c'adü c'e jñiñi. Yo jñiñi texe cja ne xoñijömmü o yät'ä texe yo. ²⁰ Nuc'ua yo ts'ixoñijömmü yo je bübü a nde'e cja mar, o ojtjo c'ua texe yo. Yo t'ëje o yät'ä texe yo. Dya cja mi bübü ne ri 'naja. ²¹ Nuc'ua cjanu o jyãã c'ua o trangündo a jens'e. Mi cuarenta kilo c'ü ma jyü c'o ngündo. Me mi pjat'ü yo nte. Nuc'ua yo nte o zadüji Mizhocjimi na ngueje c'o ngündo c'o vi jyãã. C'o ngündo o tsjapü o sufridoji na puncjü.

17

Condenación de la gran prostituta

¹ Cjanu o ñe c'ua 'naja c'o yencho anxe c'o mi t'jē'ē c'o yencho mojmū, o ñe zocügō. O xitsi a cjava:

—Xä'dä. Rá jí'ts'i ja rga tsjapü Mizhocjimi ra sufrido nu c'e ndixū c'ü me tsājā o bëzo. C'e ndixū c'ü rí mangō ngue c'e ndajñiñi c'ü me na s'o c'ü manda cja na puncjü mar. ² Me o dyonpü yo rey cja ne xoñijōmü, 'ñe yo dyaja yo cārā cja ne xoñijōmü. C'o rey cja ne xoñijōmü dya jyanmbüji c'e ndixū; me go mājāji va tsjaji c'o na s'o c'o mi mama c'e ndixū. Yo nte cja ne xoñijōmü chjēntjovi c'ü me t'jji; na ngueje o ndünt'üji a xütjü c'e ndixū, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

³ C'ü o Espíritu Mizhocjimi mi jítsi c'ü ro zädä. Nuc'ua c'e anxe o zinzi cja c'ü e ndajjadü. Nguejnu ró janda 'na ndixū c'ü mi chägä 'na animal c'ü me ma mbaja. Nu cja c'e animal me mi t'opjü tjü'ü c'o mi sadü Mizhocjimi. Nu c'e animal mi bübü yencho o ñi, cja na dyēch'a o mota. ⁴ Nu c'ü e ndixū mi je'e bitu c'ü ma cjpobü, 'ñe c'ü me ma mbaja, 'ñe mi cuat'ü oro. Xo mi quis'i ts'irojo c'o me ma zō, xo 'ñe o perla. C'e ndixū mi t'jē 'na mojmü c'ü mi ngueje oro, c'ü me mi nizhi. Mi nizhi c'o s'ante 'ñe c'o me ma s'o na ngueje vi tsja na s'o c'e ndixū. ⁵ Cja o ndē'ē mi t'opjü 'na tjü'ü, c'ü dya cjó mi pāra ja ma cja c'e tjü'ü. Je mi t'opjü a cjava c'e tjü'ü: “Ne ndajñiñi a Babilonia, je ngue nu nana texe c'o tsājā bëzo, 'ñe texe c'o na s'o cja ne xoñijōmü.” Je ma cjanu c'e tjü'ü. ⁶ Nuc'ua ró unü ngüenda c'ü e ndixū, nza cja c'ü o t'ñi na ngueje c'ü vi pjōnbü o cji c'o o nte Mizhocjimi. Nuc'o vi mbō't'üji c'o, na ngueje mi zopjüji yo nte mi xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nu c'e ndixū chjēntjovi c'ü vi zi o cji c'o o t'i Mizhocjimi. Me mi mājā c'e ndixū. 'Ma ró jandagō c'e ndixū, dya mi

pārāgō pje ne ro mama. ⁷ Nuc'ua c'e anxe o xitsi:

—¿Jenga dya in pārāgue pje ne ra mama ne ndixū? Nutscō rá xi'ts'i nu c'ü dya cjó mi pārā ja cja c'e ndixū c'ü i jñanda, 'ñe c'e animal c'ü chägä, c'ü bübü yencho o ñi, cja na dyēch'a o mota. ⁸ Nu c'e animal c'ü na sate c'ü i jñanda, ya ngue ra mbes'e cja c'e t'o'o c'ü na jē c'ü dya 'ñetse ja je sāt'ä. Nu c'e animal mi bübü, pero dya cja bübü dya. Pero ra 'ñetse na yeje. Nguec'ua yo cārā cja ne xoñijōmü 'ma ra jñandaji c'e animal ra mamaji: “Maco ya vi ndü ne animal; ya bübütjo na yeje. Me na nojo nu”, ra 'ñeñeji. Nu c'o ra mama a cjanu ngueje c'o dya juns'ü o tjü'ü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü'ü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Yo tjü je quis'i ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne jens'e 'ñe ne xoñijōmü. Zō ra bübütjo na yeje c'e animal, ra zädä c'ü Mizhocjimi ra pant'a a ma a linfiernu.

⁹ O dya c'üji pjeñe Mizhocjimi; ni jyodü rí tsjijñiji ngue c'ua rí tendioji ja cja c'ü mama Mizhocjimi. C'o yencho ñi'i c'o bübü cja c'e animal ngue yencho t'eje c'o. Cja o ñi'i c'o t'eje je junrü nu c'e ndixū. ¹⁰ C'o yencho ñi xo ngue yencho rey c'o. C'o tsi'ch'a rey ya ndōpüji c'o, dya cja mandaji. C'ü 'naja rey manda dya. Nu c'ü 'naja, dya be va ējē c'ü. Ra ējē c'ü, pero dya ra mezhe ra manda. ¹¹ Nu c'ü e animal c'ü mi bübü, y dya bübü dya, ngue c'ü na ocho rey. Pero xo ngueje 'naja c'o yencho. Nuc'ü, ra pant'a Mizhocjimi a ma a linfiernu.

¹² 'Nu c'o dyēch'a mota c'o ya i jñanda, ngueje dyēch'a rey c'o. Nuc'o, dya be ch'unü ra manda c'o. Ra ch'unüji c'ü ra tsjaji rey co c'e animal c'ü na sate. Pero 'natjo hora c'ü ra mandaji. ¹³ Nu c'o dyēch'a rey, 'natjo pjeñe c'ü ri cijñi c'o. Ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne c'e animal c'ü na sate, ra unüji c'o o xondaroji. ¹⁴ Anguezeji je ra tsjapüji chü c'ü e

Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo. C'ü e Ts'imë, nuc'ü ra ndöjō c'ü. Na ngueje angueze manda texe cja yo jmu'u 'ñe texe cja yo rey. Nu c'o cārã co c'e Ts'imë, Mizhocjimi o zojnū c'o; xo o juajnū c'o. Anguezeji sido ejmeji c'e Ts'imë.

¹⁵ Cja xe nu xitsi c'ua c'e anxe:

—C'o ndeje c'o i jñanda nu ja mi junrū c'e s'orixū, nuc'o ngue o nte c'e ndixū c'ü manda c'o. Me na puncjū c'o. Cārãji texe cja ne xoñijōmū, ñaji na puncjū o jña'a. Na puncjū raza c'o. ¹⁶ Nu c'o dyëch'a mota c'o i jñandague, nuc'o 'ñe c'e animal c'ü na sate ra nuji na ü c'ü e s'orixū, na tsjapūji ra sufrido. Xo ra ts'osp'ūji c'o o bitu ra nzerga, jo rro mbö't'ūji. Jo rron zapūji c'o o ts'ingue. Xo ra ndüt'ūji cja sivi. ¹⁷ Na ngueje Mizhocjimi o tsjapū o nguijñiji cja o mü'būji; nguec'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga mbeñe angueze. 'Natjo pjeñe c'ü ri cijñiji. Ngue reyji; pero nu ja mandaji ra nzhötūji c'e animal ngue c'ua nguextjo c'ü ra manda c'ü. Ra tsja rey c'e animal hasta cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. ¹⁸ Nu c'ü e ndixū c'ü i jñanda, ngue c'ü e ndajñiñi c'ü manda texe cja yo rey texe cja ne xoñijōmū.

18

La caída de Babilonia

¹ Nuc'ua ró janda c'ua c'ü 'naja anxe c'ü ma sjöbū a jens'e. Me mi pë's'i na puncjū c'ü vi unū Mizhocjimi ro tsja'a. Nuc'ua cja ne xoñijōmū me co jya's'ü c'ua co nu c'ü ma zō angueze. ² Nuc'ua o mapjū c'ua na jens'e c'e anxe o mama a cjava:

—Ya ra yät'ä dya, ne ndajñiñi nu ni chjū a Babilonia. Exna cjuana ra yät'ä. Ngue c'ua dya cjó cja ri nzheñe nu; nguextjo yo demonio, 'ñe texe pje nde ma s'ondajma; 'ñe c'o me na s'o c'o peje o juaja. ³ Je ra zädä a cjanu na ngueje o dyonpū yo

nte texe cja ne xoñijōmū. Nguec'ua dya ma't'ūji Mizhocjimi; ma't'ūji o ts'ita. Chjëntjovi c'ü ri t'ñji. Nujyo rey cja ne xoñijōmū dya jyanbūji c'e ndixū c'ü ngueje c'e jñiñi. Yo pje nde pō cja ne xoñijōmū ya me jünji na puncjū o merio na ngueje je dyoji c'e ndixū c'ü me na s'o. C'o pë's'i c'e ndixū, me ne yo nte ra ndōmū.

⁴ Nuc'ua ró ärä c'ü 'na jña'a c'ü vi 'ñeje a jens'e. Mi mama a cjava:

—Pedyeji cja ne jñiñi, nu'tsc'ejji ín ntets'ügōji; ngue c'ua dya rí tsjaji c'o cjaji nu, na ngue me na s'o. 'Ma sido rí tsärãgueji nu, xo rí sufridogueji c'o ra sufrido anguesji. ⁵ Na ngueje c'o nzhubū c'o cjaji, me na puncjū. Chjëntjovi c'ü je ri cjins'i hasta a jens'e. Mizhocjimi pârä c'ü me cjaji na s'o, y ya mama c'ü ya zädä c'ü ra sufridoji. ⁶ Rí nzhopqueji c'ü o tsja ne jñiñi. Rí jyä'tp'äji c'ü ra sufridoji, na ngueje me co tsjapūji o sufrido yo nte. ⁷ Ne jñiñi me cjapütsjē na nojo. Me ma't'ü o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'na ndixū c'ü me tsājã na puncjū o bëzo. Nudya rí tsjapū me ra sufrido; me ra huë'ë angueze. Na ngueje mama a cjava cja o mü'bū: “Nguetscō rí minc'ō reina, rí mandagō. Dya rí 'natsjégō; dya pje bëtsigō c'ü rí tsājã o bëzo. Dya ra zädä c'ü me rá huëgō.” ⁸ Nguec'ua ra zädä 'naja pa c'ü me ra sufrido ne ndixū. Mismotjo c'e pa'a c'ü, me ra zō o ngueme, me ra nzhumū, me ra zō o tñijmi. Xo nde ra ndüt'ūji cja sivi. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi c'ü ín Jmugōji c'ü ra tsjapū ra sufrido ne ndixū. O mama a cjanu c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e.

⁹ C'o rey cja ne xoñijōmū o tsjaji na s'o co c'e ndixū c'ü ngue c'e jñiñi. Me xo o ma't'ūji c'o ts'ita. Nguec'ua 'ma ya ra jñandaji c'e bipji na ngueje c'ü rva tjë'ë c'e jñiñi, me ra huëpji c'ü, me ra nzhumūji. ¹⁰ C'o rey je

rgua böbüji na jê, ra zũ'üji na ngue c'ü me ri sufrido c'e jñiñi. Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi a Babilonia nu me ma zêzhi. 'Natjo ndajme o zädä c'ü me sufrido c'ü na castigao Mizhocjimi nu, ra 'ñeñeji.

¹¹ Nu c'o pje nde pö cja ne xoñijömmü ra huëpiji angueze 'ñe ra nzhumüji, na ngueje dya cja cjó xe ri tömbüji c'o ri pöji. ¹² Dya cja cjó ri tömbüji o oro 'ñe o plata 'ñe o ts'irojo c'o me na zö, 'ñe o perla 'ñe o bitu c'o lino c'o me na jo, 'ñe o seda, 'ñe o mbabitü, 'ñe o bitu c'o na cjipobü. Xo 'ñeje o za'a c'o me na jo ga jyärä, 'ñe c'o t'ät'ä co marfil, 'ñe co za'a, 'ñe c'o bronce, 'ñe c'o t'ëzi, 'ñe c'o mármol. ¹³ Xo 'ñeje canela, 'ñe c'o pjindyö c'o na jo ga jyärä, 'ñe nguichjüjnü, 'ñe mirra, 'ñe o perfume c'o na jo ga jyärä, 'ñe vino 'ñe aceite 'ñe harina 'ñe ndëxü. Nudya, pöji dya yo animal yo tuns'ü pöjö, 'ñe o ndënhjürü, 'ñe o pjadü, 'ñe o carro. Xo pöji o nte ra tsjapüji ra pëpji. Pero ra zädä c'ü dya cja cjó ra ndömbüji c'o. ¹⁴ Mizhocjimi ra mama a cjava:

—Nu'tsc'eji in cārāji a Babilonia, nu c'o me mi ne in mü'bügueji, ya tjezetjo c'o. Texe c'o mi jüngueji c'o me ma mizhi 'ñe c'o me ma zö, ya bē'ts'igueji dya c'o. Dya cja xe ri chöt'üji dya c'o, ra 'ñeñe.

¹⁵ Nu c'o pö c'o cja'a cja c'e jñiñi me jünji na puncjü merio, me ricoji. Nguec'ua 'ma ra yät'ä c'e jñiñi, ra böbüji na jê. Na ngueje me ri süji c'ü ra sufrido c'e jñiñi. Ra huëpiji, me ra nzhumüji. ¹⁶ Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi. Mi chjëntjovi nza cja 'na ndixü c'ü me mi je'e na jo bitu c'o lino 'ñe c'o me ma mbaja 'ñe c'o ma cjipobü; 'ñe mi cuatüji o oro 'ñe mi jezheji co o ts'irojo c'o ma zö'ö 'ñe o perla. ¹⁷ 'Natjo ndajme o chjorü texe c'o, ra mamaji a cja c'ua.

Xo 'ñe texe c'o ëdyi c'o barco 'ñe c'o pëpji cja c'o barco 'ñe c'o pëpji cja

ndeje ra böbüji na jê; xo 'ñe c'o pje nde pö c'o nzhodü cja barco. ¹⁸ Ra jñandaji c'e bipji c'ü ri tjê c'e jñiñi ra mapjüji ra mamaji a cjava:

—Ja ri bübü 'na jñiñi c'ü ri chjëntjovi ne ndajñiñi?, ra mamaji.

¹⁹ Cja rron dyü's'üji jömmü o ñiji. Cja rron mapjüji, ra huëji, ra nzhumüji. Ra mamaji a cjava:

—Nutscöji rí pē's'iji o barco, 'ñezgöji rí comercianteji rí nzhodüji cja mar, ró töjöji na puncjü merio na ngue c'ü mi jün na puncjü ne jñiñi. Pero nu c'o mi jün, 'natjo ndajme o chjorü texe, ra mamaji a cja c'ua.

²⁰ C'o o apóstole Mizhocjimi, 'ñe c'o o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi c'o cārā a jens'e, ra mājāji. Na ngueje Mizhocjimi ya ra chjotü c'e jñiñi, ra nzhopcü c'ü me vi tsjapü o sufrido c'o o nte Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü ma zêzhi, o jñü 'na ndojo c'ü mi nza cja cjüjnü. Cjanu o ma pant'a cja e mar. O mama a cjava:

—Je rga cjanu rgá pant'aji na zêzhi c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Nuc'ü, dya cja xe ra ch'öt'ü c'ü. ²² Nu c'o mbē'bizhi c'o pjē'bi o arpa 'ñe o flauta 'ñe o trompeta, dya cja xe ra dyärāji cja o calle c'o. Nu c'o pje nde ät'ä, dya cja xe ra ch'öt'ü cja c'e jñiñi. Dya cja xe ra dyärāji c'ü xe ri cüjnüji nu. Na ngueje, dya cjó cja xe ri ndeñe. ²³ Dya cja xo ra ndë sivi nu ja je jārä c'e jñiñi. C'ü ni tsjaji chjüntü, dya cja ra dyärāji nu ja je jārä c'e jñiñi. Ra chjorü c'e jñiñi. Na ngueje c'o menzumü nu, o dyonpüji yo nte texe cja ne xoñijömmü o xipjiji c'o dya cjuana. Yo nte o 'ñejmeji, na ngueje me na nojo c'o comerciante cja c'e jñiñi, jünji na puncjü merio.

²⁴ Cja c'e jñiñi c'ü, je ch'öt'ü nu, o cji c'o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi 'ñe texe c'o o mbö't'üji

cja ne xoñijõmü, je o mama a cja c'ua c'e anxe.

19

¹ Nuc'ua ró ärä c'ua me na puncjü nte c'o mi cãrä a jens'e. Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava:

Aleluya. Ngue ín Mizhocjimigõji o jocüzü ín mü'büji, o 'ñevgueji libre.

Nuc'ü, me na nojo c'ü; me na zëzhi.

² Na ngue me na jo c'ü cja'a Mizhocjimi 'ñe me na cjuana.

Ya tsjapü o sufrido c'ü e tras'orixü, nu c'ü o dyonpü yo cãrä cja ne xoñijõmü. Ngue c'ü je o dyonpüji nguec'ua dya mi ma't'üji Mizhocjimi; mi ma't'üji c'o ts'ita.

Mizhocjimi ya xo o nzhopcü c'e ndixü c'ü vi pjõnbü o cji c'o nte c'o mi ätä Mizhocjimi.

³ Nuc'ua o yepe o mapjüji, o mamaji a cjava:

—Aleluya. Nu c'o bipji c'o c'os'ü c'e ndajñiñi, dya ra nguarü c'o.

⁴ Nuc'ua c'o veinticuatro tita 'ñe c'o nziyo c'o bübü, o ndüñijõmüji o ma't'üji Mizhocjimi c'ü junrü cja c'e trono. Mi mamaji a cjava:

—Je rga cjanu, amén. Aleluya.

⁵ Nuc'ua ró ärägõ c'ü 'na jña c'ü je ma ëjë cja c'e trono. Mi mama a cjava:

Unüji na pøjõ ín Mizhocjimigõji, nu'tsc'ëji, texets'üji o mbëpjits'üji angueze.

Nu'tsc'ëji ín süji angueze ín ätäji, rí unüji na pøjõ, zõ pjë'ts'iji zõ dya pje pjë'ts'iji, o 'ñeñe a cja c'ua c'e jña'a.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶ Ró ärä c'ua, nza cja c'ü xo mi cãrä na puncjü o nte. O t'ärä nza cja 'ma yürü na puncjü o ndeje; y 'ma me pjãjnã na zëzhi a jens'e. Mi mama a cjava:

Aleluya. Ya manda Mizhocjimi c'ü ín Jmugõji c'ü me na zëzhi c'ü sõ ra tsja texe.

⁷ Mõ rá mäjãji dya, me rá mäjãji rá ma't'üji Mizhocjimi rá unüji na pøjõ.

Na ngueje ya zädã c'ü ra tsja chjüntü. Ya zädã c'ü rá cãräji co e Jesucristo. Chjëntjovi 'ma cjaji chjüntü. Nu c'e Ts'imé e Jesucristo ngue c'e t'i c'ü ra chjüntü. Nutscõji rí ejmeji e Jesucristo, nguetscõji c'e xunt'i, ya ró jocüji rá ma cãrägõji co angueze.

⁸ Na ngueje o dyacüji rí jegõji na jo bitu c'ü xiji lino, c'ü me jya'xtjo 'ñe me juës'i, je o mama a cja c'ua c'o jña'a.

C'o na jo bitu ngue c'o na jo c'o cja'a o nte Mizhocjimi.

⁹ Nuc'ua c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dyopjügë a cjava: “Me mäjã nu c'o o zojnü Mizhocjimi ra ma ñõnüji 'ma ra chjüntü c'e Ts'imé.”

Xo o xitsi a cjava:

—Nujoyo ngueje o jña Mizhocjimi, me na cjuana yo, o xitsi a cja c'ua.

¹⁰ Nutscõ ró ndüñijõmü c'ua, cja o ngua c'e anxe ngue c'ua ro ma't'ü. Nuc'ua o xitsi c'ua:

—Dya rí ndüñijõmü ín jmigõ; dya xo rí matcü. Nu'tsc'e 'ñe c'o ín cjuarmague c'o sido ejme c'o o jizhi e Jesucristo, o mbëpjits'üji Mizhocjimi. Xo nzitjozügõ, o mbëpjitjozügõ Mizhocjimi. Je rí ndüñijõmü a jmi Mizhocjimi, rí ma't'ü angueze, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

Nu c'o jña c'o mama na cjuana ja cja e Jesucristo, ngue c'o je o mama c'o profeta; y ngue o jña Mizhocjimi c'o.

El jinete del caballo blanco

¹¹ Nuc'ua ró janda o xogü a jens'e. Ró janda 'na t'õxpjadü. Nu c'ü mi chãgã angueze, mi chjü'ü a cjava: “Nu c'ü cja'a c'ua ja nzi ga mama.” Xo mi chjü'ü a cjava: “Nu

c'ü na cjuana.” Nuc'ü, jün na jo ngüenda, 'ñe castigao yo nte c'ua ja nzi ni jyodü. ¹² Nu c'o o ndö'ö me mi juëbi nza cja o sivi. Nu cja o ñi'i, mi juns'ü 'na corona c'ü mi jyäns'ä na puncjü. Xo mi t'opjü 'na tjü'ü c'ü dya cjo mi pärã pje mama. Mi nguextjotsjê c'ü mi chägä c'e pjadü c'ü mi pärã. ¹³ Mi je'e 'na bitu c'ü vi ngant'aji cja cji'i. Nu c'ü o tjü'ü c'ü, ngueje o Jña Mizhocjimi. ¹⁴ Nuc'ua c'o xondaro a jens'e mi tjünt'üji a xütjü angueze. Nuc'o, nde mi chägäji o t'öxpjadü. C'o xondaro nde mi jeji o bitu c'o xiji lino c'o me ma jo 'ñe ma t'öxü 'ñe me mi jyax-tjo. ¹⁵ Nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü, cja o ne mi pedye 'na tjedyi c'ü me ma s'ün. Ngue c'ü ro s'odü yo nte'e. Me na zëzhi rga mandaji, nza cja 'ma ri päräji co 'na dyëza c'ü t'ëzi. Angueze ra castigaoji; ra tsjapü ra sufridoji. Ra chjëntjovi nza cja 'ma yödüji c'o uva ngue c'ua ra mbedye c'ü e ngui uva. Ra tsjapüji me ra sufridoji na ngueje me ünübü Mizhocjimi anguezeji, na ngueje vi tsjaji c'o me na s'o. Me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsja texe. ¹⁶ Nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü, mi juns'ü 'na tjü cja o bitu 'ñe cja o ngua. C'e tjü'ü je a cjava c'ü: “Nu c'ü manda texe cja yo jmu 'ñe cja yo rey.”

¹⁷ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü je mi böbü a nde cja e jyarü. O mapjü na jens'e, o xipji a cjava texe yo ndoparü yo pjüjuaja a nde a jens'e:

—Xä'däji, rí jmurügueji dya, nu ja rí sigueji na puncjü o jñönü. Ngue Mizhocjimi je ra dya c'üji c'e jñönü. ¹⁸ Rí sapüji o ts'ingue c'o rey, 'ñe c'o capitán 'ñe o ts'ingue c'o bëzo c'o me chala. Nde rí sapüji o ts'ingue c'o pjadü 'ñe c'o chägäji. Rí sapüji o ts'ingue texe c'o nte c'o mbëpji, 'ñe c'o dya mbëpji, 'ñe c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o dya pje pjëzhi; nde rí sagueji c'o, o 'ñeñe a cja c'ua c'e anxe.

¹⁹ Ró janda c'ua c'ü e animal c'ü na sate 'ñe c'o rey cja ne xoñijöümü

'ñe c'o o xondaroji. Ya vi jmurüji ngue c'ua ro tsjaji chü'ü nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü 'ñe c'o o xondaro angueze. ²⁰ O zürüji c'ua c'e animal c'ü na sate. Xo 'ñe o zürüji c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. C'e profeta ngue c'ü mi böbü a jmi c'ü ot'ü animal, mi cja c'o señal c'o me ma nojo. A cjanu, ngue c'ü vi dyonpü c'o mi cuat'ü o número c'ü ot'ü animal c'o ma't'ü c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'ü. C'e animal 'ñe c'e profeta c'ü dya cjuana o pant'aji vivo cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. ²¹ Nuc'ua c'o o xondaro c'e animal o bö't'üji. Je o bö't'üji co c'ü e tratjedyi c'ü mi pedye cja o ne c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü. Nuc'ua texe c'o ndoparü me co zapjüji o ts'ingue c'o vi ndü. Me co pji'ch'iji.

20

Los mil años

¹ Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxe c'ü ma sjöbü a jens'e. Mi jün c'ü e sjogü cja c'ü e t'o'o c'ü na jë'ë c'ü dya 'ñetse ja sät'ä. Mi cjä 'na cadena cja o dyë. ² Nuc'ua o zürü c'ua c'ü e trac'ijmi c'ü ya me mezhe, c'ü ngueje e Satanás c'ü dya jo. Cjanu o ndün't'ü co cadena c'ü ro mezhe 'na mil o cjë'ë. ³ Cjanu o pant'a cja c'ü e t'o'o c'ü me na jë'ë. Cjanu o ngo'bü na jo; cjanu o cuatü o sello, ngue c'ua c'ü dya jo, dya cja ro dyonpü yo nte, hasta 'ma cja ro zäs'ä c'o mil cjë. 'Ma ro cjogü yo mil cjë cja ro sjäpcä ja nzi pa'a.

⁴ Nuc'ua ró janda c'ua o trono nu ja junrü c'o manda. Nuc'o, o ch'unü ra jñüji ngüenda. Xo ró janda c'o aljma c'o o bö't'ü na ngueje o ndünt'üji a xütjü e Jesucristo o mamaji ja ga cja angueze. Nuc'o, dya o ma't'üji c'e animal c'ü na sate ne ri ngueje c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal. Dya xo mi cuat'ü o número c'e animal cja o ndëji ne xo ri ngue cja o dyëji. Nuc'o, o nzhogü o bübütojji na yeje.

Nuc'o, o mandaji co e Jesucristo 'na mil cjë. ⁵ C'o dyaja añaima c'o dya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, dya o teji 'ma. Cja ro teji 'ma ro cjugü c'o mil cjë. ⁶ Me ra mäjä nu c'o ot'ü ra te'e. Nuc'o, dya tñ nzhübü a jmi Mizhocjimi c'o. C'o dya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ya ndü, ra tetjoji na yeje, cja rron mboch'üji a sivi. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji. C'o o nte Mizhocjimi, dya ra sufridoji cja c'e sivi. O nte Mizhocjimi ra tsjaji mböcjimi ra pëpiji Mizhocjimi 'ñe e Cristo. Nde ra tsjaji jmu co e Cristo c'o mil cjë.

⁷ Nu 'ma ra zäs'ä c'o mil cjë, e Satanás ra xosp'üji cja c'e t'o nu ja mi cjo'bü. Cja rron pjongüji c'ua libre c'ü. ⁸ Nuc'ua ra ma c'ua; ra ma dyonpü yo nte texe cja ne xoñijömmü. Ra ma dyonpü c'o menzumü a Gog 'ñe c'o menzumü a Magog. Ra jmutüji c'ua, ngue c'ua ra tsjaji chü. Me na puncjü c'o o xondaroji. Chjëntjoji nza cja yo 'ñöxijömmü a ñünü cja ndeje. ⁹ Rguí 'ñeji texe cja ne xoñijömmü ra zät'äji cja c'e ndajñiñi c'ü me ne Mizhocjimi, nu ja ri cãrä c'o o nte. Nu c'e jñiñi ngueje a Jerusalén. Ra ngãräji texe a ñünü cja c'e jñiñi ngue c'ua ra chjotüji c'o ri cãrä nu. Pero nuc'ua ra jyäbä o sivi a jens'e. Ra ndë'ë texe c'o ri cãrä texe a ñünü cja c'e jñiñi. ¹⁰ Nuc'ua e Satanás c'ü onpü yo nte ra pant'aji cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. Ngue nu ja xo vi manda Mizhocjimi rví pant'aji c'e animal c'ü na sate 'ñe c'e profeta c'ü dya cjuana. Me ra sufridoji na puncjü, xömmü ndempa, c'ü dya ra nguarü.

El juicio ante el gran trono blanco

¹¹ Nuc'ua ró janda c'ua 'na trono c'ü me ma nojo, c'ü me ma t'öxü. Xo ró janda nu c'ü mi junrü cja c'e trono. Nuc'ua o c'ueñe ne xoñijömmü 'ñe e jens'e a jmi cja c'ü mi junrü

cja c'e trono. Dya cja ch'öt'ü c'ua ja mi bübü ne xoñijömmü ne ri ngueje e jens'e. ¹² Nuc'ua ró janda c'o añaima, c'o pje mi pjëzhi 'ñe c'o dya pje mi pjëzhi, nde mi böbüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi o xo's'ü c'ua c'o libro. Cja xe nu o xo's'ü c'ua c'ü 'naja libro. Nunu je juns'ü nu, o tjü'ü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Nuc'ua Mizhocjimi o jñünpü c'ua ngüenda c'o añaima nu c'ua ja ma mama cja c'o libro. C'o libro mi mama texe c'o vi tsjaji 'ma mi cãräji cja ne xoñijömmü. ¹³ Nuc'ua o mar xo o pjons'ü c'o añaima c'o vi ndü'ü nu. C'o t'o'o 'ñe c'ua ja cãrä c'o aljma xo o nzhö'ö c'o añaima. Mizhocjimi o jñünpüji ngüenda c'ua ja nzi ma tsjaji 'ma mi cãräji cja ne xoñijömmü. ¹⁴ Nuc'ua c'o t'o'o 'ñe c'ua ja mi cãrä c'o aljma, Mizhocjimi o pant'a cja sivi nza ye lugar c'o. O pant'aji cja c'e zapjü nu ja me yot'ü sivi. Nguejnu xiji na yeje rga ndüji. ¹⁵ Xo o manda Mizhocjimi o pant'aji cja c'e zapjü c'ü me yot'ü sivi, nu c'o dya quis'i o tjü cja c'e libro nu ja quis'i o tjü nu c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre.

21

Cielo nuevo y tierra nueva

¹ Ya vi nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Ya xo mi ojtjo o mar. Nuc'ua cja ró janda c'ua 'na jens'e c'ü cja dadyo; cja na 'na xoñijömmü c'ü cja xo dadyo. ² Nutscö e Juan, ya ró janda c'ua c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi. Ngueje a Jerusalén c'ü cja xo dadyo. Je ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. Ya vi jocüji na jo; ya je mi cãrä nu o nte Mizhocjimi. Chjëntjovi nza cja 'ma jocü na jo 'na xunt'í c'ü ya ra chjëvi c'e t'í c'ü ra chjüntüvi. ³ Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña c'ü ma jens'e. Je vi 'ñeje cja c'e trono. Je mi mama a cjava:

—Jñanda, Mizhocjimi ya mimi a nde'e cja yo nte, angueze ya ra mimi co yo nte. Ri ngueje o nteji angueze. Nguetsjê Mizhocjimi c'ü ra bübü co anguesji ngue c'ua ri ngue o Mizhocjimiji. ⁴ Mizhocjimi ra ndintspi texe o nguizhöji. Dya cja ra ndüji. Dya cja pje xe ra mbeñeji. Dya cja xo ra huëji. Dya cja xo ra zöji c'ü rrä ü. Na ngueje texe c'o me vi sufridoji cja ne xoñijö mü, dya cja ra sufridoji. Ya nde dadyo texe, je va xitsi a cja c'ua c'e jña'a.

⁵ Nuc'ua c'ü junrü cja c'e trono o mama a cjava:

—Jñanda, nutscö rrä cja pügö ra dadyo texe.

Cjanu o xitsi:

—Opjügue yo jña'a yo, na ngueje na cjuana yo. Yo nte sö ra mbârã Mizhocjimi cja'a c'ua ja nzi va mama.

⁶ Cjanu o xitsi c'ua:

—Ya nguarü texe yo ro zädä. Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijö mü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Nu c'o türe, nutscö rá unüji c'ü ra ziji ndeje c'ü dya cja ra türeji; ra bübütoji co Mizhocjimi para siempre. Dya xo rá cobraji c'ü rá unüji c'e ndeje. ⁷ Nu c'o sido ejmezü ra ch'unüji texe yo. Nutscö ri nguetscö o Mizhocjimiji. Nuc'o, ri ngueje ín ch'igö c'o. ⁸ Pero nu c'o me sũ, 'ñe c'o dya ejmezügö, 'ñe c'o me na s'o, 'ñe c'o mbö't'üte, 'ñe c'o tsãjã o bëzo 'ñe c'o tsãjã o ndixü, 'ñe c'o cëro, 'ñe c'o ma't'ü o ts'ita, 'ñe texe c'o mbëchjine; nuc'o, ra ch'unüji c'ü ra boch'üji cja c'ü e zapjü c'ü tjë'ë co sivi 'ñe asufre. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji, o mama a cja c'ua.

La nueva Jerusalén

⁹ Cjanu o ëjê c'ua 'naja c'o yencho anxe c'o mi tjê c'ua yencho mojmü. C'o mojmü, ya vi pjödüji c'o castigo c'o mi nizhi c'o vi nguarü o sufrido

c'o nte. Cjanu o zocügö c'e anxe. O xitsi a cjava:

—Xä'dägue a 'ñecjua. Rá jí'ts'i c'ü e xunt'i c'ü ngue o su'u c'ü e Ts'imë, o 'ñenze.

¹⁰ C'ü o Espíritu Mizhocjimi mi jítsi texe c'o. Nuc'ua c'e anxe o zinzi cja 'na t'eje c'ü me ma ndä. Cjanu o jítsi c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi c'ü ngueje a Jerusalén. Ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. ¹¹ C'e jñiñi me mi juëbi na zö na ngueje me na zö Mizhocjimi c'ü bübü nu. Me mi juëbi c'e jñiñi nza cja 'na ndojo c'ü me na mizhi c'ü xiji jaspe. Me mi 'ñetse nza cja o vigrio. ¹² Xo mi pë's'i 'naja ndüngümü c'ü me ma nojo, 'ñe me ma ndä. Mi ti'i doce ngoxtji. Nzi 'naja ngoxtji mi bübü 'na anxe. Cja c'o ngoxtji mi juns'ü o tjü c'o doce o ti e Israel. ¹³ Nzi 'na lado c'e ndüngümü mi ti'i jñi'i ngoxtji. ¹⁴ Nu c'o o ndüngümü c'ü e jñiñi o mbedye doce cimientó. Cja c'o cimientó je mi juns'ü nu o tjü c'o doce o apóstole c'ü e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo.

¹⁵ Nu c'ü mi zocügö, mi jün 'na vara c'ü mi ngue oro. Nuc'ü, je mi dyëdyi c'ü e jñiñi. Xo mi dyëdyi c'ü e ndüngümü 'ñe c'o o ngoxtji. ¹⁶ Nu c'ü e ndajñiñi o mbedye na jo cuagro. Nu c'ü ma maja xo ne ma cjatjonu c'ü ma mbät'ä. C'e anxe o dyëdyi c'ü e jñiñi co c'ü e vara c'ü mi jün. O zö yeje mil cja na yeje ciento kilometro c'ü ma maja. Xo ma cjatjonu c'ü ma ndä'ä 'ñe c'ü ma mbät'ä. ¹⁷ Nuc'ua xo o dyëdyi c'ua c'o o ndüngümü. O zö sentya y cuatro metro c'ü ma ndä. C'e anxe o dyëdyi c'ua ja nzi ga tsja yo nte 'ma pje c'o ëdyiji.

¹⁸ Nu c'e ndüngümü vi t'ät'ä co ndojo c'o xiji jaspe. Nu c'ü e ndajñiñi mi ngueje dyavo oro nza cja vigrio c'ü me 'ñetse a tji'i. ¹⁹ Nu c'o cimientó c'ü e ndüngümü mi qui'i o ndojo c'o me na zö c'o me na mizhi. Nu c'ü o cimientó c'ü ot'ü, mi ngue ndojo c'o xiji jaspe.

Nu c'ü na yeje mi ngueje ndojo c'o xiji zafiro. Nu c'ü na jñi'i mi ngueje ndojo c'o xiji ágata. Nu c'ü na nziyojo mi ngueje ndojo c'o xiji esmeralda. ²⁰ Nu c'ü na qui'ch'a mi ngueje ndojo c'o xiji ónice. C'ü na 'ñanto mi ngueje ndojo c'o xiji cornalina. C'ü na yencho mi ngueje ndojo c'o xiji crisólito. C'ü na ocho mi ngueje ndojo c'o xiji berilo. C'ü na nueve mi ngueje ndojo c'o xiji topacio. C'ü na dyëch'a mi ngueje ndojo c'o xiji crisoprasa. C'ü na once mi ngueje ndojo c'o xiji jacinto. C'ü na doce mi ngueje ndojo c'o xiji amatista. ²¹ Nu c'o doce ngoxtji mi ngueje o perla. Nzi 'na ngoxtji mi ngueje 'natjo perla. Nu c'o o calle c'ü e jñiñi mi dyavo oro c'o ma 'ñetse nza cja o vigrio.

²² Dya ró jandagö cja c'ü e jñiñi ri järä o templo; na ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü sö ra tsja texe, 'ñe c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo nguetsjëjévi templovi. ²³ Nu c'ü e jñiñi, dya ni jyodü e jyarü ne xo ri ngue e zana c'ü ra jya's'ü nu. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'e Ts'imë me na zövi; y nguetsjëvi jya's'üvi. ²⁴ Yo nte yo o jogü o mü'büji ra nzhodüji cja o jya's'ü c'e jñiñi. Nu c'o rey cja ne xoñijömmü ra ã zogü c'o me ni muvi c'o pë's'i anguezeji. ²⁵ Nu c'o ngoxtji, dya ra cjot'ü c'o. Na ngueje pamü ri ndempa nu; ri ojtjo bëxömmü. ²⁶ Yo nte texe cja ne xoñijömmü ra ã zogüji c'o me ni muvi c'o pë's'iji. ²⁷ C'o na s'o, dya ra cjogü a mbo cja c'ü e jñiñi c'o. Dya xo ra cjogü nu, c'o pezhe o bëchjine. Nu c'o ra cjogü nu, nguextjo c'o quis'i o tjü'ü cja c'e libro c'ü tjë'ë c'e Ts'imë. Nu c'o juns'ü o tjü'ü nu, ngue c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre.

22

¹ Nuc'ua c'e anxe o jítisi 'na ndare c'ü me mi jore. Ngue c'e ndeje c'ü

unü c'ü rga bübütjoji. Me mi 'ñetse nza cja o vigrio. C'e ndare je ma peje cja o trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë. ² C'e ndare je mi cjogü a nde cja c'e calle cja c'e jñiñi. Nzi 'na lado c'e ndare mi cja'a nu o za'a c'o quis'i c'o unü c'ü rga bübütjoji. Doce vez ga nguis'i nu cjë'ë. Nzi 'na zana quis'i. Nu c'o o xi c'o za'a ngue c'o jocü yo nte cja ne xoñijömmü. ³ O trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë je ra bübü cja c'e jñiñi. Nu c'o o nte Mizhocjimi ra ma't'üji angueze. Dya ra bübü nu, c'o rrä s'o'o. ⁴ Nu c'o o nte ra jñandbaji o jmi. Nu c'ü o tjü'ü, je ra jñus'ü cja o ndë anguezeji, na ngueje o nteji angueze. ⁵ Nujnu, dya ra bëxömmü nu. Dya xo rguí jyodüji o jya's'ü o sivi, ne xo ri ngueje o jya's'ü e jyarü. Ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji ngue o jya's'ü nu. Nu c'o cãrã nu, ra mandaji para siempre.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶ Cjanu o xitsi c'e anxe:

—Texe yo jña yo i dyärã na cjuana yo; ra sö ra creo yo nte. Nu c'ü in Jmugöji Mizhocjimi c'ü jíchi c'o profeta, o xitscö ró ã jí'tsc'ö yo ni jyodü ra zädã, ngue c'ua ra mbãrã yo nte. Dya cja ra mezhe ra zädã. ⁷ Tsijñi c'ü mama e Jesucristo: “Dya cja ra metscö rá ãjë. Me ra mäjã nu c'o cja c'ua ja nzi ga mama Mizhocjimi cja ne libro”, o mama a cja c'ua.

⁸ Nutscö e Juan, nguetscö ró ärägö, xo ró jandagö yo. 'Ma ró jandagö 'ñe ró ärägö yo, nuc'ua ró ndüñijömmü a jmi c'e anxe c'ü o jítisi texe yo, ngue c'ua ro ma't'ü c'ü. ⁹ Pero c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dya pje rí matcügö. Na ngueje nutscö xo rí mbëpjitjogö cja Mizhocjimi nza cjatsc'e 'ñe nza cja c'o in cjuarmague c'o ngueje profeta, 'ñe nza cja c'o dyaja c'o cja c'ua ja nzi ga mama ne libro.

Nguextjo Mizhocjimi rí ma't'ügue, enze a cjanu.

¹⁰ Nuc'ua cjanu o xitsi c'ua:

—Dya rí tso'bü yo jña yo mama Mizhocjimi cja ne libro, na ngueje ya ts'iquëtjo bēzhi c'ü ra zädä texe yo mama ne libro. ¹¹ Nguец'ua yo pa'a yo dya be va sädä, 'ma dya ra nzhogü o mü'bü c'o cja na s'o, jyēzi sido ra tsjaji c'o. Nu c'o me na s'o cijñi, xe rí jyēzitjo ra nguiññi c'o na s'o. Nu c'o cja na jo, c'ü xe ra tsjatjoji na jo. Nu c'o ngue o nte Mizhocjimi, c'ü sido ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

¹² Mama a cjava e Jesucristo:

—Dyärä, dya cja ra metcö rá ējē; ngue c'ua rá unü nzi 'najaji c'ua ja nzi va tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijömü. ¹³ Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo, eñe e Jesucristo.

¹⁴ Me ra mājā nu c'o tjintspiji o mü'büji co o cji e Jesucristo; ngue c'ua ra sö ra ziji c'o quis'i c'e za'a c'ü unü c'ü rga bübütjoji. Xo ra sö ra cjogüji cja o ngoxtji c'ü e ndajñiñi a jens'e. ¹⁵ Ra ngārā a tji nu c'o dya ejme Mizhocjimi, 'ñe c'o cēro, 'ñe c'o tsājā o ndixü, 'ñe c'o tsājā o bēzo, 'ñe c'o mbö't'üte 'ñe c'o ma't'ü o ts'ita, 'ñe c'o pezhe o bēhjine.

¹⁶ E Jesús xo mama:

—Nutscö e Jesús ró täjä nu ín anxegö o ē xi'ts'i texe yo, ngue c'ua rí xipjigue c'o dyaja ín ntegö. Nguetscö ró cjapügö o bübü e David. Xo o mboxbēchezügö e David. Xo nguetscö c'ü chjēntjovi nza cja c'e seje c'ü juēbi 'ma xörü, eñe.

¹⁷ Nu c'ü o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü o mü'bü yo o nte Mizhocjimi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Jesucristo ín Jmuts'ügöjme, xä'dä.

Xo mama a cjava yo o nte Mizhocjimi yo ngueje o su c'e Ts'imē:

—Xä'dä dya, a 'ñecjua.

Texe c'o ärä yo jña'a yo, xo ni jyodü ra mamaji a cjava:

—Xä'dä dya, ín Jmuts'ügöjme.

Nu'tsc'eji ín türeji ín neji o ndeje, xä'däji rí ē siji o ndeje nu unü c'ü rguí bübütjoji. Nu ne ndeje, e Jesucristo ra dya'c'ütjoji; dya ra co-brats'üji.

¹⁸ Nu'tsc'eji ín äräji yo jña yo mama ne libro, pjötpüji na puncjü ngüenda. Na ngueje 'ma cjó c'o ra jñu's'ü jña c'o dya mama ne libro, Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra tsjapü ra sufrido texe c'ua ja nzi ga t'opjü cja ne libro. ¹⁹ Nu 'ma cjó c'o ra jñücü yo jña yo mama Mizhocjimi cja ne libro, Mizhocjimi xo ra jñüpcü o tjü'ü cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Dya xo ra cjogü a mbo cja o jñiñi Mizhocjimi a jens'e. Ngue c'e jñiñi c'ü xitsiji Mizhocjimi cja ne libro.

²⁰ Nu c'ü mama yo jña'a yo, mama a cjava:

—Dya cja ra metcö rá ējē, eñe.

Je rga cjanu, amén. Xä'dä, nu'tsc'e Jesús ín Jmuts'ügöjme.

²¹ E Jesucristo c'ü ín Jmugöji ra mböxc'üji, ra nintsjimits'üji ín texeji, o ntets'üji angueze. Je rga cjanu, amén.